

(صورت تقريظ منظومه)

بارك الله زهی خدمت پاكيزه اثر * دقتی شرح دل ونادره‌سی روحه غدا
خط دلبركبی لوح قمره كاتب چرخ * قلم شعشعۀ مهر ايله كريازسه روا (نمقه) افقر
العبيد نيلی زاده محمد حميد القاضی بدار السلطنة العلية سابقا

(صورت)

بو شرح جلی * مانند صرح علی * بتوفيق الرب الولی * برطرح ملی * اولوب
خادم جمعی اولان مخدوم موقر * اكثر فنوندن قضای وطر * ونظم ونثرده صاحب
اثر * علوم ادبيه وعربيه‌ده بديع النكات * كابراعن كابر برفاضل مستقيم الذات
وصوری ومعنوی جميل الصفات اولديغی صناديد دولت عليه‌نك دخی
معلوملريدر * پس هر وجهله اكرامه شايان اولمغله * تطييبی مستجلب رضای
منان * اولمسی عياندر (حرره) العبد الضعيف الحاج ابراهيم حنيف شارح
الشفاء الشريف القاضی فی الماضی بمحروسة بروسه صانها الفياض عن طريان
البيوسه * كان الله له ولاسلافه واخلافه آمين بالنبی الامين عليه وعلى آله
سلام المعين

(صورت)

لله الحمد بو ديوان علی العنوانك قائل وجامعی امجاد اجداد مزدن * وكذلك *
المرء مع من احب * سرندن وايه‌دار اولان نائل شوق فضل صوری وواصل ذوق
فيض معنوی مولانا شارح مجيد * شرح جديد * دخی اخوان همدم
وهمزاد مزدن * اولوب شرح وشارح ومشروح تفخيم وتكريمه من كل الوجوه
شايان * اولمقده يكسان اولديغی * بحق خطاب المنشرح * وبجاه قائل
انا افصح * بيريب وبيعيب عياندر (نمقه) مقرظا وعلقه الداعی المأمور باحكام
احكام الشريعة الجليه بقضاء الخواص العليه اقل عبيد الله السيد عبد الله
هاشمزاده جعل الله الحسنى زاده

(صورت)

كلام علی * علی كلام علی * للامام الجليل المرتضى علی * كرم وجهه العزيز الولی
شرح الله صدر شارحه مولانا وحلاه بمرامه * وخلاه عن اكداره الصورية
والمعنويه وآلامه * حيث املی حياضه بفيوض حقايق الدقايق * واغلی
رياضه بربوض شقايق الرقايق * فتشرفت باستفاضة مطالعته * وتنظمت
فی سلك دائرة تلامذته * وانا العاجز الخائف * سمی الشارح الفارح مير سليمان

عارف * امين الدفتر الخاقانى * صانه الحفيظ عن كيد الجانى * بالعون السبحانى

(صورت)

بو خدمت علويه بو ممتزج شرحه * دل حسوده سزادر آچارد يسم شرحه
دبير چرخ روادر كه نسخه سين يازسه * كزين صفحهٔ براق اطلسين طرحه * انشرح
بمطالعته صدر الاتم السيد محمد حاكم وفا يعنويس دوات عليه صانه الله
عن الوقايع الرديه

(صورت)

خير الدواوين تحويه وتحفظه * ديوان شعر امير المؤمنين على * فيه المعالى وفيه
الفضل مجتمعا * كفضل صاحبه فى العالمين على * لامير بن شيخ محمد الحسينى

(صورت تقريظ شيخ الاسلام)

هذه النسخة الجليلة * شرح الاشعار الجليلة * اثر منيف تقربه عيون شيع الطلاب
لان فيه ماتشتهيه اولوا الالباب * اكدى شارحها اليها كده * وادى لها جده
من التقاط الدرر الفريده * وارتباط الاوابد الشريده * وحصلها الامة من جومه
وساقها الى متعاشقيها كالجوارش الهاضومه * فعليك بخلع نعال الكسل
عن قدم الجد * وبتشمير جوارب التأنى عن ساق الجهد والجهد * وقل لنفسك فيه
لاتذهلى عن الفاظه ومعانيه (حرره) الفقير الى الله القدير * الشيخ محمد امين
المدعو بين اترابه صالح افندى زاده المأمور بالافتاء للدولة العلية دامت بالعناية
الربانيه كان الله له

(صورت)

تغدى باد ائه العلوى العلويون بفتحه باب مدينة العلم بسكانه المتكنون فنعم الشرح
وحبذا المشروح بدقايق العلوم * فالشارح جدير بانالة ما يروم * ووفق الله تعالى
لامثاله بالعافيه * وجعل ذاته عن العوايق صافيه * (كتبه) الفقير عثمان زادهٔ
پيرى زاده المفتى للدولة العليه زاده الله لرضائه زاده

(صورت)

لما كحلت عينى باثمد سواد هذا الشرح الجلى * وحلى بسببه لمقلة البصيرة جلاء
من السر العلى * وتأملت فى حدائق لطائفه * وقطفت ثمرات عوارفه طاب به
مذاق الطبع وتحلى فوجدت فيه فروعا نابته عن اصول ثابته * تغنى ثغر المعارف
عن فروع البشام واصوله شرح الله العلى العظيم صدر شارحه وفرح ببلوغ مأموله
(سوده) الفقير السيد محمد سعيد بن شيخ الاسلام الشيخ محمد ميرزاده النقيب حالا
القاضى بعسكر روم ايلى سابقا غفر لهما

هذا شرح ديوان سيدنا على بن ابى طالب
كرم الله وجهه للعالم العلامه والحبر
الفهامه مستقيم زاده سعد الدين
سليمان اسعده الله
المنان على التمام
والكمال

تم

فهرست الكتاب

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد سعادت اساس * وشکر فضیلت لباس * اول علی عظیم اولان معبود محمود *
واول موجود مسجودە مخصوص در که * علم نبوت * ورایت ولایتی * صحن فتوت
وهدایته افراشته * ورقم حقیقت رسم فراست والهامی صحایف درون علما
والواح ارواح حکمایه نکاشته ایلکدە در * ودرود خجسته ورود تکمیل
خلایق * وتحصیل حقایق بابنده نطاق روحانی طاق اجتهادی میان جانه بسته *
وبتان مناهی وملاهی دست هدایت پیوستلرنده آلات نصرآیات تأییدالهی ایله
شکسته * اولان زمرۂ انبیا واولیایه * وخاصة جناب رسالتنصاب خاتمیتمآب
حضرت محبوب خدا محمد مصطفی * علیه وعلی آله واصوله وفروعه افضل
التحایایه منصوص در که * بمنت کس فیض سرشار عین الحیات اقدس امجدی
استفاضه واستفاده * ودرکاه عنایتپناه سرمدی * بوامت مرحومه به کشاده
ونوبنوافاده ایلکدە در * وآل ولایتمآل واصحاب هدایت مجاله دخی هدیهٔ
اولسونکه حضرت رسالتك خاکپایلرینه رخسای اولملریله تاج مباهاة ابتهاجلرین
عرش مجید ایله همسر * وتخت امامت وسریر خلافتده سرور * ومدینهٔ رحمت
ورأفتده وطن پرور اولدیلر (اثرذا) سالکان طریقت سلامت * ومالکان حقیقت
سعادت اولان کاملان آکهانه پوشیده دکلدر که علم شریف آسمان ماهیت
انسانیه ده تابان برستارۂ سیارۂ روشنتر * وچمنستان حقیقت سبحانیه ده شکفته

برغنچهٔ صد برك بخار لطافت پروردر * پس هر نفس ناطقه كه زيور علم وحكمتله
آرایش بوله منتظم سلك ملائك وجبين استعدادنده رقم سعادت ابدى مرسوم
اولان اهل كمال صددنده منسلك اولور * هرعملكه پيرايهٔ علم وعرفانله محلى اولميه
كويا جسم بيجان * وهر وليكه سكهٔ دانشه لايق اولمق درجه سنه رسيده
اولميه اكثريا دائرهٔ سائرهٔ قلبيه ده وقفه كير وحيراندر كه حضرت امير كرم الله وجهه
بيورر (ع) (فالناس موتى واهل العلم احياء) حتى جامع سيوطيده (انامدينة
العلم وعلى بابها فمن اراد العلم فليأت الباب) حديث شريفى مسطور اولمغله
هر آينه (وأتوا البيوت من ابوابها) حكميله مؤثمر اولوب اول دركاه ولايت پناه *
وخلافت دستكاه * وامامت باركاهه التجا * وفيض روحانيتلرينه براى انتساب
انتما ايچون وسيله هو وسيله * اول امير المؤمنين * امام المسلمين * يعسوب الواصلين *
مطلوب الكاملين * عارج معارج لاهوت * دارج مدارج ناسوت * فاتحهٔ
كتاب ولايت * خاتمهٔ مصحف وصايت * مركز دائرهٔ سيادت * قطب فلك
خلافت * قاضئ محكمهٔ قضا وقدر * همراز حضرت سيد البشر * شمع ضيادار
فصاحت * سروچمنزار بلاغت * آدم اوليا * خاتم اصفيا * اسد الله الغالب *
على بن ابى طالب بن عبد المطلب * كرم الله وجهه وسلام مولاه عليه * وعلى
من يتقرب اليه (نظم) نبى مدينهٔ علم وعلى درست اورا * دوكوشوارهٔ عرشند
حلقهٔ دراو * جنابلرينك ديوان اشعار حقايق اشعارلريكه كلام على كلام
على وما قاله المرتضى مرتضى حكمنجه مسلم فصحاى عرب ومقبول بلغاى
ادب * هزار بيت معمورى مشتمل برمدينه * وصد بحر مسجورى حاوى
برسفينه دركه (نظم) غرائب آيات رغائب حكمة * عجائب غايات
كتائب نزهة * جوامع آثار لوامع غرة * صوامع اسرار قوامع عزة * اوصافيله
موصوفدر سلالهٔ سلسلهٔ سليله سندن ايكى ذات شريفكه برمادر سيادتك
توأم وليد دوپيكرى * ياخود آبيارئ جودايله پرورشيافتهٔ چمنصفهٔ صفانك
دومغز بادام نهال لطافتكسترى * ويا نيسان خلوصله نهاده برصدف معارفك
ايكى درثمين صفوت اثرى * ويا جسم اتحادلك دوچشم مودت مردم انسانيتى *
وياذات آدميتك دودست يمين كرامتى * اخوان خلانمزدن خلوتى سنانى وسعدى
شيبانى ايكى شيخ سيد احمد * حفظهما الله الاحد * بحرمة جدهما الامجد ووصيه
الاسعد * جنابلرينك هر برى التماسله قوتين لازمتيندن برى ايله امداد *
وبوعبيد شكسته زبان * مستقيم زاده سعد الدين سليمان * اسعده الله المنان *

فی طریقة الشریعة بحقیقة العرفان * داعیء عباد بی استعداد حقنده حسن
ظنلری سببیله روحانیت آکاه دلاندن استجلاب فتوح واستمداد ایدرك برترکی
شرح تحریر * وبعض فوائد ضم وتسطیر * اولنغله ساده لوحان دلتشنکان
عاشقان اهل بیت نبوتك صدرلرین منشرح ودلسیر ایدك ذوق وشوق ودلالت
خیر * وتفرید غیر * بیورملریله استشاره واستخاره عقبنده امرلرین امر امیر بیلوب
بسمله خوان * وحمدله کویان * ابتدایه جسارت اولندی * اصحاب تحقیق
وتدقیق * وارباب توثیق وتوفیقدن نیاز مندمکه * مواضع خلل * ومواقع
زلل * خامهٔ مروت جامه ایله نسکاه التفاتلرندن تمونه رخزدهٔ اصلاح بیورهلر (بیت)
کلدی وقت شروع واستفتاح * وفق الخیر ربنا الفتاح (مقدمه) حضرت علی ولی
کرم الله وجهه جنابلرینك اکرچه کفتاری حقنده نیچه قیل وقالی مشتمل کفتار
کوریلوب بعضیلری انکار * وحرف راده مذکور ایکی بیته انحصار * دعواسنده
اولدیلرکه نهج البلاغه * ومیزان ذهبی * وفایق زمخشری * وشرح شواهد شیخ
رضی * ومعول شرح ابیات مطول * ومایعول علیه فی المضاف والمضاف الیه *
وابن خلکان وفیاتی * وکشف الظنون * وسائر کتابلرك تتبعی میسر اولان
ارباب مطالعه نك مشهودلری اولمغله تصدیعدن حذر * وترك بحث ونظر قیلندی
انکار ایدنلر علم ادبده درزغر صاحبی شریف مرتضی دیمکله عریف علمای
شیعه دن ابو القاسم علی بن طاهرك ویابرادری شریف رضی محمدك اشعاریدر
دیدیلر * مرتضانك رحلتی درتیوز اوتوز التی تاریخنده در * لکن عبد فقیر دیرمکه
دیوان اشعار بلاغتکار امیره امعان نظر ایدنلر اول نفس انفس مبارکك * حضرت
امیرك اولدیغنده شك ایلمز * لکن شاید که جمع وترتیبی خدمتیله شریف مرتضی
شرفیاب اولدقده انشادینی دخی اکا عزو ایلمش اوله لر * رحمة الله علیهم اجمعین *
(تنبیه) اثنای املاده اقتضا ایدن لغتلر بیان * واحیانا اعرابی دخی عیان اولنوب
هر بابده اطنابدن احتراز ایله قناعتکارانه شفای صدر مرتبه سی تحریر * ومأل
بیتی تقریر * وصکره لازم اولان فوائدی دخی نکته ویا مهمه وفائده ویا فتح ویاذیل
امثالی لفظلرله تصدیر * وتکلفات منشیانه دن ساده لسان عصر ایله تعبیر ایدوب *
وتراجم صلاحیه دن دخی بعضاعینی واکثرینی تربیه ایدوب بوانربی اعتبار نظم
مفهومه له دخی نکاه التفاته سزاوار قیلندی فمن الله عزوجل التوفیق والهدایة
فی البدایة والنهایة

حرف الالف

الناس من جهة التمثال اكفاء * ابوهم آدم والام حواء

الناس) ده الف ولام تعريف ايچوندر كه مفهومى سامعك ذهننده متعين اولمسنه
اشارتدر بونده جميع افراد انسانيه نك حقيقتى مراددر * ناس كشى ديمكدر كه
فارسيده مردم دينور واصلى انسان لفظى دلالتيله اناسدر همزه سى تخفيف
ايچون محذوفدر صاحب كشاف ديركه لام تعريف ايله حذفى لازمدر * يعنى
ندن بدل اولمسنه ذاهبدر لكن بدل دكلدر كه ايكيسى جمع اولوب الاناس ديمك
دخى جائزدر * وبعضلرك زعمنجه ناس انس ايله جن ميانده مشتركدر كه
(فى صدور الناس من الجنة والناس) كريمه سى استدلال ايلديلر كه من بيانيه
اولور لكن زمخشرى ردايدر * زيرا ناسده وجه تسميه ايناس * يعنى ابصاردر كه
كورمكدر اما جن ده تسميه نك وجهى اجتناب واستتاردر كه كورنمزلر وناس *
ناسيدن مخفف اولمق ممكندر (يوم يدع الداع) كبى ووجه تسميه ناسده انسيتيدر
ديديلر وبعض لغوى دخى نسياندر ديديكى (اول الناس اول الناسى) ديمشلردر
وبو بيتده آدم وحواناسدن مستثنادر كه (الله خالق كل شئ) كريمه سنده حق
تعالى يه شئ اطلاق اولنور كن صحت معنا ايچون كذلك كل شيئدن استثنا
اولندى (جهة) اصلنده وجه اولوب واودن بدل ها لاحق اولدى عظه ايله وعظ
وثقه ايله وثق كبى (تمثال) كسر ايله صورت وپيكر (اكفا) افعال وزننده جمعدر
مفردى كفودكدش ديدكارى مثل ومساوى اولان كشى (اب) بابادر كه پدر
دينور (آدم) بو عالم شهادتده افراد انسانيه نك اوليدر كه خالق تعالى انك هيئتنى
بالجقدن خلق ايلمشدر (حوا) آدمك خاتونيدر كه آنك صول ضلعندن خلق
اولندى (نكته) عدد حروف آدم قرق بشدر * وحوا صورت وفقيه ده انك
برضلعيدر كه ثلثيدر بو محلده اولان دقايقك تفصيلى صاحب مقاصدك بيانته
حواله اولندى * عند الجمهور مشهور بودر كه آدم بردر * اما امام فخر رازى
سورۀ حجرده (لقد خلقنا الانسان من صلصال) تفسيرنده ديركه امام محمد باقردن
منقولدر كه ابو البشر اولان آدم صفى الله عليه السلامدن مقدم هزار هزار آدملر
كلمشدر يورمشلر بو روايت عالمك حدوثنه مانع دكلدر بهر حال افراد انسانيه اول
نوعك اول افرادى اولان شخصه منتهى اولور * صاحب كشاف ديركه ادم
ادمتدن مشتقدر كه بغداى اكا وديدكاريدر ويا اديم الارضدن مشتقدر ديديلر
لكن بويله دكلدر * زيرا اسم اعجميدر كه غير منصرف اولمقده ايكى سببك
برى عجمه وبرى علميتدر كه تعريفدر وبونده تنوينى ضرورت وزن ايچوندر *

امام رازی تحریر دیرکه حواده سبب تسمیه بودرکه حی کشیدن خلق اولنمشدر * الام دخی ابوهم کبی اماندر وامهم ایدی * ام اناد رکه مادر دیرور اصلی امهه درکه جمعی امهات کلور * من جهة الناس اکفاءده اولان نسبته * وبا اکفا کلمه سنه متعلقدر ونقدیمی بونده مراد اولنان مشابهتك شکل ومقدار اعتباریله مخصوص اولمسنی افاده ایچوندر * بوخسه اکر معنایه نظر اولنسه تفاوت چوقدر * وبو ماده حرف الباء دده دخی بیورر * ایها الفاخر جهلا بالنسب * انما الناس لام ولاب * معنای بیت حقیقت افراد انسان اولان جماعت صورت ظاهرده بربرلرینه بکزرلر و برابرلردرکه جمله سنك بابالری آدم وانالری حوادر * پس حسبدن عاری اولان انجق نسبله فخر ایدوب برکندی کبی اولان کمسنه اوزرینه بیوکلنمك رجل کامل ومرد عاقل کاری دکلدر (ترجمه)

بوصورت ایله انسان بربرینك کفوبدرزیرا * پدر مادر اولوبدر جمله یه آدم ایله حوا

وانما امهات الناس اوعیة * مستودعات وللاحساب آباء

انما) ما وایله الا معناسنی متضمندر تقدیری ما امهات الناس الا اوعیة دیمکدر (الوعیة) وعاءك جمع قلتیدر * وعا تفسیر کبیر تقریری اوزره کسر واو ایله بر ظرفدرکه ایچنه هر نه که وضع اولنه احاطه ایدر اوله (مستودعات) جمع سالمدر مفردی مستودع اسم مکاندر مصدری استیداع برکشی یه برنسنه یی ودیعة یعنی امانة ویرمك (احساب) جمعدر مفردی اولان حسب حسابدن ماخوذدرکه انسان آباء واجدادینك افتخاره سزا تعداد وبیان ایلدیکی شیدر (آباء) جمعدر مفردی ابدر آباء نکره اولمغله خبرك تقدیمی مناسبدر * لکن واجب دکلدر * زیرا اهل تحقیق عندنده نکره واقع اولان مبتدایی تخصیص ایلمك لازم دکلدر (کوکب انقض الساعة) کبی که مخصص دکلدر مفهوم بیت انالر انجق ظرفلر کبیدرکه نطفه انلره ودیعت اولنور * انلرده تربیه ایله انسان صورتی تمام پیدا اولدقده ینه اخراج ایدرلر * احساب بابالره مخصوصدرکه فضل وکمال اولادینه انلردن موروث طبیعیدر لکن اولادلك والدلره شدت انتسابلرینه (الرجل خیر من المرأة) قصه مشهوره سی سبب اولمشدرکه نسب بابادن ثبوت یافته در * یوخسه فن طبده مقرردرکه ولدك تکونی پدر ومادرلك نطفه لرینك امتزاج واختلاطندن پیدا اولور (ترجمه)

چو مادرلر صدف در نطفه لؤلؤی انسانه * حسب ایله نسب ده معتبردر اشرف آباء

فان یکن لهم من اصلهم شرف * یفاخرون به فالطین والماء

شیخ رضی افادەسی اوزرە جملەدە اولان فا عاطفە کلامک ذکردە مرتب اولمسنی
اشعار ایدر * بو نسخە مضبوطەدە مداخلەسی یوقدر (یکن) ناقصەدرکە ملاحظة
غیر مرادەدر (اصل) کوکدرکە بحذر طین وماء نظرلە بو معنا اولادر مراد پدر
ومادردر یاخود افراد انسان اندن تکون ایدن مادەدر * وبعض نسخەدە
(فی اصلهم) در (شرف) بیوکلک علو کبی * وابن سکیت دیمشدرکە شرف ومجد
باباره مخصوصدر (طین) مبتدأ اولوب خبری محذوف اصلهم دیمکدر (ما)
صودر اصلی موەدرکە جمع قلتی امواه وکثرتی میاهدر * وهمزەسی هادن
عوضدر وبوندە صودن مراد نطفەدر * ماٴل سخن اکر انلرک اصللرندن شرف
عالیلری اولوب کندیلردن دون اولنلر موفتخر اولدروشانە انکلە فخر ایدرلرسە * پس
انلرک اصل بعیدلری چاموردن ومادۀ قریبەلری ملاحظە اولنسە والدین
منیلریندر (نکتە) بوندە طین وماء ذکری عناصر اربعەدن بونلر پیکر انسانیدە
هوا ایلە آتشە غالب اولمق جهتیلەدر (فتح) خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا)
حدیث قدسیسنە نظرلە بو صورت انسانیە عناصردن ظهور ایلمک فاعل مختار
تعالینک قدرتنە کورە بعید وعجیب دکلدر * زیرا مشاهدە اولنورکە بعض
حیوانات چاموردن تکون ایدرلر * وجودلری ولادتنە توقف ایلمز آدم دخی
بو قبیلدن اولمق ممکندر * ومجرد عادتە مخالفتیلە بو معنی انکار اولنمق ممکن
دکلدر * زیرا خلاف عادە واقعات چوقدر * مولانا حسین میبدی دیرکە معتمد
وصادق القول برجماعتدن مسموعدرکە بلادمزدە اولان یزدە بر ولد دنیایە کلدی
وبشکندە (یکلم الناس فی المهد) طبقنجە کونا کون سوزلر سویلیوب وتلاوت
قرأن ایدوب وشعر انشاد ایدردی * واحوال خفیەدن خبر ویرردی * یاشی غایت
بیولک ایدی ایکی یاشندە واردقدە وفات ایلدی دیو نقل اولنور * وبعید دکلدرکە
حدیث قدسی سابق کتب طبیەدە اولان مادەیە دخی اشارت اولە * مسطوردرکە
نطفەنک رحمدە قرارندن تا قرق کونە واردقدە روح حیوانییە مستعد اولور
حاصلی بو امر اکرچە تقریبیدر لکن اوتوز کوندن آز وقتدە * وآدم عددنجە قرق
بش کوندن زیادەیە دخی تجاوز ایلمز (ویدین) دن مراد اسم مادە متقابلەدر * مثلا
ضار ونافع * خافض ورافع کبی * اشتە بو جهتدن حق تعالی تعبیر وتعییب
طریقیلە ابلیسە خطابا بیوردی (ما منعک ان تسجد لما خلقت بیدی) زیرا
ابلیسدە جامعیت یوقدر * واعوریتی بو معنادن کنایەدر دیدیلر (ترجمە)

بو عبرتلە اولور ایسە شرف کر اصل انساندە

تفاخر ایلسون هر کس بوطنی ومابله نخرا

وان اتیت بفخر من ذوی نسب * فان نسبتنا جود وعلیاء

(ذوی) جمعدر مفردی ذو صاحب معناسنه در (نسب) کسر نونله نسبتک جمعیدر (قرابت) مراددرکه خصماق دیمکدر (علیاء) فتح عین ایله اعلانک مؤنثیدر * ضمله چندان مناسب اولمز (مفهوم نظم) اگر سن انساب عالیه یی فخر کتوروب یعنی انلرله فخر ایدرسن بزلرده دخی انک مقابله سنده فخره بزا جود وسخاوسائر خواص عالیهٔ شریفه * وظاهر وباطنده بلند مرتبه لروار در

(ترجمه) بو وجه ایله نسبدن گر تفاخر ایلرایسه‌ک سن
بزده افتخارمدر نسبده جود ایله علیا

ماالفضل الا لاهل العلم انهم * علی الهدی لمن استهدی ادلاء

بعض نسخه ده (ماالفخر الا) واقعدر (فضل) لغتده اولهکیدن زیاده اولمق واستعمالی اکثریا اشیاء نفیسه ده در (هدی) اهتداء یعنی مطلوبك یوانی بولمق معناسنه لازم ومتعدی دخی اولور (ادلاء) جمعدر مفردی دلیلدرکه راهنما دیمکدر بو بیتده اولان قصر علم شریفك قدری عالی اولدیغن اشعاردر * علم اول مرتبه شریفدرکه سائر فضائل نفسانیه اکا نسبتله درجهٔ اعتباردن ساقطدر (علی الهدی نك متعلق محذوفی اننك خبر اولیدر * متمکنون علی الهدی دیمکدر لمن هدی ویا ادلاء کلمه سنه تعلق ایدرکه خبر ثانیدر (لمن استهدی) کلامنك ادلاء کلمه سی اوزره تقدیمی تقدیر ثانی یه کوره بونکته ایچوندرکه هدایت علما برجماعته مخصوصدرکه انلر رعایت ادب اوزره مقام طلبده اوله لروانلر دلائل هدایت ووسائل حکمتدر (فتح) اهل علم لفظندن مراد علماء تفسیر وحدیث وفقهیدرکه دیمشلر (شعر) كل العلوم سوی القرءآن مشغلة * الا الحديث والا الفقه فی الدین * امام غزالی احیاسنده بیورر عصر اولده فقه اسمی مطلقا طریق آخرت علمنه اطلاق اولنوردیکه دقایق آفات نفوس ومفسدات اعمال انکله معلوم اولور وانذار وتخویف وحقارت دنیا ونفاست عقبا اول علمله بیلنورکه (لیتفقهوا فی الدین) کریمه سی اکا دلالت ایدر نخر عالم صلی الله علیه وسلم حدیثنده ورثهٔ انبیا بیوردیغی علما بونلری عالم اولنلردر مجتهد ومحقق اولوب اشیاده دقایق وحقایقی بیله لرکه وارثان معنوی انلردر (ع) عین فیالمهاتصة فی شرحها طول

(ترجمه) دلا نخر وشرف انجق اولور ارباب عرفانه
که اولور هر بری راه هدایه مرشد دانا

وقيمة المرء ماقد كان يحسنه * والجاهلون لاهل العلم اعداء

قيمت برشيئك بهاسيدركه وجه لايقى اوزره فروخت اولنه سبب تسميه غيرك مقامنه قيامدر ديوبدايعبده اولان ودايعبدندر لكن ثمن مطلقا بهادر (مرء) مرددركه كشيدر وواضع انك اولن ساكن وضع ايلمشدر وساكن ايله ابتداده اختلاف واردر اهل تحقيق انكله ابتدا ممكندر ديرلر صاحب مفتاح ديركه ساكن ايله ابتدا متعذر اولمق حروف مبدولبدن غيريده در سيد شريف شرح مواقفده ديركه خوارزم لغتنده ساكن ايله ابتدا ممكندر لكن عربده عادت اولمشدر انكيچون مرء لفظنه بعضا همزه ادخال ايدرلر (ما) شئ معناسنه (كان) بويله محللرده نسبتي تأكيد ايچوندر (اعدا) جمعدر مفردي عدو دشمن ديمكدر بعض نسخه‌ده مصرع اول (ع) وقدر كل امرئ ما كان يحسنه * درقدر مقدار وبوكالك (كل) احاطهٔ افراد ايچون اولوركه هر كيشي ديمكدر (اهل العلم) اعدا اوزره تقديم اولنمق تخصيص افاده ايدركه جاهللر علمانك دشمنلريدر انلر همجنسلري اولان جهله نك اصدقاسيدر (معناي بيت) كشينك قيمتي في الحقيقه نه‌انك بيلديكي نسنه‌در يوخسه جاهلان علم وعرفان اهلنه دشمنلردر (نكته) جاهل عالمك دشمنيدر ديوبيورديلر عالم وجاهل بربرلرينه دشمنلردر ديمديلر زيرا عداوت اهل علمده يوقدر * علما جهله نك خلافنده بولندقلري عداوتلرندن نشأت ايلمز بلكه طبيبك خسته‌لره دواي تلخ ويرديكي كبيدركه انلرك مرض قلبلري اولان جهل انلردن زوال بولوب علم شريفله صحت بولملري علمانك مطلوبيدر * مثلا شرعا حد اقامت اولنمق لازم كان كسنه‌نه‌يه مرحمت انده اول حدي اجرا ايلمكدركه بردخي حدي موجب اولور امرده بولنمسون وعقباده اولين وآخرين وانبيا ومرسلين ميانده رسواي اولمسون اول حد ظاهرده نقمت ولكن باطنده عين نعمتدر (ترجمه)

علمدر قيمت آدم كانكله خوب اولور هردم
نه غم جهال اولورسه اهل علمه غيظله اعدا

نقم بعلم ولا نبغي به بدلا * فالناس موتى واهل العلم احياء

نقم نفس متكلم مصدري قيام قالقمق وبونده مراد محافظه وحقنه رعايتدركه (قائما بالقسط) بومعنايه‌در ديديلر (نبغي) متكلم صيغه‌سيدر مصدري بغيه طلب ديمكدر * بدل برنسنه‌نك غيريدركه انك يرينه طوره عوض دخي مراد اولور (فا) سببيه‌دركه لام معناسنه‌در (موتى) جمعدر مفردي ميت شده ايله

ومیت تخفیفله اولمش دیمکدر مرده کبی (احیاء) جمعدر مفردی حی دیری زنده معناسنه در (قم) جمله سی امر محذوفك جوابی اولمغله مجزوم اولدی تقدیری اجتمعوا وبادروا دیمکدر بعض نسخه ده (فقم) امر ایله (وتبغی) خطاب ایله واقع اولمشدر (نظمك مفهومی) کلك وشتاب ایت علم شریفك حقنیه رعایت ایده لم وانك بدلی طلبنده اولمیالم که تحصیلیله احیا ایدوب احیا اولالم * زیرا بو مخلوقاتك جمله سی فی الحقیقه جهل ایله مرده لردر بزلر اهل علم اولالم که حیات طیبه یه واصل اولوب قیامته دك نامز باقی قالمغله اولمیوب کویا دیری قالوب زنده نام اولالم * علمك نفس ناطقه یه نسبتی نفس ناطقه نك بدن انسانی یه نسبتی منزله سنده در (ترجمه)

دورش آب حیات علمه برنسنه بدل قیلمه
که عالم مرده در زنده اولور عرفان ایله دانا
(نظم دیکر)

ولا تصحب اخا الجهل وایاك وایاه * فکم من جاهل اردی حکیما حین اخاه

(اخ الجهل) جهلده علاقه راسخه سی اولوب برادرلر بربرلرندن دور اولمق ممکن اولمدیغی کبی جهل همحالی اولان کمسه (ایاك) کندیکی صقین دیمك (ایاه) آنی دخی شکاقریب اولمقدن صقین دیمکدر (کم) تکثیرا یچون (اردی) ماضیدر هلاك ایلدی دیمکدر (حکیم) علم حکمتك عالمی دیمکدر که حکمت دخی علم ایله مرادفدر فرقلری آزدر (خلاصه بیت) جاهل ایله صحبت ایلمه وکندیکی آیدن وآنی سندن بعید قیل * زیرا چوق عالم وعاقل واردر که جاهل آنی کندینه قرنداش ایلیوب اول جاهل انك سبب هلاکی * یعنی دارینده سبب خذلانی اولمشدر (لازمه) معلوم اوله که عند والله اولان جاهل اول کمسنه درکه عقاید اسلامیه یی تصحیح ایلمیه وشرائط دینیه سنی بیلمیه وعالم دخی آنك ضدیدر * بو خسه علوم فلاسفه وقواعد منطقیه یی بیلوب مجالس مباحثه ده است محمدلك ساده لوح اوانلرینی الزام واسکاتنك طریقنی بیلن کمسنه مراد دکلدر که قریبا

کچمشیدی * تصحیح اسلام ایلدیکندن زیاده علم تحصیلی فرض عین دکلدر

(ترجمه) مصاحب اوله نادانه حذر ایت ای دل دانا
که زهر صحبت جاهل ایدر عالملری افنا

یقاس المرء بالمرء اذا ما هو ماشاه * وللشیء من الشیء مقاییس واشباه
وللقلب علی القلب دلیل حین یلقاه

(یقاس) قیاس وتقدیر اولنور دیمکدر قیاس ایکی شیئدن برنی برینه نسبتله مقدارین فهم ایلمك معناسنهدر (اذاما) ده مازائدهدر (ماشاء) مماشاة مصدرندن ماضیدرکه لغتده برکمسنه ایله رفیق اولوب کتمك ✳ واصطلاحده سوزینه واوزینه اویمقدر (شیٔ) راغب قولنجه اول نسنهیه دیرلرکه آنی بیلوب وآندن خبرویرمك ممکن اوله ✳ موجوده ومعدومه اطلاق اولنور (اشباه) جمعدر مفردی شبه مثل کبیدر بکزرنسنهلرکه لسان فارسیده مانند دیرلر (قلب) شکل صنوبرینده برپاره لحمدرکه انسانك صول ممهسی التندهدر وآنك دخی صول طرفنده اولان جوف روح حیوانینك یانفس ناطقهنك منبعیدر فی الحقیقه انسان اودرکه بیورلمش (ان فی ذلك لذکری لمن کان له قلب) بومحلده مراد معنای ثانیدر (یلتقی) لقادندرکه شیئك مقابلهسی وبرابر مصادفهسیدر واقثا بصرله وبصیرتله ادراکده دخی استعمال اولنور (نتیجهٔ سخن) کشی برکمسنهیه یولده اشلقده قیاس اولنوریعنی آنك عدیلی وکفوی اولدیغی ایکیسی همراه اولدقلری زمانده اولور وشیٔلرك مقدارنی بیلمك ایچون چوق مقیاس واردر ✳ ونیجه محل واردرکه بربرینه مشابه ومماثل اولدقلری واولدقلری اویله یرده بیلنور وقلبك قلب ذیکره دلیلی واردر ✳ آنك حالی اکانسبت ودلالتی ملاقات وقتنده معلوم اولورکه دیمشلر (من القلب الی القلب سبیل) ترجمه

قرینهدن قیاس اولور جهانك خلقی سرتاپا

قیاس ایله شبیه اولور بری برینه چون اشیا

نتکیم قلب اولور قلبه دلیل اوانسه کر القا

قطعهٔ اخری

تغیرت المودة والاخاء ✳ وقل الصدق وانقطع الرجاء

تغییر ایکی نوعدر بری تبدیل صورت وتحویل هیئتدر ✳ وبری دخی تبدیل ذاتیدرکه بونده مراد بودر (مودت) محبت ایله اولان ومعناده وعدده دخی یکساندر لکن محبتك مراتبی واردر ابتدا قلبه وقوعنه هوی وثابت اولدقده مودت وودادوود واغیارك تعلقاتندن خلاص بولدقده محبت وحب دینور ✳ وقلبه لبلاب یعنی صارمشق کبی صاریلوب محبوبندن غیری قلب برشیئدن آکاه اولهمزسه اکا عشق ودخی صکره وله وحیرت وهیمان دخی دیرلر (اخاء) قرنداشلق اخوت کبی قل آزاولدی دیمك (صدق) طوغری سویلمك ووعدنده خلف ایلیوب درست اولمق (انقطع) کسلدی واوزلدی دیمك (رجا) امیددر

(اب كلام) دوستلر وقرنداشلر درظن ايلديكم قومده دوستلق متغير اولدى يعنى
دكشدى واخوت بوزلدى وصداقت قليل اولدى ويار وفادار در ديو ملاحظه
ايلديكم كسنه لردن اميدم كسلدى وارامزده اولان مهر ووفا وصدق وصفا
بالكليه مضمحل وهبا اولدى (نكته) شايدكه اميدى خلقك اصلاحى وخالق طرفنه
ميل وصلاحى اوله كه منقطع اولمشدر * علماى عربيت ديرلركه صدق ديو حكمك
نفس الامره مطابق اولمسيدر * جاحظ ديركه بوبله درلكن مع الاعتقاد اوله *
ونظام دخى ديركه حكم مخبرك اعتقادينه مطابق اولمقدر * افاضل ميبدى ديركه
معناى اوله صدق اطلاقى حقيقتدر ثانى وثالثده مجازدر بويله اولدقده انلرك
دليللرين تأويل ايله الزامه حاجت يوقدر والله اعلم بالصواب (ترجمه)
كنز عالمدن دوكندى جوهر مهر ووفا * قالمدى صدق وصفا ومنقطع اولدى رجا

واسلمنى الزمان الى صديق * كثير الغدر ليس له رعاء

(صديق) دوستدر صدقدن اولان صديق دوسته تسميه نك سببى دوستلقده
راستلق وطوغريلق لازم اولديغيدر (غدر) عهد وپيمانى كسر ايدوب قيرمق
(رعاء) حفظ ورعايتدر (معناى سخن) روزكار غدار بنى بر دوسته سپارش
ايلديكه غدرى چوق ودوستلرينى حمايتى يوق ديمكدر * بونده مجاز عقلى واردر
زيرا سپارش ايدن زمان دكلدر * بوشعرك قائلى عندنده حواله ايدن حق تعالى
در (انبت الربيع البقل) قبيلندندر (ترجمه)

بر عجب يار ه قرين ايتدى بنى دور وزمان
خاطره ايتمز رعايت كارى هب جور وجفا

سيغنينى الذى اغناه عنى * فلا فقر يدوم ولا ثراء

(ثراء) ثروت ويسار يعنى كثرت مال (مأل نظم) بندن آنى مستغنى ايدن رب
كريم بنى دخى يقينده اندن اغنا ايدر يعنى ارباب محبت محبتلرينى تغيير ايله بندن
مستغنى اولمشلر ايدى آنى بويله ايدن وهاب غنى بنى دخى قريبا انلردن غنى ايدر *
زيرا نه فقرده دوام واردر ونه غناده بقاء واردر (ترجمه)

اول غنى پروردكار اغنا ايدر البت بزى
پس نه غم چون دائم اولماز حالت فقر وغنا

وانيس بدائم ابدا نعيم * كذاك البؤس ليس له بقاء

(نعيم) ناز وآسوده لك (بؤس) شدت كه حربده وفقرده استعمالى چوقدر
(مفهوم ومأل) هيچ نعيم فانيده دوام يوقدر وشدت والمده دخى استمرار معدومدر

(نكته) اكر بنورسه كه حرف نونده كلسه كركدركه شعراى نبويه دن لبيد رضى الله عنه شعرنده (بيت) ألا كل شئ ما خلا الله باطل * وكل نعيم لا محالة زائل * ديدكده عثمان بن مظعون رضى الله عنه دخى بيورمشلركه مصرع اول درستدر * لكن ثانى دكلدر * ونزاع ايلمشلردر * مع هذا مصرع ثانى حضرت اميرك شعرنده اولان مصرع اولك مفهومنك عينيدر * لكن ديرزكه حضرت اميرك مرادى نعيم دنيويدر اما لبيدك قصدى مطلق نعيمدركه بو شعرك انشادى وقتنده هنوز شرفياب اسلام اولمامشدى (ترجمه)

كمسه يه باقى دكلدر بو جهانك نعمتى

شدتى دخى انك كبى اولوبدر بى بقا

وكل مودة لله تصفو * ولا يصفو من الفسق الاخاء

(الله) اسم شريفى اصلنده اله ايدى همزه يى حذف وحرف تعريفى عوض ايدوب لام اصلى ايله ادغام ايلديلر اشتقاقنده شراح ومفسرين وجوه كثيره ايراد ايلديلركه محلنده مفصلدر وبعضيلر دخى عربى دكلدر * معربدركه اصلنده سريانيده لاها ايدى الف اخير اسقاط وحرف تعريف ادخال اولندى * لله اولان مودت اولدركه محبت حق تعالى مرتبهٔ محبه تنزل ايدركه اشيايه محبت انكيچوندر زيرا حق تعالى يه تعلق ومناسبت صاحبى اولورلر * وعشق مجازده مشاهده اولنوركه محبوبك محله سى كلبنى دخى دوست عدايدوب اكا محبت ايدرلر مجنون ديمشدركه امر على جدار ديار ليلى * اقبل ذا الجدار وذا الجدارا * وما حب الديار شغفن قلبى * ولكن حب من سكن الديارا * يعنى ليلانك قبيله سنك ديوارلرينى تقبيل ايلديكم ديواره محبتم وديواره مودتم اولديغى ايچون دكلدر بلكه اول دياره ساكن اولان حبيبمك محبتى ايچوندر ديمكدر (ذيل) اشته بو سببدندركه بعض اشيايى حق تعالى يه تعظيم ومحبتله تقبيلده اجر وثواب مقرردر مصحف شريف وحجر اسود واركان بيت ودامن خرقهٔ شريفه وعلما ومشايخك اللرى وصلحانك قبرلرى تقبيلنده صحت نيتله اجر جزيل عطاى رب جليل اولور ديديلر * حتى اثرده كلمشدركه برمسلم برمسلمك النى اوپسه الله رضاسيچون بركره سجده ثوابى عطا اولنور بيورمشلر * بو سببدن صوفيه نك عادتلرى ايكى كره تقبيلدركه ايكى سجده ثوابى تمام اوله (مفهوم بيت) جناب امير كرم الله وجهه بيوروركه هر دوستلق كه حق تعالى ايچون اوله نقصان شائبه سندن وفتور كدرندن صافى وخالصدر * لكن فسق وفجوردن ناشى اولان محبت صافى اولمز خللدن برى

وكدردن عری اولمق محالدر (ترجمه)

هر محبت کیم خدا ایچون اوله صافی اولور

منکدر در صافی اولمز چشمهٔ حب سوا

اذا انكرت عهدا من حميم * ففي نفسي التكرم والحياء

(عهد) پیمانکه یمین مقامنده در (حمیم) یقین خصم اقرب اقرباء معناسنه * لکن بونده صداقت کامله‌سی اولان دوست (نفس) بونده نفس ناطقه اولمق بعیددکادر (تکرم) عظمتلی کورنمك (حیاء) قبیح اولان شیلردن نفسك منقبض اولمسیدرکه خواص انسانده در جبن ایله عقتدن مرکبدر انکچون اکثریا شجاعت اصحابنده وفسق وفجور اربابنده حیا اولمز (مفهوم نظم) بردوستله اولان معاهده‌می تغییر * یعنی اول پیمانهٔ پیمانی شکست ایلمك مراد ایلسم کندی نفسمده کرم وحیا ایله اتصاف بولورم * پس کریم صاحب حیایه عهدشکن اولمق ناسزادر دیرم اول ایکی صفت بنی نقض وتغییر عهددن صرف ایدرلر (ترجمه)

اقتضاء نقض عهد حبه ایتسم کرشروع

منع ایدرانی دروغمدن کرم ایله حیا

وكل جراحة فلها دواء * وسوء الخلق ليس له دواء

(جراحت) کسر ایله یاره که جلدده اولان اثردر (سوء) ضمله قبیح معناسنه اسمدر (خلق) ضمله خویدر بعض نسخه‌ده خلق السوء فتح سینله در (خلاصهٔ بیت) هر جراحتکه سهام حوادثك اصابتی ایله پیدا اوله دواپذیر اولور امابدخو یك اثری زائل اولمزانك جریحه‌سنه التیام یوقدر (ذیل) بعضیلر حضرت امیره نسبت ایلدکلری (شعر) جراحات السنان لها التئام * ولا يلتام ماجرح اللسان * بیتك مفهومیله بوبیت آشنادر (نکته) فاضل یزدی دیرکه بوبیت مبالغه‌یه مبنیدر * زیرا تبدیل اخلاق ممکنمیدر * اختلاف ایتمشلردر * احیاء حجة الاسلامده واخلاق نصیره‌ده دخی ممکندر دیو تصریح ایلدیلر * انکچون حضرت مصطفی علیه التحایا بیوردیلرکه (حسنوا اخلاقكم) وذریعهٔ راغبده دخی مبسوطدر (تخلقوا باخلاق الله) ودخی (لاتبديل لخلق الله) امثالی طرفینك دلیللرینی توفیق بربحث عظیمدرکه مفصلاتده مزبوردر (ترجمه)

هر جراحت برمناسب مرهم ایله خوش اولور

بر مرضیدر سوء خلق اولمزاکا هرکز دوا

ورب اخ وفيت له وفى * ولكن لايدوم له الوفاء

(رب) اصل وضعنده تقليل ايچون ايكن تكثيرده غلبهٔ استعمالى جهتندن تقليل ارادهسنده قرينه يه محتاج اولمشدر * وواوى دخى علماى بصره حرفدر ديوب وكوفيان واخفش ورضى اسمدر ديرلر (مآل مقال) چوق برادر وفادار واردركه بن انلره وفا ايلدم لكن انلردن بكا وفالرينك دوامى يوقدر (ترجمه)

نيجه يارانه وفا ايتدم وفا وقتنده ليك
كوردم انلردن جفا وكورمدم هركز وفا

يديمون المودة مارأونى * ويبقى الود ما يبقى اللقاء

يعنى وقت ملاقاتده محبتلرنده استمرار ودوامه سعى ايدرلر * پس مادامكه ملاقاتمز انقطاع بولميه ودوحبلرى بقا يافته در ملاقاتلرى زائل اولدقده مودتلرى دخى زائل اولور (نكته) روح بركونشدركه بدن اوزره تاباندر * وضياسى چشم وكوش امثالى روزنه لردن رسيدهٔ دل اولمشدر * هربار كه ايكى شخصك ديدهلرى بربرلرينه دوچار اولدقده انلرك روحلرنده بر اتصال خاص واردركه فلان كمسنه نظر المشدر * وفلان ولينك منظورى اولمشدر ديرلر * اشته ملاقات وقتنده انسانك بر برلرينه محبتلرينك سرى بودركه زمان مفارقتده زائل اولور (ترجمه)

هر برى كوردكده دوستلق لافنى دائم ايدر
ديدهدن مهجور اولنجه عكسن ايدرلر ادا

اخلاء اذا استغنيت عنهم * واعداء اذا نزل البلاء

اخلاء) جمعدر مفردى خليل دوست ديمكدر (بلا) كسر ايله كهنه اولمق كه علامت فقردر * حوادث زميندركه نزول قرينه سيله اوضاع فلكيه نك آثارى اولمسى مشعردركه اول تأثيرات وديعة الله درديدلر * وجودى اسكتديكى ايچون غمدن بلا ايله تعبير اولندى * فتحله دخى نسخه در تجربه معناسنه اولور نزوله ملايمدركه حق تعالى عبدى انكله امتحانى ايچون بلا ديدلر * بو بيتده مبتدأ محذوفدر هم اخلاء واعداء ديمكدر (محصول بيت) اول طائفه اكر بنده استغنا حالى كورزلرسه دوستلردر * اكن حالمده پريشانلق وياسائر ابتلا كورسه لر دوشمنلردر * مع هذا كفتاردر نثار حضرت حيدر كرارده كلمشدركه (الخول من واسالك فى الشدة) يعنى حقيقتده قرنداشك وقت مضايقه ده سكا ملاطفه ايدوب اعانت ايدن كمسنه در (ترجمه)

دوستلرمدر صورتا مستغنى اولديغمجه ليك
دشمنمدر هر برى نازل اولورسه كربلا

وان غيبت عن احد قلانى * وعاقبنى بما فيه اكتفاء

(غيبت) مجهولدر ان شرطيه ايله غائب قيلنسم ديمك اولور * بو صيغه ايله غائب اولمق اختيارى اولمديغنى افاده ايدر (مفهوم نظم) اكر بنى اختيار غائب قيلنوب دوستدن دور اولسم بكا عداوت ايدوب عقوبت تامهٔ كافيه ايله كركى كبى معاقبه ايدر هيچ ديمزكه انك غيبتى بالضروره ايدى بو عقابه ندن لايقدر وبلكه غيبته دخى نامستحقدر ديمز (ترجمه)

غائب اولسم كر برندن دشمن جانم اولور

يعنى فرصتجوى اولور قصد عقوبتده بكا

اذا ما رأس اهل البيت ولى * بدا لهم من الناس الجفاء

(رأس) بونده رئيس ديمكدر (اهل بيت) خانه نك ساكنلرى ديمكدرلكن مطلقا اهل البيت (انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس اهل البيت ويطهركم تطهيرا) آيهٔ كريمه سنده مراد اولان على وفاطمه وحسن وحسين حضراتيدركه رئيسلرى دخى امامهٔ سبحهٔ نبوت * وخاتمهٔ رسالت عليه وعليهم الصلاة والتحية جنابلريدر * خلاصهٔ مرام اهل بيتك رئيسى دنيادن عقبايه ارتحال ايلدكده خلقدن اهل بيته جفا ظهور ايلدى ديو بيورر * بو اداتك تحتنده چوق وقايع مندرج اولمشدر * ازجمله ميبدى فاضل قائل اولديغى اوزره بعض فوائد ضمنيله اجمالا تذكير اولنور (وقعهٔ جمل) وقتاكه حضرت ذى النورين عثمان بن عفانه نوبت خلافت رسيده اولدقده حكومت بلادى كندى اقرباسنه توجيه ايدوب وامتداد وقتله متانت تقرر پيدا اولوب انلر دخى احيانا ظلم وستم طرفنه ميلان ايله بو امت پريشانحال اولمغه باشلديلر * ازجمله مصر خلقى كندى حاكملرى ابن ابى سرحدن شكايت ايلدكده تنبيه نامه تحرير اولنوب مفيد اولمديغندن غيرى شكاتك برينى بغير حق قتل ايلدى تكرار يديوز كمسنه كلوب شكايت وجناب مرتضى وطلحه وعائشه رضى الله عنهم دخى عزلنده ابرام ايدنجه عثمان دخى مصرده حكومته شايسته بركمسنه يى سزلر تعيين ايدلكبن تقليد وتوجيه ايدرم ديدكده حضرت ابو بكرك اوغللرندن محمد مناسب كوربنوب مصر ايچون عثمان اكا تقليد قضا وعهدنامه تحرير وامضا ايلدى * محمد مدينه دن اوچ مرحله چيقدقده بر غلام بردوه اوزرنده سرعتله كيدركن كوروب اخذ اولندقده بركاغد بولديلر مضمونى بو ايديكه محمد مصره واردقده حيله ايله قتل ايدوب آلنده كى كاغدى ابطال وبنه كاركده قرار ايده سين وهر كيم واررسه حبس

ایده‌سین بن سکا کاغد یازرم اینکله عمل ایدرسین محمد بو نامه‌یی کوروب مدینه‌یه
عودیت وصورت حالی اصحاب کرامه عرض ایلدکده حضرت علی وطلحه وزبیر
وسعد خلیفه‌نك سراینه کلوب غلامی ودوه‌یی ومکتوبی معا کتوردیلر علی
بیوردیکه ای عثمان بو مکتوب سنك خطکمیدر عثمان دخی باقوب بنم خطم
دکلدر دیو یمین بالله ایلدی صکره مروانك خطی اولدیغی معلوم اولنجه حضرت
علی وسائر اصحاب طاغلدیلر* مصردن انده بولنان جماعت وبصره وکوفه وسائر
ولایتلردن کلن اهل شکایت خانهٔ عثمانی محاصره ایلیوب قرق التی کون عثمان
محصور قالدی اول سالکه هجرتدن اوتوز بشنجی سنه ایدی * ذی الحجه‌نك اون
سکزنجی کونی شهید اولدیغی کبی ابتدا طلحه وصکره سائر صحابه وجماعت مسلمین
حضرت علی‌یه خلافتله بیعت ایلدکلرنده عثمانك قانلی کوملککنی مروان
برطریقله اله کتوروب فرار ومکه‌ده قرار وعایشه‌یه اول قمیصی عرض ایدوب
قصه‌یی نقل ایلدی وحضرت علی درحال عثمانك عامللرینی عزل ایدوب سهل بن
حنیفی شامه معاویه‌نك برینه ارسال ایلدی معاویه حاله واقف اولدقده باغی اولوب
عثمانه قرابتی سببیله قان دعواسنی وسیله ایدوب حضرت علی‌یه خبر کوندردیکه
عثمانك قاتللرینی اخذ ایدوب بکا ارسال ایده‌سین دیدکده جناب خلیفة الله انی
مناسب کورمیوب حق تعالی عثمانی قتل ایلدیکی وقتده بندخی بیله ایدم دیدی
*یعنی جمعیت ایچنده اولمغله قاتلی متحقق دکلدر ثبوته محتاجدر دیمکدر *
مرتضانك بو کلامنی اعداسی تمسك ایدوب کویا مرادی عثمانك قتلنی بندخی
استردم* وقتلنك دفعنی مراد ایلسم ایدردم دیمکدر دیدیلر* بو سخن محض خطا
اولدیغی حرف باده افاده اولنور وطلحه وزبیر* حضرت علیدن روکردان اولوب
اتفاق ایله عائشه ومروان وعثمانك سائر عامللریکه جناب مرتضی عزل ایلمشیدی
بصره‌یه توجه ایلدیلر* وکوکب وزننده حوأب نام نهره وارد قده اول محللك کلبلری
اورمکه باشلدقده عائشه کلدیکنده خطاسنی بیلوب پشیمان اولوب دیدیکه پیغمبر
علیه الصلاة والسلامدن بنم مسموعمدرکه بنم خاتونلرمدن بری علی ایله جنك
ایلسه کرکدر برحق دکلدر حق علینکدر اکرسن حوأبه واررسن ای عائشه سعی
ایله که سن اولمیه‌سین دیو بیورمشدی دیوب عودت مراد ایلدی ابن زبیر
دیدیکه کیرودونمه شایدکه سنك بولنمکله حق تعالی بو فسادی صلاحه تحویل ایلیه
نیچه نزاعدن صکره عاقبت بصره‌یه ایصال وآنده اقامت ایلدیلر* حضرت علی
طرفندن بصره حاکمی اولان عثمان بن حنیفی اخراج ایلدیلر* وحضرت علی

امام حسن ایله عماربن یاسری کوفه یه ارسال ایدوب اون بیك کشی عسکر تحریر ایلدی * امام بخاری عبدالله بن زیاددن روایت ایدرکه عمار کتمدی ودیدیکه عائشه بصره یه کتدی والله دنیا وآخرتده پیغمبر علیه الصلاة والسلامك زوجه سیدر * الله تعالی سزی ابتلا وتجربه ایدر * معلوم اوله که سزلرمی اکا اطاعت ایدرسز یوخسه اومی سزلره اطاعت ایدر بن بوامر عظیمه جسارت ایدرم دیدی * حضرت علی دخی مدینه دن اوتوز التنجی سنهٔ هجریه ده بصره یه متوجه اولوب ایکی فرسخ قریب جلحاء نام محلده جمادی الاخره نك یکرمی بنجشنبه کونی محاربه یه باشلدیلر * عشرهٔ مبشره دن زبیر بن عوام که انی قتل ایدن جهنمیدر دیو حدیث شریف وارد اولمشدر برساعت جنك ایلدی * شارح بخاری نقل ایدرکه حضرت امیر انی دعوت ایدوب انك خاطرینه کتوردیکه برکون سنکله بن اثناء تکلمده تبسم ایدرکن پیغمبر علیه الصلاة والسلام کاوب سکا دیدیکه سن علی یه مقابله وانکله مقاتله ایدرسین حق انك یدنده درسن ظالم اولورسین بیوردی ایدی دیدکده خاطرینه کلوب جدال وقتالی ترك ومدینه یه توجه ایدوب کتدی * وعمرو بن جرموز انك ازدینه دوشوب وادی السباع نام محلده غافلا قتل وقلیجنی آلوب حضرت امیره کتوردی امیر المؤمنین دخی انك قاتلی جهنمی اولدیغی حدیثی روایت بیوردقده سزه اعانت ایدن واهانت ایدن جمله سی جهنملکمیدر دیو قهرندن قلیجنی قارنته قویوب اوزرینه دوشوب هلاك اولدی * وطلحه یی دخی مروان بینلرنده اولان کین دیرین سببیله اوق ایله اوروب شهید ایلدی * واوغلی محمدی دخی انده شریح بن اوفی قتل ایلدی * عائشه نك جملی بنی ضبه قبیله سی محافظه ایدوب لجامن اخذ ایتشلر ایدی اول لجامده اولان اللردن یتمش عدد ال قطع اولندی بری دوشدکده درعقب بری دخی الوب خالی قومدیلر عاقبت حضرت امیر امر ایدوب دوه یی سکرلدیلر * انکله عسکر منهزم اولدی * وبو وقعه یه انکچون وقعهٔ جمل دیرلر * وحضرت امیر عائشه ایله ملاقاتده (غفر الله لك یا عائشه) بیوردیلر عائشه دخی (ولك) دیدی * پس تعظیم وتکریم ایله مدینه یه ارسال ایلدیلر اون بش کون بصره ده اقامت ایدوب عمزاده سی عبدالله بن عباسی بصره یه والی ایدوب کوفه یه روانه اولدی (واهل بیته) اولان جفانك بری دخی وقعهٔ صفین درکه حرف دال اواخرنده کلسه کرکدر ان شاء الله بو وقعه ده عمارك شهادتی واقع اولمشدرکه حرف لامده وحرف میمده دخی هاشم بن عتبه وعبدالله بن بدیل شهادتلری یاد اولنور * وبوجفا

دخی واقعدرکه کوفه یه قریب حروراء نام قریه ده التی بیك خارجی جمع اولوب
حضرت امیری تکفیر ایلدیلر ونهروانده انلره غزا ایلدی * وبو دخی جفانك
بریدرکه محمد بن ابی بکر الصدیق مصره والی کوندردکده عثمانیلر اطاعت ایلمیوب
جنك ایلدیلر محمد استمداد ایلدکده حضرت امیر مالك بن اشتری ارسال ایلمشیدی
معاویه اغواسیله مالك تسمیم اولنوب شهید اولدی * معاویه دخی عمرو بن عاصی التی
بیك نفر عسکر ایله مصره ارسال ایدوب محمدی قتل ایلدیلر عمرو والی مصر اولدی
قرقنجی سنه ده خوارج جمع اولوب مشورت ایلدیلرکه بو امتك فسادی اوچ کمسنه
سببیله پیدا اولدی انلری قتل ایده لم دیوب عبد الرحمن بن ملجم المرادی یی جناب
امیر طرفنه * وحجاج بن عبد الله ضمیری یی معاویه سمتنه * وداورویه عنتری یی
عمرو بن عاصك جانبنه ارسال اولنمغی مناسب کوردیلر * واوچی بر کیجه ده در کار
اولمق اوزره قول اولنوب رمضانك اون یدنجی کیجه سنی میعاد تعیین ایلدیلر * ابن
ملجم کوفه ده بیك التونه بر قلج الدی وزهر ایله صواردی وحضرت امیر المؤمنین
صباح نمازینه کیدرکن اول قلجله مبارك باشلرین ضرب ایلدی اوچ کیجه
مرورنده اول ضربه دن متأثرا رحلت بقا ایلدی * وحجاج دخی معاویه یه بر قلج
صالدی قبالتنه راست کلوب مجروح ایلدی * وداورویه مصرده عمرو ظنیله
خارجه نام وکیلنی شهید ایلدی که اسهال سببیله عمرو انی نماز ایچون یرینه نائب
ارسال ایلمشدی (اهل بیته اولان) جفانك بری دخی امام حسنی اهلی جعده که
اشعث بن قیسك قزیدر اللی تاریخنده دشمن اغواسیله زهرلیوب وفات ایلدی
(و بر جفا) دخی کربلاده التمش بر سنه سی عاشورا کونی حضرت حسینی شهید ایدن
شمر بن ذی الجوشن نام ملعون بولندیغی عسکرده امیر عسکر عمرو بن سعد ایدیکه
اول اطرافده عبید الله بن زیاد یزیدك طرفندن والی ایدی * واون ایکی امامك
اوچی که علی حسن حسین بونلردر طقوزی دخی حضرت حسین سلاله سنده
بر بر ینك اوغللریدر جمله سنك وفاتلرنده تسمیم اولنمق روایتلری واردر * فاضل
میبذی دیرکه بو یله بحثلرده اولی اولان سکوت ایلمکدر زیرا امام شافعی بیورمشکه
انلرك قاننه حق تعالی بنم الیمی بولاشمقدن پاك ایدوب صیانت ایلدی بن دخی
لسانمی بولاشدیروب تلویث ایلمم * وسائر علمای اهل سنت وجماعت دخی انلره سب
وشتمدن منع بلیغ ایلدیلر * وحضرت امیردن منقولدرکه جمل وقعه سنده (اخواننا
بغوا علینا) بیوردی یعنی بزم قرنداشلر یمز بزم اوزریمزه باغی اولدیلر دیدی سب ولعن
ایلمدی * القصه سائر جفایه دائر واقع محللری دخی کلدکچه ایراد اولنور (ترجمه)

چون رئیس اهل بیت عقبایه ایتدی ارتحال
اهل بیته ظاهر اولدی خلق عالمدن جفا
(نطق آخر)

دع ذکرهن فمالهن وفاء * ریح الصبا وعهودهن سواء

(ریح) روزکار که یل دخی دیرلر فرس لغتنده باد درحرکت ایلمزسه هوا درسید شریف شرح مواقفده دیرکه ارسطو قولنجه ریح محرکدر متحرك دکلدر (صبا) مشرقدن کلن ریحدر لکن دیدیلر که شب وروزك برابر اولدیغی ایامده سحری قبلهدن وزان اولان روزکاردر (محصل سخن) ترجمهدن مبیندر (ترجمه)
شول زنانك ترکن اورکه یوقدر عهدنده وفا
انلرك عهدیله یکسان بولنور باد صبا

یکسرن قلبك ثم لایجبرنه * وقلوبهن من الوفاء خلاء

(یکسرن) کسر سین ایله قیررلر دیمك (یجبرن) ضم بالیله قیرلمشی اصلاح ایدرلر دیمکدر (خلاء) مصدر خالی معناسنهدر (معنای بیت) اول خاتونلرك خاصه لرندندرکه قلبکی قیررلر صکره اصلاح وتطییب ایدوب اول کسری جبر ایلمزلر انلرك قلبلری وفادن خالیدر (نکته) کسری قلبه نسبتدن فهم اولنورکه قلبی شیشه یه تشبیه ایلدی وجه شبه روشن ورقیق ولطیف اولمقدر * زیرا شیشه نك اطافتندندرکه مظروفنك رنکنده نمایش ایدر اول مرتبهده زجاجیت ادراك اولنمز کذلك عالمك قلبی صورت معلومی قبول ایدوب انك رنکندهظهور ایدرکه دیمشلردر (بیت) رونمای رنك بیرنکی اولوب مانند جام * سینه صافان صفادن ایله کسب فیض تام (نکته) اثرده کلمشدرکه خاتونلرك عقل ودینلری ناقصلردر * شهادتلری دخی رجالك شهادتلرینك نصفیدرکه ایکی زن برمرد مقامنه قبول اولندقلری نقصان عقللرندندر ووقت حیضده صوم وصلاته تقرب ایده مزلر بودخی نقصان دینلرندندر (وللذکر مثل حظ الانثیین) کریمه سی حکمنجه میراثده دخی ارکك قرنداشنك نصفنی آلور مع هذا خاتونلرك عجز وفتورلرینه نظرله میراث انلره مضاعف کرك ایدی لکن ارکك اولان مهر مؤجلی ویرر ودیشی مهری آلور بواعتبار ایله مساواة بولنور دیدیلر * اکر دیرلرسه که زنانده اهل کمال کلمشدر * مریم وفاطمه وازواج طاهرات ورابعهٔ عدویه وامثالی نیجه ولیات وابدالده دخی زنان وارایدیکی اثرله ثابت اولمشدر * پس جواب ده دیرزکه شان زنانده اخلاق سیئه کثرت اوزره وشان مردانده اخلاق حسنه وفرت اوزره واقعدر یوخسه

ذاتده نوع انسان اشرف مخلوقات اولدیغی مسلمدر بویله ایکن بعضیلری حقنده (كالانعام بلهم اضل) واردر اولدی (ترجمه)

شیشهٔ قلبك شکست ایلردخی جبر ایلمز
خانهٔ قلبنده اولمز انلرك مهر و وفا

نطق آخر

وماطلب المعيشة بالتمنی * ولكن الق دلوك فی الدلاء

(تمنی) برنسنه نك حصولنی آرزو ایلمکدر * ممکن اولسون ویا اولمسون واکثر استعمالی محالاتده در * مثلا ولیت الشباب یعود * شعرنده وقت شبابك عودتنی تمنی ایدرم دیمکدر * مع هذا محالدر * حضرت ذی النورین رضی الله عنه بیورمشدرکه (ماتغنیت وماتمنیت مذاسلمت) یعنی شرفیاب اسلام اولالدن بری هرماده ده سلب وجلبدن برینی ترجیح وتقدیم ایلمدم * هرحالده لارد ولاکد مضمونیله عامل بیورمشلر (دلو) قوغه دیدکاری ظرف مؤنث سماعی لزومیدر مؤنثات سماعیه یی ابن حاجب نظم ایلدیکی وجه اوزره جمله سی تمش یدی عدد لفظ اولور (دلاء) دخی دلوك جمعیدر (مفهوم مراد) حیات دنیانك لازمه سندن اولان امر معاش طلب وسعی ایله وامید وآرزو ایله حصولپذیر دکلدر لکن سندخی دلو طلبکی سائر ارباب طلبك دلوسعیلریله برابر القا ایله یعنی (فانتشروا وابتغوا) امر شریفلرینه امتثالا صورت ظاهرده سعی اوزره اول * زیرا اکرچه واهب منان تعالی وتقدس ارباب نیازك مرادلرینی عطا ایدر * لکن سعی ایله واسباب ایله مستور قیلمشدرکه (اجیب دعوة الداع) بیوردی اما (اذادعان) ایله قید ایلدی (نکته) وجود اشیا خالق تعالینك قدرتیله در * لکن عادة الله بویله جاریدرکه بعض اشیایی عبددن طلبك ظهورندنصکره خلق ایدر * پس طلبدن اول حکمتك علامت شقاوتدر * زیرا عارف کاملك حالی بودرکه هم طلبی ترك ایلمزکه اثبات اسبابده امره امتثال ایدر * وهم اشیانك حصولی طلبك نتیجه سی وسعیك ثمره سیدر دیمز * اکرچه طلب محصل مرام دکلدر لکن وصول مرام اکثریا ینه طالبلره میسر اولوردیدیلر (ان الله لایحب البطالین) (ترجمه)

تعیشده تمنی چون دکل شرط طلب جانا
تشبث ایله اسبابه نصیبك کوندرر مولا

تجئك بملئها یوما ویوما * تجئك بحمأة وقليل ماء

تجئك بملأ ها) دخی نسخه در (ملأ) فعل وزننده هر ظرفك طلوسی مقدارینه دیرلر

(حمأت) رحمت وزننده سیاه چاموردر (یوم) کون که ظرف زمان محدوددر طلوع آفتابدن غروبه دك اولان وقتك اسمیدر * اوالکی یوم اولکی تجنك فعلنه * وثانی ثانی یه تعلق ایدر (مراد مأل) اول قوغه خزینهٔ غیبیه مثالی اولان قیویه اینوب سکا برکون آب صافیء مقصودی کندی طلوبنی مقداری کتورر * وبرکون دخی سیاه چامورایله براز صو چیقارر دیمکدر * کذلك امور دنیویه دخی دائم تنقلات اوزره در نسق واحد اوزره دکلدر * پس وقت مضایقه ده صبر ورضا * وظیفهٔ حال مسلمان اولوب * وزمان رخصت ووسعتده شکر وثنا لازمهٔ اهل ایمان اولمق کرکدر (رباعی) الله دیر زبوزاورمازهر بابه * ذل نالشی ربه دردکل اربابه * بردست رجایی اورمشز درمحکم * ذیل کرم مسبب الاسبابه

(ترجمه) قناعت شهر بنه قاضی عطاء حقه راضی اول
معاشك که قلیل وکه کثیر البت ایدر اعطا
(نطق آخر)

وکم ساع لیثری لم ینله * وآخر ماسعی لحق الثرآء

(ساع) بونده کاسب معناسنه (آخر) غیرکبی شایعدر * ملخص سخن ترجمه دن ظاهردر (ترجمه)

نیجه لر وته ساعی اولور بولمز ظفر اما
ایریشور نیجه یه سعی وطلبسز ثروت دنیا

(وساع یجمع الاموال جمعا * لیورثه اعادیه شقاء

(اموال) مالك جمعیدر ماله مال تسمیه سی میل وزوال ایچوندرکه عرض دخی دینور (اعادی) اعدانك واعدا دخی عدو لفظنك جمعیدر مراد ازواج واولاددرکه آیت کریمه ده (ان من ازواجکم واولادکم عدوالکم) وارد اولمشدر (شقاء) بدبخت اولمق که سعادتك مقابلیدر (ترجمه)

نیجه سی جمع ایدر سعی وطلبله مال دنیایی
که میراثی ایچون اهل شقاوت ایده لر غوغا

وماسیان ذوخبر بصیر * وآخر جاهل لیسا سوآء

(ما) لیس یه مشابهدر خبری تقدیم ایله عملی باطل اولمشدر (سی) مانند خبر علم معناسنه که اهل قبله دیدکاری اهل خبره دن غلطدر (بصیر) صاحب دانش وذکی (لیسا) تأکید ایچوندر (مأل بیت) اهل تجربه وصاحب بصیرت اولوب مالنی وجه شرع اوزره اکل وانفاق ایدن کمسنه ایله جاهل اولوب مالنی حفظ

ایله زکاة وسائر امور لازمه‌یه قدری معروف صرف ایلمیوب وارثلره تأخیر ایدن کمسنه برابر دکللردر (ترجمه)

علومه سعی ایدوب نور بصیرتله سنی اکله
بیلورسین که برابر اوله مز نادان ایله دانا

ومن یستعتب الحدثان یوما * یکن ذاك العتاب له عناء

(یستعتب) غضب وسخطه مستحق اولدقدنصکره کندیدن خشنود ایلمکه سعی ایدردیمکدر (حدثان) حرکه لرله حادثه درضرورة ساکن قیلنور (عناء) فتحله مشقت (ترجمه)

شوکیم داغ درونه اولدی مرهمخواه دوراندن
قودی داغ اوستنه داغی مداواة ایلدی کویا

ویزری بالفتی الاعدام حتی * متی یصب المقال یقل اساء

(یزری) تقدیم معجمه ایله خور وحقیر ایدر دیمکدر (فتی) یکت وبونده رجل مراددر (اساء) کسر ایله اساءتدرکه کوتولك (خلاصهٔ شعر) فقر کشی یی خور ایدر * کلامده اصابت ایلسه دخی اساءتدر دینور انکیچوندرکه (نعم المال الصالح للرجل الصالح) بیورلدی * وحرف راده حضرت امیر کرم الله وجهه * کذاك الفقر بالاحرار یزری * بیوردیغی کاسه کرکدر ان شاء الله (ترجمه)

کشی یی صورتا یوقلق شورتبه خور ایدر حتی
سوزی محض صواب اولسه خطادیر اهل استهزا
(نطق آخر)

لیس من مات فاستراح بمیت * انما المیت میت الاحیاء

(میت) لفظلرینك ایکیسی سکون ایله واو چنجی شده ایله درجمله‌یی اولوکه فارسیده مرده دیرلر (مأل بیت) موت ایله راحت بولان کمسنه میت دکلدر بلکه حیات طیبه‌یه وصول ایله مستریحدر * لکن اولمش کمسنه اولدرکه دیریلرك ارا سنده میت اوله یعنی سیر وسلوك ایله (موتوا قبل ان تموتوا) سریله متصف کامل اولمغه سعی ایلمیه اشته حقیقتده میت معطل اودر دیمکدر * اندن جاهل مراد اولنمق بعید دکلدرکه (یخرج المیت من الحی) مفهومنجه حضرت امیر کرم الله وجهه * وفی الجهل قبل الموت موت لاهله * بیوررکه حرف راده کاسه کرکدر * وامام حسن بو بیتی چوق چوق انشاد بیوررلر ایدی (ترجمه)

بو عالمدن کوچوب راحت بولان مرده دکل اما

حیات دائمه ایرشمنلراولدیلرموتی
(نطق آخر)

طلق الدنیا ثلاثا * واطلبن زوجا سواها

(دنیا) بوعالم فانیدر اقرب معناسنه اولان ادنانك مؤنثیدر * دنیادن زن ایله تعبیر اولنمق صورتده حسن ودلربالق وسیرتده قبح وبیوفالغی سببیله در * ویاخود ارباب کشف وشهوده عالم مثاللرنده خاتون صورتیله کورنمك جهتندن اوله که حضرت امیره اجمل زنان قریش اولان ثبیته صورتده کورندیکی حرف لامده کلسه کرکدر ان شاء الله المعین (زوج) جفته درکه ضدی فردتك دیمکدر مرده وزنه دخی دیرلر * لکن صکره زوج مذکرده وزوجه مؤنثده شایع اولدی (ترجمه)

سه طلاق ایله عروس دهری تطلیق ایت دلا
بیوفایی ترك ایدوب کل استه یار پروفا

انها زوجة سوء * لاتبالی من اتاها

(لاتبالی) مبالاة ایلمز * یعنی کمسنه یی صایمز وقورقمز دیمکدر (مأل بیت) اول دنیا بدخو واخلاق سیئه اهلی وخاین دروهر کیم کندینه قربان ومنا نجه مراد ایلسه خوف ایلمز جفتلشور بویله بر عورتدر (ترجمه)

سوء خلقیله تخلق ایلین مکاره در
کیم کاورسه خوفی یوقدر اول هزاران آشنا

واذا نالت مناها * منه ولته قفاها

(منا) ارزولر معناسنه جمعدر مفردی منیه در (ترجمه)

آرزوسین دفع ایدنجه اندن اول اعراض ایدر
شخص آخر جلوه سینه یعنی ایلر اشتها

(نطق آخر)

یا عاشق الدنیا الغیرك وجهها * واتندمن اذا ارتك قفاها

(ارت) اصلنده اراءت ایدی مصرع ثانی قسم محذوفه جواب اولمغله نون تأکید صحت بولور (مأل قال) ای دنیایه عاشق واول بدلقایه طالب معانق معلومك اولسونکه انك توجهی سندن غیری کمسنه یه در تحقیق البته سندن اعراض ایدوب قفاسنی کوسترنجه اکامیل ومحبتله نادم اولورسین (ترجمه)

چو دنیانك کوزی غیریده در ای عاشق دنیا
ندامت ال ویرر یوز دوندرنجه سندن ای شیدا

(نطق آخر) * تحرز من الدنيا فان فناءها * محل فناء لا محل بقاء *

(فناء) كسر ايله قاپو اوكی پیش درکاه كبی (فناء) فتح ايله موجودك عدمی كه ضد بقادر (ترجمه) جهاندن احترازا ايله كانك پيرامنی حالا

مقام عشرت باقی دكل جای فنا آكلا

فصفو تها ممزوجة بكدورة * وراحتها مقرونة بعناء

(صفوت) خالص اولمق (ممزوجه) قارشمش (كدورة) بولانقلق (مآل مراد) اول دنيانك صافی وخالص اولمسی كدر ايله مخلوط وآسايشی محنته مربوطدر وبويله اولان مسكنك نتيجه سی نيه منجر اوله جغی بديهيدر (ترجمه)

صفای صفوتی آلودهٔ درد كدورتدر * شفای راحتی درد تعبله ممتزج معنا

(نطق آخر) * هی حالان شدة ورخاء * وسجالان نعمة وبلاء *

(رخاء) شدتك ضديدر (سجال) صوبی اولان قوغه لر مفردی سجلدر * دلو كبير متعدد قوغه مقداری اعتبار اولنوب لفظ سجال مفرد كبی ايراد وتثنيه قيلندی جمعك جمعی كبی (خلاصهٔ قال) دنيا ايكی حالدن عبارتدر كه بربرندن آيرلمزلر شدت وزحمت ايله وسعت حال كه ايكيسی كويا برآز قوغه لردر ايكی نوع قيلنسه بری نعمت ايسه نوع آخری دخی البته زحمت واذيتدر (ترجمه)

حالت دنيا ايكيدر يعنی شدتله رخا * بيری دلو عين نعمت بيريسی دلو بلا

والفتى الحاذق الاديب اذا ما * خانه الدهر لم يخنه العزاء

بعض نسخه ده را ايله اريب يعنی عاقل معناسنه در (عزاء) تقديم مهمله ايله صبردر كه تعزيت صبر ايله نصيحتدر (نتيجهٔ سخن) بو اوصاف ايله موصوف اولان دنيا معلوم اولدقده عاقل اول كمسنه در كه اكر روزكار اكا عهد وامانتده خيانت ايدرسه صبر ورضايه ملازمت ايدركه اول حالت اكا خيانت ايلمز بلا خوف انلرله متصف اولسون (ترجمه) براديب حاذقه ايتسه خيانت روزكار

صبر ايله ايدر عليل قلبه تدبير دوا * ان الم ملمة بی فانی * فی الملمات صخرة صماء

(ملمه) مهمه كبی حادثهٔ روزكار (صخره) طاش (صماء) متين وقوی معناسنه مؤنثدر (خلاصهٔ بيت) ترجمه دن عياندر (ترجمه)

كر نزول ايتسه بكا برنازله دوراندن * شدت صبر ايله حر مردن قتی دير لر بكا

عالم بالبلاء علما بان * ليس يدوم النعيم واللأواء

(لأواء) بلواء وزننده شدت معناسنه وبلواء دخی نسخه در (مآل محصول) تجربه ايله بيلورمكه نعيم دنياده وبلواده دخی دوام يوقدر نه سرورايله معمور * ونه

شروريله مغمور اولمق سزاوار عقلا دكلدر (ترجمه)
اكلدم تلوين كونا كون چرخی صبر ايله * پس دوام اوزره دكلدر نعمت وشدت دلا

(نطق آخر) لنعم اليوم يوم السبت حقا * لصيد ان اردت بلا امتراء

(سبت) لغتده قطع معناسنه در كه جمعه ايرتسی كوننك اسميدر * فارسيده اكا شنبه ديرلر * فاتحهٔ رابعه نك اجمال مآلی بودر كه خالق تعالی اول آفرينده ماسوايی خلق ايلمك مراد ايدوب (خلق الارض فی يومين) مفهوم منجه يريوزينی بازار ايله بازار ايرتسی كونی خلق ايلدی وزمينده اولان سائر اشيايی صالی ايله چهارشنبه كونی خلق ايلدی وكوكلری دخی (سبع سموات فی يومين) ناطق اولديغی اوزره پنجشنبه وجمعه كونی خلق ايليوب جمله سنی التی كونده خلق ويدنجی سبت كونی ترتيب خلقی قطع وترك ايلدبكی ايچون اول كونه قطع معناسنه اولان سبت لفظنی تسميه ايلديلر * بو سببدندر كه يهود اول كون ترك عمل كونيدز ديرلر (صيد) آوكرك قوش ايله وكرك كلب معلم ايله اولسون (امتراء) شك ايلمك (بلا امتراء) ده باء جاره نعم كلمه سنه تعلق ايدر (لا) دخی بو محلده غير معناسنه اسمدر نفی جنسه حمل ايله شارح ميبدی كبی علمای نحولك تكلفلرينه حاجت يوقدر (محصول بيت) تحقيق نه كوزل كوندر سبت كونيكه صيد وشكاره قصد ايدرسن محذور شرعيسی يوقدر * مثلا جمعه كونی اولسه شايد صلوة جمعه يه مانع اوله لكن انده بو يله محظور يوقدر * وحسنياتندن يهوده دخی مخالفت بولنمش اولور (ترجمه) قصدك عالمده شكار ايسه دلا * روزشنبه خوشدر اتمه امترا

وفی الاحد البناء لان فيه * تبدی الله فی خلق السماء

(الاحد) يوم احد يعنی بازار كونی (تبدا) ابتدأ وشروع ايلدی ديمكدر فی قرينه سيله (محصول بيت) بازار كونده بنايه شروع انسبدر كه خالق تعالی كوكلری اول كونده خلق ايلدبكه بيت اولده اشارت اولندی * فقير ديرمكه اكرچه بازار كونی شروع انسبدر لكن آيك دردنجی كوننه راست كلورسه انده ابتدا اولنان هرنه اولورسه حسن ختام بولمق امر محالدر ديو بالتجربه يازمشلردر * وبو بيت آسمانك زميندن مقدم خلق اولنديغنه ذاهب اولان جماعتك دليليدر * اكر سؤال اولنورسه كه سبت كونده وحدت وصفی اعتبار اولنمدی * جوابلردن بری بودر كه سبت كونی ايام بيننده ذات بحت حق تعالی يه اشارتدر كه واحديت وكثرت انده معتبر دكلدر * بعده بازار كونی مرتبهٔ احديته صكره اثنين كونی مرتبهٔ واحديته اشارت اولور كه ظهور كثرته مبدأدر * وثلاثادخی عالم عقول ونفوسه *

واربعا عالم مثاله * وخميس عالم شهادته * وجمعه كه آذينه وعروبه دخي اسملرندندر جميع مراتبي جامع اولان عالم ناسوت * يعني انسانه اشارتدر ديديلر (ترجمه)
داخي يكشنبه بنايه خوش كلور * كيم اوكونده خلق اولمشدر سما

وفي الاثنين ان سافرت فيه * ستظفر بالنجاح وبالثراء

(نجاح) حاجت رواوقضا اولمق (مآل نظم) بازار ايرتسي كوني اكر مسافرت ايدرسن عزيمت ايلديكك حاجتكه تيزظفر بولورسين * وثروت يعني مال كثيره واصل اولورسين كه دوشنبه كوني روزفيروزدر (ترجمه)
روزدوشنبه ده ايلرسن سفر * نائل ايده دولته حاجتروا

ومن يردالحجامة فالثلاثا * ففي ساعاتها هرق الدماء

(حجامت) فتح مهمله ايله معروف لكن كسيري افصحدركه قان چيقرمقدر آلت مخصوصي وار برمشهور ردوادر (ساعات) جمعدر مفردي ساعت زماندن برجزءدر * حتى ساعت معروفه ساعت نجومي ديرلركه علوم رياضيه ارباني ميانده بركيجه وبركون يكرمي درت اجزاء فرض وتقدير اولنوب آندن برجزئنه برساعت مستوي ديرلر * وياخود بركيجه نك ويا بركونك اون ايكي جزئندن بريدركه اكا ساعت معوج دينور (هرق) دوكمك واقتمق (سفك) دخي اول معنايه نسخه در (دماء) كسرايله جمعدر مفردي دم قاندر * اعرابي دخي فالثلاثاء احسن ديمكدر (خلاصهٔ بيت) هركيمكه حجامت ايلمك مرادايده صالي كوني سائرايامدن اولادركه اول كونك اجزاسنده قان دوكمك واردر (نكته) نقلا اثر شريفده وعقلا ارباب تجربه نك خبرلرنده كلمشدر حتى اول ساعاتي مريخ اولمغله انك حكم جلاديتي ساعات سائره سنه دخي ساري وسائردر * وآيك نصفي كچدكده واون يدي ويا اون طقوز * ويا يكرمي برنجي كوني اولمسي وعلى الريق اولمق * ونقرهٔ قفادن غيري محلدن حجامت ايله قوت حافظه نك وعقلك زياده اولديغي مصرح واول كونده حضرت ايوب عليه السلام دردينه شفاياب اولديغي متعدد حديثلر ايله ثابتدر (ترجمه) هم حجامت روزسه شنبه ده در * ساعتنده خوش كلور سفك دماء

وان شرب امرء يوما دواء * فنعم اليوم يوم الاربعاء

(اربعا) كسربا ايله فتحي دخي مرويدر چهارشنبه كونيدر (حاصل شعر) شرب دواء مرادايدن كمسنه يه چهارشنبه كوني كوزلدر (نكته) برماده ده پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام اثنين وثلاثا واربعا كوني بين الصلاتين وقتنه دلك برامرك حصولنه دعا بيوردديلر چهارشنبه كوني اويله نمازي وقتنك دخولندنصكره

اجابت اثری ظهور ایلدی حتی جابر صحابی دیرکه هر امر عسیرده اول وقتی تفقد ایدوب انده دعانک قبولنی مشاهده ایدرم دیمشدر اشته بوندن ظاهر اولدیکه چهارشنبه کوننک نحس اولمسی کفره یه کوره در * وحنفیه دن صاحب هدایه یه نسبت اولنورکه درسلره چهارشنبه کونی بدأ ایدوب اول کونده ابتداء اولنان اعمال البته رسیدهٔ ختام اولوردیو مروی حدیثله استدلال ایدردی * اکرچه اول حدیثی محدثین انکار ایدرلر لکن بالتجربه بو سوز صاحب هدایه نکدر دیدیلر (ترجمه) چارشنبه ده بغایت خوش کاور * ایتمک استرسن اکر شرب دوا

وفی یوم الخمیس قضاء حاج * فقیه الله یأذن بالدعاء

(خمیس) پنجشنبه کونی قضا اوده مک (حاج) جمعدر مفردی حاجت برنسنه یه محبتله احتیاجی اولمق (یأذن) قولق طوتور دیکلر دیمک یستمع معناسنه در * پس غایتی اولان قبول مراددر دعاء ضمله اوقومق دعاله ویا علیه (محصول سخن) پنجشنبه کونده حاجت قضا اوروا اولورکه سمیع الدعاء اولان مجیب تعالی اول کونده دعایی قبول ایدر * بارک الله السبت والخمیس (ترجمه)

پنجشنبه در قضاء حاجته * کیم اوکونده ایتدی حق امر دعا

وفی الجمعات تزویج وعرس * ولذات الرجال مع النساء

(جمعات) سکون ایله در ضمه لرله دخی جائزدر جمعدر مفردی جمعه درکه آدینه وعروبه دیدکلری دخی ذکر اولنمشیدی * سبب تسمیه یوم جمعیت اولمسیدرکه جمعه نمازینه مؤمنلرک اجتماعلریدر ویا زوج وزوجه نک جمعلری ویا طعام زفاف ایچون جمع اولمقدر (تزویج) جفت ایلمکدر (عرس) عروسک طعامیدر ضمله در وعروس زوجدن وزوجه دن هر برینه دیرلر وکسر ایله دخی لغتدرکه زوجه معناسنه در ترکجه کلین دیمکدر (لذات) جمعدر مفردی لذت ملایم اولان نسنه یی ملایمی ایچون ادراکدر (نساء) امرأه نک جمعیدرکه لفظنک غیریدندر (مفهوم بیت) تزویج وانک طعامی وهر لذتلرکه رجال خاتونلر طرفندن تذوق وتلذذ ایده لر جمله سنه جمعه کونی انسبدر (ترجمه) جمعه ده خوش اوله تزویج عروس داخی لذات رجال ایله نسا *

وهذا العلم لم یعلمه الا * نبی اووصی الانبیاء *

(نبی) پیغمبردر خبر معناسنه اولان نبأ دن مشتقدر * ویاخود رفعت وشرف معناسنه اولان نبوتدن مشتقدر بهر حال فعیل صیغه سیدر * تقدیر اولده کوره یا بمعنی الفاعل اولورکه (نبأ عبادی) اکا شهادت ایدر * ویا بمعنی المفعول اولورکه نبأنی العلیم الخبیر اکا دلیلدر جمع نبأ وانبیاء کلور * وتقدیر ثانی یه کوره

يعنى مفعولدر مرفوع معناسنه اولور (فتح) متكلمين ديرلركه نبى اول انساندركه
كنديسنه هرنه كه حق تعالى دن وحى اولنورسه انى تبليغ ايچون كوندرلمشدر
(رسول اول پيغمبردركه صاحب كتاب اوله ياشريعت سابقه دن بعض احكامى
نسخ ايليه (اولوالعزم) اول رسولدركه قتال وجهاد ايله مأمور اوله * حضرت شيخ
فتوحاتك اون دردنجى بابنده بيوررركه نبى اول پيغمبردركه من طرف الله اكا كان
دخى متضمن اوله يعنى شريعتله كندى عامل اوله * اكر اول شريعتى آخره تبليغ
ايله مأمور اولورسه رسولدر * وصوفيهٔ كرام ديرلركه نبوت حق تعالينك ذات
وصفات واسما واحكامندن خبرويرمكدر اكر سياست ايله دخى مأمور ايسه نبوتى
تشريعيه در واكر دكل ايسه نبوتى تعريفيه دركه كنديدن مقدم كلمش اولان
شريعتى تعريف وتاييد وتقويتدر * وفاضل قيصرى شرح فصوصده ديركه نبى
برشخصدركه خلقه كمال هدايتلرى ايچون ارسال اولنه كه انلرك اعيان ثابته لرينك
استعدادلرى اقتضاسنه كوره انلرك حقنده حضرت علميه ده مقرر اوله كركسه
اول كمال ايمان اولسون واستر سه انك غيرى اولسون وپيغمبردن اكر خارق
عاده صادر اولورسه معجزه دركه اكر وليدن ظاهر اولسه كرامت اولور * وبعض
وقت اولوركه نفوس قويه اصحابندن بحسب الفطره صادر اولوركه اول كمسنه نبى
وياولى اولمق دكل بلكه صالح دخى اولمز * ومولانا سعد الدين مقاصد شرحنده ديركه
وقت اولوركه نفوس ناطقه اعمال مخصوصه يه استناد ايله امور غريبه احداث
ايدركه اكا سحر ديرلر * وياخود عزايم كبى بعض روحانيات قوتيله * ويادعوت
كواكب كبى اجرام فلكيه يه اعتماد * وياقواى سماويه نك ارضيه ايله امتزاجى
سببيله كه طلسماتدر * وياخود خواص عنصريه اعماليله كه نيرنجاتدر * ويانسبت
رياضيه ايله كه حيل هندسيه در نتيجه احوال عجيبه احداث واظهار ايدركه
تميزلرى ميزان شرعله اولور (القصه) اشاعره * يعنى اهل سنت كرامات اولياىي
اقرار ايدوب ومعتزله انكار ايدرلر اهل سنتدن استاد ابو اسحق بو امرده معتزله يه
موافق ومعتزله دن ابو الحسن بصرى اهل سنته مطابقدر * وصوفيهٔ كرام
ديرلركه قبل الوقوع بعض امورك وقوعنى خبر ويرمك * وطى زمان * وطى
مكان * وبونلر امثالى حالات ملكلر ايله جنيانك خواصندندر اكر كامللاردن
واقع اولورسه انلرك معاونتيله اولور * اما ضمائر وخواطره جن ايچون اطلاع
يوقدر وملك وملكوتده تصرف مثلا احيا * واماته * واخراج محبوس * وعالم
ملكوته ادخال مريد مرتبهٔ الهيه نك خواصندندر * وهر پيغمبرك معجزه سى

امتنده غالب اولان امره مطابق واقع اولور* مثلا قوم موساده سحر شایع ایدر*
وقوم عیساده طب* وامت داود ده موسیقی * وخاتم الانبیا محمد مصطفا علیه
وعلیهم الصلاة والتحایا قومنده فصاحت غالب حاللری ایدی * حتی یدی قصیده
کعبهٔ مکرمه قپوسنده آویخته ایدی * کاملان انبیا واولیا مبدأ ومعاد وضابطهٔ
نظام دنیا ایچون ارساللری وجه کلی اوزره در واعمال بشریه نك برزخده تمثل
ایدن صورتلرینه مطلعلردر وسائر انسانه خوابده منکشف اولان حالات انلره
بیدار ایکن ظاهر اولور* واجسام ارضیه وسماویه ده تصرفه قادرلردر حضرت
ابراهیم آتشده تصرف ایلدی (یانار کونی بردا وسلاما علی ابراهیم) وجناب
موسی صوده متصرف اولدی (واوحینا الی موسی ان اضرب بعصاك البحر
فانفلق) ورووی زمینده دخی تصرف ایلدی (واذا استسقی موسی لقومه فقلنا
اضرب بعصاك الحجر فانفجرت منه اثنتا عشرة عینا) وحضرت سلیمان هواده
متصرف اولدی (وسلیمان الریح)وجناب داود معدنده تصرف کوستردی
(ألناله الحدید)ومریم نباتده اظهار کرامت ایلدی(وهزی الیك بجذع النخلة)
وحضرت عیسی حیوانده متصرف اولدی (کونوا قردة خاسئین) واول آفتاب
عالمتاب آسمان رسالت علیه وعلیهم الصلاة والتحیة جنابلری آسمانده اظهار
اثر دست اعجاز پیوست بیوردی (اقتربت الساعة وانشق القمر (بیت) کوسترنجه
بنانی خلقه هنر* اوستنه پاره پاره اولدی قمر (صاحب) هیکا کل دیرکه ای عاقل
صاحب نظر وفراست آتشده قزارمش حدیدك ناره تشبهی ونارك فعلنی نارکبی اجرا
ایلدیکی مشهود دیدهٔ عبرت بینك اولنجه صقین تعجب واستغراب ایلمه که برنفس
نفیس حق تعالینك نورینه تقرب برله نورانیت کسب ایلدکده جمله کائنات اکا
اطاعت ایدر * خصوصا نبوت دخی ضم اولنه مجل تردد واستبعاد دکلدر (شرح
فصوصده)فاضل قیصری دیرکه وجود حقیقت واحده درکه تعدد وتکثر آنده
یوقدر مشهود اولان تعدد وتکثر تعینات وتشخصاتك مقتضاسیدرکه اجسام
وارواح پیدا ومعانی روحانیه واعراض جسمانیه هویدا اولور ارواحك کلیه سی
وجزئیه سی واردر ارواح پیغمبران ارواح کلیه درکه هر بر روح تحت حکمنده
داخل اولوب امتی اولان جماعتك ارواحنی مشتملدرکه اسماء جزئیه نك اسماء
کلیه ده دخولی کبیدر* اشته بو تقریره اشارت بیورر (ان ابراهیم کان امة قانتا
لله) وصی) نبی صیغه سی اوزره در (وصیت) راغب قولنجه برکسنه برشخصی
اختیار ایدوب وعظ وپندی متضمن اولان عملی اکا سپارش ایله سائرندن انی

تمییزه دیرلر (وصی النبی) پیغمبرك سائر اصحابی میاننده مختاری اولوب بعض
اعمال دینیه یی حواله ایلدیکی شخصدر (مآل بیت) ظاهردرکه بو خواص ایام
اسبوع امور شرعیهٔ واجبه دن دکلدر * فضائل اسلامیه درکه احتیاط وخیر
وبرکت کثیره یه عملنده ارتباط قیلنمشلردر بو مقوله حسیات فاضله یی پیغمبر اولان
بیلوروبا انك وصیسی اولوب آیینهٔ خصال حمیده سی وتربیه ضمننده تعلیمکرده سی
اولان ذات بیلوردیمکدر (فتح) فن نجومده مقرردرکه جمعه ایرتسی دیدکلری
سبت کونی زحله تعلق ایدر * وبازارلك طالعی آفتابدر * بازار ایرتسی قمرکدر صالی
مریخه تعلق ایدر چهارشنبه عطارد وپنجشنبه کونك تعلقی مشتری یه * وجمعه
کونی زهره یه متعلقدر * قمرك مناسبت حکمیسی سفره در * مریخك حجامت
وقان المق کبی کاره نسبتی واردر * عطارد شربت ایچمك کبی امره منسوب *
مشتری قضای حاجات یعنی حصولی انتظارنده اولنان بر امره مباشرت
اول وقتده سهولتنه سببدر ودعا قبولی ملحوظدر * زهره تزویج وتزوج امثالی
جمعیت سرور * وسور حبور ساعتیدر * هر برنده وجه تخصیص عیاندر *
لکن زحلك صید ایله وکونشك بنا ایله نسبتی فن نجومده ظاهر دکلدر شاید که یوم
سبتی صیده تخصیصك وجهی بو اوله که ابن عباس ومجاهد رضی الله عنهم
بیورمشلردرکه یهود اهل اسلامك یوم مخصوصلری اولان جمعه کونیله مأمور
اولمشلر ایکن انی ترك وشنبه کونی اختیار ایدوب کندی رایلرینی مختار فاعل
مختاره ترجیح ایلدیلر خالق تعالی دخی انلری اول کونده صیددن منع قیلدی
واول کون روی دریایه بالقلر چیقوب صیددن امین اولدقلری جهتدن بیمحابا
کورینورلر وغروب شمسله انلر دخی غائب اولوب ینه سبت کوننه دك بردخی
کورنمزلر ایدی بو بلایه حق تعالی انلری مبتلا ایلدی زیرا انلر امر حقی تبدیل
ایلدیلر * وبازار کونی یاپویه تعیین بیت ثانیده بیان اولنان وجهه بناء در
وبو احکامده احتیاط درکار اولدیغی بیت اولده لام ایله (وحقا) کلمه سیله (وبلا
امتراء) قولیله تأکید بلیغ قیلدی (لطیفه) شارح فقیر دیرمکه یوم سبت ایله صید
حوت عددده یکسانلردر شاید که بو سرك ثمره سی اوله صید بحره معنوی وجه
تخصیص دخی اولور * فاضل یزدی دیرکه فن احکام منسوب ادریس علیه
السلامدر شیخ علاء الدوله عروه سنده یازارکه اهل نجومك فتح الباب ایله نام
قیلدقلری اتصالات علو یه نزول باران پیدا اولمسنه سبب اولدیغنی فی الحقیقه
بیلمك استرسك سورهٔ قمرده (ففتحنا ابواب السماء بماء منهمر) آیت کریمه سنی تلاوت

ومفهومنی ملاحظه‌ده امعان دقت ایله که خدشه‌دل سندن زائل اوله * وفتح
الباب تعبیری شرك كوكبدن آیریلوب انك خانه سنه خانه سی مقابل اولان كوكبه
اتصالی ایله که دیرلر مثلا زهره‌دن مریخه انصرافی کبی * وبنه شیخ مزبور عروه‌ده
علم نجوم علم انبیا اولدیغنی اکر بیلك مراد ایدرسن (فنظر نظرة فی النجوم فقال انی
سقیم) آیت کریمه سنی قراءت وتأویلنه نظرانداز امعان اول دیو بیورر * شمس
ضیادار آسمان رسالت علیه الصلاة والتحیة بر حدیث شریفده (من آمن بالنجوم
فقد کفر) بیوردقلرندن مراد هما بونلری بودرکه نجومده اولان تدبیرات کونیه‌ده
انلر حق تعالینك امرینه مسخر ومخلوق اولوب انلرك هر برینه بر خاصه ودیعة الله
قیلنوب انلر مدبرات اولمقده مأمورینلر یعنی وهر برینك وقت اجتماعلرنده پیدا
اولان خاصه زمان انفرادلرنده انلردن هویدا اولان اثرك غیری اولمق دخی امر
حکیم مطلق اولدیغنی اقرارلری اولمیوب بلکه انلر بو عالمك تدبیراتنده بالنفس
مستقللردر دیو اعتقاد ایدرلرسه کافر اولورلر * وبونك نظیری بونشأة
انسانیه‌ده بودرکه مثلا منفردا بر حرف کبی کلمه‌در کورمك ایله امردرکه
رؤیتدندر اکر حاء مهمله ایله تألیف اولنسه (رح) بعد الزوال ذاهب اولمغله امر
اولور واکر ثاء مثلث ایله ترکیب اولنسه (رث) وارث اولمغله امر اولور حجة
الاسلام امام غزالی احیاء العلومده بیورر * علم نجومده نهی اولنان ایکی امردر
بری افعالنك تأثیرنده مستقللردر یا وجودنده ویا خلقنده حق تعالینك مدخلی
یوقدر دیو معتقد اولمقدرکه قریبا ذکر اولندی وبری دخی احکامنده منجملری
تصدیقدر زیرا انلر عن جهل سویلرلر * وبو علم بعض پیغمبرانك معجزه سی
ایدی صکره مندرس اولوب مختلط وپریشان اولدقده بعض آثار قالمشدرکه
صوابی خطاسندن تمییز ممکن دکلدر * کالذیکه خالق تعالینك خلقیله حاصل
اولان آثاره کواکبك سبب اولدقلرینه اعتقاد ایلمك دین اسلامده بر امر قادح
ومضر دکلدر بلکه حق اولان بودر زیرا عادة الله بویله جاریدرکه اثر خلقتنه بعض
اشیانی سبب ایلمشدر آتش یاقمغه سببدر مع هذا اول فعلی خالق ینه حق تعالیدر
ومدبر حقیقی ایکن ملائکه‌یه (والمدبرات امرا) بیورمسی دخی بو قبیلدندرکه
مقسماتندر * شیخ ابو علی بن سینا اواخر شفاده افاده ایلدیکی بحثك خلاصه سی
بودرکه احکام سویلین اهل نجوم مع هذا مقدماتی برهان ایله اولمیوب بلکه اکثرنده
تجربه دعواسنده اولوب واحوال سماویه‌نك جمله سنی احاطه ممکن دکل ایکن
اسباب سماویه کائناتك دلالتلریله احکاملرینی اثبات ایلمك قیدنده اولوراشته

بوسببدن قوللرینه اعتماد اولنمز وبو خلاصه یی تأیید ایدرکه (زغربیه ۱۸۵)
تاریخنده زحل ایله مشتری بروج هوائیه دن میزانده قران ایلدکلرنده اهل نجوم
معمورهٔ ارض اول سالده روزکار ایله خراب اولور دیو حکم ایلدیلر واول زمانک
حکماسندن انوری دخی انلرله اتفاق ایلدکده بو صورتدن خلق خوف ایدوب
زیرزمینلر تدارک ونیجه محکم مغاره لر پیداسنه سعی ایلدیلر * ومنجملرک تعیین
ایلدکلری کونده خلق بیره کیردیلر آکن اول کونده اصلا روزکار بدیدار اولمدی
وسلطان طغرل امر ایدوب مناره لرده چراغلر یاقدیلرکیجه صباحه دک قطعا هواده
حرکت حس اولنمدی لکن چنکیزخان قوم تاتارده پادشاه اولوب قران مزبورک
اوتوزنجی سالنده خروج ایلدی (ترجمه) بوعلومی فهم ایدر انجق نبی * هرکم
اولورسه وصی انبیا (نطق دیکر)

لبیک لبیک انت مولاه * فارحم عبیدا الیک ملجاه)
(شیخ رضی) دیرکه لبیک اصلنده الب لک البابین ایدی یعنی خدمتکده قائم
وامتثال امرکده دائم اولورم دیمکدر تثنیه صیغه سی تکثیر ایچوندرکه چوق
چوق وهر زمان وعلی التوالی خدمتلرکدن منفک اولمم دیمکدر صکره فن نحوده
تقریر اولنان قاعدهٔ معروفه اوزره لبیک قالمشدر یاخود الب معناسنه اولان
لب دندر (مولی) آزاد ایدن کمسنه معتق کبی وبو معنی سائر معنالردن اولی در
ومصرع ثانیده اولان عبیده نظرله انسبدر (رحمت) احسانی اقتضا ایدن رقتدر
(عبید) عبدک تصغیریدرکه استرحاما اختیار ایلدی (ملجأ) محل رجا ونیاز
(نکته) مصرع اول اصلنده انت مولای ایکن انت مولاه تعبیرینه عبور والتفات
اولندی زیرا زورق هستیء موهومی بحر فنایه ارسال ایله مقام تکلمده کندیدن
غائب اولوب کندیدن عبارت اولان یاء متکلمدن قافیه نک طلبیله ضمیر غائبه
عدول ویاخود ملجأ ضمیری کبی بودخی مصرع اخیرده اولان عبیده رجوع ایله
اضمار قبل الذکره قائل اولمق لازم کلدی (ترجمه) یوزاورب درکاهکه کادم خدا
ملجأم انجق اودر رحم ایت بکا

یاذا المعالی علیک معتمدی * طوبی لمن کنت انت مولاه
(معالی) جمع ومفردی معلاة رفعت وشرفدر (معتمد) اعتماد معناسنه مصدر
میمی (طوبی) طیبدندر حسن زندکانی مینبر اولسون دیمکدر لامسز دخی
استعمال اولنورکه قریبا کلسه کرکدر (مآل نظم) ای رفعت وشرف صاحبی
یعنی انلرک عطاسنک صاحبی حسن حال وسعادت اول کمسنه یه که سن انک

افندیسی اولدلٔ یعنی اول مرتبه کریم ودار بنده رحیمسین که مولای حقیقی اولدیغکی بیلوب سنك بابکه التجاربابی هرحالده سعادت اصحابیدر (ترجمه)
اعتمادم سا که دریاذاالجلال * خوش اوکیم سن اوله سین مولی اکا

طوبی لمن کان نادما ارقا * یشکوا الی ذی الجلال بلواه
(ارق) اویخوسزلق (وارق) انك نعتی که اویخوسز کمسنه (جلال) عظمت (مآل بیت) حسن حال وسعادت اول کمسنه یه که کندی جرمنه معترف ونادم اولوب اویخوسنی ترك ایده وبلای جرم وجنایتندن الله عظیم الشانه شکوا ایلیه وعظمت وجلالندن خوف ایدوب کیجه لرده عالم اغیاردن خالی ایکن بیخواب وبیتاب باب رب الاربابدن فیض عفو وعنایت استجلاب ایلیه (ترجمه)
خوش اوقولکیم نادم وبیخواب اولوب * ایده نفسندن خدایه اشتکا

مابه علة ولاسقم * اکثر من حبه لمولاه
(سقم) خسته لك (محصل بیت) علل صوریه وسقم معنویه دن هیچ بری مولی تعالی ایله اولان معامله قلبیهٔ سریه سنه مانع اولمیه (ترجمه)
آکه باعث اولمیه علت ستم * آه وزاری حب مولادن اولا

اذا خلا فی الظلام مبتهلا * اجابه الله ثم لباه
(ظلام) فتحله ظلمت کبی قرا کاق (ابتهال) دعاده فریاد وزاری لبی لبیك دیدی دیمکدر (محصول بیت) کیجه ظلمتنده تنها نیازده اولوب مجیب السائلین حضرتلری مرامنه مساعده ودعاسنی قبول ایدوب کندی یاربی دیدکجه خالقی اولان باری تعالی اکا لبیك خطابیله جواب ایلدیکی قوله سعادت که بودولته مظهر اولمشدر زیرا اثرده کلمشدرکه برامر ضمننده برقول خالقنك ربوبیتنی اقرار ایله دعاسنده اوج ویابش کره یاربی دیدکده لبیك خطابیله لطیف وسنان تعالی بنده نوازلق بیورر (ترجمه) چون ظلام شبده ایده ابتهال * حق اجابتله دیه لبیك اکا *

سألت عبدی وانت فی کنفی * وکل ماقلت قد سمعناه
(کنف) تحریکله جانب وطرفدر حتی ذیل معناسنه اولمسی لباسك طرفی اولدیغی ایچوندر اکرچه بومحلده سکونیله حفظ معناسنه دخی نسخه در لکن معنای اول اولادر (محصول مقول) سن ای قولم طلب ایلدلٔ لکن حال بوکه سن بنم طرفمده سین وتمسین وهرنه که رجامند اولدکسه فی الحقیقه بزم مسموعمز اولدی یعنی قبول ایلدلٔ (ترجمه) هرنه دیدکسه ایشندم ای قولم *

استکلك ویردم حمایتله سکا *

صوتك تشتاقه ملائکتی * فذنبك الآن قد غفرناه

(صوت) آواز (ملائکه) ملکك جمیدر اصلی املاکدر حذف وقلب اولنمشدر اصل ماده‌سی الوکه‌در که رسالت معناسنه در (آن) وقت وزماندر (الان) شمدی دیمکدر (مآل بیت) سنك سسکه فرشته‌لر مشتاقلردر * پس دلالت ایدر که بنم دخی عند مده مبغوض ومغضوب دکلسین بز سمیع الدعا وغفور الخطایا شمدی کناهکی مغفرت ایلدك (نکته) اشتیاقك سری بودر که فرشته‌کانك نشأت وخلقتلری استغنا وعصمت اوزره اولوب نیاز وطلبدن بی بهره لردر بو مقوله حالات انسانك مقتضای نشأت جامعه‌سیدر اثرده واقعدر که جناب نبی المعبود حبیب الودود بیورمشلرکه ملائکهٔ کرام (ودود) اسم شریفنك معناسنی بیلمزلر پس هر کس بیلمدیکی نسنه‌یه مشتاقدر * وغریبدر که بنه اعتراضکونه (اتجعل فیها من یفسد فیها ویسفك الدماء) دیوب انسانه کندیلرینی ترجیح وتبرئهٔ نفس ایله (نحن نسبح بحمدك) دیمشلردر مع هذا اول ایراد ایلدکلری فساد وسفك دماء انسانك خلقتنه سبب اولمشدرکه اثرده کلمشدر اکر سزلرکناه ایتمز برطائفه اولسکز ایدی حق تعالی سزی ازاله ایدوب کناهکار برقوم خلق ایدردیکه کناهلرینه اعتراف ایله استغفار ایده‌لر وغفار تعالی دخی انلرك جرملرین مغفرت ایدوب غفار الذنوب وستار العیوب صفتلرینك حکمنی اجرایه وسیله وسبب اولورلر ایدی لکن سزلرده بحسب البشریه کناه وقوعیله حکم غفاریت جاری اولمسی سزلك ثباتکزه وبلکه فی الاصل (انی اعلم مالا تعلمون) تو بیخیله آفرینشه سبب اولمشدر دیو بیورمشلر (ترجمه) صوتکه مشتاق املاك برین * مغفرت ایتدك ذنوبك ای فتا

فی جنة الخلد ما تمناه * طوباه طوباه ثم طوباه

(جنت) اوجماقدرکه معروفدر (خلد) بقا وخلود ودوام جنة الخلد سکز جنتك بریدر دیدیسی دخی بونلردر دار الجلال دار السلام جنة المأوی جنة النعیم جنة الفردوس جنة القرار جنة عدن * بعضیلری دار الجلال یرینه علیین دیدیلر وجنة قرار یرینه دخی مطلقا جنت ودار المقامه دخی عد اولندیکه رؤیت آندن واقعدر ونیجه‌لر دخی جنان نیران کبی یدیدر دیدیلر (طوبی) قریبا ذکر اولندی (ترجمه) جنت خلد ایچره درهر استکالك * حبذا اول آرزوی منتها

سلنی بلا حشمة ولا رهب * ولا تخف انی انا الله

(سل) اصلنده اسأل درکه استه دیمك اطلب کبی امردر (حشمت) کسر ایله

حرمت وهيبت وحيادر فتح حادنی استحياده لغتدر (رهب) فتحتيله قورقمق اسكان دخی لغتدر (لب كلام) ای قولم بكا سؤالده مبالات ايلمه بلا استحياء ولا خوف مطلوبكی ظلبكار اول زيرا تحقيق علی التحقيق رب العالمين اولان الله عزوجل بنم بعنی اكر بندن طلب بابنده خشيت وادب ايليوب استكی اولمسك غيری كيمدن طلب ايدرسين بر التجايری دخی وارمی (ترجمه)

قيلمه استحياديله مقصودكی * بن خدايم لطفمه يوق انتها

(لازمهٔ حادثه) وقتمزده ظهور ايدن بليات جهليه دندركه آيات كرامده واقع اولان متكلم مع الغير صيغه سی معناسنی اداده بنه متكلم وحده اداسيله افاده اولنمق لازمدركه تعددی ايهام ايدر ديو بعض واعظ افنديلر تغيير وضع وعظ ايلديلر تفسير بالرأی رايحه سی استشمام اولنور برحالتدركه (انا اعطيناك) ده بن سكا ويردم ديمك كركدر ديرلرايمش نعوذ بالله تعالی آفات لساندن اولديغی روشندر زيرا ازجمله مقدمهٔ جزوليه كه نحوده معتبراندن امالی دينكله معروفدر حروف مضارعتی تعداد ايدوب نونده ديركه * والنون للواحد ومعه غيره وللواحد المعظم نفسه * يعنی نون مع الغير اولان متكلم علامتی ونفسنه تعظيم ايلمك مراد ايدن متكلم واحدك دخی اداتيدركه مثلا (نحن قسمنا) بزعظيم الشان قسمت ايلدك ديمك كركدركه حتی تعظيم مقصودك منفهم اوله * راغب دخی مفرداتنده نحن ماده سنده تصريح اجرا می ايدوب اخبار ملوكی تعبير ايدر * يعنی شاهانه ادادر وقصيدهٔ برده نك شرح ابن هشامی اوزرينه عبد القادر بغدادی حاشيه سنده دخی فی خطاب الواحد للتعظيم انتم قلتم ديمشدر * يعنی تعظيم مراد اولندقده مفرد اولان مخاطبه جمع اداسيله سز ديديكز ديو خطاب اولنور * حتی عمر فارسكوری جوامع الاعراب نام منظومه سنده ديركه (ع) ثم للاشتراك والتعظيم نا * وبر محلده دخی (ع) ونحن ان شورك او تعظيما * ديمشدركه نقول سابقه مألنده در وروض الريانده بوسياقه (رب ارجعون) كريمه سنی تمثيل ايدوب مخاطب واحد حقيقی تعالی ايكن صيغهٔ امرك جمعی ايله وارد اولدی تعظيم وتفخيم ايچونكه يارب دنيايه سزبنی كوندرك وبنی كيرو وندرك ديمكدر (نحن الوارثون) ودخی (انا نحن نحيي الموتی) كبی ديو تفصيل ايلمشدر بو بحث نفايس دقيقه ومهمات انيقه دندر * رحم الله لمن سمع وادعی كما وعی (نطق آخر)

امن بعد تكفين النبی ودفنه * باثوابه آسی علی هالك ثوی

همزه استفهام انكاريدر (آسی) غمكين اولوردينك متكلمدر ماضيسی (ثوی)

اقامت ایلدی دیمکدرکه جعل الجنة مثواه دعاسنده مثوی مکان دیمکدر (محصول مرثیه) آیا که پیغمبر علیه صلوات البشر کندی جامه سی کفن ایدوب انکله دفن اولندقدنصکره برکمسنه دخی فوت اولوب طپراغه دفن اولنقده بن غمکین اولورمیم * یعنی اولمم زیرا آندن زیاده برمصیبت دخی کرکسه والدین صوری ومعنوی اولسون بنم ایچون واقع اولمزکه انکله حزنم بوحزن وغممه غالب اوله * یعنی رحلت نبویه جمله غملرک اشدی ومصائبک اکبدیدر (فتح) چونکه اصحاب کرام ابوبکرصدیق حضرتلرینه خلافتله بیعت امرینی تمام ایلدیلر رضوان الله علیهم اجمعین پیغمبر علیه الصلاة والسلامک تجهیز وتکفین اولنملرینه توجه ایلیوب مباشرت مراد ایلدکلرنده غسل اولنورکن عریان اولق واولمق خصوصنی بیله مدیلر * امام احمد سندنده حضرت عائشهٔ صدیقه رضی الله عنها دن روایت ایدرکه اصحاب کرامک جمله سنه مجلس مشورتده نوم غلبه ایلدی مراقبه ایدرکبی کوزلری قپالی طورورلرکن خانه نک برکوشه سندن برآواز کلدیکه پیغمبری کوملککی ایچنده غسل ایلدیدیوندا لکن قائلی معلوم اولمدی * پس حضرت علی اول حضرتی کندی آغوشنه آلوب عباس حضرتلری وانک اوغللری فضل وقثم اول حضرتی تقلیب ایدرلر * واسامة ابن زید وشقران صوقورلر ایدی حضرت مرتضی جناب پیغمبر علیه الصلاة والسلامی پیراهنی خارجندن غسل ایلدی لکن سرهٔ شریفه لرینه ال طوقندرمدیلر ونفرت طبیعت سائرنده حاصل اولان عوارضدن قطعا برشیء بونلرده ظهور ایلمدی حتی حضرت حیدر بیوردیلرکه (بابی وامی ماطیبک حیا ومیتا) یعنی واندیم سکا فدا اولسون حیات ومماتک حالنده دخی نه پاک وجود شریفسین دیوتعجبانه وبلکه سائر اصحابه ضمنا اعلانه قصد ایله تفدیه ایلدی * پس بیاض کفنله تکفین ونمازینه مباشرت اولنوب ابتدا حضرت امام الاولیاء علی المرتضی وعمیلری عباس وبنی هاشم هرنقدر موجود ایسه نمازینی قیلدیلرصکره سائر مهاجرین صکره انصار وسائر اهل اسلام وبعدهم خاتونلر وانلردنصکره اطفال وانلرک عقبلرنده هنوز آزاد اولمامش عبید نماز قیلدیلر لکن جمله سی فردا فرادا ادای صلاة ایلدیلر هیچ کمسنه امامت ایلمدی بوامر دخی ختام بولدقده دفن محلنی بیله مدیلر * جناب ابوبکرصدیق (ماقبض نبی الادفن حیث یقبض) حدیثنی روایت ایلدکده اول حضرتک جامه خوابنی یعنی دوشکنی قالدروب ابوطلحه اول محلده قبر قازوب لحد ایلدی حیدر کرار وفضل وقثم وشقران قبر شریفه نازل

اولدیلرقمو جمله سنده نصکره چیقدی (ترجمه) چون نبینك جامه سی اولدی
کفن قبری سرا * کمسه نك موتیله اندنصکره غم کلمز بکا

رزینا رسول الله فینا فلن نری * بذالث عدیلا ما حیینا من الردی

(رزینا) اکرضم مهمله وکسرزای ایله مجهول اولورسه مصیبتلندك دیمکدرکه بیت سابقه ملایم اولان بودر * واکرمعلوم صیغه سیله اولورسه بزلر مظهر خیر وبرکت اولدق دیمك اولور رسول منصوب اولوب برسول تقدیرنده در * رسولك بیانی ایام اسبوع نظمنده قریبا مرور ایلدی (عدیل) عدل کبی مقدار وقدرده معادل ومشابه که دنك دیرلرحتی بعض نسخه ده بذلك عدلا دخی کلمشدر (ما) مدت ووقت معناسنه (ردی) هلاک کدرمن ایله تعلقنده معنی صحت بولمق ایچون متعلق اولان ما حیینا مادامکه بزلرصاحب حیاتلرز معناسنه ایکن نجات معناسی دخی تضمین اولنور (فائده) تضمینده فائدهٔ لطیفه واردرلکن معنالرك حقیقت ومجاز اولمسنده اختلاف محلنده مفصلادر تقریر ظاهر بودرکه برلفظ معنای اصلیسنده مستعمل واصالة مقصود ایکن برمحله مناسب واول معنای اصلی یه متقارب برآخرمعنی دخی اکا تبعیتله قصد اولنور لکن بولفظ معنای ثانیده مستعمل اولمیوب واول معنی ایچون برلفظ دیکردخی تقدیر اولنمازاشته بوتقریره کوره اضماروياخودکنایه قبیلندن اولمیوب بلکه اول لفظك معنای حقیقیسی ایله اکا مناسب برمعنی دخی بالتبع مراد اولنور وتضمینك دخی معناسی بلاکلفة واضح اولور (مفهوم شعر) پیغمبرعلیه السلامك رحلتی بزلره مصیبترس اولدی بزلرده بردخی انك مثلنی وشبیهنی کورمزز بزلر هلاک کدن نجات اوزره اولدیغمز مدتده یعنی الی الابد انك برمثلی دخی کلمز * بودخی ظاهردرکه کندی مثلی اولمیان کمسنه نك مصیبتی دخی جملهٔ مصائبك اشدی اولورحتی حضرت زهرایه منسوبدرکه بیورمشلر (شعر) صبت علی مصائب لوانها * صبت علی الایام صرن لیالیا * یاخود تقدیرثانی یه کوره انك وجودیله ودی بزم ارامزده ایکن بزه اصابت ایدن خیروبرکاتی مدت حیاتمزده برکسدن دخی کورمك امر محالدردیمك اوله (ترجمه) اول حبیبك انتقالی برمصیبتدر بزه * کیم نظیرین کورمز زدنیاده طوردقجه دلا

وکان لنا کالحصن من دون اهله * له معقل حرز حریز من العدا

(حصن) قلعه که فارسیده دز وحافظنه دزدار دیرلر (دون) مقلوبی اولان دنو کبی قرب معناسنه در اکرچه فوق مقابلی اولوب جهاتدن اولور لکن محله مناسب

ومفهومه متقارب اولمجى معنادر (اهل) خاندان معقل ملجأ حرز متين ديمكدر
لكن حرز ايله اولدقده موضع معناسنه اولوب (حرز) حصين ومتين ديمكدر
اما بونده عداء نظرله حفظ معناسى تضمين اولنور (عدا) كسر ايله عدولك جمع بى
نظيريدر (مؤداى نظم) پيغمبر عليه الصلاة والسلام بزلر ايچون كندى خاندانك
طرفندن برقلعه كبى اولمشيديكه التجا حالنده عدولردن وسيلهٔ امنيت وقلبلرينه
قوت وسبب راحت ايدى (ترجمه) اهل بيته برحصار ايدى عدودن حفظ
ايچون * ملجأ وحرز متين ايدى رسول مجتبا

وكان بمرأه نرى النور والهدى * صباحا ومساء راح فينا او اغتدى

(مرأى) وزن ومعناده منظردركه بركسنه نك باقدقده كورديكى يردر (مأل محصل)
پيغمبر عليه الصلاة والسلام حضرتلرى بزم بيننزده اخشاملي وصباحلي كچه
انك نظر كاهنده بزلر دخى بهر صبح وشام نور هدايت مشاهده ايدردك (حكايت)
قاضى مير حسين يزدى ديركه عبدالله بن زيد انصارى رضى الله عنه وقتا كه پيغمبر
عليه الصلاة والسلامك انتقال بقا بيوردقلرى مسموعى اولديغى ساعتده كندى
عماسيله دعا ايلديكه تا پيغمبردن غيرينك يوزينى كورميه درحال برلحظه ده
دعاسى مستجاب اولدى (ترجمه) نور توحيد وهدايى وجه پاكندن
كوروب * قلمزتنوير ايدردى يعنى هر صبح ومسا

لقد غشيتنا ظلمة بعد موته * نهارا فقد زادت على ظلمة الدجى

(ظلمة الدجا) نور الانوارك مقابليدر (مأل كلام) حضرت پيغمبر عليه الصلاة
والسلامك وفاتنده كوندز ايكن بزى برظلمت قابلديكه كيجه ظلمتلرندن زياده
واكا غالب ايدى حضرت زهرادن قريب بابازيلان بيت مفهومنده در (حكايت)
انس رضى الله عنه بيورديكه پيغمبر عليه الصلاة والسلام رحلت ايلديكى كون
مدينهٔ منوره يى ظلمت احاطه ايلدى وهنوز قبر حضرتدن يعنى دفنى خدمتندن
ال چكمدك ايدى (ترجمه) چوكدى برظلمت جهانه كوجديكى كونده
اونور * ليلهٔ ظلمايه غالب اولدى روز غمفزا

فيا خير من ضم الجوانح والحشا * ويا خير ميت ضمه الترب والثرى

(جوانح) جمعدر مفردى جانحه كشينك يانى (حشا) بوش بوكر (جوانح) ايله
حشانك بربره كلمسى موتدن كنايتدر (مأل سخن) اى آخرته رحلت ايدنلرك
وطپراق كندينى قوچاقليان كشيلرك خيرليسى (ترجمه) اى حشاو پهلويى
ضم ايده نك الك بهترى * داخى انك خيريكيم ضم ايليه خاك وثرا

كان امور الناس بعدك ضمنت * سفينة موج حين فی البحر قد سما

(سما) عالی اولدی دیمکدر (مفهوم بیت) سندنصکره کویا ناسك امور بنی برقایغه جمع ایدوب دریانك غایت بلند موج ایله تموج ایلدیکی شدتلی وقتنده اول دریایه القا اولنوب غرق اولدی * یعنی سند نصکره امتك باجمعهم کارلرنده بویله زحمت چکدیلر (ترجمه) کارعالم رحلتکده دوندی اول کشتی یه کیم * غرق ایدوبدر بحر غمده صدمهٔ موج بلا

وضاق فضاء الارض عنهم برحبه * لفقد رسول الله اذ قیل قد مضی

(ترجمه) بوککیش دنیایی خلقك باشنه تنك ایلدی * فقد سلطان رسل سرتاج جمله انبیا

فقد نزلت بالمسلمین مصیبة * کصدع الصفا لا شعب للصدع فی الصفا

(مسلمین) اسلام اهلی دیمکدر اسلام ایکی نوعدر بری لساناً اعتراف واقرار درکه ایماندن دوندر لکن قتلدن صاحبی خلاص بولور * حقانیتنه اعتقادی اولمسه دخی (ولکن قولوا اسلمنا) کریمه سنده مقصود بودر دیدیلر * وبرنوعی دخی اقرار لسانی واعتقاد قلبی اعتقاد وافعال شرعیه یه وفادار اولوب جمله قضا وقدره تسلیم ورضادر (صدع) یارلمق (صفا) قوی وشدید طاش (شعب) کسر ایله در صدعی اصلاح ایلمك اضداددندر لا شعب جمله سی سؤال مقدره جوابدر (مآل قال) تحقیق اهل اسلامه برمصیبت نازل اولدیکه قاتی طاش یارلمق کبی * اکر انك اصلاحی ممکن دکلمیدر دینورسه * بردخی اصلاح قابل اولمز پاره پاره اولان طاش تکرار اولکی حالنی بولمز (منقبه) سردار انبیا سردار حق تعالی علیه الصلاة والتحایا آخرته انتقال بیوردقلری وقتده معاذ بن جبل یمن حاکمی ایدی کندینه وفات نبوی کشف اولوب اول آنده مدینه یه توجه ایلدی اثنای طریقده عماره راست کلدیکه صدیق اکبرك مکتوبنی معاذه ایصاله مأمور ایدی معاذ سؤال ایلدیکه اصحاب کرامی نه کیفیت اوزره قویدك عمار دیدیکه شوبانسز قیون سوریسی کبی قالدیلر دیدی بنه صوردیکه مدینه نك حالی نه صورت اوزره در عمار دیدیکه چیقدیغم زمانده برحالده ایدیکه اهالیسنه دار کلمشیدی کویا برمقده برخاتم ضیق اولوب اول اصبع چکدیکی زحمت کبی شهرلك اهالیسی اول مرتبه زحمت اوزره ایدی (ترجمه) قیلدی شمشیر مصیبت مسلمینی سینه چاك * صان شکاف سنك خارادر قبول ایتمزدوا

فلن یستقل الناس تلك مصیبة * ولن یجبر العظم الذی منهمو وهی

(يستقل) استقلال مصدرندندركه آز قصه‌قدر (منهم و) منهم درو زن ايچون صله
اولمشدر (وهى) يازلدى وچاتلدى ديمك (معناى بيت) خلق اول شدتى آزدر
ديمزلر واول غم ومصيبت سببيله انلرك وجودلرنده چاتليان كوكار بردخى باغلنمز
والتيام قبول ايلمز * يعنى اول ثقلت وزحمته باعث وبادى اولان فراق نبويدر امت
ايچون آز بلا دكلدر اكرا كا لايق اولان مصيبت ظهور ايلسه بالجمله كائنات
مضمحل اولمق كرك ايدى (ترجمه) صدمهٔ سنك مصيبت استخوان عالمى *
شويله سست ايتديكه جبرايله درست اولمز قفا

وفى كل وقت للصلاة يهيجه * بلال ويدعو باسمه كما دعى

(واو) حاليه (يهيج) قالديرر (بلال) حبشى كه پدرى رباح در ابو بكر صديق آزاد
ايلمشيدى مؤذنان حضرت پيغمبردن ايدى شامه هجرت ايلدى (محصول بيت)
بيت اولده ياد اولنان مصيبت نيجه سكونت بولسونكه هنوز شامه بلال هجرت
ايلديكى وقته دك حال بوكه بش وقتده پيغمبر عليه الصلاة والسلامى نماز ايچون
بيدار ايلمك توجهله معتادلرى ايسه هنوز اوقات خمسه ده انك نام شريفن اذان
محمديده نغمات عربانه برله ياد واسترسال ايلدكده تجديد غم ايدوب هر استماع
ايدن كمسنه نك زهره سى چاك اولوردى (منقبه) انتقال حضرت واقع اولدقده
بلال مؤذن شامه هجرت ايچون صديق اكبردن اذنه طالب اولوب ابو بكر
جنابلرى اغلدى وناچار اذن ويروب شامده توطن ايدوب يكرمى تاريخنده رحلت
ايلدى شامده اثناى اقامتنده بركيجه نورديدهٔ جهان عليه الصلاة والسلام
حضرتلرينى رؤياده كوروب بيورديلركه اى بلال بزم جوارمزدن دور اولوب
جفا كار اولدك * بلال درحال زيارتلرينه عازم ومدينه يه قادم اولديكه حضرت
زهرا هنوز ترك دنيا ايده‌لى برقاچ كون اولمشيدى * اهل مدينه بلالدن اذان
وقتى اوقومق رجا ايلدكلرنده اذان محمديه يه باشليوب جمله ناس بكا ايلديلر كويا
رحلتلرى اول كون واقع اولدى برقاچ كون مرورنده عودت شام ايدوب هر ييل
زيارت شريفه لرينه كلور ايدى (ترجمه) نام پاكن هر اذان ايچره بلال
ايتدكجه ياد * تازه داغ اضطرابه باعث اولور اول ادا

ويطلب اقوام مواريث هالك * وفينا مواريث النبوة والهدى

(خلاصهٔ سخن) نيجه رجال متوفانك ميراثنى طلب ايدرلر لكن بزلره پيغمبردن
ميراثلر هدا ايتدر (ترجمه) خلق عالم هالكك ميراثن ايلر التماس * ملتمسدر بزده
ميراث نبوتله هدا) حضرت زهرانك مرثيه سى بو كفتاره قرينه دركه بيورر (شعر)

اغبر آفاق السماء وكورت * شمس النهار واظلم العصران
والارض من بعد النبي كئيبة * اسفا عليه كثيرة الاحزان
فليبكه شرق البلاد وغربها * وليبكه مضر وكل يمان
وليبكه الطود الاشم وجوه * كالبيت والاستار والاركان
ياخاتم الرسل المبارك وجهه * صلى عليك منزل القران (نطق آخر)

ضربنا غواة الناس عنه تكرما * ولما راوا قصد السبيل ولا الهدى *

(ضربنا) دفعنا معناسنده اولمغله عنه‌ا كا تعلق ايدر (غواة) غاوينك جمعيدر آزغونلر ديمكدر (لما) حرفدر اصلى لم درمازياده اولندى ايما كبى امر متوقعده استعمالى ضدندن غالبدر لم يروا اداسنده (قصد) استقامتدر سبيله اضافتى مصدرك فاعلنه وياصفتك موصوفنه اضافتيدر (امام) واحدى ديركه طريق قصدوياقاصد ديرلرسنى مطلبكه موصل اولديغى زمانده (مؤداى بيت) خلقك كمراهلرينى افنديمزدن دفع ايلدك شوكت دين ودولت اسلامى كوسترملك ايچون كه انلر هنوز طريق مستقيمى وهدايتى كوردكلرى يوغيدى بوشعربدر غزاسى حقنده‌در (ترجمه) ضرب شمشير ايله كمراهانى دفع ايتدك دلا * ظاهر اولدى شاهراه دين محبوب خدا

فلما اتانا بالهدى كان كلنا * على طاعة الرحمن والحق والتقى

(ولما) دخى نسخه‌در شرطيه‌در (مرام كلام) چونكه هدايتى بزلره كتوردى يعنى طريق هدايتى كوستردكده جمله‌مز بارى تعالى يه اطاعت وانقياد اوزره اولدق ومذهب حقه ذاهب اولوب تقوايى واجب بيلدك (ترجمه)
سالك اولدق راه حقه طاعت وتقوا ايله * اول بزه اولدى سعادتله دليل ورهنما

نصرنا رسول الله لما تدابروا * وثاب اليه المسلمون ذووا الحجا

(ثاب) جمع اولوب كلدى ديمكدر ثاب الله خطادر سهو ناسخدر (حجا) كسر مهمله ايله عقل (مآل مفاد) كفره ارقلشدقلرى وقتده بزلر افنديمزه نصرت ايدوب اهل اسلام وعقلا حضور سعادته جمع اولديلر بونده حرف الالف تمامدر (ترجمه)
بز رسول اللهه نصرت ايلدك اولدمده كيم * دوندى مؤمنلر رسول اللهى قيلدى ملتجا (الباء الموحدة)

احسين انى واعظ ومؤدب * فافهم فان العاقل المتأدب

(ا) ندا ايچوندر (واعظ) ناصحدر (مؤدب) ادب تعليم ايديجى (متأدب) ادب قبول ايديجى (خلاصهٔ شعر) اى حسين على التحقيق بن پند ونصح ايدوب

تأديب قصديله قول حقی القا ایدرم بنم سوزمی اصغا ایله وفهوميله عامل اول زیرا عاقل ادبی قبول ایدن کمسنه در (ترجمه) ای حسینم پندمی کوش ایله باحسن ادب * اکه عاقلر ادب ایله نجاته ایردی هب

واحفظ وصية والد متحنن * يغذوك بالاداب كيلا تعطب

(احفظ) درد نجی بابدندر فانك فتحیله امردر (اللهم احفظ) کسر فا ایله خطادر (مفهوم شعر) پدر مهربانك پندینی حفظ ایله کمسکا آدابی غدا کبی القا ایدرکه بی ادب قالمغله دار یده هلاك اولمیوب بلکه ناجی اوله سین (ترجمه) بووصیت تحفه در حفظ ایله ای جان پدر * ایله داروی ادبله دفع امراض عطب

ابنی ان الرزق مکفول به * فعلیك بالاجمال فیما تطلب

(همزه) حرف ندادر (بنی) ابنك تصغیر تعظیمیسیدر (مکفول به) کفیلیدر دیمك (علیك) خذ معناسنه اسم فعلدر (اجمال) برنسنه یی تقلیل ایله حسن ویرمکه دیرلر تفصیلك مقابلیدر (ما) مصدریه ویا موصول ویاموصوفدر (محصول مقول) ای بنم عند الله والناس دارینده عالیشان اولان اوغلم رزق تحقیق کفالت حقده در پس طلبکده اجمالی التزام ایله که (اجملوا فی الطلب) امر شریفی وارد اولمشدر (ترجمه) ای پسر رزقك معیندر چوقسمتخانه دن * ایله سن لطف جمیل ایله ایدرسن کر طلب

لاتجعلن المال کسبك مفردا * وتقی الهك فاجعلن ماتکسب

(کسب) سعیله جمع اولان مال مکسوب (مأل قال) مالکی یالکز کندیکه البته تخصیص ایلمه کسبکده خالق ورازقکی فکر ایدوب خوایجه لزومندن زیاده سنده خست وبخلدن احتما وتلف واسرافدن دخی اتقا اوزره مأمورات الهیه یه رعایته اهتمام ایلیوب حق تعالی سکاویردیکی کبی سن دخی فقرای محتاجینه زکاة وصدقه بخش وانفاق ایله (ع) بیل ویکی الرزق علی اللهی اوتمه (ترجمه) مال مکسوبك یالیکز نفسکه حصر ایلمه * بذل وصرف ایله خدایه هرنه ایسه مکتسب

کفل الاله برزق کل بریة * والمال عاریة تجیئ وتذهب

(بریه) عطیه وزننده در اصلنده بریئة ایکن قلب وادغام اولندی بعضیلر بری العود یعنی اغاج یونمق ماده سندن اولوب فعیل صیغه سنده ایکی یاجمع وادغام اولندی فعیل دخی بمعنی المخلوق والمنحوتدر (عاریه) خطابی غریب الحدیثده تشدیدی لغت عالیه دردیدی پس تحقیقی دخی لغت ردیه اولوز لکن برای وزن بونده مخففدر کویا عاره منسوبکه رزقی طالب عار وعیبدر دیو جوهری یازمشدر

یاخود عاریه بیر ماده سندندر که کاور وکیدر اولان شیده استعمال اولنور مالده
عاریت تعبیرندن مرادینی کویا بیان ایدوب تجیئ وتذهب دیدیکی کاور وکیدر
دیمکدر یاخود تعاوردندر که تداول معناسنه در الدن اله دور وحواله اولنور
(ترجمه) هرقولك رزقینه ضامندر چو رزاق جهان * عاریت ایله کلوب
کتمکده در سیم وذهب

والرزق اسرع من تلفت ناظر * سببا الی الانسان حین یسبب

(تلفت) طرفة العین که کوزك آچوب قپامقده اولان سرعتی ضرب ایدندر (مراد
مفهوم) رزقك استعمالی انسانك امورنده سببیتی وقتنده غایت سریعدر
(ترجمه) التفات دیده دن اسرع اولور رزقك سنك * چون مسبب ایلیه
تحریك اقدامی سبب

ومن السیول الی مقر قرارها * والطیر للاوكار حین تصوب

(اوكار) یوه لردر (تصوب) نزول ایدر دیمكدر (مآل كلام) سیللرك وصولرك
محل قراریته جریانلرندن وقوشلرك لانه سنه نزوللرندن دخی رزق مقدرك
صاحبنه وصولی سریعدر (ترجمه) سیل بی آرامدن داخی شتابنده اولور *
آشیانه عزم ایدن مرغاندن اسرع قیله رب

ابنی ان الذكر فیه مواعظ * فمن الذی بعظاته یتأدب

(ذكر) قرآن كریمدر (من) استفهامیه (مآل نظم) ای بنم اوغلجغم قرآن عظیم
الشانده اولان نصیحتلر ایله قنغی اهل سعادت ونیكبخت عمل ایدر هر كیم انكله
عامل ایسه اهل سعادتندندر (ترجمه) نور چشمم نصح وپند حضرت
قرآنه بق * خوش اوكیم حق بندی ایله ایده تحصیل ادب

اقرأ كتاب الله جهدك واتله * فیمن یقوم به هناك وینصب

(فاقرأ) دخی نسخه در (كتاب) مكتوب معناسنه در صكره مكتوبه واننده اولان
خطه اسم قیلدیلر حقه اضافت قرینه سیله مراد قرآندر (اتله) انك اردنجه
كیت دیمكدر قرآنه تلاوت اطلاقی انی قرائت ایدن مؤمن انك احكامیله عملده
البته ازجان اكا ییرو اولور مآلنی اراده ایله تفألا وایفا طادر * وبونده قرائت مراد
اولنمزكه تصحیحی تكلفی موجبدر (هناك) مكانه اشارت وباقرب وبعدده زمان
متوسطه ایمادر (ینصب) تعنی ایدر * یعنی ایرلار دیمكدر ومصدری نصب برنوع
نغمهٔ موسیقیه نك اسمیدر (مفهوم بیت) كتاب كریمی اوقوسعی ایله كه مجلسكده
اولنلر انك احكامیله قائم اولان جماعتدن اولدقلری كبی تلاوتلرنده نغمهٔ

مخصوصنه رعایت دخی ایدن زمره دن اوله لر وتحزین ایله سندخی نصب صوتی
رعاینکده انلرمثالمر اوله لرحتی منفرجه صاحبی بیورر * واتل القرأن بقلب ذی
حزن وبصوت فیه شجی حد بنده (لونصبت لنا نصب العرب) کلمشدر یعنی بزه عربانه
تغنی ایلسك دیمکدرکه دوه سورن کمسنه لرانلرك سرعت سیرلرینه وسیله اولمق
ایچون برکونه تغنی ایدرلرکه اکا حدی دیرلر نصب اندن دخی الطفدر دیدیلر
انکیچون تغنی بیورمیوب نصب تعبیر بیورلدی تلاوت قرأنده اولان ادای
عربانه جمله نغمات عربدن لطیفدر اشته انکله امرنبوی وارد اولدی (زینوا
القرأن باصواتکم) وینه بیوررلر (لیس منا من لم یتغن بالقرأن) قرأن کریم
تلاوتنده نغمهٔ نازکانه سیله ادا ایلمین کمسنه بزم امت وملتمزدن دکلدر دیمکدرلکن
لحن رتبه سی تغنی اولمیه که تغنی حرامدر دیدکاری قرأنده تحریف لفظه سبب
اولان تنغمدر * محذوراتدن سالما حسن صوت ایله برکمسنه نی تلاوت ایدرکن
مسموعلری اولسه امتمده بوحالته مالك اولمش کمسنه وار حقه حمد اولسون دیو
(الحمدلله الذی جعل فی امتی مثله) بیورردی (ترجمه) کل قراءت ایله جهد
ایله کتاب اللهی سن * کاملان ایچره که تعظیم ایده لر قرأنه هب

بتفکر وتخشع وتقرب * ان المقرب عنده المتقرب

(تخشع) اموزلرکمال انقیادسببیله خصوصا نمازده اموزلر اشاغی دوشمش کبی
ایلمکه خشوع دیرلر (مقرب) یاقلشمش کشی (متقرب) قربیت تحصیلنه سعی
ایدن کمسنه (مأل گفتار) قرأنی نصب * یعنی نغمه ایله قراءت ایده لر لکن معنای
لطیفنی فکر وخشوع ایله وکندی انکله حقه قربیت نیتی ایله اوقیه زیرا
فی الحقیقه مقرب تقربی طالب اولنلر اولورکه دارالسلامده اقرأ وارق دینسه
کرکدر (ترجمه) اوقو فکر ایله خشوع ایله تقرب استه هم * کیم تقرب
استین اولدی مقرب عند رب

واعبد الهك ذا المعارج مخلصا * وانصت الی الامثال فیما تضرب

(ذا) ذو کبی صاحب معناسنه در (معارج) جمعدر مفردی معراج نردباندرکه
مراد اعمال صالحه ذر کلمهٔ طیبه لرك وسیلهٔ صعودلریدرکه بیورلدی (الیه یصعد
الکلم الطیب والعمل الصالح یرفعه) ویااثنای سلوکارنده سالکان مؤمنان ترقی
ایلدکاری درجات (مخلص) طاعتنده ریایی اولمیان کمسنه (امثال) مثلك
جمعیدر مثل برماده ده سویلنمش سوزکه شیٔ دیکرده سویلنن سوزه مشابه اوله که
انك ایراد وتصویری بر برینی بیان ایچوندر وانك ایرادینه ضرب دینورکه مثل

معناسنه در * پس ضرب مثل دیوهنوز واقع اولان کلامه مشابه الفاظ قدمادن ویا حکایات ظرفادن بریی بکزتمك سیاقنده ایراد ایلمکه دیرلر وهر برسی اکثریا یاد اولندیغی سببدن مثل سائردخی دینور وضروب تغییر اولنمز صیغهٔ تذکیر ویا تأنیث ویا افراد وتثنیه وجمع صیغه‌لری وسائر حالاتی تبدیل اولنیوب عینیله یاد اولنور مکرکه ضرورت اوله ویاخود بلاغتی تزاید بوله (خلاصهٔ بیت) سن اخلاصله دیکه عبادت ایله که مخلصان عبادت ایلدکجه درجات عالیه احسان ایدوب ترقیات معنویه ایله تقرب صاحبی ایدر وقرآنده اولان امثال نصایحی مشتملدر ایراد اولنان یرلرده انلره قولاق طوت وانکله عمله کوشش ایله که عالم کاریدرکه بیوردی (تلك الامثال نضربها للناس لعلهم یتفکرون * ومایعقلها الاالعالمون (ترجمه) قیل خلوص ایله عبادت حضرت مولایه هم * کوش جانه آل ضروبن ایلمه تجریدلباب

واذا مررت باآیة مخشیة * تصف العذاب فقف ودمعك یسکب

(آیهٔ مخشیة) خوف وخشیتی حاوی اولان آیت (دمع) کوزیاشی واو حالیه در (خلاصهٔ کلام) اثنای تلاوتده خوف وعذاب الله وصفی اولان آیتلر کلدکده تعظیما وخشیة توقف ایدوب هیبت آل کوز کدن یاشلر دوکیلور اولدیغی حالده فکر ایله (ترجمه) چون عذاب آیتلرینه ایره سین خشیت ایله * اشك چشمك قیل روان ای دیدهٔ عالی نسب

یامن یعذب من یشاء بعدله * لاتجعلنی فی الذین تعذب

(عدل) جورك ضدی وظلمك خلافیدر لکن بونده عفو ومغفرتك مقابلیدر (ملحوظ مقال) اول بیتده قل وناج تقدیر اولنور * یعنی اول توقف اثناسنده یالسان ویا جنان بومناجاتی شویله که ای رب رحیم سن مراد ایلدکده عدالتکله اهل جرمه عذاب ایدرسین بنی اول طائفه دن قیلمه (فائده) حضرت شیخ اکبرك برلطیف مناجاتی واردرکه بیورمشلر (اللهم اقبل عملی هذا فان کنت لم تقبل عملی وتعبی ونصبی فلا تحرمنی الاجر علی مصیبتی بترکك القبول منی) یعنی یارب بنم بو عملی قبول ایله اکربو عملی وانی فعلمده اولان زحمتی قبول ایلمزسن انی بندن قبول ایلمدیکك جهتندن بکا حاصل اولان مصیبتمه اجر ومکافات ویراندن باری محروم ایلمه دیمکدر (ترجمه) دی ایا عدلیله تعذیب ایلین مذنبلری * باقیه تعذیب اولنلرله بنی حراهب

انی ابوء بعثرتی وخطیئتی * هرباوهل الاالیك المهرب

(ابو) رجوع ایدرم دیمك (خطیئه) كناه همزه ایله درشه ایله خطیه دخی جائزدر (هرب) فرار درمفعول له اولمق اولادر (هل) مانافیه معناسنه (مهرب) مصدر میمی (مفهوم منظوم) تحقیق بن زله وخطامی وسورجدیکم یری فکرم سببیله اعتراف ایدوب وسنك اول آیتلرکده اولان انذار وتخویفکدن آکاه اولدم اندن فرار ایچون رجوع ایلدم زیرا فرارده سلامت بولنمق انجق سنك جانبکه مخصوصدر پس فرصت وار ایکن نهیکدن اجتناب ایدوب اختیارمله رجوع ایلدم وامریکه دخی امتثال ایدرم (ترجمه) بن مقرم هر خطا وجرمه قیلدم رجوع * یوق دولطفکدن اوزکه مجرمه جای هرب

واذا مررت بآیة فی ذکرها * وصف الوسیلة والنعیم المعجب

(وسیله) بو مقامده مراد جنتده اولان درجاتك اعلاسی بردرجه درکه جناب نبوتمآب علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه مخصوصدر (نعیم معجب) خوش کالیجی نعمت که تعجبه سبب اوله بیتده اولان اذانك جوابی بیت آتیدر (ترجمه) چون اوله آیات رحمت درسك ای حکمت شناس * کاوله انده وصف جنات نعیم بی تعب

فاسأل الهك بالانابة مخلصا * دار الخلود سؤال من یتقرب

(انابت) توبه ایله وعملده ترك ریا ایله حق تعالی یه توجه ورجوعدر (ملحوظ نظم) پس توبه واخلاص ایله معبود تعالی دن جنت خلدی تقرب اربابی کبی ازدرون سوزدل ایله وآه وانین برله استه (ترجمه) هم خلوصیله رجوع ایله جناب حضرته * دار خلدی قیل مقربلر کبی سنده طلب

واجهد لعلك ان تحل بارضها * وتنال روح مساكن لاتخرب

(روح) فتحله راحتدر (مآل کلام) رجا ونیاز ایله سعی بلیغ قیل که اول جنته داخل اوله سین وخراب اولمیوب دائمی اولان خانه لرك راحتنه نائل اوله سین (ترجمه) انلرك ارضینه نائل اولمغه سعی ایله تا * جای آسایش مقامك اوله بیرنج وکرب

وتنال عیشا لاانقطاع لوقته * وتنال ملك كرامة لاتسلب

(ملك) حکم وتصرفی ممکن اولان نسنه نك ضبطی (کرامت) تکریم واکرام ماده سندن اسمدر الّتی نوع خارق عادتك بریدرکه نبی اولمیان عبد محبوبدن قولا ویا فعلا ظهور ایدندر (مفهوم سخن) ودخی وقتی کسلمز وتوکنمز برعیش ابدی یه نائل اولوب وبر کرامت ملکنه واصل اوله سین که سلبی قابل اولمیه (ترجمه) نائل اول برعیشه کاصلا انقطاعی اولمیه * برکرامت ملکنه ایرکاوله دائم پرطرب

بادر هواك اذا هممت بصالح * خوف الغوالب اذ تجئ وتغلب

(خوف) بادر فعلنه مفعول له در (ملخص الفاظ) بر كار صالحه شروع قصد ايلديكك وقتده مبادرت وعجله ايله كه (الخير لا يؤخر) ديمشلردر زيرا اكر تأني ايدرسن خوف اولنور كه خواطر قويه كلوب اكا غالب وسني اول نيتدن محو بل ايدر (ترجمه) خيره قصد و نيت ايندكده شتاب ايت تا هوا * اوككه آلوب سا كه غالب اولميه اى بو العجب

واذا هممت بشئ فاغمض له * وتجنب الامر الذي يتجنب

(اغمض) فا بزنسخه دركوزيكي قپه ديمكدر (مآل شعر) وبركوتوفعله قصدك اولورسه اغماض عين ايله واجتناب اولنه كان اموردن سندخي حذر اوزره اول (ع) بوشيدن چشم است زدشمن سپرما (ترجمه) نيت شردن حذر ايت ايله تحصيل رضا * امر حقه امتثال ايت كاولدر اعمال احب

واخفض جناحك للصديق وكن به * كاب على اولاده يتحدب

(جناح) قنات و بونده علامت اكرام اولان فعلدر (مآل بيت) دوست ايچون خشوع وستروا كرام بليغ ايله ودوستك حقنده بابا كبي اولكه اولادينه محبتندن ناشى اوستنه يايلوب واكيلوب احدب كبي اولور (ترجمه) سايبان ايله جناح لطفكي هردوسته * سايه كستر اولديغي كبيى هراولادينه اب

والضيف اكرم مااستطعت جواره * حتى يعدك وارثا يتنسب

(جوار) ضمى كسرندن افصحدر قومشى لكن بونده مسافرلك قريبيدر (يتنسب) قرابت ادعا ايدر ديمكدر (خلاصۀ بيت) مسافرا كرمجاور اولسون دير سن قدرتكي بذل وصرف ايليوب اكرامنده اول رتبه حركت ايله كه حتى خصملق وارظن اولنوب وارث عد اولنه (ترجمه) همجوار ضيفه اكرام ايت كوجلك يتدكجه سن * تا كه عد ايده سني هر بيرى وارث يانسب

واجعل صديقك من اذا اخيته * حفظ الاخاء وكان دونك يضرب

(مآل تركيب) اول كمسنه يي دوست اتخاذ واتحاد ايله كه قرنداشلق پيدا ايلدكده عهد اخوتي حفظ ايليه وسندن خالى محلده مخالفلر كله حقكده مضاربه ومناقشه ايليه (ترجمه) شول كشي يي كندبكه دوست ايله كيم * جان ايله اول حفظ ايده قرداشلغى * يعني بشرط ماوجب

واطلب هموطلب المريض شفاءه * ودع الكذوب فليس ممن يصحب

(ترجمه) دوستاني خسته درماني ديلر كبيى ديله * ترك ايدوب كذابه يار اولمه

صقین چکمه تعب

واحفظ صدیقك فی المواطن کلها * وعلیك بالمرء الذی لا یکذب

(ترجمه) داخی سن هر یرده صادق دوستلرك حفظیله اول * صدقله موصوف اولان احبابه همدم روز وشب

اقل الکذوب وقربه وجواره * ان الکذوب ملطخ من یصحب

(اقل) اقاله دن امر در اسقاط ایله دیمکدر که دعاده (اللهم اقل عثرتی) واقع اولدی (ملطخ) مهمله ومعجمه ایله تفعیلدن فاعلدر بولاشدریجی دیمکدر (خلاصهٔ سخن) سن اقاله ایله کذوبی یعنی یلانجی یی نظر اعتباردن ساقط قیل وقربنه بعدنی ترجیح ایله * وجوارنده بولنمقسزین هجرت ایله زیرا کذب ودروغ اربابی صحبت ایلدیکی کمسنه یی دخی آلودهٔ کذب ایدوب مألوف ایدر اثرده (الصحبة مؤثرة) واقع اولدی نصح وپنددن زیاده کذب وسائر خلاف شرع اولان ماده نك صحبتی تأثیر ایدر زیرا نفس وهوا اعانتی منضم اولور (اللهم احفظنا) (ترجمه) کاذبه یار اولمه هم قرب وجوارندن صقین * بولداشن آلوده ایلر بیمروت بی ادب

یعطیك ما فوق المنی بلسانه * ویروغ عنك کما یروغ الثعلب

(یروغ) حیله طریقیله میل ایدر دیمکدر (ثعلب) دلکو (مفهوم معنی) کذابك صفات قبیحه سندندر که سکا سنك مرادلرکدن زیاده لسانیله عطا ایدر صکره سندن انحراف کوستروب دلکو کبی یان ویروب حیله ایله آخر کمسنه یه میل ایدر (ترجمه) مقصدك بالاسنی ایلر لسانیله عطا * مکر وتزویر ایله روبهدر دیسم ایتمه عجب

واحذر ذوی الملق اللئام فانهم * فی النائبات علیك ممن یحطب

(ملق) تملق معناسنه معروفدر (نائبات) مصائبدر (یحطب) ایکنجی بابدندر آتشه حطب * یعنی اودن قور دیمك (مفهوم نظم) تملق صاحبلرینی اولان بدحاللردن صقین که (اللهم احفظنا) سنك اوزریکه بر مصیبت نزول ایلسه اول کدرلك آتشی شعله لنسون دیو اودن قویانلردن اولوز دفع ایدوب باصدرمغه سعی ایلمزنعمه سازاق ایدردیمك دخی صحیحدر (ترجمه) داخی ارباب تملقدن حذر قیل کاول لئام * ایتمکه ایقاد نار فتنه جمع ایلر حطب

یسعون حول المرء ما طمعوا به * واذا نبا دهر جفوا وتغیبوا

(ما) مدت (طمعوا) دردنجی بابدندر (نبا) تقدیم نون ایله خلاف وبعد (مفهوم بیت) ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) وقت وسعتده دولا نور آدمك اطرافنه *

غائب اولوروقت ضيقنده جفادركارى هب

ولقد نصحتك ان قبلت نصيحتى * والنصح ارخص ما يباع ويوهب

(يوهب) ارخص اوزره معطوفدر (مآل محصل) تحقيق على التحقيق اى حسينم سكا بندونصيحت ايلدم اكرقبول ايلدكسه وامر غريبدركه نصيحت بك اوجوز صاتيلوركه آندن اوجوز صاتيلور شئ اولمز ونصح اوجوز صاتلديغى كبى هم باغشلنور * يعنى دنيافدربهايه شايسته برمتاعدر لكن بها ايله بيع وشراسى اولمز * هدية لله ولرسوله سويلنور (ترجمه) اى پسرقيلدم نصيحت كرقبول ايتدك ايسه * ساكه كافى بى بهابودرشهوارشب (نطق آخر)

حسين اذا كنت فى بلدة * غريبا فعاشر باداٻها

(ترجمه) اى حسينم ايلرايسك غربته عزم وشتاب * هرديارآدابن اجرا ايتمكه قيل بذل تاب

ولاتفخرن فيهمو بالنهى * فكل قبيل بالبابها

(نهى) جمعدر مفردى نهيه عقل معناسنه در سبب تسميه سى عقلك افعال قبيحه دن صاحبنى نهى ايلمسيدر (قبيل) وقبيله اوجدن فرقه دك جمع اولان جماعتدر (الباب) جمعدر مفردى لب عقل خالصدر لبيب عاقل ديمكدر (مفهوم نظم) ديارغربت اهاليسى بيننده عقللر ايله فخرايلمه زيراهرطائفه كندى عقللريله مألوفلردر هركس كندى عقلنى بكنور مثلنجه سبب برودت اولور (ترجمه) استراح ايت خالقه عقلكله قيلمه افتخار * هركروهك طورعقلى بشقه دربى ارتياب

ولوعمل ابن ابى طالب * بهذى الامور كاسباٻها

(لو) تمنى ايچوندر (هذى) مؤنثه اشارتدرهذه كبى (مفاديت) نه اوليدى ابوطالبك اوغلى يعنى بن ويااول نسله منسوب اولان جمله اولاد واحفاد دخى بوامور ايله عمل ايدبدى انلرك اسبابى كبى اولوب اكا غيرىلرك رغبتلرينه سبب اولورلردى (فائده) حضرت ناظم كنديني غائب منزله سنه تنزيل ايلدى اسم شريفى على وحيدر وكنيه سى ابوتراب وابوالحسن * ولقبى مرتضى وكراردر * پدرى ابوطالبك اسمى حرف دالده كاسه كركدر * وطالب اسمنده اكبر اولادى ايله ابوطالب سكادركه طالب ظهوراسلامدن اول وفات ايلمشيدى (ترجمه) كاشكى بنده ايديدم بونصيحتله عمل * خلقله خوش زند كانيده اولوردم بى عذاب

ولكنه اعتام امرالاله * فاحرق فيهم بانياٻها

(اعتام) وزن ومعناده اختار كبى ماضيدر مصدرى اعتيام اختيار ترجيح

معناسنه (احرق) یاقدی دیمکدر بونده سورمك وسورتمك وغضبدن دیشلری
قجردتمق معناسندن مأخوذدر (انیاب) جمعدر مفردی ناب ازی دیشیدر (مفهوم
نظم) لکن اول ابن ابی طالب امر ربانیی جمله یه ترجیح وآنی اهتمام واختیار
واغتنام ایلدی وانکله مشغول اولوب سائر امورمز کوره یه وسکا تلقین ایلدیکم
احواله صرف ایده جك وقت اولمغله کمال آرزر وحسرتله دیش قجردتمقدن
غیری حالت تدارکی ممکن اولمدی * یاخود فاحرق مجهول اولورسه سائر ناس
حسدله وکمال غیظله حقمده تصویت دندان ایلدی دیمك اوله (ترجمه) لکن امر
حقی اجرا ایتمکه سعی ایلدم * دیش بیله یوب غدر ایله باکه هجوم ایتدی کلاب

عذیرك من ثقة بالذی * ینیلك دنیالئ من طابها

(عذیر) تقدیم مهمله ایله فعل محذوفك مفعولیدر (ینیل) نونك ایکی طرفی تحتیه
ایله در اعطا ایدر دیمکدر (طاب) طیب وطیب کبی (نتیجهٔ کلام) سن فعل
معذورکده عذریکی اعتماد کدن ناشی اول کمسنه یه عرض ایله که بوطور اوزره
حرکتلك اکا خوش کاوب سکا دنیایی بخش ایلیه * یاخود شیخ رضی مرضیسی
اوزره معنی سن معتمدك اولان کیشی یه ایلدیکك اساءتدن وامر مکروه ایله
اذیتکدن اوتری معذوریتکی اول کمسنه یه افاده ایدوب بیان قیل که سنی هزل
ایلمك قطعا خاطرینه کلمدیکندن ماعداسنك بو اعترافك اکا خوش کورینوب
دنیایی عطاوسنی اکا نائل ایلسون دیمکدر (غذیرك) نسخه سی غین معجمه ایله
اولمق تکلفی موجبدرکه دال مهمله اواخرنده دخی کلور (نکته) دنیایی کاف
خطابه اضافتله سنك دنیالئ دیمکده سر بودرکه اکرچه بو کلامی مبالغه طریقیله
ویا واقع حال اولمق اوزره ایراد ایلدم لکن دنیایه بنم التفاتم وقطعا درونمده رغبتم
یوقدر دیمك مراد اوله یاخود عذرك امور دنیویه دن بر امره متعلق ایسه دخی
دیمك اوله (ترجمه) عذریکی سن معتمد بر ذاته اظهار ایله کیم * ساکه خوش
دنیالغك ایرشدره اول بیحساب

فلا تفرحن لاوزارها * ولا تضجرن لاوصابها

(اوزار) جمعدر مفردی وزر بوکدر حمل کبی وثقلت وزحمتدرکه صفاسندن
کنایتدر زیرا فی الحقیقه دنیاده صفا کدردن کدره تنقلدن عبارتدر بو جهتدن
صفای دنیایه اوزار تعبیر ایلدی * وضمیری دنیایه راجعدرکه مؤنثدر (ملخص
سخن) دنیانك صفالرینه فرحلنمه وزحمتلرینه کدرلنمیه (ترجمه) نعمت دهر
کرانبار ایله شاد اولمه صقین * محنت ادباری ایله اولمه هرکز دلخراب

قس الغد بالامس کی تستریح * فلا تبتغی سعی رغابها

(غد) یارینکی کون امس دونکی کون (سعی) کسمی تقدیرنده در (رغاب) طلاب وزن ومعناسنه در (مفهوم بیت) یارینکی کونی دونکی کونه قیاس ایله راحتکه سبب اوله چونکه بویله در طالب دنیا اولانلرک سعیلری کبی بذل وجود ایدرك طلبکار اولمه (ترجمه) قسمت امروزی فردایه قیاس ایت بی تعب * مستریح اول کار دنیایه کرکمز پیچ وتاب

کانی بنفسی واعقابها * وبالکربلاء ومحرابها

(اعقاب) جمعدر مفردی عقبدرکه کشینك عقبی ولدی ولدینك ولدی وان سفل وضمیری نفسه عائددر (کربلاء) کوفه یه قریب برمحلدرکه حضرت حسینك شهادتی آنده واقع اولمشدر (محراب) محل حربدر * راغب دیرکه محرابك وجه تسمیه سی اولدرکه شیطان وهوا ایله کشی انده محاربه ایدر (معنای مطلع) کویاکه بن کندم شمدی دخی بعد زمان اوله جق احوالده معیت اوزره یم واولادم واولادمك اولادی وکربلا وانده اولان حرب وکرب وبلا جمله سی الآن واقع اولدی وبندخی انلرله معا اول بلیه یی کوررم وزحمتنی چکرم دیمکدرکه قریبا تفصیل اولنور (ترجمه) نفس وفرزندانمك احوالی کشف اولدی کاوله * کربلاده آتش کرب وبلا پرالتهاب

فتخضب منا اللحی بالدماء * خضاب العروس باثوابها

(تخضب) بویانور (لحی) جمعدر مفردی لحیه صقال (خضاب) بویا کخضاب تقدیرنده در (عروس) حین زفافده زوج وزوجه دن هر برینه دیرلرکه ترکجه کوییکو وکلن دینور (معنای بیت) بزم صقاللر یمز قانه بویانور عروسلر لباس ملون ایله رنکامیز کورندکلری کبی * مصرع ثانیده حضرت امیرك سعادت شهادتله نفرایلدیکی ظاهر * ومصرع اول دخی نیجه احادیث شریفه مفهومندن اشارت مراد اولنمق دخی بعید دکلدر (غریبه) حافظ اسمعیل اصحابدن صهیب جنابندن راویدرکه حضرت پیغمبر علیه الصلاة والسلام امام مرتضایه بیوردیلرکه اشقی الاولین * یعنی بزدن مقدم کچنلر ایچنده زیاده شقی کیمدر * حضرت امام بیوردیلرکه عاقر الناقه * یعنی صالح پیغمبرك دوه سنی سکیرلین کشیدر پیغمبر علیه الصلاة والسلام بیوردیکه صدقت * یعنی درست سویلدك یا اشقی الاخرین یعنی بزلردن صکره کانلرده زیاده شقاوت صاحبی کیم اولسه کرکدر بوکره جناب امام بیوردیکه الله ورسوله اعلم پس پیغمبر علیه الصلاة والسلام

بیوردیکه سنی شو محلکدن ضرب ایدن کشیدر دیو حضرت امامک باشنه اشارت بیوردیلر (ودخی) اسمعیل روایت ایدر * ابن طفیل بیورمشکه بن حضرت امامک مجلسنده حاضرایدم ابن ملجم کلدی که قاتل مرتضادر حضرت امیرا کا عطیه ویردی بعده بیوردیکه بو محلدن بونی بویایوب بولاشدرن کسنه دن زیاده شقی جیشده کسنه یوقدر ومبارک باشیله صقالنه اشارت ایلدی * وعبد الله بن سبعدن روایت ایدرکه حضرت امیر برخطبه سنده قسم بیوروب بوندن بونی بویاسه لرکرکدر وباشیله صقالنه اشارت بیوردیلر * وحضرت امیر بیوررکه پیغمبر علیه الصلاة والسلام بیوردیکه بوامت قریباسکا غدر ایدرلرسن بنم ملتم اوزرینه عمرسوررسین وسنتم اوزرینه قتل اولنورسین بوبوله جه برعهد معهود وحکم مونوقدر دیوب امامک باشیله صقالنه اشارت بیوروب بونی بوندن جاری اولان قان ایله بویاسه لرکرکدر بیوردی * وینه رندبن وهبدن روایت ایدر برکون جعده نام خارجی دیدیکه یاعلی الله تعالیدن خوف ایله زیرا اولسک کرکدر احسان اهلنی واساءت اربابنی دخی بیلدک دیدکده حضرت امیر بیوردیلرکه اولورم وبلکه والله قتل دخی اولنورم حتی بوندن قان بومحله اصابت ایدوب بویاسه کرکدر وبویله اولمق قضای مبرمدر (وقد خاب من افتری) بیوردیلر * بونک امثالی روایات مفصلا تده بک چوقدر بومقدار فاتحهٔ سابعه ده اولان فوائددندر * حضرت مرتضانک عمری التمش اوچ ویابش ویایدی ویاخود اللی یدی ییل ایدی دیدیلر (ترجمه) لعل رنک اولمق مقرردر صقاللرخون ایله * ویردیکی کبی عزوسه جامهٔ سرخ آب وتاب *

اراها ولم یک رأی العیا * ن واوتیت مفتاح ابوابها

(اراها) فتحله مضموم وضمله اراءتدن اولور (لم یک) اصلنده یکون ایدی لم کلوب جزم ایلدکده واو ساقط اولوب لم یکن قالدی صکره فاضل یزدی قولنجه کثرت استعماله نون دخی ساقط اولدی * فقیردیرمکه بووجه اکروجیه اولسه هریرده حذف اولنوردی مع هذا ثبوتی دخی واردر لکن ایکیسی دخی لغت اولمق اقتضا ایدر (رای العیان) آشکاره کورمک (مفهوم شعر) بیت اولده اولان تفصیلات اجمالیه یی بن کوردم ویا کوسترلدم لیکن آشکاره دکل بلکه روءیاده مشاهده ایلدم که بکا اول وقایعک درکاه مشاهده سنک مفتاحی ویرلدی (ترجمه) دیدهٔ سرله دکل بوکوردیکم احواللر * ایلدم مفتاح غیب سرم ایله فتح باب

مصائب تنتاب من ان ترد * فأعددلها قبل منتابها

(مشتاب) نوبتدن اسم زماندر * وضميری نفسه راجعدر (معنای بیت) اول
کوردیکم رؤیالر مصیبتلردر رد اولنمغدن سنی آبی ومعرض ایدر یعنی ردی
ممکن دکلدر همان نوبت سکا رسیده اولزدن مقدم کندیکی حاضر ایله دیمك اوله
بو بیت ایله بیت سابق بو ماده یه اشارتدرکه (حکایت) حضرت مرتضی کرم الله
وجهه شامه توجه ایلرنده کربلایه واروب بر خرما اغاجی یاننده نزول ایلدی برمقدار
استراحت اوزره ایکن اویخو غلبه ایدوب بیدار اولدقده ابن عباس رضي الله
عنهما حضرتلرینه بیوردیلرکه رؤیاده جانب آسماندن زمینه برمقدار کشیلر
نزول ایلدیلرکه بشره لری واللرنده اولان بیراقلری بیاض وهر بری قلج قوشانمشلر
ایدی بو ارضك اطرافنه بر دائره چویردیلر وبو شجر خرمایی کوردمکه شاخلری
یره ضرب ایدردی وبر نهر کوردمکه دم عبیط جریان ایدر واوغلم حسینی اول قانه
غرق اولور کوردم فریاد ایدر لکن کمسنه دن فریادینه مدد اولمدی صکره کوردمکه
اول نزول ایدن کشیلر چاغروب دیرلرکه ای آل رسول صبر ایدك صبر ایدك که
سزلر شرار ناس اللرندن شربت شهادت نوش ایدرسکز دولت شهادت میسر
اولور جنت الان وحالا سزه مشتاقدر * دیوب صکره بکا تعزیت ایلدیلرکه مژده ای
ابو الحسن تحقیق حق تعالی سنی اوغلك حسین ایله یوم قیامتده مسرور ایلسه
کرکدر (منقبه) حضرت مرتضی رضی الله عنه جنابنك اعقابندن کربلاده
شهید اولنلر بونلردرکه بری امام (حسین) وبش عدد برادری (عبد الله) (وعثمان)
(وجعفر) (ومحمد) اصغر (وعباس) وجناب حسینك ایکی اوغلی که بری (علی
اکبر) اون بریاشنده (وعبد الله) که بربچق یاشنده ایدی * وحضرت حسنك
اوغلی (قاسم) اون یاشنده ایدی * هشام بن کلبی ابن ابی مقدامدن روایت ایدرکه
اول کون آسماندن بر آواز کلدی واوچ بیت اوقودی که مطلعی بودر

ايها القاتلون جهلا حسينا * ابشروا بالعذاب والتنكيل

یعنی حسینك قدرینی بیلمیوب قتل ایدن ای جاهل خبیثلر سزلره عذاب اخروی
ایله مژده اولسون (ترجمه) رد اولنمز اول مصیبتلر کاور ایتمه ابا * نوبتك
ایرمزدن اول حاضر اول ای کامیاب

سقى الله قائمنا صاحب ال * قيام والناس في ادءآبها

(سقی) بونده رحمتله دعادر (قائم) مهذیدرکه لقبیدر * قیام ایله مرام (یوم تقوم
الساعة) ودخی (یوم یقوم الناس لرب العالمين) کریمه لرنده واقع قیامدر (اداب)
کسر ایله عجیب نسنه یه دینور اصلی اکرام وزننده اداب اولوب تسهیل قیلندی

(مفهوم

(مفهوم بیت) حق تعالی بزم امر دینزله قائمزه رحمت ایلسون حقیقتده نص ایله ثابت اولان قیام صاحبی اودرکه خلق آنك امر دینده اولان نفوذ حکمنه تجبده اولورلر (لازمه) شیخ محیی الدین ابن عربی فتوحاتك اوچیوز التمش التنجی بابنده یازمشدرکه حق تعالی حبیبی نسلندن وفاطمه سلالهسندن برخلیفه اخراج ایدرکه اسمی اسم نبوی یه مطابق * وجدی حضرت حسین شهیددر رکن ایله مقام بیننده کندویه بیعت اولنورکه * خلقتده خلقت نبویه یه مشابه * وخلق وخصلتده اندن تربیهدر * ظهورندن صکره بش ویایدی ویاطقوز ییل حکمی روان اولسه گرکدر سیف ایله دعوت حق ایدر مذاهبی بالجمله قالدروب دین خالصدن عبارت اولسه گرکدر * ارباب حقیقتدن عارف بالله اولنلر حق تعالینك اعلامیله کشفا بیلوب بیعت ونصرت ایلسهلر گرکدر (ترجمه) چون کله قائم مقام مهدی آخر زمان * عادت غدر اوزره بوله خلق اول عالیجناب

هو المدرك الثار بی یا حسین * بل لك فاصبر لاتعابها

(ثار) طلب دمکدر که اخذ انتقامدن کنایهدر (صبر) نفسی جزع وفزعدن حبس ایلمکدر (اتعاب) جمعدر مفردی تعب مشقت وزحمت (معنای بیت) یا حسین اول مهدی بنم وبلکه سنك دخی انتقامیزه یتشور * پس اول تعب ومشقتلره صبر ایله که اجر صاحبی اولورسین وانتقامکی دخی اولادکدن ذکر ایلدیکم مهدی کلوب آلدیغچه قیامت قائم اولمز (ترجمه) انتقام ایله قصاصم بوله اولادمده بنم * هم سنك ای نور چشمم چکمه رنج اضطراب

لکل دم الف الف دما * یقصر فی قتل احزابها

(احزاب) جمعدر مفردی حزب تقدیم مهمله ایله بونده گروه دیمکدر * حزبك متعدد معنالری عینیه شهیلی اوزرینه اولان شرحمزده تفصیل اولنمشدر بعون الله تعالی (ترجمه) نیجه بیك قان دوکه هر بر قان ایچون اول مردین * ایتمیوب تقصیر ایده قتلنده اول قومك شتاب

هنالك لاینفع الظالمین * قول بعذر واعتابها

(هنالك) بووقتده دیمکدرکه (هنالك ابتلی المؤمنون) کریمهسنده وقوعی کبی که زمانه اشارتدر (اعتاب) مهمله ایله خشنود ایلمکدر ولکن زله سبق ایلدکدن صکره رضاسنی نیاز ومواخذهسندن عفو رجاسیله در کاهنه مراجعتدر (ترجمه) سودمند اولمازاول مدده اعتذار ظالمین * اوله لریعنی غذای شیر شمشیر عذاب (حکایت) تاریخ هجرتك التمش التنجی سنهسی مختار ابن ابی عبیدة

الثقفی کوفه ده امام محمد بن حنیفه ایله مشورت ایدوب خروج ایلدی وامام محمد
مزبوره مهدی دیدردیوب وکندی خلیفه سی اولدی شمر ابن ذی الجوشنی * وعمرو
بن سعدی * واوغلی حفصی دخی قتل ایلدی * وباشلرینی مدینه ده امام محمد
مزبوره ارسال ایلدی وامام حسینك قتلنده هرکیم سعی ایدوب وباسعی ایدنلرك
اتباعندن بولندیسه هلاك ایتدی * وابراهیم بن مالك بن اشتر مختارك طرفندن
عبدالله بن زیاد ایله جنك ایدوب عاقبت عبیده غالب اولوب قتل ایلدی (امام)
حسن عسکری تفسیرنده روایت ایدرکه حضرت مرتضی بیورمشلر قریبا اوغلم
حسینی قتل ایدرلر درعقب بر غلام ثقفی خروج ایدوب اول ظالمردن سکز بیك
اوچیوز اوچ کسنه یی قتل ایده حضرت امیره دیدیلرکه اول غلام کیمدر بیوردیکه
مختار بن ابی عبیدة الثقفی در * ومذکور امام محمد حضرت مرتضانك اوغلیدرکه
والده سی بنی حنیفه قبیله سندن اولمغله اکا ابن حنفیه دیرلر التمش طقوز یاشنده
ایکن سکسان بر تاریخنده وفات ایلدی لکن شیعه کوه رضویده زنده اولان
مهدی موعود منتظر بودر دیرلر * حتی کثیر شاعرانك شانده دیرکه (شعر) الا ان
الائمة من قریش * ولاة الحق اربعة سواء * علی والثلاثة من بنیه * هم الاسباط
لیس بهم خفاء * فسبط سبط ایمان وبر * وسبط غیبته کربلاء * وسبط لا یذوق
الموت حتی * یقود الخیل یقدمه اللواء * یغیب فلا یری فیهم زمانا * برضوی
عنده عسل وماء

حسین فلا تضجرن للفراق * فدنیاك اضحت لتخرابها

(تخراب) فتحله مصدردر خراب کبی (معنای بیت) ای حسینم اضطراب ایتمه
فرقت احباب سببیله که اکر فرقت واقع اولمسه دخی دنیا خراب اولسه کرکدر
وهمان اولدی بیل (ترجمه) نورعینم تنکدل اولمه فراق ایچون صقین *
چون دینلمشدر لدوا للموت وابنوا للخراب

سل الدور تخبر وافصح بها * بان لا بقاء لاربابها

(دور) ضمله جمعدر مفردی دار (افصح بها) فعل تعجب اولمق سائر وجوهدن
اسهلدر (خبریت) ای حسینم دنیا خراب اولمق ایچون خلق اولندیغنه اکر شاهد
مطلوب ایسه ساکن اولدیغك دارلره صورکه لسان حالله سکا خبر ویررلرونه
کوزل سویلرلر لسان الحال انطق من لسان القال * انلر دیرلرکه دنیا اهلنه
بقا یوقدر دوام جاویدانی محالدر (ترجمه) دار دنیادن سؤال ایله لسان حالله *
بی بقا اولدیغن اربابك ویررسا که جواب

انا الدین لاشك للمؤمنین * بآیات وحی وایجابها

(دین) اصل معناالرندن شرعتنده استعاره اولندی (شك) ایکی نقیضك بر برینه معادل اولوب عند النظر مساوی کورنملرندن حاصل اولان حالتدر (خلاصهٔ کفتار) بن عین دین اولمشمدر * یعنی احکام دینه بنم کمال انقیاد وتشبثم سبیله بن آیات وحیه وانلرك موجب اولدیغنه ایمان ایدنلر ایچون عین دین اولدیغمده شبهه یوقدر (فتح) صاحب کشاف وواحدی ابن عباس حضرتلرندن روایت ایدرلرکه حضرت مرتضی درت التونه مالك اولمشیدی انلری صدقه ایدوب برینی کیجه وبرینی کوندز وبرینی کیزلی وبرینی آشکاره ویردی * پس انلرك شاننده بو آیت کریمه نزول ایلدی (الذین ینفقون اموالهم باللیل والنهار سرا وعلانیة فلهم اجرهم عند ربهم ولاخوف علیهم ولاهم یحزنون) ودخی (انما ولیکم الله ورسوله) آیت کریمه سنك کونا کون سبب نزولی نقل اولنور جمله سندن مآلی حضرت مرتضی بر سائله صدقه ویرمك مراد ایلیوب کندی خاتمنی بخش ایلدیکیدرکه واحدی وبیضاوی وکشاف وجامع الاصول صاحبی وثعلبی وسائرلری دخی یازمشلردر * ومجاهد دخی ابن عباسدن واسماء بنت عمیسدن روایت ایدرکه (ان الله هو مولاه وجبریل وصالح المؤمنین) کریمه سنده صالح المؤمنیندن مراد حضرت مرتضادر * وثعلبی وواحدی وزمخشری تفسیرلرنده (افمن کان مؤمنا کمن کان فاسقا) آیتنده مؤمن ایله حضرت امیر مراددر * ینه ثعلبی ابن عباسدن وابن سیریندن روایت ایدرکه (طوبی لهم) کریمه سنده اولان طوبی جنتده براغاجدرکه اصل کوکی حضرت امیرك سراینده در وهر مؤمنك سراینه آندن برشاخ واصل اولمشدر (اشارت) امام احمد حضرت مرتضادن روایت ایدر جناب پادشاه کونین علیه الصلاة والسلامدن سؤال اولندیکه یارسول الله سزلك انتقالکزدنصکره بزم اوزره کیمی امیر تعیین بیورر سکز * جوابنده بیوردیلرکه (اکر) ابوبکری امیر ایدینور سکز انی امین وزاهد وآخرته مائل بولور سکز (واکر) عمری امیر اختیار ایدرسکز آنی قوی امین بولوب امر ربانیده لوم لائمدن خوف ایلمز بولورسکز دیو بیوروب اوچنجیده اکر علی یی کندیکزه امیر نصب ایلسکز مع هذا ایدرمیسکز شك ایدرم انی هادی ومهدی بولوب وسزه صراط مستقیمی اختیار ایدرکوردیکز بیوردی * حضرت امیرك بیوك اوغلی محمد بن الحنفیه که قریبا مذکور ایدی دیرکه بابام حضرت امیره دیدمکه اصحاب کرام ایچنده جمله دن افضل کیمدر بیوردیکه ابوبکردر * ینه صوردمکه اندنصکره کیمدر

بنه بیوردیکه عمردر * پس خوف ایلدمکه اکر بر دخی صورر سم شاید که عثمانی
سویلیه بنه دیدمکه اندنصکره جمله دن افضل جناب شریفکزدر بیوردیکه بن
دخی مسلمانلرك بر بسیم * وخلافتی وقتنده بصره ده بر کون منبرده بیوردیکه ای
ناس سزلك امیریکز یعنی کندی) سزلك دنیا کزدن بر خرمایه راضی اولمشدر بیللر
بچرکه ات اکل ایلمز مکر که قربانندن عیدده بر پاره جکر اکل ایده * وعبدالله بن
عطادن مرویدرکه عبدالله بن سلام دیدیکه (ومن عنده علم الکتاب) کریمه سندن
مراد حضرت علیدر * بونلردن ماعدا حضرت امیرك حقنده آیات واحادیث
شریفه حصر وتعداد اولنمز (لطیفه) وبودخی خوشدرکه قرآن کریمك سوره لری
اوللرنده اولان حروف مقطعاتدن مکررات طی اولنسه باقی اولان حروفدن
بو کلام ترکیب ایدر * علی صراط حق نمسکه (وامام) مسلم حضرت عائشهٔ
صدیقه دن روایت ایدرکه پیغمبر علیه الصلاة والسلام سعادتخانه سندن طشره
چیقدیلر وسیاه قیلدن بر آلاجه عبا وار ایدی معا آلوب کتدی وحسن کلدکده
عبانك التنه الدی کذلك حسینی ووالده لری فاطمهٔ زهرایی وصکره علی
مرتضایی دخی اول عبانك التنه آلوب بیوردیلرکه (انما یرید الله لیذهب عنکم
الرجس اهل البیت ویطهرکم تطهیرا) ام سلمه حضرتلرندن مرویدرکه بو آیت کریمه
بنم خانه مده نازل اولدی حضور سعادتلرنده اولمشیدم دیدمکه یا رسول الله بن
اهل بیتیدن دکلمیم بکا بیوردیلرکه سن بکا خیرا یسین سن ازواج طاهراتدنسین
* امام طحاوی مشکل الغریبده روایت ایدر اسما بنت عمیس دیمشکه مصطفا
علیه التحایا جنابنك سر مبارکلری حضرت مرتضانك دیزلرنده ایکن وحی نازل
اولدی هنوز حضرت علی ایکندی نمازنی ادا ایلمدین کنش طولندی وحی تمام
اولدقده پیغمبر علیه الصلاة والسلام بیوردیکه یا علی صلاة عصری ادا ایلدکمی
جناب امیر دخی خیر ادا اولنمدی دیدکده بیوردیلرکه الهی اکر علی سنك طاعتکده
ورسولك طاعتنده ایسه کنشی کیرو دوندر * اسما دیرکه آفتابك غروبنی
کورمشیدم تکرار کنش عودت ومغربندن خروج ورجعت ایلدی وطاغلره
وزمینه ضیاپاش اولدی. (الشمس ردت علیه بعد ما غربت * من ذا یطیق
لعین الشمس تطبینا) (مهمه) امام طحاوی دیرکه بو حدیث ثابتدر *
وراویلری ثقه در لکن صحیح بخاریده مسطور بر حدیثه معارض کورنمکله ابن
کثیر رد ایدر اول حدیثده بیورلمشکه یوشعدن غیری کمسنه ایچون شمس حبس
اولنمدی * سببنده یازدیلرکه یوشع پیغمبر بیت المقدسی محاصره ایلدی جمعه

کونی آفتاب غروبه قریب اولدی اکر غروب ایدرسه جمعه ایرتسی کیجه سی اولوب
بنی اسرائیل کاردن ال چکوب فتح قدس امری کیرو قالور یوشع پیغمبر آفتابه
دیدیکه ای شمس سنده مأمورسین بنده مأمورم یارب سن کنشی بکا حبس ایله *
پس کنش سیرنی ترک ایدوب تا قدسک امر فتحی تمام اولنجیه دک طوردی بعده
غروب ایلدی * شارح قاضی میرزیدی دیرکه سید صفی ایجی خطیله کوردمکه
بو حدیثک ورودی حضرت امیر ایچون رجعت شمس امرینک وقوعندن مقدمدر
دیر زیا خود رجوع حبسک غیری در بو توفیق اولنوردیدی * ترمذی ام سلمه دن
روایت ایدر حدیثده کلمشدر علی یی منافق اولان کمسنه سومز ومؤمن اولان
کشی علی یه بغض ایلمز * ابو سعید دن دخی روایت ایدر دیمشلر که بزلر یعنی انصار
جماعتی منافقی حضرت علی یه بغضیله بیلورز * حافظ ابو نعیم حلیة الاولیاده
دیرکه حضرت مصطفا علیه التحایا بیورمشلر که سز علی یه سب ایلمکز زیرا علی
ممسوس فی ذات الله در یعنی حق تعالیده ممسوس اولاسه واقع اولمش اولوردی
لکن مخلوقه خاصدر * پس اقربیتدن کنایه در * شیخ نجم الدین کبرا بیورمشکه
بکا غیبوبت واقع اولدی مرشد کائنات علیه التحایانی کوردم حضرت مرتضی
برابر ایدی سرعت ایدوب جناب امیر ایله مصافحه ایلدم درحال ملهم اولدمکه بن
خبرده کویا کورمش اولام سیدسندیمز علیه التحایا بیورمش اوله لرکه علی ایله
مصافحه ایدن جنته کیرر * پس حضرت امیره اول حدیثی صحیحمیدر بویله
حدیث بیورلدیمی دیو صوردم جناب امیر بیوردیکه نعم صدق رسول الله بویله
بیوردیلر بکا مصافحه ایدن جنته کیرر دیو خبر ویردیلر (ترجمه) بن ستون
خانهٔ دین مبینم مؤمنه * نیجه ایات ایله ثابتدر کرکمز ارتیاب

لنا سمة الفخر فی حکمها * فصلت الینا باعرابها

(سمه) کسر ایله اصلنده وسمدر علامت ونشان واثر معناسنه (اعراب) بیان
ایلمکدر * آخر کلمه ده اولان حرکه یه اعراب دیدکلری اول کلمه نک متصف اولدیغی
حالی اعلام وبیان ایلدیکی سببیدندر (معنای بیت) بزم فخر اربابی اولدیغمزه حکم
ایاتده علامتمز واردر که اول آیات وعلامت بزه صلاة ایدر یعنی سبب اولورلر
آنلری کوروب واقف اولنلر بزلره صلاة یعنی سیاق خاصنه رعایت ایدرک دعا وثنا
ایدرلر دیمک اوله حتی شاعر دیمشدر (کفا کمو من عظیم القدر انکمو * من
لم یصل علیکم لا صلاة له (نکته) مصرع اولده علامت فخردن مراد شریفلری
بوندن مقدم اولان بیتده واقع فتحده بعضا یازلمشدر مصرع ثانیده دخی نافع

وابن عامر ویعقوب نام ائمهٔ قرائك مختارلری اولان وجهه اشارت واردرکه (سلام علی آلیاسین) کریمه سنده اضافتله علی آل یاسین اوقورلر * وبو وجهه کوره بعض اهل تفسیر یاسین ایله مراد محمددر دیمشدر * وامام نووی تهذیبنده دیرکه حضرت علیدن مروی برحدیثده بیورمشلرکه قرآنده حق تعالی بکا یدی اسم تعیین ایلدی (محمد) (احمد) (طه) (یس) (مزمل) (مدثر) (عبد الله) یاخود مصرع ثانیده بو آیت مراد اولنه (قل الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی) (لطیفه) یس سوره سی قلب قرآن اولدیغی حقنده حدیث شریف وارد اولمشدر * پس قلب لفظی اسلام کبی یوز اوتوز ایکی عدددر محمد اسم شریفنك دخی بینه سی یوز اوتوز ایکی اولورکه حساب بینه معروفدر (ترجمه)

آل یاسینز بو فخر ایله ایدرز افتخار * بیزه آیات فصیح ایلر صلاة ایله خطاب

فصل علی جدك المصطفا * وسلم علیه لطلابها

(جد) بونده اناك باباسی (مأل مقال) چونکه دین قویم وصراط مستقیم ایله بن کویا بکلخت اتحاد اولدم وبو برقول مجرد اولمیوب بلکه حکم مدال اولدیغنه آیات دلالتسمات واردر بویله اولدقده سن ای حسینم جدك مصطفا علیه التحایا افندیمزه صلاة وسلام ایلیوب طالبان امارات دینیه یی دلشاد ایله (ترجمه) سنده هردم جدبا کیکه صلاة ایله سلام * قیل برای طالب اسرار آیات کتاب

(نطق آخر) (تردد آه الصبر عند النوائب * تنل من جمیل الصبر حسن العواقب (بو شعر) حضرت حسن جنابلرینه خطابا صدور ایلمشدر تردد فتحات وآخری شدنه ایله امر دردادید کاری نسنه یی اتخاذ ایله دیمکدر (مأل بیت) سن بلالرك ظهوری وقتنده صبری کندیکه ردا قیل که صبر جمیلكدن ناشی اول بلالر زائل اولدقده عاقبتك حسنی یعنی انجامنده صبرك ثمره سی اولان الطاف الهیه حاصل اولور زیرا هر حالده دوام یوقدر البته زوال بولور وعاقبتنده مكافاتی اولورکه بیورلمش (وبشر الصابرین) (فائده) ردا اولادعر بلك فرجی اوزره ایکی اوموزلری اوستنه قویوب اوجلری اوکلرندن اشاغی اولان لباسدرکه دیارمزده عادت مشایخدر سنت سنیه درکه اثرده (الارتداء لبسته العرب) بیورلدی * ابن عمردن طبرانی روایت ایدر (ترجمه) ردای صبری بردوش ایله سن عند المصائب ایره صبر جمیل ایله سکا حسن عواقب

وکن صاحبا للحلم فی کل مشهد * فما الحکم الاخیر خدن وصاحب

(صاحب) بونده رفیق وهمدمدر (حلم) وقار وترك عجله (مشهد) محل جمعیت

(خدن)

(خدن) يولداش ودوست خدين وصديق كبي (معناى سخن) هر جمعيتده سن حلمڭ قريني اولوب امر كده عجول اولمه زيرا تأنى دوستلرڭ ونديملرڭ جمله انواعنڭ خيرليسيدركه صاحبنى اكداردن حافظدر (ترجمه) غضوب اولمه رفيقڭ حلم اوله هر مشهد ايچره * جهان ايچره كشى يه حلم اولور خير مصاحب

وكن حافظا عهد الصديق وراعيا * تذق من كمال الحفظ صفو المشارب

(راعى) حافظڭ عطف تفسيريدر تذق برنسنه يى طاتمق معناسنه اولان ذوقدندركه طاتارسين ديمك اولور (كمال الصدق) دخى نسخه در (مشارب) جمعدر مفردى مشرب بونده خوى معناسنه اولمق دخى انسبدر (مآل بيت) دوستله اولان عهدى ظاهرا محافظه ده و باطنا دخى اول پيمانى مراعاتده اول كه كمال حفظڭ سنى صفاى خاطردن لذتياب يعنى صافدل قيلسون (ترجمه) صديقڭ عهدنى هردمده ايت حفظ ورعايت * كمال حفظله ذوق ايده كور صافى مشارب

وكن شاكر الله فى كل نعمة * يثبك على النعمى جزيل المواهب

(نعمى) نعمتدر ضمله درا كرفتحله اولورسه مد اولنور (الحمد لله على نعمائه) كبى (مواهب) جمعدر مفردى موهبه عطا وكرمدر (معناى بيت) سن نعمتڭ شكرنى ترك ايلمه وخلوص اوزره ايله كه (لئن شكرتم لازيدنكم) حكمنجه شكرنى ادا ايلدكده مقابله سنده اول كرم ونعمڭ دخى عظيم وكثيرنى ويرر لكن (قليل من عبادى الشكور) مآل اطيفى اوزره حق ادا ايله ادا ايدنلر آزدر (ترجمه) دخى هر نعمت مولايه شكر ايت نورديده م * زياد ايده سكا نعمتلرينى تاكه واهب

وما المرء الا حيث يجعل نفسه * فكن طالبا فى الناس اعلى المراتب

(حيث) مكان ايچوندر ربنى ومضافدر وحيث يجعل نفسه هنالڭ تقديرنده مفعول ثانى محذوفدر (معناى بيت) مردڭ كندى نفسى ملاحظه ايلديكى محلده دريعنى حق تعالى قولڭ مطلوبنى خالقدر اكر نفسنه همتى عالى ايسه عالى اولورا كردون قصد ايدر ايسه دناءت ميسر اولور * پس كنديكى بين الناس مراتبڭ بلندنده ملاحظه ايله كه حصوله كله جناب حق تعالى عبدڭ ظنى عندنده دركه عبد ايله عند بررسم اوزره اولمسى خلقتنده قريتنه مستعد ازلى اولديغنه كواهدر همان عبده لايق اولان حسن ظن ايله مألوف اوله امور دنيويه واخرويه دخى بويله در لكن كبر وعجب ظهورندن كندنى محافظه لازمدر (ترجمه) كشينڭ همتى دكاو اولو بدر رتبه سى چون * يورى خلق ايچره اول جوينده عالى مراتب

وكن طالبا للرزق من باب حله * يضاعف عليك الرزق من كل جانب

(خلاصهٔ کلام) ورزقی حلال باینددن استه که هر طرفدن سکا رزقك فات فات قیلنور زیرا طلب (وابتغوا) امر شریفنه امتثالدر * ومذهبزده حرام دخی رزق ایکن حلالنی طلب ایلمك حق تعالینك برقات دخی رضاسنه مراعاتدر * وشکری دخی ادا ازیاده یه مؤدی اولوب وجوهله تضاعفنك سببلری بولنور (ترجمه) طلب قیل رزقکی باب حلاله بص قدم تا * مضاعف اوله هر بردن سکا رزق مواهب

وصن منك ماء الوجه لا تبذلنه * ولا تسأل الانذال فضل الرغائب

(انذال) ذال تخذ ایله جعدر وزن ومعناده ارذال کبیدر (رغائب) جمعدر مفردی رغیبه عطایاء مرغوبه دیمکدر (فائده) شهر رجبك ابتدا جمعه کیجه سنه شب رغائب دیدکلری نور نبوت خاتمیت جبههٔ مادر نبویده ضیاپاش اولمغه ابتدا ایلدیکی کیجه در که مخلوقاته رحمتدر * حتی شیخ صلاحی منظومهٔ رغائبیه سنده دیمشدر (نظم) کیردی چون ماه رجب شهر خدا * لیلهٔ جمعه اولنجه ابتدا * مادر پاکی امینه حضرتی * قیلدی عبد الله چون اول قربتی * برج عصمتده باذن مستعان * کوکب سعدین ایتدیلر قران * یعنی اول شمس هدای پرضیا * اول شب رحمتزاده غالبا * برج رحم عصمته ایردی نزول * اول کیجه عید ایتدی ارواح عقول قدسیان اول کیجه یه رغبت تمام * ایتدیلراندن رغائب اولدی نام (معنای بیت) یوزك صو یی صیانت ایله ولایق اولمیان محله بذل وصرف ایله البته صقین ضایع وتلف ایله واراذلدن عطایانك کثرتنی ملاحظه وامید ایله (ترجمه) حصول رزقك ایچون آب رویی دوکمه زنهار * خسیسه عرض حاجت ایتمه اندن اوله طالب

وکن موجبا حق الصدیق اذا اتی * الیك ببر صادق منك واجب

(صدیق) مقامنده جلدش دخی نسخه در (بر) کارحسن که ترکجه ایلك (صادق) صحیح وکامل (معنای نظم) سندن صدوری وحصولی لازم اولان امر خیری عرض وامید ایله سکا کلن دوستك حقنه رعایت ونطقنه حرمت ایلمکی کندی اوزریکه واجب قلیجی اول (ترجمه) فراموش ایله حق صدیقی ایتسه احسان * مکافات ایلمك احسان ایله اولورچو واجب

وکن حافظا للوالدین وناصرا * لجارك ذی التقوی واهل الاقارب

(والدین) بابا وآنا که بدر ومادردر * اصلی والد ووالده ایکن بابایی آنا اوزرینه تغلیب ایله والدین دیدیلر ابوین کبی که اومعنایه در (جار) قوکشودر * فقهاء

(كرام) باب الوصيه ده جوانب اربعه دن هر برنده قرق عدد خانه تمامنه دلنك
جيران عد اولنور ديدكارى حكمى (اربعون دارا جار) حديث مرسلنه بنا
ايلديلر (مرام شعر) وپدر ومادر ايچون دخى محافظه ده اول وهمجوار اولنلرك
متقبلرينه نصرت ايله واقربايه دخى مراعات خاطرده اول ديمكدر بونده والدين
ايچون محافظه مطلق ذكر اولندى حقوق وياسائر اموره نوع واحده
منحصر اولميوب مجموع حالات والدين شايان حفظ وحمايت اولديغنه تنبيه
ايچوندر (ترجمه) پدر مادر حقوقن حفظ ايدوب يتدكجه كوجك * كوره لر
نفعكى جارك ايله اهل اقارب (نطق آخر)

لو صيغ من فضة نفس على قدر * لعاد من فضله لما صفا ذهبا

(صيغ) مهمله ايله معجمه بيننده تحتيه ايله درصاغ فعلنك مجهوليدر قال وقيل
كبى وصايغ قيو مجيدركه زر كرد يرلر قيوم غليظتر لكه ده جهازدر (فضه) كمش
(نفس) جان وتن معا (قدر) تقدير كبى كميت ومقدار (ذهب) التون (ملحوظ
نظم) بو شعر حضرت حسنه خطابا واقعدر علم وفضل وادب وكمال ايچون
برمثال ايراد يورركه مثلا محالى فرض ايلمك طريقيله اكر كمشدن بر جسم
ذى روح بوتنه تريه ده محو اوساخ ايلمك ايچون اذابه ايله تصفيه وبرقالبه افراغ
اولنسه انده اولان اكسير فضلك تأثير خير وبركتندن ناشى التونه منقلب ومتحول
اولور (ترجمه) نفسك اولسه سيمدن اى معدن عقل وادب * ايليه اكسير
فضل ومعرفت آنى ذهب

ما للفتى حسب الا اذا كملت * اخلاقه وحوى الاداب والحسبا

(حوى) احاطه ايلدى ديمكدر (معناى شعر) برشخصك بابا طرفندن اولان
حسبى كامل اولمز الا حسن خلقده كمال انده ادب وحسب ايله بريره جمع اولورسه
اول زمانده مرد كامل اولور (ترجمه) كيشيه انجق حسب تكميل اخلاق
ايتمه ده * زينت ذاتك اوله اوصاف آداب وحسب

فاطلب فديتك علما واكتسب ادبا * تظفر يداك به واستجمل الطلبا

(فديتك) فعل ايله مفعول بيننده جملهٔ دعائيه در فدا بليه دن حفظ ايچون
ويردكارى نسنه (معناى نظم) حالذكر اولنان منوال اوزره اولنجه سنده طلبكار
علم اول بن سكا فدا اولايم يعنى بين الناس سكا جانم قربان اولسون سوزمى ديكله
ديدكارى مقامده دور * وكسب ادبده اول كه دودستك علم سببيله ظفرياب اولور
يعنى هر نيه اوزادرسن اللك يتيشسون وظور جميل اوزره صرف ارادة ايله كه مقدر

اولان حاصل وواصل اولور (ترجمه) طالب اول علم خدایه ایله تحصیل ادب * دسترس بول مقصدا قصایه قیل حسن طلب

لله در فتی انسابه کرم * یا حبذا کرما اضحی له نسبا

(در) ممه دن نازل اولان سود و بلوتدن دا بط اولا ن یغموردر لکن بونده ممدوحدن صادر اولان فعلدن کنایه درکه (لله در فلان) دعادر فلان کسك ایشی الله عظیم الشانك تحصیل رضاسیچوندر دیمکدر (لکن) فقیر دیرمکه در خیر واحساندر دیدکلر بنه کوره فلانك فعلنك جزاء بالخیری انجق الله ایچون یعنی اکا مخصوصدر مخلوقك عهده سنده دکلدر مألنده دعادر * وبو دعا دخی مقام تحمیده درکه نه عجیب فعله موفق اولدی دیمك اولور * یا خود ذاتنده کندی طفل رضیع ایکن مغیر طباع اولان سودکه حالنه تعجب اوله که صوی سود ایشکه تربیه سندن بویله کامل اثر پیدا اولدی (یا) حرف ندا ومناداسی محذوفدر (حبذا) اصلنده حب فعلیله فاعلی اولان ذادن مرکبدرکه ابهام ایچون اشارتی سلب اولندی جمله سی نعم کبی فعل مدحدر (کرما) ذاده اولان ابهامی رفع ایچون تمییزدر (محصول بیت) اول ذاتك ایشی نه خوشدر انجق انك بو کاری لله در یعنی بویله کاره موفق اولان کمسنه نك آبا واجدادی کریملر وبلکه عین کرمدرکه بویله فعل صادر اولدی ای قوم نه خوش کرمدرکه انك نسبی اولمشدر (ترجمه) حق ایچوندر خیری انك کاوله انسابی کرم * ای خوش اول ذاته کاوله لطف وکرم اکا نسب

هل المروءة الا ما تقوم به * من الذمام وحفظ الجار ان عتبا

(مروءت) سهولت وزننده آدمیت وانسانیت دیدکلری حالتدر کمال المرء معناسنه در (مروّت) فتوّت کبی شدیله دخی جائزدر (ذمام) جمعدر مفردی ذمت عهد واماندر (مآل کلام) مروت انجق کشینك ذاتیله قائم اولان وفاء عهددر * وجیراندن بری اکر عتاب ایدرسه دخی حق جاره مراعات ایدوب نفسنی ضبط ایلمکدر عتاب عتبیدن دخی اولور (ترجمه) هم مروت نور دیده م ایتمه در عهده وفا * داخی استمداد ایدن جیرانه همت روز وشب

من لم یؤدبه دین المصطفا ادبا * محضا تحیر فی الاحوال واضطربا

(مفهوم شعر) اول کمسنه یی که دین مبین اسلام تأدیب ایدوب علم الیقین حقایقنی تصدیق ایلمیه ظاهر و باطنده اولان حالاتنده حیرت صاحبی اولوب اضطرابدن خلاص بوله مز (ترجمه) دین پیغمبر ایله شو لکیم مؤدب

اولدى * اولدى كارى اضطراب وحيرت ورنج وتعب (نطق آخر)

الدهر يخنق احيانا قلادته * عليك لا تضطرب فيه ولا تثب

(دهر) وقت وروزكاردن كنايه‌در حقنده اثر وارد اولمشدركه (لا تسب الدهر فان الدهر هو الله) يعنى روزكاره شتم ودشنام ايلمه‌لزيرا دهر حقده رد ايمكدر مراد بودركه بعض حوادث شديده ظهورنده دهره سب ايلمكده ايكى ضرر واردر * برى هر فعلك فاعلى حقيقى ومجازى حقدر دهره اسناد عبثدر (ايكنجى) مذهب دهريه يه قوت ويرلوب (انبت الربيع البقل) قبيلندن اولورمؤمندن ظهورى مجازه صرف ايدرسه دخى حقيقتدن عدوله اضطرار يوقدر (خنق) بوغمق (احيان) جمعدر مفردى حين وقتدر احيانا لفظى هر محلده كه اوله وقت وقت وكاه كاه ديمكدر (قلاده) كردن بندكه كردانلق ديرلر (لا تثب) لا تضطرب كبى مضطرب اولمه ديمكدر مصدرى وثوب اولوب اضطراب معناسنه‌دركه اكا لازم اولور (محصول سخن) دهر قلاده‌ٔ مخنقى ايله سنى وقت وقت صيقر وبوغر اول وقتده علاجى صبردركه ديمشلر (ع) مرغ زيرك چون بدام افتد تحمل بايدش (ترجمه) حبل محنت ايله كردنكير اولورسه روزكار * اضطرابه دوشمه صبر اولور خلاصيكه سبب

حتى يفرجها فى حال مدتها * فقد يزيد اختناقا كل مضطرب

(مدت) فتحله در (ترجمه) دفع ايدنجه صابر اول طور پيچ وتاب ايتمه صقين * اختناقى آرترر چون اضطرابيله هرب

انى اقول لنفسى وهى ضيقة * وقد اتاح عليها الدهر بالعجب

(اتاح) تقدير ايلدى ديمكدر (محصول بيت) نفسم مضايقه‌يه مبتلا ايكن وتحقيق دهر اكا امر عجيب وحال غريب تقدير ايلمشكن تحقيق بن نفسمه بو بيت آتى الذكرك مفهومى ايله خطاب ايليوب ديرم (ترجمه) نفسمه ديرم انى تضييق ايدنجه درد وغم * يعنى تقدير ايلينجه روزكار امر عجب

صبر على شدة الايام ان لها * عقبى وما الصبر الا عند ذى الحسب

(عقبى) عاقبت (خلاصه‌ٔ كلام) دهرك واياملك شدتنه كمال صبر ايله صبر ايله كه تحقيق اول ايام شدت ايچون عاقبت ونهايت وختام واردركه تمام اولور وانفصام بولور دوامى يوقدر اكرچه امر بويله‌در لكن صبر حالتى دخى شريف الاصل ونفيس النسل اولانلر كمسنه‌لرده بولنور (ع) هلا مررت بآل عبد مناف (ترجمه) شدت ايامه صبر ايله كانك انجامى وار * شدته صبر ايلمك چون اولدى كار ذى الحسب

سيفتح الله عن قرب بنافعة * فيها لمثلك راحات من التعب

(جوهری تقدیری اوزره (عن قرب) قریبا دیمکدرکه اصلنده بعد قرب ایکن عن قرب دینلمشدر والسنة ناسده عن قریب دیرلر (معنای بیت) قریبافتاح علیم آززمان مرورنده بر نافع حالی فتح ایدرکه اول حالده سنك کبیلر ایچون تعب ومشقتدن راحتلر واردر خاصة سکا راحت بولنمق اولی بالطریق (ترجمه) شول منافع نعمتن فتح ایدرالله عن قریب * کانده راحت ایدرامثالك دخی کورمز تعب

(نطق آخر)

اذا اشتملت علی الیأس القلوب * وضاق لما به الصدر الرحیب

(یأس) امید مقابلیدر (صدر) سینه (مآل قال) قلبلر یأسی احاطه ایلسه وسعتلی سینه دخی اول نا امید اولمقدن ناشی مضایقه پیدا ایلسه دیمکدر جوابی اتالك درکه ایکی بیت صکره کلور (ترجمه) مشتمل اولسه قلوبی یأس وحرمان عجیب * علت ضیق ایله معلول اولسه اول صدر رحیب

واوطنت المکاره واطمأنت * وارست فی اماکنها الکروب

(المکاره) کره لفظنك جمعیدر محاسن حسنك جمعی اولدیغی کبی علی غیر القیاسدر وایکیسی بر برلرینك ضدیدر (اطمأنت) ارام وسکونت دل معناسنه اولان اطمئنان مصدرندن ماضی مؤنثدر ثلاثیسی طمن در (ارست) ثقیل شیئك ثباتی معناسنه اولان ارسا مصدرندن بو دخی ماضی مؤنثدر (اماکن) سکانك جمعی وضمیری کروبه راجعدرکه مقامی مقدمدر (کروب) کربك جمعیدر (محل کلام) ومکروه امرلر قلبی وطن ایدوب انده آرام ایله آسوده اولسه لر موجود اولان غملر دخی یرلرنده لنکر براقسه لر متانت اوزره یرلشسه لر (ترجمه) جایکیر وپایدار اولسه مکاره عسکری * شهرد لده زمرهٔ افکاره غم اولسه نقیب

ولم یرلانکشاف الضروجه * ولا اغنی بحیلته الاریب

(الضر) نفع مقابلی (حیله) چاره (اریب) عاقل (مفهوم نظم) غم وکدرك دفع وزوال بولمسنه قطعا بر وجه وسبب دخی ظاهرده کورنمسه وعاقل بر چاره وعلاج دخی بولمیوب تعبیدن الچکسه (ترجمه) ذاخی یوز کوسترمسه هیچ انکشاف ضر غم * بولمسه بروجهله درد ینه برچاره اریب

اتاك علی قنوط منك غوث * یمن به اللطیف المستجیب

(قنوط) یأس معناسنه در (غوث) مدده یتشن کمسنه فریادرس کبی (اللطیف) لطف ایدیجی اسماء حسنادندر (مستجیب مجیب کبی قبول ایدیجی (مفهوم نظم) بو بیت اذانك جوابیدر یعنی ابیات سابقه نك مآلی اولان یأس کلی وانقطاع تام

مرام

مرام ایله کشی محض قنوط اوزره حیرتزده وواله ناچار ایکن لطف وکرم وفضل
ونعم صاحبی اولان لطیف ومجیب طرفندن غوث اعظم یعنی سکا کاور یتشور *
وبالکلیه حال قبیح احسن حاله تحویل اولنور دیمکدر که (هو الذی ینزل الغیث
من بعد ما قنطوا وینشر رحمته) کریمه سنه مطابق ومآلی انک مفهومنه
موافق بربیتدر لکن بعضیلری معناده غوث اعظم دخی سکا مدد رس اولمیوب
مأیوس ایلسه بنه لطیف ومستجیب سکا لطف وعنایت ایدر دیمکدر دیمشلر لکن
واهیدر (ترجمه) جمله عالمدن اگر یأس ایله اولسک ناامید * ایره فریادیکه
امداد لطیف ومستجیب

وکل الحادثات اذا تناهت * فموصول به فرج قریب

(مآل معنی) اول احوال خسیسه حالات نفیسه یه انقلاب بولوب بعده جمله
حوادث کریهه ٔ ایام بر بر هر بری بر طریقله اضدادیله مکافاة ونقیضیله مجازاة
اوله رق تمام ومنتهی اولدقده درعقب انک نهایتنه متصل وغایتنه متواصل فرج
صدور ودفع حرج البته ظهور ایدر * فرجده قریب قیدی (نصر من الله وفتح
قریب) بشارتنه ایما درکه بو مفهومه مناسب * وبو مآله متقارب فرج بعد
الشده تسمیه اولنان قصیده ٔ منفرجه وخصوصیله اولنده تبرکا ابن نحوینک ایراد
ایلدیکی (ع) اشتدی ازمة تنفرجی * مصرعی حضرت مرتضی کرم الله وجهه
روایتیله برحدیث شریفدر (مفهوم اثر) ای ازمه وای ظلمت شده سن دخی
زیاده شدید اول که تیز دفع اوله سین وعقبکده انفراج پیدا اوله دیمکدر (ترجمه)
حادثات شدت دهره نهایت ویره حق * یعنی دلدار فرج ساکه اوله یار قریب

(قطعه ٔ اخری) لا تطلبن معیشة بمذلة * وارفع بنفسک عن دنی المطلب

(بنفسک) ده با تعدیه ایچوندر (محصول مقول) معیشتکی ذل ایله طلبکار اولمه یعنی
ذلتی آلت کسب ایلمه مطالب دنی یعنی الچق وقبیح وخسیس اولان شیلری طلبدن
نفسکی کف ومنع ایله که همت عالیه صاحبی اولوب حق تعالی ظنکی حسن ایلیه
(ترجمه) سن مذلتله معیشت استمه * هر دنیدن مقصدک قیلمه طلب

واذا افتقرت فداو فقرک بالغنی * عن کل ذی دنس کجلد الاجرب

(دنس) چرک که ترکجه کیر دیرلر وسخ ودرن کبی (اجرب) اویوز (مآل سخن)
سن فقیر اولورسک اول درده دوا اول جریحه یه مرهم شفا بوله تدبیر اولنسون که
مثلا اویوز دیدکاری جرب علتنه مبتلا اولان کشینک دریسندن چکنوب
وچکیلوب احتراز ایلدیکک کبی هر چرک دنیادن حذر ایدوب مستغنی اول طریق

دوا بودرکه بیت آتیده کاور (ترجمه) فقره ایرسك قیل غنا ایله دوا * هر اوبوز ناپاکه زنم ازآچمه اب

فليرجعن اليك رزقك كله * لو كان ابعد من محل الكوكب

(فا) جوابیه (لام) قسمیه (محل کوکب) فلك نجوم (معنای نظم) معاش تحصیلنده ورزالت ایلمیوب وفقره استغنا ایله دوا ایلیوب غنی و مستغنی کورنند کده تحقیق على التحقيق رزقك سکا رجوع ایدوب اکر (وفي السماء رزقكم) نطقی اوزره فلکلر قدر سندن دور ایسه دخی کاور (ترجمه) فی المثل کر اواسه کوکبدن بعید * ایریشور رزقك سکا هر روز وشب (قطعهٔ اخری)

فان تسأليني كيف انت فانني * صبور على ريب الزمان صليب

(بو ایکی بیت) نهج البلاغه دن منفهم اولدیغی اوزره بنی سلیمدن برشاعرك نظمیدرکه حضرت امیر کرم الله وجهه المنیر اثنای صحبتده انشاد بیورمشلردر (تسأليني) مفرد مؤنث مخاطبه (كيف) حالدن سؤال (ريب الزمان) حادثهٔ روزکار (صليب) شدید وقوی (مآل بیت) اکر بکا ای حبیبم صورورسك که کیفیت حالك ندر تحقیق بر تحقیق روزکارك شدتنه ودهرك جفاسنه مبالغه ایله صبر اوزره یم وتحملده قوی ومتینم (ترجمه) کر سؤال ایلرسکز کیفیتم ای دوستلر * صبر ایدرم حادثات دهره اولدقجه قریب

حريص على ان لاترى بي كاٰبة * فيشمت عاد اويساء حبيب

(کاٰبه) کعبه وزننده درحال ناخوش اولمق (عاد) اصلی عادی عداوت ایدیجی دیمکدر (مقصود نظم) حالات مذکوره ایله اتصافه سعی اوزره یم وبنده اول جفالرك اثری مشاهده اولنمامق اوزره حریص وطالبم زیرا اکر بنده ضعف حال واثر کدر کورنسه دشمن فرحناك ودوست غمناك اولور (ترجمه) کمسه یه کوسترمزم آثار حزنم لاجرم * شاد اولور دشمن اولان محزون اولور اندن حبیب (نطق آخر)

اذا جادت الدنيا عليك فجد بها * على الناس طرا انها تتقلب

(طرا) جمیعا دیمکدر (محصول بیت) دنیا سکا جواد اولوب جوم دولت ووسعت کوستردکده سندخی جمله ناسه ممکن اولدقجه سخاوت کوستر وفرصتی غنیمت بیل زیرا دنیا تقلب ایدر دائما انقلابده در اول حالت دائمی اولمز ضدی وخلافی دخی ظهور ایدر واو دخی بقاده اولمز عکسنه دونر (ترجمه) کرم ایت قسمه بو عالمده جدا سنده کرم ایله * ایریشه هر کسه خیری تقلب اوزره دربر یب

فلا الجود يفنيها اذا هي اقبلت * ولا البخل يبقيها اذا هي تذهب

(معناى بيت) سن وجه مذكور اوزره سيران ايله دنياسكا اقبال وتوجه ايدوب كلدكده سنك جودك انى فانى ايدوب دوكتمزوا كراقبالى ادباره دونوب كتمك مراد ايدرسه سن بخيل اولوب خست ايلمكله اودنيا قالماز وباقى اولماز بخل انى حبس ايده مز زيرا اقبال وادبار دخى حق تعالينك ارادۀ عليه سيله واقع اولور (ترجمه)
اكر اقبال ايدرسه مال انى جود ايلمز افنا * كيدرسه بخل انى ابقا ايدر صنمق دكلمى عيب (قطعۀ ديكر)

يغطى عيوب الناس كثرة ماله * فصدق فيما قال وهو كذوب

(يغطى) غطادندر مجهى مقدمدر پرده در (مضمون منظوم) كشينك مالى چوق اولمق عيبلرينه پرده در اكرذاتنده يلانجى دخى اولسه سوزى تصديق اولنور (ترجمه) كشينك عيبن اورتر كثرت اموالى عالمده * سوزى كرچك دخى دانا اولور نادان ايكن كذاب

ويزرى بعقل المرء قلة ماله * فحمقه الاقوام وهو لبيب

(يزرى) مجهى مقدمدر نقص معناسنه (مآل مقال) ومالنك از اولمسى عقلى ناقص رديمكه سبب اولور وناس اكا عاقل ايكن احمقدر ديرلر (ترجمه)
نه رتبه عاقل اولسه بر كشى پس قلت مالى * انى بى اعتبار ايلر اولور حمق ايله شهرتياب (قطعۀ اخرى)

غالبت كل شديدة فغلبتها * والفقر غالبنى فاصبح غالب

(غالب) اصلنده غالبى اولوب اكتفا بالكسر ايله يايى محذوفدر (ترجمه)
كورشدم هرشديد ايله پس اولدم غالب مطلق * ولكن شدت فقر وفنا اولدى بكا غالب

ان ابده يفضح وان لم ابده * يقتل فقبح وجهه من صاحب

(قبح وجهه) بددعادر (محصول سخن) اكر حال مذكور يعنى فقرى آشكار ايلسم بنى رسواى ايدر اكر اظهار ايلسم بنى قتل ايدر * پس يوزى قبيح قيلنسون يعنى يوزى قاره اولسون بويله مصاحبك كه الفنده طريق آسايش معتدل يوق ديمكدر * اكرچه بو ادا تركيده مستعملدر تقبحدن فهم اولنماز لكن اداى زمان اولمغله فقره بددعاده بو اداده لطافت واردر يوزى قاره اولمق حسن حاله تحويل ايلمكدركه (سواد الوجه فى الدارين) فقر حقنده دركه اكبر مطالب اولان (هذان حرامان على اهل الله) اثر شريفنه ايمادر (ترجمه) بنى رسواى ايدر اظهار ايدرسم ايتمسم ناچار * هلاك ايلر بنى اول بدلقا وبر بلا صاحب

فلو كانت الدنيا تنال بفطنة * وفضل وعقل نلت اعلى المراتب

(فطنت) زكاوذكا (خلاصهٔ نظم) اكر تقديرب قديرايله اولميوب كشى ذكاسيله وفضيلتيله وعقليله دنيايه وسعت رزقه وكثرت ماله نائل اولسه ايدى جمله مراتبك ومجموع درجات دنيويه نك تا بالاسنه والا اعلاسنه نائل وواصل اولوردم (ترجمه) كشى دنيايه نائل اولسه عقل وفضل وفطنتله * اولوردم رتبهٔ بالاترينه نائل وراتب

ولكنما الارزاق حظ وقسمة * بفضل مليك لا بحيلة طالب

(ما) كافه در (قسمت) تقسيم بمعنى المقسوم (معناى نظم) بيت سابقك مفهومى تسليم اولنديسه رزقلر تقسيم ازليده فضل حق ايله حصه وقسمت اولنوب (نحن قسمنا بينهم معيشتهم فى الحياة الدنيا) امضاسيله دفتر قسام ازلى محلى ومختوم قيلنمشدر چونكه بويله در حيلهٔ عقل وخدعهٔ فكر ايله تبديل وتغييرى محالدر قالديكه اول كندى رزقنك غيرى اولان بعض مخلوقاتك ارزاقى سنك يدكدن حواله اولنوب يامشاهره ومسانهه ايله امانة اللهى محللرينه ايصال ايلمكدن عبارت برقوورى غوغايه دولت دنياديوب اكا خواهشكر اولمق برامر خطرناكدر خصوصا وقتمزده قسمت عادله اجراسى ممكن اولمز اكرسن اهل حق ومنصف اولسك دخى حاصلى ارادهٔ جزئيه يى صرفله مأمورانده وجه اسهل اوزره عنايت حقه مظهر اولمقده نياز ودعاودائما هرحالده ازدرون خالق تعالى يه دلبند اولوب واهل دلدن استمداد وارواح كذشتكاندن استمدادن غيرى عبدك مدخلى يوقدر (ترجمه) ولكن هر كسك رزقى نصيب وقسمتيدركيم * ورودى فضل حقدندر دكل با حيلهٔ طالب (نطق آخر)

وافضل قسم الله للمرء عقله * فليس من الخيرات شئ يقاربه

(قسم) كسر وفتح ايله قسمتك جمعيدر وزن ايچون تسكين اولندى * سكون اصلى ايله اقسامك مفردى اولان قسم دكلدر (مفاديت) حق تعاليك انسانه بخش وعطا ايلديكى قسمتلرك افضلى اول انسانك عقليدر * پس امور خيريه دن اكا معادل اولمق دكل بحسب الرتبه اكا تقرب ايدر نسنه دخى يوقدر (ترجمه) كشى يه عقليدر چون افضل اعطاى واهب * دلاخيراندن برشىء اكا اولماز مقارب

اذا اكمل الرحمن للمرء عقله * فقد كملت اخلاقه ومأربه

(مارب) مكارم وزننده جمعدر مفردى مأربه در مكرمت ومكرمت وزننده دخى

اولورحاجتلردر (مؤدای نظم) حق تعالی کشینک عقلنی کامل قیلدیغی وقتده انک خویلری وایشلری جمله کامل اولور زیرا برکارک التی وفاعلی کامل اولدیغی حالده اندن حصولپذیر اولان هر امر انفسی وآفاقی جمله سی کامل ظهور ایدوب پسندیدهٔ کاملان اولور (ترجمه) کشینک عقلنی اتمام ایدرسه حضرت حق * میسر دراکا تکمیل اخلاق ومأرب

یعیش الفتی فی الناس بالعقل انه * علی العقل یجری علمه وتجاربه

(تجارب) جمعدر مفردی تصفیه وزننده تجربه که امتحان معناسنه دربوقدر (خلاصهٔ ملخصه) کشینک بین الاقران زندکانیسی عقل ایله در * وفی الحقیقة انک علمنک وتجربه لرینک مداری عقلدرکه آنک اوزرینه جاری یعنی هرحالده التیدر (ترجمه) کشی یه خلق ایچنده زندکانی عقل ایله در * که عقلی اوزره جاریدر انک علم وتجارب

یزین الفتی فی الناس صحة عقله * وان کان محظورا علیه مکاسبه

(ان) وصلیه درنا کیدایچوندر (محظور) تقدیم مهمله ایله در حرام دیمکدرکه مباح مقابلیدر * حتی اصول فقه قواعدندندرکه (الضرورات تبیح المحظورات) دیرلر ضرورتلری حراملری مباح ایدر دیمکدر (مآل بیت) کشی یه بین الاقران زینت ویرن بودرکه عقلی صحیح وتمام اوله قدر جهت معاشی هرنقدرکه کسب حرامدن اولورسه دخی دیمکدر * لکن بیت آتیده مقابله قرینه سیله مرادی کسب مادری اوله که زینت مقلوبی اولان زینت اراده سیله اکر اولاد زوانیدن دخی اولورسه دیمک ذهنه تبادر ایدر (ترجمه) کشی یه صحت عقلی اولور خلق ایچره زینت * اکا محظور اولور ایسه دخی امر مکاسب

(یشین الفتی فی الناس قلة عقله * وان کرمت اعراقه ومناصبه

(اعراق) جمعدر مفردی عرق اصل ونسل معناسنه اولور (مناصب) جمعدر مفردی منصب ساکن اولدیغی محل ومحله وکوی بعض نسخه ده مناسب سین ایله نسبت اولنان محللر دیمکدر (خلاصهٔ بیت) بیت سابقک مفهومندن ضمنا مستفاد اولان معنادرکه بین الاقران کشی یه عقلی آز اولمق شین ونقیصه در هرنقدرکه صوپی یعنی اصل ونسلی ونشأت ایلدیکی بلده کریم وعزیز اولورسه ده مثلا علما وساداتدن وحلال زاده اولوب وحرمین محترمین دن برنده طوغمش ایسه دخی (ترجمه) کشی یه قلت عقلی بو خلق ایچره اولور عار * نه رتبه انی تکریم ایتسه ده عرق ومناصب

ومن يك علا بالعقل ونجدة * فذو الجد فی امر المعيشة غالبه

(نجده) شجاعت (جد) حظ وبخت (مفهوم منظوم) كشی عقل وشجاعتده مبالغه ايله مغالبه اهلی اولسه دخی امر معاشده بختی مساعد اولان كمسنه اكا غالب اولور (ترجمه) كشی عقل وشجاعتله نه رتبه غالب اولسه * معيشتده اولور بخت وغنا اربابی غالب (نطق آخر)

ليس البلية فی ايامنا عجبا * بل السلامة فيها اعجب العجب

(ترجمه) زمانمزده بليه دكل محل عجب * سلامت اولدی بلادن عجبترين عجب

ليس الجمال باثواب تزينها * ان الجمال جمال العلم والادب

(بيتك ابی) حسن وجمال بسنك ترتيب وتزيين ايلديكك لباس نفيس متعدد ايله دكلدر بلكه علی التحقيق مطمح انظار اولان جمال علم وادب ايله كشيده پيدا اولان جمالدر كه دارينده سبب فوز وفلاح وموجب كمال وصلاحدر (ترجمه) اولورمی زينت اثواب ايله حصول جمال * كمال اولور سكا انجق جمال علم وادب

ليس اليتيم الذی قد مات والده * ان اليتيم يتيم العقل والحسب

(يتيم) انسانده باباسندن كرك موت ايله وكرك سائر طريقله دور اولان صبی در * وحيوانده انادن ايری دوشن ياوريدر * وبيروخده دخی نظيری اولميان شيئه يتيم ديرلر در يتيم كبی (مفهوم نظم) حضرت مرتضی بيورر كه اكرچه يتيم شر يعتده بابادن فرقت ديده درلكن حقيقتده يتيم عقلدن وحسبدن دور اولاندر كر كسه باباواجدادنكراممی موجود اولسونلر عقل وحسب اولمدقده خسران دارين محققدر (حسب) برنده بعض نسخه ده ادب كلمشدر (ترجمه) يتيم اولورمی اوكس كيم وفات ايده پدری * يتيم اودركه اوله اول يتيم عقل وحسب (نطق آخر)

كن ابن من شئت واكتسب ادبا * يغنيك محموده عن فكرة النسب

(محموده) محموديته تقدير نده ضميری ادبه راجعدر (يعنی) همان سن ادب كسب ايله باباك هركيم اولورسه اولسون نفاست نسل ونسب شرط ادب دكلدر اديده اولان محموديت ومدوحيت سنی نسبك شرفنه احتياجدن مستغنی ايدر وبلكه حسب ونسل ونسب دخی مهذب اولمغه ادب سبب اولور (ترجمه) هركيمك فرزندی ايسك ايله تحصيل ادب * مدحه كافيدر سكا يوق حاجت ذكر نسب

فليس يغنی الحسيب نسبته * بلا لسان له ولا ادب

(معنای ملحوظ) حسيبی نسبتی مغنی دكلدر * يعنی كندی بيزبان وبی ادب ايكن انجق بر حسيبه نسبت ايلمكله اول انتسابی دعواسنده اولدبغی كمسنه نك فضل

وادب وحسبی اکافانده ویرمز (ترجمه) برحسیبه نسبتی کافی ذکل عرفان
کرك * بی لسان وبی ادب اولسه ندر لطف حسب

ان الفتی من یقول هااناذا * لیس الفتی من یقول کان ابی

(ها) حرف تنبیه (محصول بیت) انسان کامل اول کمسنه درکه فضل وکمال وآداب
حال لازم اولدیغی زمانده آخره محتاج اولمیوب دیه که آ گاه اولك ومعلومکز
اولسون که حق تعالینك عون وعنایتیله اشته بن اول کارك عهده سندن کاورم
دیه کمال بودر یوخسه بنم بابام شویله ایدی وبویله کمال وادب ایله متصف ایدی
دیو عنین صاحب افتخار کبی پدر وجد ایله فخره جد ایدن کمسنه صاحب کمال
دکلدرکه دیمشلر * دعوی فضل پدر ایتمه مسجادم ایسك * شرف ذات ایله
فخر ایله اکرآدم ایسك (ترجمه) مرد اودرکه دیه اشته حاضرم هر حالده *
مرد اکادیمزکه اوله ذکرو فخری شان اب (نطق آخر)

ایها الفاخر جهلا بالنسب * انما الناس لام ولاب

(مفهوم منظوم) ای نسبله فخر ایدن جاهل کشی فخر نسب بر حالتدرکه اکر
توجیه نگاه ملاحظه قیلنسه علمك لاحق غیر اولورز براجله انسان لاب وام یعنی
انا بابا بر قرنداشلردر بوحالتده جمله ناس یکساندرکه سابقده بیورمشیدی (ع)
ابوهموا آدم والام حواء (ترجمه) ای جهالت مجلسنده ایلین فخر نسب *
خلق عالم براتا ایله انادن طوغدی هب

هل تراهم خلقوا من فضة * ام حدید ام نحاس ام ذهب

(فضه) کمش (حدید) مهمله ایله دمور (نحاس) مهمله ایله باقر (ذهب) التون
بودردی فلزات تسعه دندرکه بشی دخی قلای * توج * قورشون * جیوه * برنج
معروفلردر جیوه وتوجدن ماعدایدی معدنه معادن سبعه وهفت کنجینه دخی
دیرلر (ترجمه) سیدن خلق اولدیغن برکمسه نك کوردکمی هیچ * یااوله
جسمی حدید ویانحاس ویاذهب

هل تراهم خلقوا من فضلهم * هل سوی لحم وعظم وعصب

(فضل) بونده مال مکسوبدر (لتبتغوا فضلا من ربکم) کریمه سنده بومعنایه
کلمشدر (لحم) ات (عظم) کمولك (عصب) سکر (خلاصه سخن) ویا کندی کسب
یدلری اولان مالدن خلق اولندقلرینی سن کوردکمی وبواوچ شیدن غیری انلرده
برشی دخی وارمیدرکه سکاشبهه القا ایلیه جمله ناس سنك کبی اول اشیاء ثلاثه دن
مفطور ومرکبدر (ترجمه) دروجوهردن یرادلمش کشی کوردکمی سن *

كاوله انده ماعدای لحم وعظم ایله عصب

انما الفخر لعقل ثابت * وحياء وعفاف وادب

(عفاف) فتحله درنفسنی حرامدن كف ومنع ایلمك (محصل بیت) جاهل اولوب نسبله فخر ایلمه كه ناسده بقا یوقدر وچوق مدت استعمال اولنوب فنا می بطی اولان معادندن دخی خلق اولنمامشلردر كه طول مدته طمعكار اوله سین خصوصا روح نزعندنصكره آز وقتده فاسد اولاجق اشیادن مخلوقلردر انلر شایان فخر دكللردر * لكن فخره سزا دنیاده اولنلر اكرچه بقالری یوقدر اما نفعلری چوقدر حتی نفعلری آخرتده دخی كورینلور انلرك بری عقل ثابت كه متین وتام اولوب خوف ووسوسه مقوله سیله زوالپذیر اولمز وامور آخرویه یه بی احاطه یه قادر اولور كركسنه امر معاشده صاحبی ابله اولسون وایكنجی حیادر قوت ایمان وكثرت علم وعرفانله ارترا كسلمز حتی باشی شال ویاسائر نسنه ایله ستر ایلمك كه سنتدر حیادن كالوروا وچنجی عفت كه لذائذ نفسانیه نك ذوق وصفاسنی بیلوركن نفسنی لله منع ایلمك * ودردنجی ادب اشته بواشیاء فخره سزا شیلردر (ترجمه) باعث فخر اولور انجق كیشی یه عقل معاد * هم حیا ومعرفت عفت فضیلتله ادب

(نطق آخر) ادبت نفسی فما وجدت لها * بغیر تقوی الاله من ادب

(ترجمه) نفسمی تأدیبه همت ایلدم هر روز وشب * بولمدم تقوای مولادن اكا غیری ادب

فی كل حالا تها وان قصرت * افضل مع صمتها عن الكذب

(قصرت) اولكی بابدندر اصلی اقصاردن ایكن ماده ده عجز ظهور ایلدكده الفی اسقاط وباب اوله ارجاع اولندی (افضل ادبك صفتیدر (معنای شعر) بیت اولده دیمشیدیكه طریق تقوادن غیری ادب بولمدمكه هر حالده اجراسی ممكن اوله اكر نادیجده قصور وعجز وفتور ظهور ایدرسه نفسك سكوتیله اولان ادب كذبدن افضلدر (ترجمه) جمله حالاتدن افضلدر سكوت ایتمك اكا * شول كلام كذبدن كاولور هلا كینه سبب

وغیبة الناس ان غیبتهم * حرمها ذو الجلال فی الكتب

(غیبت) بر كسنه نك واقع اولان عیبنی سویلمكدر اكر واقع دكل ایسه بهتان وافترادر (محصول نظم) بیت سابقده سكوت كذبدن افضلدر دیمشیدی ناسی غیبت ایلمكدنده افضلدر زیرا ناسی غیبت ایلمك (ولا یغتب) كریمه سیله نهی اولنمش وكتب سماویه نك جمله سنده دخی حرامدر زیرا صاحبنه كوج كاور *

لکن فقیرده یرمکه وقتمزده حال ناس برصورت بولدیکه هرکس بر برینی فصل ومذمت وغیبت ایدرلرنمك مجلسدرد برلروجمله‌یی دخی بیلورکوج کلمز اولمق رتبه‌سنده اولدی ادب وحیانك قلتندن نشأت ایلمك اقتضا ایدرنعوذ بالله من ذلك (ترجمه) هم کلامك غیبت خلقدن تحاشی ایلمك * کیم حرام ایتدی کتب ایچره نصوص نهی رب

ان کان من فضة کلامك یا * نفس ان السکوت من ذهب

(مأل بیت) ای نفس اکرسنك سوزك کمشدن ایسه سکوتك التوندندرکه حجة الاسلام امام غزالی احیاده بیوررکه حضرت سلیمان امین الله علیه سلام الاله بیورمشلرکه اکرکلام کمشدن اولمق فرض اولنسه سکوت التوندر (ترجمه) هرکلامك سیم خالص اولسه ای نفس نفیس * فی المثل اولورسکوتك درشهوار وذهب (نطق آخر)

سلیم العرض من حذر الجوابا * ومن داری الرجال فقد اصابا

(عرض) کسر وسکون ایله لفظ مشهوردر لکن لغتده مطلقا رایحه درطیب وکرك کریه اولسون ونفس معناسنه درکه عرضی پاکدر دیمك نفسنده امور کریهه‌دن برشیء یوقدر دیمك اولور وحسب معناسنه دردیدیلرکه تفصیلی کچمشدر (معنای قال) عرضی سلامت اوزره اولوب شین وعیبدن بری اولان کشی ناسه جواب ویروب هرکسه مقابله قیدنده اولمقدن احترازایدن کمسنه دروخلقه مداراة ایدن یعنی ملایمت اوزره کوریتوب حسن الفت ایدن کشی تحقیق اصابت ایلیوب خطادن دوراولدی که آیت کریمه ایله دخی (وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هوناواذاخاطبهم الجاهلون قالواسلاما) حق تعالینك ممدوحی اولان زمره‌یه لاحق اولور (ترجمه) بیل سلیم العرض اولور شول کایده پرهیزجواب * هرکسه ایدن مدارا بولدی اول راه صواب

ومن هاب الرجال فهیبوه * ومن یهن الرجال فلن یهابا

(ملخص بیت) وهرکیمکه رجال اهل کمالك هیبت ومهابتلرینه رعایت ایدوب شانلرینه لایق اولان تعظیم واجلال ایله اکرام ایلیه مقابله سنده اکا دخی من جنس العمل جزای خیراولنوب بین الناس مکرم اولور لکن اکرا کرام اولنه‌جق کمسنه‌لره اهانت ایدرسه ناسدن امید ایلدیکی اکرام اصلا کندی حقنده ظهورایلمز وبالکه محقر اولور (ترجمه) خلقه حرمت ایلینلر بولدی حرمتدن نصیب * خلقی تحقیر ایلین اولدی حقارتله خراب (نطق آخر)

وذی سفه یواجهنی بجهل * واکره ان اکون به مجیبا

(واو) رب معناسنه تکثیر ایچوندر (سفه) سفاهتدرکه خفت حرکتدر حلم ووقارك ضدیدر (مضمون بیت) چوق سفیه واردرکه جهل وغفلتی سببیله بالمواجهه بکالایق اولمیان کلماتی سویلروبن انك مقابله سنده جواب ویرمکی کریه عد ایدوب سکوت ایدرم بو مضمونده شاعر دیمشکه (شعر) ولقد امر علی اللئیم یسبنی * فمضیت ثمة قلت لایعنینی (ترجمه) جم‌له اهل سفاهت باکه ایتدکجه خطاب * حلم ایدوب اکراه ایدرم ویرمم آکه هیچ جواب

یزید سفاهة وازید حلما * کعود زاد فی الاحراق طیبا

(عود) خوش قوقولی اغاجدر لکن یاقدقجه رایحه سی شم اولنماز اوه دخی دیرلر (زاده الاحراق) دخی نسخه در (محصول نظم) اول سفیه ولئیم خفتنی وبدوضعنی ارتردقجه بندخی تحمل وتحلم ایدوب حلمی زیاده ایلدم بو حالده کندیمی عوده تشبیه ایدرمکه یاندقجه رایحهٔ طیبه سی زیاده اولور بندخی انك آتش سفاهتیله متکدر اولدقجه حلم زیاده اولدیغی سببدن اکا مقابله ومجازاة ایلمدم (ترجمه) اول سفاهت ایلدکجه ایلدم حلم زیاد * نته کم یاندقجه عودك بویی اولور مشك ناب

(نطق آخر) البس اخاك علی عیوبه * واستروغط علی ذنوبه

(مآل مقال) دین قرنداشکك عیبلرینی ستر ایچون برلباس کیدر یعنی حقنده بعض حسنیاتنی بیان طریقیله قبحیاتنی وگناهلرینی دخی ستر ایده جك بر پرده ایله بورویوب بو طبیعت حق تعالی نك صفتیدرکه ستار العیوب وغفار الذنوبدر * وقول دخی خصال ملك متعال ایله خو بلمق لازمدرکه (تخلقوا باخلاق الله) بیورلمشدر بو دخی بردقیقه درکه (اولیائی تحت قبابی لایعرفهم غیری) اثر قدسیسنده وارددر معنی بنم ولیلرم عیبلرله مستورلردرکه حاللرینه کمسنه واقف اوله مز انجق بن بیلورم دیمکدر دیدیلر (ترجمه) عیب کسه باقمه هم کشفنه قیلمه شتاب * جرمنی ستر ایله قیل دامن عفوك حجاب

واصبر علی ظلم السفیه وللزمان علی خطوبه

(خطوب) جمعدر مفردی خطب امر عظیم ومطلب جسیم معناسنه در که (فما خطبك) ای طلبك دیمشلردر (مرام بیت) سفیهك شتمنه صبر ایله وزمانك مقتضاسی اولدیغی ایچون اول سفیهك مطلبنه دخی مهما امکن تحمل ایله که زمان تبدل ایلدکده او دخی زائل اولور زیرا زمانك دوامی محالدر البته دور وانتقالی

بدیهیدر (ترجمه) سینهٔ صبریکی قیل ظلم سفیهه سپر * دورزمان کاریدر قیلمه اکا پیچ وتاب

ودع الجواب تفضلا * وكل الظلوم الى حسيبه

(خلاصهٔ معنی) سفیهك کلامنه جواب قیدنده اولمه واکا جوابی ترك ایله فاضلانه حرکت ایله که اهل فضلتك کاری اودر وظالمك حالنی حسیب حقیقی اولان اسرع الحاسبین رب العالمینه حواله ایله که نعم الوکیل اودر (ترجمه) ردجواب ایلمه اکه تفضل ایدوب * اوله که احقاق حق ایده سریع الحساب

(نطق آخر) ذهب الوفاء ذهاب امس الذاهب * والناس بين مخايل ومآرب (مخائل) خیلادندرکه الدادیجی (مآرب) اربدندر صاحب حاجت دیمکدر (معنای ملخص) دونکی کون کوچن کسنه کمسی کبی وفا کتدی یوقدر * وخلق دخی جمله حیله کارواهل خدعه ومجموعی کندی حاجتی ایچون سعی ایدر اکر برماده ده صورت احتیاجی ظهور ایدرسه وفادار کبی کورینور وفاد کلدر سبی واردر وبوحالت کویا بونلرده موروث پدر اولمشدر (ترجمه) دلا مهر ووفادون کبی کجدی اولدی ذاهب * فریب ومکر اولوبدر بوجهان خلقینه غالب

يفشون بينهم المودة والصفا * وقلوبهم محشوة بعقارب

(اب کلام) ابنای زمانك عادتی بودرکه آرالرنده بری برلرینه محبت وصفوت عرض وافشا ایلیوب ظاهرده کورن بونلر صدیق حمیم والفتلری کرما کرم ظن ایدر * حال آنکه درونلری عداوت عقربلریله پردر (ترجمه) لسانیله ایدر بربرینه عرض مودت * ولی طولمشدر انلارك قلوبینه عقارب (نطق آخر)

علمی غزیر واخلاقی مهذبة * ومن تهذب يشقى فی تهذبه

(غزیر) آخری مهمله کثیر کبی (معنای بیت) بنم علمم چوقدر وخویلرم دخی پاکدر لکن هرکیکه بویله اوله بدبخت اولورمی شقاوت بونده بیت اخیر قرینه سیله قلت دوست وکثرت دشمندرکه علم شریفك خواصندندر (المرء عدوّ لما جهله) مفهومی که کشی بیلمدیکی نسنه یه دشمندر * پس البته صاحبنه دخی عدودر والطف لایق اخر ویدرکه ابیات سابقه دخی ناطقه در (ترجمه) بنم علمم کثیر اولدی واخلاقم مهذب * تهذب ایلین بدبخت اولورمی بیلمزم هب

لورمت الف عدو كنت واجدهم * ولوطلبت صديقا ما ظفرت به

(ترجمه) آراسیم بیك عدو بولمق نکا ممکن اولوردی * اکر بریار صادق استسم بولمم مجرب (نطق آخر)

یارب ثبت قدمی وقلبی * سبحانك اللهم انت حسبی

(رب) اسماء الهیه دندر مصدر بمعنی الفاعلدر (تربیه) راغب قولنجه حالدن حاله نقل ایله حد تامنه دك ایجاد ایلمکدر (معنای دعا) یاربی قدمم وقلبم سنك کرم وعنایتکله ثبات بولسون لغزشلردن حفظ ایدوب متانت احسان ایله یاربی بن سنی نقایصدن تنزیه ایدرم سن هر حالده بکا کافی وکریمسین (ترجمه) ره عشقکده ایله خوشدل وثابت قدم یارب * بکا کافی اولان فیضك ایرشدردمبدم یارب

(نطق آخر) قریح القلب من وجع الذنوب * نحیل الجسم یشهق بالنحیب

(قریح) وزن ومعناده جریح که مجروح وخسته (نحیل) وزنا ومعنی ضعیف ونحیف (یشهق) بونده مطلقا فریاد ایدر دیمکدر اصلنده شهیق حمارك صداسنك صوکی که طشره ارسال ایدر * وزفیر صوت خرلتی اولی که ایچری چکر ایکیسی دخی لفظ فرقانیدر (نحیب) نون ومهمله ایله سسلی بکا که زاری دیرلر (ترجمه) الهی خسته دل ایتدی بنی ذنوب عجیب * ایدر بو جسم نزارم فغان وزار غریب

اضر بجسمه سهر اللیالی * فصار الجسم منه کالقضیب

(لیالی) جمعدر مفردی لیل بغیر قیاس آخرنده یا زائددر (قضیب) اغاج دالی که شاخ ونهال دیرلر (ترجمه) چوعلت سهر ایتدی قوای جسمی ضعیف * مثال جسم نحیفم عصایه اولدی قریب

وغیر لونه خوف شدید * لما یلقاه من طول الکروب

(کروب) جمعدر وزن ومعناده غموم مفردی کربدر * بو ابیات لغات ومعانیلری واضح اولمغله بعضیلرنده اولدیغی کبی تکثیر سوادن ترجمه بدل قیلندی (ترجمه) عجبمی رنکنی تغییر ایدرسه خوف شدید * توافق ایتدی اکا دمبدم کروب عقیب

ینادی بالتضرع یاالهی * اقلنی عثرتی واستر عیوبی

(تضرع) فریاد ایدرك رجا ونیاز (اقلنی) بنم ایچون عفو ایله دیمکدر اصلی اقول لی در (عثرت) وزن ومعناده زحمت که زله وخطادر ترکیده سوررجمکدر * بو فقره اثرده دخی وارد اولمشدر (واقال الله عثاره) زحمت وشدتنی رحمت وخفته تبدیل ایلسون دیو دعادر (ترجمه) بو درنیازم الهی قصوره قیلمه نظر * عیوبه ستر وخطایه عطا کی ایله نصیب

فزعت الی الخلائق مستغیثا * ولم ار فی الخلائق من مجیب

(فزعت) تأخیر مهمله ایله درد نجی بابدن صغندم دیمکدر (ترجمه)

قروح درد دله حاقدن دوا دیلدم * فغان وزارمه هیچ اولمدی کیسنه مجیب

وانت تجیب من یدعو لضربی * وتکشف ضر عبدلنا یا حبیبی

(ترجمه) الهی سندن اجابت اولوردعا ایدنه * که دفع ضرسکا مخصوصدر ای مجیب حبیب

ودائی باطن ولدیك طب * ومن لی مثل طبك یا حبیبی

(لدیك) سنك قتکده دیمکدرکه قرینه مخصوصدر وعند بعید وقریبده شایعدر (طب) برعلمدرکه بدن انسانده اولان صحت ومرض مقوله سی احوالدن بحث ایدر وبونده امراض باطنیهٔ نفسانیه مراددر (مآل بیت) بنم علتم ودردم باطنیدرکه انی بیلمك سکا مخصوصدر زیرا سنك کبی کفیل وضامن یوقدر * ای طبیب دلخستکان بندکان اولان رب رحمان (ترجمه) دوای دود نهانم سنك قتکده اولور * اولورمی چارهٔ طبك کبی دوای طبیب (نطق آخر)

اذا شئت ان تقلی فزر متواترا * وان شئت ان تزداد حبا فزر غبا

(تقلی) قلی ماده سندن مجهول مخاطب که سن عداوت اولنورسین دیمکدر (ماودعك ربك وماقلی) بومعنایه دردیدیلر (متواتر) صق صق زیارت ایدن کمسنه (زرغبا) برحدیث شریفك نصفیدرکه اقتباسا تغییروتقدیم اولنمش اصلی (زرغبا تزدد حبا) در (غب اصلنده برکون دوه صویه واروب برکون ترك اولمغه دیرلر وکون اشری زیارتدر وکون اشری استمه یه حمای غب دینور (ترجمه) دیلرسن بعض احبابی بیابی قیل زیارت * اولورکه زیارتله مضاعف حب احباب

منادمة الانسان تحسن مرة * وان اکثروا ادمانها افسد والحبا

(منادمه) ندیملك ایلمك (ادمان) هربار درکار اولمق (ترجمه) مصاحب اولمق انسانه نه خوشدر قلت اوزره * اولورسه کثرت اوزره فاسد اولورحب نایاب

(نطق آخر) قلم اظافیرك بسنة وادب * یمینی ثم یسری خوابس اوخسب

فی الاصل بین الناس مشهور اولان صورت بیت بویله در * قلموا اظفارکم بالسنة والادب * یمینها خوابس یسارها اوخسب (مآل بیت) طرنقلریکی سنت وادب اوزره قطع ایله که صاغ الك طرنغنی (خوابس) وصول طرف طرنغنی (اوخسب) طریقه سی اوزره کس صاغ الده ابتداء خنصرکه کوچك پارمقدر انك طرنغنی کس خا اکا دلالت ایدر * بعده واو دلالت ایلدیکی وسطی که اورته پارمق واندنصکره الف اشارت وضع اولنان ابهام که باش پارمقدر وصکره بادن فهم اولنان بنصرکه کوچك پارمق یاننده اولان پارمقدرکه اکا ادسز دیرلر یعنی ترکیده

اسمی بوقدر وجمله دن صکره شهادت پارمغی که سبابه در حرف سین اکا ایمادر * حاصلی یان یانه بربری اردنجه ایکی پارمغك طرنقلرینی کسمه بلکه بربرینی ترك ایله دور ایلمك ایچوندر وصول ال پارمقلرنده دخی اوخسب حرفلرینه رعایتله ابتدا ابهام ووسطی وخنصر وصکره سبابه وخاتمه ده بنصر طرنغنی قطع کرکدر قطعك بوندن غیری صورتنی دخی حسن تقویم نام رساله من استیفاء ایدر (نکته) امام غزالی احیاسنده بیوررکه قطع ظفرلك ترتیبنده برخبر روایت اولندیغنه ظفر بولمدم لکن مسموعمدرکه پیغمبر علیه الصلاة والسلام حضرتلری دست یمینده اولان شهادت پارمغندن قطع اظفاره افتتاح بیوروب کوچك پارمغه دك وصکره یمین ثانیلرینك کوچك پارمغنه نقل ایله سراپا کسوب ایکی باش پارمقلرده جمله دن صکره قطع بیوروب ابتدا وانتهادست یمین ایملرنده واقع اولمش اولور وکلمهٔ شهادت اشارتنه خاص اولمغله اشرف اصابع اولان پارمقله ابتدا اولنور وباش پارمق باشلامغه خصوصا یمینده اوله یساردن انسبدر * وایکی کف دستك وضع طبیعیلری اوزره بطن یعنی آیه لری تطابق اولندقده ترتیب مزبورده برحلقه تصوری دخی توهم اولنور زیرا هرشیده دوروسم حلقه ولو کان ناقصا موجود اولدیغی اهل دقت وطبع هیوی اصحابی نظرلرنده ظاهر ومسلمدر وافتتاح شهادت پارمغنه تخصیصده بروجه دخی فن طبده مقرر اولدیغی اوزره انك مزاجی سائر اعضانك مزاجندن زیاده معتدلدر ونفس ناطقه نك اکا علاقه سی سائر اعضایه علاقه سندن زیاده در * وحضرت امیرك مطمح نظری (ان الله وتر یحب الوتر) حدیث شریفنه رعایت وفرد ودود جل وعلادن استدعا نندر (ذیل) راسترو اصحاب یمین علیه الصلاة والسلام وعلی آله الاکمنین حضرتلرینك شهادت پارمقلری اورته پارمقلرندن طویل اولدیغی کتب حدیث اطرافنده ناخنزن دست تتبع ومطالعه من اولمشیدی واول انکشت شریفه سبابه تعبیری شمال لفظی کبی خصوصاذات همایون نبویده مناسب دکلدر سوء تعبیر اولدیغی عیاندر زیرا مظهر اتم وفرد اکمل صلی الله علیه وسلم آیینهٔ اسرار ستار اولمغله (کلتالدیه یمین) سرسر یسندن صورتنمای حصه داری اولمسی اهل صفوته نمایاندر وتحط اسما دخی بوقدر مسبحه وسباحه ومهلله ومنبهه دخی دیرلرکه اصبع تأدیب وانکشت دشنامدر * قالدیکه ناخن پانك قطعی خنصر یمیندن خنصر یساره دك سراپا قطع اولنور دیدیلر (ترجمه) قطع ناخنده رعایت اوله سنتله ادب *
کیم یمینیدر خوابس هم یساری اوخسب (نطق آخر)

عجبت لجازع بالرزء مصاب * باهل او حميم ذي اكتئاب

(جازع) صبرسزلق ايدن كمسنه (بالرزء) اغلايجى بكا مصدردر اكرمد ايله بكاء اولورسه فرياد ايله اعلمقدر واكر قصر ايله بكا ء اولورسه اقان كوزياشى مراد اولنور (مصاب) دوزدلى كشى كه كنديسنه مرض ويا بر بلاء حاشا من السامعين كلمش اوله (اكتئاب) هم وغم (ترجمه) زارينه قيلدم تعجب اول مصيبتديده نك * كاوله موت اهل واحبابى ايله يعنى مصاب

شقيق الجيب داعى الويل جهلا * كان الموت كالشئ العجاب

(جيب) بقادر (داعى الويل) واويلا ديو فرياد ايدن كشى (كان) بونده تشبيه ايچون اولميوب بلكه سعد فاضل مطولده تصريح ايلديكى معنايه اولوركه بيورمشدركان كاهيجه خبرى امر ثابت اولمغله بلا تشبيه مقام ظننده ايراد اولنور مخاطبك حالى استغراب ايچون سؤال محلنده كاوركه آياسنك بو خبرك ثبوتندن خبرك يوقيدر خبردار دكل كبى حركت ايدرسين ديمكدر (ترجمه) ايليه چاك كريبان جهل واويلا ايله * كويياموت اوله عندنده انك شئ عجاب

وسوى الله فيه الخلق حتى * نبى الله عنه لم يحاب

(لم يحاب) مهمله ايله حابى يحابى دن محاباة مصدرى معروفدر لم جزميله ياساقط اولوب يحاب قالوب كسرى اشباع اولنور مفعولى نبى الله در * بيمحابا محاباتدن تخفيف اولنمش يعنى برامرك مهم اولميوب ووقوعى عجيب كلمك (خلاصهٔ بيت) خالق تعالى مميت سرينى اظهار ايدوب ذى روحى امر اماته ده يعنى اجلى كلنى اولمكده برابر ايلدى * جمله دن زياده برزمان معمر اولوب حياتى ممتد اولمق ملحوظ اولان كندى حبيبى دخى هر امرده نيجه خصايص ايله بين الناس وبلكه امثالى اولان انبيادن دخى ممتاز ايكن وقت ارتحالى كلدكده بلا تأخير قبض روح اولندى صاقنميوب يعنى تركچه قايرمدى حاجتى اولمدى ديمك اولور زيرا موت خصوصا اهل كماله براحتراز ايده جك حالت دكلدركه ديمشلر چشم ظاهر بينه اولدى موت صورى افتراق * وصل حقدر آكهان آكاچكرلر اشتياق (ترجمه) خلقى يكسان ايلدى انده خداى لايزال * تاكه ايردى آكه اول پيغمبر عالى جناب

له ملك ينادى كل يوم * لدوا للموت وابنوا للخراب

(ملك) فرشته در وزن ايچون ساكن اولمشدر ومصرع ثانى كلام ملكدر تضمين اولنمشدر (للموت) (وللخراب) لاملرى لام عاقبتدر (مآل مقال) جناب حق تعاليننك ملكلرندن برملك واردركه مأموردر يعنى ديركه موت ايچون طوغك

ییقلمق ایچون یاپلن کو یاطوغمغه علت غائیه موت وبنانك دخی علت عاقبتی ویران اولمقدر (ع) لابد اولور طوغان بو کهن اشیانه ده (ذیل) امام سیوطی شرح عقود الجماننده یورر که بیهقی شعبده ابو هریره دن تخریج ایدر حدیث شریفده وارد اولمشکه درکاه آسمانده هر کون برملك مصرع مزبوری دیوب ندا ایدر * بعض روایتده اول ایکی کلمه میاننده (واجمعوا للفنا) دخی دیر دیدیلر حلیهٔ ابو نعیمده ابوذردن مروی اولان (تلدون للموت وتبنون للخراب) دیر یعنی موت ایچون طوغرسز وخراب اولمق ایچون یاپرسز دیمکدر حضرت روح الله کلامی اولمق اوزره (یابنی آدم لدوا الی آخره) روایت ایدرلر * ثعلبی تفسیرنده یازرکه ورشان یعنی بیابانی کوکرجن حضرت سلیمان حضورنده هدیر ایلدکده بیورد یلرکه (لدوا للموت) الی آخره دیدی (ترجمه) برملك هر کونده امر حق ایله ایدر ندا * دیر طوغ للهب اولور اولور بنا للهب خراب (نطق آخر)

فلم ار کالدنیا بها اغتر اهلها * ولا کالیقین استوحش الدهر صاحبه

(اغتر) الداندی دیمك (یقین) موت مراددر (واعبد ربك حتی یأتیك الیقین) کریمه سنده وقوعی کبی دیدیلر (استوحش) وحشت ویردی یعنی اورکتدی وقورقتدی دیمك (مأل بیت) ظاهر درکه اهل دنیایی دنیامغرور وفریفته ایلدیکی کبی ودهره دخی میتك ویردیکی صوغقلق کبی برحالت دخی کورمدم که ایکیسی دخی نهایت حالتدر (ترجمه) کرچه دنیا اهلنی مغرور ایدر زینت ایله * وحشت آباد ایلر امادهری بو موت وخراب

امر علی رسم القریب کانما * امر علی رسم امریء ما انا سبه

(امر) وارر یوررم دیمکدر ومعنای بیت ظاهر در (ترجمه) اوغرارم رسما سرای اقربامه کوییا * یوق اثر آندن فرامو ش اولمش اول عالیجناب

فوالله لولا انی کل ساعة * اذا شئت لاقیت امرأ مات صاحبه

(لولا) حرف تحضیض اولوب ضرورة فعلدن خالی در مضارعله اولسه حث وترغیب * وماضی ایله توبیخ وترهیب ایچوندر * توبیخ محلی اولمیان بویله مقامنده عرض ایچون اولور (اذا) متی معناسنه (معنای بیت) قسم اول واجب الوجوده که بن هردم وهر آن مرادایلدیکم زمانده بر رفیقی وقرینی وفات ایلمش کمسنه یه ملاقی اولورم یعنی اولقدر اهل مصیبت وار درکه هر کیمه ملاقات ایلسم دردخرقته مبتلا اولنلر بولنور * یاخود هر مبتلای حرقته که مراد ایلسم ملاقی اولور بوا کا تسلیت بخش اولورم کدرندن تعری ایدر (ترجمه) اوغراسم

هرساعت ایچره برمصیبت دیده یه * ویررم اکاتسلی وجهله شافی جواب

اذا ما اعتزیت الدهر عنه بحیلة * تجدد حزنا کل یوم نوادبه

(ما) زائده (نوادب) میته بکا ایدنلر درنادبه مفردیدر (مآل مفهوم) اکربرطریقله دهره کندیمی نسبت ایلسم اول دهرك مکدرلری نك کدرلرینه اغلیانلرك ثقلت واضطرابلری هرکون تجدید حزن ایدوب نوبنوغموم وهموم دن خالی قالمم (ترجمه) تعزیت بخش اولسه کرحال سریع الانتقال * مرثیه تجدید حزن ایلر دمادم برمصاب (نطق آخر)

فرض علی الناس ان یتوبوا * لکن ترك الذنوب اوجب

(فرض) خبردر (ان یتوبوا مبتدادر * بومقامده فرض اول شیدرکه ترکی کناه اوله مذهب شافعیه ده واجب دیمکدرکه بیت دخی انی تأیید ایدر * حنفیه دیرلرکه * برعبادت لازمه نك علمی دلیل قطعی ایله حاصل اولورسه فرضدر اکر دلیل ظنی ایله اولورسه واجبدر (توبه) کناهدن حقه رجوعدر (معنای مطلع) خلقك اوزرینه کناهلرندن توبه ورجوع ایلمك فرضدر لکن کناهلری ترك ایلمك توبه دن زیاده فرضدر توبه ایله کناه ساقط اولور دیو مبالاة ایلمیوب کناهه مصر اولمق عینیله تریاق حاضردرانکله علاج ایدرم دیوب کندینی ییلانك صوقسنه مسامحه ایلمك کبیدر عاقل کاری بودکادرکناهی ترك ایلیوب توبه یه محتاج اولمق دخی اولادر زیرا موت فجأه نك برقسمی نعمت وبری نقمتدرکه توبه میسر اولمسون دیو قتل خضریدر دیدیلر واثرده موته حمار تعبیر بیورلدی اوائل حرف زاده فکم من صحیح بیتنده دخی یازلسه کرکدر (ترجمه) کشی یه واجب اولدی توبه ایتمك * ولی ترك ذنوب ایتمکدر اوجب

والدهر فی صرفه عجیب * وغفلة الناس فیه اعجب

(صرف) بونده حوادث روزکار وشدائد زمان (مآل قول) دهرك ظهور ایدن حادثه وبلیه سی اکرچه تعجب اولنه جق حاللردر لکن عادت روزکار بویله ایکن ینه خلقك بوبابده اولان غفلتلری اندن زیاده تعجبه سزاوار برامردر (ترجمه) اکرچه کردش کردون عجبدر * کشینك غفلتی اولمازمی اعجب

والصبر فی النائبات صعب * لکن فوت الثواب اصعب

(نائبات) بلایا ومشقتلر (ثواب) طاعتلرك عوض وجزالری (معنای مقول) حوادث روزکاره اکرچه صبر ایلمك امر مشکلدر لکن صبر ایدنلره ویریلن مکافاة ومجازاة واجر وثوابی فوت وفدا ایلمك اول صبردن دخی کوجدر * اول کرم

واحسانی انسان ملاحظه ایلدکده صبر آسان کورینور (ترجمه) اکرچه
صعب اولور صبر مصیبت * ثوابك فوتی اندن اولدی اصعب

وكل ما يرتجى قريب * والموت من كل ذاك اقرب

(نتيجهٔ كلام) هر مأمول اولان و رجامند اولدیغمز مرادمز یقیندرکه کل آت
قریب بیورلدی الکن غرابت بونده درکه موت جمله سندن یقیندرکه زیرا اول
امور مطلوبه طول امل قسمندندر بری حاصل اولسه برینی دخی امید ایدرز
نهایت یوق بر حالت متسلسلدر اما مؤمن کامل نفسی نفس اخیر بیلمك کرکدر
هادم اللذات جمله آمالدن انسانی تبرید ایدر * حتی دیمشلردرکه بر مسلمان کونده
یکرمی کره موتی خاطرینه کتورمك دأبی اولسه ابدالدن عد اولنوب اول زمره یه
الحاق اولنور حضرت صدیق اکبر بر شعرنده بیوررکه (شعر) کل امرء مصبح
فی اهله * والموت ادنی من شراك نعله * بو ترکی مشهور بیت دخی کویا انك مترجمیدر
(بیت) ای اولمدن غافل اولان بی بصر * سن کز رسین اول سنك اوکچك بصر
(ترجمه) قریب اولور کشی یه هر مرادی * ولی موتی اولور انلردن اقرب (نطق

آخر) قد شاب رأسی ورأس الحرص لم یشب * ان الحریص علی الدنیا لفی تعب
(مآل محصل) فی الحقیقه شیخوختك صوری ومعنوی علامتلری ونذیر موت
اولان شیب کلدی کورندی یعنی باشمك قیللری بیاض اولدی لکن بنده اولان
حرصده پیرلك یعنی فتور وضعف وغنا ظهور ایلمدی هنوز کویا که شابدر
تحقیق دنیایه اولان حرصك حکمنی ویرمك بلاسنه مبتلا اولان کمسنه اکر شاب
جوان ایسه دخی رنج وزحمت چکر صور تا کورندیکی وجهله حصوله کلمز
مشقت عظیمه یه اوغرادر نه دلخواه اوزره اله کیرمز حتی بو سیاقده اثر دخی وارد
اولدیکه (یشیب ابن آدم ویشب فیه خصلتان الحرص وطول الامل) یعنی
انسان پیر اولدقجه ایکی خصلتی انده کنج اولور بری حرص وبری دخی طول املدر
بویله اولدیغی معلوم اولدقده نفس وشیطانك خلاف مرضیلرینه کیدوب اول
خصلتلردن اول چکلمك ممکن اولدقجه لازمدرکه جهاد اکبر بودر (ترجمه)
آغاردی صاچم پیر اولوب پیر اولمدی حرصم بنم * دنیا ایچون بو حرص ایله چکمکده یم
رنج وتعب

مالی ارانی اذا مارمت مرتبة * فنلتها طمحت عینی الی رتب

(رتب) رتبه نك جمعی پایه درمرتبه کبی (محصول مآل) بکا نه اولدیکه برپایه یی
مرام اتخاذ ایلیوب هزار مشقتله نائل اولدیغمده انکله قانع اولمیوب اندن بلند

رتبه‌لری نصب عین ایدوب زیاده‌سنی دخی مطمح نظر ایدرم (ترجمه) نولدی بکا کلمز قناعت جهد ایله برو تبه یه * نائل اولور سم مطمح عینم اولور غیری رتب

بالله ربك كم بيت مررت به * قد كان يعمر باللذات والطرب

(طرب) سروردن ویا غمدن ویاخود آرزودن پیدا اولان خفت قلب (خلاصهٔ بیت) قسم سنك ربك اولان الله عظیم الشانه که نیچه نیچه خانه‌لره ومنزللره واردم وکوردمکه لذائذ دنیویه ونشاط سرور ایله حالا معمور اولمش (ترجمه) بالله بولم اوغرادی چوق خانه وکاشانه یه * کافی عمارت ایلمش اصحاب لذات وطرب

طارت عقاب المنايا في جوانبه * فصار من بعدها للويل والحرب

(عقاب) طوشنجل قوشی که معروفدر ماده‌سی عاقبت امره دلالت ایلدیکی سببدن بین الطیور عقاب مختارلری اولدی (منایا) فتحله جمعدر مفردی منیه موتدر (حرب) مهمله‌لرك فتحه‌لریله مال المقدر (مآل سخن) اکرچه اول منزللر معمور سرور ایدی لکن نظر عبرتله امعان اولنسه موت قوشلری اطرافنده جولان ایدر کوریلورکه عاقبت نزول ایدوب اهالیسی اظفار پنجه سنه کرفتار اولدقدنصکره واویلا وفریاد فراقه جای قرار اولوب ورثه سی اول خانه‌لری ومشتملاتنی تقسیم ایدرلر * بابا افندی دیمکله معروف شیخ محمودرضایی دیمشدرکه الحق بابا نصحیدر * اجل شهبازی هر شخصك حضوری بی اوجورمشدر * اولم دردی جهان خلقن بودنیادن کوچورمشدر (ترجمه) کوردم عقاب موت انك اطرافنه پرواز ایدر * صکره خرابه یوزطوتوب کاشانهٔ بوم اولدی هب

احبس عنانك لا تجمع به طلبا * فلا وربك ما الارزاق بالطلب

(عنان) دیزکین دیدکاری که راکب الندە طوتر (لا تجمع) تقدیم جیم ایله جوحدن مضارع مخاطب یعنی قاتی باشلی ونارام قیلمه دیمك (فلا) ده لا نفی جنس ایچوندر ونهی تأکید ایدر لا فائدة فی تلك الجمعة تقدیرنده‌در (وربك) قسمدر (طلب) طالبك جمیدرکه جوهری تحقیق ایتمشدر بوتقریره کوره بیت آتی قافیه‌ده تکرار عیبندن سالم اولور بعضیلر ثانیی جمعه حمل ایلدیلر والکل وجهة (جمجمهٔ سخن) عنان طلبکی ضبطله اسب نفسکی رام ایله البته آرزوی مرامده جموح وسرکش اولمسون زیرا مفیددکلدر قسم اول رزاق عالم اولان ربه اکرمه که رزقلری حصولی طالبلرك طلبلرینه توقف ایلمز ازلی مقدردر قالدیکه دعاونیاز

ارزاقك سهولتله وصولى بابنده دركه صعوبتله حاصل اولميه (غريبه) برتاريخده
شارح فقيره بعض هديه ايله بيلمدن برمقدار صودخى كلدى ابتدا سجدهٔ شكروصكره
نوش ايلدم واروب قاهره ده البته انى استيفاء ايدوب كلمكدن حقمده انك
اسلا صوله كلمسى اسهل وجوهدر (ترجمه) راه طلبده اى فقير چك دير كنك
سن اول خبير * رزقكدن ارتق ايرميه قيلسك طلب كرروز وشب

قد يأكل المال من لم يخف راحلة * ويترك المال من قد جد فى الطلب

(يخف) مهمله ايله احفاد ندركه طرنق آشنق (راحله) مسافرك دوه سى (ملاك
كلام) دهرك عادتيدركه دوه سنك ايافلرنده زحمت سفر اثرى اولميوب مالى جمعنده
مشقت چكمين كسنه حاضرجه بولوروا كل وبلع ايدر مثلا ميراث كبى اما طلبنده
جدوسعى ايدوب تدارك وتحصيلنده تعذيب حيوان ايدن كس بلافائدة ترك
ايدر صفاسنى اكا ميسر اولمز (ترجمه) بعضيسى مالى اكل ايدر آشمدين
باى شتر * بعضيسى مالن قور كيدر قالور اكارنج طلب

(نطق آخر) الى م تجر اذيال التصابى * وشيبك قد نضا برد الشباب

(م) اصلنده ما استفهاميه ايدى حرف جر دخولنده الفى حذف اولنمق قواعددندر
بم يرجع (فيم انت) (عم يتساءلون) كبى * وبعضيلر الى متى دن مقصور ردديمشلر
(تصابى) تعشق (نضا) صويندى يعنى لباسنى چيقاردى ديمك (برد) جمعدر
مفردى برده بر مربع كسوهٔ سياهدر كه خرقه ونيمتن ديرلر فتحه لرله برد كلدر (مآل
مقال) نيجه يه دك بوعشقبازلق دامننى طوتوب چكرسين بيرلك كلدى كنجلك
لباسلرينى صويدى چيقاردى يعنى صقالكدن اول جامهٔ سياهى سلب ايليوب
بياض وجود كبى اول لباس جوانيدن عريان قالدى (بيت) آغاردى موى ريش
وسر كوكل دنيايه قانمزسين * صباح اولدى دخى سن خواب غفلتدن اويانمزسين
(ترجمه) تابكى بووادىٔ عشق مجازيده شتاب * قوس پيريدن كشاد اولمقده در
تير شباب

بلال الشيب فى فوديك نادى * باعلى الصوت حى على الذهاب

(بلال) بالاده تفصيلى كذار ايدن موذن نبويدر بونده مطلقا نداى معنوى جهتله
اسناد اولنمق ايچون استعاره اولندى (فود) فاء ومهمله بيننده واو ايله جانب سردر
بعض نسخه ده جلد الرأس معناسنه (فرويك) واقع اولمشدركه كورك ديدكارى
دريى اعتبار ايله در (حى) كل ديمكدر كه اقبل فعلنك اسميدر على ايله استعمال
اولنور (مقصود بيت) بيرلك موذنى باشك اوجنده بلند صدا ايله كيتمك وقتى كلدى

حاضر اول دیوندا ایلدی یعنی اشتعل الرأس شیبا مفهوم کریمی اوزره باشکده بیرلك نشانه سی اولان حالت ظهور ایلدی سن موشکاف اقران کچنورکن سرموتوجیه صماخ اصغا ایلمك لایق اولمزآگاه اول (ترجمه) باشکه چیقمش بلال شیب ایدر هردم ندا * کوشکه کیرمزمی یوخسه صوت حی علی الذهاب

خلقت من التراب وعن قریب * تغیب تحت اطباق التراب

(تغیب) اصلنده تتغیب ایکن تانك بری تخفیفا اسقاط اولندی (اطباق) طبقه نك جمعیدر (ترجمه) خلقت جسمك بیلورسین خاکدندر عن قریب * عودت ایلرسین اکا بیرلك اولور زیر اتراب

طمعت اقامة فی دار ظعن * فلا تطمع فرجلك فی الرکاب

(ظعن) تقدیم معجمه ایله نقل ورحلت (ترجمه) دار رحلتده اقامت ایتمك استرسن عجب * بر ایاغك چون اوزنکوده اوله نیچون بو خواب

وارخیت الحجاب وسوف یأتی * رسول لیس یحجب بالحجاب

(حجاب) پرده (سوف) سین کبی تنفیس ایچوندر لکن سین اندن اقربده مستعملدر (نتیجهٔ سخن) سن امر اقامتنه استحکام ویروب پردهٔ غفلتی ارخا وستر ایلدك لکن قریبا بر رسول یعنی ملائکه دن ملك مقرب اولان عزرائیل رسالتله قبض روحه کلدیکی زمانده اول پردهٔ غفلت انی حجب ومنع ایده مز (ترجمه) سن حجاب غفلتی بورندك آگاه اولمدك * سا که برایلچی کلور حقدن یقینده بی حجاب

اعامر قصرك المرفوع اقصر * فانك ساکن القبر الخراب

(ا) حرف ندادر (محصل سخن) ای عالی کوشك معمور ایدن کمسنه قصری قصر ایله یك معمور اولمسنه سعی ایلمه زیرا عاقبت امرکده شایدکه قبر خرابده ساکن اوله سین سن سعی ایله که اول قبرك معمور اوله جق عمل خیرده اوله سین (ترجمه) نیچه بر معمور ایدرسین کندیکه قصر بلند * چونکه مسکن اوله جقدر عاقبت قبر خراب (نطق آخر)

بخبت نار جسمی باشتعال منارتی * واظلم عیشی اذا اضاء شهابها

(خبت) سوکندی دیمك (نار نفسی) دخی نسخه در (مناره) اصلنده چراغپا دیدکلری قندیل سپاسیدر که قامتدن کنایه در واقعا مناره نك اسمی مأذنه در مناره دیدکلری ایقاد قنادیل اولدیغی ایچوندر پیرلکدن شعله دار اولان جلده مراددر حتی بو معتاده مفارقی دخی نسخه در (عیش) فتحله دراکر آخر ینه تا لاحق اولورسه کسر اولنور (عیشة راضیة) کبی وانك یرنده لیلی دخی نسخه در

(شهاب) شعلهٔ آتش وبو سببدن شیطانه دخی دیرلر (مآل نظم) بنم جسمده اولان آتش هوس غریزیه باشمده پیدا اولان نشانهٔ قربیت موتله زائل اولدی واول مرمده اولان شهاب شیخوخت ظهور ایلدیکی آنده بنم صفام تلخ اولوب عیش وعشرتم مجلسنی تاریك یعنی قراکلق ایلدی (ترجمه) مشتعل اولدی منارهٔ نارجسم اولدی بیاب * روزعیشم ایله ظلمایه دوندردی شهاب

ابا بومة قد عششت فوق هامتی * علی الرغم منی حین طار غرابها

(بومه) بایقوش دیدکلریدر بیاض قیلدن کنایه در نصبله (یا رجلا خذ بیدی) کبی اعراب اولنور (عششت) یووه یاپدی دیمکدر حتی شاخلرده اولان لانه یه عشه دیرلر طاغده ویاد یوارده اولانه وکر ووکن ویرده اولورسه افحوص وادخی دینور وخطابدن غیبته التفات واردر (هامه) باشك وسطی (رغم) وزن ومعناده تراب کبی اولان رغامدندرکه ترکجه یره بورننی سورتمك ایچون دیمك محلنده عرب (رغما لانفه) دیرکه بودیارده اکا کورلك ایچون دیدکاریدر (غراب) قارغه درکه بونده سیاه قیلدن عبارتدر (مآل سخن) باشمدن سیاه قیللر زائل اولدقده بکا رغما انك برنده آشیانساز اولان ای موی سفید (ترجمه) باشم اوزره آشیان ایتدی عجب بوم سپید * لانهٔ سردن فرارایتمکده درهردم غراب

رأيت خراب العمر منی فزرتنی * ومأواك من كل الديار خرابها

تالر وکاف خطاب مکسورلردر * وبیتده ردالعجز علی الصدر واردر (اساس کلام) ندایه جوابدر بنم بنای عمرمك خراب اولدیغی کوردکده بنی زیارته می کلدك زیراسنك منزلك هردیارك ویرانه لریدر (ترجمه) واریسه کوردك خراب عمری قوندك باشمه * هردیار ایچره اولوبدر منزلك چونکه خراب

انعم عيشا بعد ما حل عارضی * طلائع شيب ليس يغنی خضابها

(همزه) استفهامیه در (انعم) نفس متکلم (عارض) یکاق (طلایع) جمعدر مفردی طلیعه قراول (خضاب) بویامق (محصول بیت) بنم عیشم خوش اولورمی صقالمه بیرلك قراوللری کیردکدنصکره نیجه خوش اولور وانی بویامق دخی عارضی صنعت اولمغله بنه صفاسی یوقدر مصنع شیٔ ذاتی اولان حالتك غناسنی ویرمز (ترجمه) عیش ایله خوشحال اولورمی ساحهٔ رخسارمه * قوندی چون جاسوس پیری فائده ویرمز خضاب

وغرة عمر المرء قبل مشيبه * وقد فنيت نفس تولی شبابها

(غره) آتك النده کی بیاضدرصکره هرشیئك اکرمنه واولنه حتی هر آیك اولندن

اوج کونه دخی دینور (ولذة عیش المرء) دخی نسخه در (مشیب) شیب کبی شبابك ضدیدرکه قوجالقدر لکن اصمعی موشکاف فرق ایدوب شیب رجالده قیللرك بیاضنه ومشیب انك ظهوری حدینه وصول واول وقته دخولدر دیدی (تولی) یوز چویردی دیمك اعراض کبی (مآل مرام) کشینك عمرینك لطافت وطراوتی وقت پیری وحد شیخوختدن مقدم اولان زمانده دربرنفسك که شبابی یعنی آن جوانیسی که سن تمادر افتراقه یوز طوته تحقیق فانی اولدی یعنی اول حکمده در زیراسن انحطاط زمان تنزل وتزلزلدر (ترجمه) بهتر عمری کسك پیر اکدن اقدم عمریدر * نفس فانی اوله یوز دوندرسه کرتاب شباب

اذا اصفر وجه المرء وابیض رأسه * تنغص من ایامه مستطابها

(اذا اسود لون المرء) دخی نسخه در (تنغص) نقصان بولدی دیمك فایرینه غین معجمه وقاف دخی وآخری مهملا دخی نسخه در (مستطاب) طیب وخوش اولان شی (حقیقت سخن) شباب یوز چویردکدنصکره انسانك حمرت وجهی صاریلغه یوما فیوما تبدیل اولوب وباشنك مویلری اثر پیری ایله بیاض اولدقده عمری کونلرینك کمالی زائل واکل وشربده تحری کامل ایله حفظ صحت ایچون حکیمانه حرکته محتاج اولوب لذائذ بدنیه نك ظاهر وباطننده نقصان پیدا اولمغله حسن حالی بی نمك اولورکه بونلر امارات موتدر (ترجمه) سرخی روز زرد وباشی آق اولورسه برکسك * قاره اولورا کااول ایام عیش مستطاب

فدع عنك فضلات الامور فانها * حرام علی نفس التقی ارتکابها

(فضلات) جمعدر مفردی فضله مقدار کفایتدن زیاده سی دیمکدر (ارتکابها) حرامك فاعلی (وحرام) دخی ان نك خبریدر (خلاصهٔ کلام) بوندن اقدم کچن بیتلرك مآللری معلومك اولدیسه هرشیده مقدار کفایتدن زیاده یی ترك ایله که پرهیزکار اولان نفس نفیس ایچون اول فضله یی ارتکاب واکامیل ایلمك حرامدر هرنه قدر عند الشرع مباحاتدن ایسه دخی هردائره نك برحالی واردر ارباب عزیمت اصحاب رخصت کبی اولمز (ترجمه) کیچ امورك فضله سندن ایله تقوایه شروع * متقی یه چون حرام اولور زیاده ارتکاب

ولا تمشین فی منکب الارض فاخرا * فعما قلیل یحتویك ترابها

(منکب ارض) مرتفع یر (عما) عن ایله ماء زائده دن مرکبدر (نون) خفیفه تأکید ایچون لاحقدر (نمونهٔ مرام) فضلات اموری ترك ایلیوب وروی زمینك شریف محللری اوزره فخر ایدرك البته کزمه که چوق کچمز اول زمینسی

آلتنه الورخالنه ایله یکسان اولورسین سنك اوزرکده دخی حیوان وانسان کزرلر *
وبو مضمون آیتله ممنوعدرکه (ولا تمش فی الارض مرحا) بیورلدی و بونهیله
منتهی اولنلر مدح بیورلدیکه (وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هونا)
خصوصا (من المهد الی اللحد) طلب علمله مأمور اولدیغمز جهتدن طلبهٔ علومك
زیر پالرینه ملائکهٔ کرام تعظیما قناتلرین فرش ایدرلر اول ملاحظه ده درکار اوله رق
مرور وعبور لازمدر حتی (منقبه) بومضمون حدیث مسموعی اولان برشخص
جسور ملائکه‌لك قناتلرین قرایم دیو نعلجهٔ پاپوش ایله زمینی شدتله ضرب ودق
ایلدکده آزمدتده زمن یعنی مقعد اولدیغی شراح حدیثك تصریحکرده لریدر
نعوذ بالله ان اکون من الجاهلین (ترجمه) دوشنه چیقدنده زمینك فخر ایله
رفتار ایدوب * اوزرنده التنه الورسنی اکله تراب

وادز کاة الجاه واعلم بانها * کمثل زکاة المال تم نصابها

(زکاة) برکت حق تعالیدن حاصل اولان مال چوغالدقده هر نه ده اولورسه اندن
فقرایه ویرمك اغنیا اوزرینه فرض اولان حق الله ایچون اسم اولدیکه مالدن ربع
عشری یعنی قرق بلوکده بریدر معناده زیاده اولمغه سببدر (نصاب) فرضیت زکاة
ایله مالك صاحبنه حکم اولنان حد ومقدارکه خواجدن زیاده التونده یکرمی
مثقال وکموشده ایکیوز درهمدر (ترجمه) کل ادا ایله زکات جاهکی معلوم
اوله * شول زکات ماله بکزرکه ایره حد نصاب

واحسن الی الاحرار تملك رقابهم * فخیر تجارات الکریم اکتسابها

(الکرام) دخی نسخه در (ترجمه) بنده ایله کندیکه احراری احسانك ایله *
کل کریم اول قیل تجارت ایچره خیری اکتساب

ومن یذق الدنیا فانی طعمتها * وسیق الینا عذبها وعذابها

(دنیایی) مذوقاتدن بعض نسخه ده استعاره ایدوب طعم ولذت اثباتیله ترشیح
وتزیین ایلدی (لمظهٔ لفظ) استفهام انکاری اولورسه لذت دنیا ایله کیم ذوقیاب
اولور انکه کمسنه تلذذ ایلمز هله بن آنی طاتدم بکا سائق تقدیرانك انواع
طتلیسنی وآجیسنی سوق ایلدی چاشنیسنی بیلورم بکا استیفای حظ کلدی
من بعد التفاتم یوقدر یاخود دنیانك اکر تلذذینه رغبت ایدر وارسه ذوقیاب
اولورمانع یوقدر لکن اکربندن نصیحت استرسه شایان رغبت دکلدر صکره نادم
اولور (ع) من جرب المجرب حلت به الندامه (ترجمه) طاتدم انواع طعام
دهری سیر اولدم تمام * اوکومه سورلدی نیسه‌نیك وبدعذب وعذاب

فلم ارها الاغرورا وباطلا * كما لاح فی ظهر الفلاة سرابها

(ارض التنفات) دخی نسخه در (سراب) ایام حاره ده صحرالرده اول پوصدرکه پرتوشمسله ایراق محلدن دریا کبی لمعه داردر (مأل محصل) دنیا ایله اختلاط والفتمده غرورو باطل امورردن غیری برشئ کورمدم الفتی اولمیان کمسنه یه طشره دن خوش نمایش ایدرمفازه لرده سراب درخشان وموج آورکورندکده تشنه دلان بیقرار اولوب صودر ظنیله بالضروره رغبت ایدوب الداندقلری کبیدر حاصلی باطل وواصلی عاطل برامر بی مألدر (ترجمه) دیدهٔ عبرتله کوردم دنیه یی باطل غرور * نیتٰه کیم رخشان اولور ارض فلاة ایچره سراب

وما هی الاجیفة مستحیلة * علیها کلاب همهن اجتذابها

(جیفه) حیوانك میت اولان جسد مرداری (مستحیله) برشئ که تبدیل اولوب شئ دیکره تحول ایده بونده جیفه یه منقلب اولان دنیا مراددر (اجتذاب) هرجانبدن طوتوب چکشدرمك (ترجمه) وارسه برجیفه در دنیا بصیرت اهلنه * هرطرفدن چکمکه همت ایدر آنی کلاب

فان تجتنبها کنت سلما لاهلها * وان تجتذبها نازعتك کلابها

(سلم) کسرایله صلحدر فتحی دخی جائزدر (قرارسخن) اکر اهل دنیادن اجتناب اوزره اولورسن محبت ایدرلر اکرتعرض ایدرسن جمله سی خصومت ایدرلر اشته بوسببدن (الدنیا جیفة وطالبوها کلاب) نمونه سنجه بدخوی اولان اهل دنیایی کلابه تشبیه ایدرلرکه کلبك اوکنده لقمه سی وارایکن نزاعدن خالی اولمز حتی کبارك بری اهل دنیا حقنده دیمشدر * بوقت معزولی جنید وبایزید شوند * وبوقت منصبی فرعون ویا یزید شوند (ترجمه) ال چکرسن اندن اهلیله اولور صلحك تمام * کرچکیشورسن نزاعك اکسك اولمز با کلاب

فطوبی لنفس اوطنت قعر دارها * مغلقة الابواب مرخی حجابها

(خلاصهٔ مرام) راحت وسعادت وعزت اول نفس نفیسه کدرکه خانه سی کوشه سنی وطن ایدوب قپولری سد اولنمش و پرده سی دخی صالی و براقلمش اوله طشره دن کمسنه حالنه واقف واودخی طشره نك کیفیتنه مطلع وعارف اولمیه * زیرا امام جعفر صادق دخی بیورمشدرکه * زماننا زمان السکوت وملازمة البیوت وعبادة الحی الذی لا یموت * بوکلام منطقه کاوب حال عالم بویله اوله لی بیك ایکیوز سنه اولمغه قریب اولدی * فکیف حال زماننا * اللهم ارحم امة محمد * اللهم فرج عن امة محمد * اللهم اصلح امة محمد * بحرمة ذاتك الاعظم * وبجاه

حبيبك الاكرم * صلى الله عليه وسلم * امين امين (ترجمه) خوش اوكيم ترك
جهان ايدوب قناعت دارنه * كيره بابن سدايده هم ايده ارخاى حجاب
بواون بش بيت نصحنامه نك بقيه سى امام شافعى روايتنده بواوج بيت دخى واردر
(بقيه) فلم تخرب الدنيا بموت شرارها * ولكن بموت الاكرمين خرابها * فيارب
هب لى توبة قبل مهلكى * افوزبها من قبل ان يغلق بابها * اذا انسد باب عنك
من دون حاجة * فدعه لاخرى ينفتح لك بابها (نطق آخر)

كنا كزوج حمامة فى ايكة * متمتعين بصحة وشباب

(حمامه) كبوتركه كوكرجندر بعض ائمۀ لغت ديمشدركه (حمام) وحشى * ويمام
انسى اولان كبوتردر (ايكه) ميشه درلكن مطلقا شاخ ودال مراددر (متمتع) فائده
ونفع كورن كمسنه (لب كلام) بزلر صديق حميم ايله ويا فى الحقيقه صاحبة البيت
ايله برشاخ اوزره برجفت كوكرجن كبى (الحب فى الله) مضمونته رعايت
وبربرلريمزدن استمتاع وانتفاع ايدرلك صحت بدن وحسن زندكانى وتازه لك وقتنك
صفاسيله لله الفت ايدوب وعبادات وطاعات وبونعمتلره شكران اوزره (هن لباس
لكم وانتم لباس لهن) سرى جريان ايدرلك اوقاتكذار ايدلك بويله ايكن (ترجمه)
لانه الفتده برجفته كبوتروش ايدك * صحبت وصحت شباب ايله اولوردق بهره ياب

دخل الزمان بنا وفرق بيننا * ان الزمان مفرق الاحباب

زمان) تكرار اولنمسى الف ولام ايله ذربرلفظكه معرفة اعاده قيلنه اولك عينى
مراد اولنور (ان مع العسر) كبى (احباب) جمعدر مفردى حبيب دوستدر
(ترجمه) كيردى شهباز زمان بيزى پريشان ايلدى * تارومار اويدوب زمان
احبابى ايلر دلخراب (نطق آخر)

شيئان لو بكت الدماء عليهما * عيناى حتى تؤذنا بذهاب

(شيئان) مقدم خبردر مبتداسى بيت آتينك مصرع ثانيسى (دماء) جمعدر
مفردى دم قاندر منصوب مفعولدر جمله سى شرطيه در جزاسى لم يبلغا كلسه
كركدر (معناى ملخص) بيت ثانيده برابر اداولنور (ترجمه)
ايكى شيئك نارهجرانى بنى ايتدى كباب * شيشۀ چشممدن ايرسون دمبدم بزمه
شراب

لم يبلغا المعشار من حقيهما * فقد الشباب وفرقة الاحباب

(لم يبلغا) جمله سى بيت سابقده اولان شرطك جزاسيدر (معشار) اون بلوكده
برى عشر كبى (حق) لايق وسزا (فقد) غائب اولمق (خلاصۀ بيتين) بيت اولده

بیورمشلر ایدیکه ایکی شیٔ واردرکه انلرك اوزرینه ایکی کوزلر کورمز اوله جق مرتبه ده قان اغلاسه لر اولی ایکی شیئك لایقلرینك اونده بریني ادا ایلمك درجه سنه بالغ اولامزلرکه اول ایکی شیدن بری کنجلکدن دوراولمق وپیرلك کلمك وبری دخی احبابدن جدا دوشمکدر (ترجمه) سینه چاك ودلخراب ایدن بنی ای دوستلر * بری هجران احباد بری فقد شباب (نطق دیکر)

وما الدهر والایام الا کما تری * رزیة مال اوفراق حبیب

(ما الدهر) ما آثار الدهر تقدیرنده مضاف محذوفدر (رزیة) تقدیم مهمله ایله وزن ومعناده بلیه که مصیبتدر مرفوع امستثنا اولمق سائر وجوه اعرابدن اوجه اولمغله اداتیله بغیر الا کندی بینه کما تری وزن ایچون کاوب جمله سی معترضه در دیدیلر (مفهوم منظوم) دهر وروزکارکثرت آلاینشله بردغدغه لی امور عظیمه کورینور لکن اهل بصیرت امعان ایلدکده ایکی بدحالدن عبارتدر بری مصیبت مالیه که تاراجکرده اولور * وبری دخی مصیبت بدنیه که فرقت حبیب یعنی دلبند اولوب سودیکك هرنه ایسه خصوصا همصحبتك اولان دوستکدن افتراقدن عبارتدر (ترجمه) بیلورمیسین ندر انسانه کاردهر عجیب * زوال مال غنیدریاخود فراق حبیب

وان امرأ قد جرب الدهر لم یخف * تقلب حالیه لغیر لبیب

(امرأ) ان نك اسمی (قد جرب) جمله سی دخی صفتی (لم یخف) جرب نك تحتنده امرءٔ کلمه سنه راجع فاعلندن حال اولوب (لغیر لبیب) فتح لام ایله ان نك خبری اولور لکن لعین لبیب نسخه سنه کوره کسر لامله تقلبه تعلق ایدوب لم یخف جمله سی ان یه خبر اولور (تقلب) فتحله درعن تقلب ایکن جاره سی نزع اولندیغنه علامت ایچون منصوب قیلنمشدر (معنی) دهرك بیت سابقده ذکراولنان ایکی حالنی تحقیق علی التحقیق تجربه ایدوب واقع الحال اولدیغنه یقین تحصیلندنصکره دهرك اول ایکی حالنك تقلب وبربرینه تحولندن حال بوکه خوف ایلمیه اول کمسنه تحقیق عاقل دکلدر دیمك اولورکه ترجمهٔ آتیه دخی اکا ناظردر (لعین لبیب) نسخه سنده دخی معنی بودرکه عاقل اولان ذات ایچون دهرك اول ایکی حالی بربرینه تبدل ایلمسندن تحقیق دهری تجربه ایدن کشی خوف ایلمز زیرا البته بیلورکه عقلانك حقنده لابد روزکارك اول تکدیری مقرردروفی الحقیقه خیروشر حقدن اولمغله تسلیم ورضاده اولوب وطریق مستقیمده بولنوب زمانك سرورله شادکام اولمدیغی کبی شرورله دخی پرآلام اولماز (ترجمه) ایدرسه تجربه دهری

کشی بوحالت ایله * تحاشی ایتمسه اندن دینلمزآ که لبیب (نطق آخر)

حبیب لیس یعدله حبیب * وماالسواه فی قلبی نصیب

بوایکی بیت حضرت زهرانک بیت فانیدن دارباقی یه رحلتی ایامنده مرثیة انشاد بیورلمشدر (حبیب) اول مبتداء محذوفه خبر * وثانی یعدل نک فاعلیدر (لیس) جمله سی صفتدر (لسواه) مؤخر نصیبه متعلقدر واول جمله دخی حالیه در (معنای مطلع) بنم رفیق شفیق وشقیق روحم علی التحقیق بردوستم ایدیکه اکا دوستلردن بردوست معادل ومماثل اوله من وقلبمده دخی اندن غیری کمسنه نک محبتنه حصه یوقدر زیراهم افندم هم افندی زادم هم نسل شریف پیغمبر آخر الزمان بندن ثابت اولمغه سبب وهم پیغمبر زاده وهم عم زاده مک کریمه سی اولمغله صوری ومعنوی وجوهله مطمح نظر محبت اولمغه اولیت صاحبه سی ایدی (ترجمه) برحبیبم وارایدی کاولماز معادل برحبیب * اندن اوزکه برکسه قلبمده هیچ یوقدر نصیب

حبیب غاب عن عینی وجسمی * وعن قلبی حبیبی لایغیب

(معنای ظاهری) برحبیب ایدیکه (هن لباس لکم) کویاانک شاننده نازل ایدی اکرچه کوزمدن مستور ووجودمدن دور اولدی لکن اول مرتبه لوح قلبمده خیالی مصوردرکه برلحظه پیش نکاه تصورمدن سویدای باصرهٔ بصیرتم کبی زائل اولمق متصوردکلدر (ترجمه) غائب اولدی دیده دن چون اولدی جسممدن بعید * خانهٔ قلبمده جانم کبی حاضردر قریب (نطق آخر)

مالی وقفت علی القبور مسلما * قبرالحبیب فلم یرد جوابی

حضرت زهرانک قبرین زیارت ایلدکده تحسرا انشاد بیورمشلردر (مسلما) وقفت نک فاعلندن حالدر (قبر) علی قبر ایکن جارلک نزعیله نصب اولندی (مآل قال) بکانه کیفیت عارض اولدیکه مقابرلک زیارتنه عزیمت ووصولمده محبوب حقیقت مصحوبمک قبری اوزره سلام ویردیکم حالده توقف ایلدم اول بنم دوستم بکارد سلام ایلمدی (ترجمه) ایلدم طوردم قبور اوزره سلام ایله خطاب * اولمدی قبرحبیبمدن بکارد جواب (مهمة) قبوراهل الله اکا زیارت * واستمداد زمان حیرتده اسلم طرق بودرکه اکرممکن ایسه یس شریف سوره سی تلاوت * وعقبنده اون برعدد سورهٔ اخلاص * واوچرکره معوذتین سوره لری وبرسورهٔ فاتحه * وسورهٔ بقره دن اولی مفلحونه دک * وآخری لله لفظ شریفندن سوره تمامنه دک * واسماء حسنی که حدیثده وارد اولان وجه اوزره فردا فردا

اوقنوب * بعده کوزلرین قپایوب نفی خواطر * واستحضار قلبی یعنی خواطردن
تخلیهٔ درون ایلدکدنصکره درونی روحانیت صاحب قبره توجه ایدوب روح
لطیفه‌نی مقامندن قبرینه دعوتله استنزال * وبرقاچ دقیقه قدر وقت جمعیت دل
ایله توقف وترقب ایدوب * صکره اوچ کره (لا اله الا الله) واوچ دفعه دخی لفظهٔ
جلال * باتعظیم واجلال * ذکر اولنوب قطع نفس * وبعده لسان قالله
السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته * دیوب خطاب توقیرایله (یاشیخی) (ویاشیخ
فلان) (ویاوالدی) شهرتی نه ایسه انکله ندا ایدوب مرامنی تکلفسزجه ایراد *
وحق تعالی نك عنایت وکرمی بابنده استمداد ایلیه * سهل الله تعالی صعابه
آمین * بالنبی وآله الا آمنین

احبیب مالك لاتردی جوابنا * انسیت بعدی خلة الاحباب

(انسیت) برنده بعض نسخه ده (امللت) دخی واقع اولمشدر (لك) کسر کافله
حضرت زهرایه خطاب (لاتردی) تردین ایکن نون ساقط اولمشدر مفرد مؤنث
مخاطبه‌در (بعدی) فتح بالیله وضمه دخی احتمالدرکه بعدی تقدیرنده اولور
(معنای مبنی) ای فاطمه‌م یاسکانه حالت اولدیکه برنم سلاممزی المدك یوخسه
بندن جدا اولدقدنصکره دوستانه لایق ومخصوص اولان معامله‌یی اونتدکمی
ونسخهٔ ثانیه‌یه کوره معنی یوخسه بندن فرقتك شکاملالتمی کتوردی (ترجمه)
ای حبیبه‌م نولدك ایترسین بکا رد جواب * یوخسه دوستلارك اونتدکمی ایا عالی
جناب (نطق دیکر جوابکونه)

قال الحبیب وکیف لی بجوابکم * وانا رهین جنادل وتراب

بواوچ بیتی کویا قبرك صاحبندن لسان حالله جواب اولمق اوزره بنه حضرت
مرتضی انشاد بیورمشدر (فائده) بعضیلر دیمشلردرکه حضرت امیره جوابا
هاتفدن مسموع اولدی بودخی امر بعید دکلدر زیرا سلطان العشاق ابن فارض
حضرتلری برخوشحال اولدقلری وقتلرنده (شعر) من ذا الذی ماساقط * ومن له
الحسنی فقط * مطلعی لسانلرندن جریان ایلدی یعنی هیچ کندیدن سیئه صادر
اولمش وجملهٔ حسنیات صوریه ومعنویه انجق کندینه مخصوص کمسنه وارمیدر
دیو بیوردقده هاتفدن جواب صدور ایلمشدر (شعر) محمد الهادی الذی *
علیه جبریل هبط * یعنی اوصاف مذکوره ایله موصوف محبوب خدا خاتم
الانبیاء محمد مصطفی علیه التحایا جنابلری واردرکه جبریل امین کبی ملك کریم
خدمت وحیلریله نزول ایدردی دیمك اولور (اناك) الف ثانیسی تلفظ اولنمازلکن

بونده اتمام وزن ایچون اشباع اولنور * فکیف اتناکبی * بصر بین دیرلر که اول الف نونك فتحه سنی بیان ایچوندر * وعلمای کوفه دیمشلر که نفس کلمه دندر بورسم اوزره ضمیر متکلمدر (رهین) مرهون ومحبوس معنا سنه (جنادل) جمله مساجد وزننده جمعدر مفردی جندل وزن ومعناده مرمر که طاشدر ضرورة منصرف اولوب جروتنوین لاحقدر (خلاصهٔ جواب) بن شعرمز بوری زبانکذار اولدیغمده بکا حبیبه م دیدیکه بن نیجه جواب ورد سلام ایده یم که آسوده دکلم بلکه طاش وطپراق ایله آلوده یم (لایحه) بودخی روشندرکه حضرت زهرامبشر بالجنه اولنلردندر البته قبرشریفی روضة من ریاض الجنة در لکن حضرت امیر مرثیه کوی اولمغله تحسر وتحزن ایچون یعنی محزونیتنی زیاده ایدن ادا ایله افاده ایلدی * ومصراع ثانیده بودخی نسخه در (ع) عمداقعدامسیت رهن تراب * مألری بر برینه قریبدر (ترجمه) پس لسان حالله دوستم بکا قیلدی خطاب * دیدی ویررمی جواب آلودهٔ سنك وتراب

اکل التراب محاسنی فنسیتکم * وحجبت عن اهلی وعن اترابی

(محاسن) حسنی لفظنك خلاف قیاس اوزره جمعیدر حسنیات معنا سنه (اتراب) وزن ومعناده اقران کبیدر مفردی ترب کسر ایله همسن وهمزاددر (احبابی) (واصحابی) دخی نسخه در که صحبك جمعی اودخی صاحبك جمعیدر (مفاد انشاد) طپراق بنم حسنیاتمی افنا ایلمکله نسیان طاری اولوب سزی اونتدم واهل واقرانمدن دخی محجوب اولدم (ترجمه) زخم دندان تراب ایله اونتدم بن سزی * اهل واقرانم ایله آرامزه کیردی حجاب

فعلیکمو منی السلام تقطعت * عنی وعنکم خلة الاحباب

(علیکم) علیکمو رسم اولنور صله دیرلر لغتدر وبونده اشباع وزن ایچوندر (ترجمه) پس سلام اولسون سزه بندن حبیبم صورتا * سزدن وبزدن کسلدی رشتهٔ الفت مآب (نطق دیکر)

مافاض دمعی عند نائبة * الا جعلتك للبکا سببا

(فاض) زیاده اولدی تا که سیلان وجریان ایلدی دیمکدر بعض نسخه ده (غاض) واقعدر فاضنك ضدیدر صوناقص وغائب اولدی یعنی طپراق ایچون کم اولدی دیمکدرکه (غیض الماء) صوتقلیل اولندی دیمکدر * حتی ضرب مثلدرکه (غاض الکرام وفاض اللئام) دیرلر کریملر قلت بولوب لئیملر کثرت بولدی دیمکدر * مرویدرکه روضهٔ مطهره علی ساکنها الصلوات المکرره زیارتنده حضرت امیر

بواوچ بیتی ارتجالا انشاد بیوردیلر (مراد انشاد) کوزمك یاشی مصائبدن برمصیبتی فکرنده زیاده اولماز مکرکه سندن افتراق صورتی واقع اولد یغنی یاد ایدوب انی اغلامغه سبب ایدم اولوقتده مزداد اولور یعنی هر نه زمانکه بکاده کوز یاشی قلت بولوب کم اوله سنك حسرتکی یاد ایدرم در حال فیضانه یوز طوتر (بیت) سیل اشکم سینه صحراسنده سیرایدن دیدی * خیلی دمدر بویله دریا کیبی عسکر کورمدك * ونسخهٔ ثانیه یه کوره معنی کوزمك یاشی بربلاده تو کنمز مکرکه کریه نالك اولمغه سنی یعنی افتراقکی وسیله ایلیم اول دمده کوزیاشی غائب اولور یعنی تمام اولنجیه دك جاری اولوب وتو کنور دیمکدرکه (ع) وتسکب عیناء ی الدموع لتجمدا * مآلی ایضاح معنی ایدر (ترجمه) اشك چشمم برمصیبت ایچره اولمز سه روان * ایدرم اولدم سنی بن کریه وزاره سبب *

واذا ذکرتك سامحتك به * من الجفون ففاض والسکبا

(جفون) کوزقپاقلریدر لکن کوزلر مراددر (سامحت) فعلنك فاعلیدر (انسکب) دوکلدی صاچلدی دیمکدر اخرنده اولان الف فتحه نك اشباعدن پیدا اولدی (نتیجه) یارسول الله سنی تفکر وفرقتکی تذکر ایلدکده کوزم اول مرتبه ده مسامحه ایدرکه یاشی زیاده اولوب دوکلوب صاچیلور (ترجمه) چون سنی یاد ایلیه م بادمحبتله همان * ابر چشمم اشکبار اولور فراقکله عجب

انی اجل ثری حللت به * عن ان اری لسواه مکتئبا

(ثری) طپراقدر (مفهوم) یارسول الله سنك محلك اولان خاکه بن اجلال وتعظیم ایدرم وبنم بو تعظیمم سائر قبرایچون محزون کورنمکدن کندیمی محافظه دن نشأت ایدر زیرا شایان حزن وکآبت اولان تراب انجق سنك قبر شریفك خاکیدر (ذیل) پیغمبر علیه الصلاة والسلامك قبر شریفنی ومنبر منیفنی انواع تعظیماتدن اولان تقبیل ایله تبجیل جائزمیدر دیو امام احمد بن حنبلدن سؤال اولندقده جائزدر دیو بیوردی * محب طبری بیورمشکه حجر اسودك وارکان بیت شریفك تقبیلندن معلوم اولورکه شریف محللری * ومصحفلر * وکتب حدیث * وعلما وصلحانك اللرینی وایاقلرینی وقبرلرینی * تقبیل تبجیل کوزلدر * وعلی وجه التبرك تقبیلنده تعظیم حق تعالی حاصل اولان هرشیئك تعظیما تقبیلی جائزدر کراهتی حقنده برائز * ومجتهدندن برقول معتبر * روایت اولنمدی * امام احمد امام شافعینك برکوملکنی غسل ایدوب صوینی نوش ایلدی * انبیا واولیا وعلما وصلحانك اثرلرینی تقبیل ایلمك الکاقیاس اولنه (ع) اقبل ذا الجدار وذا الجدارا

پس خاكپاك عطرناك سلطان لولاك عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك توقير وتعظيمى سنت واكا قياس ايله سائر ثم الامثل فالامثل اربابنك دخى (جى زرتم المقابر) سوقى اوزره تربه لرينى زيارت ايله بوسه تكريم امر مندوب اولديغى ظاهر اولدى (عليكم بسنتى وسنة الخلفاء الراشدين) (ترجمه) خاكپاك روضه كى قلبمدن اجلال ايدرم * كوردكجه برزيارتكاهى اى محبوب رب (نطق ديكر)

يهددنى بالعظيم الوليد * فقلت انا ابن ابى طالب

(يهدد) قورقودر ديمكدر (عظيم) برمحذوفك صفتيدر كه بالبلاء العظيم ديمكدر *ياخود لام مضاف اليهدن عوضدر كه تقديرى بعظيم البلايا ديمكدر وليد بن مغيرۀ مخزوميدر حضرت اميره تهديد وتخويف قصدنده اولدقده حضرت امير دخى انى تكدير ايلدكده ابوطالبه شكايت ايلدى ابوطالب دخى سنك بابالك مغيره دن بن وسندن دخى اوغلم كبير وقالمز يلديككدن قالمه ديو جواب ويردكده حضرت امير بوشعرى مفاخرة انشاد بيورديلر* صكره وليد مكه ده سال هجرتده مرد اولمق نشانه سى ظهورنده زياده جزع وفزع ايلديكنى ابوجهل لعين كوروب ديديكه اى وليدسن موتدن خوف ايلمز بر پهلوانسين بوفريادوزارى يه سبب ندر * وليد ديديكه والله العظيم موتدن ناشى اظهار الم ايلم لكن اكربن اولورسم خوفم بودركه ابن ابى كبشه نك يعنى محمدك دينى مكه ده دخى شيوع بولور ديدكده مجلسده بولنانلردن معاويه نك باباسى ابوسفيان پرطغيان دخى برادر الم چكمه انك دينى بو بلده ده ظهور ايلمك بنم بو ينومه ديودرعهده ايلدكده انكله تسليت بولوب جان برجهنم اولدى (فائده) حضرت سلطان دين اسلام عليه الصلاة والسلام ايچون قريشك كفره سى كندى بينلرنده ابن ابى كبشه ديونام قيلمشلرايدى وجهى بودركه ابوكبشه نك قزى عمره نك اوغلى وهبك قزى آمنه جنابلرى والدۀ ماجدۀ حضرت پيغمبرايدى* وابوكبشه قريشه مخالفت ايدوب انلركبى بت پرست اولمدى لكن شعرى عبورنام بركوكبى اله اتخاذ ايليوب اكا عبوديت ايدردى كه (وانه هورب الشعرى) كريمه سندن مراد بودر كندبلرينه مخالفتده حضرت پيغمبر عليه السلام ابوكبشه يه مشابه اولمغله ابوكبشه اوغلى ديرلرايدى اكرچه پيغمبر عليه السلام پرستش صنمده ابوكبشه كبى قريشه مخالفت ايلدى لكن ابوكبشه شعرايه سجده كزار اولدى وسلطان اقليم رسالت عليه التحيه حضرتلرى رب الشعرايه عبادت ايلدى (وملخص بيت ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) وليد ايلربنى تخويف اولوب پس قتلمه طالب *

دیدم اکابکادیرلر علی ابن ابی طالب

انا ابن المجل بالابطحین * وبالبیت من سلفی غالب

(ابطح) سیل مجراسی که بطحاء دخی دیرلر * ایکی ابطحلک بری بطحاء مکه که خرده طاشلر بولنور * وبری دخی مدینه نک وادیء عقیق دیدکاری محلی که اودخی طریق سیلدر (بیت) کعبهٔ مکرمه در (سلف) ایله اجداد کرام مراددرکه غالب انلرک بریدر * انلردن غالبی ذکره تخصیصک وجهی قافیه یه اوفقیت * وبحث منازعه اولمغله تفألا غالبیت موروثمزدر دیمک قصد اولنه جناب امیرک مکه ده آباء واجدادی مبجل اولدیغی ظاهردر لکن مدینه ده دخی عظیم الاجداد اولدیغنک سببی بودرکه جدی عبد المطلبک والده سی سلمی مدنیه درکه تفصیلی یکرمی بش بیت صکره کاسه کرکدر ان شاء الله تعالی (ترجمه) بن اول شیرخدا ابن امیر ابطحیم کیم * بنم اجدادم اولمشدر بو اطراف اهلنه غالب

فلا تحسبنی اخاف الولید * ولا اننی منه بالهائب

شرحه حاجت یوقدر (ترجمه) بنی ظن ایتمکز خوف ولیدایله اولام عاجز * یاخود یوز دوندرم وقت خصومتده اولام هارب

فیا ابن المغیرة انی امرؤ * سموح الانامل بالقاضب

(سموح) جومرد (قاضب) قلج قضیب کبی (ترجمه) ایا ابن مغیره بیل بن اول مرد سخی یم که * حماسته سماحت بخش اولور دستمده کی قاضب

طویل اللسان علی الشانئین * قصیر اللسان علی الصاحب

(شانی) شانع وشنیع ومبغض معناسنه که (ان شانئک) بو ماده دندر الشانئین همزه نک سقوطیله سقطدر (ترجمه) زبانم نیش زنبور قضادر دشمنان اوزره * ولی شهد صفادر دوستانه رغبتی واجب

خسرتم بتکذیبکم للرسول * تعیبون مالیس بالعائب

(خسرتم) زیانکار اولدیکز کویا که بازرکان اصل مالندن خسران چکدیکی کبی سزلر دخی دار تجارت * ومدار زراعت * اولان دنیاده زیان چکوب سرمایهٔ ایمانی ضایع وتخم توحیدی چورتدیکز دیمکدرکه اصلنده سزلر اهل فترتدن ایکن (لیقولن الله) شهادتیله موحدلر ایدیکز بعثتده تکذیب ایله عائب اولوب فی الاصل توحیدیکز سرمایه سی دخی ابتریله ضایع اولدی (ترجمه) رسول اللهی تکذیب ایله خاسر اولدیکز بیشک * دخی بیعیب ایکن اسناد عیبه اولدیکز ذاهب

وكذبتموه بوحى السماء * فلعنة الله على الكاذب

(با) فى معناسنه (لعنت) بعدايله بددعادر (ترجمه) انى انكارايدوب وحى
سماده ايتديكز تكذيب * خدانك لعنتى بولمق مقرراولدى هر كاذب

(نطق آخر) ابالهب تبت يداك ابالهب * وصخرة بنت الحرب حمالة الحطب
(ابولهب) كنيه در مصرع اولده ايكيسى دخى منادادى مضاف اولمغله ياعبدالله
كبى منصوب وحرف نداسى محذوفدر * اسمى عبدالعزى دربرادرى ابوطالبك
رحلتندنصكره امورنبويه يى درعهده ايدوب مخالفلرك كزند ومكرندن جناب
حضرت عليه التحيه يى دائما حراست وحقوق عمومته رعايت اوزره ايدى (منقبه
بركون ابوجهل جاهل * وعقبة ابن ابى معيط باطل * ابولهبك مجلسنه داخل
اولوب * ديديلركه برادرزاده كز محمد امين دن سؤال ايدك كه عبدالمطلب بهشتيميدر
دوزخيميدر * حضرت رسالتپناه ابولهب دخى تبليغ سؤال ايلدكده قوميله برابردر
بيورديلر * يعنى اهل فترتدندر اهل فترتك حكم مخصوصى واردركه شريعت
عيسويه نك اهلى قالمدقده ملت ابراهيميه يه رعايت اوزره اهل توحيددرنقليد
شريعتده معذورلردر ديمكدر * بعضيلر دخى اهل اعرافدندر ديمشلردر انلرك دخى
عاقبتى دخول بهشتدر هله دوزخى دكلردر زيرا (وتقلبك فى الساجدين) آية
كريمه سيله انلرسجده رحمان اهليدر حاصلى والدين رساله لرنده تفصيل اولنمشدر *
خصوصا عبدالمطلبك قبرينى اوغلى ابوطالبى دفن ايچون آچديلر قبله يه متوجه
قعود اوزره بولوب يانته دفن ايلديلر (القصه) انلر جواب نبوى يى ملاحظه ده
خطا ايدوب قوميله برابر دوزخده در ديمكدر ديديلر ابولهب تكرار كلوب حضرت
رسالتدن پرسان اولدقده بطلان اوزره كندى ايسه او وانك كبيلر جمله سى
جحيمده در واكر تقرير سابقه موافق ايسه دكلدر بيورد يعنى استماع ايلديكى
انده ابولهبك لهب غضبى شعله لنوب محبتى عداوته تبدل ايلدى تاكه بدر
غزاسندنصكره كدرندن عدسه ديدكلرى مرضدن يدى كون خسته اولوب
(سيصلى نارا ذات لهب) مظهرى اولمغله لهيبلك محقق اولدى اشته بووجهدن
كنيه سيله ياد اولندى اندن غيرى كسنه قرآنده كنيه سيله مذكور اولمشدر
سبب صوريسى دخى رخ رنكين آتشينه مالك اولمسيدر (تبت) هلاك اولدى
ديمكدر بددعادركه اولسون ديو معنا ويرلوب (يدا) اصلنده يدان اولوب اضافتله
نون ساقط اولدى الر ديمكدركه لفظا مرفوع رفعى الف ايله تبت فعلنه فاعلدر
حقيقتده مراد الهى ابولهبك الرى اولديغى صورتده سبب بودركه (وانذر عشيرتك

الاقربين

الاقربين) كريمه‌سى نازل اولدقده كه حبيبم اقربالك جماعتنى قورقوت
مآلنده اولمغله مجموع اقرباى نبويه‌دن حياتده بولنانلرى جمع بيوروب عذاب
وعقاب اخروى ايله تخويف ايدوب برطريقله مغرور اوله جق نسنه يوقدر
انجق (ليعبدون) تنبيهى اوزره وحدانيت حق مقر وعبوديتده قائم وجرم
وقصوره اعتراف دائم كركدر ديو * امر الهى يى تبليغ ايلدكده ابولهبك
زبانه زبانندن * تبا لك الهذا دعوتنا * يعنى خسران وهلا كه مظهر اوله سين
بزلرى بونك ايچونمى دعوت ايلدك ديو ادبدن خارج اطالهٔ لسان ايله قناعت‌نكار
اولميوب حد عميق تجاوز ايله يردن برطاش قاپدى كه انكله ضرب ايليه‌ دوحال
سورهٔ كريمه شرفده نزول اولدى * ياخود الردن مراد الهى انك نفس خبيثى اوله كه
(ولاتلقوا بايديكم الى التهلكة) كريمه سنده دخى ايدى جمعدر مفردى يد ايله
نفس مراد دركه ارادهٔ كل اولور تهلكه‌يه كنديكزى نفسكزى براقالك ديمكدر ديديلر
انده دخى (تبت يدا ابى لهب) تبت نفس ابى لهب ديمك اولور * ياخود ايكى
الندن مراد دنيا وعقباسيدركه (خسر الدنيا والآخرة) مظهرى اولدى ديمك اوله
ديديلر (صخرة) يدا اوزره معطوفدر ابولهبك زوجه‌سى اسميدركه كنيه‌سى ام
جميلدر معاويه‌نك باباسى اولان ابوسفيانك همشيره سيدركه ابوسفيانك اسمى
صخره در ايكيسنك باباسى حربدر انك دخى باباسى سر قبيلهٔ امويه اولان اميه در
(حمالة الحطب) اودن حمالى ديمكدركه يتده صخره‌نك خبربعد خبرى وياصفتيدر
حطبدن مراد الهى كناهلريدركه دوزخقرار اولدقده كنديني سوزان ايلمكده
حطب مشابه سنده در اول عورت حقنده بوادى قرآنده ايكى اعتبار ايله مشلربرى
مجازدركه سخن چين يعنى قوغجيلق ايدرديكه انك نماميتى حطب كبى آتش فتنه‌يى
فروزان ايدردى وبرى دخى حقيقتدركه كيجه‌لرده خار مغيلان جمع ايدوب
حضرت رسالتك سعادتخانه‌لرندن مسجده دك اول تدارك ايلديكى ديكنلرى
وضع ايدرديكه مبارك قدملرين زحمدار ايليه (بيت) بولنده ديكن ديكمه صقين
كمسنه‌نك اى دوست * خارك دكل اول زخم خطاسى ديكنكدر (معناى اجمال بيت
اى ابولهب اللرك قوراسون ياخود سن هلاك اوله سين اى ابولهب وزوجه‌لك دخى
هلاك اولسونكه حربك قزيدر وقرآنده حق تعالى تبت وتب ديوسنى نهايت مذمتله
ذم ايلديكى كبى عورتنى دخى حمالة الحطب ديو تحقيرا يلدى ديمكدر زيرا (نكته)
اهل تفسير ديرلركه قرآن كريمده حق تعالى بك سوديكنى وبك سومديكنى ذكر
ايلدى بوقوله نظرله مغضوبلرك بونلر منتهيلرندندر شيطان وفرعون كبى (منقبه)

نظام الدين نيسابوری تفسیرنده روایت ایدر اسما بنت عمیس رضی الله عنها دیرکه وقتا سورهٔ تبت نزول ایلدی ام جمیل انی ایشیدوب اللرینه طاش الوب مسجده کلدیکه حضرت رسالت علیه السلام ابوبکر صدیق رضی الله عنه ایله صحبت ایدرلردی برمقدار هذیان ایله اطالهٔ لسان ایلدکده اداسی جناب رسالتنه خطاب کبی اولمامغله ابو بکره شبهه کلوب ایا جناب شریفکزه می خطاب ایدر دیدکده حجله زیب نبوت علیه التحیه بیوردیلرکه اول عورت بنی کوره مز مکرکه (واذا قرأت القرءآن جعلنا بینك وبین الذین لایؤمنون بالاخرة حجابا مستورا) کریمه سنی تلاوت بیورمشلر ایدی ام جمیل ابوبکره خطاب ایدوب یاابابکر صاحبك بنی هجو ایلمش دیدکده ابوبکر لاورب الکعبه سنی پیغمبر علیه السلام هجو ایلمدی دیدی * پس جناب رسالتی کورمدیکی سببدن خانهٔ خباثت لانه سنه عودت ایلدی واقعا قرأن کریم کلام رب قدیم در لفظ نبوی دکل که هجو ایلمش اوله یاخود فرقان مبینده اولان ذمه هجو دیمزلر هجو شعرده وکلام ناسده اولور * بعضیلر دیدیلرکه شاید حضرت امیرك بو کفتاری ام جمیلك مسموعی اولوب سخن پیغمبر علیه السلام ظن ایلیه * پس هجو تعبیری برنده اولور (فائده) هجو هاء هوز ایله شعرده و حجو حاء حطی ایله نثرده زبانزددر (ترجمه) ای شاننه نزول ایدن تبت یدا ابی لهب * زوجك ده صخره بنت حرب حمالة الحطب عجب

خذلت نبی الله قاطع رحمه * فکنت کمن باع السلامة بالعطب

(خذلت) فعل وفاعلدر ترك ایلدك دیمك (نبی) مفعولیدر (قاطع) فاعلدن حال (رحم) فتح وکسری دخی جائزدر اصلنده اوغلان یتاغی که انا رحمی دیدکاریدر صکره قرابت یعنی خصملق معناسنه شهرت بولدی (عطب) هلاك (منقبه) قطع قرابتدن مراد حضرت امیر بودرکه جناب رسالتك دختراتندن رقیه ایله ام کلثوم دن هر بری ابولهبك اوغللری عتبه ومعتبك هنوز منکوحه لری ایدی سورهٔ تبت نزولنده زفافلرندن مقدم ابولهبك ابرامیله اوغللرینك ایکیسی دخی کریمه مذکوره لری تطلیق ایلدی صکره حضرت عثمان ابتدا رقیه یی تزوج ایدوب وفاتندنصکره ام کلثومی دخی تزوج ایلدیکی جهتدن حضرت ابن عفانه ذی النورین دیدیلر ابولهب مرده اولدقدنصکره عتبه ومعتب حقنده حضرت رسالت بیوردیلرکه انلری حق تعالیدن رجا ایلدم بکا هبه ایلدی دیوب عباس حضرتلرینه امر ایلدی ایکیسنی دخی بولوب حضور شریفه احضار ایلدکده

بلاتردد شرف اسلامله مشرف اولدیلر (ترجمه) ترك ایلدك رسول حقی
قطع ایدوب قرابتی * ویردك یله سلامتی آلدك خسارت وتعبه

لخوف ابی جهل فاصبحت تابعا * له وكذلك الرأس يتبعه الذنب

ابوجهل) قریش كفره سنك پیوكارندن عمرو بن هشام بن مغیرة بن عبدالله
المخزومیدر كنیه سی ابو الحكم ایدی اسلامندن یأس كلدكده حضرت رسالت
ابوجهل كنیه سنی تعیین ایلدی (فوائد) بوبیتده رأس وذنبی اصطلاح نجومی یه
حمل مناسب دكلدر زیرا اكرچه ذنب نحسدر لكن رأس سعددر ذنب دخی اكا
تابعدر دیمكله سعادت اقتضا ایدر بونده ایسه ابوجهله ابولهبك تابع اولدیغی
مراددر لعنت بهردو زیرا ایكیسی دخی نحس اكبردر * غریبدركه * ابولهب *
وابوجهل * عددده متقاربدر * لطائفده امام ثعالبی تعیین ایدركه ایكیسی دخی
احول یعنی كوزلری شاشی ایدی دیدهٔ قلبلری دخی طریق حقده شاشی اولدیغی
اولوا الابصاره عیاندر وكتب ادبدن مایعول علیه ده مصرحدركه مرض ابی
جهل ابنه علتنه ومرض ابی لهب دخی لواطه یه اطلاق اولنمق بین الادباء
اصطلاحیدر (ترجمه) بوجهله خوفله اویوب دمدار اولوب شقاوته *
كیردك زه ضلالته تابع اولوب سیره ذنبه

فاصبح ذالك الامر عارا يهيله * عليك حجيج البيت فى موسم العرب

(حجیج) جمعدر مفردی حاجدر (موسم العرب) مقدمة الادبده حاجیلر بازاری
دیمشدر وقت حجده اولدیغی سببدندر مرادمنا بازار ایدر دیمشلر لكن مطلقا موسم
حجدر خصوصا بو محلده همان جمعیت حجاج مراد اولوركه زمان معلومدر * وحج
لغتده قصددر صكره مكه یه ادای نسك ایچون عزیمتده متعارف اولدی (عرب)
لغت تازینی تكلم ایدنلردركه عجم مقابلیدر (مفهوم كلام) ای ابولهب سنك
ابوجهله بوامر متابعتك بر عار زونا موسدر كه صبرایله موسم حجده عربان جمع اولوب
حج شریفه كلدكلرنده انلر اول عاری سنك اوزریكه القا وایقاع ایدرلر اول وقتده فهم
ایدرسین كه سن اول امرده نه خطا ایلدك (ترجمه) بوایش دكلمی ساكه عاریارین
یوزیكه اورەلر * حاجی كورساكه نه دیر ایردكده موسم عرب

ولولان عن بغض الاعادى محمد * كانى ذووه بالرماح وبالقضب

(لان لین ماده سندن ملایمت ایلدی دیمك (لو) دخولیله شرطیه اولور (محمد)
علیه السلام فاعلیدر محمد امفعول اولمق خلاف ظاهر كورنور لكن ترجمه اكا
ناظردر (عن) تعلیل ایچوندر بغض مهمله‌لرله در مصدر فاعلنه مضافدر تقدیم

مهمله ایله بعض نسخه سی مفید دکادر (لحا) لحو ماده سندن درکه دری یوزدی دیمکدر سلح الجلدکبی وبعض نسخه ده لحانی لحانی دن مخفف اهلکی معناسنه در دیدیلر لکن مأخوذ من اسلم واربجدر (قضب) ضم وفتح ایله عمر وزننده قاضب ویا قضیبك جمعیدر کسیجیلر معناسنه درمراد قلجلردر * اصلی شده ایله کل وزننده ایدی وزن ایچون تخفیف اولندی * قضب دخی اکرچه ضمه لرله نسخه در وتسکانی قلیلدر یوتملش وطوغرلمش اوقلر در لکن قافیه تسامحه مبنی وتوجیهی دشوار اولور (فحوای سخن) اکر دشمنلرك ایلدکلری عداوت سببیله پیغمبر علیه السلام نرم یعنی ملایمت اوزره کورنسه ومدارات ایلسه اول بغض صاحبلری مزراقلر وقلجلر یعنی آلات حرب ایله بنم دریمی یوزر ایدی (ترجمه) ممکن اولیدی بغضله اولان عدو محمده * سیف وسنان ایله بنی مجروح ایدردی روزوشب

ولن یشملوه اوبصرع حوله * رجال ملاء بالحروب ذووحسب

(او) الان معناسنه در (ملاء) رجال وزننده وصفتیدر جمعدر مفردی ملی ءعظیم وزننده در (مفاد مراد) پیغمبر علیه السلام اطرافنده حسیب ونسیب واصیل ونسیل نیجه فریق عریق * وانواع حربله مردان شجاعتسکار استواردن چوق کمسنه لر تاکه دوشورلمدکجه انی دشمنلر جمع واحاطه یعنی دستدراز کزند اوله مزلر وبلکه هیچ وصلت بوله مزلر * لکن بعضیلری معناده دیمشلرکه اطرافنده نیجه شجعان انی محافظه ایلمکده ایکن دشمن اکا ظفریاب اوله مز که ترجمه اکا ناظردر وبو معنی کندیده شجاعت اولمیوب وعصمت باریده اولمامسنی ایهام ایدر مع هذا (والله یعصمك من الناس) کریمه سی معصومیتن اثبات ایدر * خصوصا بر پیغمبر حرب وقتال وجنك وجدال اثناسنده مقتول اولمامشدر دیو ابن جبیردن منینی شرح یمینی ده تصریح نقل ایدر * مکرکه بوکفتار آیت کریمه نك نزولندن مقدم صدور ایلمش اوله (ترجمه) رهیاب اولورمی دشمنان پیرامن محمده * اطرافنی احاطه ایلردمبدم ذوی حسب

تباوتعسا لك یاابن عنبة * اسقیك من كأس المنایا شربة

(ولاابالی بعد ذلك غبه) بورجز غزای بدرده ولیدی قتل ایلدکده اشنان امیرانه دن ظهور ایلمشدر اوج مصرعدر (تب) (ومنایا) (ولاابالی) (وغب) ماده لری آنفا تفصیل اولنمشیدی (تعسا) دخی تبا کبیدر لکن تعس اکثریا ابلیسنده زبانزددر مفعول مطلقدر فعلی وجوبا محذوفدر (ابن عنبه) ولیدك کنیه سیدرکه عتبة بن ربیعه پدر یدر (غبه) ضمیری اسقیك دن منفهم اولان سقیه

عائددر

عائددر (مآل رجز) ملك قهار تعالى اى وليد پليدسنى هلاكه دوار ينده خسرانه
مظهر ايلسون موت كاسه سندن برجرعه ايله سنى شمدى بهره ياب ايدرم صكره
استرسن كون اشرى كل ايچ حاجتم اولماز يعنى انك ينه كلمسيله همبالرى مراد
اولوركه كندى غيريله انلرك كلدكارى كندى ينه كلمك كبيدر (منقبه) امام
بخارى ومسلم على الاتفاق تخريج ايدرلر ابوذرغفارى بيورمشكه قسم اوخالق
ذى الجلاله كه (هذان خصمان اختصموا فى ربهم) كريمه سى عبيدة بن الحارث بن
مطلب وحمزه وعلى رضى الله عنهم بدر غزاسنده ز بيعه نك اوغللرى عتبه وشيبه
ومذكور عتبه نك اوغلى وليد ايله مبارزه ايلدكارنده نازل اولمشدر * حافظ اسمعيل
ديركه وقتا اوچ كافر ميدانه چيقدقلرين اهل اسلام عسكرى كوردكارنده حارثك
اوغللرى عوف ومعوذ وزواحه نك اوغلى عبدالله انلره قارشو واردیلر * عتبه ندا
ايلديكه اى محمد بزه اقرانمزى ارسال ايله پس عبيدهٔ مذكورى وحمزه وعلى
جنابلرينى حضرت سرد اراكرم صلى الله عليه وسلم فرستاده بيورديلر عبيده
عتبه يه مقابل * وحمزه شيبه يه مشاكل * وعلى وليده معادل كلديلر * حمزه
وعلى درحال شيبه يله وليدى قتل ايليوب عبيده ايله عتبه بر برلرينى مجروح
ايلمشلر ايدى عبيده يه امداد وعتبه يى دخى قتل ايليوب عبيده يى حضور سعادته
كتورديلر اول جراحتدن شهادت ميسر اولدى (ترجمه) ابن عتبه همدم
اولسون سا كه خسران وتباب * بخش ايدم سا كه بودمده جام موتيله شراب *
صكره اقرانك دخى كاسه بجه اولور حصه ياب (نطق آخر)

والخيل جالت يومها اغضابها * بمربط سربالها ترابها

بودوبيت احد غزاسنده مشركينك علمدارى اولان ابوسعيد ابن ابى طلحه نك
رجزينه جواب اولمق اوزره صادر اولان ارجوزه دركه اول غزاده سعد بن ابى
وقاص رضى الله عنه انى اوق ايله قتل ايلديكى قصه دال مهمله ده كاسه كركدر
ان شاء الله تعالى * ابوسعيدك رجزى بودركه كندى شجاعتنى وقومنى مدحدن
عبارتدركه بش مصرعدر (نظم) قد قدمت براية اربابها * تجفل فيها دونها
اصحابها * ولمت من اهوالها اهابها * والصيد من ارجائها شهابها * يأتيه من
قسيها انشابها (خيل) ات اكن را كبلرى مراددر (اغضاب) ضم وشدايله جمعدر
كاب وزننده (واغضابها) نسخه در (مربط) مسطر وزننده ايپ حبل كبيدر
غضابك خبريدر مقيد تقديرنده (سربال) كوملك قيص معناسنه درمبتدا اولوب
خبرى تراب ودرت عدد ضمير خبره عائدلردركه مؤنث سماعيدر (معناى بيت)

آتلروسوارلری جنك كوشنده جولان ودوران ایلدیلر واول حربه غضبناك اولنلر اسیراولوب باغلندیلر واول مرتبه ده حرب وقتال وجنك وجدال اولدیكه غزاتك آتلرینك نعللرندن طاغیلان طپراقلر كویا حربك لباسی اولدی اهل قتال اولقدر خاك آلود اولدیلر (ترجمه) روزحربده خشمله جولان ایدر مردان حرب * جسمنه پیراهن اولور نیجه نك میدان حرب

وسط منایا بینها احقابها * الیوم عنی ینجلی جلبابها

(وسط) بونده ساكن الوسط درابكیسی بیننده فرق ایچون (المتحرك ساكن والساكن متحرك) دیمشلر یعنی حركه ایله وسط برنسنه نك اورته سی اولمغله محل واحد البته ساكندر وعكسی یعنی ساكن اولان وسط برمحلك هرطرفیدرپس متحركدركه هر بری مراد اولور برمحلنه خاص دكادر ظرفدر رفی وسط تقدیرنده (منایا) فتحله جمعدر مفردی منیه موتدر دوه ده استعاره اولنمشدر (احقاب) جمعدر مفردی حقب دوه نك سمر ینی بلنه باغلادقلری ایب (جلباب) رداوهرنه كه جمله لباسلرك اوزرینه لابس اوله لركه فرجی وچارشب كبی جمعی جلابیب لفظ كریمیدر (معنای شعر) موت دوه لرینك بلنده ایپلرباغلی بین الحرب مردان میدان راكب اولورلربو كون بندن لباس حرب منسلب اولوب اندن عریان اولورم یعنی قضیهٔ كارزارحربی نتیجه پذیروخاتمه كیر ایدرم بكا مقابل اولاجق كمسنه قالماز (ترجمه) اوسطی موتك اولاندرآرمده ازمان حرب * رفع ایدم جلبابنی بوكون اوله عریان حرب (نطق آخر

الا علی تقحم الفوارس هكذا * عنی وعنهم اخروا اصحابی

(مقدمه) تاریخ هجرتك دردنجی سنه سی سلطان سریر اصطفا علیه التحایا خیبریلردن هارونی النسل اولان بنی نضیر قبیله سنك نقض عهدلرینه بناء جلای وطن ودیاراخری مسكن ایلملری بابنده فرمان نبویلری صادراولوب انلردخی حرف الفاده افاده اولنمسی ان شاء الله الاكرم مصمم اولدیغی وجه اوزره بعضیسی مكه یه ونیجه سی اذرعات وسائربلاده نقل ایلمشلرایدی * بشنجی سالده كفرهٔ قریش وسائر یهود ایله اتفاق ایدوب مدینهٔ منوره یه توجه ایلدكلرنده بعد المشوره سلمان فارسینك تعلیمیله اطراف شهره خندق حفرینه مباشرت بیوردیلر * وزمرهٔ اصحاب بودعای اجابت روای سلطان الانبیاء علیه التحایا ایله بهره یاب اولدیلر * اللهم ان العیش عیش الاخره فاغفر الانصار والمهاجره * وانلردخی بوبیتی انشاد ایلدیلر (نظم) نحن الذین بایعوا محمدا * علی الجهاد مابقینا ابدا * امرخندق

تمام اولدقده برکون عمرو بن عبد الود بن ابی قیس ونوفل بن عبد الله مخزومی * ومنبه بن عثمان بن عبید وعکرمه بن ابی جهل وهبیرة ابن ابی وهب وضرار بن خطاب ومرداس بن محارب * یدی نفر سواری خندق کنارینه کلدیلر و برتنك محل بولوب خندقك دروننه آت سوردیلر * انلری کورنجه حضرت مرتضی بعض اصحاب کرام ایله خندقه واروب استقبال ایلدکده عمروه خطابا حضرت امیر بیوردیلر که ای عمر وسنك حق تعالی ایله عهدك واردرکه قریشدن هرکیمکه سنی ایکی خصلته دعوت ایلیه البته برینی قبول ایده سین * عمرو تصدیق ایدوب بویله عهدم واردر دیدی پس حضرت امیر بیوردیکه سنی بن حق تعالی یه ورسولنه واسلامه دعوت ایدرم قبول ایله عمرو دیدیکه بو دعوتی قبول ایلم ینه جناب مرتضی دیدیکه پس کل آتدن آشاغی نزول ایله که ایکیمزده یایا اولوب سنکله جنك ایده لم * عمرو دیدیکه بو دعوتی قبول ایدرم لکن والله بن سنی غالب اولسم دخی قتل ایلمك استم ونیتمده دخی یوقدرکه بنی نزوله ترغیب ایده سین حضرت امیر بیوردیکه والله سنی قتل ایلمك بنم نیتمده واردر قتل ایلمك استرم * پس عمرو آتدن اشاغی اینوب محاربه یه شروع ایلدیلر در حال جناب مرتضی عمروی قتل ایلدی * ومنبه اوق ایله مجروح اولوب مکه یه فرار وانده رفتاردار البوار ایلدی * ونوفلی طاشه طوتدیلر انی دخی جناب مرتضی قتل ایلدی بو بیتده اولان فوارسدن مراد بونلردر (همزه) استفهام انکاری ایچوندر (تقتحم) شدتله دخول ایدر دیمك که عاقبتنی فکر ایلمکسزین کندینی آتمق معناسنه اقتحام مصدرندندر (فوارس) جمعدر مفردی فارس آتلو دیمکدرکه یایاد کل (اصحابی) منادادر مراد حضرت امیر ایله برابر اولان مسلمانلردر (بشارت) جابر انصاری بیورمشکه حضرت علینك عمروی قتلی قرآن کریمده جناب حقك نقل ایلدیکی داود وجالوت قصه سنه مشابهدر * وحذیفه جنابلری دخی دیمشدرکه قیامته دك بردخی برکون اولمازکه امت محمد بوکون ایلدیکی عملدن زیاده اجری اولان برعملی دخی ایده لر (مفاد معنی) ای اصحابم واخوانم بوفارسان میدان کارزار بوروشله بنم اوزریمه می هجوم ایدرلرهله حقیقت حال آشکار اولنجیه دك بندن وانلردن کیروطورلك جمله ایتمالك (ترجمه) هجوم ایدن بکا بونلرکبیلرمیدر ای احباب * بو حربی قزدرم بن سز برازتأخیر ایدن اصحاب

اليوم تمنعني الفرار حفيظتي * ومصمم في الهام ليس ينالي

(اليوم) مؤخر فعلك ظرفیدر (فرار) تمنع یه مفعول ثانی (حفیظه) غضب وحمیت

(مصمم) كوكى كسن قلج (هام) باش كوكى (نبا) تقديم نون ايله كارايلميوب دفع ايلدى ديمكدر ايس نبا دفع ايلمدى ديمك اولور (معنى) بوكون وبوانده بنم غيرت وعلو همت وحميتم بنى فراره قومز واستخوان بيرى چالدى ايدن قلج دخى بنى مقابلة حيدرانه دن منع ودفع وتبعيد ايده مز (ترجمه) فراردن منع ايدن بوكون بنى نام وننك اثمدر * سرم اوزره اولورايسه دخى شمشير آتشتاب

آلى ابن عبد حين شد الية * وحلفة فاسمعوا من الكذاب

(الى) هذا اوزننده يمين ايلدى ديمكدركه مصدرى ايلاء اكرام وزننده در (ابن عبد) عبد الود نام كسنه نك اوغلى عمروكه حضرت اميرك يدنده قتلى قريبا مذكوردركه نبى الله عليه السلام جنابنك مأموررسالت اولد قلرى قومك صنمك اسمى وددركه لفظقرأنيدر * مذكره بنى كلب قبيله سنه نقل ايلديكه دومة الجندل نام محلده ايدى (شد) بونده حمله قيلدى ديمك (الية) عطيه وزنى اوزره مفعول مطلقدر قسم معناسنه كه يمين وفارسيده سوكند ديرلر * فاسمعوا من الكذاب ايلاءه تقدير نده مفعولدر وبيت آتيده بان لا يصد جار ومجرور اول مقدره تعلق ايدر (مؤداى معنى) عمرو حمله سى وقتنده يمين ايلدى كه حمله سى ايشدبلر وبن دخى يمين ايلدم وانك يمينى ايكى شيء اوزره دركه بيت آتيده كاور * بعض نسخه ده وفاسمعوا من الكذاب * امر صيغه سى ومن استفهام ايله واقعدر * لكن قافيه لرجز طرفنه حكمكدن اوترى ضمه يه مساعده يابنى فتحه نصب نفس ازاغدى (ترجمه) يمين ايتدى بكا حمله ايدنجه ابن عبد الود * يمين ايتدم دخى بن ايتدى اول كذابى كوش احباب

ان لا يصد ولا يهال فالتقى * رجلان يضطربان كل ضراب

(لا يصد) يوز چويرمز ديمكدر وبونده بان تقدير اولنوب بيت سابقده متعلقنه اشارت اولنمشدر (لا يهال) تهليل يعنى هيلله ايلمز كه لا اله الا الله ديمز (التقى) ماضيدر قارشولنشدى ديمك كه تكلمدن غيبته التفات واردر (ضراب) كسر وتخفيف ايله قلجلشمق معناسنه قانون الادب ترجمه سى اولان السنة ثلثه ده يازلمش ايدى (وكل لفظى بو محلده ضرب شمشيرده هرنقدر بند مطراق معرفت * وفن صنعت واريسه جمله سنى حمله سنده اجرا ايلديكنى افاده واحاطه ايچوندر (تمام معنى) مذكور عمرولك قسمى بوايكى امر اوزره منعقد ايدى برى حرب وضربدن روكردان توقف اولمه وايكنجى مغلوب ومضطر اولورسه دخى اسلامى قبول ورسالت نبويه يى اقرار اهلنك زمره سنه دخول ايلميه * پس ايكيمز قارشو كلوب بر بريمزه بيمحابا شدت وصولته باشلادق كه ايكيمزدخى بيلد يكمزدن قالمدق

(ترجمه)

(ترجمه) يمينى ايتميه تهليل وكبرودونميه برذن * حواله ايلدك بر بيريمزه تيغ شهرتياب

فصددت حين رأيته منقطرا * كالجذع بين دكادك وروابى

(منقطر) قاف ايله يانى اوزرينه دوشن كمسنه (دكادك) مساجد وزننده جمعدر مفردى دكداك قومك الچق محلى كه خندقك چقوريدر (روابى) رابيه نك جمعيدر قوم يعنى كه خندقدن حفر واخراج ايله پيدا اولمش اوله * بعضيلر ربوه نك جمعى اولان رباويدن مقلوبدر بئرك جمعى آبار اولديغى كبى ديديلرسا كنين سببيله يانك دخى ضمه سى كبى ساقط اولوب لفظا حركه با اشباع قيلنور * وياخود روابى روبى نك جمعيدركه رئيبك مؤنثيدر رئيب وزن ومعناده غليظدر * قوم روبى نفسلرى وقلبلرى غليظ طائفه كه رقت ايمان ورحمت دينلدن بريلر ديمكدركه سائر رفيقلرى اولان كفره مراددر ديديلر (مرام امير) اول يمينده حانث اولمدي واقعا عمرو فرار من الله ايلدى فرار الى الله ايلمدى خرما شاخى كبى قطر وجودى اوزره خندق ايچنده سائر كفره بيننده دوشمش انلر كبى ياتمش كورنجه بندخى قتالدن ال چكوب عودت ايلدم ديمكدر (ترجمه) اودم دوندم كانى كوردم يقيلوب برده پست اولدى * يره دوشمش درخت منتهى كبى يا تور بى تاب

وعففت عن اثوابه لوانني * كنت المقطر بزنى اثوابى

(بز) قايدى ديمك ونونده قاپرايدى ديوادا اولنور (اثوابى) بدلدر (مراد ناظم) بز آنك البسه سنه رغبت ايلميوب عفت ايلدم اكرا كا اولان تقطير حالى بكا اولسه تحقيق اول بنى صويردى (منقبه) اول انده حضرت فاروق رضى الله عنه ياعلى غزاك مبارك اولسون (من قتل قتيلا فله سلبه) اثر شريفى حكمنجه زرهنى المازميسين ديدى واقعا اول درعك بر نظيرى دخى يوغيدى حضرت امير بيورديلركه قريشيدن جمله من اقربايز لابس اولديغى درعى سالب اولوب شايدكه ستر عورت ايدجك برغيرى شيئى اولميه مكشوف اترك ايلمكدن حيا ايدرم ديو بيورديلر (ترجمه) چو عفت ايلدم اثوابنه هيچ اولمدم راغب * انك يرينه بن دوشسم قومزدى بنده هيچ اثواب

عبد الحجارة من سفاهة رأيه * وعبدت رب محمد بصواب

(حجاره) حجرك جمعيدر طاشلردر والتون وكمشه دخى حجرين ديرلر (سفاهت) خفت عقلدر بو قرينه دن ناشى حجاره ايله ذهب وفضه مراد اولنمق اصل معنا سندن اولادر زيرا بيت شريفك داخلنده زر وسيمدن اوچيوز التمش عددبت

وارایدی رئیسلری هنر وزننده هبل ایله معروف ایدی فتح الفتوح وقوعنده جمله سنی امر همایون نبوی ایله شکشت ایدوب وهر کیمک خانه سنده بت وار ایسه پاره پاره ایلسون دیو فرمان جهانمطاع پیغمبری صادر اولدی (رأی) ایکی نقیضک برینه نفس غلبهٔ ظن سبیله اعتقاد ایلمسکدر (ترجمه) پرستش ایلدی احجاره اول رأی سفاهتله * بنم معبودم اول رب محمد مصطفا وهاب

عرف ابن عبد حین ابصر صارما * یهتزان الامر غیر لعاب

(عرف) برینه علم دخی نسخه در (ابن عبد) عمرومذکوردر (صارم) کسیجی دیمکدر کثرت استعمالی قلجده در (یهتز) دترردیمک (لعاب) کسرایله ملاعبه (ترجمه) چوکوردی سیف صارم اهتزازین دست پاکده * اودم بیلدی بوکاری کیم دکل بازیچهٔ احباب

اردیت عمرا اذطغی بمهند * صافی الحدید مهذب قصاب

(اردیت) مهمله لر ایله نفس متکلم وزن ومعناده اهلکت یعنی بن هلاک ایلدم دیمک (مهند) سیف هندیکه قصیدهٔ برده ده کعبک خرقهٔ سعادت الباسیله کعبنی عالی ایلدکاری بیتده دخی واقعدر اردیت فعلنه متعلقدر (قصاب) صادمهمله ومعجمه دخی لغتدر قاطع معناسنه مهندک اوچنجی صفتیدر (ترجمه) چو طغیان ایلدی عبد بن عمروک رشتهٔ عمرین * کسوب تیغ مهندله بحمیه اولدی پس رهیاب

لاتحسبوا الرحمن خاذل دینه * ونبیه یامعشر الاحزاب

(لاتحسبوا) ظن ایلمالک دیمکدر اندنصکره اولان (رحمن) (وخاذن) ایکی مفعوللاریدر (معشر) اول جماعتدرکه بر برلریله اختلاط ایده لر (احزاب) حزبک جمعیدر مراد غزوهٔ احزابک رجالیدرکه غزوهٔ خندق دخی دیرلر * انلربنی قریظه درکه رئیسلری کعب بن اسددر * وبنی نضیردرکه سرچشمه لری حیی بن اخطبدر * وقریشدرکه باشلری ابوسفیاندر ودخی قبائل سائره در (مآل مراد) ای اعدای دین بیزلر ظن ایلمالک که رب العالمین تعالی بودین مبیننی وپیغمبرینی ترک ایلیه بویله دکلدر . (ترجمه) خداوند معینی صنمکز مخذول ایدردینن * یاخود پیغمبرین ترک ایلیه ای معشر احزاب (نطق دیکر)

ستشهد لی بالکر والطعن رایة * حبالی بها الطهر النبی المهذب

(کر) کیرودوندرمک * بونده معنی برکره دنصکره برحمله دخی ایلمک حتی جناب ناظمک لقبلرینک بری کرار درحمله کار محارب معناسنه در (رایه) سنجاق که علم

دخی دینور (حبا) مهمله ایله وبردی یعنی عطا ایلدی دیمکدر * ایکنجی مفعوله
تعدیه سی حرف جر ایله در (طهر) پاك یعنی عین طهارت ظاهری (مهذب) پاك
یعنی طهارت باطنی ایله پاك قیلنمشدر که شق الصدر ماده لرینه ایمادر * اهل
اسلام ظهارتلرك ایکیسنه دخی سعی لازمدر حتی خواجه نقشبند قدس سره
جامدن چیقدقده بور باعی زبانکذارلری اولورمش (رباعی) ای درخم چوکان
تودل همچون کوی * بیرون نه زفرمان تودل یك سرموی * ظاهر که بدست ماست
آنراشستم * باطنکه بدست تست آنرا توبشوی (مرادناظم) قربیامیدان جنکده
حمله وصوله وحرب وضرب اهلی اولدیغمه اول پیغمبر پاکتر علیه الصلاة والسلام
جنابلری جمله اصحاب ایچندن بوبنده لرینه تخصیصا عطا واحسان ایلدکلری
علم شریفلری شهادت ایدر یعنی آنی بکا عطالری شاهددر زیرا جمله غزاتدن
شجیع ومعتمد کمسنه علمدار اولمق معتاددر (مهمه) رایه سنجاق معناسنه در لوا
دخی دیرلر علم ایکیسنه دخی دیرلر لکن رایه ایله لوانك فرقی بودر که رایه علم کبیردر
آل عثمانده اولان سنجاغ شریف کبی اقام الله برهانها که عسکر اسلام آنك
اوغورینه جمع اولور وصاحب حرب اولان رئیس قوم دائما اکا ناظر ومنتظر
اولور * ولوا علم صغیردر * امیر قومك کمکبه ودبدبه سنك علامتیدر که دورنده
امیره تابعدر امیرا کاتابع اولماز * ترمذی تخریجی وانس روایتیله جامع صغیرده
مصرحدر که سلطان کتیبهٔ انبیا علیه التحایانك رایه لری سیاه ولوالری بیاض
ایدی * وحضرت صدیقه رضی الله عنهانك رداسی ایدی * ابن قیم دیرکه رایهٔ
سیاهلری عقاب اسمیله بنام ایدی لکن دیدیلرکه سیاه خالص دکل ایدی سیاهه مائل
اولان رنکلردن دخی اولدیغی واردر لکن محل بعیددن باقلسه سیاه کورینور *
اما قاضی وطیبی طیب الله ثراهما اسود حالك یعنی سیاه خالص ایدی دیدکاری
اختلافلری اختلاف اوقاته حمل اولندی یعنی بعض غزواتده سیاه صرف
وبعضیلرنقطی تعبیر اولنان پشیل ودخی سائرلون ایله ملون اولدیغی واردر * حتی
ابوداود سننده صاری دخی اولدیغی روایت ایدر * وترمذی علالنده برأ بن عازبدن
روایت ایدرکه اعرابك البسه سندن نمره اسمیله معروف مربع بردهٔ صوفدن دخی
اولدیغی واردر * وطبرانی ترمذینك روایتنی نقلدنصکره اوزرنده لا اله الا الله محمد
رسول الله یازلمش ایدی دیمشدر * ابوبکر ابن العربی محدث دیرکه لوا من راغك
اوجنه ربط اولنور اما رایه نك مخصوص عصای کبیری اولوب اندن دور اولماز
مکرکه فنا بولمغله ضعف کاوب روزکاره تحمل ایلمیه اول وقتده تجدید اولنور

(فائده) پیغمبر علیه الصلاة والسلام جنابلرینك دین مبین اوغورینه ابتدا عقد
بیوردقلری رایه بدر غزاسندن مقدم برسریه ارسال ایلدکده عبیدة بن الحارث
القرشی یه عطا ایلدکلری علمیدرولواد نخی ابتدا حضرت حمزه یه اعطا بیوردقلری
علمدر عسکره هر قبیله یه برسنجاق ویرلدی وحکم وقتله نیجه کمسنه لر کندیلره علمدار
اولدیلر لکن حضرت امیر جمله دن چوق تعیین اولندی (مهمه) جناب ابی ایوب
انصاری دخی بعض سرایاده حتی جامع کبیر امام سیوطی آخرنده مسند ابی ایوبده
وغیریده ابوایوبك همشیره زاده سی براءدن مرویدرکه خالم خالده راست کلدم رایهٔ
نبویه علیه التحیه کندی یدنده اولوب برمقدار عسکره علمدار تعیین بیورلمش
توجهی سمتندن سؤال ایلدم بکا دیدیکه برکمسنه باباسنك منکوحه سنی باباسی
فوتندنصکره تزوج ایلمش انی اخذ وضرب عنق ایله پیغمبر علیه الصلاة والسلام
بکا امر ایلدی دیدی شاید که قبیله سی مقابله ومقاتله ایده لر دیو جمعیتله
متوجه اولمشلرایدی باباسنك منکوحه سنی تزوج ایدن کمسنه نك اسمی منظور
وباباسی اسمی زبان ومنکوحه نك نامی ملیکه بنت خارجه در بوماده (لا تنکحوا
ما نکح آباؤکم) نهی شریفی وقوعندن مقدم واقع اولمشدر صکره ملیکه یی طلحهٔ
مبشر تزوج ایلدی (القصه) امام بخاری ومسلم سهل بن سعددن اتفاقا تخریج
ایدرلرکه هجرت نبویه نك یدنجی سنه سی پیغمبر علیه السلام فتح خیبره توجهلرنده
بیوردیلرکه بورایه یی یارینکی کون تحقیق بر رجله ویررمکه انك یدنده فتح میسر
اولور والله تعالی ورسولی انی سورلر واو دخی آنلری سور چونکه صباح اولدی
پیغمبر علیه السلام بیوردیلرکه علی قنده در جواب ویردیلرکه عاینك کوزلری
آغرر اصحابدن بریله حضور سعادته احضار بیوردیلر ودهان معجز بیانلرندن
بزاق براق مبارکلرین کوزلرینه سوروب درحال درددیده لری زائل اولدی*
رایه یی حضرت امیره اعطا بیوردیلرکه تفصیلی کتب حدیثده مصرحدر قلعهٔ
خیبر محاصره سنده اثنای حربده یهودلك بری برطاش ایله مبارك دست لطیفلرینه
ضرب ایلدکده قالقان اللرندن دوشدی اول آنده قلعه نك قپوسنی قلع ایدوب
حربك تمامنه دك انی کندینه سپر قیلدی * وفتح دخی میسر اولدی بو بیت بوبابده
حسان حضرتلری انشاد ایلدیکی شعردندر (شعر) شفاه رسول الله منه بتفله*
فبورك مرقیا وبورك راقیا * وامام احمد ابو رافعدن روایت ایدر ابو رافع صحابی
پیغمبر علیه السلامك آزاد کرده لرندندر یدی کمسنه ایله بن سکزکشی حضرت
امیرك سپر ایلدیکی باب قلعه یی سعی والتزام ایلدك برندن تحریك ممکن اولمدی

دیمشدر و حضرت امیر بیورر که باب خیبری والله بن قوت جسمانیه ایله قالدرمدم بلکه قدسیهٔ ربانیه ایله ایدی کرم الله وجهه ورضی الله عنهم اجمعین (ترجمه)
علم هر حمله وضربمه شاهد اوله بیل هب * بکا کانی عطا قیلدی نبی حق مهذب

وتعلم انی فی الحروب اذا التظت * بنیرانها اللیث الهموس المجرب
(التظت) علولندی دیمکدر فاعلی حربه عائد (نیران) نارك جمعی (لیث) ارسلان (هموس) نرم وملایم ارسلانك صفتیدر (معنی) ارسلان که آتش کورنجه شدتی زائل اولوب فرار ایلدیکی مجربدر لکن بن سائر ارسلان کبی دکلم بلکه آتش حربی کوردکجه حمله وشجاعت صاحبی اولورم دیمك مراددر (ترجمه) بیلور
چون آتش حرب اشتعاله ایردیکی دم * اولورم انده برشیر دلیر اولور مجرب

وقد علم الاحیاء انی زعیمها * وانی لدی الحرب العذیق المرجب
(احیاء) جمع رقبیله لر که مفردی حیدر (زعیم) کفیل وسید (عذیق) تأخیر معجمه ایله درخرماد الجغزی که تصغیر صیغه سیدر اصلی عذق در و عدق مهمله لر له وغذق تقدیم معجمه ایله دخی لغتدر (مرجب) رجب لفظندن وزن ومعناده معظم در ومیوه سی چوق اغاجدر که داللری التنه طباقلرقونمش اوله (مآل معنی) جمله قبائل اهلی بیلور که بن حربك رجلی ورئیسیم وتحقیق بن جنك وقتنده برنخل خرمای پرمیوه کبی یم که حربك انواع صنایعنی اجرایه قادرم (ترجمه)
قبائل هب بیلور که انلرك بن سیدی یم * کورن دیرباغ حرب ایچره بکا نخل مرجب

ومثلی لاقی الهول فی مفظعاته * وقل له الجیش الخمیس العطبطب
(مفظعات) فاو معجمه ومهمله ایله شدائد شنیعه (خمیس) برعسکره دیرلر که بش رکنی اوله بری مقدمه که چرخه تعبیر اولنور وبری دخی شاق که رئیسنه دمدار دیرلر وبری دخی میمنه صاغ قول ومیسره صول قول وقلب اورته محلنده اولان عسکردر که زبده سیدر (عطبطب) مهمله لر له درهلاك ایدیجی (معنای سخن) بنم کبی شجیع کشی هول وخوف اهلی میاننده بولنمزلر که شدائد اموروده بولنور وبنم کبی از بولنور که اجزای خمسه دن مرکب عسکر مهلکه مالك اوله (ترجمه)
بو هول ایچره اولنلردن بنم مثلم بولنمز * کا کا اندك اوله جیش خمیسك کثرتی هب

رجز اناعلی وابن عبد المطلب * مهذب ذوسطوة وذوغضب
معلوم اوله که بو شعر بحر رجزدندر که مصرعلری تك دخی اولور حتی بوشعری یدی مصرعدر (عبد المطلب) جد نبویدر که حضرت امیر ایله نسبلری انده جمع اولور وعبد المطلب پدری هاشمدر که مدینهٔ منوره یه واروب انده عمرو بن زیدك کریمه سی

سلمایی تزوج وانلردن عبد المطلب دنیایه کلدی یدی یاشنه واردقده هاشم وفات
ایدوب مطلب اسمنده برعمی انی مکه یه کتوروب انك تربیت وحمایتنده نشأت
ایلمکله بندهٔ درمخریده سی ظن اولندیغی جهتدن عبد المطلب دیو شهرت بولدی
زیرامدنی المولد اولوب ویدی یاشنه دك مدینه ده ساکن اولمغله اهل مکه انك
هاشم زاده اولدیغن بیلمزلر ایدی (اسمی) شیبه درسبب تسمیه دخی موی سری
بیاض اولدیغی حالده دنیایه کلمسیدر * حضرت امیر پدری ابوطالبی بوشعرده یاد
ایلمیوب کندینی انلره نسبت ایلدی زیرا بین العرب عبد المطلب شان عظیم صاحبی
ایدی * حتی غزوهٔ حنین ده حضرت رسالت دخی بووجهله اکا کندینی نسبت
ایلمشدرکه بیورر * انا النبی لا کذب * انا ابن عبد المطلب * (سطوت)
وزنا ومعنی حمله در (عضب) تقدیم مهمله وکسر معجمه ایله قلج وناصر معناسنه
دخی اخترى یازمشدر (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب * پاك وصاحب
حمله وسیف عضب

(غذیت فی الحرب وعصیان النوب * من بیت عز لیس فیه منشعب

(غذیت) بمعجمه لرله در ذالده مهمله دخی نعتدر ماضی مجهولدر بن غداالندم
دیمکدر (نوب) جمعدر نوائب معناسنه که مصائب وبلایادر مفردی نا ایله نوبه در
(منشعب) متفرق (خلاصهٔ کلام) بن عبد المطلب زاده یم یعنی اکرچه سادات
قریش اولادندنم لکن حرب وضرب وجنك وجدال ایله وشدائد بلیات اربابنك
عصیانلرنده انلری قهر وتدمیر طریقیله پرور شیافته یم وبر بیت عزتده نشأت
اووزره تربیت کوردم که انده قطعا پریشانلق کدری کورر کمسنه یوقدر (ترجمه)
هم غدا ام درغزا ایله نوب * خانهٔ عزتده کاولمز منشعب

وفی یمینی صارم یجلو الکرب * من یلقنی یلق المنایا والعطب
اذ کف مثلی بالروس یلتعب * بوشعرك مطلعندن ماعدا بیتلرینك اوج مصرع
اوللری دخی یکنسق اوزره واقع اولمشدر (صارم) کسکین قلج (کرب) جمعدر
مفردی کربه غم وهمدر (منایا) جمعدر مفردی منیه موتدر (عطب) هلاکدر
(کف) پنجه که آوج دینور (ترجمه) الده شمشیرم ایدر دفع کرب * باکه
ایرن موتی اولور منتخب * زیرا سرله دستم اولور ملتعب (رجز آخر)

هذا لکم من الغلام الغالب * من ضرب صدق وقضاء واجب
(هذا) ایله مشار مراد سیفدر غالب وضرب قرینه سیله (غلام غالب) کندینی
مراد واجدادندن غالبه دخی ایما وغلبه ایله تفأل دخی غالب احتمالدر (ترجمه)

بوتیغی سزه تحفه چکر غلام غالب * که ضرب صدقله اول ایدر قضای واجب

وفالق الهامات والمناکب * احمی به قاقم الکتائب

(هامات) جمعدر مفردی هامه کاسهٔ سر یعنی قفا کموکی (مناکب) منکبك جمعیدر اوموزلر (قاقم) مناکب وزننده جمعیدر مفردی قمقام کبیر وعین اعیان که رئیس قومدر (کتائب) کتیبه نك جمعیدر وزن ومعناده عساکر دیمکدر (ترجمه) شکست ایدر اول سزی کهی مناکب * انکله عسکری حفظ ایدرم بعون واهب (رجز دیکر)

هذا لکم معاشر الاحزاب * من فالق الهامات والرقاب

(عنتربن) صامته خطاب بیورمشلرکه سر قبیلهٔ بنی مراددر (رقاب) رقبه نك جمعیدر (فالق) شق ایدیجی در کندیلر بن مراد ایدر (ترجمه) بوتیغم اورمغامدر سزه ای معشر احزاب * یری وار باشکز اوزره مقامی کردن کذاب

فاستعجلوا الطعن والضراب * واستبسلوا الموت والمآب

(استبسلوا) میدان حربه کندیلریکزی اتك دیمکدر استعجلوا کبی امردرکه ورطهٔ موت ویا مآب که رجوعدر خالی اولمز البته مقتول ویا قاتل اولور (ترجمه) کلك بوطعن تیر وضرب شمشیره اولك حاضر * شجاعت منزلندن جای موته ایدیکز پرتاب

صبرکم سیفی الی العذاب * بعون ربی الواحد الوهاب

(ترجمه) ایرشدیره سزی درك عذابه تیغ آتشتاب * بودر قصدم بعون الله ربی الواحد الوهاب (رجز دیکر)

انا علی وابن عبد المطلب *
احمی ذمارا واذب عن حسب * والموت خیر للفتی من الهرب

بوار جوزه دن مصرع اول بعینه سابق * وبوندنصکره اوج مجلده لاحق اولسه کرکدر * خصوصیله بوشعرلری * ربیع ابن ابی الحقیق خیبری یه خطابا صادر اولمشدرکه خیبر قلاعندن قموص قلعه سنك شاهی ایدی (منقبه) حیی بن اخطبك قزی صفیه ربیع مزبورك اوغلی کنانه نك زوجه سی ایدی ناکاه صفیه برشب رؤیاده آسماندن افتابك کندی سینه سینه نزولنی مشاهده ایدوب سحری کنانه یه نقل ایلدی کنانه دخی والله سن سلطان الاسلامك منکوحه سی اولمق آرزو وخیال ایلدك دیو لطمه زن تأدیب اولدقده کوزنك اطرافی قرارمش ایدی * واقعا فتح خیبرده بین الاساری صفیه یی اخذ وتزوج بیوردیلرکه حضرت هارون نسلندندر (انا) الف ثانی وزن ایچون اشباع اولنور (ذمار) حق وحرمت (ذمامی) نسخه سی دخی واردرکه بجام معناسنه در (اذب) منع ایدرم دیمکدر هرب فراردر

(ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب صاحب ادب * ایلرم عهدم حمایت کاربرمینه نقص حسب * خیر اولور موتی غیورلرک که عار اولور هرب (رجز آخر)

انا علی وابن عبد المطلب * مهذب ذو سطوة وذو حسب

بو بیت بالتمام سابقده فقط (ذو حسب) برنده (ذو غضب) واقع اولمشیدی * ومصرع اول بیت متقدمده دخی مذکور وایکی محلده دخی قریبا مسطور اولسه کرکدر (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب صاحب نسب * پالادامن حمله اعداده شیر ذی حسب

قرن اذا لاقیت قرنا لم اهب * من یلقنی یلق المنایا والکرب

(قرن) فتحله همسر درکه جمعی اقران همسنلر ودرجه ده برابرلر معناسنه در مصراع ثانی بالتمام قریبا سبق ایلدی فقط (الکرب) یرنده (العطب) واقع اولمشدر (معنی) بکا قرین اولان کمسنه یه مقارنت وقتنده هایب وخائف دکلم بکا ملاقی اولان کمسنه موته وغم ومشقته مصادف اولور البته صوری ومعنوی بنم غالبیتم اباعن جد مسلمدر (ترجمه) خصمه اولسم مقارن چکمزم خوف وتعب * کیم ابریشور باکه ابریشور اکا موت وکرب (رجز دیکر)

انا علی وابن عبد المطلب * اخ النبی المصطفا المنتجب

(منتجب) کزیده جیم ویاخود خاء معجمه ایله دخی لغتدر مصطفا کبی مختار ایله هم معنادر * وبو شعر خیبر غزاسنده ابن مروان دارمی یه جواب اولمق اوزره صدور یافته در وانک رجزی دخی بو بش مصراعدرکه مصرع ثانیده اوچ بیت مقدم اولان بیت علوی ایله توارده قریبدر بو شعرده وکاسکم بیتی اکراولمسه تحقیقا اول شعر سابقک جوابی اولمق دخی انسب ایدی * انا الغلام العربی عند النسب * انجی جواری واذب عن حسب * واقتل القرن الجری عند الغضب * للضرب والطعن الشدید انتصب * من انت ان کنت کریما فانتسب (بو رجز) خیبرده معنی * بن شجیع وخالص عربی یعنی اولاد عرب لک شهریلرندنم سندخی اکر حسیب ونسیب ایسک نسبکی یاد وابراد وثابت ایله دیمک اولور (ترجمه) بن علی یم ابن عبد المطلب ای دلخراب * دادر فخر جهان پیغمبر عالیجناب

رسول رب العالمین قد غلب * بینه رب السماء فی الکتب

(رسولی) بر ایله نبیدن بدل ورفع ونصبی دخی جائزدرکه معروف اعرابلرندندر (عالمین) جمعدر مفردی عالمدرکه ما سوی الله مراددر زیرا خاتم ختمک التی وسببی اولدیغی کبی اول وزنده عالم دخی صانعک وجودینه علمک علامتی وسببیدرکه

جواهر واعراضه شاملدر * پس جمع قیلمغه حاجت یوغیکن جمعیی اجناس مختلفه یه شمولنی افاده ایچوندر * وصیغهٔ عقلا یعنی جمع مذکر صحیح ایراد اولنمسی ذوی العقولی تغلیب ایچوندر زیرا عوالم دخی جمعیدر (نکته) بو بیتده کتب منزلهٔ سماویه دن تورات وزبور وانجیلده دخی حضرت رسالت علیه التحیه جنابلرینک ذکر جمیللری اولنمسنه اشارت واردر توراتک سفر اولندن طقوزنجی فصلده * وبشنجی سفرندن اون برنجی ویکرمنجی فصللرنده * وکتاب شعیادن یکرمی ایکنجی فصلنده مذکور اولدیغی تفسیر کبیردن (یا بنی اسرائیل اذکروا نعمتی) ایت کریمه سی تفسیرنده ایراد اولنمشدر * وزبور داود علیه السلامده حضرت رسالت علیه التحیه یه خطابا نیجه آیات یازلمشدر * وحضرت روح الله جنابلری حوارین علیه وعلیهم السلامه دیدیکه بن کیدرم وقرییا سزه (فارقلیط) کلور روح الحقدرکه کندیلکندن سویلمز بلکه کندویه دیدکاری سوزی تبلیغ ایدر دیو بیورمشدرکه (ان هو الا وحی یوحی) مفهومیدر (فارقلیط) ایله حضرت رسالت علیه التحیه مراددر * ومعناسی حق ایله باطل بیننی فارق دیمکدر * وسائر محللرده وصحفده دخی ذکر خیری ایراد اولندیغی مفصلاتده مسطوردر (منقبهٔ عجیبه) صنادید نصارادن بطریق روم نصب اولنان برشخص ایله شارح فقیر مستغیزادهٔ شکسته ضمیرک ملاقاتی اقتضا ایلمک حسبیله بطریقخانه یه واروب برایکی مجلس صحبت اثناسنده برمترجم عربی انجیل کتوروب بو فقیره اراءت ومواضع متعدده ده بحث کونه صحبت اولنورکن * وصف نبوی علیه الصلوة والسلام اولدیغی اشکاره برمحلی دوچار دیدهٔ تفقد اولدیکه * ویوحنا شهد من اجله وصرخ قائلا هذا الذی قلت انه یأتی بعدی وهو قبلی کان لانه اقوم منی نحن کلنا اخذنا نعمه لان الناموس بموسی اعطی والنعمة والحق یسوع المسیح صارحقا الی آخره * کندینه قراءت ایدوب بو اوصاف عیسویه اولمق احتمالی یوقدر پس عدم اقرار رسالت احمد مختاره سبب اضطرارندر دیدیکمده سائر انبیا کبی قوم مخصوصه مبعوثدر دیو اعتراف معروفلرین برای اسکات درمیان ایلدی لکن فحوای مکالمه ده رحمت عالمیان وبلکه علت غائیهٔ خلقت انس وجان وجهان اولدیغن بو فقیره اکراما ویاخود واقعده معتقدی اولسون ایراد واقرار ایلمشیدی عبد داعی دخی بو جواب عقلیی عرض ایلدیمکه مطلقا رحمت عالمیان * وسبب خلقت ماسوای یزدان اولان کمسنه نک وجودی رحمت عامه ایکن بعثی خاصه اولوب برمقدار یله مقید اولمق آنک شان عالیسنه شأنی مورث اولدیغی ظاهردر

حکیم مطلق حکمتنده خطا ایدوب ولازمهٔ حالدن نقصان ایلمش اولور بو حالت
مانع الوهیت وعیب خالقیتدر * بونك امثالی نقایصدن منزه اولدیغی درت کتاب
ناطقدر ردید یکمده (فبهت الذی کفر) سری مقرر اولوب خلع والبس طریقیله تکلمه
آغاز ایلدیکم جهتدن درون ظلمت مشحوننه تأثیر بنك اثری بکاسندن عیان
اولوب هماندم اقرار * وقبول اسلام ایله بهره دار وبر حجره تخلیه ایدوب انده بعد
العزل دخی تکالیف شریعت احمدیه یی مهما امکن اجرا * ومترصد اظهار
وانها ایدی (ترجمه) غالب مطلقدر اعدایه رسول حق تمام * شاهد عادل یتر
حقدن نزول ایدن کتاب

وکلکم یعلم لاقول کذب * ولا یزور حین یدؤ بالنسب

(یعلم) مفعولی محذوف اخوتی بالنبی در (یزور) کذب معناسنه اولان زوردن
مضارعدر که تزویر تزیین کذب دیمکدر (یدؤ) صحو ومحو وزننده اولان دأو
مصدرندندر که مکر وحیله دراصلی واوی اولمغله اعلامارسمی ابقا اولندی یائیدر
دخی دیمشلر (مفهومی) جمله کز بیلورسزکه نسبده مکر وحیله اوانده یعنی زمانده
پیغمبر علیه السلام ایله بنم بینمده اولان اخوتمذ کوره مز یلان دکل ایدی
دیمکدرکه دارمینك دعوای نسب ایلدیکی صحیح دکلدر حیله در دیمك مراد
بیوررلر (فتح) حضرت ناظم کندینه پیغمبر علیه السلامك اخوتی اطلاقك
وجهی بودرکه سال هجرتده مدینهٔ منوره ده مهاجرین ایله انصار میاننده کمال
اتحاد بولنوب اختلاف رفع اولسون وایتلاف کاسون دیو بر برلرینه اخوت عقد
ایلمشلر ایدی اول مرتبه ده که بر برلرینه وارث اوله لر وذوی الارحام ترتیبده مقدم
اوله وقتا بدر غزاسندن عودت اولندقده (واولوا الارحام بعضهم اولی ببعض) آیت
کریمه سی نزولیله اول اخوتده حکم میراث قطع اولندی * مهاجرین وانصاردن
عقد اخوت اولنان کمسنه لر قرق بش نفر وبعض روایاتده یوز اللی عدد نفس
نفیس ایدیلر * ابو مرثد عبادة بن الصامت ایله برادر قیلنمشیدی * مصعب بن زبیر
زید بن حارثه ایله * طلحة سعد بن ابی وقاص ایله * عبد الرحمن بن عوف عثمان
ذی النورین ایله معاذ بن جبل ابن مسعود ایله * ابوذر غفاری سلمان فارسی ایله *
کذا وکذا عقد پیوند اخوت قیلدیلر * ترمذی ابن عمردن روایت ایدرکه امر اخوت
تمام اولدقده حضرت امیر کرم الله وجهه اغلمغه باشلیوب اصحاب میاننده موجب
الفت واتحاد اولان امر اخوتده بنی محروم بیورد یکز وجهی ندر دیدی حضرت
رسالت دخی * انت اخی فی الدنیا والاخره * سن بنم دنیا وآخرت برادرمسن

يورديلر پس لب خندان وديده كريان * مسرور وشادان اولدى (امام) نووى تهذيب الاسماده ديركه عقد اخوت ماده سى ايكى كره واقع اولمشدر * برى مكه ده بين المهاجرين وبو ايكنجى مدينه ده دركه ذكر اولندى (ترجمه) هب بيلورسز كيم بلان اولمازانك قرداشلغى * كيم صدوراتمز يلان اندن ابدبى ارتياب

صافى الاديم والجبين كالذهب * اليوم ارضيه بضرب وغضب

(جبين) اگرچه جبهه يعنى آلن معناسنه مستعملدر لكن جبهه نك ايكى طرفيدركه هر بر كسنه نك ايكى جبينى وبر جبهه سى اولور جبين يمين وجبين شمال دينور * وشعرك مآلى ظاهردر (ترجمه) جسم پاكى سيم خالص در جبينى چون ذهب * سل سيفم ايلرم راه رضاسنده شتاب

ضرب غلام ارب من العرب * ليس بخوار يرى عند النكب
فاثبت لضرب من حسام كاللهب

(ضرب) برايله ضرب سابقدن بدل ورفع ونصب دخى رسول سابقك اعرابى كبيدر (ارب) حشن وزننده عاقل واهل تجربه (عرب) شهريلركه نسبتى عربى كاور واعراب آنك جمعى دكلدر بلكه ساكنان باديه ديمكدر (فائده) ابتدا لسان عربى ايله تكلم ايلمك حضرت اسمعيلدن ظهور ايلديكى جامع صغيرده (اوّل من فتق باللسان العربى اسمعيل) حديثيله ثابتدر * بعده يعرب بن قحطان سبب اشاعت لسان اولمشدر كه يمنلر بالكليه آنك اولاد واحفاديدر (خوار) اولى معجم وآخرى مهمل فاعلك مبالغه سيدر سست يعنى قورقق كه يرى وجسورك ضديدر ليس برى بخوار ايكن وزن ايچون تقديم اولندى غلامك صفتيدر (كاللهب) حسامك نعتيدركه يالك كبى اولان قلج ديمكدر * وبو غزاده خيبريلردن طقسان اوچ يهودى مقتول اولمشدر (ترجمه) ضرب ابن عم پاك مصطفادر قيل حذر * برق خاطفدر كورنمز ضرب تيغى چون شهاب * ضرب تيغه ثابت اول مردايسك ايتمه اجتناب (نطق آخر)

سيكفينى المليك وحد سيفى * لدى الهيجاء تحسبه شهابا

حد سكين طرفى وكسكين اولمغه حدت دير لر قلج وبچاق كبى كسر معقوله سنده مستعملدر (هيجا) حربدر * بو شعر صفين ده ملك شام اولان معاويه يه خطابدر (منقبه) چون حضرت اميره معاويه مقابله ومقاتله مراد ايلدى حضرت مرتضى دخى بشر بن عمر وانصارى صحابى بى وسعيد ابن قيس همدانى وشيث بن ربعى نام كسنه لرى معاويه يه نصيحت ايچون

ارسال ایلدی فاروب هر چند که پند ونصیحت مبالغه وابرام ایلدیلر الزام قبول
ایلیوب بن خون عثمانی طلبدن ال چکمم دید کده * سعید دیدیکه ای معاویه جمله
خلق بیلورلرکه سنك مرادك حضرت ذی النورینك قاتلی وقاتللرینك قصاصی
دکلدر وهم بودعوایه اهل دکلسین لکن مرادك بوحقانیت صورتیله عوام ناسی
کندیکه جلب وجذب ایلمکدر اکر عثمان زنده بولنسه انکله ابتداسن مقاتله
ایدردك دید کده معاویه غضبناك اولوب دیدیکه ای سفله سکوت ایله زیرا سنك
بو کلامی سویلمك حدك دکلدر بو حسته شمدی بنیمزی قلچ تمیز ایدر * پس شیث دخی
بزی قلچله می تخویف ایدرسین الله حقیچون شمدی ابتدا قلچی سن یرسین دیدی *
کوردیلرکه پند برای پند اولمدی عودتلرنده حضرت مرتضی بو شعری کویا اولدی
(معناسی) قریبا بکا حق تعالی ایله قلجك کسکینلکی کافیدرکه اثنای حربده اول
سیفی التهابندن ناشی سن شهاب وبلکه برق صانورسین دیمکدر (تحذیر) بعض
فقرای موحدین لسانلرنده دوران ایدن کلماتدندرکه حق ارنلر بزه یتشوردیرلر
ونیجه خشن الجلد وغلیظ الطبع کمسنه لرکه تعصبك وقانون اوزره مناظره
وتعریضك طریقنی بیلمك دکل برسخنك کما هو حقه لطفنه واصل ونتیجه سنه
فهم حاصل اولمدین تشریکه حمل ایله تکفیر ایدرلر لکن بنه کندیلره راجع اولور
حضرت امیرك بو مصرعنده مبکاربم ایله قلجمك کسکین اولمسی وبیت آتیده واقع
مزراغم کافیدر بیوردقلری کلامدن اول سخندر و یشانه نك فرقی اولمدیغی
ظاهردر حسبك الله ومن اتبعك من المؤمنین قبیلندندر مع هذا موحددن کلام
دهری صادر اولسه تأویل اولنورکه انبت الربیع البقل مجازه حمل اولنور برکمسنه که
دین واسلام اهلی خصوصا تربیت کورمش اوله کافی حقیقی حق تعالی اولدیغی
بیلور (الیس الله بکاف عبده) مرادی ایهام استغناندرکه خالق تعالی انلرك
خرمننه کرم وطردق همتلریله احسان نعم ایدردیمکدر مانع ومعطی عیاندر حضرت
ناظمك دخی مرادی قلچ یوزندن یعنی مقاتله ومغالبه طریقیله واهب وکافی بنم
مرادمی ویرر دیمکدر (فبای حدیث بعده یؤمنون) (ع) داخی اعلا کار ایدر
بر تیغکیم عریان اوله (ترجمه) خداو تیغ سرتیزم بکا کافیدر ای احباب *
شهاب برق خاطفدر نیان جنکده پرتاب

واسمر من رماح الخط لدن * شذدت غرابه ان لا ذغابا

(اسمر) ترکیده دخی بو معنایه معروفدر بونده رمح خطی مراددرکه سبجرده در
ملیك اوزره معطوفدر (خط) یمامه ده برمحلدرکه مزراقلرك اعلاسی اکا نسبت

اولنور بعضیلر اول محلاتی اشجارندن مزراغلق اغاجی یا پیلور دیدیلر حتی بوصیری دیمشدر * والکاتبین بسمر الخط ماترکت * اقلامهم حرف جسم غیر منجم (لدن) سکون مهمله ایله یومشق یعنی رمح لین در اکر شدید اولسه شکست اولوردی (غراب) تقدیم معجمه ایله دکار و او ج معناسنه (ان لایغابا) لان لایغاب تقدیرنده در مزراق غیب قیلنمامق ایچون اوجنی بکشدردم دیمک اولور که کو که راست کلمکله شاید که قبضه دن آیریلورد موری غائب اولمسون * و بونده مهمله ایله (یعابا) دخی نسخه در که معنی اول دمور قبضه دن دور اولغله مزراق استادانه دکل ایمش دیو عیبلنمیوب وتحقیر اولنمامق ایچون تشدید ایلدم دیمک اولور (ترجمه) دخی اول نیزهٔ هندیٔ نرمم دست قهرمده * اولور سا ماتریا واهل طغیانی ایدر بیتاب

اذود به الکتیبة کل یوم * اذاما الحرب اضرمت التهابا

(اذود) معجمه ایله مهمله میاننده واو ایله وزن و معناده اسوق کبی سوررم دیمکدر (کتیبه) عسکر (التهاب) اضرمت فعلنک مفعول مطلقی که قعدت جلوسا کبیدر پس یلتهب تقدیر ایلمک لازم دکلدر ویا تمیزدر (ترجمه) بو نیزه م عسکره هرکون نیجه حاضر کباب ایلر * کورنجه آتش جنک وجدل تورنی پرتاب

وحولی معشر کرموا اوطابوا * یرجون الغنیمة والنهابا

(کرموا) شدر ایله دخی جائزدر (غنیمت) جنک ایله کفره دن النان مال (نهاب) نهبک جمعی یغما معناسنه در (ترجمه) کریم ویا الزدامن برکروه اطرافمی آلمش * غنیمت ایله غاراته مهیادر غواحباب

ولاینجون من حذر المنایا * سؤال المال فیها والایابا

(ایاب) رجوع (ترجمه) بوموتک احترازندن خلاص اولمق نه ممکندر * غزاده استمین مال وفرار اولدیجه فرصتیاب

فدع عنک التهدد واصل نارا * اذا خمدت صلیت ابها شهابا

(تهدد) خوف (اصل) صلیدن امر دریان اول ویان دیمکدر حتی (اللهم صل صلوة) محلنده (تصلیة) دیمک نهی وتکفیر اولنمشدر که قاموس تصریح ایدر (خمدت) آتش سو یندی دیمک (شهابا لها) وزن ایچون تقدیم اولندی (معنی) چون سنی حذر خلاص ایلمز همان خوفی ترک ایدوب جی الوطیس سیری ظاهر اولوب آتش حربک شدت احتراقی وقتنده کند یکی آنک ایچنه آت سو یمیوب یانرسه ویرسین ویا خود اکرسو نرسه الورسین (ترجمه) ندر بو خوفی ترک ایله شتاب ایت آتش

حربه * سوسند لجه آنی پرتاب ایده شمشیر آتشتاب (نطق آخر)

انا علی واعلی الناس فی النسب * بعد النبی الهاشمی المصطفی العربی

(منقبه) اوتوزیدنجی سنهٔ هجریه نك غرهٔ ذی الحجه سنده علی رضی الله عنه جنابلرینه معاویه صفین نام محلده مقابله ومقاتله یه شروع ایلدکده حضرت امیر کندی عسکرینی یدی صنف ایدوب هر برینه برسردار تعیین ایلدیکه هر کون برطائفه محاربه ایدوب هفته ده بر نوبت کانجیه دك استراحت وتکمیل معونت ایده لر معاویه دخی اکا نظیره ایلیوب لشکرینی یدی بلوك قیلدی غرهٔ محرمه دك هر کون جنك اولوب جناب مرتضی غرهٔ محرمده حربی ترك وتأخیر ایلدی تانصف شهر اولدقده حضرت امیر * عدی بن حاتم طائی * ویزید بن قیس ارحبی وشیث بن ربعی * وزیاد تمیمی * وبعض کمسنه لری معاویه یه طریق هدایته دلالت * وخیر وحق ایله وصیت ونصیحت ایلمك ایچون ارسال ایلدی ممکن اولمیوب عودت ایلدیلرچون محرم تمام اولدی * حضرت امیر بیوردیکه * ای اهل اسلام صلاح حال امیدیله بر آیدرکه توقف ایلدم قضایای تأخیر هیچ نتیجه پذیر اولمدی * پس حرب وضربه حاضر ومهیا اولك دیو بوقطعه یی انشاد ایلدی (انا) اشباع ایله ایدیکی سبق ایتمشدر (علی) ایله اعلی میاننده جناس ناقص وارد رهاشم اجداد نبویه دن ایکنجیدرکه محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشمدر اسمی عمرودر (هاشم) لقبی زائران بیت رحمانه هشام یعنی ثرید ایله اطعام عادتی اولدیغی جهتندر (ترجمه) بن علی یم هم نسبده جمله نك اعلاسیم * اول نبی هاشمیدن صکره بافضل وادب

قل للذی غره منی ملاطفة * من ذا یخلص اوراقا من الذهب

(غر) تقدیم معجمه ایله درالداتدی دیمك که ملاطفه فاعلیدر ومفعولی ضمیر متصل الذی یه عائددرکه مغرور وفریفته مراددر (من) استفهامیه (اوراق) جمعدر مفردی ورق کسر مهمله ایله وفتحه لرله دخی لغتدر سیم وزری صحیفه ویپراق کبی ایدوب سکه لندیکی ایچون ورق تسمیه اولندی جمع قیلنمق وزن ایچوندر بوخسه معناسی دراهم مضروبه یعنی سکه لی اقچه لردیمکدر وسکه زنه ورق دیرلر (فائده) فی الاصل درهم زمان ضحاکدن بری خرما چکردکی کبی ایدی مدور ومورق اولوب ضرب سکه قیلنمق دولت اسلامیه ده حسنات فاروقیه دندر صکره امویه ده تنقیح اولندیغی کرکی ولافطی امثالی فقهانك تصریحکرده لریدر (مفهوم بیت) بنم لطفم کندینی مغرور ایدن کمسنه یه سویله که دراهم مضروبه یی التوندن کیم خلاصه ایده بیلور یعنی ایلدیکم ملاطفه برای مصلحتدر حقاً نیته

كانجه بنه التون كبی غل وغش قبول ایلمز لطفه باقوب الدانمسون غافل اولمسون الفت واخوت وملاطفه وملاعبه امثالی حركات امور شرعیه اجراسی لازم اولمیان محللرده‌در * والا احكام ربانیه واحوال نبویه‌یه كانجه‌ده وشكاف اولوب برطریقیله خدعه اختیاری حقمده احتمال دكلدر (ترجمه) دی‌اكا كیم لطفمه مغرور اولوب كستاخ اولور * كیمدر اول سیمی ذهبدن آیران اول بحسب

هبت علیك ریاح الموت سافیة * فاستبقنی بعدها للوبل والحرب

(سافیه) فا ایله صاوریلوب صاچلیجی (وبل) موحده ایله شدتدركه (اخذا وبیلا) بطش شدید معناسنه (حرب) مهمله لرده فتحه لرله مالنی آلوب فقیر ایلمك یاخود اولنك اعجامیله هدم وشق معناسنه معروفدر (بیتك معناسی) سنك اوزریكه هلاكنی روزكار نشر ایلدی پس نیم بسمل كبی حركت ایدوب بزه زحمت ویرمه اولدی اوله جق بزی ترك وابقا ایله كه شدت اولنه جق دخی نیجه كمسنه‌لر وار انلره لزومم واردر سنكله بو مقاتله‌ده بن ادرالمرك ایلمم دیو كندینك بو محاربه‌ده بقا وعدم شهادتنی اشرایدر (ترجمه) بادموت ایروب غبار روارك ایلر تارومار ساكه قالور اشك چشم ونار غم رنج طلب رجز

انا الغلام العربی المنتسب * من خیر عود فی مصاص المطلب

بو شعر معاویه‌نك عبد آزادكرده‌سی اولان حریثی قتل ایلدكده اكا خطابا صادر اولمشدركه (منقبه) ابن اعثم كوفی كتاب فتوحنده دیركه معاویه حریثه هربار وصیت ایدردیكه صقین علی‌یه تعرض ایلمه واكا قارشو وارمه اكر سكا جانك لازم ایسه آنك كوزینه كورنمه اكر ممكن اولسیدی بن كور بنوردم دیو تنبیه ایدردی لكن حریث غایت شجیع وبهادر اولمغله * آیا جناب امیره دنك اولورمیم ملاحظه‌سی دماغنده اولمغین برطرفدن دخی معاویه‌دن كیزلی عمرو بن عاص دخی ترغیب ایدوب علی اولكی علی دكلدر قوجادی سكا مقابل اولور كمسنه شمدی بوقدر سنك هنوز قوت شجاعتك وقیدرمیدان سنكدر اكر غالب اولورسن برنام صاحبی اولورسین قتل ایلمك لازم دكل همان صورت غلبه بولنسون بو امر دخی فیصل بولور قضارا اكر او غالب اولورسه شتم وسب ایلدكده غضبه كلور قتل ایلسه لله اولمامش اولور دیوسنی آزاد ایدردیو ابرام والحاحنه مغرور اولوب * برمحلده اسد الله الغالب شجیع محارب * حضرت علی بن ابی طالب * جنابنه مقابله ایلدی حضرت امیر دلیر حربیجه حركت ایدوب یكحمله‌ده طعمهٔ شیر شمشیر ایلدی (ع) كانتا یدیه یمین حین قد ضربه * یا امان دیمكه تهالك ویاخود آخر وجهله دفعی

تدارك ايده جك وقته قومديغى افنديسى معاويه نك مسموعى اولدقده حضرت
اميرك حرب وضربى مقابله قبول ايلمز براقوت قدسيه ايله در قدرت انسيه ايله
دكلدر بو كنديسنه نصيحتى اصغا ايلمدى جانى جهنمه سيافنده الى بيت جناب على
نعت صورتنده انشا وانشاد ايلديكى شعرك مطلعى بودر (شعر) حريت الم نعلم وعلمان
ضائر * بان عليا للفوارس قاهر (القصه) (عود) اغاجدر بونده فرع معناسنه
(مصاص) ضمله اصل ديمكدر (مطلب) هاشمك برادريدر وبونده مطلبدن
مراد قوعيدر عبد المطلب بن هاشم صباوتنده انك حمايتنده اولمغه عبد يله وصف
اولنديغى قريبا مذكور ايدى عبد المطلب مراد اولنقدن خوشدر (نكته) غلام
تعبيرى مشاكله ايچوندركه (تعلم ما فى نفسى ولا اعلم ما فى نفسك) قبيلدندر حريث
غلام معاويه اولمغله فخر ايلدى * حضرت مرتضى دخى بزده بر غلام مطلبى
اولوب اول اصلك فرعنزديمك مراد ايدر ياخود ايا غلام النبى العربى تقديرنده
اولوب لام عوضدر (ترجمه) بن غلام مصطفايم مفخر عالى نسب * اصل پاكم
نسل عبد المطلب مير عرب

يا ايها العبد اللئيم المنتدب * ان كنت للموت محبا فاقترب

(منتدب) جواب ويريجى وهر دعوت اولنان يره اجابت ايديجى كه عبوبدن
معدوددر (اقترب) بكا يقين دكل ديمكدركه لفظ كريمدر قرينت ماده سندندر
تقديرى اقترب الى ديمك اولور (ترجمه) سنى كالك اى فرومايه بنم ميدانمه *
كل سورسن مونى بقلش يا نمه اى بى ادب

واثبت رويدا ايها الكلب الكلب * والا فول هاربا ثم انقلب

(رويدا) تنوين ايله درارود ارواد امصدرندن تصغير ترخيمى ايله تصغير اولنمشدركه
ارواد وزن ومعناده امهال يعنى مهلت ويرمك كه (امهلهم رويدا) لفظ كريمدر
تصغيردن مقصد وقت مهلتك قلتن افاده در (كلب) ساكن اللام كوپك ديدكلرى
حيواندر (غريبه) قالب آدمى اوزره تحقيرا شيطان القاى براق ايلدكده تو كرك
محل سره سنه وقوعنده جبريل اول محلى قوسنه جناحيله قطع وطرح ايليوب
آلوده براق اولان ظين آدميدن كلب مخلوق ايدوكى بعض تفاسيرده مصرحدر *
عجيبدركه تركيلرى اولان كوپك وكوپك لفظلرى جناس تام اوزره مرسومدر
سبب انسيت بونلر درديلر وجلد آدمى كبى استعمال وانتفاع اولنماز (وكلب)
كسر لامله هرشيده شدت وشرتدر خصوصيله كلابده تحريك ايله دلى كوپك يعنى
قودوز ديدكلرى عقور كبى كه اشد واشر الكلاب اولور * حتى جواز قتلى

وشيطانيتى

وشيطانيتی بابنده اثر وازدا اولمشدر (اولا) عاطفه قسميه ايله حرف نفيدر كه اولا تثبت تقديرنده يعنی اكر ثابت اولمزسك اختيار فرار ايله ديمك مفهومنده (ثم انقلب) (ثم كلا سوف تعلمون) قبيلندندر ديديلر (ترجمه) قاچمه ای كاب كاب ميدانده ثابت اول براز * غيرتك يوغيسه قاچمق پس سكا اولماز عجب (زجزديكر)

ايای تدعونی الوغی يا ابن الارب * وفی يمينی صارم يبدی اللهب

(ايای) مؤخر تدعونك مفعوليدر (وغا) جنك (ارب) فتحتين ايله حصولنده حيله يه محتاج اوله جق مرتبه افراط حاجت وشدت اقتضای امردر حتی * كل ارب حاجة لا بالعكس * ديمشلر يعنی هر ارب حاجتدر لكن هر حاجت ارب اولماز زيرا مفهوملرنده مساوات يوقدر ارب شدتله مقيددر لكن حاجت مطلقدر اشته بو سببدن ارب مطلقا حيله معناسنه شايع اولمشدر * وبونده مراد بودر كه حيلهٔ محض اولان كسنه نك اوغلی ديوب ملعون بن ملعون كبی حيله كارلغنی افاده در (واو) حاليه در (ترجمه) سنمسين دعوت ايدن جنكه بنی ای بی ادب كورمدك دستمده تيغی كيم چيقراندن لهب

من يخطه منه الحمام يتسرب * لقد علمت والعليم ذو ادب

(من) استفهام انكاری (يخطه) تقديم معجمه ايله خطوه ماده سندن اخطأ مصدرندن مضارعدر كه اخطأ ديلمشدر تحريك معناسنی متضمن اولمغله يخطه يحرك مقامنده اول حسامی كيم تحريك ايدر (حام) كسر مهمله ايله موتدر (يتسرب) مهمله لرله دوكيلور ديمك (مفهوم) بيت اول قلجی كيم تحريك ايدر كه اندن موت منتشر اولوريعنی كسنه تحريكه سبب اولماز * وفی الحقيقه آنك بويله اولديغن بن بيلورم * وهر كيمك بو امر معلومی ايسه اول كسنه عقل وادب صاحبيدر * مكر بيلميه كه بی ادب ومجنون اوله (علمت) اكر خطاب اولورسه معنی سن بو امرك تحققنی بيلدك پس اديب اول بی ادبلك ايلمه كه اهل علم اديب وعاقل اولور (ترجمه) لولهٔ تيغمدن آب مرك اولور هردم روان * صوصاد كسه قانكه كل قاندرم چكمه تعب

ان لست فی الحرب العوان بالارب * وعن قليل غيرشك انقلب

(عوان) برنوع حربدر كه دفعات ايله مقابله ومقاتله اولنه (ارب) عاقلكه تفصيلی سابقدر (قليل) زمان محذوفك صفتيدر (غيرشك) يقينا معناسنه اولور بعضيلر انك نعتيدر منعوتی مقدردر ديديلر (انقلب) مجهول متكلمدر * صيغهٔ امر ايله

دخی نسخه در* الف ولامك كسرلريله (معنی) تكرار بتكرار مقاتله واقع اولان
جنكده سن عاقل دكاسين يعنی بويله كارزاره كلمك عاقل كاری دكلدر زيرا چوق
كچمزيندخی ارجاع اولنورم كه مقابله ايده جك كمسنه قالمدی جمله سی طعمهٔ شمشير
اولدی پس بكا دخی تمامدر عودت ايدلك ديرلر (ترجمه) مبتدی ايسك امور
جنكه بيلمزسك بنی * چاشنیء جنكی شمدی داندرام بن سا كه هب (رجز آخر)

انا علی وابن عبد المطلب * نحن وبيت الله اولی بالكتب

مصراع اول كرات ايله سابقا مفصلدر * ومصرع ثانيده (واو) قسميه (بيت الله)
كعبهٔ مكرمه دركه آيهٔ كريمه ده كنديسنه اضافتله (طهر بيتی) ديو بتشريف
ايتمشدر (مسئله) حق تعاليدن غيره قسم ايلمك كنديسنه مخصوصدركه (والتين)
(والعصر) (والفجر) امثالی قرآن كريمده چوقدر انسان ايچون خالق تعاليدن
غيره قسم تجويز كردهٔ فقهاد كلدر * جواب ويريلوركه بيتدن مراد رب البيت در
ياخود بورجزی ورود نهيدن مقدم انشاد بيورمشلردر * ياخود روضهٔ امام
نوويده من غير فكر سبق لسان واقع اولسه لغو اولور ديمشدر وقريبا كاسه
كركدر ايوالله كبی (مهمه) يمين لغتده قوتدر وشرعده نام خدايی ذكر ايله خبرينی
تقويه وجزايی شرطله تعليقدر اوچ نوعدر (بری) غموسدركه قصدا كذبه يميندر
صاحبنی وباله غمس وادخال ايلديكی جهتدن تسميه اولندی (ايكنجی) لغودر
صادق اولمق ظنيله كاذبه يميندر (لا يؤاخذكم الله باللغو فی ايمانكم) ناطق اولديغی
اوزره معفودر (وبری) دخی منعقده در امر مستقبلينك فعلی ويا تركی اوزره
يميندر اكر حانث اولورسه اكراه ويا نسيان معتبر دكلدر كفارت لازم كلور كفارتی
دخی عتق رقبه ويا عشره مساكينی اطعام ويا اكسادر اكر بونلره قدرتی اولمزسه
اوچ كون متواليا صومدر (فائده) حضرت ناظمك بيت الله ايچون اولويت
اهليتی وجوهله در از جمله ولادتی بيت شريفك داخلنده واقع اولمشدر رحتی كاشفی
بيورر * طواف خانهٔ كعبه ازان شد برهمه واجب * كه انجا در وجود آمد علی بن
ابی طالب * وبری دخی اجدادی تا قصيدن بری كعبه ساكنلرينك ميانده ضابط
اوله كلمشلردر * وابتدا قبويا بيق عبد المطلبه ميسر اولمشدر * وبنای كعبه قاچ
دفعه اولديغی بو ابيات ايله ضبطی تسهيل وترتيبنه رعايت اولندی (نظم) بنای
كعبه اون بركره اولمشدر آنی ضبط ايت * ملكلر آدم واولادی ردر دنجی ابراهيم
يابوب عملاق وجرهم هم قصی ايله قريش آنی * دخی ابن زبير آنك طقوزنجيسی
يا تكريم * اونجی يابدی حجاج انی بيوجب ولی اوده * حطيمی ايلدی تفريق انجق

صانكه برترميم * ايدوب تجديد كلى خان مراد آنى مراد اوزره * انك تاريخى
ختم اولدى اولوب اون برا كا تعظيم (كتب) انبيايه انزال اولنان كتابلركه دردى
كبير وماعداسى صحف صغيره دركه جزء ورساله كبيدر (لازمه) سورهٔ اعلى
تفسيرنده جارالله كشفى اوزره * ابوذر رضى الله عنه سؤالنه جوابا حضرت
رسالت بيورديلركه كتب آسمانى يوزدرتدر حضرت صفى الله ايچون اون صحيفه
وشيث ايچون اللى صحيفه * وادريسه اوتوز صحيفه * وخليل الله ايچون دخى
اون صحيفه * ويريلوب وتورات كليم اللهه وزبور خليفة اللهه * وانجيل روح اللهه
وفرقان حبيب اللهه * دخى جمله سى يوزدرت اولور * لكن كنز صنها جيده توراتدن
مقدم حضرت كليمه اون صحيفه اعطا اولنوب بو صورتده سور قرآنيه عددنجه
يوز اون درت اولور * بعضيلر دخى آدم عليه السلامه صحايف احسان اولنمدى
ديديلر * پس بنه عدد اوله عائد اولور (ترجمه) بن علي يم ابن عبد المطلب عالى
نسب * بز بحق كعبه اولايوز كا به باادب

وبالنبى المصطفى غير الكذب * اهل اللوآء والمقام والحجب
نحن نصرناه على كل العرب

(لوا) سنجاق كه تفصيلى سابقدر (مقام) لام عهد ايله مقام ابراهيم عليه التسليم
دركه انده اثر قدم محترملرى وار ايمش لمس ومس ايله محو اولمشدر (حجب) بيت
شريفك پرده لريدر (فائده) بيت شريفى ابتدا اكسا ايدن ملك يمن تبع حميريكه ابو
كرب اسعد در بعثتدن اوچيوز ييل مقدم انطاع وبرود ايله پوشيده قيلدى وحر يرايله
ابتدا حضرت عباسك صباوتنده والده سى نبيله عباسى غيب ايلدكده نذر ايدوب
بولدقده نذره وفاء اكسا ايلدى * وقصى بن كلاب عهدندن ابو ربيعة بن المغيره
ظهورينه وارنجه برسال جمله قريش اتفاقله وديكر سال مومى اليه اكسا ايدوب
مناوبه ايله شرفياب اولورلر ايدى حضرت رسالت ثوب يمان * وفاروق وذو النورين
قباء قباطى كسوه ايدرلر ايدى * حتى حضرت عمر هر سنه كسوه يى حجاجه تقسيم
وتجديد ايدردى شرعا بيع ايله تجديد اولنمق جائز اولديغى ابن وهبانك بو بيتيله
محكومدر (بيت) وديباجة البيت العتيق عتيقة * تباع وبالاثمان يكسى ويعمر *
وخلافت مأمون عباسيده برسنه ده اوچ كره تجديد كسوه اولنوب يوم ترويه ده
قرمزى ديبا وشهر رجبده قباطى وشهر رمضانده بياض ديبا اكسا اولندى
* دولت عباسيه دنصكره كاه سلاطين مصر وكاه ملوك يمن طرفندن پوشيده
قيلنوب خليفهٔ بغداد ناصر بالله عباسيدن برى سيه جامه تكسيه * والى الان

مستقلا آل عثمان ابدالله دوانهم اول خدمتله ممتازلردر (اهل) محذوف نحن به خبر اولور (ترجمه) اقربی بزهم نبی صادق القولك كه بز* اهل كسوه ومقام ايله لوايز با حسب * یاوری ابدلك بينك حمله ايتدكجه عرب (نطق ديكر)

ابى الله الا ان صفين دارنا * ود اركوا مالاح فى الافق كوكب

(منقبه) حضرت مرتضى كرم الله وجهه جنابلرى ماه محرم خر وجندنصكره مقاتله به عزيمت بيورب ابتدا كى كونى مالك بن اشترى محاربه به ارسال ايلدى * ايكنجى كونى هاشم بن عتبة بن ابى وقاص * اوچنجى كونى زياد بن نصرى * دردنجى كونى وبشنجى كونى بالذات كندى نفس نفيسيله ميدان مقاتله به خروج ايلدى * بشنجى كونى سادات اصحاب كرامدن عمار بن ياسر شهيد اولديكه سنى فئهٔ باغيه قتل ايدردبو شهادتنى مخبر صادق عليه السلام خبر ويرمشلر ايدى * وهاشم مزبور * وعبدالله بن بديل بن ورقا شهيد اولديلر * ومعاويه طرفنده ذو الكلاع بن مطاع بن مطاب وحريث بن صباح حميرى قتل اولنديلر * وحضرت امير اولقدر مقاتله ايلديكه قلجى اكرلدى وقبضه سى مبارك اللرينه ياپشدى * عاقبت ربيعهٔ همدانى اون ايكى بيك دال قلج ايله دشمن اوزرينه حمله ايلدكده غلبه ونصرت ظهور يله لله الحمد مخالفين مغلوب ومنكوب اولديلر اخشام اولدى وكيجه دخى معركه دن آرام ايلمدى حتى اول كيجه حضرت اميرك كندى النده بشيوز يكرمى اوچ كمسنه مقتول ومخذول اولدى واول كيجه يه ليلة الهرير ديديلر هر برصوت كلابدر * طلوع شمس وقتنده لشكر شام هزيمته عزيمت ايلدكده معاويه مضطر ومضطرب اولدى عمرو بن عاص تعليميله مزراقلر اوزره مصحفلر آويزه ايدوب بزلر سزلرى كتاب حقه دعوت ايدرزديوب فرياد ايلديلر وصلحه طلبكار اولدقلرنده حضرت ناظم بوقطعه يى انشاد ايلدى (افق) ضمه لرله كنار آسمان وزن ايچون ساكن اولمشدر (داركو) تسهيل واويله درالف بازلمز اشباعدر (ترجمه) خدا منع ايده بوصفين اقامتكاه اولو بدرچون * بزه وسيزه تار خشنده در آفاقده كوكب

الى ان تموتوا اونموت ومالنا * ومالكم عن حومة الحرب مهرب

(حومه) محل حرب درا صلنده معظم اموره حومه ديرلر ايدى جهاد دخى دين مبينده برامر عظيمدر (ترجمه) اولنجه يعنى سز يا بز جدالدن اولمز عاجز * بزه وسيزه يوق جنك معظمدن بوكز مهرب (رجز آخر)

يا ايها السائل عن اصحابى * ان كنت تبغى خبر الصواب

حرب صفین ده انشاد اولنمشدر لکن ابن اعثم دیرکه بوشعر معقل بن قیس رباحینکدر (ترجمه) شان اصحابمدن استفسار ایله ایدن خطاب * طوغری یسین استر ایسک ویرم سکا شافی جواب

انبئك عنهم غیر ما تکذاب * بانهم اوعیة الکتاب

(ما) زائددر (تکذاب) تکرار وزننده یلان سویلمك (اوعیة) ظروف معناسنه در مفردی وعادر (کتاب) قرآن کریمدر لام عهدیه در (ترجمه) قول صادق ایله اخبار ایدم انلردن سکا * هر بری اولمش حقیقت ایچره بر ظرف کتاب

صبر لدی الهیجاء والضراب * فسل بذالک معشر الاحزاب

(صبر) ضمله صبورك جمعیدر (ترجمه) حرب وضربه هر بری قادر اولوب اولور صبور * اعتمادا یتمز ایسك احزابه صور قیلمه حجاب (دیکر)

الم ترقومی اذ دعاهم اخوهمو * اجابوا وان اغضب علی القوم یغضبو

عسکرك کمال اطاعتنی ستایش بابنده صدور یافته در مصرع اولك آخرنده (همو) صله اولور (اخوهم) متکلمدن عبارتدر (ترجمه) قومی کور دعوت اولندقجه اولورلر مجیب * خشم ایدرسم اول کروهه اولمز انلاره قریب

همو حفظوا غیبی کما کنت حافظا * لقومی اخری مثلها ان تغیبوا

(همو) صله اولوب اصلی هم درکه مثلی سابقدر (مثلها) ضمیری حفظه عائددر تأنیثی حفظ غیبت افراد جماعت اعتباریله در (غیب) معجمه ایله شهادت مقابلیدرکه کشینك غائبانه سی (ترجمه) حفظ ایدرلر غیبتم حاضرده اولدیغم کبی * بنده خی حفظ ایدرم انلاری اولدقجه غریب

بنو الحرب لم تقعد بهم امهاتهم * واباؤهم اباء صدق فانجبوا

(بهم) بمو تهم تقدیرنده اولوب (لم تقعد) دعادرکه قعود مرتبه دن کنایتدر (لم تقعد) فاوقاف ایله دخی نسخه در انلرك انالری غائب ایلمسون دیمکدر (معنای بیت) بنم وصف ایلدیکم عسکرم حرب وضرب اوغللری یعنی اصحابیدرکه انلرك انالری کندیلرینك موتلریله بکاوعویل ایلمکه قاعدات اولمسونلر وباباری دخی ارباب صداقتدندرکه بویله نجیب ولدلر دنیایه کتوردیلر دیمکدر که انجبو فاعلی آبایه راجعدر لکن ترجمه ده مبالغه یه حمل ایله تصویر اولنور (ترجمه) حربدر مادرلری کیم ایتمز انلرله قعود * هم پدرلر انلره صدق ونجابتدر نصیب (دیکر)

الازد سیفی علی الاعداء کلهم * وسیف احمد من دانت له العرب

(ازد) تقدیم مهمله ایله یمنده برقبیله اسمیدر سین ایله اسد دخی لغتدرکه نسلی کهلانه

ابن سبا یه متصل اولدیغی مجله ده تحریر کرده شارح فقیردر (کلهم) جرایله تأکید اعدادر میم کسرایله اشباع اولنور (من دانت) جمله سی جرایله صفت احمددر (مأل بیت) ازد قبیله سی رجالی بنم دشمنمه حواله ایلدیکم قلجمدر و حضرت رسالت علیه التحیه نك دخی انلر قلجیدر که اول پیغمبره اول قبیله دکل بالجمله اولاد عرب اطاعت ایدر اویله بر ذات شریفدر (ترجمه) ازد قومی تیغ اولدی کاید راعدایه عذاب * داخی شمشیر محمددر اطاعت اکتساب

قوم اذا فاجؤا اوفوا وان غلبوا * لا یجمعون ولا یدرون ما الهرب

(فاجؤا) قاتلوا و زننده دردفعة اخذ ایلسه لر دیمکدر (مأل شعر) اول قبیله رجالی بر کسی اکر اسیر ایلسه لر حقنه رعایت و اکرام و وفا ایدرلر و اکر کندیلری مغلوب اولسه لر فرار ایلمزلر و فرار ندر بیلمزلر دیمکدر حقلرنده (الاسد جرثومة العرب) حدیث شریفی وارد اولمشدر (ترجمه) بر قومدر غالب اولسه دشمنه ایدر وفا * دشمنه مغلوب اولان ایتمز فراری ارتکاب

قوم لبوسهم فی کل معترك * بیض رقاق وداودیة سلب

(لبوس) لباس معناسنه و بونده زره مراددر که قریبا کلور (معترك) جمعیت عسکر محلیکه معرکه کاه دیمکدر (بیض) کسرایله قلجلردر که مفردی ابیضدر (رقاق) جمعدر مفردی رقیقدر ایجه اولان نسنه یه دیرلر بونده آلات حربیه ایرادی قرینه سیله اینجه قلجلر مراددر (داودیة سلب) اصلنده سلب داودیة ایدی وزن ایچون تقدیم اولندی زرهلر که داوده منسوب اوله حضرت خلیفة الله داود نبی ابتدا زرهی تعلیم ربانی ایله ایجاد ایلدیکی (وعلمناه صنعة لبوس) کریمه سیله ثابتدر که (وألناله الحدید) تتمه سی دخی شاهد مدعادر و الان (زره داودی) اتصال محلی معلوم اولمیان زرهه اطلاق ایدرلر (فائده) عند العرب مؤنسات تعبیر اولنان یدی عدد آلتدر که ترجمه سی میسر اولان قانون الادبده دائما انسیتلری سببیله تسمیه اولنمشدر بو مصرعده بو فقیر انلری بو بر مصرعه درج ایلدم (ع) قالقان آت مزراق قلج یای زره خود (ترجمه) بر قومدر که معارکده لباسی انلرك * تیغ و جبه زره داودی اولور شوکت نصاب

البیض فوق رؤس تحتها الیلب * وفی الانامل سمر الخط والقضب

(بیض) بونده فتح با ایله درخود دینلکلری دمور تاجکه زره ایله باشه کیرلر بوغلغه دیرلر (یلب) ییی اولان زرهلر که دریلری بر برلرینه دیکوب لابس اولورلر و فولاد دینلکلری دمور معناسنه دخی کلور (سمر) اسمرك جمعی که قرمیه مائل مزراقلردر

خط دیدکاری محلدن چیقار (قضب) ضم قاف ایله ومعجمه ایله قلجلردر فتحله وسهمله ایله ذکلدر زیرا جری اقتضا ایدر قافیه ایسه ضم اوزره در (ترجمه) فرق سرده تولغه وتحتنده درجوشنلری * الده تیرونیزه وشمشیر نصرت انتساب

البیض تضحک والاجال تنتحب * والسمر ترعف والارواح تنتهب

(بیض) کسر ایله در تکراری معرفا اولمغله بیض رقاق مصرعنده اولان بیض مراددر (آجال) جمعدر مفردی اجل حیات انسان ایچون تقدیر وتعیین اولنان مدت مضروبه (تنتحب) نحیب ماده سندن مهمله ایله در مضارع مؤنثک مجهولیدر مقتول اولان انسانک کندینه کویا اجلی منتحب یعنی کریه ایدیجی قیلنور (ترعف) بورنی قنار دیمکدرکه مزراغک اوچنی انفده استعاره ورعاف اثبات اولنمشدر (تنتهب) دخی نهب ماده سندن تنتحب وزننده درغارت ویغما اولنور دیمک که کویا حضرت قابض الارواح عزرائیل وعونه سی مردکان کشتکانک روحلرین قاپشورلر (ترجمه) تیغلر خندان اولوب عمرعدو کریان اولور * نیزه بورنن قاندوب ارواحن ایلر انتهاب

وای یوم من الایام لیس لهم * فیه من الفعل ما من دونه العجب

(فعل) فتحله اوچنجی بابدن مصدر وکسر ایله اسمدر (ترجمه) قنقی کوندر کونلرا یچره کاولمیه انلر ایچون * انده برکار صفا بخش عجیب الفت مآب

الازد ازید من یمشی علی قدم * فضلا واعلاهم قدرا اذا رکبوا

(ازد) ایله ازید میاننده جناس واردر (هم) اشباع اولنور (فضلا) (وقدرا) تمییزلردر (ترجمه) ازد قومی جمله اقوامدن فزونتدر فضل ایله * جمله نک اعلاسیدر ایتدکده تحریک رکاب

والاوس والخزرج القوم الذین هم * آووا غریبا فاعطوا فوق ما وهبوا

(اوس وخزرج) معجمه لرله صکره مهمله وجمله انصاردن ایکی قبیله درلا بوین برادرلردر باپالری حارثه بن ثعلبه در (الذین آووا) قصر ایله خطادر زیرا اووا ایوندر مد ایله اعطوا اوزننده در (ترجمه) اوس وخزرج قومی مهمان دوست وارباب سخا * یعنی احسان وکرم سبقنده ایدرلر شتاب

یا معشر الازد انتم معشر انف * لا تضعفون اذا ما اشتدت الحقب

(انف) ضمله لره دراسکانی ضروریدرکه حطیئه دیمش (ع) قوم هم الانف والاذناب غیرهموا * انف الناس رئیسلر دیمکدر فتح وسکون ایله انف دخی نسخه در * اساسده انف قومه عزیز القوم دیمکدر دیمشدر * صحاحده روضة

انف رعی اولنمامش باغ وبستان ومزرعه دیمکدرلکن ضمیرایله وفتحه لرایله انفه نسخه سی یوقدر (حقب) جمعدرسنه لردیمك که مفردی کسرایله حقبه در (ترجمه) ای کروه ازدمنزلرعاروغیرت صاحبی * برجماعتسز که شدتدهمزه یوق پیچ وتاب

وفیتم واووفاء العهد شیمتکم * ولم یخالط قدیما صدقکم کذب

(شیمه) خوی وطبیعت (قدیما) زمانا قدیما تقدیرنده صفت اولوب موصوفی مفعول فیه اولور (صدقکم) لم یخالط فعلنه مفعول (وکذب) فاعلدر (ترجمه) عادت طبعیکزاوزره ایتدیکز عهده وفا * صدقکزاولمادی کذب آلود هیچ بی ارتیاب

اذاغضبتم یهاب الخلق سطوتکم * وقدیهون علیکم منکم الغضب

(سطوت) حمله وصولت (یهاب) هیبتلنور دیمك (ترجمه) خشم وحمله ایتسکز خلق ایدراندن احتراز * سیزه آسان اولوراندن ایلمزسز اجتناب

یامعشرالازدانی من جمیعکمو * راض وانتم رؤس الامر لاالذنب

جارومجرورمؤخرراض کلمه سنه تعلق ایدر (امر) امر خلافتدر که حضرت امیرك خلافتنده شرفیاب خدمتلری اولنلرك جمله سندن اقوی واولی بولندیلر وثمرهٔ شجاعتلری واثرمحبتلری خاندان نبوته جمله قبائلدن زیاده ظاهراولمشدر حتی (منقبه) حضرت سبط النبی الکریم امام حسین شهیدك سرمبارکی یزید پلیدك سرعسکری اولان عبیدالله بن زیاده کوفه ده واصل اولدقده کوفه منبرینه سروردن صعود * وکندی عسکرینه خطبه ایدوب دیدیکه حمد اولسون اول الله تعالی یه که حقی اظهار ایدوب امیرالمؤمنین اولان یزیده وعسکرینه نصرت وحاشا کذاب بن کذاب قتل ایله مسرت ویردی * دید یکی ساعت بنی ازددن عبدالله بن عفیف رضی الله عنه درحال قیام ایدوب غیرت اسلام ایله کندینی فدا وجمله یزیدیلرایچنده دیدیکه * ای کذاب وای دشمن رب تواب یلان سویلدکسن وسنك پدرك دخی وطرفندن بوبلده یه والی اولدیغك ملعون دخی وعسکرك جمله کاذبلر وحیله کارلرسزای مرجانه نام برطهارتسز جاریه نك ولد زناسی پیغمبر زاده یی قتل ایلدك وصدیقلر مقامنه چیقوب هذیان وخلطیات ایدرسن که کافر کاری دخی دکلدر دیدکده عبیدالله غضبه کلوب طوتك دیدکده ابن العفیفی اخذ ایلدیلر * اول ساعت ازدیلر جمع وهجوم ایلدیلر شجاعت وغیرت وجمعیتلری مجرب ومیقاومتلری ممکن اولمدیغی معلوم اولمغله ابن زیادك آدملری بدندن ابن عفیفی اخذ

ايلديلر* پس حضرت امير مقدما غائبانه لرينك ثناسنده اولديغى وبو بيتده دخى اظهار كرامت بيورب صداقتلرى بابنده شهادت ايلمشدر (ورأس وذنب) دخى فن نجوم اصطلاحنده دركه برى سعد وثانى نحسدر* سزلر دائما اهل بيته امرضيا ننده اولغله اهل سعادتدنسكز* وذنب ذنب شقاوت اولمق سزلردن رونما اولمازديمكدر (ترجمه) جمله كزدن اى كروه ازد خشنود اولمشم* سروران لشكرمسز پس عدو اولسون يباب

لن تيأس الازد من روح ومغفرة * والله يكلؤهم من حيث ماذهبوا

غائبانه دعانك قبولى اثرله ثبوتندن ناشى غيبته بو بيتده التفات بيوردبلر (مفهوم) دنياده اولدقجه آزد قبيله سى اهل بيته اولان خلوص محبتلرى وازجان ودل خدمتلرى ايچون راحت ومغفرتدن مأيوس اولمسونلر يعنى نائل اولسونلر وهرنه محله توجهلرى واقع اولسه الله عظيم الشأن حافظ وناصرى اولسون ديمك مألنده (ترجمه) راحت وغفران حقدن انلر اولمازنا اميد * انلرى حفظ ايدر الله قنده ايتسه لر ذهاب

طبتم حديثا كما قد طاب اوّلكم * والشوك لا يجتنى من فرعه العنب

(معنى) سزلر قديما وحديثا اولا وآخرا طيب وطاهرلرسكز زيرا اصلك پاك اولديغنه فرعى دلالت ايدر عادة الله بويله دركه اصلى ديكن اولان اغاجك فرعندن اوزم الثمز (ع) طوغر نجم سعادت شبهه سز برج سعادتدن (ترجمه) اوليكز خوش ايدى شمدى دخى خوش اولديكز* تالك معمورك اولورمى ميوه سى خارخراب

الازد جرثومة ان سوبقوا سبقوا * اوفوخروا فخروا او غولبوا غلبوا

(جرثومه) جيم ومثلثه ايله كركدربو اداايله مطالعه ايراد ايلديكمز حديثه اشارت بيورمشلردر (معناى شعر) قبيلهٔ ازد برطائفهٔ اصيل وجليلدركه برزمره ايله قوشمق وياخود آت يارشدرمق لازم كلسه ثمرهٔ خدمت ومحبت اهل بيت شرفنه البته سائرينى انلر سابقلردر واكر مفاخره امرى درميان بزم اولسه مادهٔ فخر اولاجق امور انلرده غيريلردن چون بولنوروا كر كارزاره كاوب جنك وجدال ايلمك اقتضا ايلسه البته انلر غالبلردر* واقعا سائر اولاد عربده دخى خصوصا سپاهلرده براهل وجود ايله عربده دركار اولسه انلره برغيرت عارض اولوركه خشونت ظن اولنور لكن اكر بو وجود كورنوب تعظيم تقديم قيدنده اولنسه انلردخى زياده پايمال اولورلر محبت اولاد عرب حقنده نيچه حديث شريفلر كوريلوب حتى انلردن

بر حديث اربعين انتخاب وترتيب اولنمشدر لله الحمد والمنه (ترجمه) سبق اولنسه سبق ايدرلر داخي مغلوب اولسه لر * غالب اولوب فخر اولنسه فخر ايدرلر بحساب

اوكوثروا كثروا اوصوبروا صبروا * اوسوهموا سهموا اوسولبوا سلبوا

(مآل نظم) بيت سابقه مربوط ومعطوفدر ودخي چوق جنك اولنسه انلر كثرت بولورلر وصبر ايله يعني مطل وتأخير ايله تعجيز ايدوب بوطريقله نبرد ايلمك مراد اولنسه انلر صبرده دخي اهل تحمل اولورلر واكرحبس واسر وضبط قيدنده اولنسه دخي زياده اهليت كوسترورلر ويا خود انلرك كلاملرينه اعتماد اولنسه انلر دخي سكا انكله مقابله ايدرلر واكر يغما وغارت كوسترلسه انلر نهب واخذ طاقى جمله دن اولى بيلورلر (ترجمه) چوغه چوقدر صبر ايدرلر صبر اولنسه لر اكر * سهمه غالب سلب اولنسه لر ايدرلر انتهاب

صفوا فاصفاهم المولى ولايته * فلم يشب صفوهم لهو ولا لعب

(صفوا) جمع ماضيدر (صفوا) دخي نسخه درلكن مقدره محتاجدر (معنى) اول قبيله نك رجالى صفوت وخلوصه مقارنتلرندن ناشى حق تعالى دخي كندى ولايتيعنى دوستلغنى انلرك حقنده خالص ايلدى وصفوتلرنده اكدار لهو ولعب شائبه سى آميخته اولمدى (ترجمه) صافى اولديلر صفا بخش اولدى مولى انلره * طاغيدوب صفوتلرينى بوزمدى لهو ولعاب

هينون لينون خلقا في مجالسهم * لا الجهل يعروهم فيها ولا الصخب

(هينون) فتح وسكون ايله جمعدر وفتح وشد ايله دخي لغتدركه ميت ايله ميت كبيدر مفردى هين سهل وآساندر (لينون) دخي انك كبيدر معناسى يومشق وملايم ديمكدر امر صورى ومعنويده استعمال اولنورلر لكن منادى يوروركه انسان حقنده تخفيف ايله وسائر برده تشديد ايله مستعملدردر (يعزو) عروه مصدرندن قادر اولمق وكوجى يتمك معناسنه (صخب) تقديم مهمله ايله صوت وصدا كه چاغرمق (معنى) انلر مجلس موانستده حسن خلق اهليدر مع هذا جهله مغلوب اولميوب وعنف وشدت وحدتله دخي غلبه ممكن اولمازوانلردن دخي مشهود دكلدر (ترجمه) نرم وآسان اولديلر اخلاقله مجلسده هم * اختلاط صوت ايدوب ايتمزجها لتله خطاب

الغيث اما رضوا من دون نائلهم * والاسد ترهبهم يوما اذا غضبوا

(غيث) يغمور دير لكن بونده مدد معناسنه غيلث كبى (اما) ان ايله ما زائده دن مركبدر فا ملفوظه هين نك كبى (نائل) عطا (أسد) ضم وسكون ايله ارسلانلردر

مفردی اسد معروفدر (مفهوم) انلرا کر راضی اولورلرسه عین مدددر وبو حالت
انلرك عطای حقیریدر لکن اکر برکون غضب دخی ایدرلر ایسه ارسلانلر کندیلردن
خوف وخشیت ایدر (ترجمه) هم سخاوتده ایدرلر فیض باران عطا * هم
غضبده شیرلر انلردن ایدر اجتناب

اندی الانام اکفا حین تسألهم * واربط الناس جأشا انهم ونديوا

(اندی) وزن ومعناده اجود که جومرد وخیری کثیر دیمکدر (قاعده) افعل
تفضیل استعمالده الله اکبره ماده سندن غیریده برشیئه محتاجدر که من در زید اسن
من عمرو کبی اما اضافتله استعمالی بمعنی من درکه آندی الانام اندی من الانام
دیمکدر * ولام ایله زبانزد اولور الافضل کبی لکن مضاف الیه دن عوضدر افضل
الناس دیمکدر اودخی افضل من الناس مآلنده در * قالدیکه الله اکبر علماء نحوا کبر
من کل شیئ تقدیر ایلدیلر ونیجه لردخی مجموع مشغله لریکزدن اکبردر وطاعتی دخی
جمله اطاعتلری لازم اولانلرك اطاعتلرندن اوجبدر دیمکدر دیدیلر وفرزدقك (بیت
ان الذی سمك السماء بنی لنا * بیتادعائمه اعز واطول * شعرنده اولان (اعز واطول)
عزیز وطویل معناسنه اولدقلری کبی الله اکبردخی اهل لغت عندنده الله کبیر
دیمکدر دیدکلری حداديدن نقل ایله درة یضاده افاده اولنمشدر * شارح فقیر
دیرمکه واقعا علم اللهده ایجاد ماسوا محقق ایسه دخی خارجده بالفعل هنوز
وجودی یوقکه مفضل علیه اعتبار اولنه انلرك فعله کلسندن اول دخی قدیم تعالی
کبریا ایله متصف بالذات ایدی (بیت) دیدم یوغیمش بردم ایمش عالم امکان *
برعارف اشیدب دیدی الان کما کان (اکف) فتح وضم وشد آخر ایله کفك جمعیدر که
آیه واوج دخی دیرلر راحه کبی (جأش) جمله خوف وزننده در خوف اثناسنده
داخل صدرده پیدا اولان ضربان وخفقان که بعض مبتدیلر انی ولد قلب ظن ایدرلر
صدر معناسنه اولان جؤشوش کلمه سندن مأخوذدر و * اربط الجأش * دیو
مرد شجیع فراردن کندینی ضبط وربط ایلدیکی ایچون وصف اولنور (ندبوا) نون
ایله ومجهولدرکه جنك ایچون دعوت وجمع اولندیلر دیمکدر (ترجمه) اکرمیدر
خلقك انلر اولسه انلردن طلب * حربه دعوت اولسه لردرحال ایدرلر انتداب

وای جمع کثیر لا تفرقه * اذا تدانت لهم غسان والندب

(تدانت) اصلنده وزن ومعناده تقربت کبی تدانیت ایدی الفه قلبله ساکنین
حصولنده مقلوب حذف اولندی (غسان) بر محلدرکه ازددن اول محله نزول ایدن
طائفه انك اسمیله تسمیه اولندیکه بنی جفنه انلردندر * وغسان هجرتك اوتنجی

سالنده اسلامه کلدیلر وخدمت نبویه ده بذل وجود قیلدیلر (ندب) تحریك ایله در
اتفاق ایله اوق آتمغه بر جماعتك جهت واحده اوزره توجه ایلملریدر (ترجمه)
اهل غسان قنقی جمعیله که قیلدیلر هجوم * کاتمدیلر انلری اولدم پریشان وتباب

والله یجزیهم عما اتوا وحبوا * به الرسول وما من صالح کسبوا

(فالله) دخی نسخه در (یجزیهم) میمك کسره سی اشباع اولنور (من صالح)
ما کسبوا ده مایی بیاندر که وزن وقافیه ایچون فعل تأخیر اولنمشدر * صرد ابن
عبد الله ازد بنك قبیله سی رجالندن اون برکسنه ایله حضور سعادته هجرتك اونجی
سالنده وفود وشرفیاب اسلام وسعود اولدقلرینه بو بیت دعاده اشارت وافاده
واردر (ترجمه) خدمت دین رسول الله خدا اجوز ایده * هم مجازاة ایلیه
ایتدکجه خیرات اکتساب (رجز آخر)

فان کنت بالشوری ملکت امورهم * فکیف بهذا والمشیرون غیب

بو قطعه حضرت ذی النورینه خطابا صادر اولمشدر (شوری) مشورتدر
(بهذا) ده با زائده در (غیب) غائبك جمع مکسریدر زیرا طلحه نك مدینه ده فوت
فاروقده بولنمدیغیدر (قصه) مواقف شرحنده سید سند شریف الاشراف
بیوررکه حضرت فاروق حال احتضارنده امر خلافتی شخص واحده تنصیص
وتخصیص ایلمیوب بلکه امامتی بو آلتی کسنه میاننده مشورته حواله ایلدیکه
(عثمان) (علی) (عبد الرحمن بن عوف طلحه زبیر سعد بن ابی وقاص) در دیدیکه
اکر ابو عبیدهٔ مبشر حیاتده اولسه انی تعیین ایدردم * وشورایه حواله سنه سبب
انلر جمله دن امر امامته اصلح واولی وانلردن غیری کسنه ده صلاحیت یوغیدی *
وبو رجال ستّه حقنده حضرت رسالت تشریف آخرت ایلدیکی ساعته دك انلردن
راضی ایدی دیدی * وترجیح فهم اولنمسون ایچون جنازه سی نمازنی انلرك برینه
وصیت ایلمیوب صهیب رومی یه سپارش ایلدی وبیوردیکه اکر امامتده ایکی
فرقه اولورلرسه اکثر اولان طرفك قولیله عمل اولنسون واکر برابر اولورلرسه
ابن عوفك اولدیغی طرفك قولی ترجیح اولنه * پس حضرت فاروق دفن اولندقده
مشورته جمع اولدیلر طلحه موجود دکل ایدی عثمان عبد الرحمانی مناسب کوردی
اودخی بن اهل دکلم دیو دفع ایلدی لکن جمله سی آنی مناسب کوروب دفع مجلس
اولندی * حتی اوچنجی کیجه عبد الرحمن نصف اللیلده مسور بن مخرمه نك
قپوسنه کلوب زبیر ایله سعدی دعوته ارسال ایلدی انلرله دخی برمقدار محادثه
اولنوب عثمانی احضار واکا نیازمند اولدیلر تا اذان صبحه دك مکالمه اولنوب

ادای

ادای صلاتدنصکره حضرت امیره کلوب آنك تدبیریله مهاجرین وانصاردن موجود اولنلری وسرعسکرلری جمع ایلدیلر وعثمانه بیعت اولنوب امر امامت اندهتقرر ایلدی (ترجمه) اکرسن مشورت ایله بو امره مالك اولدکسه ✱ مشیرآنك چوغائبدر نیجه تصدیق اولورانسب

وان کنت بالقربی حججت خصیمهم ✱ فغیرك اولی بالنبی واقرب

(خصیم) خصومتی چوق اولان کشی (غیرك) دن مراد امیر کندیدرکه سلسلهٔ قرابتده عثماندن حضرت رسالتك نسلنه یقیندرکه عم زادهلردر لکن عثمان تاعبد منافده متصل اولور (ایکی بیتك مآللری) ای عثمان اکرسن بو امامت وامارته مشورتله یعنی مشورت رجالنك اختیارلریله مالك اولدکسه بویله میدر بلکه دکلدر زیرا تعیین فاروقی اولان کسنهلر موجود دکلردر یوق اکر قرابت نبویه ایله نائل اولدم دیو خصملرینی اسکات ایدرسن دخی سندن غیری پیغمبره اولی واقرب کسنه واردرکه کندی مراددر (فتح) معلوم اولهکه بو ایکی بیت مذهب شیعهیه موافق انشاد اولنمشدر حضرت امیرك اولمسی تصدیق اولنمز زیرا اهل سنت اتفاق ایلدکلری امره مخالفدر اهل سنت وجماعت انك اوزرینه اتفاق ایلدیلرکه حضرت امیر ایله جناب ذی النورین بیننده قطعا خصومت یوغیدی عثمانك قتلی جناب امیرك مشورتیلهدر دیو معاویهنك ایلدیکی اجتهاد خطا وافترادر وبو بیتلر اغراض فاسده اربابنك دسیسهٔ کاسدهسیدر (مهمه) بخاری شرحنده عینی وغیری دخی بیورورلرکه سنت سنیهٔ احمدیهیه امتثال دعواسنده اولان نیجه اهل تعصب کرك حضرت صدیق ایله جناب مرتضی میاننده وکرکسه سائر خلفا ایله بنه حضرت علی بیننده معارضه اثبات ایدوب عداوت وقوعنی اعلان واشاعت ایچون شیعیانك نصرت حیدرده وخلاف صدیقده تحدیث ایلدکلری کلام کذب انجامی ✱ ونیجهلر دخی مخالفت شیعه قصدیله فضائل ابی بکرده وضع ایلدکلری اکاذیب مالا کلامی تصدیق ایدرلر ✱ انلر ایسه ارباب حدیث عندنده معلوم وبالکلیه دسیسه اولوب لا اصل لها دیو خط بطلان کشیده قیلنمشدرکه ✱ رکضهٔ محمد حیاتده ✱ وفوائدبن هماتده دخی مندرجدر (ترجمه) خصیمه کرقرابت امرینی سن حجت ایتدکسه ✱ سنك غیرك نبی یه سندن اولی دردخی اقرب

حرف التاء

قدرأیت القرون کیف تفانت ✱ درست ثم قیل کانوا وکانت

(قرون) ضمله در اقران کبی جمعدر مفردی قرن سکون ایله در همزاد وهمسن

وهم وقت اولنلردر * وانسانك باش طرفى وبو ينوز * وكنسنك سمت بالاسى * وسكسان ييل مدت * ويااوتوز ييل وسائر معنالرى دخى واردر * حتى حضرت اميرك ذوالقرنين دخى القابندندر انلره واسكندره دخى سبب تلقيب ندر مجلة النصابده اذوأ بحثنده * ورسالة اسكندريه ده دخى اجمال كردۀ شارح حد ناشناسيدر بونده اولكى معنى مختار حسين يزديدر لكن بشنجى معنى دخى انسب كورينور كه قرون الاولى لفظ كريمدر (تفانت) فنا ماده سندن وتفاعل بابندن ماضئ مؤنثدر برابر فنا بولديلر ديمككه كويا بر برلريله فناده مسابقت ايلديلر (درست) محيت كبى محو ومندرس اولدى ديمكدر (مفهوم بيت) تحقيق كوردك كه اقران وامثال وياخود ازمنۀ سالفه اصحابى نه كيفيتله فنا پذير ومحو اولديلر وصكره احوال ماضيه لرينى حكايت ونقل وروايت اقتضا ايلدكده فلان طائفه شويله اولديلرايدى * وانلرك قصه لرى بويله اولدى حاللرى بوايدى ديو مثال مقامنده ومناقب پايه سيله ياد وايراد اولندى واونه كلمشدر واقع ومتحقق ايكن صدقه وكذبه احتمالى اولان سخن كبى كوشكذار اولور * ونيجه مثل وحكايتلر اولنده بروارايمش بريوغيمش اداسى سر سخن اولمق بوفقيره خوش كلور كان لم تغن بالامس (ترجمه) بكن اهل زمانى نيلدى موت ومصيبت * فلان كس وارايدى ديرلر كلور بيزه ده نوبت

هى دنيا كحية تنفث السم * وان كانت المجسة لانت

(هى) ضمير قصه دركه اكر مذكر اولسه ضمير شان دينور مرجعى يوقدر نقل اولنه جق امرك عظمتنه دلالت ايچون ايراد اولنور اول اخلاصده وقوعى كبى (تنفث) فانك ضمى اولى وكسرى جائزدر نفث ماده سندن مضارع ومؤنث ضميرى دنيايه راجعدر نفث نفخ كبى اوفلمك كه حزب نووى شرحنده بسط اولنمشيدى * سحار سحر نده نفس خروج ايلديكى ايچون اكا نفاث دخى ديرلركه (شر النفاثات فى العقد) سحارات ديمكدر بوماده دندر كويا دنيادخى نفسيله سم القاايدر (مجسه) مس معناسنه اولان جسدن مصدردركه جاسوس بوماده دندر ميم مشددلك برى مصرع اخيره مرهون اولمغله زياده سى ثانينك نقصانى اتمام ايدر (ترجمه بودنيا مار زهرافشانه بكزرفى الحقيقة * اكرجه واربسه آنك پاپشماسنده لينت

كم اموراقد تشددت فيها * ثم هونتها على فهانت

كم تكثير ايچوندر (ترجمه) نيجه كار جهان ايچنده ممشند اولمدى حالم * آنى آسان ايدنجه كندمه اولدى سهولت (نعلق آخر)

انما الدنيا فناء * ليس فى الدنيا ثبوت * انما الدنيا كبيت * نسجته العنكبوت
(فناء) رجل عدل كبى عين فنادر وبو مبالغه ويا دار فنا ايكن حذفله مقامنه
اقامت ايلمشدر (فى الدنيا) ضمير مقامى ايكن فيها ديمیوب ظاهر ايراد وكذلك انما
هى مقامنده تكرار اظهار ايلمكدر (نكته) بو اولهكه محل اكدار وماواى مصائب
اولوب راحت وصفا قطعا مأمول اولميوب دار فنا وبلكه عين فنا اولمغله توجيه
لحاظه التفاته بر لمحه لياقتى ونظر اولوا الابصارده حقيقتى اولمديغنه ومسبوق
بالعدم وملحوق بالفناء اولمغله لا شئ وبلكه الان كما كان معدوم اولديغنه
ايما دركه اوج بيت صكره تصريح اولنور (عنكبوت) تركيده اورمجكدر عربيده
خدرنق دخى ديرلر فارسيده جغ وآغى كه مسكيدر كره ونيجه اسملرى واردر
انكله هلاكدن خلاص اولوب وتدارك قوت ايدر از جمله مكس مكس ايچون نسج
ايدر دنيايه وجه شبه روز كاره تاب آوار اولميوب تار ومار اولمسيدر (فائده) ابن
دقاق انتصار نام تاريخنده وسائرلرى دخى يازرلركه عنكبوت ايله رب متين بودين
مبيننده برقاچ دفعه اظهار قدرت بيورمشدر * برى هجرت نبويه ده حضرت
صديق ايله اختفا بيوردقلرى مغاره قپوسنده آشيان حمامه تحتنه نسج اولنمشيدى
* وايكنجى داود خليفة الله عليه السلام طالوتك طلبندن رها ياب اولمق ايچون
تار عنكبوت ايله ستر اولندى * واوچنجى خالد هذلينك قتلنه امر همايون نبوى
ايله اصحاب كرامدن عبدالله بن انيس رضى الله عنه واروب على الغفله قتل وسر
مقطوعيله كلوركن اختفا ايلديكى مغاره قپوسنه كرهبند اخفا اولدى
دردنجى امام زين العابدين حضرتلرينك ديكر اوغلى زيدى هشام اموى طرفندن
امير العراق اولان يوسف ثقفى خبيث عريانا صلب ايله يوز يكرمى التى تاريخنده
شهيد ايلدكده عون حقله دوحال كلوب تارباف سوءة تن اولمغله بتمنه آلوب
حضرت زيدك منهى النظر اولان برلرينه فوته بوشان قدرت اولدى بر ايكى ساعت
مرورنده شكم برحكمى استرخا ايله نزول وستر عورت ايلدى درت وياش سنه
صكره اول وجود بهبودى سوزان نار نمرودى ايلديلر غرائبدندركه * هرچند
بعد الصلب مصلب اولان خشب من طرف الله الغيور سمت قبله يه اداره واماله
اولنديغن كورمشلر ايكن جانب ديكره اول دارمر دارك تحويلنه جسارت
ايلدكلرنده ينه شطر مسجد حرامه توجه وتولى ايلدى * صلى الله على جده النبى
وسائر الانبياء والال والاصحاب والاصول والفروع اجمعين وسلم (ترجمه) بو جهان
دارى فنادر بوقدر انده هيچ ثبوت * بى بقا اولمقده آنك مثلى بيت عنكبوت

ولقد يكفيك منها ايها الطالب قوت * ولعمري عن قليل كل من فيها يموت
(قوت) آزق زادكبي كه سد رمق يعني مانع موت اوله جق مقدار اوله (لعمري) عمر قسمده فتحله تخفيف لفظا اوله ورکه ذی روحك مدت حياتي معناسنه معروف اولان عمردر * ضمه خبری محذوف قسمي در ولام تأكيد ابتدا ايچون * وسورة حجرا تده لعمرك حضرت حبيب مجيبك مدت حياتنه قسمدر * يمينك تفصيلی قريبا سابقدر * موت يادا اولنديغی محلده بو صورتله قسم محسنات ادبيه دن اولديغی مسلمدر (ترجمه) طالب اولمه جمعنه انك سكا يتز مي قوت * تيز كيدرسين چون ديئلمش كل من فيها يموت (نطق آخر)

الم تر ان الدهر يوم وليلة * يكران من سبت جديد الى سبت
(يكران) تثنيه درمتعدی ولازم اولور كرا الجديد ان شب وروزك كرورومرورى (ترجمه) كورميسين بو جهان بر كون ايله بر كيجه در * هفته ده تكرار ايله تجديد اولور سبت سبات

فقل لجديد الثوب لابد من بلى * وقل لاجتماع الشمل لابد من شت
(بلى) كسر موحده وفتح لام وتنوين ايله چوريمك كه شاعرديمش (نظم) لاتعجبوا من بلى غلالته * قد زرازراره على القمر (شمل) اضداددندر جمع وفرقه دخی زبانزددر بونده تفرق معناسنه در (ترجمه) اسكيمك لازم كلور البته هرثوب جديد * اجتماعك هم پريشاني مقرر بی ثبات (نطق ديكر)

قد كنت ميتا فصرت حيا * وعن قليل تصير ميتا
(ميت) تخفيف ايله دخی لغتدر واولكی ميت عدمدن كنايه درز يرا موت بعد الحياة اولور ايكنجی موت كبی پس (وكنتم امواتا فاحياكم ثم يميتكم ثم يحييكم كريمه سنه ايمادر وبونده ردالعجز اولوب وموت وحياتی ذكر ايله جمع اضداد واردر (دقيقه) بو بيت مشرب اهل توحيد اوزره وارد اولمشدركه مسبوق بالعدم وملحوق بالعدم اولان بر فلج كونلك وجود ماسوايه هيچ موجود ديمزلر * وبو اعتقاد ايله بردوام ماسوادن اعراض تام وجزم اعدام ايدرك شهودلری دخی عقيدهلرينه تابع ومغلوب اولوب بو حالت كنديلره مستمر الحال اولدقده الآن معدوميتی ايله حكم ايدرلر مع هذا ثبوت حقائق مقرردر وعدم لفظی حفا معناسنه اولديغن بيلورلر انلرك عدم صرف ديدوعوالری شهودیدر طلوع شمس ايله مستوريت كواكب كيبيدر وتوعيدر ديرلر دوغفلتله انلره سوء ظن اولنميه * بو تقرير بری عين الوحده صاحبی وسائرلری تصريح ايدرلر (ترجمه)

مرده ایدك زنده اولدك ایردی چون فیض حیات * از زمانده مرده اولورسین ینه
ایرر ممات

بنیت بدار الفناء بیتا * فابن بدار البقاء بیتا

بونده دخی بیت سابق کبی صنایعدن رد وجمع ضدین واردر (ابن) بنادن امردر همزه سی وصلیه در لکن قطع اولنور معناسی ظاهردر * اگرچه بو بیتده اختلاف نسخ واردر لکن مفید اولمانلریله اهونی یاد * وسائر ایراد ایله تکثیر سواد اولنمدی
(ترجمه) نیچه بر دار فنا تعمیرینه سعی ایده سین * کل بقاده سن بنا ایله قصور عالیات (نطق دیکر)

بیت وثوب وقوت یوم * یکفی لمن فی غد یموت

(مآل بیت) اوچ نسنه لازمهٔ حیاتدر البته اندن کچلمز حجره خرقه لقمه (یعنی) برخانه یمنت * وستر عورت ایدوب حر وبرددن محافظهٔ بدن مرتبه سی لباس * وبر کوننك زاد اشته بونلر یارین موتی مقرر اولان کمسنه ایچون کافیدر دیمکدر زیرا امله متعلق مرام کندیدن منقطعدر (فائده) حضرت رسالت علیه التحیه دخی برسنه لك ذخیره سنی وقتیله وضع کیلار تدارك ایدرلر ایدی لکن شفقتلری غالب اولمغله فقراظهورنده بخش وایثار ایدوب صکره طاش باغلامق دخی شدت جوعدن واقع اولدیغی واردر * وزهاد صوفیه دن بعضیلره دوش اولدق که ایکی سنه لك حطب الوب منا وبه ایله صرف ایتدررردی وسبینده حطبدن برسنه مرور یله یاشلق کیدوب یبوست کاوب خدمتده اولان جواری وغلمان اذیت وزحمت چکمسونلر نیتیله در بیورمشلر ایدی (انما الاعمال بالنیات)
(ترجمه) خرقه وسکنی کرکدر داخی برکوننك غدا * چونکه یارین فوت اولورسین پس ندر بو قید قوت

وربما مات نصف یوم * والنصف من قوته یفوت

(ترجمه) نیجه لر نصف نهاره ایرمدین فوت اولدیلر * نصف قوتی حوصله ترك ایتدیلر عند البیوت (نطق آخر)

بیت یواری الفتی وثوب * یستر من عورة وقوت

(یواری) ستر ایدر دیمك (عورت) لغتده بر کوزی عمالی اولمق که نعتنده اعور دیرلر اعمی کبی وستری واجب اولان محله عورت یرنی دید کاری نظر منهی اولدیغی جهتدندر سبب تعامی معناسنه (ترجمه) خرقه وسکنی کشی یی ستر وحفظ ایدر دخی * تن غداسی اولمغه یتزمی قوت لا یفوت

هذا بلاغ لمن تحیی * وذا کثیر لمن یموت

(بلاغ) كفايتدر بلغه كبى (تحيى) تمنى وزننده حى اوله ديمكدر (ترجمه) زنده اولانه بو كافيدر كر بكز فضله سى * اوله جلك كشى يه چوقدر ازدكل سكنى وقوت (رجز آخر)

يا ايهذا الطالب المبهوت * حسبك مما تبتغيه القوت * ما اكثر القوت لمن يموت *

(مبهوت) وزن ومعناده مدهوش شاشمش ديمكدر (بهت الذى) كريمه سنده دهش وحير ايله تفسير اولندى (ما اكثر) فعل تعجب (ترجمه) ندر حرصك سنك اى طالب دنياى مبهوت * بو دنيادن سكا كافى دكلمى لقمهٔ قوت * كثير القوت عجب فوت اولميوب اولديمى مثبوت (نطق ديكر)

صبرت على اللذات لما تولت * والزمت نفسى صبرها فاستمرت

(الزمت) لازم قيلدم ديمك (استمرت) ثابت ومتين اولدى ديمكدر (ترجمه) بو لذات جهانه صبر ايدوب قيلدم قناعت * انى نفسيمه الزام ايلدم تا قيلدى عادت

وما المرء الا حيث يجعل نفسه * فان اطمعت تاقت والا تسلت

(تاقت) طلب ايلدى ديمك (تسلت) زائل اولدى ديمكدر تسلى مصدرى معروفدر يعنى تسلى ايلدى يعنى كدرمدن چيقردى معناسنه اولور (مفهوم مهم) انسان اودركه نفسنى تربيتله بر درجه يه كتوره كه اكر نفسه آرزوكش اولديغى نسنه يى ويره يم ديسه نفس انى خواهش ايده اكر ويرمسه قناعت ايده * غم جالب * والم قلب * انده ثابت اولميوب زائل اوله * زحمت ويرميه * يعنى درجهٔ انسانيتده ثابت اوله * تفريط اوزره منع ايلمكله ترك تام كلوب ملكيت درجه سنه وارميه * وافراط اوزره تقاضاسنه مساعده ايله حيوانيته دخى تنزل ايدوب مغلوب نفس اولميه بو ايكى منزله ميانه‌ده حد وسط اوزره قوام ودوام بوله * اشته انسانيت بودر * وبو مجاهده ايله انسان ملكدن افضل اولور وبو بابده بر قاعده ورابطهٔ خاصه اولوب هر كس اول طور اوزره اولمق ممكن دكلدر * زيرا طبايع ناس مختلفه در هر كس كندى حالنى خوش بيلور (ترجمه) قرار ايلرنه منزلده قيلرسك نفسكى سن * ويررسن داخى استر ويرمسك ايدر اطاعت (نطق آخر)

اقول لعينى احبس اللحظات * ولا تنظريا عين بالسرقات

(احبس) ايكنجى بابدن امردر (لحظات) فتحات ايله جمعدر مفردى لحظه كوز اوجيله باقمق (سرقات) دخى جمعدر خيرسزلق كه مفردى سرقه فتح اول وكسر ثانى ايله اسمدر مصدرى سرقه فتحات ايله وسرقه فتح وسكون ايله وسرقه كسر وسكون ايله اوچ لغت اوزره در (ترجمه) ديرم بو چشممه سرقت ايله

نه بو لحظات * مجاز حسنه نظر ایتمه آنی آردیکه آت

کم نظرة قادت الی القلب شهوة * فاصبح منها القلب فی الحسرات

(کم) تکثیر ایچون (قادت) یددی وچکدی دیمکدرکه حیوانی لجامندن طوتوب یددی کتوردی دیرلر (حسرات) فتحات مهملات ایله حسرتک جمعیدر * حسرت فوت اولان شیده غافل بولندیغنه تحسر وحزن وغم پیدا اولمقدر که بلیات دنیویه دن بریدر ازجمله علاقهٔ حسن مجازیدرکه غفلتله خالی ذهن بولنمق سببیله تعلق قلبدن عبارتدر * حتی دیدیلرکه اگرچه عشقه مبدأ نظردر لکن موجب دکلدر من طرف الله تعالی قلب بطاله تسلیطدر اول مرتبه ده امر عسیردر که سبب موت اولور وبویله میت شهید اولوردیو احادیث شریفهٔ عدیده وارد اولمشدر جمله دن بری بیورورلرکه (من عشق فعف ثم مات مات شهیدا) یعنی عشق واقع اولدقده وصلتدن عفت ایلسه بو حالتدن متأثر اوتنده درجهٔ شهدایه واصل اولور (پند) اول ساده دلکه مجرد جام عشق مجازی بهیچ ایله سرمست * وآیینهٔ صورته نظرله نقش صورت دیوارکبی دمبست * اوله اول شخص نا خلف تا آخر تناسل ایله شرف بولمیوب دنیاده عقیم * وآخرتده مستحق عذاب الیمدر * شهوتله نامحرمه نظر واقبال طالب کماله مرض قتالدر * حضرت رسالت علیه التحیه تعلیما للامه برجوان سرامدی ظهر شریفلری طرفنه چکروب روبرو اوتورمامق اوزره فرمان ایلدی * وامام اعظم حضرتلری هرحالده مهذب * صاحب مذهب ایکن امام محمد خط آور اولمدقجه بی نقاب تعلیم علومه رخصت دادا اولمدی زیرا ایت سابق شهادتیله نظر میل قلبه رهبر اولمغله سید البشر جنابلری بیوردقلری اثر معتبر مفهومنجه دیمشلر * هر نظر ناوکیست زهر آلود * که زشست کمان ابلیسست حضرت روح الله علیه السلام الاه دن مروی خبرک مألنده دخی دیمشلر * زینهار ایتمه چهرهٔ نامحرمه نظر * زیراکه ارض قلبکه تخم فسادا کروفی زمانتا فساد رؤیت زندن امرده ده دخی زیاده اولمغله تحذیره انسب * وقباحت نظرانده هزار مرتبه زندن اقربدر * وبربرلرینه تعاطی ایلدکاری هدیه رشوتدر دیودرهٔ بیضاده استفاده اولنور فانده قالورکه مرأت عشاقدر دیوب قنطرهٔ حقیقت اولدیغن ملاحظه ایلمیوب هوا وهوس پابندی طاقتن طاق ایدوب جسر عمری خراب ایلدیکی کوزینه کورنمیه * اللهم ارنا حقائق الاشیاء کماهی * وخلصنا عن المجاز مع الملاهی (غریبه) سلسلهٔ خواجکان اولولرندن * ماوراء النهر ارنلرندن مظهر نظر برقدم * ومصدر نکاهداشت وهوش دردم * خواجهٔ

کبار * شیخ عبید الله احرار * قدس اسراره الستار * حضرتلری اواخر عمرلرنده
کمال هرم وشیخوخت وافراط فتور پیری وتجافتلری سببیله اکثر ایامده
مریدان کاملانی پای کرامت پایه‌لرین اوغرلرایدی * اتفاقا برمرید بوخدمته درکار
ایکن برامر ضروری لازم کلوب یرینه برصاحب جمال اوغلی اجزای مجلسدن
بولنمغله خدمت شیخی اکا حاله * وتشرفیله کسب کماله ترغیب ایدر * جوانک کفی
پای خواجه‌یی مس ایدیجک درحال آیاغن چکوب خدمت جواندن ابا *
وطالبان وسالکانه سببن تقریر وانها بیورمشلرکه * انک حرارت دستندن حس
نفس واقع اولدی بوسن وسال ومجاهدات بال وریاضات حال ایله ینه داعیهٔ
بشریتدن اثر بقاسی مقرر اولنجه سزلرده ایسه اسباب قوت کمالده وحرکت
وهیئتکز هوای نفسی اشتمالده اولدیغی عیاندر ساده رولر صحبتی نه مرتبه‌ده
فتنه انکیز * ونه درجه‌ده شهوت امیزاولور ملاحظه اولنه پس قلبه قائد
فساد اولان نظر اولمغله شیخ اکبر حضرت ابن عربی رضی الله عنه مسامره‌سنده
قلبک نظر ایله مخاصمه‌سنی نظم ایدرلرمحلنده نظر بیوریله * زن وغلامه نظرهٔ اولی
معفوه‌در اماشهوتله اولان نظرهٔ ثانیه وثالثه ائمهٔ کرام عندنده بالاتفاق حرامدر
(علاج) رفاه عیش معناسنه اولان سلوه ماده‌سندن سلوانه ضم وسکون ایله برنوع
بونجقدر حکما دیرلرکه اوزرینه یغمور صویی دوکوب عاشق نوش ایلسه درد
عشقندن خلاص بولور واول صویه سلوان دیرلرکه استاذدیمشدر (نظم) ماء
سلوان ترشح عنه تفجیر الرحیق * سال سلسال الصفا فیه شفاء کوثر * وبوبلانک
اطبا اهل دل قتنده علاج پررواجی اول حالت تعلق * وحظ تعشق * حس
اولندیغی ساعت * یکغردهٔ روز کاراولمسی برآه سرد عاشقه موقوف اولان چراغ
حسن وبهادن کف نظر وامالهٔ بصر ایدوب ازجان ودل قادر اولدیغی رتبه
ملاحظه‌دن فکرنی صرف ایله اشعار عشق آمیز * واخبار شوق انکیز * کوش
ایلمکدن پرهیز * ایدوب واول محبوبک وقت پیری * وزمان هرم دامنکیری *
وموت اسیری * اولاجق حالنی تفکر وبلکه عن اصل ایکی مجرای ماایچندن سیلان
ومشیمهٔ رحمه روان اولمسی تذکراولنه درحال سبب نفرت ووسیلهٔ برودت اولور
دیدیلر (مطلع) شهپراچمش خط عارض اوچدی مرغ حسن یار * عاشق
دیدارفارغ بال اولورسه وجهی وار * اصل مقصود ایسه ارتباطی خلاف رضای
ذی الجلال اولان حسن فانی آب وکل پرزوالدن ترک تعلق * وواجب الوجودلک
بردوام اولان جمال بیمثال لایزالنه تعشقدر (بیت) علاقه ایلمک وجه خدادن

غیره زائددر * جمال لایزاله عاشقم الله شاهددر * اللهم ارزقناه بحبیبه ومصطفاه
(ترجمه) نتیجه نظر کتورر قلبه شهوتی نظرایت * نتیجه سی اولور انجق ندامت وحسرات (نطق آخر)

خلیلی لا والله ما من ملمة * تدوم علی حی وان هی جلت

(خلیلی) فتح لام ثانیه * وشدّ تحتیه ایله * دوست معناسنه اولان خیل تثنیه سیدر منادای مضاف اولمغله منصوب بالحروف حرف ندا محذوفدر اصلی خلیلین در تکثیر ایچون مثنی قیلنمدی که (فارجع البصر کرتین) ده کرات کثیره ایله تفسیر ایدرلر یعنی بردکل متعدددر دیمك * یاخود خلیل حقیقی ومجازی مراداوله * یای متکلمه اضافتله نون ساقط و یالراد غام اولندیلر حتی شاعر دعاده دیمشدر (نظم) ازال الله عنکم کل آفة * کنون الجمع اوثنی الاضافة (ملمه) حادثه معناسنه در (ترجمه) بنم دوستم بو عالمده نزول ایدن مصیبتلر * دوام اوزره دکل والله واردر انلره غایات

فان نزلت یوما فلا تخضعن لها * ولا تکثر الشکوی اذا النعل زلت

(نزلت) ودخی لها ضمیرلری ملمه یه عائددر (فلا تخضعن) نون خفیفه تأکیدیه در خضوعدندرکه ثالثی مهملدر خضوع کمال تواضعدن باش اکمك سرفروکبی که تواضع وخشوع الفاظ مترادفه کبیدر (نعل) پاپوشدر (مداس) حذاء قسوب کبی وفارسیده کفش پاوازپای افزار پالك شم وسائر اسملری واردر (زلت) زای هوز ایله در قایدی وسور جدی دیمکدر نعل وا کاحال اولان قدم دخی مؤنثات سماعیه دندر زلة القدم ایاق سورجمك صوری ومعنویده معروفدر وبونده معنویسی مراددر که زلل دخی دیرلر ذلق کبی (معنی) اکر اول ملمه ناکاه برکون نزول یعنی بر حادثه یه مبتلا اولورسن چونکه ایاغك سور جدی ذل وزذالت وشکایت دخی ایلمه قولا وفعلا اظهار سستی ایلیوب صبر ایله که قضایه رضا وبلایه صبر نما اولمق مؤمن کامل کاریدر (ولنبلونکم بشیء من الخوف والجوع ونقص من الاموال والانفس والثمرات وبشر الصابرین الذین اذا اصابتهم مصیبة قالوا انالله وانا الیه راجعون) حکمنجه چاره سی صبر واسترجاع ایله مقابله ایلمکدر زیرا بیت سابقده حضرت امیر کرم الله وجهه البته زوال بولور دیوکسرها ایله قسم ایلدی (ترجمه) اکر برکون نزول ایلرسه اتمه سرفرو اصلا * ایاغك سورجریسه چوق شکایت اتمه ازلات

فکم من کریم یبتلی بنوائب * فصابرها حتی مضت واضمحلت

(يبتلى) امتحان وتجربه ايدر ديمكدر (ان الله مبتليكم بنهر) كبى وابتلا خبرده وشرده دخى استعمال اولنوركه حريرى * لدى الامتحان يكرم الرجل او يهان ديمشدر * ويبتلى مقامنده (قدبكى) دخى نسخه در (نوائب) منصرف اولمسى وزن ايچوندر (صابر) صبر معناسنه واخذ ايچوندر قاتل الله الضروره كبى اضمحلت) نونده ذهبت معناسنه مضت ايله مرادفدركه كچدى وكتدى ديمك اولور اضمحل ده تقديم ميم ايله امضحل دخى كلابين لغتيدر اصلنده اضمحلال زوال سحاب معناسنه خاص ايدى صكره هر زائلده زبانزد اولدى (مآل بيت) بيت سابقلرك مفهوملرى معلوم اولديسه آفرينشدن برى عادة الله دنياده بو يله جاريدركه اشد بلاء بعد الانبياء اولياية وصكره امثل اولنلره القا اولنور پس چوق اصل ونسلى كريم وعريق كمسنه لروار دركه مصائب ايله مبتلا اولوب وبكا ايده كلمشلردر وانلر بو حالده ايكن صبر ايدرلر ويا خود بربرلرينى صبره سوق وتواصوا بالصبر ايدرلر تا اول نوائب زائل وذاهب اولنجيه دك صبر ايله مقابله ومجاهده ايدرلر (ترجمه) نيجه ذات كريمى مبتلا قيلدى مصائب كيم * اكا صبر ايله كچدى مضمحل اولدى همه آفات (نطق آخر)

ان القليل من الكلام باهله * حسن وان كثيره ممقوت

(ممقوت) قاف ايله دروزنده ومعناده مبغوض ديمكدر ونونده مقابله قرينه سيله قبيح معناسنه در (معنى) كلام قليل اكاربابى ايله اولورسه مستحسندر لكن كثيرى اربابيله دخى اولورسه مطلقا قبيحدر (نكته) زيرا كثرت كلامده محافظۀ عامه وملاحظۀ تامه ممكن دكلدر سهوا كشف اسرار كبى سقطات وغلطات وقوعى وبعض كمسنه لره ضمنا تعريض وتكدير صدورى * وقصدى معدوم ايكن قصد ايلدى ديو سامعك سوء ظننه سبب اولمق ونيجه امور وخيمه يى مكثار و پركو اولمغى مستلزمدر قليلى دخى اهليله اولمغه منوطدر (شعر) ولئن ندمت على السكوت بمرة * ولقد ندمت على الكلام مرارا (ترجمه) كلامك قلتى اهليله خوشدر * اكر كثرتله اولسه اوله ممقوت

ماذل ذوصمت ومامن مكثر * الا يزل ومايعاب صموت

(ماذل) ذال معجمه ايله درزل زاى هوز ايله دخى نسخه در (صمت) ضم مهمله ايله سكوتدر (صموت) فتحله خاموش اولان كمسنه در مبالغه صيغه سيدر (مآل) سكوت صاحبى ذل ورذالت كورمدى وبركثرت كلام صاحبى دخى يوقدركه مظهر ذلل اولوب سورچمه يه پس ساكت وصامت اولان كشى اصلا معيوب اولماز

معيوب

(ترجمه) محبوب ومدخول اولنلر جمله بسیار کوی اولوب چوق سویلینلردر
خموش اولان نه سور چونه جکر غار * زلال اولدی ولی مکناره مثبوت

ان کان ینطق ناطق من فضة * فالصمت در زانه الیاقوت

درایجو که لؤلؤ ومرجان ومرواریددخی دیرلر که (اللؤلؤ والمرجان) کریمه سنده لؤلؤ اینجونك کبیری ومرجان صغیری وخرده سی دیو تفسیر اولندی * لکن مرجان حجر احمر بحر یده شهرت بولمشدر یاقوت جواهردن برنوع ذی قیمت طاشدر که قرمزی وصاری وکوك وبیاضی دخی اولور (مفهوم) اکر سخن سازك نطقی کموش ایسه سکوتی یاقوت ایله مزین اینجو دردیمکدر * بو مضمونده حضرت ناظمدن بر بیت دخی حرف البادهمذکوردر که بیورمشلر ایدی (نظم) ان کان من فضة کلامك یا * نفس ان السکوت من ذهب (ترجمه) اولورسه ناطقك نطقی کمشدن * سکوتی انك اولور در ویاقوت (بیت)

قدمات قوم وماماتت مکارمهم * وعاش قوم وهم فینا کاموات

(مکارم) مساجد وزننده جمعدر مفردی مکرمت صفت حمیده در (اموات) میتك جمعیدر (مآل بیت) برطائفه بودار فنادن داربقایه اکرچه رحلت ایلدیلر لکن آثار باقیه لری مندرس اولمیوب هنوز موجود اولمغله کویا کندیلری زنده کبیدرکه (نظم) ان آثارنا تدل علینا * فانظروا بعدنا الی الآثار * انلرك حقلرنده دروبر زمره دخی هنوز حیاتده ایکن بیمزده میت کبیدرکه خیر وشره لایق دکلدر و بو مفهومده حرف الالفده دخی بیورمشلر ایدی (ع) انما المیت میت الاحیاء (فائده) بونده موتلر موت حقیقیدرکه روحك جسددن افتراقیدر قالدیکه برموت دخی واردرکه قبل الموت الحقیقی تحققیله متصف یعنی کندینی میت منزله سنه تنزیل ایلمك بودخی ایکی محلده اولور بری اوامر ربانیه یه کمال امتثالدن کنایه در اسقاط اضافات معناسنه دکلدر * اثرده کلمشدرکه مرور وایاب وذهاب صاحبی اولان میتی کورمك استرسکز ابوبکر صدیقه نظر ایدك و برمحلی دخی سالك (ع) یك نظر پیر به از چل چله * بندیله مرشدك امرینه امتثالده کالمیت بین یدی الغسال اولمقدرکه اکر مرید مربیسنه برکره اعتراض ایله نیچون لفظی صادر اولسه اهل فلاح زمره سندن اولمازدیدیلر لکن بودخی معنی اوّلکی شقدندر زیرا طریق حقی تعلم ایچندرکه دیمشلر * زان روی که چشم تست احول * معبود تو پیر تست اوّل (ترجمه) نیچه لر مرده اولدی اولمدی آثاری پژمرده * کرمسز نیچه زنده وار مثالی انلرك اموات

(نطق آخر) نفسی علی زفراتها محبوسة * یالیتها خرجت مع الزفرات

زفرات فتحات ایله جمعدر مفردی زفره در آخیر مهمله ایله خسته نك آه وانین وناله سیدر (فائده) اگرچه طاوس کراهت اینه‌ذاهبدرکه شکایتدر دیمشدر لکن خسته کیمدن کیمه شکایت ایدربلکه رجادرکه خوفك دخی رجایه انقلابی زمانیدرحتی خسته نك آه وانینی ذکر ینه قبول اولدیغی حضرت صدیقه روایتی ایله بو حدیث شریفدن ظاهردر (دعوه یئن فان الانین اسم من اسماء الله یستریح الیه العلیل) خسته یی حالنه قویك ایکلمکدن منع ایلمك زیرا انین که آه لفظیدر اسم باریدرانکله خسته مستریح اولوردیو بیورمشلر (علی) مع المجرور مؤخر محبوسة کلمه سنه تعلق ایدر (لیت) تمنی ایچوندر (مآل معنی) حضرت رسالتك مرثیه سیدرکه بنم روحم آه وناله یه وقف اولدی کاشکی آه ایدرکن برابر جسمدن آیرلسه زیرا حسرت حضرت المی الی آخر الحیاة بندن انفکاك محالدر (ترجمه) آلشدی ناله وزارمده حبس اولوب دل وجان * نولیدی رشتهٔ آهمله چیقسه ایرسه ممات

لاخیر بعدك فی الحیاة وانما * ابکی مخافة ان تطول حیاتی

بیت سابق کبی بونده دخی ردالعجز واردر (ترجمه) بکا نه خیر اوله سندن کیرو فقط نجه همان * زیاده خوفم اوکه مد اوله زمان حیات (نطق آخر)

هل یدفع الدرع الحصین منیة * یوما اذا حضرت لوقت ممات

لوقت فی وقت معناسنه‌در (ترجمه) بوزره وجبه وجوشن اولورمی دافع موت * ایرشسه کیشیه بر کون اگرسنان ممات

انی لاعلم ان کل مجمع * یوما یؤل لفرقة وشتات

(یؤل) رجوع ایدر دیمك (فرقت) بونده ضمله مصدردر وکسرایله برزمره‌دن آیریلان طائفه (شتات) تفرق که عطف تفسیردر (ترجمه) نه رتبه رشتهٔ جمعیت اولسه یعنی متین * زمانه انی قطع ایلرافتراق وشتات

یاایها الداعی الذی یرومن به * کشف الاله رواکد الظلمات

نذیر قوز خودیجی (رواکد) موصوفنه مضافدرکه ظلماترا کده یعنی جمع اولوب ثابت اولان ظلمتلردر * بو بیتك جوابی بیت آتیدر (ترجمه) ایا حبیب خدا اورضای شمس هدا * جالك ایلدی کشف رواکد ظلمات

اطلق فدیتك لابن عمك امره * وارم عداتك منه بالجمرات

اطلق قور تاردیمك (ابن عم) باباك قرنداشی اوغلی (ارم) رمیدن امردر (جمرات)

فتحات ایله جمره نك جمعیدر جمره آتشپاره در طاش معناسنه اولمقدن بومعنی انسب کورینور (لایحه) اصطلاحده جمره برحرارتدرکه ثلاثه عناصره سرایت ایدرلواخر خمسینده ایکی هفته ده حکمی تمام اولور بودو بیت ایله ضبط وبیان ایلمشدر (بیت) جمرات اولا هوایه دوشر * ثانیا تشنه درکه آبه دوشر * ثالثا غایت تواضع ایله * بوزسوروب درکه ترابه دوشر * وجمرهٔ حجاج که ابورغالك قبرنده انی رجما للشیطان دیوب رمی ایدرلر محلك مساعده سی اولمامغله کتب فقهیه یه حواله اولندی (بیتلرك مألی) ای حق تعالی یه دعوتله وانك عذابندن تخویفله مأمور اولان پیغمبر آخر زمان * وای حق تعالی نك ظلمات کفروظلمی انکله کشف ایدوب آفاق وانفسی منور ایلدیکی ذات شریف * بن سکا کندیمی فدا ایلدم سن عمزاده کك امرینه مساعده ایله وآنك یوزندن دشمنلر یکه آتش یاغدر یعنی بکا اذن شریفك اولسون سنك اعداکه قلجم برقندن آتشلر صچایم (ترجمه) فدا اولام سکا قیل دشمنه حواله بنی * نثار اوله فم تیغمدن انلره جمرات

فالموت حق والمنیة شربة * تأتی الیه فبادر الزکوات

(زکوات) زای هوز وفتحات ایله زکاتك جمعیدرکه مرادتزکیهٔ نفسه سبب وآلت اولان عبادات وطاعات وتسبیحات وتهلیلات ونوافل صلواتدر (ترجمه) کشی یه موتی چوحقدر کرك شراب اجل * دهان تشنه دله تیز نثار ایده قطرات (نطق آخر)

یاجامعا الشمله ساعاته * ودنت منیته وحان وفاته

(ودنت) واوحالیه ویاخود جامعا اوزره عاطفه درکه (فالق الاصباح) اوزره وجاعل اللیل سکنا) جمله سنك عطفی کبی ودخی (صافات ویقبضن) عطفی مثللیدر (حان) قریب اولدی دیمکدر (منیة) یرینه وفاته دخی نسخه در (وفات) وفوت وموت بربرلری معناسنه کلور (ترجمه) ای زمانی جمع ایدوب بودم سورن میدانه آت * واریسه یاقلشدی موتك ایردی هنکام وفات

ارجع فانی عند مختلف القنا * لیث یکر علی العدی جرآته

(مختلف) اسم زمان مزراقلرك بربرینه قارشدیغی زمان دیمك (قنا) فتح قاف ونون ایله جنسدر واحدی قناة مزراقدر (لیث) ارسلاندر حضرت ناظمك بوتعبیرنده جملهٔ حیدرانه وصولت شیرانه سنه واسماسنك بری حیدر اولمسنه ایما واردر (عدی) عدونك جمع بی نظیریدر دشمنلر دیمك جرات ضم جیمله جرأتك جمعیدر انواع قصد اولنمشدر * وبوبیت بیت سابقده اولان نداانك جوابیدرکه ای مدت عمر یعنی باجمله

جمع ايدوب وموتى تقرب ايدن كمسنه كيرورجعت ايله كه تحقيق بن برارسلانم كه
حمله وجسارتلرم دشمنه مزة بعد كره يعنى نوبنووبر برندن شديد تعدد ايدر سائر
شجعان كبى صدمه‌ٔ اولادن عبارت دكلدر (ترجمه) عودت ايله جنك ايچنده
اولورم شيرخدا * قهرمان اولسه كشى بولمازسنا نمدن نجات (رجز آخر)

دبوا ذيب النمل لا تغوثوا * واصبحوا فى حربكم وبيتوا

(دبوا) كسر مهمله وشد موحده ايله ايكنجى بابدن فروا كبى امردر مرور خفيف
وسير خفى معناسنه اولان دبيب مصدرندندر نمل رقارنجه‌در اصبحوا افعال
ناقصه دندر وبيتوا كيلوا وزننده اوچى دخى امر حاضردر * وبرى نهيدر
(ترجمه) نرم رفتار ووقار ايله ايدك آغاز حرب * كيجه كوندز حربده جمع
اولك اولمايك شتيت

كيما تنالوا الدين او تموتوا * اولا فانى طالما عصيت

(كى) فتحله نواصب فعل مستقبلدندركه ان لن اذن دخى انك رفقاسيدر عاقبت
ايچوندركه (لم فعلت كذا) يعنى سن نيچون شويله ايلدك سؤالنه جوابده ادا
اولنور * بونده ما كافه‌ٔ فعلى مضارعده عملنى كف ومنع ايلدى (دين) كسر ايله
اسلامدر (اولا) اولا تموتوا تقديرنده‌در (طال) اوزادى وچوق اولدى ديمك
بوما دخى كافه‌در (معنى) بيت سابقك مفهومى اوزره حركت ايدك كه دينه يعنى
اسلامك ظفر وقوتنه نائل ويا رتبه‌ٔ شهادته واصل اوله سز * وياخود شهادت
مقدر دكل ايسه غازى اولورسز * زيرا تحقيق بن چوق اولديكه عاصى قيلنوب
فرمانبرلكدن خيلى دمدركه بن دور قيلندم (ترجمه) ياظفرياب اوله سز
دينه يا اوله سز شهيد * نيتم خيروهدا يتدر دكل اظهار ضيت

قد دعتموا او جئتنا فجيت * ليس لكم ماشئتمو وشيت * بل ما يريد المحيى والمميت

(محيى مميت) اسماء حسنادندر بو شعر صفين اصحابنه خطابدر (معنى) بنى
استرديكز كالدم لكن سزلك وبزم مرادلر يمز جارى اولمز (ع) ما كل ما يتمنى المرء
يدركه) انجق حق تعالى نك تقديرى جريان ايدر * المقدور كائن اسم محيى به مظهر
اولان كس زنده * ونام مميته مظهر قيلديغى كمسنه مرده اولور ديو بيورديكه
عاقبت امر طاغيلرك مرادلرى اوزره قرارداده اولاجغنى كشفدر (ترجمه)
دعوت ايتديكز اجابت ايلدم كلدم ولى * سزلرك بزم مراديمز جه اولماز بس مقيت
* بلكه اولورنه مراد ايلرسه اول محيى مميت

(الجيم)

اذا النائبات بلغن المدى * وكادت لهن تذوب المهج

(مدى) غايت ونهايت واو عاطفه (تذوب) اريرديك كه شكر وطوز امثالى كداخته اولمق مهج جمعدر مفردى مهجه روح وجاندر كه منفرجه ده (ع) اسروح الانفس والمهج * كلمشدر (فائده) شيخ جنيد قدس سره بيورر روحده اختلاف علما واردر متكلمين ديرلر كه برجسم لطيف شفافدر كه بالذات زنده در بدنه سرايتى كلاب كه سارى اولديغى كبيدر دوب هبوط وعروج وبرزخده تردد ايلمسيله احتياج ايدرلر * وبعضيلرى دخى روح عرضدر حياتدر كه بدنك وجوديله حى اولور ديرلر * فلاسفه واكثر صوفيه ديرلر كه جسم وعرض دخى دكلدر بنفسه قائم بر جوهر مجرددركه متحيز اولميوب تدبير وتحريك امثالى تصرف ايله بدنه تعلق ايدر داخل وخارج دخى دكلدر واقعات ناطقيده ارواح اوچدر ديوب تفصيل ايدركه شاعر فاضل خلاصة ايدوب ديمش (شعر) در تن آدمى سه روح بود * اولش آمدست حيوانى * دوم آن طبيعى آمده است * سومش نيست غير نفسانى * مطالب عاليه ده اولان بسط جمله سندن خوشدر (ترجمه) چون مصيبتلر ايريشه بوله حد وغايتن * جانكداز اولمقلغه يافلشسه نار بروهج

وحل البلاء وبان العزاء * فعند التناهى يكون الفرج

(واو) لر عاطفه دركه بيت * بلغن اوزره معطوفدر (بان) جدا اولدى ديمكدر (عزا) تقديم مهمله ايله صبردر (مفهوم) شدتلر ومصيبتلر نهايت بولوب روحلر چيقمق مرتبه سنه واروب بلاء حلول ايدوب صبر دخى ممكن اولميه جق درجه يه وارمغله بونلر جمله سى نهايت كماله منتهى اولدقلرى وقتده فرج ونصرت وظفر وانشراح ظهور ايدر عادة الله بويله در حتى حضرت ناظم كرم الله وجهه روايتيله بومفهومده بو حديث شريفى ابن النحوى منفرجه سنه تبركا مطلع ايلمشدر اول قصيده يه فرج بعد الشده ديرلر اسم اعظمى حاويدر ديمشلر حديث شريف بودر * اشتدى ازمة تنفرجى (ترجمه) ايرسه طوفان بلا كشتئ صبر اولسه شكست * غايتنده لطف حق ايله ايرر باد فرج (نطق آخر)

لئن كنت محتاجا الى العلم اننى * الى الجهل فى بعض الاحايين احوج

(احايين) مصابيح وزننده ايكى تحتيه ايله حين لفظنك جمع قلتى اولان احيانك جمعيدركه اوقات ديمك (احوج) افعل تفضيل يعنى احوج الى الجهل من احتياجى الى العلم * تقديرنده در * مآلى ترجمه دن ظاهر اولور (ترجمه) اكر محتاج اولورسم لطف علمه دمبدم بن * اولورم بعض اوقاتده قمر جهله احوج

ولی فرس للحلم بالحلم ملجم * ولی فرس للجهل بالجهل مسرج

(فرس) آت که مقلوبنك لوازمندندر (حلم) غضب وشدت مقابلی ملجم لجام یعنی اویان اوریلمش (مسرج) سرج یعنی اکر اکرلنمش دیمکدر (ترجمه) اولوبدر اسب اطفم حلمله دائم ملجم * اولور پس اسب قهرم جهلله کاهی مسرج

فمن شاء تقویمی فانی مقوم * ومن شاء تعویجی فانی معوج

(تقویم) طوغری ایلمك تعویج انك ضدی (ترجمه) درونی مستقیم اولانه غایت مستقیم * دخی اعوج اولان کمسه یی کوررمعوج

وبالجهل لاارضی ولاهوشیمتی * ولکننی ارضی به حین احوج

(شیمت) خوی وطبیعت وسجیه وغریزه وشنشنه وجبلت وعریکه امثالی اسملری واردر (ارضی) نفس متکلم در (مصرع) اول بعض نسخه ده بویله واقعدر * وما کنت ارضی الجهل خدناولا اخا * خدن دوست دراخ فتحله قرنداش وکسر ایله اصلنده اخاء اولوب وزن ایچون قصر اولندی مفهوم بن جهله رضاداد دکلم وجهل بکامشرب ومعتاد دخی دکلدر لکن بعض زمان اولورکه اکا دخی حاجت مس ایدر پس تجاهل ایدوب جهل اظهار ایدرم * بیلورم عارفلك تجاهلنی * آه الانعارف تجاهل (فائده) شیخ زروق مرحوم ابن البنا منظومه سنك شرحنده امام قشیریدن نقل ایدرکه اسلامك زائل اولمسنه نعوذ بالله درت ماده سببدر برنجی ناس بیلدکلری امر ایله عامللر درکه عن جهل جسارت اولورا کرخیردخی اولورسه * وایکنجی بیلدکلری بیلمکه رغبت ایلمزلر صوفیه نك ساده دللری کبی * واوچنجی بیلدکلری ایله عمل ایلمزلر علماء سوء کبی * ودردنجی تعلمه راغب اولوکرنمکه مائل اولنلری منع ایدرلر مناع للخیر اولورلر * وطالب اولنلردخی محروم اولمغه درت امر سببدر انلردن احتراز لازمدرکه تحصیل علم نافع ایده لر * بری فرائض اجراسنده دقیقه فوت اولنمیه * ایکنجی حرامدن حذر اولنه * اوچنجی سنت سنیه احمدیه یه تابع وپیرو اوله برکره اولسون مؤکده اولمیان سنتلری دخی اجرایه سعی ایده دردنجی ادابه رعایت ایده اصلا ادبسزده واصل وحاصل بوقدرکه دیمشلر (ع) طرق الحق کلها اداب * ادب تاجیست ازنور الهی * بنه برسر بروبرهرچه خواهی (منقبه) خلاصة الهدیه ده تحریر اولنمشدیکه رئیس طریق شمسیان خلوتیه (شیخ احمد شمسی) قدس سره سنه ٩٠٠ تاریخنده اکری سفرینه طوغری توجه وطلوع وککبوزه یه کلدکده شیخ محمود هدایی استقباله واروب واسکداره کتوروب طرف دولت علیه دن تعیین اولنان منزله نزول

وصحبت

وصحبت اثناسنده هدايى افندى سؤال ايلمشكه جناب شريفه امر همايون وصولندن مقدم اسباب سفريه تدارككنه مباشرت بيورلمش*سن وسال حدثمانينى اشتمالده ورجال سفردن دخى دكلسز*پس عزيمت سفره موجب نيت نه اولدى ديدكده*كتب اسلامده هركورديكم سنتى بركره عمرمده اولسون اجرا ايلدم لله الحمد والمنه لكن سنت غزا ممكن اولمدى آخر عمرمده انى دخى اجرا ايلمش اولهيم ديو توجه ايلدم بيورمشلر*مؤمن كامله دخى لايق اولان بودر قدس الله تعالى سره (ترجمه) اولايم جهلله خوشنود دكادرخصائم چون *ولى بعض ضرورتده اولورم اكه احوج

فان قال بعض الناس فيه سماجة*فقد صدقوا فالذل بالحر اسمج

(سماجة) جميله وزن ومعناده قباحت (حر) عبد مقابيلدر لكن بونده عالى وشريف بالذات ونفيس النفس ديمكدر مراد در (ترجمه) اكر بركس ديرايسه جهل ايچنده وار قباحت* سوزى كرچكدر اماذل اولوراندنده اسمج

ألا ربما ضاق الفضاء باهله * وامكن مابين الاسنة مخرج

(الا) حرف تنبيه (فضا) فاايله ميدان وصحرا (امكن) ممكن ديمكدر اسكان برنسنه نك وجوده وعدمه نسبتى يكسان اولمق (اسنه) مزراقلردركه سنانك جمع قلتيدر (مخرج) خروج معناسنه مصدر ميمى (ترجمه) چوق اولوركه ككش صحرا اولور دار بابنه تنك*اولور ممكن ميان نيزه وخنجرده مخرج (نطق ديكر)

قربى ذوالفقار فاطمة منى * فانى السيف يوم كل هياج

قربى تقريبدن امر لئ مخاطبه سى ذوا الفقار فاايله در ذاحالت نصبى الفله اولوب امرك مفعوليدر حالت رفعى ذوواوايله وجرى ياايله در (فائده) فقار فتحه ايله فقاره نك ويا كسر ايله فقره نك جمعيدر آرقه كمو كى كه اكا اوكورغه ديرلر*ذوالفقار بر قلجدر كه بدر غزاسنده عاص سهميدن غنيمت اولوب حضرت رسالته رسيده وانلر دخى جناب سرحلقهٔ ولايته بخشيده بيورديلر لكن كلبى ديركه جناب مرتضى عاصى قتل ايدوب قلجنى الدى*بعده حضرت ناظمدن ميراث اولوب دست بدست تاحضرت حسين شهيدك اوغلى حسنك اوغلنك اوغلى محمد بن عبدالله جنابنه واصل اولدى محمد مذكور منصور دوانيقى ايله اثناى جنكده شهادتنى جزم ايلدكده بنى تجاردن بركمسنه يه درتيوز التون دين مقابله سنده ذوالفقارى اكا تسليم ايدوب ديديكه ابوطالب اولادندن هركيمه بوقلجنى ويررسن سكاحقكى ادا ايدرلر*وقتاكه جعفر بن سليمان بن على بن عبدالله بن عباس يمنه

ومدینه‌یه والی اولدقده اول شخصی احضار ومبلغی ادا ایدوب قلجی المشیدی
اندندخی اوغلی مهدی‌یه انتقال ایدوب دولت عباسیه‌ده محفوظ ایدی * اصمعی
دیرکه طوسده رشید خلیفه‌یی کوردم اول قلجی طاقنمش ایدی بکا دیدیکه
ذوالفقاری زیارت ایدرمیسن بن دخی نازایلدم بیامندن چیقاردیکده چکدم
یوزنده اون ایکی فقره‌سی وارایدی دیمشدر امام شعرانی بدر منیرده یوررکه قلجده
فقار ایشلنمش منقش اولمقدن کنایه‌در حتی ترایدحسنی ایچون نقوش میاننده
بر یرچقورلری اولوب وخرده جواهرله مرصع اولمقدن عبارتدر * امام حسن
بصری عرفه‌دن اودخی امام جعفر صادقک محمد اسمنده بر برادرندن روایت ایله
ثابتدرکه بدر غزاسی کونی رضوان اسمنده بر ملک آسماندن ندا ایدوب دیدیکه
لاسیف الاذوالفقار ولافتی الاعلی * لکن بوکلام لسان ناسده تحریف وتبدیل
اولنمغه سبب بعض شعرا انی موزون بر مصرع قیلمق ایچون تصرف‌لری اولمشدرکه
اقتباس اوله بیلور (ع) لافتی الاعلی لا سیف الاذوالفقار * فصول مهمه
صاحبی تصریح ایدرکه (الا تعلوا علی وائتونی مسلمین) دعوتنه بلقیس شاه
اجابت * وجناب امین الله حضورنده شرف اسلامله حرمسرای همایونلرینه
بانوی تاج آرای ازدواج اولدقده هدایاسی میاننده‌یدی عدد سیوفک بریسی
ذوالفقار ایدی القصه (فاطم) حضرت فاطمنک حرم شریفه‌لری جناب پیغمبرزاده
زهراء رضی الله عنهانک اسم سامیلریدر وزن ایچون ویامنادا اولمغله ترخیم
ایچون تاء لفظی ساقط * ویاخود رجل منزله‌سنه تنزیل بیورلمش اوله‌لر (فاطمه)
تسمیه‌سنه سبب کندیلری لذائذ فانیه‌دن فطم یعنی قطع ایلمکده تفألادر * وزهرا
لقبلری فتحله بیاض معناسنه یا کالکدن کنایه‌در زیرا مدة عمرنده کندیده
دم حیض کورمیوب وبش عدد اولادینک برنده دخی قطعا نفاس کندیدن
جاری اولمدی * خدیجه جنابلرندن دنیایه کلمشلردر وهجرتک ایکنجی سنه‌سی
محرمده حضرت رسالت انلری جناب مرتضایه عقد وزفاف بیوردیلر اشهر
اقوال اوزره مدت نبوت عمرلری ایدی * کندی غسل ایدوب وفاتنده یئی غسل
ایلمسونلر دیو بیوردی * نمازنده اصح اقوال اوزره رأی مرتضا ایله ابو بکر صدیق
امامت ایلدی عم نبوی جناب عباس ووجوه اصحاب بالجمله موجودلر ایدی
رمضانک اوچنجی کیجه‌سی دفن اولندی انکیچون قبری اختلافیدر * اصحی
بقیعده ویا عقیل بن عباسک خانه‌سنده دفن اولندیکه طریق عامه‌یدی ذراع
محل ایدی (هیاج) وزن ومعناده قتالدرکه بو ماده‌دن هیجا لفظی معرکه معناسنه

اهل انشا استعمال ایدرلر هیجا مصدرندندر (ترجمه) ذوالفقاری نوردیدهٔ فاطمه
آل کل بکا * یاور مدر جنکده اولدیغجه وقت احتیاج

قربی الصارم الحسام فانی * راکب فی الرجال نحو الهیاج

(صارم) قاطع معناسنه که بونده مرادینه ذوالفقاردر (حسام) ضمله درصارمله
معناده مشترکدر لکن چونکه صفتی اولدی * پس صارمدن انجق سیف مراد
اولنوب معنای قطع دخی حسامه ویر یلوزاکر بدل اولورسه بو تکلفه حاجت
قالمز (هیاج) بونده امرلدوه لر (ونحو) دخی مثل معناسنه اولمق ممکندر (معنی)
ذوالفقاری کتور که سرمستان غزاة مسلمین ایله بندخی جانب جهاده ینوب کیدیم
کرکدر (ترجمه) یعنی شمشیر عدو تدمیری یاقلشدر بکا * علت حربه اولور
غایت ایله کسکین علاج

وردالیوم ناصحا ینذر النا * س جیوش کالبحر ذی الامواج

(جیوش) عساکر معناسنه مفردی جیشدر (ورد) فعلنه فاعل اولوب وزن
ایچون مؤخردر (ناصحا) حال اولمق مفعول به اولمقدن احسندر (ینذر) جملهسی
ناصحك صفتی اولدیغی صورتده تنازع قطع اولور (الناس) سینی مصرع ثانی یه
مرهون اولور (امواج) موجلردر اکرچه ترجمه ناصح وجیوشا نسخهلرینه ناظردر
لکن تصحیحنده کلفت واردر (ترجمه) کلدی بر ناصح اوکونکیم عالمی
تخویف ایدوب * لشکر دریا خروشی ویردی بازاره رواج

وردوا مسرعین یبغون قتلی * وابینك المحبو بالمعراج

(واو) قسمیهدر (محبو) مهمله ایله معفو وزننده اکرام اولنمش دیمکدر که مصدری
حبا وزن و معناده عطادر (معراج) نردباندر بونده صخرة اللهدن آسمانه علی
قول صعود ایچون وضع اولنسان نردبان نورانی یی مشتمل اولمغله اول کیجه واقع
اولان مجموع حالات اسرائیهدن معراج ایله تعبیرواسم اولمق اوزره شهیر اولدی
(لازمه) معراجك وقوعی اشهر اقوالده شهر رجبك یکرمی یدنجی کیجه سیدر
واقدی دیرکه شهر رمضانك اون یدنجی جمعه ایرتسی کیجه سیدرکه نبوتك اون
ایکنجی سالیدر هجرتدن اون سکز آی مقدمدر * وبرقولده هجرتدن برسنه مقدم
ربیع الاولك اون یدیسیدر * ویاخود هجرتدن اون درت آی اولدر * ومحلی دخی
شعب ابی طالبدن ویا امهانی خانهسندن * ویاخود بیت شریفدن اولمسی *
وروح مع الجسد یقظهده وقوعی * ویا نومده یالکز روحانی اولدیغی اختلافیدر *
قول اول اصحدر * قول ثانی روایت عائشهدر لکن معراج وقوعنده هنوز

خدمت سعادتله شرفیاقته دکل صبیه ایدی (ترجمه) یعنی اول عسکر بنم قتلمه ایتدیلر شتاب * اول بابک حقیکه اولدر صاحب معراج وتاج

وخراب الاوطان وقتل النا * س وکل اذا اصبح لاج

(واو) لر بیت سابقده اولان قتل اوزره عطف ایچوندر (الناس) سابق کبی بنه مرهوندر (وکل) ده واو حالیه کل مبتدا (لاج) خبر یدر اصلی لاجی ملجا اتخاذ والتجا ایدیجی دیمکدر اجتماع ساکنین ایله ساقط وتنوین جیمه لاحق اولوب کسره دخی دلالت ایدر که (ع) اشتدی ازمة تنفرجی * حدیث شر یقنده تنفرجی نك اصلی تنفرجین ایدی جزما نون ومذکور سببله یادخی ساقط اولدی (اذا اصبح) لاجی یه ظرف اولور اذا بر ینه (الی) نسخه اولمقدن وزن ایبدر (ترجمه) داخی قتل ناس وتخریب دیاره چاپدیلر * التجا ایله کلوب خلق ایتدی عرض احتیاج

سوف ارضی الملیك بالضرب مما * عشت الی ان انال ما انا راج

(سوف) تقریب ایچوندر (ارضی) اکرام باندندر ارضا ایدرم وراضی قیلرم دیمکدرکه الف مضموم متکلم مضارع علامتیدر بابنك الف مفتوحی ساقطدر (ملیك) اسماء باریدندرکه لفظ قرأنیدر (ماعشت) مدة معیشتی تقدیرنده یعنی حیاتده اولدیغمجه دیمك (انال) اولی مفتوح الف متکلم وآخری ان ایله منصوب نیل ماده سندن وباب رابعدندر (راج) رجا ماده سندن عینیله لاج ده سبق ایدن تصرف اوزره درانانك خبریدر (معنی) حق تعالی بی قریبا بن راضی ایدرم مادامکه حیاتده اولم تاکه بنم رجامند اولدیغم نسنه یه بن نائل اولنجیه دك دیمکدرکه مطلبی بیت آتیده مندرجدر (ترجمه) ان شاء الله حقی راضی ایده یم ضربم ایله * مطلبم ایله ایده حق لطف ایدوب پر ابتهاج

من ظهور الاسلام اوباّت المو * ت شهیدا من شاخب الاوداج

(من) بیانیه درکه بیت سالفده واقع مایی بیان ایدر (شاخب) معجمه لر ایله وزن ومعناده سائل وجاری دیمکدر (اوداج) جمعدر مفردی ودج عرق عنقدرکه شاخ طمری دخی دیرلر وداج دخی لغتدر برجمتدر وداجین دینور * وموتك تاسی سابقلری کبی مرهوندر (ترجمه) اشکاره ایدم اسلامی یا خود اولم شهید * جوهر یاقوتی پاشیده قیله هر برو داج

الحاء المهملة

کل خلیل لی خاللته * لا ترك الله له واضحه

(خالالت) دوستلق ایلدم دیمك ایكی طرفدن اولمق دخی جائزدر (واضحه) تقدیم معجمه ایله انسانك ضحك وقتنده نمایان اولان دیشلریدر بو بیت بددعادر معنی دیمكدر كه هر كیمه دوستلق ایلدم ایسه حق تعالی دیشلرینی دوكسون * یاخود كولدرمسون * و بونده مطوی برفقره ملحوظدر كه تقدیری هر كیمه دوستلق ایلدمسه (ع) اتق شر من احسنت الیه * تنبیه علیه می اوزره كدرنی چكدم دیمكدر كه دعاء علیهم استحقاق بیان اولنمش اوله بددعاء دخی (ع) مارسرمادیده یه تكری كونش كوسترمسون * مصرعی كبی وحق تعالی قاشنه جق طرنق ویرمسون دیمك كبی عربده عادت اولان ادالردندر * مناسبتی دخی بو اوله كه بنم لله دوستلق ایلدیكم سببدن لایق اولان (هل جزاء الاحسان الا الاحسان) مضمونی اوزره اندندخی انسانیت ایله مقابله ومعامله بالمجامله وقوعیله طرفینده صوری ومعنوی خندهٔ مسرت واقع اوله چونكه خلاف مأمول اساءت ایلدی حق تعالی انی دخی كولدرمسون دیمك اولور * ونه كونه وضعله مكدر اولدیغنی بیت ثانیده بیان ایدر (ترجمه) نیجه یاران ایله دوستلق ایلدم كوردم جفا * قومیه حق انلره دندان خندان فلاح

وكلهم اروغ من ثعلب * ماأشبه اللیلة بالبارحه

(فكلهم) نسخه در (اروغ) انجام آخر ایله مكر وحیله ده حددن افزون دیمك وحیله ومكری ضرب بدن اولان دلكو یه دخی بونلر غالبلردیمك (ثعلب) دلكودر روباه كبی (ماأشبه) فعل تعجب اولمق خوشدر بعضیلر مانافیه در دیدیلر تكلفی موجبدر (بارحه) دون كیجه كه كچمشدر (خلاصهٔ كلام) بیت اول مفهومنده اولان بددعایه بوجهتدن مستحقلردر كه جمله سی بنم اهل بیتدن اولدیغمه حرمت ایتیوب روباهدن زیاده مكر وحیله كار اولدیلر دیمكدر كه مصرع ثانی تعجبا مثل محلنده ایراد اولندی * نه عجب بو كیجه دخی دون كیجه یه بكزر اولدی بو كیجه برمقدار خفت ظلمات امید ایدركن بنه لیل الیل یعنی پك مظلم اولدی دیمكدر كه دوستان ظن ایلدیكم كسنه لردخی دشمنانه مشابه اولدی دیمك مألنده در (ترجمه) هر بری روباهه غالب حیله وتزویرده * بو كیجه دون كیجه یه دوندی قنی صدق صباح (نطق آخر)

اصحب خیار الناس تنجو مسلما * ومن صحب الاشرار یوما سیجرح

(خیار) اختیار معناسندن اسمدر * ویاخود خیرك اخیار كبی جمعیدر * وخیر خیردن مخففی لغتدر * هین وهین كبی (تنجو) امره جواب اولمغله واوی

ساقط درصکره وزن ایچون اشباع اولنان حرکه دن واو ظاهر اولدی (مسلما) تشدید وفتح لام ایله در سلامت ویر لدیکك حالده دیمك اولور * معنی خیر الناس من ینفع الناس * مظهری اولان کمسنه لره مصاحب ومقارن اول که نجبات بولوب سلامت یافته اوله سن بدلرله الفت ایدن کمسنه چوق زمان کچمز مجروح دل اولور که زخم دل قطعا التیام قبول ایلمز (ترجمه) خیارناسه یولداش اول نجبات ایله سلامت بول * شو کیم برکون اوله اشرار هه همدم اول اوله مجروح

وایاك یوما ان تمازح جاهلا * فتلقی الذی لاتشتهی حین تمزح

(ایاك) تحذیر ایچوندر احتراز ایله صقین دیمك معناسنه درکویا باعد فعلندن بدل اولور لکن استعمالی واو ایله ایاك ویوما ایکن وزن ایچون واو تقدیم اولنمشدر * ویاخود واومو جود عاطفه ویاابتدائیه اولمق لازم کاورسه ایاك دنصکره برواو تقدیر اولنور * والنی هایه قلب ایله (هیاك) دخی لغت وبونده نسخه در (یوما) فعل مؤخردن ظرفدر (ان تمازح) مصدرله تأویل اولنوب تقدیری وایاك والمزاح دیمك اولور (مزاح) دخی تقدیم معجمه ایله دراو یناشمق ولطیفه درکه خرده دن غلط ترجمه خورته دیرلر مثلا برکلام جدك اداسنده سامع مخاطب دقت ایلسه اول سخنك تفوهی ضمننده ویاصراحة قائل استخدام وکنایه صنعتلری کبی اشراب واشعار ایله تذکیر وقصد ایلدیکی برامر معهوددن عبارتدر * اگر لطیف اولمز سه شقا اولور (معنی) اهل جهل اولوب جدی هزلدن وسعدی شقادن فرقه قدرتی اولمیان کمسنه ایله مزاح یعنی خورته ایلمه که برکون اودخی مقابله ایلمك مراد ایدوب سن لطیفه ایدر کن سنك منفورك اولان برکلام کریه ایله اندن ملاقی اولورسن (تنبیه) معلوم اوله که محلنده بولیله مزاح ولطیف سنتدرکه قوجه قاری جنته کیرمز کبی نیجه لطائف آثار نبویه ده واقع اولمشدر * حتی ذات النحیین قصه سی مختشی مشتمل برمنقبه ایکن احیاناصاحبنه نقل ایله امر بیورروب تبسم ایدرلر ایدی (المؤمن دعب لعب) یعنی مؤمن کولب اوینایجیدر حدیث شریفی امثالی بوبابده نیجه مساعده ومسامحهٔ نبویه واقع اولمشدر تعبس وانقباض اظهاری دوام اوزره اولمق مذمومدر هرحالده اعتدال امر خیر اولدیغی حجة الاسلامك امانة الله رساله سنده دخی مصرحدر (ترجمه) صقین جاهل ایله برکون لطیفه ایلمه زیرا * زبانی نیش عقربدر ایدر روی دلك مجروح

ولاتك عریضا تشاتم من دنی * فتشبه کلبا بالسفاهة ینبح

(لاتك) نهی حاضر در اصلنده تکون ایدی جزما واو ساقط اولوب لاتکن اولدی

کاهیجه جزء کلمه دخی حذف اولنمق لغت فصیحه درکه مثلا (واللیل اذا یسر) اصلنده یسری ایدی (وما کانت امك بغیا) بغیة ایدی برو جزئی حذف اولندی نون دخی سائر حروفه نسبتله حرف علته شبیه اولمغله تخفیفا اسقاط اولندی برقاعدهٔ مطرده سی یوقدر عدم حذفی دخی چوقدر (لطیفه) اذا یسر ماده سنی سدوسی اخفشدن سؤال ایلدکده برکیجه باب دارمك خارجنده بایت اولورسن سکاسببنی افاده ایدرم دیمکله برکیجه صباحه دك بیشکاه درکاهنده بایتمشدر* ایرتسی کونی جوابنده بیوردیلر که اولاد عربده عادت لغتلری بودرکه برکلمه نك معنای حقیقیسندن عدول اولنسه لفظندن برحرفی تنقیص ایله اکا تنبیه ایدرلر بوکریمه ده لیل مرور وعبور زمانی اولمغله خلاف عاده سیر واقع اولمسنه اشارة یسری ایکن یای اخیر تقصیر اولندی دیو حل اشکال ایلدی. (عریض) وزن ومعناده شریردرکه. شرایله تعرض ایدیجی معناسنه در ینیج کابك عوعوی معناسنه اولان نباحدندر (ترجمه) لسانك شتمه مألوف ایلمه شیرین زبان اولکیم* اورر کابه دونرسین هم اولورسن ارذل مقدوح

اذما کریم جاء یطلب حاجة* فقل قول حر ماجد یتسمح

(مأل بیت) اکر برکریم یعنی عرق طاهر حسیب ونسیب کمسنه کلوب سکا حالنی بیلك شرم وحجاب ایله کشف ایدوب برامری سندن مطلوب ایدینورسه سندخی اکا کلامکده جمال الرجل فصاحة لسانه اثرنجه اهل سماحت وحر الاصل وصاحب مجد اولان کمسنه لرك سخنلری کبی فصیح وملیح وحسن ادا اوزره جواب ویروب وبویله سویله که دیمکدر مقول قول آتیدر (ترجمه) اکر برکس کلوب سندن اولورسه طالب حاجت* کلامی خوش ادایله اتی سن ایلیوب مشروح

فبالرأس والعینین منی قضاؤها* ومن یشتری حمد الرجال سیربح

(مراد) اول کریم محتاجه جوابکده شویله سویله که باشم وایکی کوزم ایله بندن اول امرك حصولی واول حاجتك قضاسی واقع اولور جانه منتدر بوتطییب ایله که ممدوح اولورسن هر کیمکه مرد کریمك مدحنی صاتون آله یعنی اکا نائل اوله ولو کان مال صرف ایلمکله دخی اولورسه* تیز فائده ایدرکه خلق کندینك ثناکاری اولور السنة الخلق اقلام الحق دیمشلردر (ترجمه) قضاسی حاجتك باش اوزره دی تطییب خاطر قیل* اولورسن پس ثنای خلق ایله عالمده سن ممدوح (بیت).

اذا اشتدت بك البلوى ففكر فى الم نشرح * فعسر بين يسرين اذا فكرته فافرح
بو محلده بعض نسخه لرده بو بيت دخى بولندى كه غايت معروف ومألى بودركه *
ان مع العسر كه يسرش قفاست * شاد برانكه كلام خداست * نشيده سنجه
سورهٔ انشرا حده (ان مع العسر يسرا) فقره سى تكرار واقع اولمغله عسر
لفظى كبى اكر بر كلمه الف لام ايله بردخى ياد اولنسه اولكى نك عينى مراد اولوركه
عهدانى اقتضا ايدر * پس عسرلرك ايكيسى بر ويسرلر ايكى اولمغله جناب ميسر
الاعسار بر عسره ايكى يسر وضع ايلديكى بر شدت ومضايقه ظهورنده تفكر
ايليوب تسلى ايله فرحناك اول ديمك مألنده در (ترجمه) بلا مشتد اولورايسه
تسليدر الم نشرح * ايكى يسرك ارا سنده اولور بر عسر اول افرح (بيت ديكر)

الرفق يمن والاناة سعادة * فتأن فى امر تلاق نجاحا

(اناة) فتح ويا كسر ايله تأنى وتأخير كه عجله نك ضديدر اصلى اناءة در همزه سى وزن
ايچون ساقطدر تأن كسر نون ايله درامر حاضر اولمغله سقوط ياء علامت
جزميدركه ماكاجوابده (تلاق) دخى جزما اسقاط يا ايله در (ترجمه) چون
اولدى رفق وتأنى مدار فوز وفلاح * تأنى ايله هر ايشده ايريشه سا كه نجاح

(نطق آخر) فلا تفش سرك الا اليك * فان لكل نصيح نصيحا

(سر) هر كس بيلمك استيوب وصاحبى دخى شيوعندن حذر ايلديكى حالتدر
بركسنه نك اكر مبالاتى اولميوب بعض اسرارينك كتمنده غيرت واهتمام وحميت
ايلمزسه ستار العيوب تعالى انك تحاشى ايلديكى حالاتنى جزأ من جنس العمل
بيوروب افشا واشاعت ايدر (ع) بولنمزدنيه ده محرم صقين فاش ايتمه اسرارى
(ترجمه) چون ديندى كل سر جاوز الاثنين شاع * سر بكه فاش ايلمه بودرسكا
قول نصيح

فانى رأيت غواة الرجال * لا يتركون اديما صحيحا

(غواة) معجمه ايله وزن ومعناده عصاة كه مفردى غاوى وعاصى معناسنه در
معناى كلام (ايحب احدكم ان يأكل لحم اخيه ميتا) كريمه سنه اطلاعتسزنيجه
عاصيلر كوردمكه مؤمن قرنداشنك عرضلرينك در يلرينى پاره پاره ايدرلر پس
افشاى سر ايلمه ستر ايله كه حق تعالى دخى سنى انلرك لسانندن حفظ ايلسون
(ترجمه) بر كروهى كوردم دندان غيبتله همان * اكل ايدرلر خلقى كويا قالمدى
پوست صحيح (نطق ديكر)

اغتنم ركعتين زلفى الى الله * اذا كنت فارغا مستريحا

(رکعت) بنای مره برکره انحنا معناسنه در نماز اوّلندن سجدهٔ ثانیه یه دك اولان افعال مخصوصه یه رکعت دیدکاری کلی جزؤك اسمیله تسمیه در سائر اجزاسندن اکا تخصیصك وجهی بودرکه ادیان سالفه نمازلرنده رکوع یوغیدی * ایکی رکعتی تخصیص بالذکر ایلمك ادنی رتبه سنه قصردر (زلفی) قربت ومنزلتدر (معنی) فراغ بال زماننده ایکی رکعت نافله نماز اداسنی غنیمت بیل که قربیت حق نافله یه مقصور اولدیغی (لایزال عبدی یتقرب الیّ بالنوافل) حدیث قدسیسی ایله ثابتدر (ترجمه) قیل غنیمت رکعتینی قربت مولی ایچون * نفی افکار سوا ایله اولنجه مستریح

واذا هممت بالقول فی الباطل * فاجعل مکانه التسبیحا

(تسبیح) سبحان الله دیمکدر که حق تعالی یی انکله تنزیه در * سبحله دخی دینور وتسبیح سبحه یه دخی اسم اولمشدر * وسبحه ضمله درکه دانه یی بر رشته یه تنظیم وانکله عبادات قولیهٔ معدوده یی ادا ایلمکده تسهیل ایچون استعمال اولنان تازیانهٔ عباداتدر که سنت تقریریه در (مهمه) تسبیح دیدکاری آلت فی الاصل رمی جمارده حجاجك ضبط عدد ایچون اولان خرده طاشلردن وحضرت صدیقه نك تسبیحندن مأخوذدر دیو عینی شرح بخاریده جنائز بحثنده تصریح ایدر * واصابه ده دخی مذکوردر * حضرت رسالت علیه التحیه نك آزاد کرده لرندن ابو صفیهٔ مهاجری بر میشین خریطه نك درونده معلوم العدد خرما چکردکاری وضع ایلمش ایدی دائما انکله تسبیح وتوحید وتهلیل وتمجید ایدردی ختم خواجه ده چکردك ونخود برله تعداد بو سببدندرکه هیئت سنتی دخی اجرا بولنور صکره قوی السند احادیث ایله مثبت ومؤکد اولان عدد تسبیحات آیة الکرسی اوزره اوتوز اوچره تقسیم وایکی نشانه وضعیله تفهیم اولندی لکن مفاصیل اصابع حقنده مستنطقات وارد اولمغله یوز عدد عقب نماز تسبیحلری پارمقلر ایله عدّ اولنمق اولادر دیدیلر فقیر دیرمکه سبحه ایله تعداد اولنسه دخی ینه پارمقلر استعمال اولنور * حاصلی بعده صلوات شریفه ده وارد اولان عددلر ایچون یوزدن زیاده دانه لی تسبیحلر ویتمش بیك عدد توحید سبب مغفرت اولمسی حقنده وارد اولان حدیث شریفه دخی امتثال ایچون بیك عدد منبهلی تسبیح ترتیب وجوامع عالیه ده وقف ومستقل وظیفه لر تعیین اولندی (نکته) کبار اهل الله دن برینه برای استنطاق دیدیلرکه سزلك امثالنك یدنده تسبیح بولنمق امر بعیددر سبحه هنوز سالك ناقص ویا زاهد معجب ایچوندر

جواننده بد ایتمزده کمال تحصیلنه آلتمز اولمغله تبرکا نهایتمزده دخی ترك ایتمز
عبادتی مذکر دریور مشلر (بیت) بر برندن انفکاك ایتمز حبوب سبحه وش*
باغلیدر اهل درونك جمله باشی بر یره (خاصه) ترنج اولان خانه یه جن داخل اولماز
ورایحه سندن حظ ایلمز حتی ترنج تسبیح اتخاذ شرجنی دفع ایدر (منقبه) قوجه
مصطفی پادشا خانقاهنده زاویه دار سید نورالدین پیردن اخذ دست انابت ایلمك
ایچون مشاهیر خطاطیندن طاش مکتبلی مصطفی راقم افندی استخاره
ایلدکده معناده کورر که کندینه برسیاه تسبیح اهدا اولنور لکن بردانه سی
ناقص اولمغله عزیز مشارالیه حضورینه بوتسبیحك نقصاننی عرض وتکمیلنی
طلبکار اولدقده مکرر برمقدار لادن موجود ایمش اندن بردانهٔ حبه درحال تدویر
ایدوب رشتهٔ تسبیحه تنظیم ایله تتمیم بیوردقلرین حضورینه سحری واروب
افاده ایلکده شروعنده کندیلری ان شاء الله لادن کچوردك دیمکله هم رؤیایی
کشف وهم تأویلین دخی افاده بیوررلر قدس الله اسرارهم نابی مرحومك
بو ابیات معما کونه سی محله مناسب اولمغله ایراد اولندی (شعر) سبحه سین زاهده
صوردم ندر اول عقدهٔ صد* دیدی پیری چیقیجق ظاهر اولور نه ونود* بو عجب
کیم بن آلوب دستنه شمار ایلیجك* کلدی انکشت حقیقتده صد و بیست عدد*
هرنشانکاه آراسنده اوتوز اوچ دانه ایدی* قرقدن زائد وناقص دکل ایتدم
انی عد* نه او سهو ایتدی نه خود بن غلط ایتدم نابی* بونی تخریج ایدن عارفلره
تحسین ابد (ترجمه) هرندم قصد ایلسك بیهوده برسوز آچمغه* قیل انك
بیرینه تسبیح خدایی اول فرید (زجر آخر)

الليل داج والكباش تنتطح* نطاح اسد ما اريها تصطلح

(کباش) جمعدر مفردی کبش قوچ که قیونك ارککی در* وقوچ دخی غوجدن
غلطدر که حیوانك باشنده اولان هرنسنه کرك بوینوز وکرکسه ایبك وجغه
جمله سنه اطلاق ایدرلر و سرغوج که پادشاهلرك وختانکرده لرك باشلرینه
وضع اولنور بو ماده دندر (تنتطح) بری برینه بوینوز ایله اورور یعنی طوس ایدر
دیمکدر (نطاح) بوینوز اورمق (اسد) ارسلانلر در مفردی اسد معروفدر
(تصطلح) صلح ایدر دیمك (معنی) ظلمت شبده ارسلانلر کبی قوچ یکتلر برکونه
جنك ایدرلر که انلرك حرکتلرندن اصلا صلح اولملری مأمول وملحوظ دکل دیمك
اولورکه رؤیت رأی معناسنه اولور (ترجمه) بربرینه طوقشور قوچلر شب
تاریکده* شیرلر کبی که ملحوظ دکل قطعا اصلاح

اسد عرين فى اللقاء قد مرح * منها نيام وفريق منبطح * فمن نجا برأسه فقد ربح

(عرين) بيشه زار كه ارسلان يتاغى اوله تنوين وحدت ايچوندر (اسد عرين) بر كنامدن حاصل اولمش هزبران ميدان شجاعت ديمك (لقاء) جنكدن كنايه در (مرح) مفرددر مرحوا محلى ايكن افراد اولنمق انلرك يكزبان اتفاق ويكدل اتحاد واتساق اولمغله وجود واحد اولملرندن كنايه در قرآن مبين ده (وهم لكم عدو) وارد اولديغى كه لكم اعداء مقاميدر نيام بونده نائمك جمعيدر (منبطح) يوزى اوزره ساقط اولان كمسنه (خلاصه) بالاده افاده اولنديغى اوزره حضرت امير صفين ده جنكه بالنفس داخل وجهاده مائل اولوب (الان حمى الوطيس) سرى آشكار وشدت ووفرت قتال كارزار بديدار اولدقده كيجه دخى معركه منقطع اولمامغله بو رجزى انشاد ايدرك سائر مجاهدينى دخى ترغيب ايله دلشاد بيوردقلرين وصف ايدوب ديركه كيجه نك ظلمت شديده سنده قوجلر بر برينه بوينوزلريله كويا ضرب وحمله حواله ايدركبى اول ارسلانلر بر برلريله اول مرتبه ده مقاتله ايدرلر ايدى كه مصالحه يى قطعا انلر ايچون رأى ايلمزدم * وبزم عسكريمز بر بيشه زارك ارسلانلرى اولمغله اتحاد اوزره اولوب دشمنه ملاقاتلرنده فرح وسرورانلرده مشاهده اولنور ايدى برزمره دخى خواب آلود اولوب لا لحب على ولا لبغض معاويه حاضر اولمشلر ايدى وبر طائفه دخى مقتول اولمش يوزلرى اوزره خاكه يكسان ايديلر پس بويله شدتلى آتش مقاتله دن باش وجان قورتران فائده ايدروقادر اولميان خسرانده قالور (ترجمه) شيرنرلر درنشاط آور اولور انلره جنك * بعضى يوز اوزره ييقلمش بعضى درخواب فلاح * قورتران باشن تجارت ايلدى وقت صباح

الخاء المعجمه

طوبى لمن كان له مزخة * يزخها ثم ينام الفخه

(مزخة) معجمه لرك ثانيسى مشدد اسم مكاندركه زوجه معناسنه دراصل لغتده مصدرى اولان زخ صوقمق وطقمقدرانك محلى ديمك اولور جماع موضعندن كنايه در فخه فاء ايله وشده ايله نوم مهره يعنى خورلديلى اويخودر برمقتضاى وزن وبرقاعده تالوو قفاهايه منقلبلردر (مألى) سعادت وياخود افلح من كان نسخه سنه كوره كناهدن خلاص بولمق اول كمسنه ايچوندركه منكوحه وياسريه كه اوطه لق ديدكارى جاريه دربرده وطوته سى اولوب كيجه اولدقده جماع ايدوب صكره مش مش اويويه ديمك اولوركه بومفهومده حرف رادءه (افلح من كان له

قوصره) دخی کلور ان شاء الله یعنی تقاضای نفسی تسکین (ومقتضای بشریتی
دفع ایلمکله نوما و یقظة راحت بدن واسایش تن ایله حسن زندکانی ایلیه دیمك
اولورکه لذائذ فانیه نك جمله سندن الذ اولان لذت جماعدر دیمشلردرکه شارح فقیر
دخی حالا حصور بولنمغله بوبابده نافلدر (ترجمه) شول کشی ایردی فلاحه
کاوله انك همدمی * الفت وصحبت ایده رك ایده لرخواب فراخ

حرف الدال المهمله

علیك ببر الوالدین کلیهما * وبر ذوی القربی وبر الاباعد

(بر) احسان وایلکدر صاحبنه بارو بر دیرلرکه برلفظ قرآنی واسماء حسنادندر
(والدین) والدی والده اوزره تغلیب ابلیوب زوجین وابوین کبی اولمشدر تثنیه در
امهات انك عکسیدرکه امی آب اوزره تغلیبدر وجمعدر (کلیهما) کلا کسر
وتخفیف ایله برلفظدرکه ایکی عددك تأکیدنده استعمال اولنور وضمیره اضافتنده
نصب وجری حالنده علی کلمه سی کبی الفی یایه قلب اولنور اسم مفرددر تثنیه یه
دلالت ایدر نحن کبی وفرا تثنیه در دیدی تأنیثی کلتا ایله اداء اولنور اضافتسز
استعمال اولنمزلر (اباعد) ابعدك جمعی واقاربك ضدیدر (مأل بیت) حضرت
حسن احسنه خطاباوارد اولمشدر اتابه وآتایه لطف وکرم ایله معامله * واحسان
ایله مجامله ایلمك ملتزمك اولسون وقریب وبعید جمله یه احسان ایلمکه مهما امکن
سعی وعلی قدر الطاقة اکرفعلا اولمزسه قول لین ایله تطییبلری طرفنده اول زیرا
بومفهومده آیات کرام واحادیث عظام وارد اولدی نظر مرحمتله یوزلرینه باقمق
عبادتدر اکرفوت فرصت واقع اولدیسه ایکیسنك ویا ممکن اولانك قبرینی جمعه
کونلری زیارت التزامی عقوقی دفع وولد بار دفترینه قید اولنمغه سبب دربو اثر صادر
اولمشدر که استاد دیمش (بیت) مکر حق ابوت ندیکن تلمیحد را الحق * که اولدر
مبدأ تعلیم اطفاله الف بادن * (ترجمه) حقوق والدینه قیل رعایت نور
دیده م * کرمدیه لك اوله جمله اقاربله اباعد

ولا تصحبن الا تقیا مهذبا * عفیفا ذکیا منجزا للمواعد

(تقی) پرهیز کاردر تقوی حرامدن اجتناب وورع دخی شبهه لیلردن حذردر
(مهذب) پاك (عفیف) تقی معناسنه (ذکی) تقی وزننده مبالغه صیغه سیدر *
ذال تخذله اولدیغنه نظرله عاقل وطبعی مستقیم دیمکدر * وزای هوزله پاك
دیمکدر بعضیلری پارسا یعنی زاهد پرهیز کار معناسنه در دیدیلر معنای لازمیسیله
بیاندر زیرا عاقل اولان کیشی زاهد اولوب دنیادن اتقا ایدر بو جهتله پاك اولور

حق (مسئله) اكر بر كمسنه ثلث مالى اعقل ناسه وصيت ايلسه اهل زهد اولان
(فقرا ودرويشانه بخش وتقسيم اولنور ديو كتب فتاواده مصرحدركه كندى هوا
وهوسلرينه صرف ايلميوب اهل احتياجى وارباب استحقاقى بيلوب انلره ايصال
ايدرلر زيرا صلحا بربرلرينى بيلورلر (نعم المال الصالح للرجل الصالح (منجز) جيم وزاى
ايله در خلف وعددن احتراز ايديجى (مواعد) مساجد وزننده موعده نك
جمعيدركه وعد معناسنه در انجاز وعده اجراسنى درعهده ايلديكى امرى وجوده
كتورمكدركه ضدى خلف وعددر زيرا (تخلقوا باخلاق الله) امرينه امتثال
ايلمك وعدنده صادق وعهدنده مدقق اولمغله اولوركه (ان الله لايخلف الميعاد)
بيورلمشدر (مفهوم) بو اوصاف ايله متصف اولان كمسنه دن غيرى ايله البته
صحبت والفتدن نهى وتحذيردركه بوندميتده ندامت مقرردر (ترجمه)
نديمك اهل عفت متقى هم پاك‌دامن * ذكى اوله وفاده ايده انجاز مواعد

وقارن اذا قارنت حرا مؤدبا * فتى من بنى الاحرار زين المشاهد

(قارن) كسر مهمله وجزمله امردر (حر) عبدك ضديكه جمعى احراردر لكن بونده
طبيعت وخويى كوزل ديمكدركه (مؤدب) انك تفسيرى مقامنده صفتيدر ادب
كورمش ديمكدر (فتى) بلوغدنصكره كهولته دك اولان سن صاحبيدر لكن مطلقا
رجل محلنده ومقام مدحده ايراد اولنوريكت ديمكدر حردن بدل اولور (زين)
زينت (مشاهد) وزنا ومعنى مجالس كبيدر (ترجمه) قرينك كر اولور اوله
حر مؤدب * كه اوله صحبتى قلبه صفا زين مشاهد

وكف الاذى واحفظ لسانك وارتغب * فديتك فى ود الخليل المساعد

(كف) ضم وشد ايله باب اولدن امر حاضردر (اذى) جفا واذيت (احفظ) دردنجى
بابدن اولديغى مذكوردر (وارتغب) رغبتده اهتمام ايله ديو امردر رفا ايله (فارتعب)
دخى نسخه در (ود) وزن ومعنى وعدده دخى حب كبيدر (معنى) اذايى منع ايله كه
ايمانك يتمش عدد شعبه لرينه ادناسى اماطة اذادر مسلمانلرك يولنده طاش وبلغم
وچركاب امثالى قدرتى قدر ازاله ايلمك شعب ايماندندر ولسانكى دخى مسلمين
متأذى اولدقلرى لفظدن حفظ ايله كه (سلامة الانسان فى حفظ اللسان) ديمشلردر
فعلا وقولا اذايى مؤمندن وكنديكى اذادن كف ايله كه قولا ويا فعلا ولو كوز ايله
دخى غمز واشارت بر له اذيت عادتى اولان كمسنه تعزير شرعى اولنمق اشباهده
مصرحدر كر كسه اذيت ايلديكى كمسنه كفره دن دخى اولوب اكر كوجنه كاورسه
تعزير اولنور * واهل ايمانه رغبت والتفات ايله كه زهدك مفهومنده تواضع شرط

قلندی * پس اشته بو احوال ایله تخلق ایله بویله خویلره مساعده سی اولان دوستك
محبتنده کندم سکا فدا اوله یم دیو بیورورلر * ومفهومده واقع اولان اثرك مألنده
مجتهدلرك بری بیورر (شعر) لا تنقلوا الاقدام الا الی * من لکم وفی نقلها فائده
اما لعلم تستفیدونه * او لکریم عنده مائدة (ترجمه) اذایی دفع ایدوب
حفظ ایت لسانك رغبت ایله * او دوسته که اوله شرط محبتده مساعد

وغض عن المکروه طرفك واجتنب * اذی الجار واستمسك بحبل المحامد

(غض) معجمه لرله کف وزننده امردر که مذکوردر لکن لغت نجدیه درجازده فك
ایله اغضض دینور ولفظ کریمدر که کف دخی فك ایله برنه ده کلمشدر (ع) فالعینیك
ان قلت اکففاهما (مکروه) نعتده منفور طبیعت اولان هرنه اولورسه طرف
سکون ایله بونده عین مراددر ومفعولدر (استمسك) یاپش وطوت دیمك که امردر
(محامد) محمدة کلمه سنك جمعیدر مدح وثنادر که ضدی مذمتدر (ترجمه) کوزك
مکروهلردن یوم اذیت ایتمه جاره * صفات ذاتك اولسون تا که اوصاف محامد

وکن واثقا بالله فی کل حادث * یصنك مدی الایام من عین حاسد

(واثق) اعتماد ایدیجی (حادث) یوقدن پیدا اولمق که قدیمك ضدیدر (یصن)
اصلنده یصوندر امره جواب اولمغله جزما واو ساقطدر (مدی) غایت ونهایت
(حاسد) بدخواهدر که برکسنه نك حالی تنزل ونعمتی زوال بولدیغنی طلبکار اولان
(فائده) بونده عین حاسددن مراد نظر اصابتیدر که خالی الذهن ایکن بالبداهه
بر امر عجیب مشاهده ایلدکده صانع حقیقیدن غفلتله مشیتی یاد ایلمکسزین نظر
استغراب ایدن ناشی حسد دخی منضم اولوب عیننندن بر تیر مسموم خفی معیون
ومحسوده رسیده اولمقدر که (العین حق) بو بابده صادر اولان احادیثدندر لکن
حسودك غیریدن دخی واقع اولور وبونده حاسد قیدی اکثری اولدیغنه نظرله در
تفصیلی محل آخرده ان شاء الله یازیلور (ترجمه) خدایه اعتماد ایله قوجاتك
ایچره * سنی حفظ ایدر الله ایرمیه تا چشم حاسد

وبالله فاستعصم ولا ترج غیره * ولا تك للنعماء عنه بجاحد

(بالله) جار ومجروری فعل مأخره متعلق وتقدیمی حصر ایچوندر (لا ترج) اصلی
ترجو ایکن نهی حاضر اولدقده جزما لامی ساقطدر (نعماء) ممدود اولمغله فتح
نونله در نعمتدر (جاحد) منکردر (ترجمه) خدادن عصمت استه غیریدن
قیل قطع امید * آنك نعمتلریله شکر ایدوب سن اولمه جاحد

ونافس ببذل المال فی طلب العلی * بهمة محمود الخلائق ماجد

(نافس) نون وفاء مهمله ايله سابقا مذكور فارن كبى امردر رغبت ايله ديمكدر
(على) رفعت وعظمت (همت) قصد (خلايق) وزن ومعناده طبايعدن مفردى
خليقه در (ترجمه) چالش سن بذل مال ايله طلب قيل عالى رتبه * اوله سين
حق قتنده همت ايت محمود ماجد

ولا تبن للدنيا بناء مؤمل * خلود افما حى عليها بخالد

(مؤمل) امل ماده سندن تفعيلك فاعليدر رجا معناسنه در (مأل) خلود وبقا
اهلى كبى دنياده طول امل فكريله بنا ايلمه اكر بنا لازم كاورسه حاله مناسب ودخى
بندنصكره مالك اولان امت مرحومه راحتله ساكن اولسونلر ديو نيت ايله زيرا
دنياده بقا يوقدر لكن بو دخى تنبيه نبويدركه امر دنياده اهل خلود كبى كاركده
ملازم اول وامر عقباده يارينكى كون موت كاسه كركدر ملاحظه سيله سعى
واهتمام ايله قالديكه تصحيح نيت هر كارده شرطه صحتدر (ترجمه) بنا ايتمه
جهانده قصر شدادى محقق * كوبره هر كس فنا دارنده اولمز كسه خالد

وكل صديق ليس فى الله وده * فناد عليه هل به من مزايد

(ناد) كسر ايله ندا ماده سندن امردر (مزايد) مفاعله دن اسم فاعلدركه مزايده
ايدن يعنى برى بريله قارشولشوب برنسنه نك بهاسنى زياده ايد يجى (معنى)
هر دوستك محبت فى الله اهلى اولميه انك اوزرينه ندا ايليوب اكر آلور وارسه
صتارم ديواندن الفتكى قطع ايلديككى اعلان واشاعت يعنى آنى ترك ايله ديمكدن
كنايه در كه بر متاعى صاحبى نظر رغبتدن اسقاط ايلسه دلاله ويروب مزايده ايتدرر
وفروخت ايدر (ترجمه) شو دوستك كاولميه بزم جهانده حبى فى الله * آنى
ترك ايت طلب قيل يار صادق حبى زائد (نطق آخر)

وذى همة لم ترض بالضيم نفسه * فاصبح قرما هبرزيا ممجدا

(ضيم) فتح معجمه ايله ستم وظلم (قرم) فتح قاف ومهمله ايله سيد القوم ورئيس وعين
الاعيان ديمكدر (هبرزى) موحده دنصكره مهمله يى تقديم وشد آخر ايله هبرقى
وقبرسى وزننده سوار يعنى آتلو راكب كبى * ترجمان صاحبى عجم بلازكى ديمشدر
وصراح مؤلفى دستبند ديو بيان ايدر لكن ايكيسنك دخى مأخذنده اولان سوار
فرس تعبيرينى سوار فرس ظنيله بويله معنا يازمشلردر جوهرينك كل جميل حسن
هبرزى دنيديكندن غفلت اولنمش پس هرنسنه نك كه حسن وبهاسى اوله اكا
هبرزى ديلر يله فرسان غزانك هز براتنه دخى اطلاق اولنمق بعيد اولمز (ترجمه)
نيجه ارباب همت وارد كادر ظلمه راضى * اولور اخلاق زيبا ايله عالمده ممجد

اذا خامرته بالندى اريحية * تخال اهتزاز الرمح فيه ترددا

(خامرت) خمر ماده سندن مفاعله نك ماضى مؤنثيدر وزن ومعناده خالطت كبى قارشدى وبلكه غلبه ايلدى ديمكدر شرابه خمر تسميه سى عقله غلبه وستر ايلديكى ايچوندر (ندى) نون ومهمله ايله وزنا ومعنى سخادر (باء) سببيه در (اريحية) مهمله لرلهٔ عقبلرنده برر تحتيه ايله اشرفيت واكمليت وزننده در راحت ماده سندن سرور وصفا معناسنه (تخال) خيالدندر (اهتزاز) هزلفظندن افتعالدر وزنا ومعنى ارتعاش يعنى رعشه دار اولمق (تردد) آمدشد يعنى كلمك معناسنه اولان تردد مصدر ندندر ماضيدر والفى اشباعيه در (خلاصهٔ كلام) بيت سابقده مذكور اولان صاحب همتنده سخامى سببيله وشوق عارض اولدقده النده اولان مزراغى اول مرتبه دترركه بركمسنه يه مزراغى ضرب وينه اخذ ايلمكده در ظن وخيال ايدرسين اكا اول مرتبه فرح سخاده طارى اولور (ترجمه) نشاط آور اولوب جودوكرم اولدقچه نرم * خياله اهتزاز نيزه عكس ايلرمشيد

ابى الله الا ان يكون معظما * هماما كريما باذخ المجد اصيدا

(ابى) ابامصدرندن ماضى وشاذ اباب ثالثندندر ابى الله ديمك حق تعالى ابا ايلدى يعنى امور قبيحه وافعال فضيحه دن هر نسنه يى انك حقنده خلق ايلمكدن منزه اولدى ديمكدركه تركيده حق تعالى يه امانت مولى تعالى ايلمسون ديرلر استثناء ايچون مفعولى تعميم اولنور (الا) لكن معناسنه كه مكرديرلر استثنامى منقطعدر بدكبى * حتى بديع همدانى ديمشدر (نظم) هو البدر الا انه البحر زاخر * سوى انه الضرغام لكنه الوبل عوض * پاشازاده شيخ سليمان مولدى قدس سره تركى اداده دخى ابراد ايدوب بيورر (ع) بروصيت قيلورز الا سزه (همام) ضم وتخفيف ايله شخص عظيم عاليهمت (باذخ) موحده وتخذ حرفلريله وزن ومعناده شامخ وعالى وبلند (اصيد) عظمت وتكبر ايلمك ذاتنه سزاوار اولان ذات عالى (ترجمه) مكركه قصدى بوعالمده اولمقدر معظم * همام فاخر وعالى نظر هم صدر امجد

لقد ساير الايام حزما وحيلة * فاصبحت الايام ترهى باغيدا

(ساير) صاد ايله دخى بر نسخه در (حزم) برامرده احتياط وتبصر ايلمك (حيله) علاج وچاره (ترهى) تكبر ايدر ديمك زاى هوز ايله دراهى الى لطفدن خاليدر (اغيد) نعومت بدن صاحبى يعنى يومشق ونازك وجود اولان كشى (ترجمه) مجاور اولدى حزم وچاره يه اسباب ايام * خرامه باشلدى رفقيله اول نازك مجدد

وحل باعلى ذروة الفخر ساميا * وابدى بها حاجب ذالك وسوددا

(ذروه)

(ذروه) تأخیرمهمله ایله دراولنك کسری شایع وضمی دخی لغتدر هرنسنه نك محل اعلاسی (سودد) سیارت وشرف معناسنه (ترجمه) صعود ایتدی مقام ذروهٔ اعلای فخره * اورادن عرض ایدوب خلقه سماحت ایله سودد

وما الفخر الا ان یکون موفقا * معانا بنصر الله عبدا مسددا

(موفق) توفیقه مظهر کمسنه * وتوفیق دخی کشینك رأی وتدبیری تقدیره مطابق اولمقدر (معنی) فی الحقیقه شایستهٔ فخر اولان حالت اولدرکه طرف باریدن توفیقه مظهر ونصرت حق وعنایتله مظفر اولان عباددن برندهٔ محفوظ ومستقیم اولمقدر (ترجمه) کشی یه فخر اودرکه اکه توفیق ایلیه حق * خدانك نصرتی ایله اوله عبد مسدد

فکم من فتی لم یعر من حلل التقی * وکم من فتی بالله اضحی مؤیدا

(لم یعر) عریان ماده سندن عاری اولمدی دیمك (حلل) حله نك جمعیدر (حله) ایکی قات لباسدرکه براولسه حله دیمز (ترجمه) نیجه کس حلهٔ تقوادن عریان اولمدی هیچ * نیجه کس اولدی تأیید خدا ایله مؤید

الا ربما شد الکریم اعتزامه * فسل علی الاعدآء سیفا مهندا

(الا) فتح وتخفیف ایله حرف تنبیهدر (اعتزام) عزیمت (مهند) هندده یاپدقلری قلیجه دیرلرصکره هر شمشیر کزیده یه مهند تعبیر اولندی حتی پیغمبر علیه الصلوة والسلام جنابلرینه قصیدهٔ برده صاحبی اطلاق ایدوب دیمشدر (ع) مهند من سیوف الله مسلول (ترجمه) نیجه صاحب کرم ایلرغزایه صرف همت * کاوب اعدای دینه اوزره چکر تیغ مهند *

وما السیف ماقد کان فی بطن جفنه * بسیف ولکن ماتبدی مجردا

(جفن) فتح جیمله در غمد وغلاف معناسنه که قیندر (تبدی) فتحات ایله فعل ماضیدر (تبدی) دخی ضم وکسر دال ایله نسخه در (معنای بیت) قین ایچنده اولان قلیج قلیج دکلدر حقیقتده سیف اطلاقی عریان اولوب درکار اولان قلیجه شایاندرکه شاعر دیمش (ع) اکر جوهر شناسی تیغ را عریان تماشا کن (ترجمه) غلافنده نیجه بر حبس اوله تیغك بیلورسین * زبانده سیف اودرکاوله نیامندن مجرد (نطق دیکر

اعاذلتی علی اتعاب نفسی * ورعیی فی السری روض السهاد

أحرف ندا (عاذله) صفتدرکه موصوفنك قائمقامیدر اصلی الجماعة العاذلة ایدی یاء متکلم لحوقیله عاذلتی اولدی (سری) ضم ایله کیجه کتمك مرور فی اللیل کبی (روض) باغچه وبستان (سهاد) سهر وبیدار اولمق (ترجمه) ای بنم اتعاب

نفس وجهد مه لوم ایلین * داخی وادی مهرده ایتدیکیمه اجتهاد

اذا شام الفتی برق المعالی * فأهون فائت طیب الرقاد

(شام) ماضیدر نظر معناسنه در (رقاد) ضم مهمله ایله نوم طویل (بیتلرک مأللری
ای بنم نفسمی اتعاب ایله تعذیب حیوان ایدوب اویقوسزلق سمتنه میل ورغبت
ایلدیکمی تعییب وتعبیر ایدن طائفه * معلومکز اولسونکه ترقی وتعلی امرنده
اهتمام ایدن کمسنه حصول مرامی بابنده هرنه که مشقتلی ایسه اکا سهولتلی
کوروب وخواب لذیذی فوت وترک ایلمک اکا جمله‌دن آسان کاور (ترجمه)
مظهر نور تجلی اولدیغی دمده مرید * خواب غفلتده یاتورمی فیض حقدن نامراد
(نطق آخر)

تغرب عن الاوطان فی طلب العلی * وسافر ففی الاسفار خمس فوائد

(تغرب) امردر غربت اختیار ایله دیمکدر (معنی) اکر مراتب عالیه‌یی طلبکار
اولورسن وطنکدن غربته سیاحت وسفر ایله که دیمشلر (ع) بسیار سفر باید
تا پخته شود خامی * زیرا دیار اخرایه سفر ایلمکده نیچه فائدهٔ عدیدهٔ عائده وارد که
بش نوع لطفنی سکا تعداد * وبیت واحدده یاد ایده‌لم (ترجمه) دیارکدن خروج
ایله ایدوب کسب معالی * سفر ایله که وارد رانده بش دورلو فوائد

تفرج هم واکتساب معیشة * وعلم وآداب وصحبة ماجد

(تفرج کرب) دخی نسخه‌در * اول بشدن بریسی غم وهم وکرب دفع اولوب فرج
کاورحتی (سافروا تصحوا) حدیث شریفی مألنجه خسته اولان کمسنه عزیمت سفر
ایلسه سفرسقر ایله هم رسم ایکن صحت بدن ظهور ایدر * وایکنجی معاشده وسعت
کاورنیچه کمسنه‌لر کورلمشدر که حج شریف کندینه فرض دکل وغزا ایله مأمور
دکل ایکن لوجه الله الکریم توجه ایدر (فی الحرکة البرکة) سری ظهور ایدوب
اولکی حالندن زیاده رخصت زمان بولور غنیمته نائل اولمسه دخی * واوچنجی
تحصیل علم سهولتله وجوده کاور کندی بلده‌سنده بعض تعلقات عوایق اولوب
اندن تجرد وانقطاع سببیله آسان وجه له حصوله پذیر اولور * ودردنجی ادب پیدا
ایدوب عقلی مزداد وتجربه اهلی اولوب خام ایکن پخته اولور * وبشنجی بیوکلرک
شرف مجلسلریله شرفیاب اولور طاغ یوریمزسه ابدال یورر مألنجه انلرک نظر کیمیا
اثرلری وکلام حقائق نظاملری سبب سعادت دارین اولور (علو الهمة من الایمان)
لکن اکر سلوک ایچون سیروسیاحت ایدرسه نیچه کارجاز کورمشلردر (انتظار
الفرج عبادة) سری اوزره طریق حقی کوروب واصل حق اولمغی حق تعالیدن

لیل ونهاری نازاید وب مرشدك ظهورینه انتظار اوزره توقف * سیاحتدن اولادر
(وابتغوا الیه الوسیلة) امرینه امتثالده بودخی کافیدر دیدیلر زیرا مبتدیده
سیاحت خواطرك تمکن ومتانتنه سبب اولور اکرمرشده واصل اولسه دخی
اکثری تلف اولور اکرقبل الوصول موت کاورسه عزم وجزم اوزره (محبة اهل
الله مع من احب) حکمنجه عقباده انلره الحاق ایدر (ترجمه) بریسی دفع
غم ایتمك بری کسب معیشت * بری علم وبری آداب بری صحبت ماجد

فان قیل فی الاسفار ذل ومحنة * وقطع الفیافی وارتکاب شدائد
(فیافی) فیفانك جمعیدر بیابان وغربتدر (مآل) اکر صورت ظاهرینه باقوب
دینورسه که اکرچه فوائد مذکوره وقوعی مسلمدر لکن دیار اخرایه کیدوب
مسافرتده ذلت یعنی خوارلق وبلا وصحرای بی پایان وطاغلر وبللر کچوب ونیجه نیجه
حالات مشقتی ارتکاب ومخوف یرلر وتهلکه لی محللردن کچمك عسرتی چکمك
البته مقرردر پس (ترجمه) دینلورسه سفرلرده اولور ذلتله محنت * دخی قطع
بیابان ارتکاب هر شدائد

فموت الفتی خیرله من مقامه * بدار هوان بین واش وحاسد
(هوان) خوارلق (واش) اصلی واشی در صکره لاج دراج لفظ سابقلری کبی
یاسی ساقط اولدی (معنی) اکر بیت سابقك مفهومنده موجود اولان زحمتلری
ومشقتلری خاطره کتورورسن کشی وطننندن دور وغریب الدیار اولدیغی حالده
اولمسی ساعی بالفساد وحاسد اولان اخوان زمانك اراسنده قالمقدن خیرلیدر
(ترجمه) خیرلیدر کشی یه موتی دار ذلت ایچره * اوتورمقدن که هردم
اولدر رغماز وحاسد (بیت)

اذا لم یکن عون من الله للفتی * فاکثر ما یجنی علیه اجتهاده
(فاول ما یجنی) دخی نسخه در (اجتهاد) سعی بلیغ (مفهوم) حق تعالی طرفندن
برکسنه یه عنایتله اعانت اولمدیغی وقتده کندی حقنده جنایت وجرم اولان
شیلرك اکثری کندی جد وسعی ایله تدارك ایلدیکی امرلر اولور (ترجمه)
برکسی عون وعنایتله خدا ایتمزسه شاد * کثرت جرمیله مجرم ایدر آنی اجتهاد
(نطق آخر)

لو کانت الارزاق تجری علی * مقدار ما یستأهل العبد
(یستأهل) سزاوار اولورد یمکدرکه اهلیتدندر لو کلمه سنك جوابی بیت ثانیده رکه
اولنده لام علامتیدر (ترجمه) اوربه رزق اکر اولسیدی جاری * کانی شایسته

كورركنديسنه عبد

لكان من يخدم مستخدما * وغاب نحس وبدا سعد

(يخدم) خدمت ايدرديمكدر (مستخدم) طالب خدمت (نحس) مهمله ايله كوتولك بدلك كبي (سعد) ايولك سعادت كبي كه نحسك ضديدر (ايكي بيتك مألي) اكرعبدك رزقي كندي اهليتي قدر اولسيدي خدمتكار اولان كسنه ولي نعمت اولوب وهربار نحوست زائل وسعادت حاصل اولوردي لكن رزق مقدر وبلكه مقتردركه مرزوقه لايق اولان رتبه دن دوندرونيجه اهل ذكانك حذاقت وكمالي رزقندن عد اولنديغي (حذق المرء محسوب من رزقه) اثرشريفيله ثابتدركه بومأل بوندن اقدم دخي يازلمشيدي (منقبه) امام ابويوسفه برمسئله دن سؤال ايلديلر بيلم ديدي * سن بيت المالدن مقداركثير وظيفه خوارسين نيجون بيلم ديرسين ديديلر * بيورديكه بنم بيت المالدن وظيفه م علمم قدردر جهلم قدر اولسه دنيانك جمله مالي كفايت ايلمزدي ديو بيورمشدر (ترجمه) اولوردي خادم اولان جمله مخدوم * كيدردي نحس وقالوردي همان سعد

واعتدل الدهر الى اهله * واتصل السودد والمجد

(سودد) مجد ايله برمعنايه در (ترجمه) اولوردي معتدل اهلينه دوران يريشورايدي بيشك سوددومجد

لكنها تجري على سمتها * كما يريد الواحد الفرد

(سمت) طريق مستقيم (فرد) يالكز يعني بي نظير (ترجمه) ولكن جاري اولور حكمت اوزره * نيجه امر ايلرايسه واحد فرد (نطق ديكر)

ما اكثر الناس لا بل ما اقلهم * والله يعلم اني لم اقل فندا

(مالر) تعجبيه در * مصرع ثاني برنوع قسمدر (اني) كسرايله در (والله يعلم انك لرسوله) كبي (فند) تحريكله دركذب معناسنه (مأل نطق) نه عجبدركه انسان غايت چوق لكن انسان يوق يعني هيئت بشريته ده كشيلر اكرچه تعجب اولنه جق مرتبه كثرتده اما انسان كامل دخي قليل اولمق امر عجيبدر وفي الحقيقة بوكلامك صدقنه الله شاهد دركه اعلم بالسرائردر اولئك كالانعام سبحان من خلق البقر * على صورة البشر (ترجمه) عجب واركثرتي ناسك ندر بوقلت انسان * سوزم حقدر خدا بيلوركه كذبه اولمدم معتاد

اني لافتح عيني حين افتحها * على كثير ولكن لا ارى احدا

(ارى كثيرا ولكن) دخي نسخه در (خلاصه) هرآنكه كوزم آچوب باقدقده بك

چوق كمسنه مشاهده ايدرم اكن رجل كامل اطلاقى صحيح اولور بر كمسنه كورمم
بوحالت برامر عجيبدر ديمكدر * يعنى ابوهريره رضى الله عنه (ذهب الناس
ومابقى الا النسناس) بيورديغى كلامك حكمى جارى وصادق اولور (ترجمه)
كوزم آچوب جهانه چشم عبرتله نكاه ايتسم * كورورم نيچه خلقى كورمزم
برمردم آزاد (بيت)

من لم يردك لخله لمراده * لاتحزنن لهجره وبعاده

(خل) فتح معجمه وكسر مشدده ايله بوشله وصاليويرويول ويرديمك كه تخليه دن
امردر (لاتحزنن) نون تأكيد ايله ومشدده در (هجر) فتحله وسكون ايله نصر
كبى مصدردر اكرتا لاحق اولورسه مكسور اولوب هجرت ديرلر ايكى نوعدر برى
صوريدر برارضى ارض ديكر ايچون ترك ايلمكدر (مثلا) ارض مدينه ده ساكن
اولمق ايچون ارض مكه يى قويمقدر * وبرى دخى معنويدر كه دار آخرت ايچون
عالم ارواحى ترك ايلمكدر كه دنيايه كلوب معاش اجساد وتحصيل زادايده *
ياخود دار بقا ايچون (موتوا قبل ان تموتوا) امرينه امتثالا قبل الاضطرار دار
فنايى ترك اختيار ايدر وبو بيتده مطلقا ترك معناسنه در * وياخود هجر هذيان
وباطل معناسنه دخى كلور كه (اتخذوا هذا القرأن مهجورا) بومعنايه در ديديلر
(بعاد) كتاب وزننده بعد كبى مصدردر ايراق اولمق دورى معناسنه (مآل محصل
بر كمسنه كه محضا ومستقلا مرادى سن اولميه سين يعنى سنى قصد ايلميه سن آنى
مراد ومطلوبى سمتنه دفع ايله * انك سنى تركندن وبعيد اولمسندن سن اصلا وقطعا
محزون ومنفعل اولمه زيرا انك مطمح نظرى ونصب عينى هرنه ايسه دزونى
اكا متعلقدر سنكله اولان معامله ومجامله سى انجق مرادينك حصولى ايچوندر
لغرض اولان الفت حقيقتده خلت اولمزانى مقصدينه تخليه ايلمك اولادر *
ياخود سنى مقصود ايدنمين كمسنه يى ترك ايله وسندن دور اولوب وبلكه سكا هذيان
وسب وشتم ايلسه دخى غمناك اولمه ديمكدر (ترجمه) تارك اول سن اول كشى يى
كيم سنى ايتمز مراد * هجر وبعدندن انك سن اولمه محزون الفؤاد (نطق آخر)

اذا ما المرء لم يحفظ ثلاثا * فبعه ولو بكف من رماد

(رماد) كل كه نا كستر ديرلر آتشدن پيدا اولور * شعرك مآلى بيت ثانى ايله ظاهر
اولور (ترجمه) اوچ كشى حفظ ايتميه چون بر كشى ترك ايت انك * قدرى
بازار محبت ايچره بر قبضه رماد

وفاء للصديق وبذل مال * وكتمان السرائر فى الفؤاد

(كتمان) كتم كبی صقلامق (سرائر) جمعدر مفردی سریره سر معناسنه که کزلی نسنه در (فؤاد) قلبدر (ایکی بیتك مآلی) برکسنه که بواوچ نسنه یی حفظ ورعایت والتزام ایلمیه برقبضه یعنی برآوچ كل ایله دخی اولورسه انی صات یعنی بهاسی اول مقدار در زیاده ایتمز بری دوستك وفاسی یعنی صیانت خاطر ایله عهدینه طورمق * وایکنجی محل اقتضاده مال دخی دریغ ایتمیوب ماسلك فدا اولمق * اوچنجی دخی محرم اولدیغی سری فاش ایلمیوب قلبنده پنهان قیلمق * اشته بواوچ خصالی کندینك حالی ایلمین کسنه صداقته لیاقت اهلی دکلدر (ترجمه) بریسی صدق ووفادر دوستده بیری بذل مال * بیری رازین دلده کتم ایده بودر شرط وداد (نطق دیکر)

صدیقی عدوی داخل فی عداوتی * وانی لمن ود الصدیق ودود
بو بیتده رد العجز واردر که صدیقی لفظنده در (عدو) ایله عد اوت (وود) ایله ودود ماده سنده صنعت اشتقاق وجمع اضداد دخی واردر (ودود) اسماء حسناد ندر مؤمن کامل اولان کشی مقبول ومحبوب خدای تعالی اولوب وخدای تعالی دخی انك مودود وملجأ وملاذیدر وبونام لطیفك مدا ومتی ود الهی وحب نامتناهی یه مصدر ورحمت رحمان والتفات سبحانه مظهر اولمغه سببدر * وبو اسم شریف انکله هم معنا وهم عدد اولان (بدوح) لفظ لطیفی دخی حضرت قربك مفتاحی وظلمتدن قلوبك وسیلهٔ انشراحی * وامور خیریه دارینك موجب انفتاحی اولدیغنه * اجماع کملین منعقد اولمشدر * اشته بویله براسم مبارك معنای مطلق اراده سیله تبرکا ایراد اولنمشدر حبیب معناسنه در وداد کبی * وبو لفظ کریمی اختیارده دوستك دوستنه دخی مودتی فی الحقیقه رضاء الله اوله * وبو لفظ عالینك جلالت شانی وودودیه صلاحیه مطالعه سندن دخی نمایان اولور (مآل بیت) بنم دشمنمه دوستلق اوزره اولان کمسنه دخی بنم عداوتمده یعنی بنم دوشمنلرمدندر کرکسه بکا محبت دعواسنده اولسون وبن دخی بنم دوستمه دوست اولانی زیاده سورم زیرا دوستلقده کمال بودرکه دوستك دوستنه دوست ودشمننه دشمن اوله (لطیفه) بقیة السلف وهدیة الخلف * الشیخ العارف جمال الدین خواجه محمد امین قدس سره جنابلری بعض بطاقه لرنده خاتمه اولمق اوزره (ع) یارب همه خلقرا بمن بدخوکن * رباعیسنی بعد التحریر بو فقرهٔ نازکانه یی دخی ایراد بیوررلردی * حق تعالی بزی سومینلردن راضی اولسون سونلردن زیاده (ترجمه) دشمنمه دوست اولان البت بکا دشمن اولور * دوستمك دوستنه

دوستم كه بودر شرط وداد

فلاتقربن مني وانت صديقه * فان الذي بين القلوب بعيد

(لاتقربن) نون تأكيد مخففله در (خلاصه) اى بنم دشمنمه دوست اولان كمسنه سن بوصفتله موصوف ايكن بندن بعيد اول زيرا كوكللرك ميانه سنده اولان سزلر سندن بعيد معنويدر صورتا دخى دور اولكه بو حالده البته سنى غماز ومنافق صفتى اوزره ملاحظه واسرار مه نامحرم عد ايدرم سندخى بنم كبى زاحتسز اولورسين * خصوصا كه صفوت دل اهلنه سنك انحراف درونك عكس ايدر هر نقدر كتم ايلرسن ينه ظاهر در خصوصا كه لسان الحال انطق من لسان القال ديمشلردر (نظم) باضافدل مجادله باخويش دشمنيست * هر كس كشد بر آينه خنجر بخود كشد (ترجمه) سن قريب اولمه بكا كيم دشمنمله دوستسين * دلده كى پنهان اولان احواله لازمدر بعاد (نطق ديكر)

ماودنى احد الابذلت له * صفو المودة منى آخر الابد

(صفو) صفوت وخلوص ديمكدر آخره منصوبدر اصلى مجرور الى آخر ديمكدر ابد) دهر معناسنه كه الى آخر الابد الى آخر العمر وبلكه الى قيام الساعة ديمكدر (حاصل معنى) بكا هر كيمكه محبت ايليه البته بن اكا شجرۀ محبتك كندى عمرى ويا دنيانك عمرى اولدقجه دوام وبقا اوزره اولان ثمرۀ صفاسنى بذل وعطا ايدرم ديمكدر (سانحه) بو عمره سورر صفادن مراد شريف حضرت امير كرم الله وجهه بودر كه كنديسنه تلقين اسلام صورى نمونه سى اولديغى كمسنه يه تلقين معنوى صوفيه يى عطا ايدرمكه نماتنه دلك كندى وسلسله سندن كلان سالكان طريقى دخى قيامته دلك اول صفا ايله مصفا اولورلر ديمكدر * كل كوكل كعبه سين طواف ايله * كه بو جلك صفاسى عمره سورر * اجمالا معلوم اوله كه تلقين ايكى نوعدر * برى ذكر خفى قلبى وبرى دخى ذكر جلى لسانيدر * ذكر قلبى اربابنك نسبت كليه لرى سر لوحۀ خلافت نبويه ابو المسلمين جناب ابو بكر الصديق رضى الله عنه طرفنه منتهى ونسبت جزئيه لرى حضرت شاه ولايت على مرتضى خدمتلرينه منتهيدر * ذكر جهرى اصحابنك نسبت كليه لرى دخى سر حلقۀ كرامت ابو الحسنين كرم الله وجهه طرف شريفنه متصل * ونسبت جزئيه لرى حضرت صديق عتيقه واصل اولور * اخوان خلانك نبيه الخصالى سيد احمد مشار اليه بو خدمت عاليه ده سبب صورى اولمغله منتسب اولديغى طريقۀ بدنانيه كه سلاسل خلقتينه ده اورته قول تعبير اولنور (شيخ الله) تاريخنده واصل الى الله *

اولان ذات آگاه مجمع الکمالات الاحمدیه * ومنبع الفیوض المحمدیه * عارف بالله
ابی سنان الدین الشیخ ابراهیم قدس سره العزیز خدمتلرینه نسبتله شهرتیاب
اولان سلسلهٔ جلیله در * اسامیٔ رجال ذوی الکمالی یادوایراد اولنمق * ابن عیینه
نك (عند ذکر الصالحین تنزل الرحمه) کلام لطیفی مآلی اوزره استنزال فیض رحمت
واستکمال خلوص نیته وسیله اولمغین سلسلهٔ تلقین توحید رب غفار * حضرت
حیدر کرار * جنابندن سرتاج خلوتیهٔ کبار * وصاحب ورد ستار * السید یحیی
الشروانی * قدس سره السبحانی یه وصولی معروف واندردن دخی پیر محمد
آذربایجانی وسید ابراهیم قیصری وعلاء الدین عشاقی حضراتی واسطه سیله
خلافت خلوتیه یله مفتخر * قطب اوحد * الشیخ شمس الدین احمد مرمری یه
شرفده ورود اولمشدرکه بین الصوفیه یکت باشی دیمکله موصوفدر * اندردن
دخی بو خدمت تسوید مرزمانه ده رجال سلسله بیانندن بو محلده سید احمد
مذکورك اون ایکی بیت بونظم منتخبی ایله اکتفا اولندی (نظم) طریق خلوتینك
پهلوانی * یکت باشی افندیدر بیل آنی * دخی حاجی قرامانی افندی * کوکل
کعبه سنك رکن یمانی * جهاد اکبر ایتدی مجتهدبیل * رئیس عاشقان امی
سنانی * طریق خلوتیده بریول احدی * اوراهك عاشقاندر رهروانی * سنانیه
دینور اول راه حقه * یوری عاشق ایسك بول یارجانی * نظامی زاده سید سیفی
الحق * نظامه قویدی صف عاشقانی * حیا وحلمله عثمان افندی * کاوب ارشاد
ایچون پیروجوانی * مریدی شیخ محمد چوقدار در * کبار اولیانك کامرانی
هم اندن شیخ حسن مستخلف اولدی * کمالات ایله اولدر پیر ثانی * حسین اسم
وعلی سیرتدر اوغلی * خلافت تختنك صاحبقرانی * عزیزم مرشدم شیخ مصطفادر
ابدوب رحلت جنان اولدی مکانی * عزیز زاده م بنم شیخم حسندر * دل وجانم
حیات جاودانی * قدسنا الله تعالی باسرارهم العلیه * وروح الله ارواحهم الولیه *
(ترجمه) کیم محبت ایتدی ایسه یا که بذل ایتدم اکا * جوهر صفو تمای حبی
کم اولمزایدی

ولا قلانی وان کان المسیء بنا * الا دعوت له الرحمن بالرشد

(قلا) ترك ایلدی دیمکدرکه سورهٔ ضماده لفظ کریمدر (ان) وصلیه (مسیء)
مجیب وزننده کنهکار معناسنه اسم فاعلدر (رشد) فتحه لرله درطریق مستقیمه
وصولدر (مفهوم) بیت سابقده بکا محبتی اولانی مودت صافیه ایله ابد الاباد
دلشاد ایدرم دیو بیورمشلردی * انك مقابلنده ترك واساءت ایدن کمسنه یه دخی

بزامن جنس العمل ايلمك عدالت ايكن كمال كرملرندن ناشى بيوررلر * بنى ترك
وبندن روكردان اولان كمسنه انسكه قناعتكار اولميوب وبلكه حقمده كوتولكه
جسارت ايلسه دخى بن انك حقنده تبديل اخلاق ايله دعا * وحق تعالى يه رجا
ايدرمكه (اللهم اهد قومى فانهم لايعلمون) مفهوم كريمى اوزره انى طريق
مستقيمه هدايت ايله سعادت اهلنه ملحق ايليه (ع) زهى سخا وكرم لا اله الا الله
(ترجمه) يا كه سوء قصد ايله دشمنلك ايدن كمسه يه * داخى رشد ايله دعا قيلدم
بدرگاه صمد

ولا ائتمنت على سر فبحت به * ولا مددت الى غير الجميل يدى
(ائتمنت) امين ماده سندن افتعال لك ماضى متكلميدر امين اولدم ديمكدر
لاء نافيه نك لامى همزهٔ اصليه يه وصل ايله لفظدن لانك الفى وهمزهٔ افتعال دخى
ساقط اولور (ترجمه) آچديغم سر نهاندن اولمدم بردم امين * كار ناشايسته يه
هيچ ايتمدم بن مد يد

ولا اقول نعم يوما فاتبعه * بخلا ولو ذهبت بالمال والولد
(نعم) طالبه مطلوبنى عطايه وعددن عبارتدر يعنى بركره نعم ديو وعد
ايلديكمد نصكره بنم اول وعدمدن كنايت اولان لفظهٔ نعم اگر مال وولد ضايع
اولمغى مقتضى اولورسه دخى كلاممك خلافنده لا ديمكله بخلى وعدمه ديروايلم
(ترجمه) ديدم بركز نعم كه انى ابطال ايده بخل * گرانك ايچون تار اولور
ايسه مال وولد (نطق ديگر)

هموم رجال فى امور كثيرة * وهمى من الدنيا صديق مساعد
(هموم) جمعدر مفردى هم همت كبى قصد معناسنه در (ترجمه) بو خلقك
رشتهٔ كارى دولا نور نيجه كاره * بنم قصدم بو دنيادن همان يار مساعد

يكون كروح بين جسمين قسمت * فجسمهما جسمان والروح واحد
(جسمين) جسمك تثنيه سى ماقبلى مفتوح يا بونده علامت جرى (جسمان) دخى
تثنيه در الف علامت رفعيدر (روح) لفظيله رد العجز واقعدر ثانيدن دخى مرادينه
اولكيدركه سورهٔ انشراحده عسر ثانى كبيدر زيرا اعاده سى معرفه در (فائده)
واقعات ناطقيه ده ديركه روح اوچدر * برى جاريدر كه عند النوم مفارقدر *
وبرى دخى مقيمدر كه موتله مفارق اولور منكرين كه اهل اسلامه كانلره بشير
ومبشر تعبير اولنور انلرك سؤاللرينه جواب ادا اولور * وبرى دخى روح امينندر
اول عند الموت دخى مفارقت ايلمز * كابو سزدهٔ بيهوش كبى اولان جسددن

منكرينه جواب مقبى حس ايدر تعبيرديكرله بعضيلرى نظم ايلمش (رباعى)

درتن آدمى سه روح بود * اولش آمدست حيوانى

دوم آن طبيعى آمده است * سومش نيست غير نفسانى

(ترجمه) ايكى جسمك اراسنده اوله برروح فائض * افاضه ايليه جسمينه يعنى روح واحد (بيت)

افلح من كان له كرديده * يأكل منها نم يثنى جيده

(افلح من كان) عنوانيله آثارعليه ده سابق ولاحق اشعار كثيره واقع اولمشدر (كرديده) كسرايله دزظرفك دروننده بقيه برمقدار قليل خرما (جيد) جيمله بيون كه كردن ديرلر لفظ قرأيدر (يثنى جيده) بيونى بوكدبمكدر * حالروفقله در (مآل بيت) بركمسنه نك برمقدار خرماسى بولنوب انى اكل ايدوب باب حقده بيونى اكوب عبادتنده كندى حالنه شكران اوزره اولان مسلم فلاحه نائل اولور والاطعمۀ كوناكون والبسۀ فاخرۀ لطافتمون هوسيله شبهه لى مال وبلكه شبهه سزينى تعدى ايدرك تدارك وزينت دنيايه تهالك ايدن كمسنه لر حساب وعذابه مظهر اولملرى مقرردر (ترجمه) اولان بولديغنه قانع فلاحه اوردى خوش بنياد * تو كاده رضا بونين بوكوب مولايى ايلرياد (بيت ديكر)

وحسبك داء ان تبيت ببطنة * وحولك اكباد تحن الى القد

(بطنة) كسرايله طوقلق (اكباد) جمعدر مفردى كبد * باغردركه فارسيده جكر دينور (تحن) حنين ماده سندن شوقلنور وآرزوايدر ديمكدر (قد) كسرقاف وشدايله درى پارچه سيدر * قديد بوماده دندر * وقد مجوسلك قوشاغيدركه نصاراده زناردير لر انلرو ياصتلرنده اول ميشينى چكنيوب بلع ايدرلر فارسيده كسته ومعربى كستجدر (معناى بيت) اى مؤمن متصف سكادردوبلا وعلت اولمقده بوحالت يتشوركه كيجه لرده سن طوق ياته سين (البطنة تذهب الفطنة) قضيه سندن قطع نظر * جوار كده برپارچه ميشين قديد چكنمكله جوعك زحمتنى تسكينه محتاج وطالب فقيرلر بولنه كه ديمشلر (ع) زهر اولسون اولقمه كوره سنده چكينه اج (ترجمه) سكا يتزمى بوردركه ياتاسين برشكم بيقيد * جواركده اولنلر پارۀ پوستى ايده لر صيد (نطق)

ياموثر الدنيا على دينه * والتائه الحيران عن قصده

(موثر) مثلثه ايله موحش مونس وزننده دراختيار وترجيح ايدن كشى (تائه) ايله (حيران) برمعنايه دركه سركردان وتركجه شاشقين دينور * لكن فرقلرى بودركه

تايه (يتيهون فى الارض) دلالتيله متحير متحر كدر* حتى رهروى حيرت آلود ومضطرب ايدن مفازه يه تيه ديرلر * وحيران ساكن اولان شاشمش كسنيدركه اولكى جنونه* وثانى عقله قريبدرانكيچون محلنده حيرت معتبر ومطلوبدر* زيرا ثمرۀ شجرۀ تسليم * ونتيجۀ قضيۀ رضادر ديديلر (رب زدنى تحيرا فيك (ترجمه) اى بودنيايى ايدن دين اوزره هردم اختيار* راه عدلى ترك ايدوب حيرتده اولان بانهاد

اصبحت ترجوالخلد فيهاوقد * ابرزناب الموت عن حده

(اصبحت) بونده كنت معناسنه يعنى عادتك بودر وبويله اوله كلدك ديمكدر (حد) حدتدن كسكين ديمكدر (معنى) سن اى دنيايى دين واسلامنه ترجيح ايدوب واول فانينك پنده پويان ودوان وافتان وخيزان وعامه ووالِه وحيران اولان كمسنه دنياده بقاوخلود رجاسنده سين مع هذا دندان موتك سمت حديدى ابراز اولندى * يعنى موتك ديشنك كسكين طرفى كورنديكه سكاموت تقرب ايلدى اندن غافلسين (ترجمه) بوجهانده باقى اولمق آرزوسى تابكى* ايتمدك دندان بأس شيرموتى بوخسه ياد

هيهات ان الموت ذواسهم * من يرمه يوما بها يرده

(هيهات) فتح اوزره مبنيدر اسماء افعالدندركه بونك فعلى بعددر (اسهم) سهمك جمعيدر سهم اوقدر تير كبى (يرمه) يرميه ايكن شرطيتله مجزوم اولمشدر (مأل بيت) اى اوصاف مذكوره ايله موصوف اولان اهل دنيانك اول تصورك امر بعيددر تصديق اولنماز كه ميدان طول امل نهايت بولمز اوق ميدانى كبيدر صاعقه كمانكش وانسانكش اولان موتك اوقلرى كزلمش وكيرلمشدر هر كيمه رمى ايدرسه انى هدف هلاك ايدر خلاص بولمق وبرنفس تأخير قيلمق دخى محالدر* قنده قالديكه خلود ودوام وبقا ممكن اوله (ترجمه) رامئ مركان النده وارنيجه تير قضا * اير يشور صحن فنايه هركيمه قيلسه كشاد

لا يشرح الواعظ قلب امرئ * لم يعزم الله على رشده

(مفهوم شعر) كويا ابيات سابقه ايله اولان پندلرى كوش ايلمين كمسنه لره كنايه طريقيله بيوروركه طريق مستقيمه هدايت امرنده حق تعالى يه توجه واندن امانخواهان ونيازكان اولميان كمسنه نك قلبنى واعظ وناصح شرح ايدوب شفاى صدره سبب اوله مز (منقبه) بهاء الدين نقشبند افاض الله علينا بركاته جنابلرندن برمريض شفاياب اولمق ايچون استدعا اولنمقده خسته نك

استغفاره شغليله امر بيورمشلر سببندن استنطاق اولنديقده * اول نياز خسته بايد * بعدزان توجه خاطر اشكسته * يعنى ابتدا خسته كندى صحتنه طالب وشافى تعاليدن نيازده اولمق كرك كه انك رجاسنى قبول ايچون توجه ايده لم هنوز كندى مطلوبى اولمدبغى حالك حصولنه دعا وطلب قبولدن دوردر بيورمشلر (ترجمه) بركشينك قلبنه تأثيرايدرمى نصح وپند * اولميجه راه حقده عازم رشد وسداد (نطق آخر)

مضى امسك الباقى شهيدا معدلا * واصبحت فى يوم عليك شهيد

(امس) كسر اوزره مبنيدر لكن نكره ويا مضاف اولورسه معرب اولمغله مرفوعا مضاينك فاعليدر دونكى كون معناسنه (الباقى) وانت الباقى تقديرنده مبنداسى محذوف جمله سى حاليه در (محصل كلام) بوندن مقدم اولان عمرك كذران ايلدى بوندنصكره كلجك صانديغك وقتى دخى اكا قياس ايلسك فائده سز عبثه اضاعت اوفا تكدن آكاه اولورسين كه تعديل وتزكيه اولنمش شاهددر اكا اعتماد ايلميوب حالا سن بنه اولكى حال اوزره قالدك حتى ايامدن بركونه چيقدك كه شمدى اول شاهدسنك خلافكه شهادت ايلسه كركدركه قيامت كونيدر يعنى بو حالده اولدقجه البته تمام اولور واول كونه تحقيق واررسين پس انتباه صاحبى اولمق كركدر وكه تدارك عدمستانى كوره سين (بيت) نه فكرزاد رحلت وارنه خود قيد سفرسنده * مكركيم ارتحال ملك عقبايه اينانمزسين (ترجمه) كچدى دون فوت ايتمه وقتى شاهد عادل يتر * برصباحه ايره سن اولورعليهكده شهيد

فان كنت بالامس اقترفت اساءة * فثن باحسان وانت حميد

(اقترفت) تقديم قاف ايله كسب ايلدك ديمكدر (اساءت) احسان مقابلى (ثن) مثلثه ايله درمكررايله ديمكدر (حميد) بمعنى مفعولدر محمود ديمك (مآل قال) اكر اول كچن دونكى كونده بركنولك ايلدكسه پس علاج وتداركك طريقى بودركه محمود الحال ايكن فرصتى غنيمت بيلوب ضدى اولان احسانى مضاعف ايله (ترجمه) دونكى كونده قصد ايله بركلك ايتدكسه اكر * ايكى ايلك ايله بو كون اولمق استرسن حميد

ولا ترخ فعل الخير يوما الى غد * لعل غدا يأتى وانت فقيد

(لا ترخ) اصلنده ترخى در افعالدن نهى حاضر اولمغله مجزومدر ارخا ايله ديمكدر ارخا اوزاتمق واهمال وامهال ايلمكدر حتى ديزكنى اوزاتمغله دابه يه مساعده يه ارخاى عنان ديرلر آخرى جيمله ارجادن اولمق دخى نسخه دركه اودخى تأخير

معناسنه در (غد) تقديم معجمه ايله در (صباح) يعنى يارينكى كون (فقيد) بمعنى مفقود (نتيجهٔ سخن) بر كون دخى فرصت بولديغلك كبى خيرلى ايشى (الخير لايؤخر) وفقنجه اصلا ترك ويلكه تأخير ايمه كه شايد يارينكى كون كانجيه دك سن آخرته كيده سين زيرا موتك محلى ووقت مقدرى معلوم دكلدر كه مغيبات خمسه دندر انبياده دخى اوج پيغمبر فجأة وفات ايلديلر (ترجمه) بو كونك يارينه قويمه خيرايدم ديرسن اكر * بلكه يارينه وارنجه سن اوله سن نابديد

ويومك ان عاتبته عاد نفعه * اليك وماضى الامس ليس يعود

(مراد شعر) سن اول كچن كون حقنده عتاب يعنى نفسكه لوم ايلسلك انك نفعى سكا عائد اولوركه قصاى مافات ايدرسين اشته بوطريقله شايدكه خسران چكميوب نفعى عودت ايده لكن كچن كون عودت ايلمز (بيت) تحقيقى ايتديكك جرم وكنهلر ياده كلمزمى * نيچون يانمزدن اول آتش لوميله يانمزسين (ترجمه) نفسكه بو كون عتاب ايتسك اولور نفعى سكا * عودت ايتمز چونكه كچن كون قيل نظر حاله مريد (نطق ديكر)

ذهب الذين عليهم وجدى * وبقيت بعد فراقهم وحدى

وجد جمله حزندر (لايحه) صوفيهٔ كرامده وجد من طرف الله الباسط جذبهٔ حقيقيه نك عدم وقوعنه ويابعد الوقوع ينه عالم فرقه هجرطريانى حزندركه جذبه وجمعك ينه ظهورينى طلب ضمنيدركه متواصل الحزن اولمق حالات نبويه دن اولديغى مصرحدر اكربوحزن مسعود حقيقتده وارد اولمزسه تحازن وتواجد (فان لم تبكوا فتباكوا) امرشريفنه مقايسه ايله مختارلرى اولوب عمل ثقلينه موازاتى اولان جذبهٔ رحمانيه يى جلب ونياز مقامنده محققان اسلافه بونيتله تقليد وايثارلرى انضمام قوت عبادات وطاعات ايله اندك زمانده دائرهٔ تحقيقه موصل اولوركه (ادعونى استجب لكم) وعدكريمى (وانا آتيك هرولة) مژدهٔ جسيمى انلرى بومرده مشوقدر اللهم ارزقناه بجاه حبيب الله (وحد) مهمله ايله دروحدت كبى يالكزلق منفردا معناسنه حالدر مآلى ظاهردر (ترجمه) كندى جمله غمكسارم اولديلرهب نابديد * بزم غمده قالدم انلارك فراقيله وحيد

من كان بينك فى التراب وبينه * شبران فهو بغاية البعد

(شبر) معجمه ومهمله ميانده موحده ايله باش پارمق ايله كوچك پارمق اوجلرينك ميانى كه بر فارشدر فارسيده بدست دينور ومرده ديدكارى باش پارمق ايله شهادت پارمغك ميانى كه عربيده فتردر كسرفا ايله وقولاج ايكى اللر اراسيدركه عربيده باع

دیرلر هر کشینک باغی قامتی قدر دروآرشون دیرسکدن پارمق اوجنه ذکدر که ذراع دینور (ترجمه) حالا ایچنده شول کشی ایله که فرق بیلنکز * ایکی قارش اوله معنده اولور غایت بعید

لوکشفت للخلق اطباق الثری * لم یعرف المولی من العبد

(اطباق) طبق لفظنک جمعیدر (ثری) ترابدر مراد ارضدر واطباقی قاتلریدر زمینک طبقه‌لرینک اسملری وتفصیل اهالیلری کتزصنها جیده ومحمدیه اولنده تفصیل اولنمشدر (مولی) صاحب وافندی معناسنه درز براعبدالله مذکوردر جمعی موالیدر وعبد معناسنه دخی کلور که مولی الموالی صاحب العباد دیمک اولور ملخص اکر یرلرک طبقه لری وانده اولان دفینه لر وانسان واصل اولسه جمله سی یکسان حال اولوب مخدوم خادمدن متمیز اولمز ایدی (ترجمه) کشف اولنسه دیده خلقه کر اطباق ثرا * فرق اولنمز ایدی اشکال موالی وعبید

من کان لایطأ التراب برجله * یطأ التراب بناعم الخد

(ناعم) یومشق لطیف (خد) معجمه ایله یکاق رخسار کبی اصلنده الخد الناعم ایدی صفتی مضاف قیلندی (مآل بیت) عزت نفس سببیله طپراغه باصمیوب وبلکه دابه‌لرله دخی نازونعیم ایله براوزرنده کزمین کمسنه ایچون بروقت کلور که طپراق انک یومشق ولطیف چهره‌سنی باصه یعنی درون خاکه کیروب حالا ایله یکسان اوله (ترجمه) شو لکه اباغیله باصمزدی زمینه نازدن * باصدی کل رخسارینه حالا ایلدی حبس مدید (نطق دیکر)

ان الذین بنوا فطال بناؤهم * واستمتعوا بالاهل والولد

(بنوا) تقدیم موحده وفتحه لر له دراصلی بنیوادر بعد الاعلال یا ساقط اولور (استمتعوا) استفعالدن ماضیدر انتفاع ایلدیلر دیمکدر (ترجمه) شول کشیلر که جهانده خوش بنالر یاپدیلر * اهل واولاد ایله اولدیلر نیجه دم برمراد

جرت الریاح علی محل دیارهم * فکانهم کانوا علی وعد

(ریاح) ریحک جمعیدر قهرده جمع ولطفده مفرد استعمالی دأب قرآنیدر (دیار) جمعدر مفردی داردر (میعاد) اسم مکان وعده کاه معناسنه (ایکی بیتک مفهومی) تحقیق بنالر احداث ایدوب ودورودرازیاپولری اولان کمسنه لر ودخی زینت حیات دنیا اولان اهل واولاد ایله فائده منداولنلر بونلرک نیجه‌سنک بوزمانه دلک حاللری هباء منثور * ونسیا منسیادیللرده مهجور اولوب * واول بنیاد اولان مترایلرک یرنده یللر اسر جمله‌سی فانی اولوب وکویا کندیلری بر برده

جمع اولمغه مقاوله ومعاهده ايلمكله اول وعده كاهه كتمشلركبى انلرك بريسى موجود دكل جملهسى مفقوددر كه كو ياهيچ دنيايه كلمشلر ولسان حالله ديرلركه (شعر) واصبحنا النادار كجنات وفردوس * وامسينا بلادا كان لم تغن بالامس (فتح) ابن اعثم نقل ايدركه حضرت ناظم كرم الله وجهه شام شريفه توجه بيورديغى اثناده مداين نام محله واصل اولدقده جرير بن سهم تميمى * شاهان عجمك سرايلرى محلنى كوروب كسرانك آثار بنالرينه نظر عبرتله نكاه امعان ايدوب مذكور قطعه نك بيت ثانيسنى انشاد ايلدكده حضرت مرتضى بيورديكه ويحك يعنى اواه اكربو بيتك يرينه بو آيت كريمه يى (كم تركوا من جنات وعيون وزروع ومقام كريم) آخرينه دك تلاوت ايلسك دخى انسب ايدى * زيرا انلر شكر نعمتده تكاسل ايلدكده نعمتلرى يرينه نقمت ظهور ايدوب معصيتلرينك شأمتندن ناشى دنيالرى سلب اولندى كفران نعمت اولمق حلول نقمته سببدر بيورديلر (ترجمه) كتديلر هپ يرلرنده شيمديلك يللر اسير * وعده اوزره ايلديلركويا عزم معاد (نطق ديكر)

جنبى تجافى عن الوساد * خوفا من الموت والمعاد

(جنب) يان يعنى انسانك برطرفى لكن ارادهٔ كادر (وساد) كسر ايله يصدقكه بالينه درطيا نورلر (معاد) آخرته كيتمك كه اليه يعود مظهرى اولمقدر (مأل بيت) بنم وجودم يصديغه طيانوب عزت نفس وراحت بدندن اعراض واحتراز ايدر زيرا موت كاوب اول صبا نت ايلديكم وجودم ترابده خاك آلود وعظام باليه اولدقدنصكره عرصهٔ عرصاتده عاقبت مبتلا اولمسى محقق اولان شدائدى تفكر ايدوب انك خوفى خراش جان اولديغى سببدن راحت دنيويه دن تباعد وتجافى ايدر آيت كريمه دهدخى (تتجافى جنوبهم عن المضاجع) كلمشدر (ترجمه) زير پهلوده نيدرهردم فراش ايله وساد * جان ودلده وارايكن انديشهٔ موت ومعاد

من خاف من سكرة المنايا * لم يدر مالذة الرقاد

(سكره) سكراتك مفرديدرشدتدر * سكرات التى نوعدركه عقله خلل كتورور برى سكرهٔ شبابدركه حداثت سن ازبابنه طارى اولور ايكنجى سكرهٔ شراب واوچنجى سكرهٔ ولايت كه منصب مغرورى اولمق دردنجى سكرهٔ مال مثلا ميراث يديلرده ظهور ايدن حالتدر بشنجى سكرهٔ عشقدركه حق تعالى يه عاصى اولقده احسن اسبابدر و برى دخى سكرهٔ موتدر نعوذ بالله تعالى عن كلها (منايا) منيه نك جمعيدركه موتدر (رقاد) نوم دوروردراز (مفهوم بيت) سكرات موتدن

خوف اوزره اولان کمسنه نوم طویلك لذتنی بیلمدی یعنی بیله مز * زیرا اول فکر ایله کوزلرینه او یقو کلمز کیجه لر صبحه دك زاروکریان اولور * بو مضمونده شیخ مصطفای جلوتی بالجیم دیمشدر * یاتمه فنایی اویان آچ کوزکی اویقودن سن بو بشکطاشده هیچ اویقویه قانمزمیسن (ترجمه) سکرهٔ جام فنادن خوف ایدن بیچاره یه * نقل لذتبخش اولورمی پارهٔ قندرقاد

قد بلغ الزرع منتهاه * لابد للزرع من حصاد

(زرع) اکین که کشته دینور حصاد بیچمك (معنای بیت) اکین نهایت وقتنه واردی البته تارلاده ترکه ترك اولنمز بیچمك البته لازمدر پس بومثیل اوزره بو مزرعهٔ آخرت اولان دنیاده (ع) عالمده نیك وبد کشی هب اکدیکن بیچر مضمونی اوزره کشته اولوب واروب کشتزارده اول کشته امعان ایدوب حاصل محصول بیلمك کرك * پس بو فرصت الده ایکن ارض قابله بر بروخیر القا وباران سرشك ایله ایسقا ایده کور * زیرا جوفشان وقت حصادده کند مجویان اولمق عاقبت اندیش کاری دکادر (ترجمه) مزرع عالمده زرع اولدق ایرشدی چاغمز * رو یمززرداولدی بیشك ایردی هنکام حصاد (نطق آخر)

بکیت علی شباب قد تولی * فیالیت الشباب لنا یعود

(شباب) کنجلك یکتلك که حداثتدروصاحبنه شاب دینورکه اوتوز یاشنه دکدر دیدیلر (لیت) تمنی ایچوندر محالده دخی مستعملدر بو محلی کبی (معنای بیت) یکچن کنجلك وقتنی فکر ایدوب اغلادم کاشکی اول کنجلك بنه بزم وجودمزه عودت ایلسه اول زمانده فرصتی غنیمت بیلوردم مقدمابیلمدی غفلتله وآب روان کبی سرعتله کچدی کتدی حیف صد حیف اول وقته چونکه بویله دراى اول سنك صاحبلری سوزم پند صادقدر غفلتی ترك ایدك دیمك اوله * ابوالعتاهیه نك بو بیتی دخی بو مضمونه قریب معروفدر * الالیت الشباب یعود یوما * فاخبره بمافعل المشیب (ترجمه) کتدی محبوب شباب ایتدم اکزار شدید * کاشکی بردم بنه عودت ایدوب اولسه بدید

فلو کان الشباب یباع بیعا * لاعطیت المبایع مایرید

(مبایع) بایع معناسنه صاتیجی دیمك که مشتری مقابلیدر (مفهوم بیت) بیت اولده شباب یعنی کنجلك حالتنك عودتنی تمنی ایلمشیدی وبو بیتده دخی بیع وشراسی ملاحظه ایله یوررکه اکر جوانلق صاتلسه انی فروخت ایدن کمسنه عوضنده هرنه که طلب مراد ایدرسه انی بذل وبدل ایدوب مطلوبنی بلاتأخیر عطا

وقطعا در بغ وترددايلميوب اشترا ايدردم (ترجمه) چارسوى دهرايچنده كرشباب اولسه مزاد* بايع مطلوبى اوزره داخى ايدردم مزيد

ولكن الشباب اذا تولى* على شرف فطلبه بعيد

شرف) هنوزننده جعدر مفردى شرفه سكون ايله كنكره درقصرلك كنارى تركجه صوندرمه ديرلر (مطلب) مصدر ميميدر (مأل بيت) اكرچه عودتنى واشتراسنى رجامند اولدق لكن محالى طلبدر زيرا شباب الدن چيقوب عالى محللر وبلند مقاملره واصل اولمغين وصلتى عالم بقاده ميسر اولور بودارفناده طلبى دوراودور برامر اولديغى بديهيدر (ترجمه) لكن اول قصرفنايه چون عروج ايده يته* بوجهانده استمك انى اولورامر بعيد (نطق ديكر)

تمنى رجال ان اموت وان امت* فتلك سبيل لست فيها باوحد

(سبيل) يولدر طريق كبى تذ كيروتأنيثى يكساندر (اوحد) برمعناسنه واحدده مبالغه دركه فريدعصروحيددهرديمكدر (يعنى) بنم موتمى تمنى ايلديلر لكن بوتمنى نقصان فكردن ناشيدر زيراتمنى ايلسه لرداخى عاقبتم موتدروموت بكا مخصوص دكلدر بن ميت اولوب انلر مخلد قالمزلر* برطريق عامدركه نفوس متنفسه بالجمله عابرسبيل كبى مغلوب موت اولورلر* كل شئ هالك (ترجمه) بنم موتم تمنى ايتديلردشمنلرم هب* طريق عامدربواولمزم بن انده واحد

وليس الذى يبقى خلافى بضربنى* ولاموت من قدمات قبلى بمخلدى

(مأل شعر) بكا مخالفت طريقنه سالك اولان كمسنه بكا ضررايده مزكه (لاضرر ولاضرار) حديث شريفى مفهو منجه حقيقتده ضار ونافع حقدر* انك ارادهسى تعلق ايلمدكجه قصدكزندايدن كشى كدر وضررايراثنه قادر اوله مز* وبندن مقدم موت رسيده اولان كمسنه بنى دنياده باقى قيلمزاندن برقاچ كون كيروقالمغله باقى اولمق محالدر آزوقتده بنده انك كبى ميت اولورم (ترجمه) خلافم استينلردن ضرر كلمز بكا هيچ* مقدم كيدهنلك موتى بنى قيلورمى خالد

وانى ومن قدمات قبلى فكالذى* يزورخليلا اويروح ويغتدى

(مفهوم بيت) تحقيق بن وبندن مقدم آخرته كيدن كشينك دنياده حالى اكا بكزركه بردوستى زيارت ايدروكيدر وياخوداخشام كلوب قالورصباح اولدقده قالقوب كيدركه ديمشلر(ع) داردنيابرمسافرخانه در (ترجمه) سلف ايله بنم مثلم زيارتجى كبيدر* ياخود كيجه كلندركه صباحده اوله قاصد (نطق آخر)

الموت لاوالدايبقى ولاولدا* هذاالسبيل الى ان لاترى احدا

تركيبدن اصلى * لا يبقى الموت والدا * اولوب وزن ايچون تقديم اولندى (مفهوم مطلع) موت نه بابايى آليقورونه اوغلى قوروبو طريق برراهدركه جملەسى طوعا وكرها اكا سالك اولوب حتى هيچ كمسنه قالمز جملەسى اول يوله كلورلكن قبل الاضطرار موت اختيار صاحبى اولمق كركدركه (موتوا قبل ان تموتوا) سرندن آكاه اولدقده عدمستانه تداركلى اولمغه سعى اوزره اولان اهل انتباهدن بولنورسن (ترجمه) پنجهٔ موتدن خلاص اولمزنه والدنه ولد * بوجهانده حقدن آيرو باقى قالمز هيچ احد

مات النبى ولم يخلد لامته * لوخلد الله خلقا قبله خلدا

(معناى بيت) خاتم النبيين باعث خلقت عالمين صلى الله عليه وسلم كندى امتى ميانده باقى قالمدى اكر انلردن مقدم مخلوقدن بعضيسنى الله عظيم الشان مخلد ايلسه انلرى البته ابقا ايدردى * قالديكه فرشتكان وقوم جان خصوصا شيطان وانبيادن عيسى وادريس وخضر والياس دخى باقى اولملرى بقادكادر تأخيردر * بقا اكاد ينوركه مخلد اولوب قطعا موت كورميه انلردخى عاقبتلرى كل نفس ذائقة الموت) حكمنجه فنادرچونكه فانيلردر برقاچ كون زياده معمر اولمق خلود وحقيقتده بقا دكلدر * وجن طائفەسى دخى انسان كبى مدت عمرلرى تمام اولدقجه ميت اولورزيرا انلردخى عناصر صاحبلريدر * وشيطانك مردود اولمسى موتدن اشنعدر وعاقبتى ينه موتدر وانبياى مذكورين احكام نبوتى اجرادن ممنوع وموقوفلردر پس ميت حكمنده اولورلر قالديكه حسنين حضرتلرى ينه اسناد اولنان نبوت تعريفيه * ايشانك نبوتلرى كبى تشريعيه اولماديغندن قطع نظر وجوهله تأويلى ممكن اولديغى متبحر ينه عياندركه شهود محل تشنيع دكلدر * وملائكه خدمهٔ ماسوادر فناى عالمه دك انلرك عمرلرى مداولمشدركه عالمك فناسنه دك بعض اموروده استخدام اولنوب كرك اصلاح وكرك افساد انلرك يديله تسويه اولنمق عادة الله اولمشدر (ترجمه) فخر عالم چونكه باقى قالمدى عالمده پس * بوجهان دارى اولورمى كمسه يه ملك ابد

للموت فينا سهام غير خاطئة * من فاته اليوم سهم لم يفته غدا

(خاطئه) خطا ايديجى ديمكدر موتك اوقى خاطئه دكلدر مع هذا ضرو بدە * مع الخواطى سهام صائب * كلمشدركه خطا كار اولان تيران ميانده دخى اصابت ايدن تير بولنور ديمكدر (ترجمه) رامئ موتك سهامى ايلمز هركز خطا فوت اولورايسه بوكون يارين انى كيم ايده رد (نطق دبكر)

ارقت لنوح آخر الليل غردا * لشيخي ينعي والرئيس المسودا

(نوح) فتحله فرياد وزاری وفغان ایلمك كه نوحه مصدر معروفدر (غردا)
(ومسودا) كلمه لرينك الفلری اشباعيه دركه وزنی اتمام ايچون دالولك فتحه لرينی
اطلاق ومد ایله جنسی اولان الفلر لفظده پیدا وخطده دخی رسم وابقا اولنور *
وضمه ده واو وكسرده يا دخی محللرنده بو طريقله توليد اولنور كما كاشباع ديرلر
كويا وزنك اتمامی برجايی طو يرمق كبيدر شيخ لغتده سنی اللی سنه يه واصل
اولان كمسنه دربونده بابا سندن كنايه دركه شيخه بابا وبابايه شيخ دينور حتی انسانه
كمال تحصيلنده اوج بابا كركدر * بری اب والدی * وبری دخی اب معلم * واوچنجی
پدر مربی كه شيخ مرشددر * ومرشد دخی اوج اولمق كركدر * بری شيخ انابت
وتلقين * وايكنجی پير صحبت يقين * واوچنجی مرشد خرقه كاملين كه مسلسل
حديث شريف ايله سنندرا كر اوچی برذاتده موجود اولورسه اكسير اعظم وكبريت
احمردر * الحمد لله علی نعمائه كه بو عبد فقيره جمله سی ذات واحددن اخذ ميسر
اولدی (ينعی) نعی ايدر ديمكدر يعنی بر كمسنه نك فوتی خبرينی ايصال واسماع ايدر
(مسود) مكلف وزننده عالی وعزيز وبيولك عد ايلدكاری كمسنه سيد كبی كه
رئيسك صفتيدر (يعنی) عزيزان قومندن اولان اختيار كه بنم شيخم پيراقراندر
خبر موتی كيجه آخرنده ظهور ايدوب اول صدابنی اويخوسز قويدی (ترجمه)
كيجه تا صبحه دك بيدار وكريان اولمشم بن * چورحلت ايتدی دنيادن اوسردار
مسود

اباطالب مأوی الصعاليك ذا الندی * وذا الحلم لا خلفا ولم يك قعددا

(اباطالب) مقدر راعنی يه مفعول ويارئيسدن بدل اولمغله منصوبدر وابودنوب
خبر مبتدا اولمق دخی ممكندر (مأوی) مكان (صعاليك) مصابيح وزننده جمعدر
مفردی صعلوك ضم ايله فقير ودرويش ديمكدر (ندی) فتحله وقصر ايله سخادر (خلف
سكونله دركوتو ولد فرزند بدكه (خلف اضاعوا الصلوة) واقع اولدی (قعدد)
ضم قاف وسكون مهمله ايله ومهمله ثانيه ده فتح وضم دخی لغتدر جدا كبر ينه
قريب الاباء اولان كمسنه يعنی بابالری معمر اولمغله جد اعلايه واسطه سی آز اوله
عبد الصمد بن علی بن عبد الله بن عباس قعدد بنی هاشم ديو معروف ايدی مدحه
اولور زيرا اولا پوكار كدر وذمه ده دخی اولوركه پيران ناتوانك اوغلی اولمغله ضعفدن
خالی دكلدر * حتی تركيده دخی اختيار دولی ديرلر * بونده مراد ذمه اولمقدر كه
نفی ايلدی (القعد) نسخه سی مناسب كورنمز (مأل بيت) اول شيخ رئيس ديو ياد

ایلدیکم ذات بابام ابوطالبدرکه ملجأ درویشان وملاذ فقراء اهل زمان وسخی کریم متواضع وصابر وحلیم ایدی ناخلف دکل ایدی وجداعلاسنه قریب اولان اولاددن دکل ایدی (ترجمه) ابوطالب ملاذ دردمندان ذی مروت* حکیم وپیرایدی اماد کل ایدی اوقعدد

اخا الملك خلی ثلمة سیسدها * بنو هاشم اویستباح فیهمدا

(اخا الملك) ملکك صاحبی دیمکدر ابو الملك کبی اخا اباطالبدن بدل اولور (ثلمه) ضم ایله رخنه که کدك دینور (سیسد) سین اول تقریب ایچون وثانیده اعجام دخی لغتدر بربرینه لازم کاورمتین ومحکم ایدر دیمکدر (بنو هاشم) شرعده انلردرکه صدقه انلره تحریم اولنمشدر * آل علی آل عباس آل جعفر آل عقیل آل حارث بوجمله یه مذهب حنفیه ده آل محمد درلرکه اوج عین بر جیم بر حاایله مضبوطدر اماعند الشافعیه هاشم ایله عبد المطلب نسلندن مؤمن اولنلری مراد درکه بوشعر مرتضوی مذهب ثانی یه ملایمدر * هاشم لغتده اوفاقلیان کمسنه یه دیرلر حضرت ابو المسلمین خاتم النبیین علیه الصلاة والسلامك والدماجدلری عبدالله اکاهك جدامجدلری عمروجنابلرینه هاشم لقب اولدیغی موسم حجده زائران بیت عتیق اولنلره ثرید ایله ضیافت ایلدیکی سببدندرکه ترکجه ده غلطی تریت معروفدر اتمکی اوفاقلیوب ات صویی ایله بلناك وآبدارایدوب وحجاجه نلالر ندا ایتدیروب سماطکش اکرام اولوردی حتی دیمشلردرکه (ع) ما احد کهاشم وان هشم * شام قریه‌نده برمحل معینده مدفوندر (فیهمدا) اصلنده ان یهمد افعالدن مجهول منصوب ایدی آخرنده اولان الف اشباعیه در اهماد اطفا معناسنه در لکن اخماد شعله سنی تسکین ایلمکدر بالکلیه سوندرمك دکلدر یمس یخمد انسخه اولمز (مآل نظم) اول صاحب دوات یعنی ابوطالب عزم آخرت ایلمسیله سرحد ملکده پیدا اولان رخنه یی بنی هاشم سد ایدوب غیرتله اکابدل اولورلرکه شاعر دیمش * بنه همجنسی جکر بربرنك غیرتنی * شق مقراضه انکیجون اوله سوزن مرهم * یاخود اطفاسنه مساعده ایدرلر منطقی اولور (ترجمه) جدار ملك انکله رخنه دار اولدی بودمده * بنی هاشم انی سد ایده یا اوله مبهمد (ذیل) ابوطالبك اسمی عبدمناف ویا عمراندرکه اعمام امام الانبیاء الکرام علیهم السلامدندر والده سی فاطمه مخزومیه در حضرت سید الانامدن ابوطالبك یاشی اوتوزبش سنه زیاده ایدی بعثت نبویه نك اونیجی سنه سی وفات ایلدیکه حضرت خدیجه دخی اول سالده انتقال بیوردیلر * جناب پیغمبر انام علیه السلامك امر

محافظه سنده قيام ايلديكى حرف غين معجمه ده كلسه كركدر ان شاء الله
اشعارندن برقصيدۀ نعت شريفده بو بيتى مشهوردر * وشق له من اسمه ليجله *
فذو العرش محمود وهذا محمد * سكسان ياشنى متجاوز ايكن رحلتنده امر نبوى ايله
حضرت مرتضى غسل وتكفين ايدوب پدرى عبد المطلبك جون نام محلده قبرينى
آچوب عبد المطلبى قبله يه متوجه * وقطعا وجودنده برنقصان يوق بولدقلرنده
ابوطالبى دخى يانته وضع وقبرى ستر ايلديلر * بو شعرى دخى عدم ايمانى تلميح ايدركه
ديمشدر * لقد علمت بان دين محمد * حق بلا شك وكان يقينا * والله لن يصلوا اليك
بجمعهم * حتى اوسد فى التراب دفينا * فاصدع بامرك ما عليك غضاضة * وابشر
وقر بذاك منك عيونا * ودعوتنى وعرفت انك ناصحى * ولقد صدقت وكنت ثم
امينا * وعرضت دينا قد علمت بانه * من خير اديان البرية دينا * لولا الملامة او حذار
مسبة * لوجدتنى سمحا بذاك مبينا * ابوطالب برادرزاده سى عليه السلامدن
ظهور ايدن احوال خارقه دن حظ ايدوب فخر اظهار ايدردى (حكايه) بركون
نبى الانبيا عليه التحايا استسقا ايچون دعا بيوردقلرنده باران بسيار نازل اولدى
روشنا بخش اسلام عليه السلام جنابلرى خندۀ تعجبانه ايله بيورديلركه عم
ابوطالب اگر حياتده اولسه حظ ايدر وشاد اولوردى درحال حضرت مرتضى
قيام ايدوب يارسول الله كويا كه بابامك اشعارندن بو اياتك مفهومنى قصد
بيورديكز ديدى (شعر) وابيض يستسقى الغمام بوجهه * ثمال اليتامى
عصمة للارامل * يطوف به الهلال من آل هاشم * فهم عنده من نعمة وفواضل

فامست قريش يفرحون بفقده * ولست ارى حيا لشئ مخلدا
(قريش) قريش لفظنك تصغيريدر قرش جمع وكسب معناسنه در اول طائفه نك
دخى كسب وتجارتلرى جمعيتله اولمغله قريش ديديلركه تصغير تعظيم ايچوندر
اما سلطان المفسرين ابن عباس نقلى اوزره حيوان دريادا اكبر واعظم اولان
برحيوان غالبك نامى اولمغله اول جمله نك دخى سائره غلبه لرى اولمق جهتندن
انكله تلقيب اولندى حتى * بو قوله بنا جمحى ديمشدر * وقريش هى التى تسكن
البحر بها سميت قريش قريشا * تأكل الغث والسمين ولا تترك منه لذى
الجناحين ريشا * بو شعرك بقيه سنى دخى ابن عمات محدث تخريج بيضاويده
تصريح ايدر قاضيمير حسين يزدى بو شعرى ابن عباس حضرتلرينه نسبت ايدر *
قالديكه بو لفظ ايله ملقب اولان اجدادنبويه دن كيمدر اختلاف اولندى قول اكثر
فهر بن مالك بن النضردر وعند الفقهاء مالك بن النضر بن خزيمة بن مدركة بن الياس

ابن مضردر وبعضيلر الياس بن مضر بن نزاردر كه اقمان عربدر ديديلر* ونيجه لرى دخى مضر بن نزار بن معد بن عدناندر ديمشلردر بعض روافض دخى قريش ايله قصى بن كلاب بن مره بن كعب مراددر ديرلركه قصدلرى شيخين قرشى دكلدر ديمكدر زيرا نسب شريفه ابو بكر نسبى مره ده منتهى اولور* وفاروقك اجدادى كعب بن لوى بن غالب بن فهرده پيوسته اولور* پس امامت عظمى وخلافت كبرى ده حصه لرى يوقدر ديرلر لكن قصى قريش دكلدر بلكه مجمع قريش دركه اول شرذمه يى پريشان اولدقدنصكره جمع ايليوب اون ايكى قبيله ايلمشدر* حتى شاعر ديمشدر* قصى لعمرى كان يدعى مجمعا* به جمع الله القبائل من فهر* قصى دخى لقبيدر اسمى زيددر (مآل بيت) قريش كفره سى باباما بوطالبك مفقود وميت اولمسندن فرحناك اولديلر مع هذا ذى روحده مخلد يوقدر يعنى موت انلره دخى واصل اولوز انلرك فقدينه دخى نيچه لرى مسرور اولور (ترجمه) فرح بولدى ابك فوتى ايله قومى قريشك* جهانده كور مدم بركس كاوله بونده مخلد

ارادت اموراز بتها حلومهم* ستوردهم يوما من الغى موردا

(حلوم) وزن ومعناده عقولدر كه حلمك جمعدر تركيده اوص فارسيده خرد ديرلر عقل دخى اوچ نوعدر برى غريزى وايكنجى وهبى واوچنجى كسبيدر كه كثرت استعمال معقولات ايله وفرت ملكه پيدا اولور (يعنى) عقللرى خوشجه كوستردكى امرلرى مراد ايدرلر كندى رهبرلرينى مخاضعه لرى قيلمشلردر اما انلرى بورفتار ايله راه سقيم ودليل وخيم غى وغوايت محلينه بركون قريبا كتورر انلر بو حاللر ينك مرضى بارى تعالى اولميوب طريق مستقيم دكل ايديكنى ادراك ايدرلر لكن فائده ويرمز اول امر حضرت سلطان الانبيا امير الامرا عليه التحايانك تكذيبى وقتليدر كه كاور (ترجمه) هرامره عقل شيطانيلر يله عزم ايدرلر* اولورلر شدت بغى وضلالتله مشدد

يرجون تكذيب النبى وقتله* وان يفتروا بهتا عليه ومجحدا

(بهت) ضمله بهتان كبى وقوعى اولميان برفعل شنيعى بركسنه يه اسناد ايلمك وفتحله كذبدر (مجحد) اكر چه برذى آلت انكاردر ديمش لكن مصدر ميمى اولوب بهت اوزره عطف اولنمق خوشدر (معناى بيت) كفره قريش اول صادق الوعد الامين عليه الصلاة والتسليمك تكذيبنى وقتلنى اميد ومأمول ايدرلر وبلا اصل برفعل شنيع وكار فضيع اسناد يله افترا وحقيقتنى بيلوركن جحد وانكار ايلمكده فرصتيين

اولور رجالری بونلردر (ترجمه) حبیب اللهی تکذیب ایلیوب قتلن اوسارلر
ایدرلر هردم انکار ایله بهتان مجدد

کذبتم وبیت الله حتی نذیقکم * صدور العوالی والصفیح المهندا

(وبیت الله) ده واو قسمیه در بیت الله کعبه در * اثرده وارد اولدیغی اوزره کعبهٔ
مکرمه اون بشنجی بنده ریدیسی اسماننده ویدیسی زمینده درا کبری ساقط اولسه
دیکری اوزره واقع اولور و بو بیت شریف کبی هر برینک حرمت مخصوصی
وعبادات وطاعات ایدر اهالیسی وارد ردولیث بن معاذ ترجمه سندن عسقلانی
یازمشدر زمان جاهلیتده بیت شریفه تعظیما درت کوشه لی حجره بنا ایلرلر ایدی
کرات بناسی وحالات کساسی دخی سابقا یازلمشدر (صدور العوالی) صدور الرماح
العالیة تقدیرنده یعنی اوزون مزراقلرک اوجلری صفیح مصفحکه عریض یعنی انلی
(مهند) سیف هندی یعنی سزلر کاذب اولدیکز بیت خدا حقیچون سزلره اوزون
مزراقلرک اوجلرینی وانلی قلجلری اذاقه ایدوب طاتدررم یعنی انلرله سزلری قتل
ایدرم (ترجمه) بحق کعبه ای کذابلر نوش ایتدرم بن * سزه جام رماح وشربت
سیف مهند

ویدو منا منظر ذو کریهة * اذا ما تسربلنا الحدید المسردا

(یبدو) وان یبدو اتقدیرنده در (منظر) کوزلک یوزاوزره یری مراد همان برمهابتلی
بشره وشجاعتلی لقا دیمک کریهه اسماء جریدندرکه حرب شدید وشدت حرب دیمکدر
(مسرد) سرد وربط محللری غایت شدت ارتباط اوزره معمول اولمغله باقلمسه
حس اولنمیان زره (مآل بیت) وتا که سربال حدیده مسردی بزلر لابس اولدیغمز
وقتده بزلردن غازی صاحب صولت اولدیغی بشره سندن عیان برکسنه
ظهور ایدنجیه دک بزلر جدال وقتالدن دست کشیدهٔ فراغ اولمزز (ترجمه)
سزه برچهرهٔ دهشتفزا ظاهر اولورچون * لباس اوله بزه اول جبهٔ آهن مسرد

فاما تبیدونا واما نبیدکم * واما تروا سلم العشیرة ارشدا

اما) کسر ایله تبیدونا تبیدوننا ایکن نونک بری اسقاط اولندی تهلکه تمعناسنه
که یا سزلر بزلری هلاک ایدرسکز (واما نبیدکم) ویاخود بزسزلری اولادرز دیمکدر
(سلم) صلح (عشیرت) خصملرکه اقربادر (ارشدا) سلمک صفتیدر (محصل کلام)
وجه مذکور اوزره مقاتله ده دوام اوزره حرکت ایدرز حتی ایکی طرفک بری غالب
وقاتل وآخری مغلوب ومقتول اولور ویاخود قوم وقبیله کز بیمزه توسط ایدوب سزه
اولی اولان صلحی سید الاحکام اولمق اوزره رأی ایدرسکز (ترجمه)

یامز ببزی هلاك ایلرسكز یا خود سمزی بز * یا خود اولور اساس صلح ارامزده ممهد

والا فان الحی دون محمد * بنو هاشم خیر البریة محتدا

(حی) محله وقبیله (دون) عند معناسنه كه قربی مشعردر (بنو هاشم) انلك خبریدر (بریه) مخلوقات (محتد) كشینك اصلی (معنی) اكر بومذكور امرلك بری مختار یكز اولمزسه قبیله مز پیغمبرك قربی اولان هاشمدركه انلرك اصلاری جمله خلایقك خیر ایسیدر (ترجمه) والا مز بیلورسز پس بوقوم اصل پاكی * هدا یتلر بنی هاشمدر اصحاب محمد

وان له منكم من الله ناصرا * ولست بلاق صاحب الله اوحدا

(من) بیانیه در (بلاق) اصلی لاقی در ثقلت كسرهٔ جر باعث سقوط اولوب تنوین ایله ساكنین حاصل اولدقده یایی دخی طی وتنوین وسط كلمه اولان قافه لاحق اولدیكه حركه سی بنائیه در كسرهٔ جر مقدر در (صاحب) یار مصاحب معناسنه در حقه نسبتله دوست واهل محبت دیمك اولوركه (یقول اصاحبه) كریمه سی ایكی معناده دخی ز بانزددر (اوحد) متفرد وتنها كه تركجه یالكزدر (مآل معنی) اول سلطان كائنات علیه التحیات جنابلری ایچون اوصاف مزبوره دن ماعدا بوخاصهٔ معلومه دخی تحقیق واردركه سزك میانكزده انك حق تعالی ناصریدر حق تعالی نك دوستنه یالكز بن ملاقی دكلم یعنی او پیغمبر عالیگهره صدق وخلوص اوزره اعانت ونصرت ایلمك بكا منحصر دكل بلكه سزك اراكزده حق تعالی نك اول نبی كریم ایچون ناصری ومعینی واردر (ترجمه) عنایتله خدادن ناصری وار سزده انك * حبیب حقه بندن غیری ناصر اولدی بجد

نبی اتی من كل وحی بخطة * فسماه ربی فی الكتاب محمدا

(وحی) كتاب معناسنه در اشارت وكتابت ورسالت والهام وكلام خفی ودخی غیره القا اولنان هر شیء وعجله وسرعت معنالرینه دخی كاور حتی الوحاء الصفاء وزننده البدار معناسنه وقصر ایله الوحی دخی وزن ومعناده العجل در الوحا دیدكاری خطادر (خطه) ضمله امر عظیم كتاب قرآن كریمدرانده اسم شریف نبوی درت محلده مذكوردر (محمد رسول الله) (وما محمد الا رسول) (ما كان محمد ابا احد) (نزل علی محمد) (مفهوم) بن پیغمبر عالیشاندركه هر نه زمانكه وحی ظهور ایلیه برامر عظیم ظهور ایدر واول امر عظیم سببیله امت كندینه ثنا كار اولمغله حق تعالی اكا قرآن كریمده اسمنی ابرادایله اكرام ایلدی (ترجمه) نبی حقدر اول وحی ایله ابردی كار اعظم * كتاب الله ایچنده حق اكا دیدی محمد

اغر كضوء البدر صورة وجهه * جلى الغيم عنه ضوءه فتوقدا

(اغر) تقديم معجمه ايله در ابيض معناسنه (ضوء) ضيا (بدر) اون دردنجى كيجه اولان قرص تام شرلـ اسميدر (غيم) بولوت سحاب كبى (توقد) پارلادى ديمكدر (معناى بيت) اول نبى كريمك مبارك روى دلجويى بدر كبى بياض ومنور اولوب ضياسى بولدى كويا زائل ايدوب پس فروزان اولوردى (ترجمه) بياض صورت وجهى ضياى بدر ايدى صان * كه ابر ظلمتى احدى ضياى وجه امجد

امين على ما استودع الله قلبه * وان كان قولا كان فيه مسددا

(امين) امنيت وامانت صاحبى (مفهوم بيت) واول اوصاف سابقه ايله وصف ايلدكيم پيغمبر مهترك قلبنه حق تعالى وديعة وامانة القا ايلديكى احوال الهيه ومعاملات نامتناهيه حقنده امنيت ايله موصوفدر اكر امانت قلبنان امر سخن مقوله سى ايسه انده دخى راستكو يلق اوزره اولور ايدى (ترجمه) امانتكاه حقدر قلبى كنديسى اميندر * امانت قول ايسه قولى اولور انده مسدد

(نطق آخر) وان حياتى منك يا بنت احمد * باظهار ما اخفيته لشديد

(منك) من بعدك تقديرنده دركه كافلرك كسريله در سندنصكره ديمك اولوركه حضرت زهرايه خطابدر يعنى تحقيق اى اوحد الانبيا عليه التحايا اولان پيغمبر آخر زمان واحد وامدح عالميانك قزى فاطمه سنك موتكدن بنم پنهان وستر واخفا ايلديكم كيزليلرك آشكاره اولمسيله بيله بنم صاغلغم تحقيق شديد واليم اولان اموردندر (ترجمه) اى حبيبك دخترى سندن چو پنهان ايتديكم * ظاهر اولدى زند كانيم اولدى غايتله شديد

ولكن لامر الله تعنو رقابنا * وليس على امر الاله جليد

(تعنو) تذل معناسنه يعنى مطيع اولور ديمك كه آيت كريمه ده (وعنت الوجوه للحى وارد اولدى (رقاب) بيونلر كه كردن دينور (جليد) عناد كار وجدل ايدن كمسنه (مآل) اكرچه بيت سابقك مفهومى كه غالبا فاطمه دنصكره يه قالمتى اندن مكتوم قيلنمش اوله كه شمدى فاطمه نك انتقاليله ظاهر اولدى اشته بو امر تحقيق بكا كوچ كلان حالاتدندر لكن حق تعالى نك امرينه بيونلريمزا كريدر يعنى ا كا سطيع ومنقادزكه انك فرمان تقديرينه جدل كار وعنود يوقدر قارشو قويوب كردنكشلك محالدر (ترجمه) لكن امر ذى الجلاله كردنم اولور ذليل * امر مولاد فعنه پس فائده ويرمز جليد

اتصبر عن الحمى لديك واشتكى * اليك ومالى فى الرجال نديد

(حمی) بر مرض حاردر اسمه دیرلر فارسیده تب در انواع کثیره سی واردر بونده مرادغبدرکه یومیه در ابتدا ظهور نده رعشه وصکره حرارت کاوربکی ویا اوج کونده برکره عارض اولور (مفاد بیت) بنم صبرم اول مرتبه ده ایدیکه سنك عندکده احوالمدن کدرلی اولنلرلـ بری بکا اظهار ایلمزدم مثلا تبزده اولسم سنك یانکده یا توب بکا شکایت ایلیوب سنك منفعل ومضطرب اولمغله رقت قلبکی والمنالـ اولدیغکی استمزدم بو حالتده اقرانمده بنم نظیرم بوقدر (ترجمه) هیچ بنی حمی یقوب ایتدمی سا کا اشتکا * سن بیلورسن کدرجال ایچره بکا اولمز ندید

اصبرعلی صبروا قوی علی منی * اذا صبرخوار الرجال بعید

اصبر) اصرار ماده سندن افعل تفضیلدر حفظ ایلمك وضایع ایلمامکده اقدام زیاده در دیمکدر (خو ار) فتح وشد ایله ضعیف وکوشك (مفهوم نظم) بن صبری محافظه ده مبالغه اوزره یم ومقصودلرم اوزره قوت بازو صاحبیم معروف اولان رجالك بازوی صبرلر ینه ضعف طاری اولدیغی هنکامده بنم جمیت صبرده قوتم زیاده اولور دیمکدر * الحق لیث الله الغالب * علی بن ابی طالب * وصفی حقلرنده حقیقت حال اولدیغن اقرار وتحدیث بیوردیلر (ترجمه) صابر واقوی اولورم هر مرادو شدته * اول امرده عاجزانك صبری اولدقده بعید

وفی هذه الحمی دلیل بانها * لموت البرایا قائد وبرید

(قائد) سرهنك یعنی یدیجی که سار بان دیرلر حیوانده کوسمدر (برید) یـلك که رسول وقاصد وقولاغوز واولاق دیرلر خلاصه وبو حماده مخلوقاتك موتنه دلیل واردر که جمله سی عاقبت موته واصلدر (ترجمه) بردلیل اولدی بو حماده بکا که تاب تب * موتنه خلقك اولور بر قائد ویا خود برید (نطق دیکر)

فاطم یابنت النبی احمد * بنت نبی سید مسود

(فاطم) اصلنده ای فاطمة ایدی برای ضرورت تای لاحق ساقط اولدی یاخود رجل منزله سنه ترفیع ایله معامله ایلدی بنت ثانی اولدن بدل عین ویاخود محذوف اعنی یه مفعول اولور (خلاصهٔ سخن) ای فاطمه ای اسم شریف احمد ایله نامدار اولان پیغمبرك وذاتنده مهتر وعالی ونیجه کرامات ایله دخی علوشان صاحبی قیلنان نبی کریمك قزی (ترجمه) ای نور دیده م فاطمه ای دختر عالیتبار * سن دختریسن برشهك کاولدر نبی سید جواد

قدزانه الله بجید اغید * هذا السیر للنبی المهتدی

(اغيد) لطيف ونازك كه بومشق دېنورنا عم كبى (مأل شعر) ندايه جوابدركه هل اتى على الانسان) سوره سنده موجود اولان (و يطعمون الطعام على حبه مسكينا ويتيما واسيرا) كريمه سنك سبب نزولى اولان ماده يى اشعار ايدركه حضرت امام شافعى جناب امام مرتضى حقنده بيورر (ع) وفى غيره هل اتى هل اتى * حاصلى اى فاطمه حق تعالى تحقيق اول كردن لطيف ايله انى مزين قيلديكه قپويه كلان كمسنه بو پيغمبرهدا يتماً بك اسير يدر (ترجمه) كاول كردن پرنور ايله زين ايلدى مولى العباد * آنك اسير يدر كلان ايلر بزه عرض مراد

مكبل فى غله مقيد * يشكو الينا الجوع قد تمدد

(مكبل) موحده ايله درروزن ومعناده مقيد كبيدر (غل) ضم ايله در اسيرلرك بوغازينه باغلدقلرى قايش وياد موردر (تمدد) تفعلدن فعل ماضيدر آخرينك حركه ثانيه سنى براى شعر فتحه دن كسره يه تحويل ايلدى يعنى بوغازى باغلى قاپويه كلوب بزلره آجلقدن شكايته تحقيق شئ لله ديوب ال اوزاتدى (ترجمه بندكمند ايله مقيد بى نوا بردرد زاد * شكوا ايدوب آجلقدن ا يتمش باب عجزه اسناد

من يطعم اليوم يجده فى غد * عند العلى الواحد الموحد

(نتيجه) أيا نمزدخى انك اوزرينه دركه (من يعمل مثقال ذرة خيرا يره) حكمنجه دنياده محتاجه طعام ويرن كمسنه عقباده اجرومثو باتى عند الله موجود بولور (ترجمه) شو كيم بو كون اطعام ايده يارين اولور ضعفيله شاد * حق بيرينه بيك بخش ايدر اولدقده اول روز معاد

ما زرع الزارع سوف يحصد * فاطعمى من غير من انكد * حتى تجازى بالذى لا ينفد

مصرع اخيردن مقدم اولان مصرعده * واعطيه لا تجعليه انكدا * دخى نسخه در لكن نسخ معتمده دن دكلدر اطعمى امر حاضر مفرد مؤنثدر من منتدركه (لا تبطلوا صدقاتكم بالمن والاذى) نظم كريمى ايله ممنوعدر انكچون شوم معناسنه اولان انكد ايله وصف ايلدى (تجازى) مجازاة بابندن مفرد مؤنث مخاطبه اولوب ضرورة آخرندن ياونون ساقط اولدى (مأل مقال) ايكنجى يره اكديكى تخمى قريبا حصاد ايدر يعنى انسانك عمرى قليلدر بو مزرعهٔ دنيايه حق تعالى كتوردى كتمك زمانى قريبدر همان يقينده موت كاور پس سوه سوه منتسز جه اول اسيرى جوعندن خلاص ايله كه دنياده وقت قليلده سعى ايدوب عقباده فنادى ونفادى اولميوب دائمى اولان مجازاة ايله جزا اولنه سن ديو بورجزى اوچنجى كيجه انشاد بيوريلر مسكين كلديكى كيجه وارد اولان شعر حرف نونده ويتيم كلديكى شب ظهور ايدن

نظم حرف ميده كاسه كركدران شاء الله اوچنجى كيجه اسيرك كلمسيله انشاد اولنان
شعر بودركه ايراد اولندى (منقبه) آيت كريمه نك سبب نزولنده اهل تفسير
ديمشلردركه ابن عباس رضى الله عنهما روايت ايدر حضرت حسن وحسين
جنابلرى بردفعه كثرت حركت طفلانه سببيله اتعاب وجوددن سرايت شدت
حرارت حاصل اولوب ايكيسى بردن اول قرتى العين اولى الابصار * شكسته
مزاج پرا كدار اولمغله عيادتلرى ايچون اول محترس دلخستكان جهان عليه
صلوات الله المنان * حضرتلرى خانهٔ مرتضايى تشريف بيوروب جناب على يه
خطاب وانلرك شفاياب اولملرى امرنده برنذر ايلمك صوابديدلرى اولدقده امتثالا
لامره الشريف حضرت مرتضا وجناب زهرا وفضه نام جاريهٔ خدمتما
اوچر كون لله صائم اولمغه نذر ايلديلر شفاياب صحت اولدقلرنده تشكر الايفاى نذرى
خواهشكار اولوب روزه دار اولديلر لكن افطار ايده جك قوت يوميه كيف ما اتفق
ناياب اولمغله شمعون خيبرى نام يهوديدن اوچ صاع اربه استدانه واستقراض
ايدوب هر برينى بركون طبخله افطار اولنمغه قرار ويرلدى اربه دن برصاعنى حضرت
زهرا الدكرمانده اون ايدوب عجين ايلدكده بش عدد اتمك طبخ اولنوب افطاره
انتظار اوزره ايكن ناكاه برمسكين باب خانه ده شيأ لله ديو عرض احتياج ايلدى
اول بش قرص نانى رضاء لله الكريم اول فقيره تسليم ايله بذل موجود ايليوب
كنديلرى انجق صو ايله افطار ايلديلر ايرتسى كون نه برثلث جوى دست آسياده
دقيق بعده بوغروب فرونده پشروب حين افطارده اكل ايلمك اوزره ايكن بودفعه
بريتيم لوجه الله الكريم نانپاره يه احتياجنى افاده ايله ندا ايلديكده دخى
موجودى عطا بيوروب اوچنجى كيجه اوچنجى بخشى دخى براسير كلوب كالاول
لله طلبكار اولدقده اول اسيرى دخى بخش بقيه ايله داسير عطيه ايلديلر ماسوا انك
حرمتنه خلق اولنان حبيب الله عليه صلوات الاله جنابلرينك قطعهٔ وجودلرى
اولان كريمهٔ محترمه لرى وانلرك شوهرى عمزاده پيغمبرى وايكيسنك جكرپاره لرى
جناب حسنين سبطين وجاريه لرى فضهٔ حورى سيما بش نفس نفيس اوچ كيجه دن
برى آج وفقط آب صافى ايله دفع احتياج ايلدكارى سببيله غيرة الله صادر اولوب
بويله حالات شديده خصايص خانه دن اولمغله بوكه صبرلك ثمرهٔ باقيه سى نه مرتبه ده
اولديغنى افاده سياقنده جبرائيل حضرتلرى سورهٔ انسانى انزال ايله تسليه بخش
حال ودركاه عزته احسن قبول ايله اول صدقاتك مقبول متعال اولديغن تبليغ
وبشارت ورسال اولنديلركه (ويطعمون الطعام على حبه مسكينا ويتيما

واسيرا)

واسيرا) اول سورهٔ جليله نك آيات كرامندندر (مناجات) الهی بالنبی وبالوصی* وبالحسنين سادة كل انس *وعترتهم أئمة دين حق *ومختارين من عرب وفرس* اجرنی من اذی الاشرار واجعل * موالاتی لهم حرزا لنفسی (فائده) صاع درت مددن عبارتدر كه موط غلط مشهوريدر وهرمد ايكشر بوزالتمشر درهمدر پس برصاع بيك فرق درهم وزننده اولان شيشه دیرلركه ارادهٔ حال طريقيله در زيرا فی الاصل اول مقدار شیئ وضع اولندقده زائد وناقص كلمين ظرفدر (ترجمه) اكديكنی بيچر كشی خيرايله ای نورفؤاد *اطعام ايدوب منت اذا ايتمه كرم قيل بی عناد *حتی عوض اوله سكا اول نعمت غيرنفاد *بومحلده جناب زهرا حضرت مرتضايه جوابنده بورجزی ايراد بيورمشلر *لم يبق مما جئت غير صاع *قد ذهبت كفی مع الذراع *ابنای والله من الجياع *ابوهما للخير ذو اصطناع

(نطق آخر) لن يستوی من يعمر المساجدا *ومن يبيت راكعا وساجدا

(منقبه) سلطان كونين برهان خافقين نبی الثقلين هادی الحرمين عليه من الصلاة والسلام انمی الاكملين جنابلری چونكه مكهٔ مكرمه دن دارالهجرهٔ مدينهٔ منوره يه هجرت بيوردقلرنده دوه نك لجامنی ارخا بيوروب كندی صفاسنه حواله ايله ارادهٔ تقديريه دن بو صورتده استخاره بيورديلر انصار كرامدن هركيمك خانه سی پيشكاهنه كه دوه واصل اوله صاحب خانه دوه نك مهارينی اخذ ايدوب اناخه ونزوللرين استدعا ايدردی تخليهٔ سبيل ايله امر بيوروب دوه مأمور وملهمدر ديو دفع ايدرلرايدی ناكاه عمر بن عبادك يتيملری سهل وسهيل نام صبيلرك ملكی اولان ميدانه دوه واصل واول محله جمله نك خانه سندن اقرب اولان خانهٔ ابی ايوب انصاری خالد بن زيد رضی الله عنه پيشكاهنه دوه نازل اولدی لشارحه (قطعه) ايدنجه هجرتی اولمش حبيب الله اكا سهمان *سعادت عاشق آگاهه تشريف ايلدی باری *انك وضع قدميله خانه سين چون ايلدی تشريف *قونلدی تربه يه رسم قدم فهم ايله اسراری *اگرچه اوغلی ايوب اسمی ايله كنيه دار ايدی *بعبرك كنيه سيده اولدی اذعان ايله بو كاری *درحال خالد انصاری ناقه نك اوزرنده اولان اشياينی خانه سنه نقل ايدوب مسافر مهمانخانهٔ دنيا ومقيم خلوتجای خاتميت انبيا عليه التحايا حضرتلری دخی خانهٔ خالدی تشريفساز ميمنت بيورديلر بو دخی غرائبدندركه هجرت نبويه وقوعی طيبهٔ طيبه يه اخبار اولندقده اهالی بلده سرور وشادی اظهار ايلمشلر ايدی لكن اطفال شهر كويا ملهم اولوب وقت استقبالده تا ثنية الوداع نام محلدن دفلر وسائر آلات نشاط لريله استقبال وعرض انبساط قدوم

سعادت لزوم نبوی ایلمك سنه اثنده ناقه نك پیشگاهنده جمله سی بو شعری صوت اعلا لریله انشاد ایدرلر ایدی (شعر) طلع البدر علینا * من ثنیات الوداع * وجب الشكر علینا * مادعی لله داع * ایها المبعوث فینا * جئت بالامر المطاع * وروایت زر بن رزین ایله فقره ثالثه دخی مرویه در که سیرت زین عراقی شرحنده فاضل اجهوری یازمشدر (القصه) اول یتیملرك وصی وقیمی اولان معاذ بن عفرا و یا سعد بن زراره ایدی ایدن اول صحرایی اشترا و مسجد شریف و بر منزل لطیف بنا ییوردیلر و اصحاب کرام ایله کندیلری دخی تبرکا و تواضعا و ترك لاطائل و طمطراق مقوله سی علت مادیه نقلنه بالذات مبادرت ایلدیلر و اول اثناده ارتجالا بیوردیلر که (شعر) هذا الحمال لا حمال خیبر * هذا ابر ربنا واطهر * یعنی بو مسجد شریفه و بیت منیفه نقل اولنان بو كارلك نقلیه سی اجر جزیلی زب جلیلدر خیبر اهلنك ابرتی كبی ادنی بهاده كالدر یا ربی انلرك بر واحدی انلری بالذ و كامل و جلیل و جمیلدر یعنی بو یله اولمسنی و بو نلرك عمللری بلاریا و انجق سنك رضالك ایچون اولمغله انلرك جزای سزاسی رجا ایدرم كه سند دخی قرآن مبیننده (من یعمل مثقال ذرة خیرا یره) بیوردك دیمك اوله حافظ اسمعیل دیر كه خیبر یلرابرتله ناسه حماللق ایدرلر ایدی اندن كتابتدر اشته بو منقبه مفیده دن غرض بودر كه بو ارجوزه یی حضرت مرتضی اول ایامده انشاد و بو امر بناده بلا موجب تكاسل ایدوب خدمت مالیه و یا بدنیه ده بولنمیانلره تعریضا مصرع آتیلری ایراد بیوردیلر (ترجمه) رضا ایچون شو كس كیم ایده تعمیر مساجد * بر اولورمی یا توب كیجه اوله راكع و ساجد

یدأب فیها قائما و قاعدا * ومن یكر هكذا معاندا * ومن یری عن الغبار حائدا (یدأب) متصلا خدمت ایدوب بلا فاصله عمارده اولوردیمكدر (یكر) اولكی بابدن اولوب رجوع ایدر یعنی كیرو چكیلور (حائد) مائل دیمك (بش مصرعك مآلی) مسجد بیان كسنه ایله خانه سنده نائم اولوب و قتیله نماز قیلان كسنه برابرمی اولورلر كه مسجدلك بناسنده انلرینه وسنه زحمت چكوب قیام و قعود و حمل ثقیل تحملیله مشقت چكرلر و انلردن اولیوب عناد بنه مصر اولان كسنه كیرو چكیلور و دخی توزی و طپراغی استثقال ایدن كسنه برطرفه میل ایدر پس بونلر جمله سی عملده برابر اولمدقلری كبی اجور و مثوباتده دخی مساوی دكللردر البته افضل الاعمال احمزها اثری و فقه ده كارلرك زحمتلیسی افضلدر (ترجمه) چكه رنج و تعب انده اوله كه قائم و قاعد * اكا یكسان میدر رجعت ایدوب اولان معاند * غبارندن اوله بر كس انك كردان و حائد (نطق دیكر)

یاشاهدالله علی فاشهد * انی علی دین النبی احمد

(یاشاهدا) یار جلالتبیدر که مضافه مشابه اولان منادادر حضرت شاهد مشهود * علیه صلوات المعبود * جنابنه ندادر علی جار و مجروردر لکن انکله علی که اسم صاحب دیوان کرم الله وجهه در میاننده جناس تام واردر که یا متکلم دخی اندن عبارتدر (ترجمه) الا ای شاهد مولا بو کون یا که کل اول شاهد که دینم اولدی اول دین نبی احمد ماجد

من شك فی الدین فانی مهتد * یارب فاجعل فی الجنان موردی

(جنان) کسرایله جنتك جمعیدر جنت سکزدر (ترجمه) ایدن شك یله دینده هدایتدر بکا عائد * الهی قیل بهشت ایچره بنی فضلك ایله خالد (رجز)

اصول بالله العزیز الامجد * وفالق الاصباح رب المسجد * انا علی وابن عم المهتدی

(اصول) اواننده فتحله نفس متکلم حمله کارم دیمکدر (اصباح) کسرایله در فتحله صبحك جمعی اولمق دخی ممکندر (فالق اصباح) عمود صبحی ظلمت لیلدن اشراق ایدیجی دیمکدر و یا ظلمت شب و بیاض نهار میانتی فارق (مسجد) کعبهٔ مکرمه در که عهدلامدن منفهمدر (انا) اکرچه قصرایله در لکن بوندن وزن اتمامی ایچون مد و اشباع ایدرلر (عم) جناب ابوالامه کاشف الغمه صلی الله علیه وسلمك عمیدر و اعمام حضرت اوندر اولاد عبد المطلبك اکبری حارث ابوطالب زبیر حمزه ابولهب غیداق مقوم ضرار عباس عبدالکعبه بونلردن انجق حمزه و عباس شرفیاب اسلام اولدی ماعدانك بعضیسی دخی حارث کبی اهل فترتدن اولمغله (ما کنا معذبین حتی نبعث رسولا) کریمه سی دلالتیله مأمون الغائله در و بعضی ابولهب کبی قطعی الکفردر که خامهٔ عباسی جامه نك جلوهٔ جولانه بو صحن بیان تنك اولمغله مضمار تاریخه حواله و بلجام تفصیل سمت اجماله اماله اولندی بونده انلردن بری اولان ابوطالب مراددر که کندی ناظمك پدریدر (معنی) دشمنه بنم حملهٔ کارزارم اوصاف مزبوره ایله موصوف اولان رب العالمینك یارای مکنت و حول و قوتیله درزیرا بن پیغمبر آخرزمان اولان جناب هادی مهدی غلام احمد مختار علیه السلامك عمزاده سیم بنم پدرم انلرك والدلریله برادرلردر که ایکیسی عبد المطلب اوغللریدر و بن اشته اول نسلدن اولان علیم که اسممك دخی مسما سنده دلالت مدخل تأثیری ایله علو شانم و سمو مکانم واردر عالی و دشمنه غالبم (ترجمه) چو حمله ایلیم یاری قیلر مولای امجد * بکا اول خالق لیل و نهار اول رب احمد * علیم ابن عم

اتانی ان هند احل صخر * دعت درکا وبشرت الهنودا

(هند) معاویه نك اناسنك نامیدر (صخر) معاویه نك باباسی ابوسفیانك اسمیدر فی الاصل حضرت سلیمان علیه السلامك خاتمنی سرقت ایدن خرسز جنك آدیدر هندك باباسی عتبة بن ربیعة بن عبد شمس بن عبد منافدر (درك) جندر واحدی درکه درکه جننده درجات تعبیرینه مقابل جهنمده درکات دیرلرانك مفردیدرکه درکه سفلاسنه قعر جحیم دینور بونده مراد براجق زیرزمین کبی مخفی محلدرکه حالنه مناسب تعبیر بیوردیلر (هنود) هندنکره نك جمعیدر یعنی لاعلی التعیین هندلرکه عورتلر دیمك اولور (مأل بیت) بکا واصل اولان اخبار مرویه دندرکه صخرك اهلی اولان هند برمحل اسفله اول ام الخبائث سائر کندی کبی اولان خبیثاتی دعوت وجمع ایلیوب مژده ایلمش یعنی شماتت مراد ایدرمش (ترجمه) صخر ابوسفیانك اهلی هند اشتدم باشنه * جمع ایدوب عورتلری تبشیر ایدرمش اول بلید

فان تفخر بحمزة حین ولی * مع الشهداء محتسبا شهیدا

(حمزه) اعمام حضرتدن اولدیغی بیت سابقده محققدر نبوت ظهورندن التی ییل مرورنده قبول اسلام ایلدی سبب ظاهری بودرکه بومامن الایام صفانام مقامده پیغمبر علیه السلام وقفه کبر صفای صحبت اصحاب کرام ایدی اول محلدن ابوجهل لعین مرور ونیجه اکدار وکزند واذا وشر رحضرت رسوله اندن وصول بولدی حضرت حمزه شکاره کتمشیدی کلدکده معتاد قدیمی اوزره بیت شریفی طواف ایلدی بواثناده ماجرای ابی جهلی ابن جدعانك جاریه سی حمزه یه وقوعی اوزره افاده ایلدکده درحال حمزهٔ پهلوان مجمع قریشه واروب النده بولنان یای ایله ابوجهلك باشنه ضرب ایدرك شق ایدوب قان اقغه باشلدی واسلامنی اظهار ایلدی روایت اثراده شق سر پرشر ابی جهل ایلدی کلوب حضور پیغمبرده تسلیتله عرض خدمت ونوعما منت ایلدکده اول نبی وحی آزما علیه التحایا ای حمزه سنك بوخدمتکدن زیاده سکا خیرلی اولان سنك قبول دعوت واسلام برله رفاهیتکدر بیوردقلرنده درحال اقرار نبوت ایلدی رضی الله عنه بوشعر حضرت حمزه نك تشکریدر (شعر) حمدت الله حین هدی فؤادی * الی الاسلام والدین الحنیف * بدین جاء من رب عزیز * خبیر بالعباد بهم لطیف * الخ (محتسب) اجر وثواب طلبیله لوجه الله برخیری وجوده کتوریجی (شهید) دن مراد شهید

حقیقیدر فی سبیل الله غزا اوزره ایکن دشمن دین ضربندن هلاك اولمق که ضرب
اولندقده دفعة هلاك اولمزسه ده فوتنه دلك کندیده کلام دنیوی صادر اولمیه
وشهید حکمی دخی بشدر که بو امت مرحومه حقنده خصا یصدندر که شهید
حقیقی کبی درجهٔ شهادتله مکرم اولدیغی روایتکردهٔ سیوطیدر امم سالفه ده شهید
حکمیکه مطعون طاعون ومبطون که زحیر اسهال دیدکاری ایچ آغریسیدر
وحرق وغرق وتحت الهدم واقع اولنلردر معتبر دکل ایدی (مآل بیت) بیت آتی
ایله یازیلور (ترجمه) دیدم اول کرفخر ایدرسه حمزه نك کتدیکنه * فی سبیل الله
اغزاده اولدیغینه اول شهید

فانا قد قتلنا یوم بدر * اباجهل وعتبة والولیدا

(بدر) بین الحرمین بر محل ویا انده اولان قیونك نامی که آبار شهیره دندر ابوجهل
وعتبه وولید حرف باده افاده اولنمشیدی (خلاصهٔ بیتلر) هندا کربنم عمم حمزه نك
ادوات شهادتله سعادت بولوب حیاته بو یله موت ترجیح اولندیغنی ادراك ایلیوب
نك فوتیله فخر ایدرسه بو مفاخرت اثر حماقتدر زیرا بزلر دخی مقدم هجرتك ایکنجی
سالنده رمضانك اون یدنجی جمعه کونی واقع اولان بدر غزاسنده جبابرهٔ ابطالدن
اولان ابوجهل وعتبة بن ربیعه وآنك اوغلی ولیدی دخی ونیجه بونلر کبی شجاعت
وشهامتله پهلوان میدان کارزار دعواسنده اولنلری قتل ایلدك آنی خاطرینه
کتورسین لکن هم عورت وهم کافر اولمغله ایکی ماده ایله نقصان عقلی ثابتدر اندن
نشأت ایدر بو مفاخرت انك کفرندن بیوك جرم دکلدر (ترجمه) اول غزای
بدری هم اونتسون اول کینه جو * ایلدك قتل انده بوجهل ایله عتبه هم ولید (ذیل
منقبه) بدر غزاسنده چونکه اهل اسلام طرفنده (لقد نصرکم الله ببدر) سری آشکار
اولوب کفرهٔ قریش مغلوب ومخذول اولدیلرسنهٔ آتیه ده تکرار اوج بیك کافر
هجرتك اوچنجی سنه سی ظهور ایلدکده پیغمبر علیه السلام دخی یدی یوز نفر
اصحاب کرام ایله استقبال واحد طاغی اطرافنده آتش حرب اشتعال بولدی
وقریشك معیتلرنده اون بش عدد عورت کلمشلر ایدیکه سال سابقده قتل اولنان
کمسنه لری انلر فریاد ایدرك صایه لر کفرهٔ قریش دخی آنی ایشیدوب کیمنك پدری
ونیجه سنك برادری واوغلی مرد اولمغله اول صدادن غیرت پیدا اولوب متانت
وقوت دل حاصل اوله اول عورتلرك بری هند مشهوره ایدی شعرده تخصیص
خطابه سببلرك بری بو اولوب وبری دخی حضرت حمزه یی مثله ایلدیکیدر که قصائد
سابقه ده ایراد اولنمشدر واول عورتلرك رفع صوت ایله انشاد ایلدکاری کلام ازجمله

بور جزدر (رجز آخر) نحن بنات طارق * نمشی علی النمارق * ان تقبلوا نعانق * او تدبروا نفارق * فراق غیر وامق *

وبو غزاده دخی پیغمبر علیه السلام تأیید ونصرت ملك علام ایله قریشی شکست وپرانهزام ایدوب اصحاب کرام نفوس واموال یله اغتنام ایچون اشتغال ایله غافل تام ایکن تکرار رجعت ایلدکده صورت غلبه کورنوب جبیر بن مطعمك خدمتکاری وحشی یی ترغیب ایلمکله که بدرده حمزه جنابلری انك عمیسی طعیمة ابن عدی یی طعمهٔ شمشیر ایلمشیدی حضرت حمزه یی کوردکده بر پشته آرقه سینه اختفا ایدوب حمزه یه حربه سنی وحشی آلوب حیله ایله شهید ایلدی ومبارك بطننی شق ایدوب جکرینی چیقروب هنده کوستردی زیرا حمزه ایله علی اغاتلر یله هندك باباسی عتبه وولید پلیدد نخی بدرده قتل اولندیغی حرف باده افاده اولنمشدی وهند پر فند دخی جکر شهادت فر حمزه دن برپاره دهن عفننده چکنیوب آغزندن طشره القا ایلدی وواروب حضرت حمزه نك تن شجاعتکارینی مثله ایلدی یعنی اعضاسنی قطع ایدوب وجلد شر یفندن برپاره سنی بلازك وبازوبند وخلخال یاپوب مکه یه کتمشیدی حضرت حمزه نك سنی اللی التی یه واصل ایدی غزاة وشهدای بدر احوالی اجمالا بدریه مزده مسطوردر غزای بدرده ابو جهلك کشتهٔ شمشیر قهر اسلام اولمسنی امام بخاری عشرهٔ مبشره دن عبد الرحمن بن عوفدن روایت ایدر بیور مشکه ایکی طرفدن ایکی شاب نابالغ ظهور ایلدی کوردمکه ایکی معاذلردر بری ابن عمرو وبری ابن عفراء که عاقبت اول غزاده شهید اولمشدر خاطره کلدیکه اکر بونلر مرد کامل اولسه لرنه خوش یکتلر اولورلردیکه اثر شجاعت بشره لرنده نمایان ایدی ناکاه بکا خطاب ایدوب ابو جهلی بزه کوستر کوردیکمز یوقدر دیدیلر بن دیدمکه نیچون استرسکز جواب دادا ولدیلر که اثنای جنکده حضرت پیغمبره سب ودشنام ایدرمش الله حقیچون اکر کورر سك اندن جدا اولمزز یا او ویا بزلر هلاك اولمدقجه دیدیلر تعجب ایدرلك کارزاره شغل ایدرکن کوردمکه مطلوبلری صحن قتالده جولان ایدر راشته ضوردیغکز کمسنه شودردیو کوستردم قلجلرینی چکوب العظمة لله بلای آسمانی کبی نازل اولوب قتل ایلدیلر کویا که اصلنده دخی دنیاده ذکل ایمش کان کان لم یکن بعض روایتده انلرك ضربندن آتدن یقلوب لکن هنوز جان بر جهنم اولمامش ایدی عبد الله بن مسعود آنی لاشه لر میاننده بولوب قصیر القامه صغیر الهامه بر ذات مسعود اولمغله ابو جهلك بوینونه احتیاطا ایاغیله باصدقده ابو جهل کوزین آچوب

هزلا دیدیکه ای شوبانجق نه یوکسك یره چیقدك ابن مسعود حضرتلری دخی
فرصتی غنیمت بیلوب الندن قلجنی آلوب کندی قلجیله سر نحوست پروریی
جسدندن جدا ایلدی قالدرمغه قادر اولمیوب بر محلنه پارمغنی طاقوب یره
سوریه رك جناب سردار امت علیه التحیة حضرتلرینك حضور سعادتلرینه
کتوروب خدمت ایلدی همیشه سر دشمنان بویله غلطان خاك خذلان اولسون
دیمك مفادین ادا ایلدیکن نقل ایدرلر

وقتلنا سراة الناس طرا * وغنمنا الولائد والعبیدا

(سراة) جمع قلتدر مفردی سری علی معناسنه اصلنده سریو وزن و معناده نفیس
و رئیس دیمکدر ادغام اولندی بو جمع جموع عزیزه دندر بوندن غیری فعیل وزننده
بر مفرد یوقدر که جمعی فعلة اوله وبعد الاعلال اولی فتحهٔ اصلیه ایله قناة کبی مفرد
وزننده قاله البته مضموم قیلنور غزاة وعداة کبی (طرا) جمیعا دیمکدر (ولائد)
جمعدر مفردی ولیده نابالغ جاریه (عبید) عبدك جمعیدر (خلاصهٔ کلام) کفرهٔ
قریشك بالجمله صنادید و کبارنی پك چوق قتل ایلدك ودیشی وارکك پك چوق
اسیر و مال غنیمت الدق دیمکدر که کثرت باب مفعوللرده درفاعلده دکلدر (لازمه)
بدر غزاسنده صنادید قریشدن یتمش کشینك باشی کسیلوب یتمش باش دخی
اسیر الدیلر که تفصیل اسمالری عهدهٔ مفصلاته حواله اولندی براز کفرهٔ اسمنی
تسویدده تکثیر سواددن غیری مفاد اولمدیغی مجزوم کرده سویدادر معلوم الاسم
قرق عدد کمسنه دن زیاده حضرت مرتضانك کشتیکان صارم ذوالفقاری
اولمشیدی مدینهٔ منوره یه یدی میل مقداری محل قالدقده امر نبوی ایله
بر کافری وبر مرحله صکره برینی دخی عبرة شهراهده قتل ایلدیلر مقبول اولان
اسیرلردرت بیك درهمدن بیك درهمه دك فدالری النوب اوزره سبیللری تخلیه
اولندی سائرلری خدمت ایلدیلر و مال غنیمت اثنای طریقده علی السویه اقتسام
اولندیغنه بیت مذکورده اشارت واردر (ترجمه) قتل اولندی زبدهٔ کفار
انده بیقصور * هم غنیمت اوزره الدق نیجه نسوان و عبید

وشیبة قد قتلنا یوم ذاکم * علی اثوابه علقا جسیدا

(قد ترکنا) دخی نسخه در (یوم ذا) بدره اشارتدر (کم) جماعته خطابدر (علق)
قیوقان دم غلیظه که پختی دیرلر (جسید) صو کبی دکل غلظتندن ناشی جسد
یعنی لحم کبی جسم اولمش قانه شبیه اولدیغی حالده شیبه یی ترك ایلدك دیمك اولور
بیت مستقل ایله یاد اولنمغه سبب سلطان الشهدا حضرت حمزه نك کندی قتل

ایلدیکنی تذکیر ایچوندر مآل ظاهردر (ترجمه) شیبه نك قتلی ایله هم ایلدك
اول کون غزا * انی تزیین ایلادی خون بسته اثواب جدید

فبوء من جهنم شر دار * علیها لم یجد عنها محیدا

(بوء) وزن ومعناده نزل کبی که تنزیل اولندی او یوردلدی یعنی حاضر قیلندی
(محید) مهمله ایله میل وعدول محلی که مفر معناسنه‌در (ترجمه) اولدی
دوزخدن مهیا بك شدیدی انلره * امر حقله انلره جای خلاص اولدی بعید

وماسیان من هو فی جحیم * یکون شرابه فیها صدیدا

(سیان) کسر ایله تثنیه در مفردی سی مثل معناسنه وما لیس معناسنه پس
ماسیان ایکیسی برابردکادر دیمکدر بری من ایله وآخری دخی بیت آتیده اولان
من ایله مراد اولان کیسنه لردر (صدید) صاری صو که مثلا جریحه ده پیدا اولان کبی
(ترجمه) نیجه یکسان اولور اولکیم اوله دوزخده مقیم * هم طعامی اوله زقوم
وشرابی هم صدید

ومن هو فی الجنان یدر فیها * علیه الرزق مغتبطا حمیدا

مغتبط) غبطه اولنه جق حالده اولان کشی (مآل بیتین) جهنمده صو یرینه صدید
ایچمکله معذب اولان کشی ایله جنتده رزق مطلوبی بهر حال احسان اولنوب
اقراننك مغبوطی اوله جق صورتده محمود الحال اولان کشینك ایکیسی برابر
دکادر مقتوللرك دخی کفره سی جهنمی ومقبوللری بهشتی اولدقلری جهتدن
مساوا تلری یوقدر بیت اول (وخاب کل جبار عنید من ورائه جهنم ویسقی
من ماء صدید) کریمه سنك مفهومنه ناظردر بیت ثانی دخی (ولا تحسبن الذین قتلوا
فی سبیل الله امواتا بل احیاء عند ربهم یرزقون) کریمه سی مدلولنی تذکیر ایدر
(ترجمه) شول کشی یه کیم اوله جنات عدن ایچره مقیم * هم شرابی کوثر اوله
رزقی مغبوط وحمید (غریبه) احد غزاسنده ابتدا صورت غلبه مرآیای قریشده
صورت نمای ظهور اولدقده کمال غرورلرندن ناشی ایچلرندن ابو سفیان بلند صدا ایله
اوج کره افی القوم محمد یعنی محمد حیاتده میدر دیو ندا ایلدکده جوابندن اصحاب
کرامی نهی بیوردیلر بعده سه بار دخی افی القوم ابن ابی قحافه دیدی یعنی صدیق
اکبرك حیاتندن پرسان اولدی اکا دخی جواب ظهور ایلمدکده جناب فاروقی
صوردی جوابنده بنه نهی بیوردیلر بته صیت وصدا کلمدکده قومنه خطاب
ایدوب انلر قتل اولنمشلر میدان بزمدر دیو سرور اظهار ایلدی حضرت عمرك دیك
غیرتی غلیان ایدوب صبره مجال محال اولوب جناب شهنشاه رسالتدن دستور

استیوب صوت عالی ایله ای حق تعالینك دشمنی والله سنك تعداد ایلدیكك نفوس نفیسه بالجمله پیرایهٔ تخت حیات اولدقلری معلومك اولسون ای ملعون دیدكده یوم بیوم والحرب سجال دیدی یعنی بدرده سزلر منصورا ولدیكز شمدی نوبت بزه كلدی برابرز جنك قوغه لركبیدركاه طولر كاه بوشالوردیمكدربو احد جنكنده هبل نام بتلریني تیمنا برابر كتورمشلر ایدی فرحندن ا كاخطابا اعل هبل دیو ایكی كره ندا ایلدی یعنی ای هبل دخی عالی اولكه بزی دشمنمزه غالب ایلدك دیمك اولور سعادتله سلطان سریر رسالت علیه التحیه فرمانیله اصحاب كرام دخی انلره مقابل الله اعلی واجل دیوذكر جهری ایلدیلر ابوسفیانك سمعنه قرع ایدنجه چاغروب (ان لنا العزی ولاعزی لكم) یعنی بزم هبلدن غیری عزی نام بتمز دخی واردر سزلك عزاكز یوقدر دیدی فرمان نبوی ایله اهل اسلام دخی (الله مولانا ولا مولی لكم) دیدیلر بزم حافظمز ونصیر اولان خالقمز واردركه سزه مولی دكل یعنی سزدن راضی دكلدر دیمك اولور روایت اخراده یوم بیوم دیدكده ابوسفیانه جوابدهٔ امر همایون ایله حضرت فاروق (لاسوأ قتلانا فی الجنة وقتلاكم فی النار) دیو بیوردیكه بو روایته بیتلر شاهددر یعنی برابردكاز بزم شهیدلریمز جنانده در سزلك مرداولنلریكز نیرانده در (نطق آخر)

الله حی قدیم قادر صمد * ولیس یشركه فی ملكه احد

(صمد) اهل نیازلك پناهی یعنی ملجأ وملاذی دیمكدر (ترجمه) حی وقدیمدر اول خدادا خی توانا هم صمد * ملكنده آنك دائما حاشا شریك اولمز احد

هو الذی عرف الكفار منزلهم * والمؤمنون سیجزیهم كما وعدوا

(عرف) تفعیلدن ماضیدر اعلام وافاده ایلدی دیمك (كفار) كافرك جمعیدر كافر ستر وپوشیده ایدیجی معناسنه نعتدر وشرعده اخبار پیغمبر واسطه سیله بالضروره معلوم اولان امری انكار صاحبنه دیرلر (معنی) كفارك عقباده یرلری جهنم ایدوكنی حق تعالی تفهیم وپیغمبر وكتاب واسطه سیله تعریف ایلدی ومؤمنلره دخی سابقا ثمرهٔ اعمال صالحه جنت اولدیغنی وعد بیوردیغی وجه اوزره بلاخلاف انلره موعودلریله قریبا جزا ایدر (ترجمه) بیلدردی حق كافرلره منزللرین نار جحیم * مؤمنلره احسان ایدر جنت ایله وصل ابد

فان یكن دولة كانت لنا عظة * فهل عسی ان یری فی غیها رشد

(دولت) فتحله شجاعت وغلبه وضمله دخی نعتدر بعضیلر فتحله مالده وضمله حرب وجاهده مستعملدر دیدیلر ابوعبیده دیركه فتحله مصدر وضمله شیٔ متداول اسمیدر (غی) ایله رشد برربنك ضدیدر (بقیهٔ منقبه) احد غزاسندن عودت

وكفره دخی مكه يه رجعت ايلدكده ابوسفيان وامثالی بری برينی تحريك ايله جانب مدينهٔ منوره يه كمال تصميمده اولدقلری سلطان تخت رسالت عليه التحيه سمع همايونلرينه قرع ايلدكده (حمراء الاسد) نام موضعكه مدينه يه سكز ميل محلدر يتمش نفر اصحاب كرامله تشريف بيوردقلری كفره نك معلومی اولدقده (نصرت بالرعب) اثری آشكار اولوب جناب نصير المسلمين رب العالمين قلبلرينه خوف وخشيت القا بيوروب مكه يه دك فرار ايلدكلرنده (الذين استجابوا لله والرسول من بعد ما اصابهم القرح للذين احسنوا منهم واتقوا اجر عظيم) كريمه سی نازل اولدی (ترجمه) بو دولت نصرت بزه حقدن نصيب اولدی بس * اوله كه اول غنی ايجره مولا كوستره روی رشد

ونصر الله من وآلاه انه * نصر او يمثل بالكفار اذ عندوا
(يمثل) اولكی بابدن تدرمنله يعنی عذاب ايدر (ترجمه) مولايه كيم دوستلق ايده هردم اكا يارد ايدر * كافرلره وير رعناد ايتدكجه حق رنج وكبد

فان نطقتم بفخر لا ابا لكمو * فمن تضمن من اخواننا اللحد
(لا ابا لكم) اولاد عرب ميانده برنوع شتمدر بعضيلر بددعادر ديديلر ايكی قول دخی جمع اولمق ممكندر زيرا ميانلرنده عموم وخصوص واردر (اخوان) ايله (انما المؤمنون اخوة) كريمه سی حكمنجه اهل ايمان مراددر ومصرع ثانی ايله دخی شهدای احد مقصوددر (لحد) زمينده اولان شقه دينوركه داخلندن برطرفنی حفر ايله قبر ايدرلر مآل بيت كلور (ترجمه) ای بی پدرلر سزاكر فخر ايله نطق ايلرسكز * بزدن شهيد اولنلر ايچون يعنی اول بر فانج عدد

فان طلحة غادرناه منجدلا * وللصفائح نار بيننا تقد
(طلحه) ابو طلحه بن عبد العزانك اوغليدركه قريبا تفصيلی اولنور (منجدل) يره دوشن كمسنه (صفائح) صفيحه نك جمعيدر قلجلر مراددر بيانی كجمشدر (تقد) اصلنده توقددر (بيتلرك خلاصه سی) اكر سزلر فخر ومباهات ايدوب بزلردن شهيد ودفين خاك اولنلرك حقنده ای مجهول النسب ومعلول الحسبلر ناسزا سوزسويلر سكز اول فخر يه بيهوده در زيرا غزای مزبوره محاربه دن فارغ اولديغمزده جملهدن طلحه بن ابی طلحه نام كافر شنامی مقتولا برده ياتر اولديغی حالده بزلر برافدق وقلجلريمز هر بری آرامزده بر ياتر آتش ايدی حال بويله ايكن سزلرك فخر يكز نابرجادر (ترجمه) پس طلحه يی ترك ايلدك آلوده خاك هلاك * شمشير اتشتابمز ايقادايدوب نار نكد

والمرء عثمان اروته اسنتنا * نجيب زوجته اذ خبرت قدد

(عثمان) طلحه‌نڭ اوغلیدر صاحب الامانه سادن الکعبه در حقنده (ان الله یأمركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها) كريمه‌سى نزوليله مفتاح بيت حين فتحده المشكن يىنه كندينه رد اولنديغى ايچون اسلامه كلدى اوغلى شيبه‌در (وحالا) مفتاح البيت اول نسلده‌در يدى يوز تاريخلرنده ظهور ايدن رئيس السعديه شيخ سعدالدين جباوى دمشقى بن الشيخ يونس الشيبانى جنابلرينڭ اصل اصيل نسبت نسبلرى انلره منتهى اولور حتى پدرلرى ومرشد طريقتلرى شيخ يونس مذكور برقصيده‌سى مطلعنده بيورر (شعر) مقامى علا فى الخافقين بلالبس * ووقتى صفا فى حانة القرب والانس (اروت) قاندردى ديمكدركه هلاكدن كنايه‌در واولئ برنده دالله اردت دخى نسخه‌در هلاك ايلدى ديمك اولوركه ترجمه‌اكا ناظردر (خبرت) تخبيردن مجهولدر خبرى واصل قيلندى معناسنه‌در (قدد) كسر ايله‌در مفردى قده‌مشدده طولانى قطع اولنان جانددر (ترجمه) عثمانى هم قيلدى هلاك زخم سنان وتيغمز * پس زوجه‌سى ديرليقاسن چاك ايدوب بولمزمدد

فى تسعة اذ تولوا بين اظهرهم * لم ينكلوا من حياض الموت اذ وردوا

(تسعه) عدداسملرندندركه طقوز يجى عددڭ ناميدر انلرڭ كندیلرى وكركسه تميزلرى قواعد عديده‌ايله مضبوطلردر اول قواعدڭ قياسه مخالف اولنلرى اوچ كه ثلاثه‌در انكله طقوزه‌دڭ يدى لفظڭ مذكرلرى تا ايله مستعملدر ثلاثه اربعه خمسه ستة سبعه ثمانيه تسعه ومعدودلرى مؤنث اولورسه كنديلرى تاسز كلور ثلاث اربع الى آخره فالديكه انلردن مشتق اولان صفاتده يىنه قياس اوزره‌در مذكرلرى تاسز ثالث رابع خامس ديىنوب ومؤنثلرى ثالثه رابعة ديواداوانور واول الفاظ سبعه‌نڭ معدودلرى تميزلريدركه جمع لفظيله ايراد اولنوب مضاف اليه اولور وتذكير وتأنيثده اول اعداد معدودڭ مفردينه ناظرلردر مثلا ثلاثة رجال وثلاث نسوة ديىنور وبونده تسعه ايله غزاى احدده اعدانڭ علمدارلرينڭ برى برينڭ پيشنده على قول دست حضرت حيدر كرارده جان بر جهنم قرار ايدن طقوز كافر مراددر (اظهر) الف مفتوح وهاء مضمومدر ظهرڭ جمع قلتيدر ضميره مضاف اولوب بين ظرفنه دخى مضاف اليه‌در بين اظهرهم جمله‌سندن مراد مظاهرت اميديله انلرڭ ميانده اقامت واستناد در مستندا فى وسطهم تقديرنده‌در (لم ينكلوا) نكول مصدرندن مضارع مجحود مطلقدر كه بونده صدر يعنى بعد الورود رجوع واستنكاف مراددر (حياض) حوضڭ جمعيدر اصلى

سیل معناسنه اولان حیضدندر (وردوا) صویه وارد بلرد یمکدرکه ورد ماء مدین
وارد اولدی وصودن عودته صدر دیرلرکه (لانسقی حتی یصدر الرعاء) دخی صادر
اولدی (ملحوظ کلام) بو وقعه ده اهل اسلام اصحاب کرام میمنت وجود بهبود
پیغمبر علیه السلام ایله اول مرتبه ده منصور ومظفر اولدیلرکه از جمله حوض
مرکه برکه وارد قدنصکره نکول واعراضلری ممکن اولمیان شجعان مجاهدان
میانده سائرندن قطع نظر همان طقوز نفر علمداریکزی بری بری اردنجه هلاک
ایلدیلر انلرک آرالرنده تحصن ایدن طلحه واوغلی عثمان کبی نیچه خبیثلر کشتهٔ
سیف علوی وهلاک کردهٔ قهر قهرمان مرتضوی اولدیلر پس به یوز ایله فخریه نطقه
جسارت ایدرسکزدیمکدر (ترجمه) یعنی طقوز کیشی ایله میدانه کلدکده
همین * نوش ایتدیلر حوض مماتدن جمله سی خون زبد

کانوا الذوائب من فهر واکرمها * شم الانوف وحیث الفرع والعدد

(ذوائب) جمعدر مفردی ذوابه ضمله کیسوی صاچدر وفتحله هرنسنه نک
اعلاسیدر ایکیسندن دخی سردار وسرافراز اولان کمسنه مراد اولنور (فهر
کسریله برقبیله رئیسیدرکه اجداد نبویه دن فهر بن مالک بن النضر درکه قریش)
بونلرک لقبلری اولمغی اقوای اقوال اولدیغی قریباً ذکر اولندی (شم) ضمله جمعدر
مفردی اشم بورنی اوزون وبلند اولان کمسنه در وبونده انوفه اضافتیله معنی برونلری
یوکک یعنی جلالت شان صاحبلری دیمکدر (حیث) مضموم مدر ودائما جمله یه
مضاف اولور پس بونده حیث الفرع موجود دینور ظرف مکاندر حین زمان
ایچون اولدیغی کبی وما لاحق اولمدقجه شرط ایچون اولمزکه حیثما دینور (فرع)
نسل وولدکه مقابلی اصل ونسب آباء واجداددر (عدد) ضمله عده نک جمعیدرکه
حوادث ایام ظهورنده دفع ورفعنک تسهیلنه آلت اولمق ایچون تدارک وحفظ
اولنان مال وسلاح امثالی اشیا (معنی) انلر فی الاصل بنی فهردن سرفراز اقران
واکرم اخوان ومیان عربده جلیل الشان وحیات دنیانک زینتی اولان مال واولاد
ایله محسود دیکران ایدیلر یعنی بو ایله اولدقلرینه مغرور اولوب دین حقه سرفرودن
عار وکفر وشرکی شعار ایلدیلر (ع) زهی تصور باطل زهی خیال محال
(منقبه) احد غزاسنده مظهر خذلان ومظهر کفران ابو سفیان صاحب طغیان
عبد الدارک اوغلانلرینه دیدیکه کچن سال بدر غزاسنده بزم سنجاغمز سیزلک ید یکزده
ایدی مقهور ومنهزم اولدق بو ییل بزلره ویرک شاید که فرصت بوسنه بزم اوله لکن
مقصودی فی الحقیقه بیراقدار اولمق ذکل ایدی بلکه انلرک دینک غضبلری

غلیان وعرق شیطنتلری خلجان پیدا ایدوب بو سببدن اثنای حربده ثابت قدم
وراسخ دم اوله‌لر وقتا که ایکی عسکر صف‌بستهٔ محاربه ومقابله وتهیئهٔ لوازم ایله
شروع مقاتله اولندی ابتدا اعدا طرفندن طلحهٔ مسفور میدان کارزاره کلدیکه
جانب دشمنده علم انک یدنده وجمله‌دن بطال ایدی حتی لقبنه کبش الکتیبه
دیرلر ایدی بکا مقابله‌یه قادر اولور کمسه وارمیدر اکر وار ایسه کلسون دیو فریاد
وغروروندن بر محلده طورمیوب جولان ودوران ایدوب نیجه اشعار انشاد ایلدی
مظهر العجایب * معونة النوائب وزیر صفدر حضرت پیغمبر مرتضی حیدر ابن
ابی طالب اکا مقابل اولوب اول امرده اول دوزخینک سرینی قرینی طوب غلطان
میدان شجعان ایلدیکی کبی بو حال الحمد لله المتعال خیر فال اولوب سردار اکرم
رب ذی النوال وسردار اعظم باری تبارک وتعالی علیه الصلاة والسلام وجمله
اصحاب کرام شاد کام اولوب تکبیر ایلدیلر پس بیراغی انک برادری سقز مقری عثمان
اخذ ورفع ایلیوب بو شعری انشاد ایلدی (شعر) ان علی اهل اللواء حقا * ان
تخضبوا الصعدة او تندقوا * انک بر رجزی وحضرت مرتضانک اکا جوابی حرف
لامده کلسه کرکدر انشاء الله العلام که اولی بودر * اخسأ علیک اللعن من جاحد
الی آخره * درحال حضرت علی انی دخی قتل ایلدی بعضیلر انک قاتلی حمزه‌در
دیدیلر بعده بر کشتنی دخی خروج ایدوب وبیراغی آلوب اظهار جلادت ورعونت
ایلیوب کوردیلر که ابو سعید بن طلحه در سردار کمانکشان وتفذیه‌دار تیراندازان
جناب سعد بن ابی وقاص انی بر تیر دلدوز ایله دوزخ افروز ایلدی انک دخی رجزی
وجناب مرتضانک جوابی بو جزی حرف باده * والخیل جالت یومها غضابها
* بیتیدر انک شرحنده مفصلا افاده اولندی صکره مسافع بن طلحه چیقوب
بیراغی آلدی عاصم بن ثابت بدری دخی انی اوق ایله هلاک ایلدی بعده حرث
ابن طلحه بیراغی قاپوب قالدردی عاصم مذکور انی دخی قتل ایلدی پس کلاب
ابن طلحه اخذ ایلدی انی دخی زبیر مبشر قتل ایلدی صکره جلاس بن عبد الله
انک یرینه کلوب طلحة بن عبد الله دخی انی هلاک ایلدی بعده ارطاة بن شرحبیل
جایکیر اولوب اودخی حضرت ابو الحسن وصی مختار حیدر کرار ید شریفه سند
جرده اولدی پس شریح بن فارض بیراق چکوب بر مسلمان دخی انی قتل ایلدی
وبنی عبد الداردن صواب اسمنده بر خطا کار علمدار کفار اولوب بر کسنه دخی انی
ارسال دار البوار ایلدکده حضرت حسان بدیهه کویان بو شعری بلند صدا
ایله محلخوان اولدی (شعر) فخرتم باللواء شر فخره * لواء حین رد الی الصواب ظننتم

والنفيه له ظنون * واما ان ذالـمن امر الصواب * بان جلادنا يوم التقينا * بمكة بعكم خمر العياب) قتل اولنان كسنه اون عدد اولوب پس تسعه لفظی ایکی طریقله تأویل اولنور بری کو یا انلرك رئيسلری طلحه اولمغله سند نصكره سنك قتلك طقوز نفر كسنه نك قتلنه سبب اولدی اشته اول مرتبه سنك قتلكدن غزاة ممنون اولدیلر دیمكدر وایكنجی بودر كه ابوعبد الله جعفر بن محمدك روایتیله مضبوطدر كه اول اون كشینك طقوزی حضرت ناظمك دست شریفنده قتل اولندی بو سببدن طقوز عددی ایراد اولندی بو بیتده یاد اولنان طقوز نفر كسنه لر عثمان ابوسعید مشافع حرث كلاب حلاس ارطاة شريح صواب بونلر دراكر سؤال اولنورسه كه بو كروه اولاد عبد الدار ایدی اما بیت خامسه نظرله فهر اولادیدر بوطریقله جواب ویریلور كه عبد الدار دخی فهر نسلندندر كه انك پدری قصی ابن كلاب بن مره بن كعب بن لؤی بن غالب بن فهردر (ترجمه) اول قوم فهرك اكرم واعلامی ایدی انلری * پس ایلمش سردر هوانكثیر فرزند وعدد

واحمد الخیر قداردی علی عجل * تحت العجاج ابیا وهو مجتهد

(اردی) هلاك ایلدی دیمك (عجل) عجله كه شتاب در معروفدر اكر مجتهد آنی تأكید ایدر لكن عجل طین معناسنه دخی لغت حمیردر دیو عبد القادر بغدادی برده یه بن هشامك شرحی اوزره اولان حاشیه سنده نقل ایدر (عجاج) توز غبار كبی (ابی) ابن خلف ابن وهب بن حذافة مقتول نبی علیه السلام دركه پیغمبر علیه السلام مدت عمرلرنده بر كافر قتلیله غزا بیوردیلر آنی ابن كثیر بودر دیمشدر واثرده كلمشدر كه شر الناس اول كشیدر كه بر پیغمبری قتل ایلیه ویا بر پیغمبر آنی قتل ایلیه وخصوصا كه آخر زمان پیغمبری قتل ایده (ترجمه) خیر الوری فخر جهان ایتدی ابی پس هلاك * آلودهٔ خاك ایلیوب ترك ایتدی بیجان وخلد

فظلت الطیر والضبعان تركبه * فحامل قطعة منهم ومقتعد

(ظلت) كوندز كلدی دیمك حتی اثرده قد اظلكم شهر عظیم وارد اولدی مراد ماه صیامدر كه البته صوم یومیدر (طیر) جنسدر (ضبعان) كسر ایله صرتلان مؤنثی تاایله در (وضبع) مطلقدر (ترجمه) صرتلان ایله قوشلر اوكون لاشه سنه قوندی انك * هر بیریسی برپاره سین آلوب خراب اولدی جسد (غریبه) ابی مذكور پیغمبر آخر ظهور علیه صلواة الغفور جنابلرینه هجرتدن مقدم مكه ده دیمش ایدیكه برآت الدم صافی اربه ایله تربیه ایدرم انك اوزرنده انجق سنی قتل ایلسم كركدر جوابنده اول سلطان سراپردهٔ رسالت دخی ان شاء الله بن سنی قتل ایدرم

بیورمشلرایدی چونکه انك برداری امیه بدرده مرداولوب ابی اسیر اولمشیدی فدا ویروب خلاص اولدی وبو اثناده بومکالمه واقع اولمشیدی وقتا که احدده ابتدا غلبه همت دشمندن کورنمکله بو کافر بیدین سید المرسلینك اوزرینه حمله ایلدی پیغمبر علیه السلام دخی حارث بن صمه ویازبیرك الندن حربه سنی قاپوب قوت قدسیهٔ پیغمبرانه ایله برضربهٔ واحد کالف ایله مجروح ایلدکده محمدبنی قتل ایلدی دیو فریاد ایدرك مر الظهرانه ویا سرف نام محله واردقده مرداولدی وبوندن غیری یدنده کمسنه مقتول اولمدی وبودخی مضبوطدرکه انبیای کرامدن بریسی اثنای جنکده دشمن یدنده شهید اولدیغی واقع اولمدی

ومن قتلتم علی ما کان من عجب * منا فقد صادفوا خیرا وقد سعدوا

(صادف) وجد معناسنه (ترجمه) بزدن اولان غازیلر اول کونده که اولدیلر شهید * خیر وسعادت بولدیلر قربنده جمع اولدی سرد

لهم جنان من الفردوس طیبة * لا تقربهم بها حر ولا صرد

(جنان) اوچقلرکه مفردی جنتدر سکز عدد اولوب فردوس انلرك بری اولدیغی سابقا یازلمشیدی (حر) اسی کرما کبی (صرد) فتح وسکون ایله درو وزن ایچون تحریك اولنمش حروفی مهملاتدر حرك ضدیدر صوغق دیمك که سرما در فارسیدن معربدر واصلی سرددر بوابیاتك مأللری ظاهر (ترجمه) جنات فردوسی خدا پس انلره قیلدی عطا * هم عارض اولمز انلره انده نه حر ونه صرد

صلی الاله علیهم کلما ذکروا * فرب مشهد صدق قبله شهدوا

(رب) تکثیر ایچوندر (مشهد) محل شهود که مقعد ومکان دیمکدر (ترجمه) بخش درود ایده خدا یاد اولدیغجه انلره * اول نعمت صدق وصفایه انلر ایردی بیعدد

قوم وفوا لرسول الله واحتسبوا * شم العرانین منهم حمزة الاسد

(احتسبوا) یعنی پیغمبر علیه السلامه وفالرینی حسبة لله یعنی اجر ومثوبات وجناب حق تعالیدن مکافاة امیدیله درد یمکدر (شم) قریبا یازلمشیدی (عرانین) مفردی عرنین برونك حاسه شم اولان محلی که ایکی قاش آراسیدر وعرانین مطلقا کبرای قوم معناسنه دخی کلورکه شاعر دیمش * ان العرانین تلقاها محسدة * ولا تری للئام الناس حسادا * حمزه حضرتلری اعمام نبویه دن ایدی اسد الله لقبی فی الاصل انلرکدر مکره حضرت من تضاده شهرت بولدی (ترجمه) انلر وفا ایتدی رسول اللهه هردم حق ایچون (هب سربلند ایدی شجاعتده بری حمزه اسد

ومصعب ظل لیثا دونه حردا * حتی ترمل منه ثعلب جسد

(مصعب) بن عمير بن هاشم بن عبد مناف بن عبد الدار بن قصي القرشي العبدري (ظل) كلمه سي بش بيت مقدم يازلديغي اوزره قريت ودوام وكينونت معنالرينه كلور (ليث) ارسلان (حرد) خشم وغضب معناسنه كه لبثك لوازمندندر (ترمل) لباسنه بوروندي ديمك (ثعلب) مزراق دمورينك اغاج كيره جك قوغه يري ودلكو معناسنده معروفدر (جسد) جيمله در بولاشديغي يرك اوزرنده منجمد اولوب تجمد ايدن قان (معناى بيت) مصعب بن عميره كه سلطان رسل عليه الصلوة والسلامك يانده برغضوب ارسلان كبي اولوب انك يدنده اولان مزراغك اوزرنده اولان قان كثرت وغلظتندن ناشي ثعلب برينه كويا قرمزي لباسه بورنمش كبي كوستردي ديمكدر ارسلانه مصعبي تشبيهنده ثعلب ايله ترشيح ايلدي (ترجمه) مصعب يانده مصطفانك صانكه برارسلان ايدي * باش كميه جكمش ايدي ثعلب اندن بيخرد (منقبه) عمر بن عبد البر وغيريلر تحريري اوزره بدر ده ودخي بواحد غزاسنده علم نبوي مصعب مز بورك يدنده ايديكه هنوز قرق ياشنده ايدي ابن قمئه نام ملعون مصعبك صاغ الني اثناى حربده قطع ايلدكده دست ديكر يله ضبط ايلدي آني دخي قطع ايلدي پس سنجاغ شريفي سينه سي اوزره الوب بازولريله محافظه ايليوب (وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل) كريمه سي كه هنوز نازل اولمامشكن لسانندن جريان ايلدي صكره برمزراق ضربيله دخي شهيد ايلدكلرنده حضرت مرتضي بنشوب ضبط ايلدي اول پادشاه تخت رسالت مصعبك باشي اوجنه واروب رجال صدقوا ما عاهدوا الله عليه فمنهم من قضى نحبه (ومنهم من ينتظر) ايه كريمه سني تلاوت ومتانت اسلامنه شهادت بيورديلر

لیسوا كقتلى من الكفار ادخلهم * نار الجحيم على ابوابها رصد

(قتلى) مقتول معناسنه اولان قتيلك جمعيدر (رصد) راصد اولان قوم كه مفرد وجمعي ومذكر ومؤنثي يكساندر حرس كبي كه حارسلردر اصلي ضمله رصد راصدك جمع مكسري اولوب وزن ايچون تخفيف اولمق تكلفندن تقرير مذكور اولادر (مآل شعر) اهل اسلامك شهداسي كفره نك مقتوللري كبي دكلدر عدل لطيف تعالى انلري دوزخه ادخال ايدركه اول جحيمك ابواب سبعه سنده موكل پاسبانلر واردر ديمك اوله اول قتلانك پاسبان اولملرينه اكرچه بعضيلر قاضيبر كبي ذاهب اولمشلردر لكن بيتك تركيبنده صلاحيت يوقدر فتدبر (ترجمه) انلردكل كافرلرك مقتوللري كيبي مدام * نار جحيم ايچره اولور ابوابنه انلر رصد (نطق آخر)

قريش بدتنا بالعداوة اولا * وجاءت لتطفي نور رب محمد

(بدت) اهل مدینه لغتی اوزره بدأدن اولوب اسقاط همزه ایله بدت اولمسی قصیدهٔ اسوعیه ده بندی الله لفظنده دخی نابقدر علودن علت کبی اولوب بدودن اولمسی مناسب اولمز دیدیلر (ترجمه) بزه اول عداوتله کان قوم قریشدر نفس ایله سونرصاندیلر انوار محمد

بافواههم والبیض بالبیض یلتقی * بایدیهم من کل عضب مهند

(افواه) فوهك جمع قلتیدر آغزلر دیمکدر فوهه لفظنده ایکی ها اجتماعی استثقال وهایه مناسبت مخرجیه سی اولان میمی بدل ایدوب فم دیدیلر که شاعر دیمش (ع) الفدن باشلادر میم فمك ارباب عرفانی (بیض) فتحله اولق اولادر جنسیدر واحدی بیضه در غزاة باشلرینه کید کاری توغلغه لر دیمك اولور که خود دوده مص دخی دیرلر یمرطه یه تشبیها تسمیه اولنمشدر وطغراده اولنلر دخی بویله فتحله در واکر کسر ایله اولورسه یعنی بیض ابیضك جمعی اولوب قلجلردر که مصرع ثانی بیان وتکرار کبی اولور لکن ترجمه کسره بنجره درسبب اولویت ازدیاد فائده درزیرا مصرع ثانی خبر ومبتدا اولورهر نقدر تکلفی موجب اولورسه ده (ایدی) یدك جمعیدر اللر دیمکدر (عضب مهند) کسکین وهندی قلج (ترجمه) قارشدی بر برینه اول زمان هر تیغ بران * جدل نار بنی یاقدی آتش سیف مهند

وخطیة قد ثقفت سمهریة * اسنتها قد حودثت بمحدد

(خطیه) یمامه ده خط دیدکاری محله نسبتدرکه انده مزراغك انواعنك اعلاسی یاپیلور اسنة خطیة تقدیرنده (ثقفت) تفعیلدن ماضی مؤنثك مجهولیدر طوغری یاپلمشکه اعوجاجی یوق دیمك (سمهریه) سمهر اسمنده بر کسنه یه نسبتدرکه قوی مزراقلر یاپرنسبتدن قطع نظر همان رماح قویه معناسنه اولور ومقدم خبردر مذکری سمهری متروکدر سببی شارح فقیرك ملاحظه سی بودرکه اسلحه دن اولمغله سلاح مؤنث سماعیدر لکن اودخی اختلافی اولان اون یدی لفظك بریدرکه رعایت وترکی یکسان در اتفاقیسی التمش اولوب ابن حاجب نظم ایلمشدرکه بو الفاظدر * اذن اصبع ارض ارنب افعی است بئر ثعلب جهنم جحیم حرب خمر درع دار دلو ذهب * ذراع ریح رجل سن سعیر سقر ساق سراویل شمس شمال ضبع عین الانسان عین الماء عضد عصا عقرب عروض شعر عقب عنکبوت غول فلك فاس فخذ فرس فردوس فهر قدم قوس کتف کرش کاس کف کبد لظی ملح موسی منجنیق نفس نار نعل ورك ید یمین یسار (اختلافی اولنلری دخی حروفله مرتبدر) اوان حال رحم سلطان سکین سلاح سلم سبیل سری ضحی

طريق عنق قدر قفا السان ليث مسك (اسنه) سنان لفظنك جمع قلتيدركه مؤخر
مبتدادر (حودثت) محادثه بابندن ماضي مؤنث مجهولدركه پاسلري سيلنمش
معناسنه مطهره ديمك اولوب اسنه نك صفتي اولور محدد مهملات حروف ايله
كسكين قيلنمش ديمكدر جمله مجدد سهو ناسخدر (ابيات ثلاثه نك مآللري ديمك
اولور كه (يريدون ان يطفئوا نور الله بافواههم) كريمه سى مفادى اوزره برمله
عداوته كفرهٔ قريش مباشرت ايلديلر و آغزلر يله اطفاء شمعى پف ديمكله حاصل
قيلدقلرى كبى نور دين محمدى بى كو پياسوندرمك استديلر و آلات كامله ايله
كارزاره كلوب آلايلر ترتيب وصفلر تقريب اولندقده اللرنده اولان سيوف قويهٔ
مصيقلهٔ حديده واسنهٔ خطيهٔ سمهريه وسائر آلات حربيه ايله مقابله ايلديلر وخود
خوده وقلج قلجه ومزراق مزراغه كلوب محاربه ده (حمى الوطيس) سرى آشكار
اولدى لكن آلاتك تامه وكامله ومطهره اولوب تمام اولدقلرى فائده ايلمز حفظ
ونصرت امت محمد اوزره من طرف الغيور ظهور ايدوب حق انلرده دور اولمغله
البته عنايت بينهايت حضرت وعد كريمى اوزره سوى دلجوى اسلام ايچون
اعدا اولمغله فرصت ونصرت كندى رضاى شريفنده بولنمغه سعى اوزره اولان
امت مرحومه ايچون دركاردر ديمك اوله (ترجمه) دخى هر نيزهٔ خطى
مسوى سمهريه * ايدوب سرتيز حدتله حوادثلر مجدد

فقلنا لهم لا تبعثوا الحرب واسلموا * وفيئوا الى دين المبارك احمد

(اسلموا) دردنجى بابدن سالم اولك يعنى اسلامه كلمكله دنياده قتل وسبيدن
وعقباده عذل وخزيدن سلامت بولك ديمكدر همزه سى وصلدر (فيئوا) فيئدندر
بولنديغكز دين منسوخدن وطور منحوسدن دين مبارك احمدى يه دونك
ديمكدركه حقيقتده فيء دن بونده مراد رجوعدر زيرا اصلنده انلرك
آبا واجدادى دينلرى ملت ابراهيميه وشريعت رحيميه ايدوكندن قطع نظر
ولادتلرى وقتنده دخى (كل مولود يولد على الفطرة فابواه يهودانه وينصرانه
ويمجسانه) اثر شريفى ناطق اولديغى اوزره بلوغلرينه دك فطرت سليمه اوزره
مفطورلردر صكره پدر ومادرلرى كنديلرك دينلرى يهوديت ويا نصرانيت
ويا مجوسيتدن قنغيسى ايسه اكا سوق وترغيب وتحسين ايدرلر پس ينه اصل
اولان دينه رجوع ايدك ديمكدر (مبارك) خجسته معناسنه اسم مفعولدر
ثلاثيسى بركت برشيده خير ربانينك ثبوتيدر (ترجمه) ديدك ايقاظ فتنه ايلمك
سالم اولك سز * رجوع ايدك مباركدر سزه بو دين احمد

فقالوا كفرنا بالذى قال انه * يوعدنا بالحشر والحكم فى غد

(يوعد) تفعيلدن مضارعدر ربوبيت كفارك بو كفتارلرينه ناظردر (شعر) اتترك لذة الصهباء نقدا * بما وعدت من لبن وخمر * حياة ثم موت ثم حشر * حديث خرافة يا ام عمرو (يعنى) كفره ديديلر كه بعد بعد حشر وامثالى ايله وعد احمدى يه بزلر منكر اولدق زيرا كابرلر سرفروى اعتقاد ايلسك معتاديز اولان لذات عاجله يى بر وجه پيشين ترك ايلمك اقتضا ايدرانك فرداى قيامتده وقوعنى دعوا ايلديكى سخن مواعيدى نسيه مقوله سى حديث خرافه دركه اكاذيب بى معنى دردديلر (ترجمه) ديديلر كافر اولدق اكا اقرار ايتمزكه * بزى تخويف ايدر اول حشر وفردا ايله بجد

فقتلتهم والله افضل قربة * الى ربنا البر العظيم الممجد

بعض مرجوح نسخه لرده فقيتالهم واقع اولدى (قتله) كسر ايله نوعدر (رب) ايله (بر) ميانده جناس تام لفظى ومعنوى واردر (ترجمه) ديدم والله بونلارك قتالى شمدى بيزه * اولور پس افضل قرب خداى ممجد (نطق ديكر)

وكانوا على الاسلام البا ثلاثة * فقد خر من تلك الثلاثة واحد

بو شعر غزاى خندقده ظهور ايلمشدر كه هزيمت دشمن وغالبيت دين متين وقوعى باينده در (كانوا) ضميرى اول غزاده كان كفاره عائد اولور كه قريظه وغطفان وقريش قبيله لريدر كه حرف لا مده (اولى الحمد لله الجليل المفضل) اولان قصيده ده واقع تفصيلده منفهم اولور (الب) فتح ويا كسر ايله جمعيتدر كه جمع مسوق ديمك (خر) تقديم معجمه ايله دوشدى ديمك كه (يخرون) الفظ كريمنده خرور وزن ومعناده سقوطدر (واحددن) مراد اول اوجدن قريشدر كه حرف الباده (اعلى تقتحم الفوارس هكذا) كفتاردر بارينه مقدمه اولمق اوزره بسط اولنان سبب خفر خندقده مذكوريدى نفر بهادرا كبر ودليرا كفركاوب ايكيسى كشته شمشير علوى وبرى زخمدار تيراولوب سكه يه واردقده مرداولوب ماعدا اقرار ايلديلر (ترجمه) زيان اهل اسلامه ايوردى اوج معاند * بوزى اوزره يقلدى بيريسى پس اولدى فاقد

وفر ابو عمرو وهبيرة لم يعد * ولكن اخو الحرب المجرب عائد

(هبيره) امهانينك اولكى زوجيدركه حضرت مرتضانك همشيره سيدر اندن اولادى اولمشدر وهبيره تقديرنده عاطفه وزن ايچون طى اولنمشدر (اخو الحرب) دن مراد شجاعتله موصوف وغلبهٔ خصمله معروف اولان كمسنه كه مجرب الاطوار اولان كشى (ترجمه) قرار ايتدى ابو عمرو وهبيره ايتمز اوعودت

ولی حربك قرنداشی مجرب اولدی عائد

نم سیوف الهندان یقعوالنا * غداة التقینا والرماح مصائد

(مصائد) فتحله جمعدر مفردی مصیده کسرایله در که دوزق وفق دینوردام دیمه سکه آوآلاتی (ترجمه) بولشدقده صباح انلر شکار اولدی سیوفه اولوبدر صید کاه حربه نیزه لر مصائد (نطق آخر)

ان الذی سمك السماء بقدرة * حتی علا فی عرشه فتوحدا

(سمك) عالی ایلدی وبلند قیلدی ویوکسلك قالدردی دیمك (قدر) تقدیر معناسنه در بربحث عظیمی واردر اجمالا ترجمه دنصکر بیان اولنور (حتی علا فی) بری اسم وبری فعل واوچنجی حرفدر (عرش) تخت (توحد) یکانه لك که یالکز اقدر وحدانیت وتفردوفردانیت کبی ومفهومی بیت ثانی ایله برابر یازیلور (ترجمه) شومولا که سمایی قدرتیله قیلدی عالی * اولوب تا عرش اعلاده دخی اعلا موحد (تقریر تقدیر) احوال موجوداته ترتب ایدن حکم اجمالی یه قضا تعبیر اولنور مثلا هرانسانه موتله حکم اولنمق کبی اشته اول قضا دیدکلری حکم اجمالی قابلیات مقتضاسی اوزره اسباب وازمنه تعیینی ایله بسط وتفصیله (قدر) دیرلر که مثلا اول کسنه نك موتی فلان مرض سببیله وفلان زمانده وقوعیله تفصیل اولنمقدر وقضا موجوداته تعلق ایدن علم ازلی یه تابعدر وبو علم دخی اعیان ثابته یه تابعدر اشته علم معلومه تابعدر دیدکاری بودر زیرا علم صفاتدن وذات معلوماتدندر ومنادی تحقیقی اوزره برشیئك علمی انجق معلومك کشفندنصکره واقع اولور ما اصاب من مصیبة فی الارض ولا فی انفسکم الا فی کتاب من قبل ان نبرأها (قل لن یصیبنا الا ما کتب الله لنا) هرشی لسان استعدادیله فیض خاصی فیاض مطلقدن طلبکار اولوب (ادعونی استجب لکم) حکمیله دعاسی مستجاب اولوب مقصودە وقتیله واصل اولور (نظم) عاشق که شد که یار بحالش نظر نکرد * ای خواجه درد نیست وکرنه طبیب هست * ومبدأ فیاض جانبنده قطعا بخل یوقدر مستعد ایمان اولان کسنه مؤمن مهیمن تعالیدن ایمان ومستعد کفر اولان کشی کفر وخذلان بولور (ان الذین کفروا سواء علیهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم لا یؤمنون (وما ظلمهم الله ولکن کانوا انفسهم یظلمون) فلا تلومونی ولوموا انفسکم) هرنسنه کندی کوشدن مستکن اولانی ابراز ایدر برنوع باران ایله استعدادی متخالف اولان یرلرده نباتات کوناکون نابت اولور افعال اختیاریه نك وجودینی عدمنه ترجیحده لازم اولان داعیه حق تعالینك مخلوقی اولمغله جبره حمل واستدلال اولنمق خطادر

اول داعیه اکرچه خلقا خالقه منسوب ایسه لکن کسبا عبده مستنددر مقدورك
ایکی طرفندن برینه بالذات متعلق اولوب طرف آخره متعلق اولمق ارادهٔ قدیمهٔ
مؤثره نك خصایصندن دکلدر بلکه ارادهٔ حادثهٔ کاسبه نك دخی حالی بودر اوقات
معینه حسبیله افعالك کاه وجودینه وکاه عدمنه متعلق اولمق شاننددر لکن
بووجهله دکلدرکه اول تعلق مقتضای ذاتی اولوب وجوب طریقیله اوله بلکه
هر برینه تعلق وقتنده جانب آخره تعلقی دخی جائز اولمق طریقیله تعلق ایده زیرا که
افراد عقلادن وبلکه صبیاندن دخی فرد یوقدرکه افعال اختیاریه سندن برفعلی
ایشلمدکده ایشلمکه کندینی عاجز بیله اشته حقیقت اختیار بودر وامر تکلیف
وثواب وعقاب بونك اوزرینه دائردر فتوحاتك اوچیوز التمش طقوزنجی بابنده
حضرت سلطان الموحدین شیخ ابن عربی بیوردیغی اوزره قالدیکه افعالده بالکلیه
تأثیر جبار تعالیدن اولمز ارباب مکاشفه وعرفانك مشاهده لری جبر قبیلندن
دکلدرکه شهودیدر زیرا عبد عملنده مستقلدر دیمك شرکدرکه قدریه دیدکاری
طائفه مسلکیدر اثرده کلمشدرکه (القدریة مجوس هذه الامة) زیرا انلر دیرلر که خالق
خیر یزداندر وخالق شر اهرمندر انتهی واصلا عبدك عملی وقدرتی یوقدر دیمك عناد
ومعارضه در پس ایکیسی میانی اختیار ایلمك طریق مستقیمدر دیدیلرکه (مولانا
من کل الوجوه اولانا) بیورر (مثنوی) این نه جبر این معنیء جباریست * فکر
جباری برای زاریست * زاری ما شد دلیل اضطرار * خجلت ما شد دلیل اختیار
(قل الله خالق کل شیء) (مثال) قضا وقدرده کبار بیوررلرکه صورت نقشی ذهننده
استاذ نقاشك بدأ کندی ایجاد وارادهسیله بالقوه تصور وتقریری قدره مثیل *
واول صورت ذهنیه یی شاکردینه تعلیم ایچون اسرب ایله بالفعل رسم وتصویری که
هیولادر قضایه عدیل واستادك اول صورت مرسومه سنك اوزرینه الوان
کونا کون شاکردك وضع کسبی واختیاره مشابهدرکه شاکرد کندی ارادهسیله
رسم استاد دن خارج برصورت جزئیه دخی ایجاد واني اختیار ایده مز کذلك
عبد دخی اختیارنده صورت مرسومهٔ قضا وقدردن عدول ایدوب صورت دیکر
ایجاد ایلمك ممکن دکلدر غایتی قضا ایله قدر میاننده تردد اوزره در امر ونهی
قضادندر وثواب وعقاب بزم فعل ونیتمزك خاصه سیدرکه فعل ونیت حسن
اولورسه بهشتی مقتضی واکر قبیح اولورسه دوزخی منتجدر سببی عبدك کسبیدر
(قل کل من عند الله) بوغوغالر بوتفویضدن قوپرو جبری اوخشر لکن نفس
الامرده جبر صرف دکل متوسط دخی یوقدر زیرا قدر قضایه قضا علم مولایه علم

دخی معلومه تابعدرکه علمای امت وصلحای اهل سنت وجماعت بویله محققلردر
کسب کمراهلك ایجاد اللهکدر وورای صوردن ناظر اولان ضیق البصرلك نظری
بهر حال خلجان کورر یوخسه عین ثابته سنده مؤمن خاتمه سنده امیندر بین
البدأ والختم اندن ظاهر اولان کفر وعصیاندن عرفانته زیان طریان ایلمز
وعین ثابته سنده شقی اولان مظهر هدایت اولمز (نظم مولوی) رنجورم میدانی
پس فاتحه میخوانی * ای دوست نمیدانی ازفاتحه بیمارم (حافظ) درکوی نیکنامی
مارا کذر ندادند * کرتو نمی پسندی تغییر کن قضارا (عربی) سلم العبد وارتضی *
سیکون الذی قضی * ماقضی الله کائن * سخط العبد اورضی * بوامره دائر
سوز چوقدر بو مقدار تسوید سخنان پریشاندن مطلوب تصحیح عقیدهٔ حقه نك
طریقنی بیان ایلمکدر یوخسه بونك کبی اموره کماینبغی راغب شعوره کرکدرکه
ارباب تصفیه یه خدمت ایلیه که امور استدلالیه یی کشفله شهود ومواد
اجمالیه نك تفصیلنه صعود اول معراجه منحصردرکه (نسیب دده یورر) حالسز
قالله عرفان خدا کبرمز اله * مالخولیا ایله مفلس کشی قارون اولمز (پند)
ای درویش چونکه بو تقریردن شمع نمایان وبو تحریردن ماوقع عیان اولدیسه
فوت اموره جزع وفزع وطلبنده طمع جهلك نشانه سیدر زیرا معلوم
اولدیکه بهر حال بزلر مجبورلرز افعالمز کرك قدرت حقه منوط وکرکسه بزم قدرتمزه
مربوط اولسون صورت اولی عیان اما بزه منوط اولسنده وجه آسان بودرکه
بزم افعالمز ممکن الوجوددر وهر ممکن الوجود تاکه علت تامه واسطه سیله واجب
اولمیه موجود اولمق ممکن دکلدر وچون علت تامهٔ ربانیه تحقق ایلیه موجود
اولمامق دخی ممکن اولمز وهرنه که سنك شانکده مقدر اوله سنك سایه لك کبیدر اکر
اول آفتاب حقیقی یه یوز طوتسك وکرکسه اندن یوز چویرسن دخی سنك سایه لك
نه زیاده اولور ونه نقصان بولور * پس انسب اولان بودرکه روی دلی اول آفتاب
حقیقته توجه اوزره قیلوب قادر اولدقجه سایه دن اجتناب ایده سن ومأموراته
امتثال ومنهیاتدن احتراز وانفعال اوزره اولوب (لیعبدون) سری اوزره
امیددر که بو تحقیق ازلده بزم سبب هدایتمز اولوب آکاه ایلمك ایچون سوق
الهی قیلنلردن اوله وزمین استعدادیمزه سعادت ابدی تخمنی نثار والقا ایلمش اوله
(وماذلك على الله بعزیز * انه فعال لما یرید * ربنا لاتزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب
لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب) بو مقامده نثار ربابی کبی نظم اصحابی دخی
صفایاب وحفظی دخی آسان اولمق ایچون اکرچه اطناب ایجاب ایدرسه ده شیخ

عيسانك بو بابده وارد اولان منظومه سنى خلاصهٔ مقاله مقامنده درج ايله ختام ويرلدى (منظومه) مقدور ازل هرشئ كر طاعت وكرنقصان * قوللرانى مظهر درايت بو يله بونى اذعان * البته شو مخلوق كسب اوزره اولور مجزى * هيچ كمسه يه ظلم اولمز فى النار وفى الرضوان * سعى ايله دورش سنده اول كار طاعتده * قاچ جرم ومعاصيدن اظهار ايده كوراحسان * ايمان قدر فرضدر انكار قدر بدعت * عقد ايتدى بونى بو يله سنتده اولان اخوان * مكسوب عباد مخلوق مقدورى قوللك مكسوب * كسبندن اولور مسؤل كرفائده كرخسران * هرشيده يته تأثير اول فاعل مختاردن * فعلنده عباد مختار جبر ايلمدى رحمان * بيلدك ايسه سن محوى هرشى يته اللهدن * بو علمك عيان اولسه بو حاله دينور عرفان

بعث الذى لا مثله فيما مضى * يدعى برأفته النبى محمدا

رأفت) مهربانى كه مرحمتدن كنايه در مقصود (بالمؤمنين رؤف رحيم) كريمه سيدر (محمدا) لفظ كريمى اعنى محمدا تقديرنده ويا خود محمود الفعال ممدوح الخصال اولديغى حالده برافت ورحمتله مدعوديمك اوله (مآل شعر) سوابق اولده مثلى ناياب بر پيغمبر عاليجناب بعث وارسال ايلديكه كندى رأفت ومرحمتيله نامدار يعنى اسماء حسنا سندن رؤف ورحيم وسائر اسم كريملر يله دخى تسميه اولندى ورحمت عالميان اولوب صورى ومعنوى وظاهرى وباطنى وسرى وجهارى حميد وحامد ومحمود واحمد اولديغى محتاج برهان دكلدر (ترجمه) بزه كوندردى برذاتى كه مثلى كلمدى هيچ * حبيب الله دينلمشدر نبيمزدر محمد

فاعلم بانك ميت ومحاسب * فالى متى تبغى الضلالة والردى

بو بيتلر بعض كفرهٔ قريشه خطابا واقع اولمغله بيت اول وحدانيت بارئ تعالى بى بيان وثانيده سلطان السلاطين پيغمبران جنابلرينك دخى علوشان وترقب رجحان صاحبى اولديغى عيان ايليوب بيت ثالثده سبب تيقظ وباعث تحفظ اولمق انديشه سيله پند ونصحه آغاز ايدوب بيورركه * معلومك اولسونكه آبا واجدادك وسائر قوم اسلافك كبى سندخى (كل نفس ذائقة الموت) حكمى تحتنده داخلسن ودنياده مأكولات ومشروبات وملبوساتكدن ماعداسى يكان يكان استعلام وبو جهانك فناسنى بيلوركن اوامر الهيه يه عدم امتثالكدن استفهام اولنوركه اديان سالفه ده دخى روز روستاخيزك شدائد واهوالندن تحذير اولنه كلمشدر پس ضلالت وهلاك طريقنه روانه اولوب نتيجهٔ كارنيه انجرار بولور تفكر وانتباه

لازم دکلیدر اتصاف ایدوب حصن حصین توحیده کل ورسالت حقه یی تصدیق ایله دیمکدر - (ترجمه) مقرردر چونموت ایله حسابك روز فردا * ضلالتله هلاکی استمك تا کی قنی حد

اقبل علی الاسلام انك جاهل * وتجنب العزی وربك فاعبدا

(اقبل) اقبالدن امردر توجه ایله دیمکدر یاخود اعلم کبی اقبل قبول ایله دیمکدر علی بو ماده نك امر عالی اولدیغنی ایما ایدوب زائددر اسلامدن مراد دین مبین احمدیدر (لازمه) عزی ضم وشد ایله اعزك مؤنثیدر بنی غطفان پرستش ایلدکاری بتدر که براغاج ایدی فتح مکه ده امر همایون ایله اوتوز عدد سوارانه خالد بن ولید رئیس اولوب التی رمضانك یکرمی بشنجی کونی قطع ایلدی ضحاك دیرکه نخل قلعه سنده بنی کنانه نك صنمیدر بنی شیبان انك سدنه یعنی خدمتکارلری ایدیلر نظام نیسابوری تفسیرنده دیدیکی قبائل عربك اکثرینك بر معروف بتی وار ایدی (ود) دومة الجندل بنی کلبك (وسواع) بنی هذیلك (و یغوث) مذحجك (ویعوق) همدانك (ونسر) ارض حمیرده ذی الکلاعك (ولات) طائفده ثقیفك (ومنات) یثربده خزرجك (وعزی) نواحی مکه ده بنی کنانه نك (اساف ونائله) صفا ایله مروه ده وضع اولنمشیدی ذکر اولنان دومة الجندل فتحله اهل حدیث وضمله اهل لغت استعمال ایدرلر بر حصارك اسمیدر غالبا بعلبك کبی (فائده) امام سیوطی اتقان ایلدیکی اوزره قرآن کریمده اون درت صنم اسمی مذکوردر اول اوثانك بشی فی الاصل هر بری ابو البشر علیه السلامك اولادندن برینك نامی ایدی (ود وسواع ویغوث ویعوق ونسر) صکره قوم نوح پرستش ایلدکاری اصنامی انلرله بنام قیلدیلر اوچی دخی قریشك بتلریدرکه (لات وعزی ومنات) ایدی (ورجز وجبت وطاغوت ورشاد) که صنم فرعون بی عوندر وقوم الیاسك وثنینك اسمی (بعل) ایدیکه بك ایله مرکب بعلبك بلده سنه اسم اولدی دیدیلر (وزر) ایله اون درت اولور (ترجمه) ندر بو جهلك اقبال ایله اسلام ونجاته * تجنب ایله عزادن قول اول حقه معقد

واللات والهجرات فاهجرانی * اخشی علیك عذاب یوم سرمدا

لات) اصلنده لاه ایدی هایی اسقاط وتایی الحاق ایلیوب زعملرنده تقرب الی الله اولنان هرنسنه یه علم ایلدیلر وبیت سابقك شرحنده دخی کلام مفید واردر (هجر) فتحله هذیاندر وضمله سخن بد (سرمد) لفظ کریمدر استغراق الماضی والمضارع ایچوندر ابد کلمه سندن فرقی ابد انجق مستقبلك استغراقی ایچوندر عکسی

ازلدرکه زمان ماضینك استغراقنی مفید درسرمدده بوایکی معنی جمع اولمشدر
وطول زمانده اوچی دخی مستعمللردر ایکیسی جعلرینه اضافتیله ابدالاباد وازل
آلازال دینلکه زبانزد درو سرمد وضعا غایرده ظاهر وماضیده خفیدر
ویا مستقبلده محسوس وماضیده معنوی ملحوظدر دیدیلر (ترجمه) دخی لات
ایله هذیانیدن رجوع ایت بویله قالمه* سکا لاحق اولور البت عذاب یوم سرمد

(نطق آخر) انا اخو المصطفى لا شك فى نسبى * ربيت معه وسبطاه هما ولدى

انا) وزن ایچون اشباع ومعه تسکین اولنور (سبط) ولد الولد معناسنه نبیره که بونده
مراد حسنیندر (ولدی) اصلنده ولدای ایدی وزن ایچون قصر اولندی (مآل
محصل) بن جناب مصطفی علیه التحایانك حسبا ونسبا برادریمکه ایکی قرنداش
اوغللری اولدیغمز جهتدن هر بریمز آخرك عمزاده سیوز واخوت اخرویه دینیه
دخی میانمزده منعقد اولمشدر حتی جهانك کرم وسرورنده برابر بولنوب شدت
ورخاده انك حسن نظریله تربیت بولمشدر وانك کریمه زاده لری بنم اوغللرمدر
اخوت ماده سی حرف البادة دخی مذکور وحرف میمده (ع) وسبطا احمد ولدی
منهادیو بیوررر (ترجمه) بن دادر فخر جهانم نسبتم خیر نسب* آنکه اولدم تربیه
اوغللریمه اولدی جد

جدی وجد رسول الله متحد* وفاطم زوجتی لااقول ذی فند

جد) ایکیسی دخی عبد المطلبدن عبارتدر (متحد) واحد معناسنه (منفرد) دخی
نسخه در (فاطم) اصلنده فاطمه در ترخیمی وزن ایچوندر (لااقول) لااقول قول
ذی فند دیمکدرکه مقولدر لکن لیس هذا قول ذی فند تقدیرنده اولمق انسب
کورینور (فند) کذبدر (منقبه) قریش میاننده برسال قحط وغلا ظهور
ایلمشیدی ابوطالب فقرادن وکثیر العیال وبرادری عباس غنی ایدی ابوطالبك
مؤنتنی تخفیف ایچون موجود اولان اوغللرندن علی یی حضرت پیغمبر علیه
السلام خانهٔ سعادتلرینه آلوب وعباس دخی جعفری همخانه قیلوب
امورلرینی رؤیته تعهد ایلمشلر ایدی ابوطالبه عقیل قالمشیدی بو امره سبب
بودرکه مقدما سنهٔ ابرهه وسال فیلده سلطان دین ودنیا علیه التحایا قدمنهادهٔ
عالم شهاده اولدقده پدرلری آخرته کتمش بولنوب جدی عبد المطلب حفید بهینی
حضرت محمد امینی درعهده ایلمشیدی سکز یاشنه واردقده عبد المطلب دخی
رحلت ایلدکده جناب احمد ابوطالبك مختاری اولوب پدری عبد المطلبك وصیتی
اوزره حضرت امینك امرنده قیام ایلمشیدی انك حجر حمایه سنده وقت

ترو جلرینه دل قائم اولوب صکره تأهل یوردقده امور لازمه سنه حضرت خدیجه تکفل ایلدی (ترجمه) جدّرسول الله ایله جدّم بنم بردر همان * هم فاطمه زوجه مدر اولمز برسوزمده هیچ فند

صدّقته وجمیع الناس فی ظلم * من الضلالة والاشراك والنكد

(ظلم) ضم وفتحله در مفردی تا ایله ظلمتدر (اشراك) بونده حق تعالی یه شریك کتورمك (نكد) شدّت وخیرسزلق حتی عیش انكد مضایقه حالدر عیش ارغد مقابلی (ترجمه) بردمده تصدیق ایلدم بن آنی کیم بوجمله خلق * شرك وضلالده مقیم اولمشدی همجای نكد (منقبه) ابن اثیردیرکه حضرت مرتضی اکثر مورخین عندنده ابتدا اسلامه کلمشدر لکن بعضیلر دیرلرکه هنوز نابالغ اولمغله حقنده کفرك حقیقیسی دکل حکمیسی ایله دخی حکم اولنمزکه (یولد علی الفطرة) در اما اختلاف اندهدرکه نبوت ظهورنده بونلر یدی ویا سکز وطقوز واون اوچ واون درت واون بش واون التی یاشنده دخی دیمشلردر اصح اقوالده اون یاشنده ایدیکی قریبا حساب اولنور (السابقون السابقون) کریمه سی تفسیرنده ثعلبی دیرکه ابن عباس وجابر انصاری ونیجه لر دخی خدیجه دنصکره بونلرك اقرار نبوتلرینی تحقیق ایلدیلر (اول من صلی علی) حدیثنی ترمذی ابن عباسدن تخریج ایدربو بابده ترتیب جمهور علما اسلامدرکه نسوانده خدیجة الکبری واطفالده جناب علی المرتضی ورجالده ابوبکر صداقت آرا قابل اقراردر علی الاطلاق تبکیر اسلامی کنیهٔ ابوبکر ایله شهرتنه سببدر دیدیلر بونلرك قبل الاقرار حاللرینه حال فترت وزمان انقطاع شریعت دینور بوخسه (لیةولن الله) کریمه سی شهادتیله انلره کفر اسنادی خطادر معذب دخی دکلردر دیدیلر زیرا جمله سی موحدلردر خصوصا که قریش وسائر جدلری جناب خلیلك ملتنی مقرلردر لکن شریعت روح الله مندرس وارباب منقرض اولمغله طریق تقلید واجراسنی بیلمزلر ایدی (وما کنا معذبین حتی نبعث رسولا) قالدیکه سالبهٔ کلیه موجبهٔ جزئیه یی منتج اولور جمیع ناس اسلامده دکل ایدی دیمك بعض ناسك مسلم اولملرینه مانع اولمز وبو دخی مصرحدرکه ظهور نبوتده حضرت مرتضانك سنی بووجهله تقریب اولنورکه هجرتدن قرق تاریخنده اشهر اقوال ایله التمش اوچ یاشنده شهید اولدی التمش بش والتی سکز دخی دیمشلردر واون اوچ سال مکه ده بعد النبوه مدت اقامتلری تفریق اولندقده ابتدای نبوتده اون یاشنده بولنورکه وقت انتقال حضرتنده اوتوز اوچ یاشنده وابو بکر التمش ایکی یاشنده اولوردیدیلر رضوان الله علیهم اجمعین

فالحمد لله فرد الا شريك له * البر بالعبد والباقى بلا امد

بر) فتح وكسر موحده ايله دخى معنا بردر لكن فتحله اسم جلاله صفت اولمق ظاهردر پس جر اقتضا ايدر وباقى دخى اكا معطوف اولور ياخود البر بالعبد مبتدا وخبر جمله سى صفت اوله وقس عليه الباقى (امد) نهايت وپايان واندن بدل (احد) نسخه دردديلر (ترجمه) الحمد لله اول خدا بردر شريكى يوق انك * احسان ايدر قوللارينه باقى ودائمدر ابد (نقل) امام على واحدى جابر انصاريدن روايت ايدر حضرت امام بو شعرى كويا اولدقده جناب صاحب سعادت تبسم وتصديق بيورديلر وحكايت اولنور كه يهوددن برى جناب مرتضايى شرعه دعوت ايلدكده اجابت وقاضى شريحه واروب انكله زانو بزانو قعود بيوردقلرنده خصميله حين ترافعده برابر بولنمق لازم ايكن بووضعى موجب ظاهرا بر امر نمايان اولمغله سؤال مقدره جواب اولمق اوزره بو شعرى قائل اولدى ديو روايت ابتدا انشاد اولنمغى اقتضا ايلرنايدكه تذكر وانشاد بيوره لر رضى الله عنه (نطق ديكر)

وانى قد حللت بدار قوم * هم الاعداء والاكباد سود

(اكباد) كبدك جمعى جكرلردر (سود) اسودك جمعيدر اكبادك سياه اولمسيله وصفدن مراد عداوتدر (ترجمه) مسافرت ايله ايتدم سراى قومه نزول * قومى يوزلرى قاره جكرلرى كبى سود

هم ان يظفروا بى يقتلونى * وان قتلوا فليس لهم خلود

(وهم) دخى نسخه در (ترجمه) ظفر بوليدى بكا كربنى ايدردى شهيد * بنى شهيد ايدنلر بولورمى بونده خلود (رجز)

اطعن بها طعن ابيك محمد * لا خير فى حرب اذا لم توقد * بالمشرفى والقنا المسدد

(اطعن) كرك طعن بالسنان وكركسه طعن باللسان عند التحقيق ايكيسى دخى اصلنده اولكى بابدن امر اولوب اوچنجى بابدن دخى لغتدر ديديلر (محمد) مناداى محذوف الحرفدر يا محمد تقديرنده در وزن ايچون موقوفدر لكن اندن بدل (محمد) نسخه سى اندن اولادر وبنه خطاب اكا اولمغى منافى دكلدر وبو رجز كندى اوغلى ابو القاسم محمد بن حنفيه يه خطابا صادر اولمشدر كه حضرت مرتضانك فاطمه جنابندنصكره تزوج ايلديكى خوله بنت اياس بن جعفر ويا بنت جعفر بن قيسدن اولان اوغليدر خوله بنى حنيفه قبيله سندن اولمغله محمده ابن حنفيه دينور سردار انبيا سردار خدا تعالى عليه التحايا جنابلرى خوله يى خانهٔ مرتضاده كوروب تبسم بيورديلر سببندن استكشاف اولندقده حضرت مرتضايه

بیوردیلر که بندنصکره سن انی تزوج ایدرسین واندن برولد ظهور ایدر بنم اسم
وکنیه‌می اکا تعیین ایله واقعا جمله‌ٔ تقریرلری تحقیق اولندی وشیعه‌ا کا مهدیدر
دیدکلری حرف الباده (ع) هنالك لا ینفع الظالمین) بیتنده بحمشدر (منقبه)
ابو طالب مکی قوت القلوبده تصریح حسین یزدی یازدیکه وقعهٔ جمله‌ده
جناب مرتضی اوغلی محمدی عسکره تقدیم ایلدکده انلرکیروقالوب بوقتنهٔ عمیاده
مقدم بولنوب آتشلره یانمق کارعقلا دکلدر دیدکده حضرت حیدر دخی
بیوردیلر که اول وآخرینی احاطه ایدوب ورئیسی بابالك اولان فتنه عمیا دکلدر
(اذالم توقد) یاندیروب شعله‌لندرلمدیکی وقتده دیمکدر حربده یانمق تعبیری ادای
بلیغانه واستعارهٔ نازکانه‌درکه لفظ کریمده دخی (کلما اوقدوا نارا للحرب) واقع
اولمشدر حتی اثرده دخی اولان (حمی الوطیس) مثل شریفی سابقا یازلمشدر
(مشرفی) فتح میم وراایله مشارفه منسوب قلج دیمکدرکه قاعدهٔ نسبت برکلمهٔ جمع
علم اولمدقجه مفردینه زد اولنور مشارف شامك کویلرندندر رماحك خطه
نسبتی کبی (والقنا المسدد) جمله‌سی حالیه‌در مسدد قوت وسداد صاحبی مزراق
دیمکدر (ترجمه) بدروش نیزه زن اول اولمق استرسن محمد * حروبك خیری
اولمزایتمینجه تا که موقد * انی نار سیوف ونیزه وتیر مسدد (بیت)

اریدحیاته ویریدقتلی * عذیرك من خلیلك من مراد

بو بیت لطیف حقنده اساس البلاغه‌ده جارالله علامه دیرکه بو بیت عمرو بن
معدی کرب کلامیدر حضرت امیرك اولدیغی روایته کوره ابن ملجم مرادی‌یه
ایمادرزبرا یازدقلری اوزره مقدما کلوب ملاقات ایدوب عطیه‌لرینه نائل
اولمشیدی بعض کشوفه‌ده آثر کلام ظهوری دخی مرور ایلمشیدی (عذیر) تقدیم
مهمله ایله درعذرخواه معناسنه‌در اساسده بو بیتك مفهومی شیخ رضینك راضی
اولدیغی معنی تأییدایدرکه حرف بای موحده‌ده (ع) عذیرك من ثقة بالذی)
بیتنده مذکوردر لکن بونده تقدیم معجمه نسخه‌سی خوشدرکه سکا عذرایدن
کمسنه اخلای صورت میاننده قبیلهٔ مراد دندر دیمك اولور مراد تعبیری
خوش واقع اولمشدر (ترجمه) استرم آنك حیاتك اول بنم قتلم دیلر * عذر
ایدن قوم مرادك بعضیدرای نامراد (منقبه) چونکه حضرت مرتضی
علی نبینا وعلیه التحایا نهروانده خارجیلرك قتلندن فارغ اولوب کوفه‌یه کلدی
عبدالرحمن بن ملجم المرادی نام خبیث انلردن مقدم کلوب خبر فتحی سویلمشیدی
قطام بنت اصبع نام برصاحبة الجمال فاحشه وارایدی نیجه مدتدرا کا عاشق

اولمغله اني تزوج مراد ايدوب رضا ويرمز ايدي ينه طلبكار اولدقده ديديكه جناب
مرتضايي قتل ايدرسن سكا رام اولورم زيرا علي بنم بابامي قتل ايلمشدر والا
محالدر ديدكده ابن ملجم ملعون دخي سوداي خام ايله ديديكه انك قتلني تعهد
ايده‌مم الا بركره قلجله على الغفله ضرب ايلمك ممكندر شارح فقير ديرمكه حرف الفدء
(ع) اذا مارأس اهل البيت ولي * بيتي شرحنده ابن ملجم ملعونك ايكي رفيقي
وار ايدوب ابن العاصي وابن ابي سفياني وكندي دخي جناب اميري قتل ايله زعملرنجه
امت محمدك آسايش حاللرينه سبب اولمق اوزره مشورت ومكه‌ده اتفاق ايدوب
بو عهد اوزره كندي نفس خبيثلرين فدا ايدوب روبراه كوفه اولديغي اهل حديث
وتاريخ ميانانده معروف واصحدرا كانظرله معشوقه سنه وعدا ايلمك نقلي قطعا
توفيق قبول ايلمز ازين جانب حضرت حيدر كرار ماه رمضانده كوفه‌يه كاوب
مسجد كوفه‌ده منبره صعود وخطبه ايدوب بعد الحمد والثنا والصلاة على سيد
الانبياء امام حسن طرفنه توجه ايدوب بيورديكه يا ابا محمد بو آيدن قاچ كون كچدي
امام حسن دخي اون اوچ كون كچدي ديو جواب ويردكده امام حسين سمتنه
باقوب يا ابا عبد الله بو شهر صيامدن قاچ كون قالدي بيورديلر جوابنده اون يدي
كون قالدي ديديلر پس مبارك آق صقالني الينه الوب بيورديلركه (والله ليخضبنها
بدمها اذ انبعث اشقاها يعني قسم برب العالمين كه بو آق صقالي اشقيا قانه بويارلر
ديوب بو (اريد حياته) بيتني انشاد بيورديلر بو سخن پرمها بتدن ابن ملجمك
درونده بر خلجان حاصل اولوب حضور شريفنه كاوب ديديكه يا امير المؤمنين اشته
ايكي اللرم حضور شريفكده امريكه مطيعم انلري قطع ايله پس حضرت مرتضى
بيورديكه نيچون قطع ايده‌يم بوندن اقدم قولا وفعلا سندن جرم وجنايته دائر
امر ظهور ايلمدي سبب ندركه بو خلجانه دوچار اولدك بو كلامده بنم مرادم سن
دكل ايدك بن من طرف القدر عيان اولان امري افاده ايچون سويلدم كه پيغمبر
عليه السلام بكا خبر ويرمشيديكه بنم قاتلم مرادي قبيله سندن بر كسنه اولاسنه
كركدر حتى اصل ماده‌يي نقل ايده‌يم اكر سكا واقع اولديسه سنسين بودركه اي
عبد الرحمن سنك صباوتكده يهوددن بر حاضنه‌ك يعني دايك ودايه‌ك وارميدي
وبر كون اول يهوديه سكا اي حضرت صالحك دوه‌سني سيكير اين كسنه‌نك
قرنداشي ديو خطاب تعزير كونه ايلديمي ديدكده ابن ملجم دخي تصديق ايلدي
حقيقت حال آشكار اولمغله مرتضى كرم الله وجهه كلامك بقيه سندن سكوت
ايدوب قالقوب سعادتخانه لرينه كيدوب دفع مجلس ايلديلر اون يدنجي كون

اولدقده حضرت حسنه بیوردیلرکه (ع) سریله یا که ایچمدن سو بلنور) که بو آنده
بن قتل اولنورم دیوب مسجده توجه ایلدی برروایتده واروب نمازه مشغول
اولدی ابن ملجم ملعون دخی اسب خباثتنك لجام عزمن سوی مسجده عطف واماله
ونا کاه سل سیف حیف ایدوب نمازده ایکن برکره حضرت امام المسلمینك مبارك
باشنه ضرب ایلدی خندق غزاسندن عمرو بن الودنام خبیثك ضربی محلنه
تصادف ایلدکده حضرت امیر دوشوب وابن ملجمی اخذ ایلدیلر حضور شریفنه
کتوردکلرنده بیوردیکه نیچون اینتدك وکیمك امریله بندنصکره اولادیمی یتیم
قیلدك ابن ملجم ملجم معنوی اولوب اصلا جواب ویرمدی * پس (وکان امر الله
قدرا مقدورا) دیوب زندانه ایصالیله امر بیوردی اخشام اولدقده حالنی سؤال
ایلیوب اسیریکزه طعام کوندردیکزمی دیدی جوابنده کوندرمدك دیدیلر طعام
ارسالیله تنبیه ایلدی ماه رمضانك اون یدی ویا یکرمی برویا یکرمی یدنجی کیجه سی
واصل الی الله اولدی جمعه کیجه سی مجروح اولوب اوچنجی کونی تسلیم روح
پرفتوح ایلدی (شعر) ولا عار للاشراف ان ظفرت بهم * کلاب الاعادی من
فصیح واعجم * فحربة وحشی سقت حمزة الردی * وحتف علی من حسام ابن ملجم
(مسئله) فقها اختلاف ایلدیلرکه مقتولك اولاد صغاری اولسه قاتلك قصاصی
جائزمیدر دکلمیدر امام ابوحنیفه ومالك جوازینه ذاهب اولدیلر دلیللری امام
حسنك ابن ملجمی پدری یرینه قصاصیدر وامام شافعی دکلدر دیدی لکن امام
حسن انی قصاصا قتل ایلمدی حدا قتل ایلدی وبونی تأیید ایدرکه ابن اعثم
وسائرلری روایت ایدر جناب مرتضی بیوردیکه ابن ملجمی حبس ایدك اکربن
اولورسم بنی قتل ایلدیکی کبی انی دخی قتل ایدك دیدی زیرا ذاتی اولان کرم
واحسان انتقامه مانعدرکه دیمشلر * دشمندن انتقام کبی وارمیدر صفا * اما بوذوقه
آه مروت قومزبنی * لکن لاتأخذکم بهما رأفة فی دین الله * وفقنجه
اجرای حد واجبدر دیدیلر (بیت آخر)

الا یا ایها المغرور بالقول والوعد * ومن حال عن رشد المسالك والقصد
بو بیتده دخی ابن ملجمه تعریضی واضح ومعشوقه سنه اولان وعدی لایح قیلمشدر
حال حولاندندرکه (یامحول الحول والاحوال حول حالنا الی احسن الحال) فقرهٔ
خاتمه سی بومادهدندر طریق رشد وسداددن انحراف ورفتار اعتدالدن توجه
سمت خلاف معناسنه (مسالك) طرقکه مفردی مسلکدر (قصد) سرف ایله
قصور بیننده اعتدال (ترجمه) ای وعده وکفتار ایله مغرور اولان احمق بلمید *

راه ضلالك ذاهبى رشد مسا لكدن بعيد (رجز)

خلوا سبيل المؤمن المجاهد * فى الله لا يعبد غير الواحد * ويوقظ الناس الى المساجد (يوقظ) فا ايله دخى نسخه دركه دوندرردېمكدر لكن قاف ايله اويا ندرريجدار وآكاه ايدرديمكدر مآلى ظاهردر (ترجمه) يولن آچ تاكه مؤمن مجاهد * كاولور انجق انك معبودى واحد * ايدرخلقى دخى سوق مساجد

(الذال المعجمة)

اغض عينا على القذى * وتصبر على الاذى * انما الدهر ساعة * يقطع الدهر كل ذا (معلوم) اولەكه بوشعر بحر خفيفدندر لكن اصل سالمى هر بيتى عادتا مسدس الاجزاء ايكن بونده مثمن الاجزا صدور ايلمش تجنس اولندقده فارسيده دخى (رود كى) بو بحرك مثمننده بر آبدار غزل سويلديكى ظاهر اولديكه مطلعى بودر (نظم) كركنندى مرا يارى بغم عشق ان صنم * بتواند زدودزين دل غمخواره زنك غم (اغض) مزيددندر كوز يكى يوم اغماض ايدوب كورمزلن ديمكدر (قذى) كوزه دوشن چوپلرواحدى تاايله قذاة در (تصبر) صبر ايلمكده تكلف ايله وزحمته تحمل ايله تجمل قيل ديمكدر مآلى ترجمه دن فهم اولنور (ترجمه) چشمپوش اول جهاندن قيل درونه صبريكى نافذ * كچوربرساعت عمرى هر آن مولايه اول عائذ

(الراء)

ايا من ليس لى منك المجير * بعفوك من عذابك استجير

(مجير) حق طرفندن عبدك مستحق اولديغى عذاب وعقابدن ويا خلق يديله ظهور ايدن جوروآذادن انقاذ وتخليص ايديجى (ومستجير) آكا طالب ديمكدر (مآلى) سنا جاندركه اى بنم مددهر حالده كنديته منحصر اولان ربم سندن طلبكار عفو وعنايتم ديمكدر (ترجمه) اى خدا سندن بنى تخليصه يوقدر برمجير * پس عذابكدن سنك عفوكله اولدم مستجير

انا العبد المقر بكل ذنب * وانت السيد الرب الغفور

(سيد) لفظى بالاده تصحيح اولندى لكن استعمالى عباده مخصوص دردينيلر (سيد الملائكه وسيد الحيوان) دينلمز بوقول صورت اضافتنده دركه سيد العباد خالق العباد وملجأ معناسنه مستعملدر والا مطلقا عامة ماسوا حقنده سيد اولمسى نقلا السيد الله حديث شريفندن دخى آشكار اولوركه جامع سيوطيده مذكوردر بو بيت بليغده ابتدا عبديت وصكره كنهكار اولديغنه اعترافنى تصريح ايلدى بعده

حق تعالی جمله نك ملاذی اولوب صكره تربه ظاهر وباطنده دخی بالواسطه وبی واسطه انك سوی دلجویندن افاضه اولندیغنی اقرار ایدوب کندی متصف اولدیغی جرم وجنایتنك مغفرتی دخی انك ارادۀ کلیه سیله اولدیغنی افاده ایلدی اصلا جرم صاحبی اولمسه دخی کشی ذنب وجودی معترف اولمق لازمدرکه ماسواده کویا اعمالك سیئه سی مقامنده بولنمسی محتاج عفو وغفران اولمقده کافیدرکه حق تعالی عفو وغفور اولمغه سزاوار اولدیغی کبی عبد دخی کنهکار اولمغه شایان ومغفرته لیاقتی عیاندر یعنی انسانه نظرا معان ایله دقت اولنسه کنهکارلغی کندینك بجلمش خفتانیدرکه اول مرتبه مغفرت کندینه چسباندر حتی بعض اهل کمال دیمشدر (مناجات) الهی آدم اوغلانی مسکین وبیچاره وآواره وبیمقدار نه کمال تحصیل ایتسون اوغلاناق پستلك یکیتلك ایسه مستلکدر پیرلك ایسه مستلکدر اکر آج اولسه دیوانه وطوق اولسه بیکانه اولور اویوسه جیفه اولور اویانق اولسه متحیر وبیمقدار اولور همیشه عجز قرینی وخوف دائم مقارنی اولور اکر معرفته چالشسه خطاب کلورکه وماقدروا الله حق قدره اکر شفاعته طاینسه قولاغنه (من ذا الذی یشفع عنده الا باذنه) نداسی یتشور اکر مقید اولمسه (ان بطش ربك لشدید) ایله تهدید اولنور اکر کورمك استرسه (لا تدرکه الابصار وهو یدرك الابصار) دیو عتاب اولنور اکر نشانن طلب ایلسه (لیس کمثله شیء) ودخی (عن الافهام بعید) دنیلور اکر بلمك استرسه (لا یبلغه العقول والافکار) دیو خطاب اولنور وبالجمله آدم اوغلانك ضعف وبیچاره لکن وحیرت وحرمانن نیجه کوکل بیله ونه نك کبی دیللر تقریر ایلیه * آه آه آه الی یوم القیامة امان امان امان الی ماشاء الله (ترجمه) هرکاه معترف برعبد پرجرمم ولی * سن خداوند صمد سین مغفرت اسی قدیر

فان عذبتنی فالذنب منی * وان تغفر فانت به جدیر

(جدیر) لایق وسزاوار معناسنه در (نتیجه) یارب اکر سن عذاب ایدرسن بکا لایق وار کر مغفرت ایدرسن سکا لایق اولانی ایشلمش اولورسین دیمکدرکه بو مآلده شیخ طوغانی زاده دیمشدر (قطعه) صقین سلب ایلیوب سن اختیاری * ایدوب جرمی دیمه کیم سندن اولدی * انکچون کیر ومقبول اولدی آدم * اولوب نادم دیدی کندمدن اولدی * (ترجمه) کر عذاب ایلرایسك جرم وقصور مدر بنم * مغفرت ایلرایسك پس لطفنه اولدی جدیر (نطق آخر)

دواؤك فیك وما تشعر * وداؤك فیك وما تبصر

(دوا) فتحله درکه علاج دیرلر سبب شفا اولان امردر صوری اولسون
معنوی اولسون (مانشعر) اوّلکی بابدن شعر علم وفهم وادراك معناسنه اولور
سن اکلمزسین دیمکدر نظمه شعر دیدیلر اهلی تام الشعور اولمق لازم
اولدیغندندر زیرا شعرك جید واعلاسی قوت شعور وحدت ذهنه محتاج اولدیغی
ایچون یاخود سائر معارف کبی اولیوب علمه موقوف اولمق سببیله دردیدیلر
(داء) فارسیده درد دینور دوانك ضدّیدر (توجید) دوادن مراد حقیقة
الحقایقدرکه جمله نك مقصودی اودر اهل توحید مسلکنده * وحدتی کشته
کثرتش طاری * درهمه ساری ازهمه عاری * سری اوزره جمیع ذراتده ساری
اولوب محجوبلر اندن غافللر دردیرلر دردن مراد وجود حقیقی یه وصوله مانع
اولان تعین موهومدر (لب معنی) سنك مطلوبك اولان علاج ینه سنده در لکن
اکا فطانتك یوقدرکه ترکیده ده دوشمدك دیرلر کذلك سن علاجنی جستجو
ایلدیکك درد دخی سندن حاصل اولمشدر آخردن کلمه دکلدر اما آنی امعانك
یوقدر (ترجمه) کندیکی کتر صانورسین کوزیجك جرمك صغیر * عالم اکبر
دورلمش سنده ایتمزسین نظر (فتح) صوفیهٔ کرام (کثرهم الله تعالی الی یوم القیام)
بیوررلرکه اسم ذات که الله لفظ شریفیدر اسماء باقیه اوزره مقدمدر وجمله ده
ظاهردر وجمله یی مشتملدر ومظهر اسم جلال اولان حقیقت انسانیه دخی سائر
اسمائك مظاهری اوزره مقدمدر واول حقیقت دخی سائر حقایقده ظاهر وسائر
حقایقی مشتملدر وظهوری اعتبار یله عین اشیا واشتمال ملاحظه سیله کلدرکه
سائر اشیا انك اجزاسیدر اشته اکا بناء فاضل قیصری فصوص شرحنده دیرکه
حضرت مرتضی اثنای خطبه ده بیوردیلرکه (انا نقطة باء بسم الله وانا جنب الله
الذی فرطتم فیه وانا القلم وانا اللوح المحفوظ وانا العرش وانا الکرسی وانا السموات
السبع والارض) صحو طاری اولوب عالم بشریته کلدکده عذر ایدوب الفاظ
سکریه دندر بیوردیلر وآسمان وزمین وجبالك تحملدن ابا واستنکاف ایلدکاری
امانت معروضه که انی انسان حامل اولمشدر اسم الله مظهریتی وجمیع اسمائك
جامعیتیدر دیدیلر (وخلقت بیدی * وعلم آدم الاسماء کلها) بو جامعیته اشارتدر
اجزای عالمك جمله سی حقیقت انسانیه یه مربوطدر وانك برکت وجود یله
مضبوطدر (نکته) قوت القلوب صاحبی دیرکه فلکلر بنی آدمك نفسلر یله دور
ایدرلر وشیخ اکبر ابن عربی نسخهٔ اسحق تام تألیفنك خطبه سنده دیرکه * الحمد لله
الذی جعل الانسان الکامل معلم الملك * وادار سبحانه وتعالی تشریفا وتنویها

بانفاسه الفلك * يعني انسان كاملي استاذ املاك ايدوب انك نفسلريله ادارهٔ افلاك
ايدن حق سبحانه وتعالى يه جمادلسون ديمك (ورفع السموات بغير عمد ترونها)
كريمه سنده عمد صوري يي سلب ايله اعمدهٔ مستوره يه اشارت وار در انلر كمل
افراد انساندركه انلره اوتاد ديدكلري بو جهتدندر وبو حقيقت جامعه درخت
وجودك ميوه سيدر اصل مبدأ درخت اولان تخمي مشتملدركه بيورلمش
(كما بدأكم تعودون) (لطيفه) اهل معما اشارتلرندندركه برلفظك قلبي وسطيدر
مثلا عبدك قلبي بادر شيخ اكبر فتوحاتك بشنجي بابنده تصريح ايدركه (بالباء ظهر
الوجود وبالنقطة تميز العابد عن المعبود) صوفيهٔ كرام عندنده اصطلاحدركه با
حقيقت محمديه درپس (يسعني قلب عبدي المؤمن) حديث قدسيسنده قلب عبد
تعبيري نقطهٔ نكتهدن خالي دكلدر شيخ ابومدين بيورر ديكه اثناى شهودمده
مشهودم اولان هرشيء اوزره حرف باء يازلمش مشاهده ايدردم بحث باء ونقطه
نيجه رساله لرله تفصيل اولنمشدر

وانت الكتاب المبين الذي * باحرفه يظهر المضمر

(كتاب مبين) نفس كليه دركه صوفيهٔ كرام وحكما عقل اول وام الكتاب دخي ديرلر
وجسم كلده منطبعه اولان نفس كتاب محو واثباتدر وانسان كامل مجموعهٔ كتب
الهيه در وروح اعتباريله ام الكتاب وقلب اعتباريله كتاب مبين ونفس اعتباريله
لوح محو واثباتدر (مبين) ابانه واظهار ايديجي (احرف) حرفك جمع قلتيدر بونده
مراد اعيان وصوردركه هيولئ كليه يه طاريدر نفس رحماني تعبير اولنور * سيد
سندديركه حروف عاليه غيب الغيوبده كامنه اولان شؤن ذاتيه درشجرلك نواتده
كموني كبي وشيخ اكبر ابن عربي قدس سره جنابلري * كنا حروفا عاليات لم نقل *
متعلقات في ذرى اعلى القلل * سخنيله اني مراد ايدركه بقيه سي بودر * انا فيه
ونحن انت وانت هو * والكل في هو هو فسل عمن وصل * وحضرت شيخ اكبرك
بونظمني شرح كبي برمنظومه ايدوب شيخ مغربي بيورر * لقد كنا حروفا عاليات *
نزلنا في سطور سافلات * ظهرنا بعدما كنا خفيا * وصرنا الآن كل الكائنات *
وما الاكوان الا نحن حقا * فانا كائنات الممكنات * اذا صرنا العوالم والمراتب
وذاتا ثم اسماء الصفات * تحجبنا بنا عنا الدينا * ووقفنا بعده في المشكلات * نسينا
عهد ايام الوصال * ولم نذكر عهود السالفات * رسول جاءنا بعد ذلك * علمنا
منبيء بالمعجزات * وعافينا لنا منا الينا * وسرنا اتقينا عن جهات * عبرنا عن
نفوس زاكيات * وعن رب الذوات القابلات * وصلنا واتصلنا واتخذنا * بذات

العين صرنا عين ذات * وفى التفصيل لم يوجد سوانا * ولم يوجد كذا فى المجملات
وشيخ مصرى خلوتى (ع) هر دمده سماوات حروفه سفرم وار * ديوب وبر كفته ده
دخى (ع) طاغيلوب تركيبم اوتوز ايكى حرف اوله تمام * بيوردقلرى كلام وامثالى
مشرب شيخانه در قالديكه مسئلهٔ وحدت تفهيمنده معبود حقيقى يى حروف
هجا اوزره اعضاى محسوسه ايله وصف ايلمك سمتى حروفيه نك مردود اولان
مسلككيدركه بحر الكلامده ونور الهداده تفصيل ورد اولنمشدر (وانلرك) جاودان
نام صغير وكبير فارسى كتابلرى كه برى فضلك وبرى افضلكدر ذاتنده تصوفده
بر مجموعه در لكن كبيرى خامس كتب خمسهٔ منزله در فضل مقتوله سوى سمادن
نازلدر ديو اعتقاد لرى اكر واقع ايسه سلس القولدن بر افضلات مقوله سى
اولمش اولور (العهدة على الراوى كرسالة النقطوى (مضمر) قلبنده كيزلى اولان شى
وبونده مراد اسما وصفات الهيه دركه سرا پردهٔ عزتده پنهان ايكن مرايا ومجالى
اكواننده ظهورى اوله سندن عبارت اولان كتاب مبينك حروفى واسطه سيله در
(ترجمه) كنديكى اكاه دلكدر اول مبين اولان كتاب * آشكار اولور حروفندن
انك سرقدر (نكته) مضمرك حروف واسطه سيله مظهر اولمسندن بودخى
منفهمدركه فواتح سورده اولان حروف مقطعه حقنده متأخرين علماء دلالاتدن
تأويلات استخراجنه جدايلديلر اكرمكنون ومكتوم قالمق مراد الهى اولمسه
انزال بيوجه اولور ديو يازدقلرى مزايادن برى بودركه اول حروف سرقدره
ظرو قدركه جناب پيغمبره افاده اولنوب انلرك معلوملرى وسائرامتدن
مكتوملريدر وقتيله آشكار اولدقده قطعا چون وچرايه ناسك مجاللرى اولمسه
كركدر ديديلر كه حق تعالى بيورر (ومايعلم تأويله الا الله والراسخون فى العلم)
لفظ كريمنده واوى عاطفه در ديديلر لكن متقدمين واوى استينافيه در الراسخون
مبتدا اولوب خبرى يقولون جمله سيدر ديديلر آمنا بالله وبقدره وقضاه (معرفة)
اظهار مضمر حسابده برلغزدركه مثلا بركسنه سورهٔ اخلاصدن برحرفى اضمار
درون ايلسه اكا بودرت مصرع اوقنوب قنغيسنده اول حرف وار ايسه لاعلى
التعيين خبر ويرر انلرك اولكى مصرعى براعتبار اولنوب ايكنجى ايكى واوچنجى
ضعفيله درت ودردنجى دخى ضعفله سكز ديمشدر اول حرفك بولنديغى مصرعلرك
رقملرى جمع وحروف ميزان برر برر سر الاعداد اولنور عدد مجموعك منتهى اولديغى
حرف خبر ويريلور كه اضمار ايلديكى اودر مصرعلر بونلردر * من در شرفم بعلم دفتر
مطلق * شمسم قمرم شريك زهره زشفق * هر كوهر ودر زلؤلؤ لالافر * كوينـد

زتحت وفوق یك حق یکحق * میزانی بواون بش حروف مرتبهٔ مرکبه در .

(بسم الـه رحسنی فـو د کـف
١٥ ١٤ ١٣١٢١١ ١٠٩٨٧ ٦ ٥٤ ٣٢١ .

فلا حاجة لك فی خارج * یخبر عنك بما سطروا

مصرع ثانیدن بدل (ع) ففکرك فیك وما تفکر * دخی نسخه در بیانی ظاهردر (ترجمه) پس سکا حاجت دکل خارجدن استخباره هیچ * لوح قلبه قیل نظر و برراوهر شیدن خبر (فتح) بو بیتك مألی حضرت امیرك بوکلامنی دخی تأیید ایدر که صفین وقعه سنده عسکر معاویه مغلوب اولمق صورتنی حس ایلدکلرنده حیله یه سالك اولوب مزراقلر اوزره مصحفلر آویزه ایلدیلر کویا حکم مصحفه دعوت ایدوب امرحقه راضیوزاکرقارشو قورسکز حق تعالی یه وکلامنه واحکامنه معارض اولورسکز دیمك مراد ایلدکلرنده حضرت امیر مرادلری حیله اولدیغنی بیلوب کشفا بیوردیلرکه (انا کلام الله الناطق) یعنی حق بنم بدمده درانلرك رفع ایلدکاری مصحفلر کلام الله صامتدر لکن بن کلام حقك ناطقیم دیمك اولور بوسیاقده شیخ اکبر بیوررر * انا القرأن والسبع المثانی * وروح الروح لاروح الاوانی * فؤادی عند مشهودی مقیم * لشاهده وعند کم لسانی (بیت)

العلم بالله جماع الشکر * والجهل بالله جماع الکفر

(بالله) باالصاق ایچوندر لکن قسمیه اولمق خوشدر جماع کتاب وزننده وجمع کبی مصدر بمعنی الفاعلدر جمع عددی مراد اولمق (الخمر جماع الاثم) حدیثندن منفهمدر کفر انکار نعمت معناسنه اولدقده شکره مقابل کفران النعم دیمك قصد اولنور (ترجمه) حقی بیلمك جمع ایدرهر نعمتك شکرین پسر * بیلمك هرکفری جمع ایدرسن اندن قیل حذر . (نطق)

اذا المشکلات تصدین لی * کشفت غوامضها بالنظر

(اذا) دخی نسخه در (مشکلات) ملتبسات (تصدین) ماضینك جمع مؤنثیدر عارض اولدی دیمکدر تحتنده مستترهن مشکلاته راجعدر (غوامض) غامضك جمعیدر غامض واضحك ضدیدر وانك یرنده (حقایق) نسخه در پس اندن مراد دهرك تبدلیله تبدل ایلمیان مسئلهٔ ثابته در (نظر) بونده تأمل وتفحص دیمکدر (ترجمه) هرندم برمشکل ایتسه خانهٔ دلده قرار * ایلرم نورنظر ایله نهانن آشکار

وان برقت فی مخیل الظنون * عمیاء لایجتلیها البصر

(برقت)

(برقت) تلألؤ ایلدی ویار لدی دیمکدر (عمیاء) مشکوك ومستور اولان مسئله (لایجتلی) امر معروضه نظر ایلمز یعنی انی استخراج ایلمکده عاجز اولوب دقت وامعان ایدوب مأیوس اولمق سببیله باقمز (ترجمه) کر محل شکده وشبهه عارض اولسه اشتباه * کیم انك کشفنده عاجز قالسه چشم خیره دار

مقنعة بغیوب الامور * وضعت علیها صحیح الفکر

(مقنعة) تفعیلدن مفعولدر قناع ایله مستوره دیمکدر (غیوب) غائبلرکه حاضرك ضدیدر (فکر) جنسدر واحدی فکرتدر صحیح الفکر برنده جسام العبر دخی نسخه درکه اعتباره شایان امور جسیمه دیمکدر (عبر) فکر کبی عبرتك جنسیدر عبرت نظر والتفات ایله کیشی یه بطریق الانتقال حاصل اولان پند (ترجمه) یعنی امر غیبله پوشیده اولسه مشکلم * ایلرم فکر صحیحی آکا همدم یارغار

معی اصمع کظبی المرهفات * افری به عن ثیاب السیر

(اصمع) فی الاصل قولاغی کوچك کسنه دیمکدر قیافتنامه قولنجه ذکای طبع وجودت رأی نشانه سیدرکه بوندن رأی رزین عازمدن عبارتدر اکرچه اصمعاندن بری دخی ذکی ومتیقظ اولانه قلبدر لکن بربیت صکره قلبی مستقل یازدیغی جهتدن بونده فقط رأی جید قصد اولنور (ظبی) اصلنده ظبین ضم وکسر ایله در اضافتله نون ساقطدر جمعدر ظباط کبی ومفردی ظبادر اصلی ظبو اولوب واودن بدل هاء لاحق اولدی لغتده ظبه اوقك جارحه سیدر قلجده دخی آغز طرفی مراداولنور که ابن زهیر دیمش (تعادر ایمانهم بینهم * کؤس المنایا بحد الظبینا (مرهفات) بلنمش و کسکین قلجلر سیوف حداد کبی (افری) افطع واشق معناسنه کسرم دیمك لکن اصلاح ایچون اولان قطعده زبانزددر (سیر) فکر کبی سیرتك جنسیدر سیرت روش وطرز وطورکه هرکسك خاصهٔ مظهر یتندن پیدا اولور (ترجمه) حدت شمشیر فکر وفهم البت جزم ایدر * رشتهٔ اشکالی هم ایدر جابی تارومار

لسان کشقشقة الارحبی * او کالحسام الیمان الذکر

(شقشقه) کسر ایله اسرك دوه نك اغزندن چیقاردیغی جکر کبی قرمزی نسنه در (یمان) اصلی یمنی اولوب یادن الف بدل قیلندی پس یمانی غلط اولور (ذکر) اسم آلت معروفدر بوندن معنای دیکری اولان بولاد مراددرکه حدیدك شدید اولان نوعیدر چلکدن قویدر (مألی) وصف سابق ایله موصوف بنم قلبم اولدیغی کبی شقشقهٔ اشتر سرمست کبی ویا بولاددن مصنع تیغ هندی کبی تیزاندر تیز زبانم

واردر (ترجمه) پس لسانم بلبل حکمت نوادردم چکر * یا که بر شمشیر پولاد عیان آبدار

وقلب اذا استنطقته الامور * اربى عليها بواهى الدرر

(قلب) لسان اوزره معطوف وعاطفی محذوفدر (استنطقت) ماضئ مؤنثدر مصدری استنطاق سویلتمك (امور) بونده عهدلك افاده سی وسباقین قرینه سیله مقصود عموم واکدار در (اربى) افعالدر ماضیدر زیاده اولدی دیمکدر ثلاثیسی ربا معروفدر که ربح دیرلر صورت بیعده اولمغله جادهٔ شرع شریفدن منحرفدر (بیت) ذکر ودوران دنیجك صوفیه تاوانی دیر * دور شرعی دیسه لر زاهده ظب ظب صحیرز (بواهى الدرر) موصوفنه مضافدر الدرر البواهى ایدی جمعلردر مفردلری درة بهیة در (نتیجه) بنم برقلبم واردر که (ع) بلبل شوریده یی هجران کاز آر اغلادر ناطقه سنجه سوزه کلسنه دردوغم سبب اولور اشته اول سبیله محنساز اولسه کویا که سمط بهایه من وارید صفا نظم ایدر وبویله خیال اولنور که طوطئ دله هم وغم وغصه شکرستان لطافت اولوب کمال بلاغت وفصاحتی اول آیینهٔ حالمدن منعکس اولور بنم ذهن وقادو طبع نقادم عادت بلغایه مخالفدر (ترجمه) قلبم استنطاق ایده حکمتله چون امر عجیب * حل ایدر مشکللری ایلر جواهرلر نثار

ولست بامعة فى الرجال * اسائل هذا وذا ما الخبر

(امعه) کسر ایله ومیم مشدده ومهمله نك فتحه لریله اول کمسنه در که هر کیمی کورسه سنکله یم دیر لکن بلادت وحماقتندن ناشیدر (اسائل) ضمله در مفاعله بابندن نفس متکلمدر اقاتل کبی (ترجمه) عاجز اولمم کمسنه نك قطعا سؤالندن دخی * مشکلم بر کسه دن ایتمم سؤاله اعتبار

ولکننى مذرب الاصغرين * اقيس بما قد مضى ما غبر

(مذرب) تقدیم معجمه ایله افعالدن فاعلدر قوت ناطقه ایله ادارهٔ کلامه قادر کمسنه یه ذرب اللسان دیرلر فتق اللسان کبی اهمال ایله مدرب دخی نسخه در وذرب کبی لسن وذلیق ومسلاق ومصقع وسائر اوصاف حسنه وقبیحه سی دخی واردر که خصایص اللغه انلری تفصیله تعهد ایلمشدر اصغرین تثنیه صیغه سی اوزره درانلر دن مراد لسان ایله فؤاد درکه انسانده انلردن اصغر عضو یوقدر وصغیر الجرم کبیر الجرمدر حتی انسانك کمال جلالت شان ویارذالت وهوانته آنلر سببدرکه بری بزینه اویمق کبی (ع) صد جان فدای انکه زبان ودلش یکیست *

وخلاف

وخلاف شرع اولان اموره جزم دروني كبي كه نهايتي سلب ايمانه دك نعوذ بالله
رسيده ايدر ودخي تكلمنده خطا ايلمكله نهايتي قتلنه دك ايصال ايدر (منقبه)
اهل تفسير يازديلر كه حضرت لقمان بر دفعه مأمور اولديكه بر غنم ذبح ايدوب
اطيب اعضاسني تفريق ايده قلبله لساني اخذ ايلدي بعد زمان نه عينيله ملهم
اولوب اخبث اعضاسني تمييز ايله امر اولنمقده ينه انلري اختيار ايلدي حكمتندن
سؤال وارد اولدقده محل طيبده بونلر جمله دن افضل واصلح ومكان خبيثده ينه
انلر مجموع اعضادن اخبث وافسد اولورلر ديدي خصوصا كه اثرده دخي قلب
حقنده اذا صلح صلح الجسد كله واذا افسد فسد الجسد كله وارد اولمشدر اشته
انكچون معيدي صاحب بصيرت انما المرء باصغريه ديمشدر باصغرين في المرء
تقديرنده حذف وايصال اولنمدي انسانك شرفي كبي تلقي دخي كنديدن اولوب
وكنديده اولان اعضانك غايت صغيرلرندندر ديمك اولور (ع) مورايسه خصمك
ينه مردانه بيل (اقيس) قياس ايدرم ديمكدر قياس تقدير ونسبت ايلمكدر
(غبر) باقي قالدي ديمكدر (خلاصتين) بن ضعيف الرأي اولمديغم كبي زبان
وجنانم دخي بنم يدمده در هر نوجهله تقليب مراد ايلسم عنايت حق تعالى ايله
ممكندر اشته بويله اولمقدن ناشي زمان غابري آرزو وايلم زيرا آني زمان ماضي يه
قياس ايله حسر تكش اولمغه شايان اولمديغي خارجه چيقررم (رباعي) كيمي
دلدادهٔ افكار ماضي * كيمي مستقبلك حكمنده قاضي * لبيبا حاله حال اولمش
زمانده * نه مستقبل نه ماضي حاله راضي (ترجمه) تجربه ايتدم لسان وقلبمي
عبرت ايله * حال واستقباليمي ماضي يه قياسم وار هزار (نطق آخر)

وفي الجهل قبل الموت موت لاهله * واجسادهم قبل القبور قبور
(نتيجهٔ سخن) خالقنك وحدانيتني چونكه بيلمك ايله انسان مأمور وعات خالقي
اولان عرفان ايله معمور اولميه اكرچه حيات صوري ايله متصف ايسه دخي
حيات معنويلري يوقدر في الحقيقه موتادن معدودلردر كه قبور ظاهري يه
دخولدن اقدم جسدلري قبر معنوي اعتبار اولنمشدر مطلوب اولان بونك ضد
وعكسيدر كه موتوا قبل ان تموتوا سرينه موت صوريدن اول نفس وماسوا موتيله
مظهر حي وقيوم اولمقدر (ترجمه) اولمزدن اول اولودر جاهل اولنلر بيگمان
اولمش قبوردن اول اول اجسادي انلره قبور

وان امرأ لم يحي بالعلم ميت * وليس له حتى النشور نشور
مصرع اول بدلنده بومصرع وبالعلم من لم يحي لاشك ميت نسخه ده در (خلاصهٔ

تحقیق) برکسنه که علم الهی حقیقی ایله ویاانك اربابنه محبتله حیات طیبه تحصیل ایلمیه مرده درحال بوکه خلق حیات ثانیه یه واصل اولنجیه دك انك ایچون زنده لك یوقدر (ترجمه) شول کسکه علم حق ایله حی اولمیه میتدر اول * دیرلمز اول بودنیاده اولنجه تاوقت نشور (نطق دیکر)

ابنی ان من الرجال بهیمة * فی صورة الرجل السمیع المبصر

اهمزهٔ استفهام (بنی) ضم وفتح وشدیاایله تصغیردر اصلی ابن اوغل معناسنه انك دخی اصلی بنودرکه زائل اولان واود راب واخ اصلنده ابو واخو اولدیغی کبی محذوفی واواولدیغنه مؤنثی بنت کلمسی شاهددر اخده اخت کبی زیرا بورسمه تابرمؤنثنه لاحق اولمازالاانك مذکری البته محذوف الواواولوروبوکه دخی جمعنده اخوات دیدکلری دلیلدروروزنی فعلدرا کادخی جمعی ابنأ اولدیغی کواهدرکه اصلی ابن درجل واجال کبی یابنی تصغیرنده یاء مشدده نك فتحی وکسری لغتدر ابنی لفظنده اتفاق نسخ وشروح اولمسه ابنی مکبرومثنا برفعله مفعو لیت احتمالنه رمنك تحملی وارایدی (بهیمه) چارپای اولان حیواندر سبحان من خلق البقر علی صورة البشر (مأل) رجال صورتنده ای اوغلجغم حیوان واردرکه ایشیدوب کورن کشی صورتنده اولمغله انسان ظن اولنور (ترجمه) ای اوغل بعضی بوخلقك چارپادرمعنیده * صورتی انسان ایشیدرهم کورر ایلرسرور

فطن بکل رزیة فی ماله * واذا اصیب بدینه لم یشعر

(فطن) فطانت ماده سندن ذکی وعاقل دیمك (رزیة) نقصان ومصیبت (مطمح معنی) مالنه کلن نقصانی فهم وادراك ایدر لکن دیننه کلن مصیبتی اکلیوب اذعان ایلمز اهل اسلام اولان کسنه نك طوری برعکس کرکدرکه دائماد یننه وآخرتنه مضر اولان شیده دقت وامعان ایلیوب راضی اولمیه اکردنیاسنه مضر دخی اولورسه زیرا اکثر اهل الجنة البله حدیثنده یازمشلرکه اهل جنتك اکثری امور دنیاده عقل معاشنده بلاهت وحماقت صاحبی اولور لکن امر عقباده واحوال معادده موشکاف وصاحب دقت وفطنت اولور (ترجمه) هرمصیبتکه ایرر ماله آنی اول خوش بیلور * دیننه ایرسه مصیبت اولوراولدم بیشعور (نطق آخر)

حرض بنیك علی الآداب فی الصغر * کیماتقربهم عینالـٔ فی الکبر

(حرض) امردرآخری معجمه اولورسه ترغیب وتشویق ایله دیمکدر واکرمهمله اولورسه اودخی حرصدن اولوب حرصه کتوررآرزویه دوشوردیمك اولور (بنین) ابنك جمع منصوبیدرکه تفصیلی بیت اسبقده یازلمشدر (اداب) ادبك جمعیدر بونده

مرادزمانك حالى وناسه كران كلمين اطوار واوضاع ديركه حسن خلق ومراتب ناس
يعنى ابوين واستاذ وشيخ طريقت وعلما وسادات وحفاظ وپيرانك بر برلرندن
مرتبه ده تفاوتلرى افاده اولنه مثلا غسل يد قبل الطعام ابتدا اشبالرك صكره
پيرلركدر وبعد الطعام عكسيدركه ابتدا شيوخ صكره شبان تطهير ايده لر ولوازمك
برى تعليم استنجادركه انده وعبادتده وسوسه يه ابتلادن صيانتدر بووسوسه خنزب
نام شيطاندندر مثلا آبدست وغسلده اسراف مرتبه سنه وارمقدن محافظه
اولنه كه لا حرج فى الدين ديلمشدر وغلظت عبادتدن يعنى دخال زاهد بارد ومتشيخ
اولمقدن دخى صيانت اولنه وصبينك تأديبنده تحملى دخى ملحوظ اوله كه هر
برينك درجه سنده تفاوت مسلمدر حاصلى قبل الفطام ضرب وتخويف قطعا جائز
دكلدر وقت حاجتده ممكن اولدقجه ابوين برى بريله وضرب ذكريله تخويف ايده لر
قولق چكميه لر وضرب ايتميه لر وقت ضربده دخى اوچ دكنكدن زياده اولميه
لطف ايله ترغيب عنفله ترهيبدن افضلدر نماز ايچون جبر اولنمق حدنده اون
دكنكدن تجاوز اولنميه وآلت ضرب دخى ضرب شرعينك عصاسندن دون اوله كه
امام مالك موطأده بو بابده برحديث شريف روايت ايدركه تبديل آلت
بيورمشلردر زيرا كتاب عزيز تعلم قراءتى خدمتنده اولان صبيان اوزره شدت
جائز اولماز كه حد يشده كلمشدر حفظ قرآن ايدنلره بين الكتفين نبوت درج
اولنور فقط فرقى عدم وحيدر ديو بيورمشلردر بوامرده انطاق حق ظهورى
مشاهده اولنمشدر (عجيبه) مكتب كودكلرندن برى برشديد معلمدن اثناى تعلمده
ضرب حدندن زياده شديد واقع اولوب اياغندن قان ظهور ايلمش تسليت
ايچون خليفه لرى اولان شخص دكنك جنتدن چيقمشدر ديوب عصاى
كليم الله مراد ايلمش اول صبى دخى هنوز موسى كيدروعصاوما اوانك برينى بلمزكن
ديمشكه اكر بو شئ اولسه چيقمز ايدى اشته برسوز اهلندن غيريدن صادر
اولمق من طرف الله انك لسانندن اجراى معنويدر ديديلر ابن رومى معلمين حقنده
ديمشدر (شعر) شيخ اذا علم الصبيان افزعهم * كانه ام صبيان وغيلان * خصوصا
اكثريا مكتب خواجه لرى كبجه نسوان وكوندوز كودكان ايله الفتدن ناشى
عقللرينه نقصان سرايتى نمايانددر (شعر) وكيف ترجى العقل والرأى عندمن
يروح على انثى ويغدو على طفل * اولادلرى بابالرى اوزره اولان اوچ حقلرينك برى
كوزل نام ايله تسميه ايدوب وامتيازه سبب اولور برخوش لفظ لقب تعيين
ايلمكدر زيرا ابناى زمان برلقب قبيح ايله تشهير ايلدكده تحويل اولنماز وايكنجى

تعليم خطدر خطك حسنياتى تعد اداولنماز كه ديمشلر (نظم) يارد ربا كه رب
يسردن * همسبقدر ولا تعسردن * عقد الفت ايدوب الف بادن * جب موروث
دكدى آبادن * اودبستانده خواجكان زمان * اولديلر جانشين ابجدخوان
فيض بخش لسان ناطقه در * محرم راز ايلسك ثقه در * تعليم خط حقنده بو فقير
بر حديث اربعين جمع وتحرير ايلمشمدر وبسمله فاتحهٔ نبوت وخاتمهٔ مصحف رسالت
عليه التحيت جنابلرى دخى امى اعلمينلرى بعد التحقيق بر معجزه اولمق اوزره يازى
يازمق واقع اولديغى بحثك خلاصه سى تحفهٔ خطاطين نام طبقاتمزه ديباجه
پايه سيله مرلوحه قيلنمشدر واو جنجى حقلرى تزويجدر (صغر) كبر كبى مصدردركه
برى كوچكلك وبرى بيوكلكدر انسانك مدت عمرين ترتيب ايلمشلردر كه بطن
مادرده ايكن جنين وطوغدقده وليد وطفل وبعد الفطام صبى مراهق بالغ واون
طقوز ياشنده غلام صكره فتى واوتوز دردنده شاب واللى يده كهل ويتمشه يتنلره
شيخ ودخى صكره هرم والى الوفاة شيخ فانى ديرلر يتمشده عتيق الله وطقسانده اسير
الله ديو ملاء اعلاده تلقيب اولنوب اول حدك بركاتندندركه ما تقدم وما تأخر
مغفور دررالكلام بحر الكلام حاصلى بلوغه دك صغير ديمكله شهيردركه صغرى
حالنده خالى ذهن اولمغله هر امره قابليت بولنوركه بيت ثانيده ظاهردر لكن
تحصيل معارفلرى جبر يدر وعلاجى ابوينك دعاسى واكر بوغيسه روحلرينه
هديه اولنهقدر (كيما) كى فتحله درا جرا اولنان بر كارك علتندن سؤاله جوابده
استعمال اولنوركه عاقبت ايچوندر پس لام كبى ناصب مستقبلدر لكن ماء كافه
عملدن كف ايدوب اعراب قديمى اوزره قالور (تقر) كوز صوغمق معناسنه اولان
قره مصدرندن مضارعدركه سروردن كنايتدر زيرا ايكاى فرحك اشكى سرد ومعهٔ
حزن كرم اولور اقر الله عينك ديرلر حق تعالى كوزيكى صوغتسون يعنى سنى
فرحناك ايلسون ديمكدر (قرة عينى لك) ديمك كوزم صوغمسنه سببسين ديمكدر
سرور يندن كنايتدر انك ضدى سخونتدر پس فعل مذكور قافك فتحيله
دردنجى وكسريله ايكنجى بابدندر (ترجمه) ايله اولادك صباوتده ادبله معتبر *
روشن ايده چشمكى ايردكده هنكام كبر

واتما مثل الاداب تجمعها * فى عنفوان الصبى كالنقش فى الحجر

(مثل) حكايه وداستان كه تركجه مصال ديرلر (عنفوان) بر حالك اولى وبر كارك
فاتحه سى مثلا مدت عمرك ابتداسى كبى كه بونده مراد اودر (صبى) كسر وقصر
ايله چوجقلق طفوليت كبى كه مراتب انسانيه نك دردنجى درجه سى اولديغى

بيت سالفده يازلدى بو بيتك مفهومنده مشهور اولان مثل كه العلم فى الصغر كالنقش فى الحجر سخنيدر امام حسن بصرينك قوليدر (معناى شعر) سنلك تحصيل ايلديكك معارف وآدابك وقت طفوليتده تدارك اولنانلرى نسيان وخطا وسهو قبول ايلمز كويا كه متانت حافظه سى طاشه قلم حديد ايله تحرير وحك اولنمش كبيدر ديمكدر بو شعر حيدرى ومثل بصرى مأخوذ اولان حديث شريفى امام طبرانى كبيرنده ابو الدرداءدن تخريج ايدركه بيورمشلر مثل الذى يتعلم العلم فى صغره كالنقش على الحجر ومثل الذى يتعلم العلم فى كبره كالذى يكتب على الماء ديمك اولوركه اندن صكره تدارك اولنان اداب سنكين دكلدر كويا نقش بر آبدر انكچوندركه الدرس حرف والتكرار الف ديمشلر وبويله ايكن بنه طالب علمه حد ومقدار يوقدر ثريايه معلق وياچين ماچينه دخى ملصق وملحق اولسه جالب وجاذب وتالحده دلك طالب وراغب اولمق كركدر (ع) شرط راهيست در طلب مردن (ترجمه) يس صباوت ايچره تحصيل اولنان علم وادب * ثابت اولور لوحهٔ دلده كنقش فى الحجر

هى الكنوز التى تنمى ذخائرها * ولا يخاف عليها حادث الغير

(كنوز) كنزك جمعيدر فارسيده كنج ديرلر بونده مطلقا دفينه اولان مال مراددر كرك ركاز اولسون كه صكره دن مدفون خزينه دركرك كسه معدن اولسونكه انده خلق اولنور (تنمى) ايكنجى بابدن وتنمو اوّلكى بابدن دخى لغتدر آرتر معناسنه تزيد كبى (ذخائر) جمعدر مفردى ذخيره معروفدر (غير) كسر معجمه وفتح تحتيه ايله درمغايرت ماده سندن اسمدر (معنى) اول آداب مجموعهٔ مكنونه خزائن مدفونه دركه ذخائر منافعى مزداد اولمقده دركردش افلاكدن حادثهٔ تبدل وتغير وعارضهٔ فساد طارى اولمق خوفى يوقدر (ترجمه) برخزينه در ادب اكسلمز آرتر نعمتى * كردش كردون صفاسينه انك ويرمز كدر

ان الاديب اذا زلت به قدم * يهوى على فرش الديباج والسرر

(اديب) ادبلى كمسنه در (زلت) زلل يعنى اياغى سورچدى لغزيده اولدى ديمك زلل انسانده وذلق ايله زلق حيوانده زبانزددر قدم ايله معاذكر اولنسه فعل تجريد اولنور راسرى ايلاكبى (يهوى) ايكنجى بابدن دوشر ديمك يسقط كبى (فرش) فراشك جمعى دوشمه لر (ديباج) ديبانك معربيدر معروف اطلس مزركشدر (سرر) فرش كبى جمعدر مفردى سرير تخت وكرسى واسكمله در (ترجمه) چون اديبك سورچه اياغى زيان اولمزاكا * فرش ديبا وسرير احترام اوزره دوشر

الناس اثنان ذو علم ومستمع * واع وسائرهم كاللغو والعكر

واع) واعی ایکن حرکه وصکره حرف حذفیله تنوین ابقا اولندی (سائر) سؤردندر ارتق که بقیه معناسنه (لغو) بیهوده وبی فائده (عکر) دردی که طورتو وچوکك دیرلر یاغ وبال وخمر کبیلرده اولور مهل دخی دینور (نتیجهٔ کلام) صافدل انکسکه علم ومعرفت پیراشود * غل وغش آن جاهلی دارد که درد آسا بود * مفهومنجه انسان ایکی قسمدر بری علمادر وبری دخی انلردن تعلم ایدن مأخوذینی حفظ واحاطه ایدنلردر انلردن ماعداسی (ع) وسواهم من همج الهمج) نشیده سنجه لغو واعتباردن ساقطدر بر مایع نسنه نك صافیسندن قالان طورتوسی کبی لاخیردر بهایم کبیدرد یمکدر که بومفهوم مده جامع صغیرده بیورلمشدر الناس رجلان عالم ومتعلم ولا خیر فیما سواهما * وانك عقبنده اولان حدیثده دخی ناس اوجدر بری کناهدن سالم وبری علمنك اجریله غانمدر اوچنجی شاحب وهالکدر که کنهکاردر بیورمشلر (وینه برا ثرده بیورمشلرکه اول کسنه یه الله تعالی مرحمت ایلسون که بزدن حدیثی دیکلیه وانی کرکی کبی واعی وحافظ اوله وصکره کندیدن کوزل حفظ واحاطه یه قادر اولان کیشی یه تبلیغ وروایت ایلیه صدق رسول الله صلی الله علیه وسلم (ترجمه) خلق ایکی اولور بری عالم بریسی مستمع * ماعداسی لغو وردر اولدی خدادن بیخبر (نطق آخر)

لا یبلغ المرء بالاحجام همته * حتی یواصلها منه بتغریر

(احجام) لازم وجحم متعدیدر بونوادردندر که ثلاثیده متعدی ومزیده نقلله لازم اوله کب واکب کبی احتمالدر که ثالثلری اولیه معناسی کیرو قالمقدر جحم کیرو آلیقومق اولور (همت) قصد وعزیمت (تغریر) تقدیم معجمه ایله در مخاطره لی محله القا ایلمکدر لکن فروع فقهده مقرر اولدیغی اوزره تغریر بیع غرردر که منهیدر نامعلوم نسنه یی صاتمق دریاده بالق کبی (ترجمه) کیرو طورماغیله اولمز ایریشمز مقصدینه * کیشی ایرشمیجه تا که آکه کار تغریر

حتی یواصل فی افنان مطلبه * غورا بنجد واعتابا بتعذیر

(افنان) بوداقلر مفردی فنن شاخدر بونده انواع معناسنه در (غور) نهایت معناسنه معروفدر بونده آلچق وانیش نشیب کبی (نجد) نون ایله در ارض رفیعه در وبونده یوقش که فراز در طریق معناسنه دخی کاور لفظ کریمده النجدین طریق خیر وطریق شر ایله مفسر در انده دخی استخدام ایله بیت مصنع اولور ویاخود دوپستان (اعتاب) فوقیه وموحده ایله وزن ومعناده ارضادر که (ع)

قول بعذروا عتابها) مصرعنده حرف الباده افاده اولنمشدر (وان يستعتبوا فماهم
من المعتبين) كريمه سى بوماده دندر (اعنات) دخى نسخه دركه خلاصى ممكن
اولميان كاره القادر بوجهتدن عنت ذلت ايله مفسردركه (عنت الوجوه للحى
القيوم) اطاعت وانقياد ايچون ايات جنه دندر (تعذير) ذال ثخذ ايله تقصير
معناسنه دندر (مأل شعر) سابقنه مربوطدر امر دنيا بويله دركه اكر برنسنه يى
مطلب اتخاذوانى مطمح نظرونصب عين وتحصيلنه نصب نفس وصرف نفس
ايدرسن هزار بارغبن وتغيربردرد ينه اوغرايوب ونيچه تعبلر چكيلوب طريقنده
انيش ويوقش يعنى بربلده يه عزيمت اهلنك ظاهرده چكديكى مشاق راهكه نيچه
طاغلروبللر بكچر كذلك طريق مرامده تعلى وتنزل ورفعت وذلت لازمهٔ آرزوى
وصلتدر راحت ايكى جهاندن ال چكمكدرديد كارى بوندن ناشيدر (ترجمه)
ايريشه راه انواع مطالب ايچره تاكه * انيش يوقش ايله راه صفانكريم وتعذير

خاطر بنفسك لاتقعد بمعجزة * فليس حر على عجز بمعذور

(خاطر) فاعل صيغه سنده مفاعله دن امردر (مأل محصل) انتشروا فى الارض
وابتغوا من فضل الله امرينه امتثال ايدوب نفسكى بر كار خيره مائل قيل حال عجز
ايله طورمه كه بو حالت كارعبيددر احرار عجزلريله معذور اولمزلر سن سنى برامر خير ايله
مشغول ايده كوروالا نفس وهوا برامر شر ايله سنى شاغل ايدرلر (سانحه) صوفيهٔ
كرامك خواطر ديد كارى قلبه وارد اولان حوادث نفسدركه بلاجرم فكره عارض
اولان واردات آفاقيه درانى نفى ايلمك لازمهٔ طريقتلريدركه قلبك جمله دن فارغ
اولمسى محالدر پس خواطر آفاقيهٔ نفسانيه يى نفى ايله وارداتى انفسيهٔ حقانيه
لايح اولوركه استاد ديمش (ع) سورچيقر اغيارى دلدن تا تجلى ايده حق * حتى
طريق علوانيهٔ وفائيه ده شكواى خواطر ايچون جمعه كون صباح نمازندنصكره
اوراد ووظائف تماميده مشايخ ايچون برمجلس خاص معين واردركه فقراسى
شيخنه دفعنك صعوبتى اولان خاطره لرينى عرض ايدرلر اكر آسان ايسه صورت
ظاهرده انى دفع ايدر واكرذكل ايسه دفعنه نفس ايدوب بامر الله اول حالت اول
سالكك درونندن بردخى عارض اولميوب نسيا منسيا قلبى اندن تطهير اولنور
وقتا كه اول كون اولدقده اوراد واذكار وصلاة اشراقدنصكره قاج سالك موجود
ايسه آرقه ارقه يه اوتورورلر شيخلرى دخى سجاده سنده جمله سى برمقدار استغفاره
مداومت ايدرلر بعده بريسى ضميرينه لايح اولان خاطره يى شيخه عرض ايدوب
مثلا ديركه بو هفته ايچنده بكا اطعمهٔ نفيسه آرزوسى ظهور ايدوب خلجان

ویردی بر وجهله انك دروغندن ازاله سی ممکن اولمدی وبری دخی مثلا عیالك
اموری عبادتدن دور ایلدی بو هفته ده سائر ایامدن تنزل اوزره یم دیر وبری دخی
ابن فارضك بو بیتنك معناسنی بولامدم (ع) روحی فداك عرفت ام لم تعرف *
وبری دخی (وهو الذی انزل السکینه فی قلوب المؤمنین) آیت کریمه سنی تسلیت
مرتبه سی حل ایده مدم دیر کذا وکذا هرقاچ سالك ایسه قرق ویا اللی کمسنه
جمله سی دفع ایلدکاری خواطردن ماعدا خدشه دل اولان عقده خاطره لرینی
نقل ایله حلال المشکلات اولان مرشددن رجای عنایت ایدرلر شیخ مرشد انلری
بالجمله اصغا ایدوب صکره حلنه شروع وجمله سنی بر بر بلانقصان بیان ایدر
مثلا اطعمهٔ نفیسه خاطره سنك دفعنده شیخ افندی کندینه ویا شیخنه واقع اولان
بعض احوالی نقل ایله نفس مبارکینك تأثیرندن اطمئنان نفس حاصل اولوب
طعامه دائر خدشه خاطره دن رها وتسلیت بولوب امر عیالده دخی مثلا عبادتی
وقت خالیده قضا ایتدیروب بردخی واقع اولمیه دیو فاتحه اوقورلر بیتك معناسنی
وآیت کریمه نك تفسیرینی دخی حل ایدوب کشوف معانی عنایتنه نفس پیر ایله نائل
اولوب بعده برشبهه ادنی ملاحظه ایله حل اولور خلجان مرتبه سنه وارمز اشته
انتساب طریقتك ادنی خیر وبرکتی بودرکه قوت قدسیه نك انواعندندر مجلسك
تمامنده سحله که سبحان الله والحمد لله الی اخره برآغزدن موجود اولنلر جهر ایله
اوقیوب شیخ کامل بردعای شامل ایله حل مشکلات امرنده ازدرون متوجه
اولوب تخلیه وتحلیه رجاسنده سالکان آمین دیرلر بعد الفاتحه هرکس کارینه
منتشر اولور (ترجمه) خطردن احترازایدوب اوتورمه عجز ایله سن * که حر
عجزی ایله معذور اولمز ایتمه تأخیر

ان لم تنل فی مقام ما تحاوله * فابل عذرا بادلاج وتهجیر

(مقام) فتحه له دراولکی بابدن (لا مقام لکم) فتحه له قرأتنده لا موضع لکم دیمکدر
ولا مقام لکم ضمله تلاوتنده مصدر میمی مزید فیه درلا اقامة لکم معناسنه
(تحاول) سن طلب ایدرسین معناسنه در محاوله وزن ومعناده مطالبه کبیدر لکن
حیله ایله مشترك الماده در طلبنده نوعا حیله ملحوظدر دیدیلر (ابل) دخی ادلاج
بابندن اولمغله همزه سی قطعدر ومصدری اولان ابلاء وزن ومعناده اظهار
واجهاردر (ادلاج) برطریقه کیجه ایچنده کتمك (تهجیر) هاجره ده یعنی شدت
حرارت صیفده که دیار عربده وقت نومدر عزیمت صوب مقصود ایلمکدر
برمحلدن برمحله نقله هجرت دینورا کرشدائد احوال سببیله اولورسه (ترجمه)

مقام مطلبه ایرشمدکسه ای نعمجو * سحرده وقت کرماده چالش قیل کاره تدبیر (نطق دیکر) اصبر علی تعب الادلاج والسهر * وبالرواح علی الحاجات والبکر بو شعر اشعث بن قیسه خطابا وارد اولمشدر (ادلاج) بیت سالفده معهود وسابقدر (سهر) تحریك ایله در کیجه اویخوسز قالمق علی (رواح) صباحك ضدیدر که زوالدن اخشامه دك اولان وقتدر (بکر) ضمله جنسدر وبکره مفردیدر که سحری اولان زماندر (ترجمه) صبرایت اتعاب ایلرایسه کرسحر ایله سهر * روز وشب حاجاتك استه همتك واریسه کر

لاتضجرن ولا یعجزك مطلبها * فالنجح یتلف بین العجز والضجر

نجح) ضم نونله وجیمدن تأخیرمهمله ایله حاجتی روا اولوب مرادینه ایرمك (ضجر) اضطراب (ترجمه) اضطراب ایتمه طلبده عاجز اولمیه سعیدن * ضجر وعجزك ارابیرنده ظفر قالور کیدر

انی وجدت وفی الایام تجربة * للصبر عاقبة محمودة الاثر

(وفی الایام) مؤخر مبتدا ایله جمله سی حالیه اولور (اثر) نشان که فی الحقیقه اباغك نشانی ایزیدر که ذی روحك مرورینه علامتدر کذلك کتاب مؤلفك اثر فضلی وکتابت کاتبك اثر قلمیدر ومسجد واقفك اثر خیریدر لکن بونده نتیجه وثمره قصد اولنور (ترجمه) بویله بولدم هردم ایجره وارایکن بر تجربه * صبرایچون مردلك جزاسی عافیتدر خوش اثر

وقل من جد فی امر یطالبه * فاستصحب الصبر الا فاز بالظفر

(قل) ماضیدر وقلت عدمدن کنایه در (استصحب) ملازمت ومداومت ایلدی دیمکدر ترجمه امر مطلوبنده یوقدر کسنه کیم سعی ایلیوب * صبری استصحاب ایله بولمیه حاجاته ظفر (نطق اخر)

اصبر قلیلا فبعد العسر تیسیر * وکل امر له وقت وتدبیر

بو بیت (وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) امر شریفنه امتثالا صبر وتوکلی توصیه ایله (ان مع العسر یسرا) کریمه سنی افهام ایدر (بعد) قبلك ضدیدر وعند وهلالك معناسنه دخی کاور (تدبیر) بر کارك شروعنده عاقبت ونتیجه سنی ملاحظه ایلمك که دابردندر (معنی) عسرتك اندفاعی عین یسر اولمق محققدر سرمایه سی صبردر وهر حاجت وحالتك جلبی وکرلسلی وقت مخصوصده واقع اولور که الامور مرهونة باوقاتها وهر کارك بر تدبیری وهر عملك بر رجلی واردر امور عظیمه البته خیرخواه وعاقبت اندیش وعاقل وصادق عد اولنان کسنه لرله

بعد المشوره وبلکه استخاره دخی اولنوب مباشرت وشروع اولنه که نتیجه امور
شریه خیره تدبیر ایله تحول ایلمشدر مشورتده برسر خفی الهی واردرکه
کندیدن عقلده ودرجه داریده دون اولان اصحاب ایله مشاوره مرعی واردراولوب
(وشاورهم فی الامر) نازل اولدی وتمکن اولمزسه نسوان ایله مشوره وضدینه
مبادرت بابنده (شاوروهن وخالفوهن) صادر اولمشدر (ترجمه) بزاز صبر
ایت که بوعسرلک صوکی البت بولور تیسیر * اولور هرکار ایچون عالمده بروقتیله
بر تدبیر

وللمهیمن فی حالاتنا نظر * وفوق تدبیرنا الله تقدیر

(مهیمن) ضم وفتح وسکون تحتیه وکسر میم ثانیه ایله دراصلی مؤأمن درهمزتین
جمعنک کراهتنی دفع ایچون ایکنجی تلیین وتسهیل ایله یایه محول اولوب واولی دخی
هایه انقلابی لغتدرکه اراق ده هراق دینلور تفصیلی کتب لغات وفن صرفده
مسطور دراسماء حسنادندر جمیع موجوداته تنفیذ احکام ایله احاطۀ تصرفاتی
تسلیط صاحبی دیمکدرکه بوجهتدن انلری مؤمن یعنی قورقدقلریدن امین
ایدیجی دیمک اولور (معنای بیت) اشته بووصفله موصوف اولان خالقمزلک بزم
احوالمزه ناظرلیغی بهر آن دائمدر وبیت سابقده ما کرامورده تدبیرمزدرکاردر لکن
بزم تدبیرلریمز دخی بالکلیه انک تقدیرینه منوطدرکه بیورر (وما تشاؤن
الا ان یشاء الله) اشته طریقۀ خواجکانک عددنیازلری اون سکزه ترقی ایلدیکی
(العبد یدبر والله یقدر) حروفنک عددی ایچوندر دیدیلر (ترجمه) اولوبدر
اول خدا هر حالمزه شاهد ناظری * بزم تدبیرمز فوقنده در تقدیر بی تغییر

(نطق دیگر) ان عضک الدهر فانتظر فرجا * فانه نازل بمنتظره

(عض) تقدم مهمله ایله دیشیله ایصرمدی دیمکدر تکدیر امور عسیره مراد اولور
(یعنی) اکر امور دنیاده برکدر ظهور ایدرسه بشارتدر همان عقبنده فرجه
مترقب ومنتظر اول که (انتظار الفرج عبادة) حکمنجه اول شدته صبر ایله بنه
معبود موجوده انتظار طریقیله عبودیتکده دوام ویررسن درحال فرح تعقیب
ایدر زیرا فرج دخی کندینه انتظار وطلبده اولنلره عنایت اولنور (ترجمه)
زخم اوررایسه زمان اول فرجه منتظر * منتظر اولنلره یعنی اولور منتصر

اومسک الضر وابتلیت به * فاصبر فان الرخاء فی اثره

(بوبیت) دخی سابقی مآلنده درکه (ولنبلونکم بنقص من الاموال والانفس
والثمرات وبشر الصابرین الذین اذا اصابتهم مصیبة قالوا انا لله وانا الیه راجعون)

کریمه سندن مأخوذدر (ترجمه) ایرسه زیان وبلا اولسك اکا مبتلا *
صبر ایده کورکه رخاتن وقفاسنده در

رب معافی شکی بعلته * ومشتك ما ينام من سهره

(معافی) قصرایله اسم مفعولدر عافیتدن معافی اولوب کسره استثقالیله تنوین
فایه ویریلوب اصلی ناقص یائی اولمغله بنه یانك رسمی ابقا اولنمغی طیبی طیب الله
ثراه (کل امتی معافی الا المجاهرین) اثر شریفی شرحنده مناسب کورمشدر
اکر مشتك کبی کسره دلالتیله یأدخی خطا ساقط اولسه شایدکه اجوف ظن اولنه
زیرا وسطنده الفی تغلیط ایدر معناسی عافیت بولمش یعنی مضرات کندیدن
زائل اولمش دیمکدر (ترجمه) نیچه صحیح کیشی وارکیم ایدر علتله زار *
داخی نیچه خسته یی قیلدی سهر منکسر

کم من معافی علی تهوره * ومبتلی ما ينام من حذره

(معافی) شدت معناسنه اولان عنادن مفاعله بابندندر معافی کبی (تهور)
عاقبت اندیش اولمیوب برایشه بلا فکر مباشرت وشروع (ترجمه) شدتنه
ایردی نیچه کمسه تهورایله * خوف ایله چشمنده خواب اولمز انك مستقر

وفارح فی عشاء ليلته * دب اليه البلاء فی سحره

(فارح) فرحیاب (عشا) بونده مطلقا مغرب معناسنه که سحرك ضدیدر (دب)
ماضیدر یوریدی دیمك مرکبی وبونده عارض وظاهر اولدی معناسنه درکه (ما لی
صفانك وبلانك دخی وجودینه اعتماد اولنمیه ایکیسی دخی زائل اولور دیمکدرکه
مستعصم بالله خلیفه نك بو بیت اقتباسی مفهومنده در * واصبحنا النادار کجنات
وفردوس * وامسينا بلا دار کأن لم تغن بالامس (ترجمه) نیچه فریح کمسه لر
کیجه صفاده ایکن * آکا ایرنجه سحر اولدی بلا منتشر

من صحب الدهر ذم صحبته * ونال من صفوه ومن کدره

(یعنی) بو عالم فانی یه راغب اولان کمسنه البته فلکدن شکایت ومقارنتندن
پشیمانی اظهار ایدر زیرا صفاسنی سرور وکدرینی دخی چکر بلاغم دنیاده کرم اولمز
انلرك ایکیسی توأمدرکه شاعر دیمش * اهل ماتم کریه ده کتاب قسمت خنده ده *
جانسنانك ویردیکی معجون ذو خاصیتایدر (ترجمه) دهرایله صحبت ایدن
صحبتنی ذم ایدر * شهد صفاسین ایدر زهر جفا منکدر (نطق اخر)

یا طالب الصفو فی الدنيا بلا کدر * طلبت معدومة فأيس من الظفر

(صفو) صفوتدر (ترجمه) ای بو دنیانك صفاسین استینلر بیکدر * استدلك معدومی

مأيوس اول اكا يوقدرظفر

واعلم بانك ما عمرت ممتحن * بالخير والشر والميسور والعسر

(فاعلم) دخي نسخه در (ممتحن) اسم مفعولدر معناسي مبتلادر (عسر) عسرتك جميدر (خلاصه) تحقيق سن ماذامكه بودار ابتلاده سين هر حالك ضد يله جريان ايدر انكله سن مظهر احسانسين مثلا اكر خير ظهور ايدرسه شرك زوالي اولمغله ينه خير صافي دكلدر كه شر البته ينه تعاقب ايدر واكر امر اسان ايله متصف اولورسن عقبنده بر حال دشوار آشكار اولور ويسر دخي يسر محض دكلدر بلكه عسرتك زوال وخلوندن عبارتدر (ترجمه) شويله بيلكه عمرك اولدقجه اولورسين امتحان خير وشر * وعسر ويسر ايله سنك عمرك كجر

انى تنال بها نفعا بلا ضرر * وانها خلقت للنفع والضرر

(انى) سؤال عن المكان لكن بونده استفهام انكاريدر (بها) ضميري دنيايه راجعدر كه بيت اسبقده كجدي (ترجمه) قنده بولورسين جهانده نفعي كاوله بيضرر * نفع وضر ايجون برادلدي چو عالم سر بسر

فى الجبن عار وفى الاقدام مكرمة * ومن يفر فلن ينجو من القدر (جبن) خوف (مكرمت) ضم رائله درا كرام معناسنه درلن اكرچه نصب ايدر لكن وزن ايچون ساكن اولمشدر (ترجمه) عار اولور خوف ايچره اقدام ايچره اولور مكرمت هم فرار ايدن قدردن صنمه قورتيلور كيدر (نطق ديكر)

عسى منهل يصفو فيروى ظماءه * اطال صداها المنهل المتكدر

(عسى) قريبي ايما ايدر درت فعلك بريدر (منهل) وزن ومعناده منبع يعني صو چيقان ير (ظمأ) وزن ومعناده عطاش كه جمعدر مفردي ظمأن دخي وزن ومعناده عطشان كبي صوسزديمكدر (صدا) قصر ايله عطش ومدي دخي لغتدر كه ظمأ كبي صوسزلق وصدأن عطشان وزن ومعناسنده در (متكدر) بولانيجي كدردن تفعل بابنك فاعليدر (ترجمه) شايدكه چشمه صاف اولوب سيراب ايده صوسزلري * اول حالي آنلاره اوزاتدي چشمه سار بر كدر

عسى بالجنوب العاريات ستكتسى * وبالمستذل المستضام سينصر

(جنوب) ضمله جنبك جميدر كه طرف وترجه يان كه كيشينك درت ياني وعرياني مراددر عاري چپلاق سين عسايي توكيد وياممعنادن تجريد اولنور (تكتسى) كينورديمك كسوه ماده سندن مضارع مؤنث وضميري جنوبه راجعدر (مستذل) ذليل وخور (مستضام) مظلوم (ترجمه) جائزكه عريان كيشي

هم كسوه ايله خندان اوله * ظلم وزذالت اهليده نصرت ايله دفع ايده ضر

عسى جابر العظم الكسير بلطفه * سيرتاح للعظم الكسير فيجبر

(جابر) قرق باغلايجى وجبار بوماده دن منكسر دللرى مسرور ايديجى ديمك اولور (كسير) قيرلمش (يرتاح) يرحم معناسنه مصدرى ارتياحدر روحدندر حتى بوماده دن بعض اورادده مرتاح حق تعالى يه اطلاق اولنوب ابونصر بستى رحيم معناسنه درديمشدر حقنده مغفرت ملحوظ اولان ميتده ارتاح الله لفلان ديدكارى امام صغانيدن مرويدر (ومرتاح) كه خيول مسابقه دن بريدر اودخى بوماده دندر (عظم) كسيردن مصرع ثانيده دخى ينه اول مراددر لكن تكرارى استرحام ايچوندر (ترجمه) شايدكه جبر كسر ايدوب لطفيله دلشادان ايده زخم دلى ايدوب جبيره بند فيضى سرتسير

عسى الله لا تيأس من الله انه * يسير عليه ما يعز ويعسر

(تياس) يأس ماده سندندركه نوميد اولمقدر سيبويه ديركه باب رابعدن ماضيسى وباب ثانيدن مضارعى يأس ييئس علم يضرب وزننده كاور يعنى ايكيسنده دخى عين الفعلى مكسور لكن حسب يحسب بابندن يعنى سادسدن دكلدر ديديلر وبونده لغت نخعيه ده (افلم ييأس الذين آمنوا) علم معناسنه در كندى معناسنه دكلدر پس يعلم وزننده اولور بعضيلر ديركه علياى مضر مضارعنى مكسور وسفلاى مضر مفتوح اوقورلكن قول اول مختاردر وبونده مقصود بودر (يعز) قليل ونادر معناسنه عزيز ماده سندن ايكنجى بابدن مضارعدر (يعسر) بشنجى بابدن يعنى ماضيسى كبى عين الفعلى مضمومدر (عسانك) خبرى حذف اولنمشدر تمام بيتدن صكره (سيسهل ما عسر عليك) تقدير اولنور (يعنى) سن مأيوس اولمه كه مقتضاى شرع بودر زيرا يأس كفردر (لا تقنطوا) آيتى ايله نهى وارد اولدى كمال امن دخى (ولا يأمن مكر الله الا القوم الفاسقون) كريمه سيله منهيدر پس موحد امن ايله يأسى ككفتى ميزان بربرندن راجح قيلميه خوف ورجا دخى انلره تابعدركه خوفك نهايتى يأسه ورجانك غايتى امنه واررحال صحتده بودر قالديكه مريضده خوفك دخى بالكليه رجايه انقلابى لازمدر (حتى) خواجه بهاء الدين محمد نقشبند حضرتلرندن برخسته يه دعا طلبنده جوابلرى حرف دال اوانلنده لا يشرح الواعظ بيتنده مشروحدر (ترجمه) شايدكه مأيوس ايتميه لطفندن اول پروردكار * نادر اولوب دشوار اولان آساندر آنكه قيل نظر

(نطق ديكر) لئن ساءنى دهر عزمت تصبرا * فكل بلاء لا يدوم يسير

(دهری) نسخه‌ده‌در (ترجمه) کربنی غمکین ایدرسه دهرا کا صبرایدرم * هر بلا چونکه دوام اوزره دکل اولور یسیر

وان سرنی لم ابتهج بسروره * فکل سرور لا یدوم حقیر

(ابتهج) نفس متکلم افتعال بابندندر لم ایله لفظی وجزائیه‌له محلی دخی مجزوملردر (سرور) ثانی نکرة اعاده اولندی اکرچه اولك غیریدر لکن متعدد وبلکه بلا عدد دخی اولسه مادامکه غم کبی زائلدر اودخی شیء حقیردرکه دیمشلر * دوست مسدحندن نه لطفم دشمنك ذمی نه غم * فارغ البالم وبال وسعدحالدن بودم (ترجمه) کربنی شادان ایدرسه اولیم مسرورا کا * هر سرورك چون دوامی اولمیه اولور حقیر (نطق اخر)

لئن ساءنی دهر فقد سرنی دهر * وان مسنی عسر فقد مسنی یسر

مصرعلرده اولان جمع اضداد وثانیه‌ده دخی (ان مع العسر یسرا) کریمه سنه ایهام کرات ایله سابق ومرات ایله دخی لاحق اولور مآل بیت ترجمه‌دن ظاهردر (ترجمه) غم کتورسه کرزمان کوردم سرورین برزمان * عسرایرشدیسه بکا ایردی نتیجه دمده یسر

لکل من الایام عندی عادة * فان ساءنی صبر وان سرنی شکر

(مآل) هر کونین بنم برمعتادم واردرانی پیشنهاد فؤاد ایدوب راحتم اداولمشمدر اول معتادم بودرکه اول کونك ظهورینه دقت وامعان ایدرم اکربکا من اذی غمکین ایدوب اساءت که برکوتولك ایدرسه بنم اکا مقابله‌ده اعتیادم صبردرکه مفتاح الفرجدر زیرا ترح دخی فرح کبی بردوام دکادر یوقا کر اول روز شادی فزون اولورسه بن اکا دخی دلبند اولمم لکن سرور برنعمتدر انك زیاده اولمسنی قصد ایدوب (لئن شکرتم لازیدنکم) مفهومنجه شکرلك دامننه تعلق ایدرم زیرا وقت نعمتده امت مرحومه حقنده خدمات خیریه ایله متصف اولمق زوالیله خالی قالمقدن اولادر مقصود عدم علاقه‌در وشکرم دخی الشکرلله دیمکله فقط لفظی دکل بلکه سبب سرور اولان نعمت جنسندن شکر ایدرم مثلا نعمت قولیه ونعمت بدنیه ونعمت مالیه‌دن اولکیده بندخی برامت حقنده انی اجرایه سعی ایدرم عیاده وتسلیت مغموم (وتواصی) بالصبر وتدریس کبی ولوحرفا ویاتحدیث نعم ویانصح وپندهرنه اولورسه ایدرم بدنیه‌ده کذلك اعانت ضعفا ایدرم وسرور مالیه‌ده دخی طیبات اجرا ایدرم صدقات وحولان حولده زکاة کبی کذا وکذا زیرا نعمتك شکری زوالندن صیانتدرحق اداسنه توفیق لازمدر (قلیل من

عبادی الشکور) لکن عجزی نصب عین ایلمك ادراكك كمالیدر شرطیدرکه صدیق اکبر بیورر (العجز عن درك الادراك ادراك) زیرا شیخ سعدی دیرکه هر بر نفسده ایکی نعمت واردرکه بری امداد حیات وبری تفریح بدندر پس هر نفسده ایکی شکر لازم مع ذلك هر شکر قولینك اداسنده دخی بر قاچ نفس خرجه سوریلور لکن نجم کبرانك بو مقامده بر بشارەسی واردر هر نفس ذکر جلالەنك هاء هو یتی ادا ایله جریان ایدر کرکسه صاحبی بیلسون یعنی قصد ذکر ایتسون کرکسه قصد ایلمسون که شیخ سلیمان بیورر (ع) هر نفسده الله آدین دی مدام (ترجمه) آشنایم هر بر نه روز کار ایچره بنم * عادتمدر غمده صبر وهم سرورده چوق شکر (نطق دیکر)

غنی النفس یکفی النفس حتی یکفها * وان اعسرت حتی یضربها الفقر

(غنی) کسر وقصر ایله یسار ویسر که فقرك ضدیدر وکسر ومدله طریق سماعدن تغنی کبیدر وفتح ومد ایله غناء نفع واستغناء بالشیء معناسنه هر برینی تصحیح ممکن لکن معنای اولده ظاهردر (ان اعسرت) تنکدست صاحب اعسار یعنی کوج حاللی اولدیسه دیمکدر حتی بونده غایت ایچوندر چاره قیلمق اولادر (مفهوم شعر) بو اثر معتبر لشق مناسبنی تقریردن ظاهر اولور (نقل) غرائب الجامع السیوطیدن معدود بدر شعر ایندرکه یومامن الایام پیك وحی مبین برادرم جبریل امین کاوب خالق وراز قمزدن بکا تبلیغ سلام وابلاغ پیام ملك علام ایلدی بیورمشلرکه بنم قوللرمدن بعض کمسنه لر واردرکه انلرك ایمان وتصدیقلری انجق غنا ایله صلاح پذیر اولور اکر انی فقیر ایلسم اکا ضرر ترتب ایدرکه کفره ایرر بیورمشلر ذیلی دخی بوکه بعض عبادم دخی واردرکه ایمانی صلاحکیر اولمسی کندی فقرینه موقوفدر اغنا ایلسم کفران ایریشور ونیجه قولم واردرکه ایمانی سقامت وعلتله اصلاح اولور اکر انی صحیح الجسم قسمندن ایلسم علتی زائل اولوب کفری فرجه بولور بعض بندکانم دخی انجق صحت بولمغله صحیح الایمان اولورا کرانی علیل ومریض ایلسم فاسد الایمان اولور یعنی ناس بودرت حالك برندن غنا ووسعت فقر وقلت سقم وعلت صحت وعافیت درخالی اولمامق انلرك سبب سلامت اسلام وباعث صلاحیت ایمان تاملری اولور (ترجمه) غناء نفس کافیدر سؤالدن منع ایدر آنی * فقیر اولورسه ده فقری ضرر وبرنجه صبر ایلر

فما عسرة فاصبر لها ان لقیتها * بدائمة حتی یکون لها یسر

(عسرة) وبدائمة مانك اسمی وخبری اولوب فاصبر جملەسی آخر مصراعه دلك اسمله

خبرمیاننه معترضه در (لام) بعدمعناسنه درکه مثلا کاتب بومحلی تبییضك زمانك تفهیم مراد ایلیوب (خدمت علم ١١٨٤) تاریخی ربیع ثانیسنك اوچنجی کوننده نصکره دیو تاریخ یازمق ترکیبنی (بیضته لثلاث خلون من ربیع الآخر لسنة ١٤١) دیوب لثلاث لفظنده لام داخل بعدمعناسنه اولور بعد ثلث تقدیر اولنور کذلك لهاد نخی بعدها یعنی عمرندنصکره دیمکدر (ترجمه) اکرعسره ملاقی اولورایسك راه ذلتده * دوامی یوق اکا صبرایله یسر اولنجه تارهبر

(نطق آخر) وهون علیك فان الامور * بکف الاله مقادیرها

(مقادیر) مقدارك جمعیدرکه مقداراندازه وبرنسنه نك قدرینی فهم وادراکده قیاس اولنان شیء (ترجمه) رضا ایله توکل ایله چونکه * یدحقده اولور مقدار مقدور

فلیس بآتیك منهیها * ولا قاصر عنك مأمورها

بوبیتك دخی مألی ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) انك نهی ایندیکی ایرمز سکا بس * ایریشور سکا که هرنه ایسه مأمور (نطق دیکر)

ای یومی من الموت افر * یوم ماقدر او یوم قدر

(ملخص) ای لبیب حبیب ایکی کونك برینی مرکدن مفر یعنی اولمکدن فرار ه تعیین مراد ایلسم سنکله مشاوره ایده یم برکون وارکه انده موت مقدر اولمامش وبرکونده دخی تقدیر اولنمش بو ایکیدن برینی مفر اختیار ایده یم (ترجمه) قنغی کونده ایدرم وقت مرکدن فرار * روزبی تقدیرده یا اولدقده اول روز قدر

یوم ما قدر لم اخش الردی * واذا قدر لم یغن الحذر

مألی بوکه) مرکك تقدیری واقع اولمدیغی کون هلاکدن خوفم یوق قالدیکه اکرتقدیر اولندیسه خوف وحذرم بکا مفید وحاجز حصین اولوب بنی موتدن محفوظ ومستغنی وامین ایلمز پس مرکدن خوفك هیچ معناسی یوق همان قضایه رضا لازم زیرا تحویلی محالدر (ترجمه) روزبی تقدیرده چکمم هلاکدن الم * روز تقدیر اولدیغی دم فائده ویرمز حذر (نطق آخر)

وما آثر التقصیر الا مقصر * رأی نفسه حلت بمحل المقصر

(آثر) یرینه اذنر دخی نسخه درکه ترجمه اکا ناظردر (خلاصه) نقصان دکادر الاینه ناقصك وقاصرك مختاریدر زیرا اول ناقص کندی نفسنی اهل تقصیرك درجه لری مجلنده حال کوروب بوسببدن علوهمت کندینه برامر دشوار کلور (ترجمه) بورغمز جانمه تقصیری الا که مقصر * کورر نفسن کاینوب اولمش

وكل امرئ يأتي بما هو اهله * فاهل بمعروف واهل بمنكر

فاهل المعروف واهل المنكر دخی نسخه در که (هو اهل التقوى واهل المغفرة) كريمه سنه ايمادر (خلاصه) هر كس كندى اهليتی اقتضاسنه قابليت اوزره بودار تكليفه كاور (وكل ميسر لما خلق له) سری ظاهر اولور پس ناس ايكی شقدر نيجه سی اهل معروف كه عمل صالح اصحابيدر رضای حقه مطابق كاره راهيلر دركه سعدا ديرلر وبعضيلری دخی اهل منكر يعنی عمل بد ارباييدر طريق مستقيمه سالك اوله مز خلاف رضايه رهروان اولورلر انلره اشقيا ديرلر (اما شقی وسعيد) سری اوزره كاورلر وكيدرلر (ترجمه) سزا اولديغی نيسه كتورر هر كيشی چون كيمی اهل معروف اولدی كيمی اهل منكر (نطق ديكر)

للناس حرص على الدنيا بتبذير * وصفوها لك ممزوج بتكدير

(تبذير) نفقه ده اسراف (تكدير) بولاندرمقدر صفوتك ضديدر (مآل تركيب) خلقك دنيايه شدت رغبتی واردر لكن طريق حقه صرف ايچون وبامؤنت عيالده توسيع ايتمك ايچون كلدر بلكه امر دنياده اسراف ايلمك وبونكله اقرانی اولانلره سفاهتده ظفر اتنده غبطه اندازاولمق ايچوندر بوخسه حق تعالى انلرك رزقلرينی كفايت اوزره خلق ايلمشدر عبادتنه خلل وصفوت دروننه زللی ويره جك مقدار مضايقه اوزره دكلدر كه ضيق معاش كبی بعض عوارضك عدم دوامی دخی دليلدر لكن اسراف ايده جك قدر وسعت رزق اولمز اولنلرده دخی (لا تسرفوا ولا تقتروا) ودخی (كلوا واشربوا ولا تسرفوا) ديو تربيه وتنبيه بيوردوا اول جهتدن نفس وشيطانلری وهوا وهوسلرينه مساعده كلينه اولميوب تازيانهٔ شرعله تأديبدن خالی اولمدقلرندن ناشی صفوت اميدايله ديكك حاللری سكا آيينهٔ تدقيقده كدرله ممزوجا ومخلوطا صورتنما اولور (القناعة كنز لا يفنى) (ترجمه) جهانك ايچره عجب دوشدی بو خلقه حرص وتبذير * صفاسی دمبدم اولمقده در آميختهٔ تكدير

كم من ملح عليها لا تساعده * وعاجز نال دنياه بتقدير

(ملح) اصلنده ملحح اسم فاعلدر ابرام وزن ومعناسنده اولان الحاحدندر سؤالده شدت ابرامدر (تقدير) بونده وسعت ويسار وبركت معناسنه اولان قدرتدندر كه ذی قدرت تعبيری بو ماده دندر راندن بدل تقصير بوتقريره مخالفدر تقتير نسخه سی دخی ابعددر (مآل بيت) سابقی مصلحدر اكثريا دنيايه مكب وحريص كمسنه لره مساعدهٔ دنيا اولمز غريبدر كه اكثری عجزه مقوله لری ذی قدرت اولورلر ديمكدر

حتى بونده بعض حكما بروجه ديمشلردر عاقلده مضايقه وغافلده مساعده صورتی چوق كوريلور حكمت بودركه حيلهٔ عقل ايله تحصيل دنيا ممكن اولميوب دادحق اولديغنه عاقلی غافلده وسعت مشاهده سندن آكاه اولسون ايچوندركه بيت آتيده ظاهردر (ترجمه) نيجه الحاح ايدن شخصه مساعد اولمدی دنيا * نيجه يه عجزوتقصير ايله اقبال ايتدی باتقدير

لم يرزقوها بعقل حين مارزقوا * لكنهم رزقوها بالمقادير

(محصل) روز ازل يعنی (نحن قسمنا) ده عاقلك دنياسی عقلی سببيله ويرلمامشدر بلكه مقادير يعنی اندازه وكفاف قدری ويرلمشدركه سيدرمق ايدرلر حتی اثرده كلمشدركه (حذق المرء محسوب من رزقه) يعنی بركسنه نك ذكای طبعی وحذاقت ذهنی وذكای قلبی رزقندن معدود ايمش پس (لله الكريم الحكيم الشكر الجسيم العميم) كه كثرت ارزاق ايله مغتنم وكفاف نفس قناعتيله برنم اولمشزدر (ترجمه) بولنلر رزقنی هيچ بولمديلر عقلله انلر * مقدر نيسه مقدار يله بولدی قبلدی حق تيسير

لو كان عن قوة او عن مغالبة * طار البزاة بارزاق العصافير

(بزاة) بازينك جمعيدر قاضينك قضاة اولديغی وزنده كه طوغان ديدكاری قوشدر (عصافير) فتحله درمفردی عصفور ضمله درسرچه قوشيدر بونك مألی ترجمه ده ظاهردر (ترجمه) اكرقوت ايله غالبلك ايله قوت آلنسيدی * آلوردی سرچه نك رزقينی هردم بازكردنكير (نطق آخر)

سبحان رب العباد والوبره * ورازق المتقين والفجره

(وبره) واوايله دربوكلی وتوكلی وياخود ياغر اولان حيوان دوه وقيون وغيری (فجره) فاجرك جمعيدر كفره كافرك جمعی اولديغی كبی فجور حقدن اعراض معناسنه كذب وسائر كارناهنجاری مرتكب اولمق كه انك ضدی تقوادر رزاق اولمقده جمله سی حقنده يكسان اولديغنی افاده مراددر (ترجمه) رب عباد ووبرا ايچون اوله حمد صد * متقی وفاجرك رزقنی اول بخش ايدر.

لو كان رزق العباد فی جلد * ما نلت من رزق ربنا مدره

(مدره) بركرمچ (ترجمه) رزق عباد اولسه كرنقد جلادت ايله * رزق خدادن سكا برمز ايدی برمدر (نطق ديكر)

رأيت الدهر مختلفا يدور * فلا حزن يدوم ولا سرور

(مختلف) دورلو دورلو ديمك (لا) ليس يه مشابهدركه اسمی رفع ويدوم جمله سنی

خبریله نصب ایدر (ترجمه) دهری کوردم اختلافی دور ایدر ایلرمرور * یوق دوامی انده حزنك دائم اولمزهم سرور

قد بنت الملوك بها قصورا * فلم یبق الملوك ولا القصور

(قصور) قصرلك جمعیدر وقصور بقیه معناسنه اسم دخی اولورکه جناس لفظی تام واستخدام دخی بولنور (ترجمه) پادشهلر چوق بنالر یاپدر انده بیقصور * نیلك باقی قالمدی نه پادشهلرنه قصور (نطق دیکر)

جمیع فوائد الدنیا غرور * ولا یبقی لمسرور سرور

(غرور) مغرور اولمق که خصمك نفس وشیطان واهل دنیا * هرکیم اولورسه ایلدکاری حیله وخدعه دن ایات واحادیث تنبیه ایلمش ایکن ینه کرچك ظنیله الدانمقدر بوبابده جامع حروفدن زیاده دعایه محتاج مؤمن کوردمم (والی الله المشتکی) (ترجمه) جمله نفعی اولدی دنیانك غرور * باقی قالمزداخی مسروره سرور

فقل للشامتین بنا افیقوا * فان نوائب الدنیا تدور

(افیقوا) افاقت بولك یعنی جنوندن عقله کالك (مدلول کلام) فوائد دنیا وسرور وصفا جمله سی مورد فنا اولمغله بزم شماتتمزده اولنلره ای مخاطب سویله که کندیلر ینه کاسونلر حیران اولمسونلر بزه سرور فانی ظهوریله مغرور ظن ایلمسونلر شادی برساعت بزده اولسه دخی ینه زائل اولور خلافی بدل اولسه ودخی ضدینه متبدل اولور شدائد دهر دائما دور اوزره در بزه اولان حالات انلره دخی واصل وینه زائل وخلافنه متبدل اولور (ترجمه) دی شماتت ایدنه سن حاضر اول * کیم مصیبت دور ایدر ایتمز قصور (نطق دیکر)

ماهذه الدنیا لطالبها * الا عناء وهو لا یدری

(ترجمه) طالب دنیایه بو دنیا دکل الا کدر * رنج وزحمتدر ولکن اولدر اندن بیخبر

ان اقبلت شغلت دیانته * وان ادبرت شغلته بالفقر

(دیانت) اموردین ایله متصف اولمقدر تقدیم نونله دنایت خطادر یعنی ارباب دنیایه دخی دنیا شدت وزحمتدن غیری امری منتج اولمز زیرا ایکی حالدن خالی دکلدر بری اقبال وبری ادبار در مطلوب اولان اقبالی مأمورات دینیه یی اجرادن اشغال ایدر (غریبه) اصحاب کرامدن بری حال فقرنده مداومت جماعت اربابندن متدین کمسنه ایدی وسعت دنیا نیازنده اولدقده مرشد کمرهان امت وطبیب دلخستکان جماعت علیه السلام حضرتلری دنیا امر وخیم ونحس عظیم

اولدیغن تفهیم بیورمشکن بنه رجامند اولدقده غناسنه دعا بیوردیلرزمان قلیلده جماعتدن قالوب حولان حولده زکات اخذ بنه آیت نازل اولدقده اکا دخی تبلیغ اولندی بعد الحوایج رتبهٔ نصابدن زیاده مالك جمله سندن ربع عشر یعنی قرقده بریی فقرایه ویرمك فرض اولدیغی معلومی اولدقده استکثار ایله زباندراز اولوب کفره نك جزیه سندن بونك فرقی ندردیوب حاصلی ادادن امتناعیله مرتد اولوب بنه پشیمان اولدقده اذن حق اولمامغله توبه سی مقبول بیورلمدی حضرت صدیق دخی خلافتنده جسارت ایده مدی (خسر الدنیا والآخره) اشتمه مظهر هدایت برکسنه کرکدرکه دابند اولمیه واکرادبار ایدرسه ده برمرتبه اضطراب ویرکه اودخی ضرورات دینیه اجراسنه وقت اولورکه مانع اولوب اشغال ایدر (کاد الفقر ان یکون کفرا) پس لیل ونهار جناب خالق مرحمتکاردن نیاز ابرار ورجای اخیار بودرکه اسانلرین ذکرندن وجنانلرین فکرندن دور ایلمك حالت اعتدالیه سنه (وکان بین ذلك قواما) سری اوزره مظهر ایلیه بجاه حبیبه ورسوله وبحرمة فروعه واصوله (ترجمه) کراکا اقبال ایدرسه حقدن اول مشغول اولور * فقر ایله اشغال ایدر ادبار ایدرایسه اکر

(نطق آخر) دنیا عدمتك ما امرك * للمکثرین فما اضرك

(عدم) قلتدن عبارت (ما امرك) فعل تعجبدر (ما اضرك) کبی امر زیاده آجی معناسنه افعل تفضیل (مکثر) مالی چوق اولان (اضر) انفعك ضدیدر (ترجمه) عجب تلخ اولدك ای دنیا که سندن زهر اولورسکر * کثیر المال اولنلره زیانك اولدی سرتاسر

ماذاق خیرك ذائق * الا صبیت علیه شرك

مألی ظاهردر (ترجمه) عجبدر سلسبیل شهد خیرك کیمه صوندکسه * آقتدك زنجبیل زهر شرك اوستنه یکسر (نطق اخر)

تؤمل فی الدنیا طویلا ولا تدری * اذا جن لیل هل تعیش الی الفجر

(نتیجه) دنیاده عمرك هرنقدر چوق اولورسه بنه چوق زمان معمر اولمغی امید ایدرسین وسنکله همعصر اولان معمرینی درمیان ایدوب فلان کس طقسان یاشنه وارزدی عمرطبیعی برامر بعید میدر (وماذلك علی الله بعزیز) دیرسین مع هذا بو لیجه اخشام اولدقده صباحه دك عمرسوروب یارینکی کونه حیات وصحتله واررمی سین انی بیلمزسین که بیت ثانی وثالث مصرع ثانینك تفصیلیدر اشته بوسببدن صوفیهٔ کرام هرنفسی نفس اخیر اولمق ملاحظه سنی معتاد ایلمشلردر

(تذکره) برایکی دفعه دخی تذکیر اولنه یکه کونده یکرمی کره موتی خاطره کتورن کیشی ابدالدن عد اولنور حضرت فاروقك مخبر موتی وار ایدی موت واردر دیمك ایچون تعیین اولنمشدر هر کون کاوردی حضرت فاروق انی محل بعیددن کوردیکی کبی بکا ایدردی اول منادی کاوب کریه نالك کوروب سویلمزدی بر بیلده برکره سویلمك میسر اولمیوب ادای خدمت ممکن اولمیور دیو تعیین اولنان یومیه یی قبول ایلمدی حضرت عمرا کا قناعت ایلمیوب مهر ینه دخی کفی بالموت واعظا یازدردی (ترجمه) ایدرسین دنیه ده طول امل بیلمزسین ای غافل* صباحه صاغ اسن چیقاجغك ایتمزسین استغفار

فکم من صحیح مات من غیر علة * وکم من مریض عاش دهرا الی دهر

فائقز یعنیه در (رابطه) مصرع سابق مفهومنجه صباحه چیقمق معلوم دکلدر زیرا چوق صاغ کمسنه واردرکه بنجهٔ فلك ایله اللشورم ظننده سبب ظاهری وعلت صوریدن بری ایکن عمری مظهر ختام وانفاس معدوده سی تمام اولدی وچوق مریض مزمن هردم خسته علیل دلشکسته ایکن عمر طبیعی یه واصل اولدی (تأتیهم الساعة بغتة وهم لایشعرون) تفسیرنده یازدیلر که بغتة ناکاه فجأة ودفعة وموتك جلی وخفی اماراتندن برنشان سبقی واقع دکل ایکن وضعف وفتور ونکس ونقاهت کبی استعداد دخی یوغیکن عارض اولور موت فجاءة متهیء وحاضر وهربار نفس اخیرینه ناظر اولان صلحا یه تخفیف سکرات ایله نعمت سبحانی ورفق ربانیدر پیغمبراندن دخی ابرهیم وداود وسلیمان علیهم السلام جنابلری فجاءة عزم بقا ایلمدیلر لکن تعلقات دنیویه صاحبلری اولوب وصیته محتاج اولان آلود کانه نقمت وغاشیهٔ عذاب رحتی اخذهٔ اسف یعنی غضب حق تعالی اثریدر مظهر جلال اولوب توبه میسر اولمسون دیو حضرت خضریدیله قتلدردیو انسان العیونده دوچار چشم فقیر اولمشیدی برقاچ بیت مقدم غنی النفس بکفی النفس بیتی شرحنده اولان مفهوم حدیث طویل بو محله شاهددر (ترجمه) قنی چوق تندرست اولان کشی فوت اولدی علتسز * نیجه خسته اولان خوش اولدی کوردی دنیه ده چوق کار

وکم من فتی یمسی ویصبح آمنا * وقد نسجت اکفانه وهو لایدری (حاصل) وچوق یکت مراهق ویا بالغ کمسنه لر واردرکه موتدن هنوز امین اولوب صحبتی ولسه دخی بنم کنجلکم وارودنیاده مرادم وارانلره نائل اولمزدن مقدم اولورسم کوزم اچق قالور تعبیر هزل آمیزله موتی تقریب ایلمز بهی سلطانم بو قدر وقت

برده یاتیلورمی دیو استبعاد ایدرتصور ایلمزکه موتانك حاللری فکر اولنسه بیراندن صبیان وشبان دخی زیاده اولدیغی عیاندر غافل بیلمزکه کتان وپانبه تخمنی تارلاسنه برابکی سنه مقدم نشر ونثار ونابت اولدقده جمع واحضار ونقل بازار ایدوب نساج آلوب رشتهٔ حیاتی کبی انی غزل ایدوب صکره بجالهٔ حائك انی کفنلك طوقیوب بازرکانی دخی بایعنه فروخت ایله بونك قریبا فوتی ظهورینه منتظر ودکانده طرفندن مشتری یه ناظردر حال آنکه اندن بونك خبری اولمدیغندن غیری وحی ایله پیغمبر خبرویرسه ویاخود (ع) ای غافل اویان رحلت نا کاهی اوتمه * دیو مرشد الهام ایله انی حالندن آکاه ایلسه بلکه انلره دخی بویله صوغوق لطیفه اولورمی دیه (ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الوهاب (ترجمه) نیجه کسه صباحلر کیجه لر امنیت اوزره پس * کفنلر طوقنور انك ایچون هیچ بیلمز اول ناچار (نطق دیگر)

احسنت ظنك بالایام اذ حسنت * ولم تخف سوء ما یأتی به القدر

(یعنی) ایامده احوال سنیه ایله مساعده ومراد اوزره فلك دورنده جنبش ایلدکده دهره حسن ظن ایلدك که (کل من عند الله) اولمغله تکریم رحمانی وتنعیم وترزیق آسمانی ظهورنده (ربی اکرمن) دیدك وانکله اثنای اشتغالده دوام بولمق زعم فاسدیله قضا وقدرك وراء پردهٔ غیبده سنك حقکده خلقتکدن اقدم احضار ولوح محفوظه قید ایلدیکی حالات سیئه دن خوف ایلمدك مع هذا هرشیده مناوبهٔ نقیض وتبادل ضدین (کل یوم هو فی شأن) شهادتیله وقایع عادیه دن اولدیغی دخی مشهودك ایدیکه اصلا انکاره مجال یوق (ترجمه) حسن ظن ایتدك جهانه چونکه وقتك اولدی خوش * دیمدك قوس قضادن ایریشور تیر قدر

وسالمتك اللیالی فاغتررت بها * وعند صفو اللیالی یحدث الکدر

بو بیتده کیجه لری یاد ایلیوب دیرکه بیت سابقده کونلر مراد اوزره جریان ایلدیکی کبی کیجه لر دخی سلامتله دوران ایلدیکنه مغرور اولدك مع هذا فکر ایلمدك که کیجه لر وسائر اشیایه دخی کدر وقلت صفوتده حادث اولور پس لایق حال اولان تدارکده اولمدك زیرا برصو بولانق ایکن بردخی بولانمز مصغر بردخی تصغیر قیلنمز بلکه صفا ظهورینه دالدر لکن صفوت اوزره اولسه البته آکا کله جك حالت انك ضدی اولان کدردر برحال اوزره بقا محالدر زیرا عالم امکاندر البته تقلبات وانقلابات درکاردر (ترجمه) کیجه لرده سالم اولدك آکا سن

مغروراولوب * دیمدلـٔ کیجه صفاسنده ایکن ایررکدر (نطق دیکر)

يعيب رجال زمانا مضى * وما لزمان مضى من غير

(نقدسخن) بعض کمسنه لر ازمنهٔ سابقه نك احوالنی تعییب وذم ایدرلر حال آنکه ایام سالفه ده تغیرات يوغيدى شمدى بو وقتمزده حركاتده تغيرات وسكاتده تبدلات وقلوبده تقلبات حاصلی هرنه كه شرع وقانون يعنى نقل وعقله مخالف ايسه بى دربى حادث اولمقده در (ترجمه) تعييب ايدرلر بعضيلر شمدى زمان ماضى يى * تغييرى وارمى هيچ زمان ماضينك قيل برنظر

ارى الليل يجرى كعهدى به * وان النهار عليها يكر

بو بيت (يكور النهار على الليل) آيت كريمه سنه ايمادر يكر يكورا يكن وزن ايچون ثلاثى يه رد اولنوب مضارع مجهولندن حرف علت براى جزم ساقطدر جزم دخى براى وزن ضرورى اوله ياخود برامر مقدره جواب اوله (ترجمه) تجديد ايله جارى اولور كيجه انى كورمزميسين * تكرار تكرر ايله درروزوشبان اى معتبر

ولم تحبس القطر عنا السماء * ولم تنكسف شمسنا والقمر

ودخى اوائل ايامده اولان نزول باران وظهور رحمت رحمان ينه جريان اوزره در آسمان برلردن قطرات بارانى حبس وقطع ايلمدى وآفتابمز انكساف دائم ايله منكسف وماه تابانمز انخساف لازم ايله منخسف اولمدى هرنقدر كناه ايدوب خلاف رضاسى اوزره حركت ايلسك ينه رحمتنى كالاول دريغ ايلميوب وضيا ونور قمرينى ازاله ايلمز (نكته) بونده حبسى سمايه اسنادى موحدلـٔ بو بيتده صغيرى شاب وپيرى فناياب ايلمك صبح وشامك كرور ومرور ينه نسبت اولنمسى قبيلندندركه شاعر ديمش (اشاب الصغير وافنى الكبير * كر الغداة ومر العشى) (ترجمه) امطارى اكسلك قيلديمى يعنى برهٔ ابرسما * داخى كسوف ايله خسوف ايتديمى هيچ شمس وقمر

قل للذى ذم صرف الزمان * ظلمت الزمان فذم البشر

لب مقاله) پس انلرلـٔ برى واقع اولميوب سن زمانك صروفنى ذم ايدوب بو يله وقايع كاذبه اسناديله ظلم ايلدلـٔ انسان دخى بوسببدن من دق دق ماليله مذموم اولدى زيرا انسان كامله لايق اولان المؤمن مرءآة المؤمن نمايشنجه بودركه قبايحى آخره اسناد ايلميه كه ديمشلر (ع) هركس كشد برآينه خنجر بخود كشد (ترجمه) دورزمانى ذم ايدن نادانه دى ظلم ايتمسون * صنعى ندر بوكردشك مذموم اولور نوع بشر * (فائده) بوابيانه ملايم بعض كاملان ديمشلر (نظم) يعيب الناس كلهم

الزمانا* ومالزماننا عيب سوانا* نعيب زماننا والعيب فينا* ولونطق الزمان بنا هجانا* وليس الذئب يأكل لحم ذئب* ويأكل بعضنا بعضا عيانا (نطق اخر)

رب فتى دنياه موفورة * ليس له من بعدها آخره

(رب) تكثير ايچوندر (موفوره) كثيره وتامه ديمكدر (آخرت) داربقا بودرت بيتك مفهومى تمامنده اولمق خوش كورندى (ترجمه) نيجه كس واراولور دنياسى وافر* اولور عقباسى انك پس منافر

وآخر دنياه مذمومة * يتبعها آخرة فاخره

(آخر) مد وفتحله ديكر وغير ديمك (فاخره) عظيمه ونفيسه ديمكدر (ترجمه) برينكده اولور دنياسى مذموم* اولور عقباسى غايت ايله فاخر

وآخر قد حاز كلتيهما* قد جمع الدنيا مع الاخره

(كلتيهما) اصلنده كلا لفظى كه دائم الاضافه در بونده مؤنثيدر كه كلتا الدارين مراددر (ترجمه) ايكيسنى بريده جمع ايدر پس* اولور دنيا وعقبا ايله ظاهر

وآخر يحرم كلتيهما* ليس له الدنيا ولا الاخره

(ترجمه) ايكيسندنده اولور بيرى محروم* اولوب اول دنيه وعقباده خاسر (مفهوم چاربيت) نظر تدقيق ايله امعان وتحقيق ايدوب حضرت امير خلافت قر بر بيورركه بوعالمك مشتمل اولديغى ناس درت بخش اولنوركه مقتضاى آيات واحاديث بودر* برطائفه نك دنياسى معمور لكن آخرتده خور ومقهور اولور وبرزمرهسى دخى دنياسى اگرچه خراب لكن عاقبت واخرتى خير ومعمور وبرجماعت دخى ايكيسنى جمع ايدوب دنياسى وآخرتى دخى معمور اولور وبركروه دخى نعوذ بالله خسر الدنيا والاخره ايكيسندن دخى محرومدر بيورمشلر (توفيق) لكن اثرده كلديكى اوزره دنيا اهل آخرته حرام وآخرت اهل دنيايه حرام واهل الله دن اولنلره ايكيسيده حرام بيورلمشدر منافاتلرى بويله مندفع اولوركه اگرچه دنياسى معمور اولور لكن قطعادرونده علاقه ومحبتى اولان اهل دنيادن اولميوب موجود اولمسيله مسرور ومفقود اولديغى وقتده مغموم ومغمور اولمز حق تعالى اكا مقدر ايلديكى وسعتى وبررلكن كندى اصلا نظرينه آلماز مطمح نظر اولان محبت الهيه جايكيردرون اولمغله (رجال لا تلهيهم تجارة ولا بيع عن ذكر الله) زمرۀ موصوفه سندن اولوب محبتدن قطع نظر نيجه سنى دخى بيلمز (منقبه) اصحاب كرامدن ابن عون كه عشرۀ مبشره دندر مالندن سؤال ايلديلر بيك عدد التون اوزنكى ايله مزين قاترم وارسائرينى بيلمم بيورديلر انتقالنه قريب بدر غزاسندن بقيه قاچ كمسنه حياتده ايسه يوز التون هر برينه ثلث مالمدن

وبرلسون

ويراسون ديو وصيت ايلدى بوزنفر بدرى غازى بولندى اجراى وصيت اولندى مع هذا اجتناب ايدبكى معروف عشره نك بريدر هجرتدن اوتوز ايكى سنه سنده رحلت ايلدى (نطق آخر)

اربعة فى الناس ميزتهم * احوالهم مكشوفة ظاهره

بوبش بيت دخى سوابق كبى احواللرى اعتباريله تقسيم ناس ايچون انشاد بيورلمشدركه ناس درت قسيم اولديغنى فرق ايلدم زيرا حاللرى پك ظاهر ديمكدر (ترجمه) ايدوب درت وجهله بوناسى تميز * بكا احوالى اولدى بويله ظاهر

فواحد دنياه مقبوضة * يتبعه آخرة فاخره

بودرت بيت قطعهٔ سابقه نك ابياتيله توارد كبى اكثرى مكرردركه ظاهردر والهذا جمله نك مفهومى ينه بر محلده جمع اولندى (فا) تفصيليه در (يتبعه) ضميرى واحده راجعدر (ترجمه) برينك تنك اولور دنياسى بيشك * اولور عقباسى وسعت ايله فاخر

فواحد دنياه محمودة * ليس لها من بعدها آخره

(ترجمه) برينك اولدى دنياسى مساعد * اولور عقباسى انك پس مناقر

وواحد فاز بكلتيهما * قد جمع الدنيا مع الاخره

(ترجمه) ظفر بولور ايكيسينه بريده * اولور دنياده وعقباده تاجر

وواحد من بينهم ضايع * ليس له دنيا ولا آخره

(خلاصه) بيت اولك مفهومنده ناسك درت قسمنى اجمالدن برر بيت ايله تفصيله شروع ايدوب بيورر اول درت قسمك برينك دنياسى كنديدن مصروف لكن عقباده حالى محسود ناس اوله وايكنجى قسمى دنياسى مغمورة اما عقباسى مغموره در نعوذ بالله واوچنجى قسمى معظم الدارين مكرم المنزلين دوعالمده فرح وفخور اولوب اصلا برى برينه مانعة الجمع اولمزو دردنجى شقى اوچنجيسنك ضدّ كامليدركه (خسر الدنيا والاخره ذلك هو الخسران المبين (نظم مأل حال) بيريسى دنياده عقباده شقى * بيرى اوله هم ايكيسنده سعيد * بريسى بونده سعيد انده شقى بيرى دنياده شقى انده سعيد (اولكى) انبياده حضرت سليمان وذو القرنين كبى وملوكده دولت ايوبيه شاهانى ومحمود غزنوى ونور الدين شهيد وعثمانيه ده سلطان عثمان اول وابو الفتح نعم الامير واوغلى بايزيد ولى امثالى حسن ظن جهانه سبب اولان خدمات شاهانهٔ عدالت نشانه دلالتيله معمور الدارين اولدقلرى صكره خادم الحرمين اولمرله جدلدن عاريدران شاالله الكريم روح الله ارواحهم وايكنجى

دنياده كفره دن اولوب مدت عمرينى مشقت فقر صورى ومعنوى ايله كذران ايدوب وسعادت اسلام دخى عاقبتنده ميسر اولميوب مفلس اخروى اوله اوچنجى نمرود وبخت نصر وفرعون امثالى كه دنيالرى وسعتلى لكن دار بقاده مهان ومحقرلردر دردنجى قسمى كفر وضلال وفقر وملال اوزره عمرى شدت حال ايله كچوب نفس اخيرنده هدايت ميسر اولان طائفه در (روايت) حتى غزواتدن برنده بركسنه نك حالنى تفكر عقبنده لغز كونه بيورمشلركه بر وقت نماز قيلمامش ايكن دخول اولى ايله جنته كيرن مسلم كيمدر ديو بيوروب بنه سعادتله اول كمسنه دركه كفردن تبرى ايله قبول اسلام ودرحال كفار ايله قتاله اهتمام وبرقاج كافر قتليله غزادنصكره شهادت ميسر اولان شخص سعيددر بيورديلر (ترجمه) آرابرده اولور بيريده ضايع * اولمز دنيه وعقباده ظافر (نطق ديكر)

بلوت صروف الدهر ستين حجة * وجربت حاليه من العسر واليسر

(صروف) حادثه لر معناسنه صرفك جمعيدر وياخود فتحله آرزو معناسنه (حجه) كسر ايله سنه معناسنه كه عام وحول وسال دخى ديرلر (ترجمه) صروف دهرى التمش ييل ايچنده امتحان ايتدم انك * عسريله يسرى تجربه سين ايلدم تكرار

فلم ار بعد الدين خيرا من الغنى * ولم ار بعد الكفر شرا من الفقر

(دين) بر وضع الهيدركه اصحاب عقولى صاحب شريعت اولان رسولك من طرف الله تبليغ ايلديكى اوامر ونواهينك قبولنه دعوت ايدر وبو دعوته اجابت ايدنلره سبب سلامت اولمغله اسلام دخى ديديلر (غنى) مصدردر محتاجى اولديغى هرنه ايسه موجود اولمقدر فقرانك ضديدر پس محتاج اولديغى شيئك فقدى فقردكلدر بلكه محتاج اولديغى نسنه نك فقدى فقردر (كفر) لغتده ستردر حتى اكينجى يه كافر ديرلر تخمى ستر ايلديكى ايچون واصطلاحده ضروريات دينيه يى انكاردركه آمنت بالله تركيب معروفى جامع اولديغى التى ماده در برى سورۀ اخلاص ايله موصوف ومعروف اولان خالق تعالى يه ايمان ايكنجى ملكلرينه اوچنجى كتب سماويه يه دردنجى انبياى كرام وبشنجى روز جزا ودار بقا التنجى قدركه خير وشر واحد حقيقينك قضا وقدريله در ودين اسلامك اساسى بنى الاسلام على خمس اثريله ثابت اولان بش امر دركه صوم وصلاة وحج وزكات كلمتى شهادتدر بونلره شرط ديمك خطادر لكن شهرتى بويله در زيرا شرط اولسه لر برينى ادا ايلمين مسلم اوله مزايدى معلوم اوله كه اوتوز ايكى فرض بونلردركه اون برى ذكر اولندى

اوچ دخی غسلك فرضلریدرکه مضمضه واستنشاق وجمله بدنی غسلدر وابدستك
فرضلری درتدروجه واللر دیرسکلره دك وایاقلر طوپوقلره دك ییله غسل اولنمق
ومسح رأسدر ونمازك شرطی یدیدرکه خارجنده در بری وقتدر وبدن ولباس
ومکان پاك اولمق وستر عورت واستقبال قبله ونیتدر یدی دخی رکنی واردرکه
داخلیدر تکبیر افتتاح وقیام وقراءت ورکوع وسجود وقعدهٔ اخیره وخروج
بصنعه در بونلرده اولان اختلافك تفصیلنه محلك تحملی اولمامغله عذرایدرز
وکفری دخی حقیقی ایله حکمی یه تقسیم ایدرلرکه محل تفصیلی کتب عقایددر
(ایکی بیتك معناسی) حوادث روزکاره التمش ییلدرکه مبتلا اولوب عسر ویسر
امثالی احوالنك انقلاباتنی تجربه ایلدم دین اسلامدنصکره غنی بولنمقدن خیرلی
برحال کورمدم وانك ضدی اولان کفری بجد کدنصکره فقیرلکدن زیاده شرلی
برامره مطلع اولمدم دیمکدر خیر تعبیرنده لطافت واردرکه ماله دخی خیر اطلاق
اولنور حتی قرأن کریمده (ان ترك خیرا) ولحب الخیر) آیتلرنده مراد مالدر دیدیلر
بو محلده بحث عظیم واردر که فقیر صابرمی افضلدر غنی شاکرمی مقتضای
زمان ایله بری برینه ترجیح اولنور زیرا (کاد الفقر ان یکون کفرا) وارد اولدی
(الفقر فخری) حدیث دکلدر که لا فخر حدیثلری موضحدر دیدیلر خصوصا آخر
زمانده مؤمنه غنی سعادتدر دیو بیوردقلرینی امام یافعی روایت ایلدیککنی
شعرانی بدر منیرده تقریرایدر (فائده) قوت القلوبده حضرت حیدرکرار دن
روایت اولنورکه اکر فقر بر فقیرك حقنده خیرایسه اول فقیر حسن خلق
صاحبی اولور وعبادات وطاعاتده تکاسل ایلمز وحالندن شکایت ایلمز
وفقرك صوری ومعنوی فضائلنه واقف اولدقچه حمد ایدر وفقرك عقوبت
اولمسنه دخی علامت بودرکه صاحبی بدخو اولور وعصیان اوزره دوران
ایدر وحالندن شکایت ایدر وقضایه راضی اولمز وافعال حقه اعتراض ایدر
اشته بویله فقردن استعاذهٔ نبویه وارد اولدی بودخی پوشیده قالمیه که
غنی حقیقتده غنای قلبدر غنای قلبه نائل اولمیان کمسنه مال قارونه مالك اولسه
ینه حرص وبخلی درکاردر فقردن دخی مراد ظاهرده مالی اولمامق دکلدر غنای
قلبه مالك اولمامق معناسنه در مطلوب اولان دنیایه عدم محبتدر (حب الدنیا
رأس کل خطیئة) حضرت عیسی روح الله علیه السلامك کلامیدر بو بحثه
دائر سخن قطعات آتیه ده دخی یاد اولنور (ترجمه) بودیندنصکره عالمده
غنادن بهترین بیلمم * فقردن بدترین بیلمم کفردنصکره ای دیندار (نطق دیکر)

كثير المال ليس له عوار * ولا في كل ما يأتيه عار

(عوار) ضم مهمله ايله عيب معناسنه در (ترجمه) كثرت مالى كشى يه عيب اولورمى اى نكار * داخى هر نه ايتسه ماليله ايريشمزآ كه عار

لان المال يستر كل عيب * وفى الفقر المذلة والصغار

(مذلت) ذلتدركه (صغار) دخى فتحله برمعنايه دراماضمله دكلدركه صغير معناسنه اولوراول ايسه مطلوب دكلدر (ايكى بيتك مألى) مالى چوق اولان كمسنه ايچون تعييب يوقدروا كاهر عارض اولان امر سبب تعيير اولمزديمكدر (ذيل) سابقا بيان اولنديغى اوزره وقت اولوركه مال حسنياتى اجرايه وسيله اولور اكرمالداردن بركسر صادر اولورسه مال ايله جبر نقصان وتطييب جنان ايدر وذلت عارض اولان محلده مالى عزته وسيله تبديل اولور اكرسقامت بدا اولسه انى تربية مال ايله صورت استقامته تحويل ايدر اكر بر عسرت عثرت كورنسه يسره اقاله ايدر فقيرى غنى وقلبى مستغنى ايدر غوايتى ارشاد وخائنى امن آباد ايدرلر محزونى فرحياب وكلامى صدا قتمآب قيلور دائما اقرانى كنديسنه غبطه كار اولوب اكر غائب اولسه تأسفله تجسس وحاضر اولسه عرض محبتله دفع تعبس ايدرلر اكر اسراف ايلسه سخى جواد واكر بخل ايلسه تحرى واقتصاد دردير لر مناسبتسز سخنساز اولسه كلام مغلق اثر فضل موفور * وصائم اولسه مجتهد معمور وبلاموجب مفطر اولسه معذور دردير لر حكماء ديمشلردركه مال قبحياتى حسنياته تبديل ايدر بليد مغشوش ايسه حلمنما * وشديد مدهوش اولسه ثمرهٔ ذكادر دينور مكرينى فطانت وهذيانى بلاغت وخلط كلامنى فصاحت وجهل سببيله سكوتنى حكمت عد ايدرلر اكر عقوبت ايلسه تأديب وخست ايلسه ترغيب اولور سفاهتنى حداثت سنله وعتهى پيرلكى ايله معذور كوروب سفلى ايسه درويش مشرب وملحد ايسه ابدال لاابالى مذهب ايدوب اكر منكر ايسه نقشبندى مسلك ورمال وباوفاق ايسه عرفان ايله خزينه دار رازدان فلك ايدرلر اكر كافى ءقلبزن ايسه طبيعت اشباده ماهر فيلسوف حكمت واكر فانى ايسه زاهد اهل فقاهت ايدرلر حاصلى مال صاحبنى حافظ وسائر اولديغى جهتدن نيجه لرى ديمشلردركه مالنى ضايع ايدن كشى كندى نفسنى ضايع ايدر ابو الاسود دؤلى تابعى بيورمشكه هر سائلك مطلوبنى تدارك ده تهالك ايلمك انلر كبى بد حال اولمغه سببدر (ع) فان زال عنه المال يوما تفرقوا) كندى ديمشدركه لفظهٔ لا دفع نقم وكلمهٔ نعم ازالهٔ نعم ايدر ابن الجهم ديمشدركه منصوب ايكن بذل مال حقدر معزول

ایکن بذلی جنوندر کسبندن بذلی جهلدر زیرا کسب رزقی مشقتله تحصیلدر زحمتمزانی تلف حق تعالیدن مانع خلقدر زیرا حلاله حساب واسرافده عقاب بلا ارتیابدر اماماً کولات ومشروبات وملبوسات وقت وحاله مناسب اولان حدی اوزره اولدقده اندن سؤال وحساب یوقدرکه (الا ما کات فافنیت ولبست فابلیت وارداولدی (ع) واعظ مکثر کبی برسوز قالدی * جود وسخایی پادشاهلره ترك ایدك که انلر ایچوندر ملوکه تقلید جنوندر ضروب عربدندرکه الشحیح اعذر من الظالم) یعنی ظالمدن بخیلك عذری قبوله احقدر زیرا ظالمله سخادن عدله خست اولادرکه دیمشلر (البخل خیر من سؤال البخیل) دیمشکدرکه بخیل اولمق تلفدنصکره بخیله آب روصرف ایلمکدن خیرلیدر (لاخیر فی المرء اذا لم یکن) یحفظ مایکرم من اجله) لکن فقیرلك اسباب عصیانی غنیدن آزدر زیرا عصیانه زمان ومکان واخوان مساعده‌لری لازمدرکه انلر فقیره فرصت ویرمزلر وفقیردن رجای غنا خلاف رضای مولی دکلدر لکن غنیده فقردن خوف ایلمك مرضی الهی یه مخالفدرکه (الرزق علی الله) مفهومندن اطمئنان اولمامقدن ناشیدر (ترجمه) زیرا مالك کثرتی هرعیبی ستر ایلر تمام * فقر ایچنده نوردیده‌م وارمذلتله صغار

کذالك الفقر بالاحرار یزری * کما ازرت بشاربها العقار

(عقار) خمله شرابدر (ترجمه) فقر ایدر آزادکانی دنیه‌ده خوار وذلیل * نیتسه کیم باده ایدر هرشاربنی خوار وزار (بیت)

مساکن اهل الفقر حتی قبورهم * علیها تراب الذل بین المقابر

(خلاصهٔ بیت) فقرانك دنیاده حاللری ارباب فراسته عیاندرکه انلرك مسکنلری تا قبره دك یعنی قبرلری دخی ذلت ومسکنت اظهار ایدرکه اهل غنانك قبرلری مثلا هرنقدر جائزدکل ایسه‌ده عظیم طاشلر ولطیف طبراقلر فرش ایدوب اطرافنه بعض نباتات واشجار غرس ایدرلر (فائده) قبرك باش طرفنه برطاش وضع اولنمق شریعت شریفه‌ده واردرکه عثمان بن مظعون حضرتلرینك قبرینه سلطان اقلیم رسالت علیه التحیة کندی دست سعادتلریله برطاش وضع بیوردیلر وقبرلك نباتاتنی قطع ایلمك مکروهدر زیرا انلرك تسبیحی میتك عذابنك اندفاعنه سببدر مکرکه یابس اوله دیو بزازیه‌ده مصرحدر وتازه‌لمك دخی منهیدر مکرکه ضروری تعمیری لازم کله وقبرلك طاشنه باش قویوب نائم اولمق سبب اذای میت اولدیغی نصاب الاحتسابده مصرحدر اوزرینه باصمق ومقابر ایچنده آتش یاقوب وسائر

امور عاديه يي فعله كتورمكده ظنك ندر (ربنا لا تؤاخذنا ان نسينا او اخطأنا)
(ترجمه) اهل قبرك مسكنى حتى كه قبرى اولدى خوار * قنده اولسه خالذات
اوستنه اولورنثار (نطق)

دليلك ان الفقر خير من الغنى * وان قليل المال خير من المثرى
(مثرى) مالى چوق كمسنه در مبتدايه خبريت ثانيده اولديغى جهتدن ايكيسنك
مألى برابريازيلور (ترجمه) دليلك واركه خير اولدى غنادن فقر آتشبار *
دخى مال كثيردن خير اولور مال قليل اى يار

لقائك مخلوقا عصى الله للغنى * ولم تر مخلوقا عصى الله للفقر
يعنى فقيرلك غنالكدن خيرلى اولوب ومالى آز اولان كمسنه كثير المال اولان
كشيدن خير اولديغنك دليلى وبو دعوانك شاهدى بودركه كوررسين كه مخلوق
ايچنده عاصى اولنلر هپ غنى اولنلردر لكن فقرى اولان كمسنه نك عاصى اولديغنى
كورمدك زيرا ارتكاب معاصى ايلمك البته ذى قدرت اولان كمسنه دن ظهور
ايدر انكيچون ديديلركه فقير صابر غنى شاكردن افضل وبلكه فقير شاكى دخى غنى
شاكردن افضلدر قالديكه دقت محلى بودركه حالنه صبر وحمد ايلمك كركدر اكرشدت
فقرايله بعض هذيان ظهور ايدرسه كنهكار اولور استغفار لازمدر اكرچه بعض
اصحاب اضطرابك خلجانى دركاه الهيده عبادت قدر مقبول اولورسه دخى
چونكه كبيلردن ظهور ايدن خوش كاورمعلوم اولمديغى جهتدن تأدب ايلمك
كركدر زيرا عبد مملوك نمونه بندهٔ خدادركه برعبدى مالكى مضايقه اوزره طوتسه
عبدده خى خوشكو اولوب بوابنياز اولمسى البته خوشدر اكرچه حال ضيقنده
بدكو اولمسى معذور اولورسه دخى كذلك حق تعالى دخى ملكنده تصرف ايدر
ظالمدن منزهدر الامان ديمكدن غيرى چاره يوقدركه امان ايله نام حبيب كريم محمد
همعدد درانك حرمتنه ديوب بنده دركاه حقده نياز جملهدن اولادركه زيرا رزق
ولو كان قليلا قناعتكاره كفايت مقدارى مخلوقدرسن انى طالب اولديغك قدر
رزقك دخى سنى طلبكاردر جملهٔ ارزاقكى استيفادن اقدم موت كلمك محالدر بزم
اضطرابمز بنه بزم عدم قناعتمزدندر حق تعالى توفيق ويره (ترجمه) غنا ايله
كوررسين نيجه سى حقه اولور عاصى * اولورمى فقر ايله عاصى خدايه عاجز وناچار

(نطق آخر) تفنى اللذاذة ممن نال شهوتها * من الحرام ويبقى الاثم والعار
(لذاذت) علامت وزننده واو بابندن مصدردر (شهوت) آرزو ايلمكدر بو بيتده فنا
وبقاذكرى جمع ضدين درلذات عاجله كه آنى ويومى واسبوعى وشهرى وسنوى

وعمری وابدی دیو انواعنی بیان ایلمشلردر بونلرك جمله‌سی فانیدر لکن نیجه‌سی
مباح اولمغله خاصه شرع شریفده حرمتی متعین اولان مشتهیات نفسانیه‌یی
مساعده‌ٔ روزکار واعانت نفس وشیطان بدکار ایله اجراسنه ندامت تعقیب ایدوب
خالق ومخلوقدن استحیا ایله عار وکنهکار اولمقدن غیری ثمره‌سی اولمدیغی
آشکاردرکه لذتی بالکلیه منسلب ونسیاً منسیا زواله منقلب اولور (ترجمه)
حرامك لذتی زائل اولور برانده ناچار* همان باقی قالور جرم وکناه وذلت وعار

تبقی عواقب سوء فی مغبتها* لا خیر فی لذة من بعدها نار

(عواقب) عاقبتك جمعیدر (مغبت) مصدر میمی غائب اولمق که مجلسده بولنمامق
بو ابیات ساده علی العباده نصح شحنانه و پند واعظانه دن عبارت اولمغله مألّلری
ظهور ینه بناءً ترجمه‌لرینه تحمیل واحاله قیلندی (ترجمه) کیدر لذت قالور
ذلت ایله رنج قباحت* ندر لطفی اولذاتك که انجامی اوله نار (نطق دیکر)

النار اهون من رکوب العار* والعار یدخل اهله فی النار

خلاصه خلقدن عار ایلیوب غیرت اقران ایله دنیاده عمری فکر ماسواده وطول
امل هواده تلف ایلمکدن جهنم عذابی اهوندر زیرا امور دنیا مقدرات الٓهیه ایله
مقسوم ازاید رزیاده ونقصان اولمق احتمالی برکات طریقیله درکندی حالنه قویسه
تهالك ایلمسه ویاخود طریقنده سعی ایله کندینی کشی تلف ایلسه دخی یکساندر
(ع) ازل مقدر باری خدا کاوز کور نور* بیهوده کارلقله اوقاتکذار اولوب
مأمورات الٓهیه‌ده تکاسل ایلمکده قطعا ضرر شامت صوری ومعنویدن غیری
ثمره یوقدر مع هذا بو حاله مبتلا اولانکمسنه جهنمه مستحق اولور زیرا اجاب
احباب ایله مشغله‌ٔ دنیایی تکثیر ایلمك سائر فرائض وواجبات وسنن ومستحبات
اجراسندن صاحبنی منع ایلمکله شاید عفو باری تعالی وشفاعت شفعایه
مظهر اولمزسه جهنمی اولور النار ولا العار (ترجمه) رکوب عاردن
آسان دررنار* آتز آتیشلره اربابی عار

والعار فی رجل یبیت وجاره* طاوی الحشا متمزق الاطمار

طاوی آج جایع کبی یعنی جوع سببیله منقبض (حشا) اعضاء داخلیه (متمزق)
یرتیق (اطمار) اسکیلر کهنه لباسلرکه رثیث الهیئه اولمرندن کنایه‌در (رب اشعث
اغبر ذی طمرین تنبو عنه اعین الناس لو اقسم علی الله لابره) حدیث شریفنه دخی
اشارت اولمق احتمالدرکه مآل حدیث شریف نیجه صاحلری پریشان یوزلری
غبار آلود کمسنه‌لر واردرکه لباسلرنده شقاق اولوب اسکی ویرتیق وناس انلردن یوز

دوندیروب کوزلرینی قپارلر مع هذا اکرحق تعالی یی یاد ایدوب برامر واقع اولوردیو قسم ایلسه حق تعالی انی یمیننده حانث اولمقدن صیانت ایدوب اول امری وجوده کتورریاخود دعا ایلسه البته قبول ایدراشته بومرتبه ده باری تعالی نك قوللری واردردیمکدروبوسیاقده احادیث شریفه متعدده در (نتیجه) عاروغیرت اکردنیاده حکاملك اقتضا ایلسه رعایت خاطری اوزرینه شرعا لازم اولان فوکشیلری آچ وسائر احتیاج ایله مجروح دلان ونارفقر ایله جکرلری بریان ونالان اولدقلرندن اغماض عین ایله یاتوب راحت ایدن کسنه عار ایله متصف اولمق کرکدر حتی اثرده کلمشدرکه هرزمانکه جبرائیل برامر ایله نزول ایده جاران حقنده تواصی بالخیر ایدرشایدکه توارثیله همسایکان بری برینه اصحاب فرائضدن اوله لرظن ایدرم دیو بیورلمش ایدی (ترجمه) کشی یه عار اولوروا حتله یاتمق * یاتورکن آچ وعریان جاری ناچار

والعار فی هضم الضعیف وظلمه * واقامة الاخیار بالاشرار

(ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها) حکم عامنه نظرله انشاد اولنمشدرکه حکومتلر خصوصا امور عبادك شرعیه لری ارباب استحقاقه تفویض اولنمامق اصحاب غیرته عاردر (ترجمه) ضعیفی منکسر ایتمك اولور عار * دخی اخیار برینه دوره اشرار

والعار ان یجدی علیك صنیعة * فتکون عندك سهلة المقدار

(ان یجدی علیك) سکا هدیه وعطیه اولنمق دیمکدر (ترجمه) اولور عار اول عطیه سا که اول * سنك عندکده اوله سهل مقدار

والعار فی رجل یحید عن العدا * وعلی القرابة کالهزبر الضاری

(یحید) مطلقا یوزچویرردیمکدر برماده تعیینی ایله اندن روکردان اولمق مراد اولنورکه بونده اعدا قیدی اولندی حتی مصدری اولان حیدود معروف قاطع الطریق ایچون اسم اولمشدر (عدا) عدونك جمعی وفعول وزننك جمعی فعال کلمك بولفظه مخصوصدر (قرابت) اقربا که ذوالقرابه تقدیرنده در (هزبر) کسرایله ارسلاندر (ضاری) صیاد یعنی آوجی (ملخص سخن) عار اودرکه عدودن یوز چویره که انده متانت کرکدر لکن اقرباسنه ارسلان کبی شدت کوستره اول ضعفا مع هذا مستحق شدت وضلالت دکللردر خصوصا که محتاج اوله لر طوعا وکرها سرفرو انقیاد ایدرلر (ترجمه) عدودن یوزچویرمکده اولور عار * اسد کبی اوله خویشانته ضار

والعار ان تك فى الانام مقدما * وتكون فى الهيجا من الفرار

(انام) بونده عساكر معناسنه (مقدم) مقدمه دربش قسم خميس ديدكارى عسكرك چرخه جى تعبير اولنان قسميدركه انك مقابلى ساقدر دمدار ديك وايكى طائفه دخى ميمنه وميسره كه صاغ وصول جناحين دخى ديرلر وبرى دخى قلبدر كه اول درت بخشك وسطيدر سرعسكر وياسردار اكرم صدراعظم وياخود شهنشاه معظم هرقنغى موجود ايسه انده قائمدر زيرا انسانده دخى قلب سلطان اعضا وعرش الله در (معنى) عيب وعاراول وقتده ثابت اولوركه مثلا بوسالده دولت اسلاميه يه مسقود دولتنك واقع اولان رعونت وتكدير نده سرعسكر بولنوب جمله دن بحسب الرتبه مقدم ايكن ميدان محاربه يه غازيان اسلام دخول ايلدكده اول رئيس القوم فرار عن الزحف كبيره سنى بين الخلايق علنا ارتكاب ايدوب عساكر اسلام پايمال كفار خاكسار وبالجمله اردوى دولت عليه غارتكرده اشرار اولمغه سبب اوله * زهى بيغيرتى وبيحميت * كه سردار اختيار ايده هزيمت * (ترجمه) دخى روز وغاده اوله هم فار * اودر عار اوله عسكر ايچره سردار (نطق آخر)

جاهد على طلب الحلال ولاتكن * تغذوه بالاسراف والتبذار

(جاهد) امردر نفسكه مخالفتله جهاد اكبر ايله ديمكدر (حلال) نص ايله تعيين اولنان امور صريحه دركه حرامك ضديدر ايكيسى ميانده اكرچه شبهه لى امور واردر لكن حله قريب اولان مباح وحرامه اقرب اولان مكروهدر حتى ديمشلركه حلال صريح وحرام صريح ايچون متانت وعدم ارتكاب كركدر ميانلرنده اولان مشتبهاتك زمانى دكلدر زيرا انده تحرى ايلمكه زمان مساعد دكلدر اكرحرامدن اتقا وبعض حلالى كه مباحات مقوله سيدر ترك ايده بيلورسه متقى وورعكار اولمش اولورديدلر اللهم يسر ولاتعسر (فائده) بودخى لازمه تقوادندركه حرام دخى بعض محلده مكروه معناسنه در ازجمله (كل لعب حرام) حديثنى شراح كراهت معناسنه درديو فقهاى اصوليين دن نقل ايدرلر اهل جدل بوندن تنصح ايدوب هرجائزوهرغيرجائزديو بازدقلرى امرده ظاهرى اوزره حكمه جسارت ايلميه لر (تبذار) فتحله اسرافك تفسيريدر تكرار وزننده مصدردر (حرام) حلال طلبنده سعى ايليوب انده دخى اكركثرت اوزره رزاق حقيقى كرم ايدرسه اسراف ايله مبذر اولمه كه (ان المبذرين كانوا اخوان الشياطين) بيورلدى (ولاتسرفوا) دخى نهى صريحدر هرشيده اسراف ممكندر حتى درياده ابدست المقده دخى

حد شرعدن زیاده صو استعمال ایلمك اسرافدر واسراف خیر وبرکتك زوالنه سببدر دیدیلر (ترجمه) چالش کسب حلاله قیلمه اسراف * قوام واعتدال اوله سکا کار

الا لا هلك او لضیفك اولمن * یشکو الیك مضاضة الاعسار

(مضاضه) وجع مصیبت (اعسار) عسرك جمعی که عسرت وشدتلردر بو بیت بیت اولدن استثنادرکه اسراف ایلمه هر حالده مگر که اولاد وعیالك اوله لر خصوصا ماه صیام وبیرام ویوم عاشوراده اوله کفایت مقدارندن وسعتلی حرکتله مسامحه ومساعده یه جواز واردر ومسافرده نخی انلره ملحقدر اینلردنصکره فقرادن سکا حالنی عرض ایدنلری اصلا نهر وقطعیا بأس ایله رد ایلمیوب اشته بونلره عطایا وهدایاده اذن شرع درکاردرکه بونلره اسراف دینمز اتفاق دینور که اربابنه خلف ایله هرشب برفرشته دعا ایلدیکی ثابتدر (ترجمه) ایدوب اهلك ایله مهمانکه صرف * دخی عاجزلره ایله عطا وار (نطق دیکر)

ذهب الرجال المقتدی بفعالهم * والمنکرون لکل امر منکر

(مقتدا) تقلید اهلی اثرلرینه اقتفا وقولی وفعللرینی سند اقتدا ایلدکاری کمسنه لر (فعال) کسر ایله فعلك جمعیدر (منکرون) کسر کافله بونده تبدیل وتغییر ایدنلر دیمکدر (منکر) فتح کافله درمنهی معناسینه ومنکرون رجال اوزره معطوفدرکه بونده ناهون مراددر لکن صاحب ترجمه مصرع ثانیی مستقل مبتدا وخبر ایلدی ظاهرا بعیده کورینورزیرا بیت ثانی یه نظرله جمله یی کیدوب بن قالدم دیمك مراد اولدیغی ظاهردر (مأل) احوالی اقتدایه شایان اولان پیغمبران کرام خصوصا خاتم الانبیا اولان حبیب ملك علام جمله سی ترك دنیا وعزم عقبا ایلدیلر علیهم السلام وانلردنصکره خلیفهٔ اول صدیق اکبرکه نهی منکر ایلمکده پیشرو وپیشقدم امت مرحومه در وفاروق اعظم وذوالنورین وعشرهٔ مبشره نك دخی فتق ورتقه وجلب وسلبه قادر اولان نیجه اصحاب کرام ارتحال ایلدیلر (ترجمه) کتدی رجال مقتدا افعال خوش معروف ایله * قیلدی کروه منکرین هرامر منکرده قرار

وبقیت فی خلف یزین بعضهم * بعضا لیدفع معور عن معور

(خلف) تحریك ایله دربعضیلری سکون اختیار ایلدیلر لکن عند التدقیق صورت سکونی اضافتنه مخصوصدر (معور) افعالدن مفعول صیغه سیله در اصلنده مخوف اولان خالی محلنه عورت دیرلر ایدی کرك ثغر میرحد وکرکسه صف قتالده

اولسون صكره هر حيا اولنان نسنه يه اطلاق ايلديلر واعور عيبلى ومذموم ديمك اولور حتى بدل اعور وخلف اعور لفظلرى بئس البدلده مستعمللدر يعنى بر حسنك يرينه كلن قبيحه ديرلر * پس خلف قرينه سيله بونده معناسى ذكر اولنديغى اوزره حسن ومليح اولنلر انتقال بقا ايلدكلرنده انلردن صكره انلره نسبتله جمله سى معور ومعيوبلر درانلرك بعضيلرى بعضيلرنى تزيين ايدرلر واول تزييندن اول معورلرك غرضلرى برى برينك عيبلرينى دفع يعنى زينتله ستر ايلمكدر اشته بو اوصاف ايله يعنى سبب عورت اولان امر ايله اتصافى ترك ايلميوب بلكه انى بعض آرايشله ستره سعى ايلمك دأبلرى اولان طائفه ايچنده قالدم يوزر حضرت اميرناظم ولايت مصير كرم الله وجهه (ترجمه) قالدم اوزمره ايچره كيم بربيرينى تزيين ايدر * دفع وستر قصدى ايله عورات افعالن شرار

سلكوا بنيات الطريق فاصبحوا * متنكبين عن الطريق الاكبر

(بنيات) ابنك تصغيرى اولان بنى كه اوغلجقدر انك جمعى بنيات اوغلجقلر ديمكدر طريقه نسبتله طريقك اوغلجقلرى كوچك يوللر ديمك اولور كه شارع اعظمدن تشعب ايليه اكثرى سكة غيرنافذه در (متنكب) معتادك خلافنه انحراف معناسنه اولان نكبت لفظندندر پس منحرف يعنى طريق مستقيمدن عدول وميل ايديجيدر (ترجمه) چيقمزنيچه اينجه طريق بدعته سالك اولوب * آيرلديلر اول شاهراه حقدن ايتديلر فرار (نطق آخر)

ولا خير فى شكوى الى غير مشتك * ولا بد من شكوى اذا لم يكن صبرى

(شكوى) بر مضرك سوء صنيعله اضرار وتعديسنى حكايت وخبر ويرمك معناسنه اسمدر مصدرى شكايتدر (مشتكى) افعال بابندن مشتكو صيغة فاعل اوزره فى الاصل واويدر صكره يايه قلبنه ماقبلنك كسرى موجب وانكله اكتفا حذفنى دخى اقتضا ايدوب تنوينى كافه الحاق ايلديلر صاحب شكوا ديمكدر (مرام) همدرد اولوب حالدن بيلمين كمسنه يه واقع اولان ظلم وضرر وكدرى خبر ويرمكده خير ولطف يوقدر زيرا صبرم اولمديغى زمانده البته شكوا دركاردر ازجمله بوحالى بيلمز استثقال ايدر اگرحالدن بيلسه بو امرده بكا برنفع كلى ايلمزسه دخى شكايتمى اصغا ايدركه صبرى اولميان كمسنه حالنى سويلمك انشراح دل وتوسيع صدر امثالى فوائدى واردر صبرى اولميان كشى شكوادن دخى حبس نفس ايلسه علت عروضنه سبب اولور پس لحكمة انى استماع وصبر وعبرتله التفات لازمدركه درعقب سامع كندى حالنه شكر ايده ديديلر انكچون تواصى بالصبر ايله صلحاى مؤمنينى

وصف بیوروب قلتنی دخی ایما ایچون خاسرینلدن استثنا ایدرکه (ان الانسان لفی خسر الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر) مفهومنده قسم ربانی وارد اولمشدر واکر حالدن بیلاسه بحری وبری بو ایکی مثالی ملاحظه ایدوب انقلابات روزکاردن ناشی کندی متانت حالنه اعتماد ایلمیوب مکر حقدن داخل امنیته بنا شمز ایدیکه بوندنصکره ایکی بیت ایله اول ایکی مثال اجمال اولنور (ترجمه) خیر بوقدر شکایت ایلمکده غیر مظلومه * که بیلمز حالدن بی صبره شکواسی اولور ناچار

الم تران الماء ینضب ماؤه * ونأتی علی حیتانه نوب الدهر

(نضوب) معجمه ایله دخول وزننده واول یابدن مصدردرکه صویره باتمقدر ناضب غائر وسافل دیمکدر وبونده ماء ذکر اولنمغله فقط باتوب بعید اولمق معناسنه تجرید اولنمشدر (اسری بعبده لیلا) کبی (حیتان) بالغلرکه حوتک جمعیدر (نوب) نائبک جمعیدر لکن نائبه نک جمعی اولمق اوزره نوائب معناسنه استعمالی مسامحه یه محمولدر حوادث ومصائب مراددر (نتیجه) بوبیت بیت اولده اولان مصابه نقل تمثیل ایله تسلیتدرکه تکلمدن خطابه التفاتدر دریانک صوبی باتسه وچکاسه وبلکه قلت کاسه دخی بالقلره بلایا ومصائب پیدا اولور مثلا مضایقهٔ مکان پیدا اولمق کبی وکنده یلردن بیولک بالقلرک انلری اکلی کبی وصیادلک تسلطی وسهولتله درشبکهٔ صید ایلمسی کبی واکر صو بالکلیه زائل اولورسه موت تحقق ایلمک کبی اشته بونلری شهودلک سبب عبرت اولمزمی (ترجمه) انی کورمز مسین که قلت آب ایرسه دریایه * ایرر ماهیلره دست مصیبت دمبدم ای یار

الم تران الفقر یرجی له الغنی * وان الغنی یخشی علیه من الفقر

فقر وغنایه دائر کلام چند ابیات مقدم مبسوطدر (خلاصه) بو دخی بر ظاهر امردرکه محل عبرتدر فقیر کندی حالنده بردخی فقیر اولمز مصغر بردخی تصغیر قیلنمز دیمشلردر بلکه انک حقنده ملحوظ اولان غنی اولمقدر هرنقدر کندی حالنه راضی ومتسلی ایسه دخی لکن غنی اولان کشی اکر تسلیم تام وتفویض کامل ایله اهل کمالدن دکل ایسه غناده فقر احتمالیله اول خوف زوال درکاردر نعوذ بالله زیرا فقر غنانک ضدیدر برینک زوالی برینی بهرحال موجب اولور پس اکر صبر اهلی بولنورسه نعم المطلوب زیرا اهل صبر حقنده (وبشر الصابرین) بشارت عظمی وتسلیات کبرادر لکن اکر صبره مالک دکل ایسه شکایت نافعدر اما حالدن بیلن ویا خود ابیات سابقه مآلی اوزره نفعی واعانتی مأمول اولان کمسنه یه افادهٔ حال

اولنه والا هر كيمه اولورسه شكوا ايتمامتدن غيرى مفيد اولمز مالك حقيقى تعالى عن الزوال دركاهنه سحرلرده آه جانكاه ايله امان يا ربى ديمك اهل اسلامه لايق اولان احوالدندر زيرا مخلوق سؤاله غضب ايدر لكن خالق ترك سؤاله غضب ايدر والله يغضب ان تركت سؤاله * وبنو آدم يغضب حين يسأل (ترجمه) دخى كورمز ميسين كيم فقرا ايچون اولور غنا اميد * غناده خوف درهم هر كمالك چون زوالى وار (نطق آخر)

اذا زيد شرزاد صبرا كانما * هو المسك ما بين الصلايه والفهر

(صلايه) فتح مهمله ايله دوز طاشدر كه اوزرنده مسك وسائر اجزا سحق ايدرلر (فهر) كسر فا ايله ال قياسى لكن بونده دسته سنك مراددر (ترجمه) شو كسكيم شر زياد اولدقجه صبرى آرته كويا اول * ايكى سنكك ارهسنده ازلمش مسك ازفردر

لان فتيت المسك يزداد طيبه * على السحق والحر اصطبارا على الشر

(فتيت) فعيل وزننده برشيدن حاصل اولان خرده مثلا اتمك اوفاغى كبى (سحق) ازمك واوفاقلامق (حر) عبدك ضدى (اصطبار) صبردر مقدر يزداده مفعول به در (معنى) حركه آزاده مروت صاحبى اولان كمسنه ازدياد صبرده ايكى طاشك آره سنده اولان مسكه بكزر كه سحق اولدقجه رايحهٔ طيبه سى زياده اولور انك دخى حقنده شرور ومفاسد كثرت بولدقجه صبرى ترقى اوزره اولور (ترجمه) اولور سحق ايله عنبرپاره نك خوشبويى چون مزداد * آنكده اصطبار شرده بوى خلقى عنبردر (نطق ديكر)

اريد بذا كم ان يهشوا الطلاقى * وان يكثروا بعدى الدعاء على قبرى

(ذاكم) اسم اشارتدر مشار اليه مزاجدر ذلكم ايكن لام ساقطدر (يهشوا) اوچنجى بابدن هشاشت يعنى بشاشت حاصل ايده لر (طلقت) اچق يوزلو اولمق (فائده) دعا درت نوعدر برى رغبت ورجا دعاسيدر انده اللرى اچوب دوشلرينه برابر قالقمق كركدر و برى دخى رهبت كه مصيبت وقحط ووبا امثالى دفعنه اولان دعادر اللرك ارقه سى يوزينه كلوب آيه سى كويا بر كمسنه يى كوكسندن دفع ايدوب كلمسنه مانع اولمق هيئتنده طوته وبرى دخى تضرع وابتهال دعاسيدر انده شافعيه نك تشهدده اللرينك هيئتى كبى كه كوچك وياننده كى پارمقلرى عقد يعنى قپايوب اورته پارمغى باش پرمغيله حلقه كبى دائره ايدوب شهادت پارمغى برنسنه يه اشارت واراءت ايدر كبى طوته و دردنجى دعاء سردر كه خفيه صورتيدر ظاهرده برصورت مخصوصى يوقدر خالق ايله مخلوق ميانده توجه دروندن

عبارتدر رفع یداولمز ایکی ال قالدرمقده حکمت بری ظاهرلک وبری باطننگ
توجهنه اشارتدر ولسان مرام جنانی ترجمه وبیان ایدر ومسح وجه یعنی
الی یوزه سورملک سنت متبرکه درکه روحله بدن میاننده اولان حقیقت
جامعه یه رجوع تنبیهیدرکه ازلا وابدا علم حقده اولان اعیان ثابته دن کنایه‌در
اول حقیقت زیرا شیئک وجهی حقیقتیدر پس وجه ظاهری اکا مظهردر
(کل شیء هالك الا وجهه) سرندن نمونه دروبوسیاق محمد بن الحنفیه دن امداد
فتاح صاحبنک نقلیدر (ذیل) ودعا یحی دخی اوچ قسمدر بری مضطردرانک دعاسی
کندی حالی وهیئتیدرکه انطق من لسان القالدر حرف وصوته حاجت یوقدر
مستجاب اولور وبری دخی مضطردکلدر لسان مقالی سویلر اگرخلوصکار ایسه
حقنده رفق باری ظهور ایدوب مستجاب اولور وبری دخی شدت حال صاحبیدرکه
برمددرس بولمیوب حق تعالی یه ربط دل ایلمشدر بعض اوقاتده رفع ید ایدر
ایلمزسه دخی رابطه سنی نقض ایلمز وحالنه انسب اسم الهی ذکریله طلب ایدر
دردنجی سائردنیا وطالب وسعت نوا اولمغله ارباب غفلت وغروردن معدوددر
لکن مؤمن برمؤمنک حالنه واقف اولوب خبردار اولدیغی بلا اعلام ازدرون نیاز
وانک محتاج اولدیغی امری تسهیل بابنده ظهر غیبدن رجاسی خلاف شرع
اولمدقجه قرین قبول اولور وبرامرده صورت رضا وخلاف رضا دخی جمع اولور
مثلا مبتلای عشق حقنده تبریدایله تخلیص مطابق رضادر لکن
جمعیتله واندفاعنه تخصیص خلاف شرع ورضادر کذا وکذا (سهمه) علماد یدیلرکه
(ع) للدعوات تأثیر بلیغ * البته درگاه حقده نیازک اثری حاصل اولور اگرچه
تفاوت اوقات ایله اولورسه ده زیرا (ادعونی استجب لکم) امر جسیم ووعد کریمی
ومطلقدر زمان ومکان وحال قیدی یوقدر خصوصا میت حقنده مغفرت ایچون
بعض خواصه تشبث اولنمق مثلا یتمش بیك توحید کبی اثرایله اثبات ایدرلر
کوا کب زاهره ده ایراد ایدرکه امام یافعی ارشادنده امام قرطبیدن وغیریلر
قسطلانیدن ونجم غیطی معراجنده محمد بن عراقدن ونیجه لرك دخی انضمام
روایتیله ضعفدن ترقی برله سندنده قوت حاصل اولمشدر بیورلمشکه یتمش بیك کره
(لا اله الا الله) برکمسنه کندینك جهنمدن آزاد اولمسی نیتیله ذکر ایلسه کندینك
ناردن فداسی اولور وبرغیرینك خلاصی ایچون دخی اولقدر ذکر ایلسه انك
دخی خلاصی واقع اولور (لله الحمد والمنه) زیرا اشیله افضل الذکردر هیئت خاصه
وطور مخصوصی یوقدر علی کل الحال توسیع اولنمشدر وذکری اکثار حقنده آیات

واحاديث واردر وكثرت دخی قيا ماذكر اولنمدقجه ثابت اولمزديو قرطبی مجاهددن
روايت ايدرومنافقانی حق تعالی قلت ذكرايله وصف ايلمشدركه (ولا يذكرون
الله الا قليلا) بيوررانی دخی (من اكثر ذكرالله برئ من النفاق) حديث شريفی
توضيح ايدركه كثرت ذكرالله ذاكرك ذمتنی نفاق صفتندن بری ايدرديمك
مألنده درو ديكر اثرده دخی سزلره دلی اولمشلر دينه جك مرتبه ذكرايدك ديو تنبيه
نبوی صادردركه جهره توقف ايدرشاعرديمش (اذا ذكرتك كاد الشوق
يقتلنی سرا * وقلبی وروحی عند ذكراكا) بو اطوار بالجمله دركاه حقده نيازودعا
ذيلندندركه حديث قدسيده كلمشدربركمسنه يی بكا دعادن بنم ذكرم مانع اولسه
انك مطلبنی بن اتمام ايدرم بيورربونده ذكر دعاموقعنده اولور (مأل بيت)
بو امتزاج والفتدن بنم مرادم بودركه بشوش اولهلر انلرك هشاشت وبشاشتلری
بنم طلاقت ونضارت ايله تكريم وجهمه سبب اولورو دخی بنم قبرمده بندنصكره
چوق دعا ايدهلر وبو وجهله صفايات اولوب حالمده ترقی حاصل ايدوب وجهمه
نضرت واطافت كاوريا خود بنم طلاقت وبشاشتم انلرك نضارت وحسن حاللری
ايچوندركه انلر كسب بشاشت ايليوب اندن فائده منداولدقلرنده بنم قبرمه كلوب
اكرام وزيارتمی تكثيرو بنی دعا ايله دلسيرايدهلر كرم الله وجهه قبرحضرت
مرتضاده اولان اختلاف ازجمله تصريحكردۀ صاحب اسعافدر كه كوفهده
دارالامارهدهدر يا خود مسجد كوفهده ويانجفدهدرويا خود بعدالدفن حضرت
حسن انی مدينهده والدهسی يانته نقل ايلديكه اسلامده ابتدا قبردن قبره نقل
بونلردهواقع اولدی يا خود بردوه اوزره تحميل اولنوب ضايع وغائب اولدی
بعضلری ديديلركه بلاد طيده بولنوب دفن اولندی كوفهده حالا مشهد علی محلنی
ابتدا الظهار ايدن پادشاه بويهيهدن فنا خسرو عضدالدولهدر لكن اهل اطلاع
ديديلركه انده مغيره بن شعبه مدفوندر قبرمرتضوی دكلدر (العلم عندالله)
(ترجمه) بومرادمدركه وجهمله اولهلر تازهرو * قبرم اوزره صكره ايدهلر
دعايی بيشمار

وان يمحونی فی المجالس ودهم * وان كنت عنهم غائبا احسنوا ذكری
(يمحوا) يعطوا معناسنه عطا ايدرلر (ود) وزن ومعنا وعدد حرف وعدد حساب
جملهسنده حب لفظيله مشتركدر (مأل) ودخی مرادم بكا انلر مجلسلرده محبت
ويرهلر يعنی محبتلرينك اثری اولان مطايبه وملايمت اوزره بنمله آسايش والفت
ايدهلر واكر بن انلرك غيابنده بولنورسم حسن ذكر يعنی خيرايله يادايدهلركه انك

اثری بقاده حاصل اولوراشته بو سیاق امت محمده تعلیم وارشاددرکه همدملرله حسن الفت وغائبلر حقنده یاد خیریت ایله متصف اوله لر (ترجمه) داخی مجلسده بکا عرض محبت ایده لر* حسن ذکرمله غیابمده اوله لر آشکار (لطیفه) مجالسده غلظت وتعبس اوزره اولامق کرکدرکه (عبس وتولی) صورت حکایه‌ده تهدید ومطایبه وملاطفه سنت سنیه درکه (المؤمن دعب لعب) بیورلدی یعنی مؤمن غلیظ اولمزکولر اوینار حدود شرعیه دن خارج شقا درجه سنه وارمیوب خیر الامور اوزره حرکته مساعدهٔ اسلامیه واردر حافظ اسمعیل روایت ایدر مجالس پیغمبر علیه الصلاة والسلامده سن شیخوخته وصول بولمش برخاتون کلوب حضور سعادتده نیاز مند اولدیکه جنته حقنده دعا بیوریله اول حضرت بیوردیلرکه قوجه قاری جنته کیرمز اول خاتون بو دهشت آمیز کلامی کوش ایلدکده ظاهر حاله حمل ایدوب بکا ایدزلئ عودت ایلدکده بیوردیلرکه وارلئ افاده ایلئ که عجوز اولدیغی حالده کیرمز بلکه (فجعلناهن ابکارا عربا اترابا) کریمه‌سی ناطق اولدیغی وجهه اوزره تازه وبکر اولوب بعده داخل اولورلر (لطیفه) حضرت امیر کرم الله وجهه خرما تناول بیورردی وخرمانك چکردکنی سلمان فارسی حضرتلرینه آتار وانکله ملاطفه ایدرلردی سلمان حضرتلری برقاچ کره صبر ودفع ایلدی لکن بیرلك ایله شباب بری برلرینه طبع جهتندن مباین اولمغله زیاده اولدقده جناب سلمان دخی نکته انداز پند اولوب دیدیکه اشته خلافنده سنی دردونجی درجه یه تأخیر ایدن سنده اولان بو خفتدر پس جناب سلمانی تطییب استحلال بیوردیلر فقیر دیرمکه سلمانك انتقالی اوتوز ایکی ویا اوچ سنه سنده اولدیغنه کوره بو منقبه صحت بولمز لکن اوتوزالتی یاخود یدی سالنده اولمسی تجویز ایدر زیرا خلافت حضرت امیر اوتوز بش سنه‌سی ذی الحجة الحرام اواسطنده واقع اولوب قرق سال ماه رمضانی اواخرنده شهادتی سابقا مفصلدر (لطیفهٔ اخری) حضرت امیره برکمسنه کلوب دیدیکه بوکیجه والده‌م ایله احتلام اولدم امان یاخلیفة الله بکا جزامی نه ایسه اجرا بیورن انلر دخی امر ایلدی اول شخصی برکنشلی محله ایصال ایلدیلر پس نه بیوردیلرکه اول کمسنه نك کولکه سنه حد زنا ضرب اولنه واقعا خواب آلود اولان کشی عالم غیبده بدن عنصرینك ظلی منابه سنده اولان بدن مثالی خیالی ایله زنا ایلمش پس عالم شهادتده انك لایقی بودرکه حد زنا اقامتی انك سایه سنده اجرا اولنه (نطق آخر)

علیك باخوان الصفاء فانهم* عماد اذا استنجدتهم وظهور

(اخوان

(اخوان صفا) صفوت حال وتصفيۀ بال صاحبلريدر مطلقا (مهمه) بعض ياوه كويان خلط كلام ايدوب اخوان صفا ائمۀ اثنا عشريدن وسائل معروفه نك مؤلفلرينه ايجادرسوزى باطلدر زيرا رسائل اخوان صفا محرريطى ديدكلرى حكيمكدر اوچيوز اللى تاريخندنصكره فوت اولمشدر فلسفه ايله منطقى شريعته دسيسه املك ملاحظه سيله اللى برر رساله جمع ايلمشدر دولتشاه تذكره سنده فريد عطاره استادى دخى واقع دكلدر امام سيوطى اربعون ودعانيه مناسبتيله تفصيل ايلمشدر حق تعالى اول ملاحظه نك رواجندن شريعت شريفه يى محافظه ايلمشدر لله الحمد والمنة (عماد) عالى بنالركه ديرك اتلره لازم كلور ذكر جزءدر (استنجدت) استمداد ايلدك ديمكدر (ظهور) ظهرك جمعيكه ظهير معناسنه وياعالى دوه لردر مصرع اولده بودخى نسخه در (ع) تكثرمن الاخوان ما اسطعت انهم (اسطعت) اصلنده استطعت در قادراولدقجه دوستى چوق ايله ديمكدر (ترجمه) قدرتك يتدكجه اخوان صفايى قيل مزيد * استعانت ايلدكجه اوله لر سا كه ظهير

ومابكثيرالف خل وصاحب * وان عدوا واحدا لكثير

(يعنى) بيك دوست چوق دكلدر لكن بردشمن چوقدر (روايت) اصحاب كرامدن برينه ديديلركه سنك دوستلك كمدر جوابنده بنم دوستم دوستلريمك كثرتنه سبب اولان كشيدر ديمشدر (ترجمه) بيك اولورسه يار ويولداشى كشينك چوق دكل * وقت اولوركه برعدوبر كيشى يه اولور كثير (نطق ديكر)

مافيك خيرولامير بعدله * قضيت منك لباناتى واوطارى

(خير) مال كه عطامراددر (مير) طعام (لبانات) ضمله حاجات معناسنه در مفردى لبانه حاجتدر (اوطار) دخى اومعنايه تفسيردر مفردى وطردر مصرع اول عربك (ماعنده خيرولامير) كلامندن مأخوذدركه ضروبندر (مآل بيت) مالك يوق وبرلطفك دخى يوق كه سنك وجودك انك ايچون دوعد اولنه سندن مرادلرم حاصل اولدى يعنى خيراوشرابرامره يرامزسين پس مرادم سنى آ كلامق ايدى اكلادم كه وجودوعدمك مساويدر (ترجمه) سنده يوق برخيرايله برفائده كاوله شمار * حاجتم يوقدربنم سندن جهانده نابكار

فان بقيت فلا ترجى لمكرمة * وان هلكت فمذموما الى النار

(ترجمه) دنيه ده اولدقجه اميد سعادتدن بعيد * پس هلاك اولدقده قيلارسين جهنمده قرار (نطق آخر)

الى كم يكون العذل فى كل ليلة * لما لا تملين القطيعة والهجر

(لما) برينه وهل دخى نسخه در (عذل) تقديم مهمله ايله لوم ايتمك تملين) تمتعين ايله وزن ومعناده يكسان (قطيعه وهجر) بعد وفرقت (مآل نظم) بو ناسك بهرشب سنى تكدير وملامت ايلمرى نيجه برى بوندن فراغت ايلمزميسين بو خلقى سو يلتمكدن فارغ اول برزمان دخى فرقت ايله تمتع ايدوب انكله دخى مألوف اول وعلت خلقتكى فكر ايدوب بو عشق مجازى حقيقته قنطره قبيل دائرهٔ حقيقتدن معرفته استعداد كسب ايله ليعرفون حكمى ظاهر اولسون هر منزلده بويله وقفه كثير امل اولمغه عمرك تحملى يوقدر ديمك اوله (ترجمه) هر شب عشر تفزاده بو ملامت نيجه بر * انقطاع وصل وهجران سا كه اولمزمى مضر

رويدك ان الدهر فيه كفاية * لتفريق ذات البين فانتظر الدهرا

(رويدك) اسم فعلدر اسميدر كافسز (رويد) مهلا ديمكدر امهل مهلت ويرديمكدر كاف خطابه علامتدر اسم دكلدر پس اعرابدن حظى يوقدر يعنى مضاف اليه دكلدر ثوبك دارك كبى اولمز بقيهٔ مصرعك جمله سى مفعول اولور ورويدك ارواداً لفظندن مرخم ومصغردر آخرى اجتماع ساكنينى دفع ايچون تحريك اولندى صفت وحال ومصدر دخى اولور لكن درت حالندن بو محلده اولكى يعنى اسم فعل اولمسى مختاردر (دهر) ذكر اولنمشيدى وبونده رد العجز واردر (ذات) ذونك مؤنثيدر السنهٔ ثلاثه نام ترجمه مزده مفصلدر واقع اولان حالات ميانده اولمغله بين تعبير اولندى امرارك صدورده اولمسيله ذات الصدور طلاقى كبى (ذات بينكم) وارداولدى وذات مقحمدر تفريق البين ديمكدر ديديلر (ترجمه) سن برازصبر ايله تفريقى ميان ايچون زمان * سيف قاطعدر بصيرتله اكا اول منتظر (بيت)

افلح من كانت له قوصره * يأكل منها كل يوم مره

(قوصره) خرمازنبيليدر بونده استعاره واردر حرف الخاء المعجمه ده ذكر اولان بيت ودخى دال مهمله ده (ع) افلح من كان له كرديه) مصرعلرنده بو مفهوم معلومدركه تفنن قبيلندندر (ترجمه) بولدى اوكسه فلاحى برسبد خرماسى وار * كونده بركره تناول ايلك اولمش مدار (نطق)

كدكد العبد ان احببت ان تصبح حرا * واقطع الآمال من مال بنى آدم طرا

كد اولكى كسر دال ايله امردر وايكنجى نصبله مصدردر (مثل كد العبد) تقد برنده در (حر) عبدك ضديدر (آمال) اميدلر ومراد لردر مفردى املدر

(طرا) جميعا وبالكليه ديمكدر (خلاصهٔ شعر) صباح حشره واردقده احرار وابرار واخيار ايله محشور اولمه محبتك اكر وارسه يعنی مقصودك حريت اخرويه ايسه بو دار فناده قوله لايق وقوللك وظيفه سی اولان مشقت عبوديتی حسن اختيار كله فعله كتور جمله ناسك مالندن قطع ايليوب اميد عيال كرك وكر كسه كندی مدار معاشكده اولوب كديمين وعرق جبين ايله كسب ايدوب حلال وزلال تعيش ايله ديمكدر (ترجمه) تعب چك قول كبی حر اولمق استرسن عزيمت قيل اميدك قطع ايدوب مال بنی آدمدن اول بيزار (لاتقل ذا مكسب

يزری فقصد الناس ازری * انت ما استغنيت عن غيرك اعلی الناس قدرا

(ملخص شعر) كسب آدمی بی خوار ايدر ديمه كه بلكه سن كسب ايله تعيش ايدوب اول وجهله سائر ناسدن مستغنی اولديغك وقتده قدرك انلرك ميانده جمله دن اعلی اولور (ترجمه) حقير اولور ديمه كاسب كه سائل اندن احقردر * قودن قدرك استغنا ايله اعلا اولور ای يار (نطق آخر)

اذا انت لم تزرع وابصرت حاسدا * ندمت علی التفريط فی زمن البذر

(تفريط) برامرده تقصير ونقصان (زمن) زمان (بذر) تخمی اكمك يعنی زرع البذر تقريرنده (ترجمه) اكمسك بوكون يارين بيچنلری كورد كده سن * نادم اولورسين بو تقصيره قالورسين پركدر

وما ان ليوم البعث زاد سوی التقی * تزود به حتی القيامة والحشر

(ان) زائده (بعث) ارسال يعنی خلق ثانی كه احيای اموات مراددر (زاد) آزق (تقی) تقوادر (نتيجهٔ مرام) تقوادن غيری قيامت كونی ايچون آزق ارلمز الی الموت تقوايی تحصيل ايليوب انی راه آخرته توشه پيدا ايله ديمكدر (ترجمه) روز بعثك زادی تقوی وعبادتدر همان حاضر ايت حشر وقيام ايچون بوكون زاد سفر (نطق ديكر)

ما ان تأوهت فی شیء رزيت به * كما تأوهت للاطفال فی الصغر

(ان) زائده (تأوهت) تأوه ايلدم ديمكدر (يعنی) آوه مدوواوك سكونی وهانك كسريله درو (آاه) واوی الفه قلبله (واوه) فتح وكسر واومشدده وسكون ها ايله و(اوه) فتح واوايله درو كسر واوصورتنده (آو) هانك حذفيله (واوتاه) واوايله ها ميانه تاد خوليله در بو صورتده مد وقصر جائز درديدی صورت لغت اولدی جمله سی قارسيده ابواه وحيفا ودريغا ديمكدركه تركيده يازقلر وواه واه وهای مدد ديديكمز محللرده عربك ادا ايلديكی كلمه لردركه مقام تضجر وتفجع وتوجع ده

ايراد اولنور لرانى ادا ايلدم ديمكدر (رزيت) تقديم مهمله ايله درمصيبتلمندم ديمكدر (اطفال) چوجقلر وسنار وصبيان كبى (ع) حرض بنيك على الآداب فى الصغر * بيتى شرحنده مراتب سن ترتيب اولنمشدر (خلاصة مآل) چوجقلرك صباوتلرى وقتنده انلره تفوه ايلديكم قدر بن برمصيبتده مضطر ومضطرب اولوب آه ايلدم ديمكدر لكن نه وقتلرنده اولديغى بيت ثانيده كاور (ترجمه) برمصيب ايچره بن برآه دلسوزا يتدم * ايتديكم كيبى يتيم معصومه آه پرشرر

قدمات والدهم من كان يكفلهم * فى النائبات وفى الاسفار والحضر

(والد) بابا (من) استفهاميه در (نائبات) محنتلر (اسفار) سفرلرجمعى (حضر) سفرك ضديدركه بربلده ده قائم اولمق سفرتعبيرى شرعا وسط سيرايله اوچ كونلك محله دك كتمكدركه افطارصوم مشروع اولور پس هراوچ كون برمدت سفر اولدقده جمع اولمق مفرد اولمقدن اولادر (نتيجه) اشته اولوقتده بن صبيلرك حاللرينه آه ايدرمكه بابالرى اخرته كتمش اوله وسفر وحضرده محنت ومشقت خسته لك وسائرعوارض حيات ظهورنده امرلرينى كيم متكفل اوله ديمكدر (اليس الله بكاف عبده) واقعا انسانده پدرى وحيوانده مادرى اولميه وسائر بيروخده نظيرى اولميه يتيم انلره ديئوردريتيم كبى (ترجمه) والدى كوچمش انك كيم تربيه ايلرانى * حادثات دهر واسفار وحضرده اى پسر (نطق آخر)

الشيب عنوان المنيـــ * ــة وهو تاريخ الكبر

بوبيتلرمرهوندر زيرا حرف ذال معجمه ده اولان شعر كبى طرحندن وصلى اولى قبيلندن اولوب ولكل وجهه ديملك اولادر بحور عروض بحرلى آب كبى اولمغله طباع عالى واعراضندن اعراض ايله وحشتدار دربوعلتله اوزان اشعار قطعا اشعار اولنمدى (تاريخ) تعريف الوقت ايله تعريف اولنمش اسمدر فى الاصل ماه روز لفظندن معرب مورخ كلمه سندن مأخوذ مصدر قيلنوب اسميته منقولدر (فائده) معلوم اوله كه تاريخ يدى طبقه اوزره در (هبوط آدمى (طوفان قبطى) فرس قديم) اسكندرى رومى) والتيجى هجرى) ويدنجى ملكى جلاليدر) لكن تاريخ هجرى وضع اوليسى خلافت فاروقده اون التنجى سنه شعبانده ديوان اصحابنده بعدالمشوره تعيين وسرسالى محرم الحرام اولمق اوزره سيد الاشهر المحرم اثرشريفى روايتيله تنبيه وتبيين بيورديلر (مآل بيت) انسانك قيللرى بياض اولمق موتك سرنامه سيدر وسنك وقت كثرتنك تعريفيدر (ترجمه) شيبى بيل عنوان موتدراى پسر * يعنى شيبك اولدى تاريخ كبر

وبياض شعرك موت شعـــرك ثم انت على الاثر

(يعني) قيلك آغرمسى انك موتيدركه انك ايزى اوزره سنك دخى موتك محققدر

(ترجمه) پس بياض مويك اولدى موت مو * سندخى موته ايرسين براثر

فاذا رأيت الشيب عم الرأس فالحذر الحذر

(ترجمه) جمله باشك آقلغن چون كوره سين * برتدارك اوزره اول ايله حذر

(نطق آخر) كنت السواد لناظرى * فبكى عليك الناظر

(ناظر) كوزك قاره يرى كه بيلك انده دربوشعرى مرثيهٔ نبويه اولمق اوزره انشاد ايلمشدركه يوورسن يارسول الله بنم كوزمك سياه اولان محلنك سياهلغى يعنى رونق نورى اولمش ايدك انكيچون بنم اول سياههٔ چشمم سنك فرقتكده سكا بكا ايلدى (ترجمه) سواد چشمم ايدك اى سواد نوربصر * فراق ايله بوله قانلر نثار ايدرسه نظر

من شاء بعدك فليمت * فعليك كنت احاذر

(معنى) بن سندن حذر ايدوب سنك موتكدن خوف ايدردمكه كورركوزم ايدك چون سن (انك ميت) سرينه مظهر اولدك موتى هركيم مراد ايدرسه مانع يوقدر همان (انهم ميتون) حكميله محكوم اولسونلر (ع) نوردیده م يوخسه سنسزيلرم دنيايى بن (ترجمه) فنابولورايسه شمدنكره وبودار جهان * نه غمكه اى شه عالم سنك ايچوندى حذر (نطق ديكر)

يعزوننى قوم براة من الصبر * وفى الصبر اسباب امر من الصبر

بونظم وآلايله سرتاج انبيا عليه التحايانك هجرتنده حضرت مرتضا كندى مردانه حركتنى بيان بيوررر (يعزوننى) تعزيه دن يعزى لفظنك اعلال اولنان جمعى يعزون كلمه سنك آخرينه يا متكلم لاحق ونون اكا وقايه اولمشدر صورت مجهولده معلومدر (قوم) ضمير جمعك بدلى ويا فعلك فاعلى اولوب واو مجرد علامت جميت اولور (اسروا النجوى الذين ظلموا) واكلونى البراغيث كبى (براة) عراة كبى جمعدر مفردى برى بيزارديمكدر اوچنجى (صبر) فتح وكسر بايله ادويه دن برآجى جزءدركه سقوطيردن كاور مراولديغى جهتدن اشعارده تمثيل اولنور بونده وزن ايچون ساكن قيلندى مقدم اولان صبرلر ايله ميانه ده جناس تام واردر وانلرك ايكيسى بردركه حبس نفس معناسنه تركيده دخى معروفلردر (ترجمه) تعزيه ايلربكا برقوم بيصبر وخبر * صبر ايچنده آجيلر واردرصبردن تلختر

يعزى المعزى ثم يمضى لشأنه * ويبقى المعزى فى حر من الجمر

(يعزى) جمع سابقك مفردى (معزى) اسم فاعلى (معزى) اسم مفعولدر (احر) وزن ايچون تنوين لاحق اولدى (جمر) آتش حتى جمرات ثلاث حرف تا اولنده يازلمشدر (ترجمه) تعزيه ايدن ايدرپس كندى كارينه دونر* اول مصيبتديده يى قورانش ايچنده كيدر (نطق آخر)

وقيت بنفسى خير من وطئ الحصا* ومن طاف بالبيت العتيق وبالحجر

(بيت عتيق) كعبه درعتيق قديم معناسنه ياخود ضرر حوادث روز كاردن مصون ديمك ياخود نفيس ديمكدر (حجر) كسر وسكون ايله درحطيم تعبير اولنان محلك داخليدركه بيتى طواف ايدنلر انى برابر طواف ايدرلر فى الاصل اثناى بناده طاش ناقص كلمك انى علامتله ابقايه وعدم ادخاله سبب اولمشيدى ارتحال حضرت سنه سنده سنه آتيه به قالورسم انى دخى بيته ادخال ايده يم ديور حلتلرينى اشراب ووقتيله ضمنه ضمنا اجازت دخى بولنمغله ابن زبيرك خلافتنده بيت قضا محترق اولدقده تجديدى لازم كلوب حطيمدن حجرى ادخال بيت ايلديلر صكره حجاج ظالم ابن زبيرى صلب ايلدكده اهانة بيتك فقط شمال ديوارينى هدم وحجرى خراب ايلبوب كالاول ابقا ايلدى صكره بنه اعاده سنى استفتا اولندقده بيت شريف ملعبه ملوك اولور خوفيله ارباب فتوى اذن ويرمديلر صكره نيجه ملوكك تعميرى وسلطان مراد رابعك بالكليه اساسندن بناسى وعدد كرانى مقدما يازلمشدر وحجر نسخه سى ايچون قافيه مساعد كلدر (خلاصه بيت) روى زمينه اياق باصمش ذيروحك وبيت خدايى وحجر حطيم ميزاب آرايى طواف ايدنلرك جمله سنك خيرليسى اولان ذات پاكى نكهدار اولوب نفسمى انك محافظه سنده فدا ايلدم مكه وقت هجرت مرادادر (ترجمه) وقايه ايلدم نفسم ايله خيرالانامى* كاودرزوار بيتك افضلى محبوب غفار

رسول الخلق اذمكروابه* فنجاه ذوالطول الكريم من المكر

(نجا) تشديد ايله نجاة ويردى ديمكدر (طول) فتحله قدرت وانعام وفضل واحسان (مكر) حيله وخدعه (مأل) واذيمكر بك الذين كفروا) كريمه سى مدلوليله كفره قريشك سوء قصد ايلدكلرى وقتده انلرك مكرلرندن (خيرالماكرين) اولان قادركريم اكا نجات ويرب خلاص ايلدى (ترجمه) رسول حقه مكر ايتدكلونده يعنى كفار* نجات احسان ايدوب حفظ وحمايت ايتدى ستار

وبت اراعيهم متى ينشروننى* وقد وطنت نفسى على القتل والاسر

(خلاصه) وقتا انلر پيغمبر عليه السلامه سوء قصد ايلديلر مدينه منوره يه هجرتله

مأمور

مأمور اولوب صديق اكبر ايله معاً نصف الليلدن صكره مكهٔ مكرمه دن چيقوب
كندكلرى حينده بنى جامهٔ خوابلرينه براقديلر بن دخى خانهٔ سعادتلرنده ياتدم
كلوب بزلرى پريشان ايلملرينه منتظر ايدم ونفسم دخى بنى وبن نفسمى يوطين
ايليوب پيغمبر عليه السلام اوغورينه قتيل واسير اولمغى نفسم قبول ايلدى
(ترجمه) فراشنده ياتوب اولدم وفاته منتظرهم * نتيجه راضى اولدى سى وقتله
نفس ناچار (منقبه) پيغمبر عليه الصلاة والسلام بقيهٔ صناديد قريشك
اسلامندن مأيوس اولدقلرنده مقدما اذاء وجفالرندن بعض اهل اسلام اذن
همايونلريله حبشه هجرت ايلمشلر ايدى مدينهٔ منورهده والدين محترمين طرفندن
بعض اقرباواهاليسندن دخى نيچه لر شرفياب بيعت اسلام اولمغله فى الحقيقة
سلطان المسلمين اول سوى سلامتبويه هجرت داعيه سى فؤاد حقايق مفادلرنده
پيدا اولوب اصحابك سمت سلامة طيبهٔ طيبه يه نقل ايلملرينه اجازت بيورديلر
وكنديلرى دخى هجرت مراد ايلدكلرى رجال قريشك معلوملرى اولدقده
دار الندوه يه جمع اولوب بو امرده مشاوره ايلديلر وراٴيلرينى بو صورت اوزره تقرير
ايلديلركه هر قبيله دن برقوى وشجاعتدار كمسنه تدارك اولنوب جمله سى بردن
وجود سعادتلرينه قلجلرله ضرب وقتل ايدوب قانى جمله قبائل عربه طاغيلور هر
نقدركه عبد مناف زاده لرك قوت قاهره لرى اولسه ده جملهٔ عرب ايله مقاومتلرى
محالدر پس ديته راضى اولورلر هر صقالدن بر قيل مثيلنجه ديتى اداوسائر اصحابى
دخى كيمى هلاك اولنور وكيمى اسكى دينمه عودت ونيجه سى دخى فرار ايدر
بوطريقله بوداهيه يى اوزرمزدن دفع ايدرز بوخسه اكر ديار آخره كيدرسه بزلرى
مضمحل ايلمك مجزومدر ديوبوانقياقلرى مرآت حضور سعادتده عكس انداز
صورت اولدقده الفرار مما لا يطاق من سنن المرسلين حكمنى اجرا وجناب صديق
عتيق رفيقى طريق اولوب (الله ولى التوفيق) نعم المولى ونعم الرفيق ديوب غار جبل
ثورى مختار كوروب اول طرفه روانه واندهٔ قرار ايلديلر ازين جانب خذلهٔ قريش
سعادتخانهٔ نبوى دركاهنه كيجه ايله جمع اولوب درون خانه يه دخوللرى سحرى
اولمق صوابديدلرى اولديغى جهتدن تأخير وعلى الصباح دق باب ودرون حجره ده
نظر انداز جامهٔ خواب اولدقلرنده حضرت مرتضايى بولديلر ومحمد قنده در ديو
استخبار ايلديلر (صلى الله عليه وسلم) جناب حيدر كرار دخى بيلمم ديدى واقعا
غارده اختفالرى مكه دن خروجلرندن صكره نظام بولمشيدى خانهٔ
سعادتلانه سنده اول عنقاى قاف سعادت وهماى همايون اوج رسالت عليه

التحيه يي بولمدقلرنده فى الاصل همت يثربه نيت توجهلرى معلوم اولمغله اول طرفه روانه اولديلر (روايت) علمادن ثعلبي وابن اثيردير كه (ومن الناس من يشرى نفسه ابتغاء مرضاة الله) كريمه سنك حضرت مرتضى حقنده نزولى طريق مدينه ده واقع اولدى وامام غزالى احياء علومنده بيوررلركه اول شب جبرائيل وميكائيله حق تعالى وحى ايلديكه سزلرى بريكزه قرنداش ايليوب وبريكزلك عمرينى طويل ايلمسم قنغيكز طول عمر استرديكزه بريرى كندى عمرينك درازتر اولمسنى طلبكار اولدقده خداى تعالى بيورديكه بنى ادمدن علي بي حبيبمه برادر قيلدم علي بو شب عمرينى برادرينه فدا ايدوب انك يوانده موتنى اختيار وحياتنى اكا ايثار ايلدى سزلر نيچون انك كبى برادرلكده طور كمال اوزره اولمديكز پس انده سزدن زياده بو فضيلتى سببيله انى دشمنلرندن نكهدار وحراستكار اولك دوامر الهى صدوريله كلوب لحاف پيغمبريده حراست حيدرى ايچون جبرائيل جانب رأس وميكائيل طرف قدملرنده قائم اولديلر وپيلك وحى مبين بخ بخ ذهى سعادت اى ابوطالب زاده سكاكه حق تعالى سنكله ملكلرينه فخر ايلدى ديمشدر

وبات رسول الله فى الغار آمنا * موقى وفى حفظ الاله وفى ستر

(غار) طاغلرده اولان دليكلره ديرلركه بيوك وكوجك حجره كبى محللردر وبونده نورنام طاغده حضرتك اثناى هجرتنده صديق اكبرايله اوچ كون اوچ كيجه اختفا بيوردقلرى غار معهود معروف مراددر (موقى) محفوظ معناسنه وقايه دندر (الشجاع موقى) مثلنه ايمادركه اهل شجاعت من طرف الله محفوظدر ديمك اولور ستر كسرايله پرده دركه سترهٔ معنوى ومحفظهٔ ربانيه اشارتدر (ترجمه) اوكيجه غار ايچنده ياندى يعنى فخر عالم * خدانك حفظ وسترى ايله محفوظ ولدى هربار

اقام ثلاثا ثم زمت قلائص * قلائص يفرين الحصا اينما يفرى

(زمت) زمامدن مجهولدر اويان اوريلوب بلحاملندى ديمك (قلائص) اياقلرى وزون ديشى وكنج دوه لردر مفردى قلوص در بونده مراد مطلقا دوه لردركه اول شب خارج مكه ده بركافره تصادف ايدوب قاضى مير حسين يزدى نقلى اوزره سپارش بيورديلركه غار نوره اوچ كون مرورنده دوه لرينى كتوره اول دخى عهده وفا ايلدى (يفرى) قطع ايدر وپاره پاره ايدر ديمك يعنى اوچ كون انده اقامت بيوروب بعده متين قوى دوه لر حاضرلندى كه اياقلرى التندن حصين مروره طاشلر صاچيلوب اطرافه طاغيلور ايدى (ترجمه) اقامت ايتدى اوچ كون

اندە صکرە نصرت ایلە * مدینە ستینە هجرت بیوردی شاه احرار

اردت به نصر الاله تبتلا * واضمرته حتی اوسد فی قبری

(تبتل) انقطاع (معنی) بنم بو خدمتمده دین الهی نصرتنی مراد ایلدم وسائر ماسوادن امیدیمی کسدم وبو طور اوزره حرکت تا که بنی قبره وضع وباشم التنه برطاش یصدق اولنجیه دک مجزوم ومحفوظ دروغمدر یعنی ذخر آخرت عد ایلمشمدر (ترجمه) فدا ایلدم سرمدین خدایه نصرت ایچون * بوجانم تنده ایکن دونمزم وارمی قفادار (منقبه) حضرت صدیقک اوغلی عبدالله برقوی ومتین وشجیع کمسنه ایدی کیجه اولدقده خانه سندن چیقوب کاور حضور نبویده قریشک تدبیر وحرکتلرین عرض وافاده ایدوب ینه مکه یه واروب سحری انده کورنوب کیجه مکه ده ظن ایدرلر ایدی وابوبکرک آزادکرده سی عامر بن فهیره نک قیونلری وار ایدی کیجه کلوب سود کتورردی جناب پیغمبر علیه السلام وصدیق اکبر اندن تناول ایدرلر ایدی ومشهور اولدیغی اوزره برجفت کوکرجین غارک قپوسی اوزره یمرطه وضع ایدوب اورمجک انک اطرافنی وبالکلیه درکاهی آغ ایلدی اول شب دشمنلر آثار نبویه یی ایزلیوب اول محله دک کلدیلر یمرطه وبیت عنکبوتی کوردکده درون غارده کمسنه اولمق احتمالی یوقدر دیو عودت ایلدیلر واقعا قوشلر ایله اورمجک انلری دام بلادنه دوشوروب ایچری باقدیلر بیت شریفده کوکرجین امین وسالم اولمغه سبب بودرکه نسللری کثرت بولمغله دعا بیوردیلر

(نطق آخر) لست اری ما بیننا حاکما * الا الذی فی الکف بتار

(بتار) بونده نسخه ایکیدر بای موحده مقدم اولورسه قطع معناسنه اولان بتر ماده سندن اولوب سیف قاطع مراددرکه ابتر لفظی دخی بو ماده دن مقطوع البرکه دیمکدر اکر فوقیه مقدم قلنورسه هلاک معناسنه اولان تبار دندر (ترجمه) خصومت رشته سین قطع ایتمکه برحاکم حاسم * کورنمز هیچ مکر داستمده کی شمشیر آتشبار

وصارم ابیض مثل المها * یبرق فی الراحة ضرار

(مها) بللور دیمکدر بیاض وصاف سنک معدنیدر (راحه) آوج وآیه که الک ایچی داخل ید معناسنه (ترجمه) دخی شول سیف قاطعکیم یوزی آق اولدی چون بللور * المده برق خاطف کبی رخشان اوله اول ضرار

معی حسام قاطع باتر * تسطع من تضرابه نار

(تضراب) ضربده شدت مبالغه وزنیدر بو ابیاتده مآللر ترجمه دن عیان اولمغله

تصدیعدن حذر واملالدن کذر اولندی (ترجمه) بنم یانمده در شمشیر بران
عدوتدمیر*دم اعدا شرار اولورانك ضربندن آتش وار

اناانا س ذ ینن صادق * اناعلی الحرب لصبار

(صبار) مبالغه ایله صابردر (ترجمه) جناب احمده امت بز کیم دینمز
صادق* بز اول غازیلرز کیم حربه عون حقله صبار (ذیل) بوشعره اسامة بن زیدك
جوابی واردرکه اولی بودر مفید اولمامغله تمامی یاد اولنمدی نعم الذی حکمته بیننا
فاثبت لحالئا الله یاجار (نطق دیکر)

نحن بنو الحرب بنا سعیرها) حرب عوان حرها نذ یرها) تحث رکض الخیل فی زفیرها
(سعیر) کمال اوزره یانمش آتشدرکه نار جهنمه اطلاقی دخی بو معنادندر (لها سبعة
ابواب) کریمه سی منطوقنجه ابواب وطباق اعتباریله انلریدیدرکه حرف نون
اواخرنده کاور (حرب عوان) مقدما برکره دخی مقاتله اولنان جنك که مجرب
اولمش اولور (تحث) قندر ترغیب ایدردیمك (رکض) حیوانك برنسنه یه
طلبندن ناشی ایاقلرین تحریك وجله ایلمسی (خیل) آتدر بونده رکضی خیله
تخصیص ایلمك اول حالتك انده شدت ظهوری ایچوندر (زفیر) بونده انشك
صدا سیدر (ترجمه) حربك اولاد یوز اینده لئ نارنی بز برشرر* شول مجرب حرب
کیم حری ایدر خلقه اثر* سرعت اسبانی باعثدر کورلدیسی مکر (نطق آخر)

اناالذی سمتنی امی حیدره* ضرغام آجام ولیث قسوره

(حیدره) ولیث وضرغام) جمله سی ارسلاندر (آجام) بیشیستان نیستان که
اورمان قامشلقدر بونده مراد ارسلانلرك اکثریا کیجه قالدقلری محللردر مفردی
اجمه در (قسوره) نباتات که مراد آجامدر ذکر محل طریقیله ارسلان مراد
اولندیغی دخی واردرکه فرت من قسوره لفظ کریمندن ظاهردر وصاندرامی یعنی
کمانکشلکه شکار ایدن کمسنه معناسنه دخی کاور (مآل) حضرت مرتضی
تحدیثا کندی وصفنده بیوررکه بنده اولان شجاعت بکا مادر زاددر که حین
ولادتمده والده م فاطمه هیئت وجهانه می کورد کده کندی پدری اسمی اسد
خاطره کلوب بنی انکله تسمیه مراد ایدوب تفننن ایله حیدرد بو بنام قیلمشدر ضمیر ایله
حیدره برای شعردر وبندخی حقیقتده ضرغام آجام ولیث قسوره وغضنفر غابات
یعنی اولاد آدم میاننده ارسلان شجاعت وپهلوان صلابت ایله موصوفم لله الحمد
والمنه صکره پدری اول نامدن صفایاب اولمیوب علی اسم عالیسنی تعیین ایلدی
(ذیل) بوشعر مرحبك رجزینه جواباصادر اولمشدرکه مرحب دیمشدر

انا اناس ولدتنا عبهره * لباسنا الوشى وريط حبره * ابناء حرب ليس فيناعذره

مرحبك والده سى اسمى عبهر درنرجس معناسنه درحافظ اسماعيل ديركه مرحبك برخاتون آشناسى وارايدى كهساننده كمال اهلى اولمغله مرحب ايله حوادث صحبتى اثناسنده كاهنه ديديكه اوغلم مرحب سكا برو صيتم واردر برجنكده اكر بن حيدر ايله بنامم ديربر كمسنه يه راست كلورسن انكله مقابله ومقاتله ايلمه كه قورقارم مقتضاى فن اوزره سكا اندن كدر ظهور ايليه ديمشيدى حضرت مرتضى بومقاله يه واقف اولمغله صحراى محاربده مرحبى كوروب بوبيتى ايراد وقضيه يى اشعارمراد ايلدكده مرحبك خاطرينه وصيت كاهنه سنوح ايدوب ترك حرب مراد ايلدى لكن فرصت بولميوب اقرانى ميانده عارايلدى وصدمهٔ علويه ايله فرداراولدى (ترجمه) بن اول ذاتمكه ديدى مادريم بكا حيدر * اوشير بيشهٔ حربم بكا كس اوليمز همسر

عبل الذراعين شديد القصره * كليث غابات كريه المنظره

(عبل) قالك كه غليظ معناسنه (قصره) كردنك ديبى يعنى جسد طرفنده اولان محلى (غابات) ارسلان يتاقلرى (كريه المنظره) يعنى اثناى حربده ارسلان كبى يوزينه باقق ممكن اولميوب شجاعت ومهابت صاحبى ديمك (ترجمه) قوى بازوقى كردن فتورم يوق مهابتله * كريه المنظرم روزوغاده صانكه شيرنر

اكيلكم بالسيف كيل السندره * اضربكم ضربا يبين الفقره

(بالسيف) برنده بالصاع دخى نسخه در (كيل) بوندن زراعدن كنايه درسيفله اولچرم يعنى ارشون كبى قلجله ضرب مراد اولنور كيفيت وكميت برى برنده مستعار ومستعمل اوله كلمشدركه بونده دخى مصرع ثانى شاهددر شارح ميبدى مصرع اول ايله صحاخده استشهاد وقوعنى يازمشدر ونووى صحيح مسلم شرحنده قتل واسع مراددر ديمشدر (سندره) بربيوك كيله دركه اول اسمله معروف اغاجدن ياپرلر (فقره) تحريك ايله آرقه كموكى (ترجمه) صونم پيمانهٔ اوفاى موتى سزلره هردم * قفارظهر يكز قطع ايده ضرب تيغ پهناور

واترك القرن بقاع جزره * اضرب بالسيف رقاب الكفره

قرن) اقرانك مفردى عديل وشريك معناسنه (قاع) زمين هموار (جزر) تحريك ايله قتلدن كنايه در (ترجمه) دخى ترك ايليم اقرانى هب خاك هلاك اوزره * اورايم كردن كفاره تيغ همتم يكسر

ضرب غلام ماجد حزوره * من يترك الحق اقوم صغره

دیمکدرکه ادهم مادەسندندر یك قویو یشیل یعنی نفطی اولمغله کویاسیاهه مشابه اولوب سیاه اطلاق ایدرلر (وموت) اخضر لبس مرقعدرکه (برخرقه کیم یوزیلك پارەدن) نطقی اوزره دلق هزار پاره کیمك اخضرار معناسندن ناشیدر ودربایه بحر اخضر دیدکلری صافی دیمکدر واخضر هر صافی صوبه دینوب قلجده دخی آبدارلق اولمغله سیفه دخی اطلاق اولنمق موصوفی برنه قیاسی طریقیله اولمق ممکندرلکن تقریر اول اولادردیدیلرومصرع ثانی ایله حدتی یعنی کسکین اولان محلنی وصفدرکه آغزیدراندن حافه تعبیر اولندی لمعان وبروق وزهور یعنی ضیاسی مشاهده اولنور (ترجمه) اولورحرب ایچره دستمده بنم تیغ ایله خنجر* شعاع سیف قهرم قیلدی میدانی منور

للطعن والضرب الشدید محضر * مع النبی الطاهر المطهر

(ترجمه) مهیاطعن وضربه نیزه وتیغ مجوهر * بنمله بس بیله دراونبی طاهر مطهر

اختاره الله العلی الاکبر * الیوم یرضیه ویجزی عنتر

(عنتر) شاعر مذکورك اسمی اولدیغی مسطوردر (ترجمه) بوخلقدن انتخاب ایتدی انی الله اکبر * بوکون راضی ایدربولوب جزاکی سنده عنتر (نطق آخر)

لما رأیت الامر امرا منکرا * اوقدت ناری ودعوت قنبرا

شرح خطبة البیانده غیبی زاده سید حسینك نقل وتنویرایلدیکی اقاویل ناشنیده اوزره نصیر واونالتی عدد فقیر اتباعی حضرت صاحب دیوانك الوهیتنه اعتقاد ایلدکاری رسیدۀ سامعۀ علیسه اولوب احضار واحراق بالنار ایده جك اولدقده (لایعذب بالنار الا رب النار) اثر معتبری شهادتیله بزی احراق ایلك دخی دعوامزه کواه اولوردیو اعتقاد باطللرنده اصرار ایلشلرایدی ابن عباسدن دخی موضوع طبقجۀ اسناد اولان موائد سخندندرکه احراقدن قتلی مناسب ایدی حراق عذاب رب خلاقدردیو یورمشلرایدی العهدة علی الراوی اشته بواشعار بوماده یی اشعار ایدرکه بو امر منکرواصل سامعۀ حیدر اولمغله آتش غضب استیعاب ایلیوب کویا برآتش عظیم یاقوب وقنبره احضارلرینی امر یوروب اول کشتنیء معتبلری سوزان نیران ایلمشلر اولەلر لکن بو قضیه دن اقدم داود نبی وموسی نبیله اظهار خارقۀ عادت وقوعنه بو فقیر واصل اولمامغله عدم وقوعنی مستلزم اولمز لکن اثرده کالدیکی اوزوه سکا مبغض مفرط ومحب مفرط ایکیسی دخی هالکاردر دیو حضرت مرتضایه خطابا وارد اولمشدرکه مثلا

اول غلاتك بعضيلرى تقريرينه اوزره الوهيتنه ونتيجه خوارج سحابده اولمسنه جزم ايلدر عدنظم ورنده صيت علوى علويه رديو عليه السلام يا على ديرلركه بعض فضلا ديمشلر * برئت من الخوارج لست منهم * من الغزال منهم وابن باب * ومن قوم اذا ذكروا عليا * يردون السلام على السحاب (غزال) واصل بن عطاء معتزلى وابن باب عمرو بن عبيد شيعيدر (منشأ غلطلرى) سحاب ايله شهرتياب برعمامه يى پيغمبر عاليجناب جناب مرتضايه اهدا بيورمشلر ايدى بركون اول دستارى لابس اولوب كلوركن رسالتمآب عليه السلام جنابلرينك منظورلرى اولدقده على فى السحاب بيورمشلر ايدى بو بابده مختصراتدن ركضه وصواعق وسائر كتب عقايد ايله استيفاى حظ دقايق اولنور (قنبر) حضرت حيدر كرارك خدامندندر حجاج ظالم يدنده شهيد اولمشدر (ترجمه) چو كوردم حددن آشدى كار منكر * اول آتشله چاغردم كلدى قنبر

ثم احتفرت حفرا حفرا * وقنبر يحطم حطما منكرا

(احتفرت) حفر مرادايلدم ديمكدركه قازمقدر حفر قبر بو ماده دندر وحطم قرمقدر (ترجمه) قازندى حفرهٔ نار غضب چون * اولارى آنده قيرب ياقدى قنبر

(نطق آخر) قد يعلم الناس انا خيرهم نسبا * ونحن افخرهم بيتا اذا فخروا

(ترجمه) خوش بيلور ناس انلرك بز خيرى بيوز نسبت ايله * افخر بيوز انلرك هم بيتله فخر ايتسه لر

رهط النبى وهم مأوى كرامته * وناصروا الدين والمنصور من نصروا

(رهط) كروه وقوم (كرامت) خارق عاده اولان امورك بريدركه يانى حرف كافده كلسه كركدركه اولياى كرام انكله اكرام وتكريم اولنديغى ايچون كرامت ديديلر پيغمبره كمال اتباعك ثمره سيدركه بنه پيغمبر عليه السلامك معجزات باقيهٔ دائمه سندندر اولياء الله انك نائبلريدر ثمرهٔ تقربلريدر (ترجمه) قوم پيغمبر بزز هم مظهر فيض كرم * ناصر دين مبينز چون بزز منصورلر

والارض تعلم انا خير ساكنها * كما به يشهد البطحاء والمدر

(بطحا) مسيل يعنى سيل كلان يول (مدر) مدره نك جمعيدر عربده مدره يى قريه معناسنه استعمال شايعدر (ترجمه) ارضه معلومدركه بزلر بهتر ساكنيوز شاهد عادل يتربس ارض بطحا ومدر

والبيت ذو الستر لو شاءوا تحدثهم * نادى بذلك ركن البيت والحجر

(ركن) برنسنه نك جزء اعظمى كه انكله قوت بوله (حجر) حركه ايله در حجر الاسود

مراددر ارضه علم اثباتی ورکن وبحجره ندا اسنادی اصحاب کشف وشهودك مذهب
ومسلکنه مبنی اولورسه حقیقت ویاظاهرینه نسبتله مجاز اولوب انبت الربیع
البقل قبیلندن اولورز برا اهل حقیقت کثرهم الله تعالی دیدیلرکه (وان من شئ
الا یسبح بحمده ولکن لاتفقهون تسبیحهم) دلالتیله اشیاذوی النطقدر حضرت
شیخ فتوحاتنده دیرکه یوما من الایام حرم بیت اللهده اثنای تقربده انسان
افضل مخلوقاتدر دیمشیدم عالم مثالده برشخص بنم اوزریمه چیقوب بنی غفله
بیدار ایلیوب کوردمکه کعبه بر جاریه صورتنه تمثل ایلمش ودامننی زانویه دك
رفع ایلمش بکا قهر اداایله دیدیکه ندن بیلدك که انسان بندن افضلدر بندخی درحال
اعتذار ایدوب بدیهة برقصیده انشاد ایلدم تدریجی غضبی زائل ویاب یاب دامنی
ارسال ایلدی دیو بیورر توجیه ثانی حال ناظمه موجه کورینورز برا مکه مکرمه
اهل الله زیارتنه واروب وبعض کره طواف دخی ایدردیو مصرحدر (ترجمه)
کعبهٔ ذوالکسوه دن کرصورسه لر ویرر خبر * خیر اهل بیتی سویلر و کن بیت ایله حجر

(نطق آخر) اذا اجتمعت علیا معد ومذحج * بمعرکة یوما فانی امیرها
(علیا) اعلانك مؤنثیدر (معد) بن عدنان ابو العرب واجداد نبویه ده عمود
نسبدندر (ومذحج) ذال نخذو حاء حطی وجیمله مشرق ومغرب وزننده درینده
برقبیله در (معرکه) جنك میدانی ومراد محاربه در (مودای سخن) اکرچه
مقاتله یه حجاز ویمندن اکبر وبلکه اکثر قبائل دخی کلسه امیر المؤمنین اولمغه
صلاحیت بنه بکا منحصر اولور بن یالکز کندی قومم میاننده رئیس دکلم بلکه جمله
اولاد عربه سردارمکه بو قولم مسلم عالمدر وبو دخی معروفدرکه غزوات ومحارباتك
برنده حضرت ناظم ایچون فرار واقع اولمامشدر وبو کفتار اهل بغیك
محاربه سنده زبانکذارلری اولمشدر (روایت) امام محمد بن ادریس الشافعی
بیورورکه حرب وقتال کفارنه صورتده پدیدار اولدیغی سلطان کتیبهٔ مرسلین
علیه صلوات المعین جنابلرندن مشاهده اولنوب وجنك وجدال طغیان بغی آثار
نو جهله کشف نقاب رخسار ایلدیکی دخی خلیفهٔ مختار حیدر کرار کرم الله
وجهه حضرتلرندن معاهده قیلنمشدر (نقل) ابن اعثم دیرکه حضرت
سردار حیدر کرار صفین ده کندی لشکرینه تعلیم رفتار وبو سیاقده کفتار ایلدیکه
ای اهل اسلام سزلر اصلا وقطعا تیغ دردست شروع مقاتله اولمقدن حذر ایدك
تا که مباشرت وطغیان انلردن ظهور ایده واثنای پرخاشده قجانی ترك ایدك فرار
وادبارینی غنیمت بیلك مجروحی اکرچی ایسه صوغیغه تنزل ایلمیوب ومیت

اولسیه دها کرکشف عورت اولنمق احتمالی وارسه ینه فارغ اولك وخانه لرینه
اذنسز کیرمك حیاتده وصحتده اولان کمسنه نك اشیاسنی غصب ایلمکه جسارت
اولنمسون ونسوان وضعفایه اصلا التفات ایلمك کرکسه عرضکزه وامیریکزه سب
ایلمسونلر زیرا انلرك کندیلری کبی عقللری دخی ناقصدر انلرسزدن امین اولدقجه
حق تعالی سزدن راضیدر زیرا نصرت ورزق ضعفا حرمتنه عنایت اولنور
دیو پند ونصیح بیوردیلر (ترجمه) مغدومذ جك اعلالری جمع اولنسه لرجله *
اولورم صحن حرب ایچره اوکون بن جمله یه سردار

مسلمة اکفال خیلی فی الوغی * ومکلومة لباتها ونحورها
(اکفال) صاغریلر (مکلومة) مجروحه دیمك (لبات) سینه لر (نحور) قلاده یعنی
کردن بند طوزدیغی محلر (ترجمه) سلامتدر خیوللك صاغریسی دونمز غزاة
آرقه * یوزنده در جریحه ارقه سنده اولمیه آثار

حرام علی ارماحنا طعن مدبر * وتندق منها فی الصدور صدورها
(تندق) قافك شده سیله دردقدن انفعال مصدرندن فعل مضارعدر (ترجمه)
فرار ایدنلرك ظهری حرامدر رمح اولدی * عدای صدر اعدادر حلال اولسون
اکاهر بار (نطق دیکر)

اغمض عینی عن امور کثیرة * وانی علی ترك الغموض قدیر
(غموض) اصلنده کیدوب غائب اولقدر (ملخص) حرف الجیمده ایکنجی قطعه نك
ابیاتی مألی اوزره بیوررلرکه چوق افعال وحالات واردر که بن آندن تعامی
واغماض ایدرم که ترجمه اه دیدم دیرلرمع هذا فی الحقیقه اغماض ایلیوب اول
کارلرك اوزرینه واروب وآردینه دوشرسم عهده سندن کاورم واوزریمه لازمدر
لکن بعضیسنده عادات ناسه مخالفتله کفتکویه سبب اولوب ونیچه سنده دخی
انکسار درونی ویاتنفر قلوبی موجب ویاعاقبتنده برامر وخیمه سبب اولور
انکچون عهده سندن کلمکده عن قصد تکاسل وتهاون ایدرم دیمکدر که بعض
کلمات حکمیه ده دخی بیورمشلر (دارمن جفاك تخجیلا) یعنی مقابله وشدت
کورمك امیدنده اولورکن خصمه لطفله معامله ومداراة ایله کانی محجوب وفعلنه
نادم ایدر (ترجمه) نیجه کار ناسزادن ایلرم اغماض عین * کرچه اغماض ایتمك
وسعمده ممکن هم یسیر

ومامن عمی اغضی ولکن ربما * تعامی واغضی المرء وهو بصیر
(عمی) کورلك اغضی لرکوزینی اویوز کن قپادی دیمکدر ماضیلردر (تعامی) دخی

ماضیدر کورمزلندی معناسنه در وزن ایچون مصرعه تشویش کلمش تقدیری
رب رجل اغضی ولیس هذا الغضاء فیه من عمی ولکنه متعام ومغض لامر ما
مع صحة البصر وحدة النظر* دیمکدر مصرع ثانیده تنازع واردر لکن بیانه
مساعده یوقدر (خلاصهٔ مرام) چوق کمسنه واردر که کوزینی قپارانك حالنی
بیلمین انی کورمز صانور لکن انسان کوررکن لمصلحة بعض امورده کورمزلنور
واغضاء واغماض واغضاض بصر ایدر زیرا قدمانك صحیحیدر که کوردیکن اورت
کلکه ایلك ایله بدلکده مقابله حیوان کاریدر برکمسنه کندی عیبنی صورسه
دخی اکرقبولی ملحوظ ایسه سویلنه زیرا انك عیبنه وقوفکه واقف اولدقده
اکا البته غضب طاری اولور حقانیت اوزره سؤال ایدرکن حالنی تحویل ایدر
کرکدر که عیب سؤال ایدن کمسنه یه جوابده سنك حالکه دشمن نظریله وتجسس
کوزیله باقدم چونکه سؤال ایلدك اذنك اولورسه حالکه امعان ایده یم بر نقیصه
کورره یم سکا خبرویره یم دیوب دفع ایده سؤاله تنزلنه مغرور اولمیه صکره بردخی
سؤال ایلسه بنه مناسب اولان بودرکه مطلع اولمدم دیوب دروغ مصلحت امیز
طریقنه ذاهب اوله ومجلسده مساعده بولدقده شخص آخره نصح ضمننده
ویامناقب وجهی اوزره اکا اسماع ممکن ایسه سویلیوب اول دخی استماع ایده
اول بدلکدن انك فراغنه وتهذیب اخلاقنه دعا اولنمق انی کندینه افادهده سبب
تأثیر اولوروبو تکلفاته موجب بودرکه امر بالمعروف ونهی عن المنکر فرضدر
برامرده برمؤمنی ارشاد ایلمکله اول فرضدن تحتندن خروج وادا ایلمش اولورکه
تواصو بالحق بیورلدی (ترجمه) کورمدیکیم کورلکمدن صنمکز حکمت
ایله* نیجه کره کورمز اولور کیشی اولمشکن بصیر

واسکت عن اشیاء لوشئت قلتها* ولیس علی فی المقال امیر

(اشیاء) خلیل وسیبویه دیدیلرکه اصلی شیئاء درکه ایکی همزه میاننده الفله در وزنی
شیء لفظندن فعلاء در وهمزهٔ ثانیه تأنیث ایچوندر ولهذا صرفی ممنوعدر لفظی
مفرد معناسی جمعدر قصباء وطرفاء کبی وصکره بوصورتی استکراه ایدوب کلمهنك
لامی اولان همزهٔ اولایی اوائلنه نقل ایله لفعاء وزننده اشیاء اولدی قول اصح دخی
بودر لکن اخفش وفرا دیدیلرکه کلمهنك اصلی هین کبی شیء اولوب وزنی فیعلدر
تخفیف هین کبی یاسی مخفف اولمغله شیء اولدی پس جمعی افعلاء وزننده اهوناء کبی
اشیئاء اولدی لامی اولان همزهٔ اولی حذف اولنوب افعاء وزننده اشیاء قالدی
بعضیلر دخی دیرلرکه شیء اصلنده صدیق وزننده شییء اولوب جمعی اصدقاء کبی

اشیناء كلدكده همزهٔ اولی اسقاط اولندی وكسائی دیدیكه شئ جمعنده اشیاء كلمه‌ك
بیت وابیات كبیدر لكن ابو البقاء عدم انصرافیله تغلیط ایدر صاحب صحاح
كثرت استعمالی سبب منع صرفیدر دیمشدر اكر بویله اولسه اسماء وابناء دخی عدم
صرفی اقتضاء ایدر (امیر) بونده آمر جابر دیمكدر (زبدهٔ سخن) بن نیچه شیلری
سویلمكده قصر عنان ایله ضبط نفس ایدرم سویلم لكن كتم وكر كسه تكلم
ایكیسنده دخی بكا امر وجبر ایدر بوقدركه مثلا تنبیه اولنوب صقین سویله
ویا البته سویله دیر كسنه یوقدر ویا سویلسم نیچون سویلدك دیو مؤاخذه اهلی دخی
یوقدر دیمكدر (ان عبادی لیس لك علیهم سلطان) وبعض كلماتنده بیورر صلاح
البدن فی السكوت ودخی بیورر حلم المرء عونه وینه بیورر حدة المرء تهلكه شیخ
اكبر ابن عربی رضی الله عنه بیورر * ولئن ندمت علی السكوت بمرة * ولقد ندمت
علی الكلام مرارا * خواجه نظام خاموش قدس سره‌دن مرویدركه صمت
ایكی نوعدر بری عالم بشریتدن ترقی اربابنك صمتیدركه مباركدر * بومعیار سخندر
بونده افلاطون اولورایكم * ارسطو اولسه صورت بازاولان بونده هیولادر * وبری
دخی بیهوده سكوت ایله اضاعت وقتدر وهر كارده امر كافی اولان صحبته نظرله
مكروهدر اما مالایعنی مقاله نسبتله فرضدركه سلامتدر * خامش زبان تو همكی
اززبان شودیك * نقطه بر زبان چو فزایی زیان شودیك * لكن چشم پوش اولوب
نابجل تعطیل حواس ایله سكوت منافی روش اهل حقیقتدركه مكتوبات قدسیهٔ
فاروقیه‌نك دفتر ثانیسنده دخی مفصلدر (ترجمه) ساكت اولدم نیچه
شیدن دیلسم دیردم انی * حالیا اقوال وافعالمده یوق باكه امیر

اصبر نفسی باجتهادی وطاقتی * وانی باخلاق الجمیع خبیر

(اصبر) تصبیر ایدرم یعنی صبره تشویق وتسویق وترغیب ایدرم كه انك بو طریقله
تربیه‌سنه سعی ایدرم دیمكدر بعض مقالات علویهٔ علویه‌ده كلمشدركه * هربك
من نفسك انفع من هربك من الاسد * وینه بیورر صبرك یورث الظفر (ترجمه)
وسعمی صرف ایلیوب بن نفسمی ضبط ایدرم * هركسك اقوال وافعالندن
اولمشكن خبیر (نطق آخر)

لایدخل النار عبد مؤمن ابدا * ولا یقول ذووا الالباب لاقدر

(بو بیت) وبعده ایكی بیت دخی نسخه‌دركه ازجمله نسخهٔ یزدیه‌ده بوقدر
(ترجمه) خالص اولان عبد مؤمن دوزخه كیرمز ابد * ایلمز عاقل اولنلر جبر ایله
سلب قدر * بو قضا وقدر بحثی اواخر حرف دالده (ع) ان الذی سمك السماء بقدره

يتنده مفصلدر .

ولا اقول لقوم ان رازقهم * غير الآله وان بروا وان فجروا

(نتيجهٔ نحن) وقايع محدوثات مقدرات خالق الكائناتك اثريدر وهر قومك رازق حقيقيسى حقدر غيرى دكلدر انلر بار ومطيع اولسونلر كركسه فاجر بولنسونلر يعنى اسلام وكفر وصلاح وفجور هر شخص حقنده رزق مقدر مقسومك انقطاعنه سبب اولمزكه (نحن قسمنا بينهم معيشتهم) بيورلدى (ومامن دابة فى الارض الا على الله رزقها) وارد اولدى (ترجمه) بن ديمم برقوم ايچون كيم رازقى مولى دكل * رازقى هر فاجر وبرك خدادر سر تسر

الله يرزق من يدعو له ولدا * والمشركين ويوم البعث ينتصر

(ترجمه) حق تعالى عزو فرزند ايدنى بامشركان * ايليوب مرزوق صكره آخرتده عدل ايدر

تلكم قريش تمنانى لتقتلنى * فلا وربك ما بزوا وما ظفروا

(تلكم) فى الاصل تا لفظى الفنك قصر يله مؤنثه اشارت وذا مذكر يدر لام لاحق اولمق ايله الفى ساقط اولور لكن كاف خطاب دركاردر مشار اليه بعيد اولمسنه دلالت وتأكيد اشارت ايچوندر اكلام كويا وقايه در وتانك كسرى فتحندن افصحدر تأنيث قبيلهٔ قريش اعتباريله در اكرچه مراد اولنسه مذكر اولور كم جمع مذكردر مخاطبه تابعدر كه رجال قبيله در اكر تلكمدن شئ واحد مراد اولنسه تلكن وياذ لكم ديبوردى لفظ كريمده دخى ذلكن وارد اولديكه تلكم كلمه سنك عكسيدر (تمنانى) تتمنانى در تا حذف اولنمق قواعد صرفيه دندر (تقتل) فعلنى نصب ايدن ان مقدردر لان تقتلنى ديمكدر (فلا) فلا تقع ما تمنيتم يعنى مطلوبكز حاصل اولمز ديمكدر (وربك) قسميه در (ما بزوا) زاى هوز ايله بز ماده سندندر كه نهب وغارتدر من عز بز ضرب بدندر يعنى عزت وغلبه صاحبى اولان كسنه نهب وسلب ايدركه (من قتل قتيلا فله سلبه) اثر شريفى شاهددر ما بروا دخى مهمله ايله نسخهٔ رديه در (ترجمه) بو قريش قومى بنم قتلم تمنا سنده در * بولمديلر اول خدا حقيچون اكا بردم ظفر

فان بقيت فرهن ذمتى لكمو * بذات ودقين لا يعفوا لها اثر

(رهن) مرهون معناسنه (ذمت) اول عهد واماندر كه انى ضايع وشكست ايدن مذموم اولور (ودق) مطردر (ذات ودقين) ايكى قات شديد يغمورى اولان سحابه در ايكى يوزدن اولان داهيهٔ حربى اكا تشبيه ايلمدى لغتلرده بو ماده ودقده

دخی داله اولوب لکن فایقده جارالله وتاج الاسامی صاحبی دخی ورقین رأماده سنده یازمشدرکه عظیمه معناسنه در (معنی) اکر اولمزسم عهدم اولسون برحرب شدید ایلمك سزلرله که انك اثری ونشانه سی محو اولمیوب وشهرتی مجالس ومحافلده مذاکره دن خالی اولمیه دیمکدر راشته بو بیت وسابقی اولان بیتك حقنده حضرت مرتضادن بونلردن ماعدا اشعاره متعلق کلام موزون صدور ایلمدی دیدکاری اقوال مقدمهٔ صدرشرحده بیان اولنمشیدی قاضی میرحسین یزدی دخی بو بیتلرك سائرندن اسنادی قوی اولدیغنی یازکانه اشعار ایدرعصامك حاشیهٔ فوائد ضیائیه سنده بو بیتده ایراد ایدر جراحات السنان لها التیام * ولا یلتام ماجرح اللسان (ترجمه) بن اکر باقی قالورسم عهدم اولسون انلره * ایکی یوزلی داهیه القا ایدم قاله اثر

وان هلکت فانی سوف اورثهم * ذل الحیاة فقد خانوا وقد غدروا

یعنی اکر باقی اولمیوب هلاك اولورسم بندن انلره میراث اوله جق شیٔ رذالت حیاتدرکه اول غدارلر عهدده خاین وپیمان شکن اولدیلر بو حالله حیات ذل ورذالتدر موت اندن راجحدر (ترجمه) کرهلاك اولورایسم بن انلره ترك ایدرم * اول حیاتیکیم خیانت غدری تحقیق ایتدیلر

امابقیت فانی لست متخذا * اهلا ولا شیعة فی الدین اذ فجروا

(اما) کسرایله دران مادن مرکبدر (متخذ) اخذدن افتعالك فاعلیدر اختیار ایدیجی (اهل) آشنا که ضد بیکانه در (شیعه فی الدین) اسلامده اتفاق اوزره یکدل اولنلر (خلاصهٔ مرام) بوندنصکره اکر اولمزسم برکمسنه یی آشنا وهمدل اتخاذ واختیار ایلمم زیرا انلر فجور ارتکاب ایلدیلر دیمکدرکه فجورلری بیت آتیده بیان اولنور (منقبه) حضرت ناظم کفتار حیدر کرار مرتضای مختار علیه رضوان الستاره نوبت خلافت رسیده اولدقده سائر اصحابدن ماعدا آب رولری اولان عشرهٔ مبشره دن بشی رحلت بقا ایدوب وبشی هنوز متصفان حیات دنیا ایلدیلر بری حضرت امیرالمؤمنین خلیفة الله فی العالمین جنابلری وردری طلحه وزبیر وسعد وسعید ایدی بونلرك جمله سی مسجد نبویده حضرت مرتضایه طوعا بیعت خلافت ایلدیلر وانلردن طلحه وزبیر عهدالله اولان بیعته وفا ایلمیوب بزلر مجبور ومکروه ایدلك دیو ترك وصدیقه رضی الله عنها جنابنی تحریك ایدوب وقعهٔ جمل ظهورینه بادی وسبب عادی اولدقلرینی اشعار ایدروب بو شعری انشاد ایلدیلرکه اول وقعه سابق ذکر اولنمشدر ابتدا بیعت طلحه دن صادر اولدقده تمام اهل عالم

بو بيعتمدن حصه دار اولمز زيرا طلحه نك الى شلاء ايدى كه تركيده غلط ايدوب شلاو
ديرلر حراست نبويه ايچون احدده تيغ در دست ايكن قضا رسيده اولوب عليل
اولدى پس بويله معلول ال ايله ابتدا بيعت وقوعندن حبيب بن ذويب وبعضيلرى
تشأم ايلديلر (ترجمه) اولمز ايسم عهدم اولسون خاين وفاجرلرى * قوم
واتباعمدن عدا تم بكا و يردى كدر

قد بايعونى ولم يوفوا ببيعتهم * وما كرونى فى الاعداء اذ مكروا

(بايعونى) بكا خلافتله بيعت ايلديلر ديمكدر بيعت عهد ايلمكدر اوچ نوعدر برى
بيعت رضوان كه غزاده عدم فرار وجهادده ثبات ايله حشر اولمغه قرار اوزره اتحاد
ايلمكدر وبرى دخى بيعت نسواندركه زنانه خطابا وارد اولان آيت كريمه ايله
ثابتدر (ان لايزنين ولايسرقن ولايقتلن اولادهن) الايه وبو بيعت صوفيه نك
مختارلريدر كه طرق شتانك روش خاصلرى وهيئت شغللرى مخصوص رساله ايله
بيان اولنمشيدى واوچنجى پادشاهلرله معاهده دركه قسم مقامنده درمادامكه
محل ملكيت اولان وفسخ عهد بيعت ايدن اموره تصدى ايليه ظلم ايله دخى
فسخى مذهبمزه محالدر مكركه درعقب استثنا ايله تعليق اولنه ويا فارغ ويا فوت
اوله كه اوچ امر ايله منعقد اولور برى سلفك فراغى وايكنجى كنديسنك قبولى واوچنجى
عامه نك بيعتيدر بو ماده ده مذهب صوفيه ده بر زياده شرط تعيين ايلديلركه
موجب خلع اولان امورك صدوريله ناسه انك خلعى جائز اولسه دخى بو امرده
اربابيله معيت ايليه زيرا اكرچه مباح اولوب طغيان دكلسه دخى بنه خروج على
السلطاندر مفهوم بيت منقبه سابقه دن منفهمدر (ترجمه) عهدو بيعت
ايتديلر هم قيلديلر عهدى شكست * دشمنان ايچره بكا مكر ايتديلر اول اهل شر

وناصبونى فى حرب مضرمة * مالم يلاق ابوبكر و لا عمر

(ناصبوا) زحمت و يرديلر ودشمنلك اظهار ايلديلر ديمكدر (حرب) مؤنث سماعيدر
(مضرمه) يعنى اول جنك آتشى پارليوب تمام شعله دار اولدقده بندن بيعت
ايدن اول كسنه لر بكا صديق وفاروق عمرلرنده ملاقى اولمدقلرى زحمت ايله كونا
كون جفالر ايلديلر ديمكدر (لازمه) ابوبكر صديق اسمى عبدالله و پدرى
ابو قحافه نك اسمى عثماندر نسب احب نبوى يه غالبده بالغ اولور صحبتنى انكار
كفر اولديغى خصايصندندر كه آيتله ثابتدر (اذ يقول لصاحبه لاتحزن) انبياى
كرامدنصكره افضل اصحاب بونلر اولمغله جننده لحيه دار اولمق قولى دخى واردر
انتقالى آزاد ١٣ تاريخنده يعنى هجرتك اون اوچنجى سنه سى جمادى الاولى نك

یکرمی ایکنجی اثنین کونی واقع اولمشدر اتلی بولاج هدیه اولنوب حارث بن کلده طبیب ایله معاً تناول ایدرکن حارث حس ایدوب والله بونده زهرسنوی واردر دیدکده اکلندن کف ید ایدوب درحال علیل اولوب واقعا سنه‌سی تمامنده ایکیسی برکونده رحلت ایلدیلر بوشمس سخاوی الفیهٔ عراقی شرحنده نقل ایدر مدت خلافتی یکرمی سکز آیدن سکز کون نقصاندر دیدیلر حضرت سردار انبیا وسردار کبریا علیه وعلی آله التحایا حضرتلرینك قرینه دفن ایلدیلر (مثنوی) سردفتر صاحبانی حضرت * شایستهٔ مسند خلافت * اصحاب کزینك اختیاری * انخردوجهان یارغاری * ایتمشیدی اومظهر سعادت * اصحابه بووجهله وصیت * اولدمکه ایدم بقایه رحلت * تجهیز ایدیکز بقدر سنت * نعشم کتوروب ایدك هماندم * معروض تجاه فخر عالم * دیسون بری ای حبیب رحمان * آیا نیجه دربوکاره فرمان * اولسون بزه رخصت همایون * صدیق قولك نه یرده مدفون * نقل ایلدیلر اوجای فیضه * آچلدی اودمده باب روضه * ایرشدی صدای ادخلوه * فرمان جلیل ادفنوه * ابن علان امام نخعیدن نقلی اوزره بش لقبی واردر * صدیق * عتیق * ذوالجلال * امیرالسالکین * اواه مرض موتلرنده امام الانبیا علیه التحایا حضرتلری ابوبکر جنابی محراب نبویده امامت اوزره ایکن کلوب اقتدا بیوردقلری ثابتدر انکار ایدن جاهل معانددر دیوامام مناوی تشدید ایدر * امام ایتدی انی رسول خدا * صلاة صبحده ایدوب اقتدا * اودم کندی صبح صداقت اثر * که اردنجه مهر فلك جلوه کر * وحضرت فاروق عمر بن الخطاب دخی عماد نسب نبوی یه سلسلهٔ اجدادی کعبده آویخته اولور جناب مرتضایه دخی داماد اولمشدر تاریخ هجرتك یکرمی اوچنجی سالنده انتقال ایدوب جنب ابوبکر یده دفن اولندی رضی الله تعالی عنهما اول اسرار صوفیه نك منبعی * اول انوار قدسیه نك مطلعی * وصی الرسول * زوج الزهراء البتول * حضرت مرتضی کرم الله وجهه انلر حقنده خیر الناس بعد النبی ابوبکر ثم عمر بیوردیغی (وسیجنبها الاتقی) آیهٔ کریمه‌سی تفسیرنده مصرحدر یعنی پیغمبر علیه السلامدن صکره جملهٔ ناسك خیرلیسی صدیق اکبردر اندن صکره عمردر دیمکدر اشته بوسببدن خلافت فاروق دخی انلرك تعیینی ایله متعین اولوب قوت وصایت وولایت ایله نفوذ کلاملری جملهٔ اصحابك وسیلهٔ انقیادلری اولمشدر (ترجمه) آشکاره ایتدیلر پس نار حربی شعله دار * کورمدی سابقده بومکری ابوبکر وعمر

(نطق دیکر) اشکوالیك عجری وبجری * ومعشرا اغشوا علی بصری

(بجر) ضم مهمله وفتح جيمله درقارني بوكلي وقارني بيوك اولمق (بجر) موحده وجيمله سابقنك وزني اوزره درقارني چيقمش اولمقدر قالديكه ايكيسي بردن استعمالي ضروبدندر صاحب اساس ديركه (القيت اليه عجري وبجري) ديك اكا جمله عيوبمي اعلام ايلدم ديك اولوب وبونده دخي عيوبمدن سكا شكايت ايدرم ديمكدر (اغشوا) كوزمه غشاوه القا ايدوب نظره مانع اولديلر معناسنه در (ترجمه) غصه ايله بركروهمدن شكايت ايدرم * غفلة ايله چشممه دنيايي تاريك ايتديلر

انى قتلت مضرى بمضرى * جدعت انفي وقتلت معشرى

(مضر) سرقبيله دركه ابن نزار بن معد بن عدناندر (جدعت) برون كسدم ديمكدر (انفي) معنى تأكيدويا تجريد وارد (ايكي بيتك مألري) طلحه وزبير شهادتلرندن المناك اولوب وقعهٔ جملك وقوعندن مغموم اولديغندن شكايت ايدوب انلرا يقاظ فتنه ايليوب وبنى تغليط ايله كويا كه كوزلريمي سترايليوب بكا كوسترمديلر نوجهله حركتمي تفكر ممكن اولمدى وبو پريشانلق ايله ايلديكم محاربه ده كويا بزه معين اولنلرى برى برينه دوشرب مضر مضرى هلاك ايلدى وبن بنم عسكريمي قردم وكويا كندى بورنمى كسدم بويله بركار مضره مؤدى اولديلر (ترجمه) قوممى بربرينه كويا كه قردردم همان * بورنمى كسدم قبيلهم قاننى قيلدم هدر (بيت)

صبرت على مر الامور كراهة * وابقيت فى ذاك الصباب من الامر

(مر) آجى تلخ معناسنه در صفتك موصوفنه اضافتيدر (صباب) مهمله نك ضميله صو بقيه سى صب آب كبى ومعجمه نك فتحيله طمان كبى زمينى ستر واحاطه ايدن بولت (مرام) امور تلخه صبر ايلدم لكن كرها واستكراها ايدى وصو آقوب برمقدارى قالديغى كبى مدت خلافت دخى اوتوز سنه اولمق اثر شريفى اوزره خلفاى ثلاثه اول مدتك چوغنى حيازه ايليوب برمقدارى ايچنده بن قالدم وياظلمت مخالفت قومده مستور ومحبوس اولوب قالدم ديمكدر مدت خلافت كنديله منقضيه اولمسنى واول صورتده وقتى قليل قالمسينى كشف وافاده در (ترجمه) كراهت ايله صبرايتدم امور تلخ ناسازه * آلشدم قالدم اول كاربلا ايچره عجب ناچار (نطق)

يا عجبا لقد رأيت منكرا * كذبا على الله يشيب الشعرا

(عجبا) مبيدى تقريرى اوزره منادا ى نكره در لكن منادا وجوابى دخى حرف ندا قرينه سيله محذوف اولوب عجبا فعل محذوفه مفعول مطلقدر تقديرى يارجلا

اسمع منی عجبت عجبا ویاخود یا رجلا اسمع منی لقد رأیت امرا عجیبا ای معجبا اولوب برای وزن تقدیم اولنمشدر دیدیلر (کذبا) منکرا کلمه سندن بدلدر (الشعرا) الفی اشباعیه در فتحه لره قبیل معناسنه ومفعولیدر جمله سی صفت کذبدر رجلا له یه صفت اولمقده وجه مناسبت یوقدر ویاخود ضمله شاعرلک جمعی اولوب علماء وعرفاء مراد اولمق ممکندر ودخی خوشدر زیرا عارف غیوری کذب مشیبدر (خلاصهٔ شعر) بو نظم لطیف عمرو بن عاصک توبیخ وتقریعی ایچون انشاد اولنمشدرکه صفینده مساهلهٔ امردین ایلدیکی مشهوردر خصوصا که امر تحکیمده غدر صریحی وحیلهٔ فضیحی مسطوردر حضرت امام بیورورکه (افترا علی الله) انواعندن بر دروغ بیفروغ سمعمه قرع ایلدی ای عمرو وسائر عونه سی اولنلرکه اهل غیرت وتدین انلک کدر یله سفید ریش اولور یعنی انفعالدن صقالی بیوقت آغارر (ترجمه) عجب برامر ناشایسته کوردم منکر اول بدکار * دروغ بر خدادر کیم آغاردر صاجلری ناچار

یسترق السمع ویغشی البصرا * ما کان یرضی احمد لوخبرا

(یسترق) سرقه دن افتعالک مضارعیدرکه قولاق خرسزی یعنی سارق الخبر اولور دیمکدر لکن بونده لازمی مراددرکه استراق حس وتحقیق اولندقده قطع کلام اولنور پس مانع صحبت اولور دیمکدر (ویغشی) معجمه لر ایله ستر ایدر ویعشی تقدیم مهمله ایله نسخه اولوب علیل ایدر مانع نظر اولور یعنی اول کذب منکر هر وجهله صفای اهل عرفانه کدر ویرردیمک اولورکه جواب اوچنجی بیتدر (ترجمه) ایدرهم استراق سمع ودهری چشمه تار ایلر * اکا راضی دکل بر وجهله هم احمد مختار

ان تعدلوا وصیه والابترا * شانی النبی واللعین الاخزرا

اول امر منکری بونده بیان ایدر (وصی) فعیل وزننده در مراد حضرت مرتضی کندیدرکه بر اثرطو یلده (انت اخی ووصیی) وارد اولدیغنه بناء صاحب سعادت علیه التحیه جنابنه کمال قربیت وشرف قرابتله صاحب امانت ودیانت اولوب زمان خلافتنده افضل ناس اولدیغی متفق جمهور اهل سنت ومجموع امت ایدی حتی فرق ضاله که عقاید زایغه صاحبلری اولان اهل بدعتدر انلردن عبد الرزاق شیعی دخی زمان امارتنده افضل امت اولدیغنه قائل وصوفیهٔ کرامک خصوصا قادریه وخلوتیه وشاذلیه وسائر جهریه نک سر حلقهٔ ولایتلری اولوب باب مدینة العلم اولدیغی واحوال دارینده وصایای کثیره ضبط وتلقین ایلمکله ویاخود

جناب مرشد العالم صلى الله عليه وسلم انتقال بقا ايلدكده اولاد وازواج
وسائر اهل بيت پر ابتهاج كروه سعادت انبوهنك اوزرينه وصى مختار واول
وقت فترت وزمان انقطاع وحى ونبوت وطغيان اهل ردّتده دائرهٔ نبويه
وحاشيهٔ مصطفويه يى عمزادهٔ كرمزاد ودامادخاص شجاعتمعتاد اولمق كبى
قات قات مناسبتله حفظ وحمايت وصيانته تعيين پيغمبرى وتحسين صديق
اكبرى ايله نصب نفس ايلمكله وصى اطلاق اولنمشدر حتى اول وصايتك وقوعى
وشيوعى سببيله سيد الكونين شفيع الدارين صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك
انتقاللرنده امر خلافت صديق اكبرده قرارداد اولمسنه دخى انلرك مهاجرين
وانصارى اسكاتلرى سببدركه (ازجمله) اثناى نزاعده بيوردبلركه اى كروه اصحاب
سزلرك معلوملريدركه افنديمزك مانعلرى ظهور ايلدكجه امرديننده ابوبكرى تعيين
بيوررلر ايدى (ونماز) لرده كه مرض موتلرنده اون يدى وقت نمازده نيابت
وبر صباح نمازنده حضرت پيغمبر عليه السلام كنديلرى دخى ابوبكره اقتدا
بيوردى وفتح مكه دنصكره حجاجه انى امير ايلدى بزم امر ديننزده افنديمز عليه
السلام ابوبكرى اختيار بيورديلر امر دنيامزده دخى بزلر انى اختيار ايدرزدوب
وافنديمزك بزلره تقديم ايده كلديكى كمسنه يى تأخير ايلمكه كيملر جسارت ايدرديدكده
بركمسنه چون وچرايه قادر اولمدى (وبعد) البيعه ابوبكر قيام وخطبه ايدوب
ديديكه اى ناس سزلرك بكا ايلديككز عقد بيعتكزى بن اقاله ايدوب كيرو ويردم
اكر مجبور بركمسنه وارايسه ايلديكى بيعتى فسخ ايلدم بن خلافته طالب دكلم
خلافت قريشدن اولمق لازمدر بندن غيرى قرشى دخى چوقدر برغيرى كمسنه يى
اختيار ايدك بندخى اكا بيعت ايدرم ديدكده بنه حضرت مرتضى قيام وناسك
جمله سنك رهبرى مقامنده آغاز كلام ايدوب بيورديكه والله سكا اولان عقد عهد
بيعتى فسخ ايلمزز وايلمك دخى اصلا مراديمزدكلدر افنديمز عليه السلام سنى بزلره
تقديم ايلدى امر صلاة جمله عملك سرداريدر اندهسن مختارسين كيمك زهره سى
واركه سنى تأخير ايليه ديو بيوردقده سر تأثير وصايتله نافذ الكلم اولوب امر
خلافتى صديق اكبرده قرارداده قلديغى فصل الخطابده مفصلدر وحضرت زهرا
رضى الله عنها هر امرده كه صديق جنابنه خطاب ايله يا خليفة رسول الله
ديرلر ايدى وجوابك تمامنده حضرت فاطمه بيورر ديكه بابام رسول الله ايله سن
بو امرى جمله دن خوش بيلورسكز ديو قطع كلام ايدرلر ايدى وقتا رحلت
ايلدكده نمازينه جمع اولديلر حضرت مرتضى صديق اكبره بيورلك ديدى ابوبكر

دخی سن طورركن بن تقدم ايلم ديدكده جناب مرتضى ديديكه والله سن واركن
فاطمه نك نمازينه كمسنه جسارت ايلمز وكندى دخى راضيه دكلدر ديو صديق
اكبره قيلمدرديلر بودخى مرويات صحيحه دندركه حضرت صديق اكبر جناب
مرتضايه اثناى طريقده تصادف ايليوب تبسم ايلدكده حضرت حيدر سبب
خنده سندن سؤال ايلدى ابوبكر بيورديكه سكا برامر ايله مژده ايدرم جسر
صراطدن عبور ودار سلامه مرور ايچون سن اذن جواز تحرير ايلمدكجه بركمسنه
كچمكه قادر دكلدر ديو افنديمز عليه السلام خبر ويرمشلردر ديدكده حضرت على
سنده دخى سكا بر بشارت روايت ايدرم بكادخى تنبيه بيهلرى بودركه بيورديلر
سن يل صراطدن مرور ايدنلره سند جواز يازديغك زمانده ابوبكره محبى
اولميانلره صقين اذن ويرمكده اصلا جسارت ايلمه انجق محب صديق اولنلره اجازت
ويربو بيورديلر ديمشلردر اشته بونلر بويله وجود واحد كبى يكلخت وكمال كجى
اتحاد ومحبت وصداقت اوزره امرار وقت ايلديلر سائر كفتكوبى اصغا ايلمك
مؤمنه لايق دكلدر زيراسوءظن حرامدر رضوان الله عليهم اجمعين (ابتر) اقطع كه
مقطوع البركه والخير اولان كمسنه لوعلى الاستغراق والاحاطه (شانى) شأن وبرن
كيشى ابترك صفتيدر شانى النبى كركدركه فتحه اخف اجناسيدر وزن ايچون
اخوانى معامله سى اولندى سكم برامرى انده ماهر اولان كمسنه يه تفويضده
ضربونداندركه (اعط القوس باريها) ديرلر مقصدده ديركه يا يى اسكان شاذدر قياس
نصبيدركه معمولدر لكن امثالده زمخشرى ديركه باريها اسكونيله عربدن مرويدر
وميدانى ديركه عمل كده اهل معرفتدن استعانت ايله ديمكدركه شاعر ديمش
يا بارى القوس بريا لست تحكمه * لاتفسد القوس اعط القوس باريها * بونده
مذهب شيعه اهلى قولنجه ابترشانيدن مراد رجال دولت امويه دركه زبور كلام
ربانى اولان (الشجرة الملعونة فى القرآن) ايله مراد اول دولتدر ديديلركه فاتحه سى
ابن ابى سفيان پدر يزيد عنيددر (لعين) اول شجره نك شاخ ثانيسى اولان يزيد
پليد مراد اولمق انسب كورينور لكن (اخزر) قيديله عمرو بن عاصدر ديو تعيين
ايلديلركه كوچك كوزلى تنك چشم معناسنه در ويا كوز اوجيله بقان كشيدر
جناب سبط اولى امام حسن بن على رضى الله عنهمادن مرويدركه پيغمبريمز عليه
السلام برشب عالم مثالده كندى منبر عنبر توده لرى اوزره اولاد اميه بى ميمون
شكلنده مشاهده بيوروب بورؤيا كنديلره غايت ثقيل كورنديكه قاضى ظهير
تفسيرنده (الرؤيا التى اريناكها) كريمه سنده يازديغى اوزره انلرك سلطنتلريدركه

امر خطبه ده قیام مناسبتیله حق تعبیردر پس تسلیة سورهٔ کوثر انزال
اولندیکه (کوثر) نهر فی الجنة ویانسلنك کثرت افرادیکه وفرت سادات درانکله
تفسیراولنمشدر وسورهٔ قدر دخی نازل اولدیکه سکا ویریلان شب قدر بیك آیدن
خیرلیدرکه اول هزار ما مدت سلطنت امویه در زائد ویا ناقص دخی دکلدر
(معنای بیت بان تعدلوا) تقدیریله در اول امر منکرکه مبزلرابترشانی والعین اخزری
وصی پیغمبر یعنی جناب حیدر ایله مساوی عد ایدرمکز اشته بویله برامر منکره
جسارتکزی اکر حضرت پیغمبره اخبار ایلسه لر رضاداد اولمیه جغی اظهردر
دیمکدر (منقبه) عمرو بن عاص صحابی ذکی وطریق حیلهٔ سربی غایت خوش
بیلوردی وقتا که حضرت عثمانك شهادتنی وجناب مرتضانك خلافتنی
ومعاویه نك دخی مخالفت وعدم اطاعتنی کوش ایلدکده اوغللری محمد وعبد الله
ایله بو بابده مشورت ایلیوب حضرت حیدر کرارطرفنه می وارمق مناسبدر
یوخسه معاویه یه می کیتمك اولادر اوغللری حضرت علی سمتنی ترجیح ایلدیلر
تصدیق ایلدی لکن دیدیکه علی برکسنه درکه رأینده مستقلدر تدبیرنده اعانته
محتاج دکلدر معاویه سمتی انسبدرکه انك هر وجهله معینه احتیاجی ظاهردر
پس اکرام دخی ایدردیوب معاویه یه واردقده معاویه غایت حظ ایدوب
اکر بو امرده ظفریاب اولورسم مصر سلطانی ایدرم دیو شرط ایلدی واوتوز
سکزنجی سنه ده عمروی حاکم مصر ایلدی (نکته) العین لفظندن عمروی مراد ایلمك
نیجه جائز اولورکه علمای اهل سنت لعنتی منع ایلدیلر جواب بودرکه بوار جوزه
سابقا بیان اولندیغی وجه اوزره اکرمرتضی علیه الرضوانك اولدیغی مسلم ایسه
انلرك سویلدیکی کلامی غیریلری سویلمك جائز اولمزکه لعنتی حضرت خاتم الخلافه
جنابلری عمرو حقنده ایلمکله سائرلری دخی ایلمك لازم کلمز وجائز دخی دکلدر
مثلا حاکم وپادشاه برکسنه یی تعزیرده خلاف شرع بعض کلام قبیح ایله تربیه
ایدرلر لکن انلرك سوزینی اول تعزیراوانان کسنه یه غیریلر سویلسه تعزیر اولنور
بونده قاضی میر حسین یزدی وصیتی اوزره زینهار هیچ برمسلمه لعنتی ارتکاب ایلمیه لر
خصوصا اصحاب کرام زمرهسندن اوله شرعا جائز دکلدر ابن اعثم دیرکه وقعهٔ
صفین ده بعض کسنه لر اهل شامه لعنت ایلدکده مرتضی رضی الله عنه منع
ایلدی انلر دیدیلرکه بزلر برحق دکلمیوز جناب حیدر بیوردیکه بلی حق اوزره یوز
لکن لعنت وسب وشتم ایلمکی عادت ایلمکدن حذر ایدرم لعنت ایلمکدن
زیاده انلرك هدایتلری وزوال ضلالتلری ومیانه مزك اصلاح قبول ایلمهسی

وقانلرینزدوکلـکدن حق تعالی نك محافظه سی باینده دعا ایلمك اولادر وبوندخی بوندن حظ ایدرم لعمنده آخرته مفید برامر حاصل دکلدردیو یورمشلر ایدی کرم الله وجهه (ترجمه) وصی مصطفی ایله برابراوله ابترلر * نبینك دشمنی یعنی اعین شبیره بیعار

کلاهما بجنده قدعسکرا * قدباع هذادینه اذ فجرا

(کلا) کسر وتخفیف ایله ایکی عددك تأ کیدنده استعمال اولنورلفظ مفرد ودائم الاضافه در رفعنده الفلدر بونده وقوعی کبی ومؤنثی کلتادر سائر اقوال فن نحو ولغته حواله قیلندی (عسکر) دحرج کبی ماضیدر الفی اشباع حرکه در لشکر جمع ایلدی دیمکدر (مآل کلام) انلرك ایکیسی سبب مستقل اولمغله عسکر جمیله بودغدغه یه بیشر وپیشقدم نحو سقدم اولوب دین اسلامی دنیا ایله دکشدیلر حقدن میل وعدول ورجوع ایلدیلر (ترجمه) لعین وکاذب ایکیسی بکا عسکر چکوب بردن * مبدل قیلدی دنیا سیله دینن اول ایکی غدار

بملك مصران اصابا ظفرا * من ذا بدینا بیعه قد خسرا

(ملك) له الملك قرینه سیله حق تعالی یه نسبتده ضمله درسائر مالك مجازی یه عزو اولنسه کسریله ملك دینور (مصر) ارض معروفه نك اسمیدر انکچون معرف اولمدی کنیه سی ام الدنیادر که محی دیمش حسب مصر فخرا علی البلدان * وهی ام الدنیا بشیخ الزمان وراغب پاشا دخی دیمش کلال کلدی تصرفدن ام دنیایی * یتیرشو قاهره نك قهری عزم روم ایدهلم * وتواریخ وآثارده ام خنور دخی سنوروزنده کنیه سیدر قاهره صفتیدر ذات الاهرام دخی دیرلر حضرت نوحك حفیدی بنا ایلمشدر که اسمی مصر بن القبط بن حام بن نوح در علیه السلام طولی عرضندن اسوانه دك وعرضی برقه دن ایله یه دکدر (ترجمه) پس عهد ایتمش که یره مصر اولورلر ایسه منصور * الا ندین ایله دنیایی خسارت ایجره درهر بار

یاذا الذی یطلب منی اوترا * ان کنت تبغی ان تزور القبرا

(وتر) فتحیله درکین (تبغی) طلب ایدرسین دیمکدر (ترجمه) ایا کاذب بوجمعیتله کینك المغه کادلك * زیارت ایتمك استرسن قبوری باکه کلده وار

حقا واصلی بعد ذاك الجمرا * اسعطك الیوم ذعافا صبرا

(اسعط) سعوطدن افعالك متکلمیدر سعوط حدیثده کلدیکی اوزره بروندن

اجزا واسا له اولنسان دوای مابعدر مفعول ثانیسی (ذعاف) ضمله زهر قاتل که ترکجه آغودر (صبرا) صفتیدرکه خوشخوردنی دکل دیمک صبر آجی دوادرکه مطلق المقام معناسنه دخی کاور (ترجمه) سن اندن صکره وارنار جهنم ایچره بریان اول * بوکون داروی زهری بورنکه اجرا ایدم یکبار

لا تحسبنی یا ابن عاص عسرا * سل بی بدرا ثم سل بی خیبرا

(لا تحسبن) نون خفیفه ایله نون وقایه جمع وادغام اولنمشدر (لا تحسبن الله) کریمه سنده اولان نون ثقیله در (عاص) اجوفدر عیص ماده سندندر عصادن داع کبی ناقص دکلدر امام نووی ثانی یی جمهوره نسبت ایلدی ولکن وجهه ابن عاص عمرو صحابیدر جدی عمود نسب نبوی یه لوی ده متصل اولور هجرتک سکزنجی سنه سنده اسلامه کلدی فرق اوچ تاریخی عید فطرنده مصرده وفات ایلدی (عسر) کسر سین ایله کاری دشوار اولان کمسنه در (سل بی) بندن یعنی بنم خالمدن صورودیمکدر (سأل سائل بعذاب) کبی که عن عذاب تقدیر اولنور (بدر) برقیونک اسمیدرکه انده بدر غزاسی واقع اولدی اشهر اقوال اوزره عدد رسل قدر اوچیوز اون اوچ نفس نفیس ایدی (خیبر) دخی برقلعه نک نامیدرکه اول غزالرده شجاعت کرارانه ودستبرد حیدرانه واقع اولمشدر (ترجمه) بنی ای عمرو ظن ایتمه کاولم عاجز بوعسکردن * بنی بدر ایله خیبردن بوری وار ایله استخبار

کانت قریش یوم بدر جزرا * اذ اذا اما الحرب بوما حضرا

(جزر) جیمله ومعجمه مکسوره یی تقدیم ایله مقتول معناسنه (حضر) دخی ضبط جزر اوزره حاضر دیمک (ترجمه) قریش اهلی اولوب حرب بدرده جمله کشته * علی التحقیق بن اول کونده اولدم جنکله درکار

اضرمت ناری ودعوت قنبرا * قدم لوائی لا تؤخر حذرا

وقات قدم تقدیرنده امردر مقول قول اولور (یعنی) آتش حربی شعله دار ایدوب قنبره دیدمکه سنجاغی چک وصقین که برامردن حذر ایدوب کیرو قالمه (ترجمه) شجاعت نارینی یاقوب ایدردم قنبری دعوت * دیدم چک رایه یی قالمه کیرو خوف ایلیوب زنهار

لن ینفع الحاذر ما قد حذرا * ولا اخا الحیلة عما قدرا

(لن) تأکید نفی مستقبل ایدر لکن تأبید ایچون دکلدر لن ترانی ده تأبید قیدی اهل سنت ده مأخوذ دکلدر اخذ ایدنلر خارجدن اخذ ایدرلر لن دن مستفاد اولماز والا (ولن یتمنوه ابدا) کریمه سنده ابدا قیدی تکرار اولور ایدی ویاخود تجرید

تكالفنه محتاج اولوردیكه یازمش یوقدردیدیلر(لازمه)حذرایدن كمسنه حذرك
اصلا وقطعا نفعی یوقدردیمك اهل حقیقته واعیان ثابته یه ناظراولنلره كوره در
یوخسه جدار معوجدن سرعتله كچمك مشروع اولدی هركسك حالی تفاوت
اوزره دراجل واحداولدیغن مؤمن بیلوركن طاعوندن فرارنی اشباهده تجویز
ایلدیكی تأمین قلب ایچوندریوخسه تغییرتقدیر محالدرلكن برحجره ده میت
واقع اولسه وحشت كلوردفع صائل قبیلندندر زلزله دن فراركیبدرواردیغی
محلده دخی تزلزل مقرردراكرباده ن فرارایسه صحراده دخی شق ارض احتمالی
واردرلكن بربرن قلب راحت ایده جك یره آرزوكشدرمنع اولندقده جنون
كلدیكی كورلمشدرمع هذا بیلوركه انده دخی خطرمقرردر مقتضای واهمه در
عینیله صوفی سالك زمان زمان رفع صوت وفریاد ایلمیوب كندینی ضبط ایلسه
فوت اولور(دعوه‌یتن)حدیثی شاهددركه خسته ایكلرراحت ایدرصاغ كمسنه
دائما ایكلسه خسته اولور(ماءاول)مصدریه در فیما وعما نقد برنده دروثانی بمعنی
شی كه موصوف دینور(اخا الحیله)الحاذركبی منصوبدرحیله نك قرداشی دیمك
حیله ده كمالندن كنایه دركه اخوین بربرلرینه اتصالده شدت اوزره اولمسنه
تشبیهدر (ترجمه) حذرایتمه حذردن كمسیه هیچ فائده اولمز * خدانك
امروتقدیرینه چاره ایده مزدیار

ان الحذار لا یرد القدرا * لما رایت الموت موتا احمرا

(قدر)تقدیردر(موت احمر)شدتلی اولومدربونده قضاء مبرم مراداولنور صوفیهٔ
كرام عندنده قهرنفس وهوادر انلردرت موت اثبات واصطلاح ایلدیلر ایكنجی
موت ابیضدر جوعدر اوچنجی موت اخضردركه شیخ یونسك (ع) برخرقه كیم
یوزبیك پاره دن * دیدیكی كبی بهالی وبی قیمت خرقه كیمكدر و بری دخی موت
اسوددرخلقك جفاسنه تحملدردیرلر (ترجمه) حذرتقدیری منع ایتمز
مراد حق اولوردائم * ولی چون موت احمردركلز تدبیر استقرار

دعوت همدان وادعو حمیرا * لوان عندی یوم حربی جعفرا

(همدان) سكونله (وحمیر) مسطر وزننده یمن قبیله لریدر(جعفر) طیار برادر
حضرت كراردر (ترجمه) چاغردم قوم همدانی چاغردی حمیری انلر *
بوجنكمده اولیدی كربله جعفر طیار

اوحمزة اللیث الهمام الازهرا * رأت قریش نجم لیل ظهرا

(حمزه)سیدالشهدا عمیلریدر(یعنی) بن طائفهٔ همدانی اكاه ایلدم انلرحمیردن

استمداد ایلدیلرا کربنمله برادرم طیار ویاعمم حمزهٔ جنتقراردن بری بولنسه لرایدی
کیجه ظهورایدن کوکبی قریش کوررلردی یعنی کیجه انلره روزروشن اولوردی
التماع سیوف صقیله نك کثرتدن کنایتدر (منقبه) همدانیلردن منذرین
حفصه حضرت حیدر طرفندن عمروك اوغللری عبدالله ومحمد ایله جنك ایدردی
اول اثنادهنا کاه برغبار بدیدار اولدقده عمرو دیدیکه حیف همدانی یه زیراتوز
برکمسنه نك میناپره دوشمه سنه علامتدر عمروك بوکلامنی استماع ایدنلرك
بعضیلری حیف سنك اوغللریکه دیدکلرنده انلرك بری مقتول ایدوکن تیقن
ایدوب فریاد ایله کندی غلامی وردانی چاغروب سنجاغنی بری چك بقایم اوغللریمه
دیدکده معاویه دخی سنك اوغللرکده برشئ یوق صف قتالی پریشان ایلمه دیدی
عمرو دخی انلری بن دنیایه کتوردم سن کتورمدك دیدی ومیدانه کاوب بورجزی
انشاد ایلدکده حضرت مرتضی انی استماع ایدوب شرح اولنسان رجزدخی اکا
جواب اولمق اوزره کندیلردن ظهور ایلدی * هل یغنین وردان عنی قنبرا *
اویغنین عنی حبیب مسعرا * وابن خدیج بیتا والمنذرا * انی اری الموت اتانی
احمرا * خالطت جمعا للمسمی حیدرا (نطق آخر)

لهف نفسی وقلیل ما اسر * ما اصاب الناس من خیر وشر

(لهف) فوت اولان نسنه یه تحسر درکه مذکور اویامقدرا منادا اولور یالهف
کبی فارسیده هی دریغا دیرلر (خلاصه) حیفا وحسرتا یازق بنم نفسمه که
انی شاد ایدرامر آز واقع اولورا کرچه خلقك دخی حاللری یکسان دکلدر هربار
خیروشریه دربی اصابت ایلمکده در لکن بکا امور سارهٔ قلت اوزره ظهور ایدر
(ترجمه) دریغا نفس محزونه سروره آزاولور دوچار * چو خلقه خیر وشرایرر
اولور پس نیك وبد تکرار

لم ارد فی الدهر یوما حربهم * وهم الساعون فی الشر الشمر

(شمر) آخرینك شدیله در لکن اولی وثانی بونده مفتوحلر در کسرلری واول فتح
ثانی کسر ایله دخی لغتدر دیدیلر شدید معناسنه در یعنی عالمده بن برکون انلر ایله
حربه طالب اولمدم مع هذا انلر شر شدید القاسنه سعی ایدرلر (منقبه) ابن اعثم نقل
ایدرکه صفین ده عثمان بن عفانك غلامی احمر میدانه کاوب بورجزی انشاد ایلدی
ان الکتیبة عند کل تصادم * تبکی فوارسها علی عثمان * قوم حماة لیس فیهم قاسط
یتلون کل مفصل ومثانی * حضرت امیرك غلامی کیسان شهادت رسان دخی
اکا مقابله وتنظیر ایله یاد ایلدی * قف لی قلیلا یا احیمر انی * مولی التقی الصادق

الايمان * عثمان ويحك قد مضى لسبيله * فاثبت لحد مهند وسنان (بعده) بر برلرينه مقارعه ومضاربه ايدوب كيسان شهيد اولديغن حضرت حيدر كورد كده يادقسيم ايلديكه يا عدو الله اكر بن سنى قتل ايلمزسم مقتول حق اولايم يعنى قتلم شهادت طريقيله اولمسون ديوب حمله ايلدى احمرى آتمدن قايوب يره ضرب ايلدكده (ع) كتايديك يمين حين تضربه * سرى عيان اولوب بالجمله استخوانلرى خرد وموت احمرله مرداولوب حضرت مرتضى كرم الله وجهه درحال مذكور بيتلرى ارتجالا ايراد ايلدى (ترجمه) مرادايتم جهان ايچنده خلقك قتلنى اما * ايدرلرشمره استعجال مجزى اولنورناچار (رجز)

دبوا دبيب النمل قد آن الظفر * لا تنكروا فى الحرب ترمى بالشرر

انا جميعا اهل صبر لا خور

(دبوا) ايكنجى بابدن مضاعف درامر لك جمعيدر اولى فرقوا كبى كسرايله در اول بابده اسمى مدب كسردال الله ومصدرى مدب فتحله در ديدلر ديبت معناسنه (نمل) فارسيجه كه فارسيده مور درغريبدركه قارنى يوقدر شمه يعنى قوخوغدا اولور ديدلر جنسدر واحدى تاايله نمله در حتى نمله سليمان عليه السلام مؤنث اولديغى كندى اسميله بنام سوره ده (قالت نملة) ده فعلك دلالتيله در تاايله دكلدر ديدلر حضرت امين الله جنابنه هديه سى ضروبدندر ناموسده اسمى عيجلوف مهمله وجيمله در ديدى طراز معرباتده طاخيه اولمق اوزره تصريح ايلدى هلا كنه كالى دليلدركه قنادلنورشاعر ديمش * اذا ما اراد الله اهلاك نملة * اطال جناحيها فسيقت الى الهلاك * لكن جناح كنديني طيوردن عد ينه سببدركه قرآن كريمده مذكور اون عدد طيورك بريدر طقوزى بونلردر سلوى بعوض ذباب نحل عنكبوت جراد هدهد غراب ابابيل وجنته كيرن اون درت حيوانك برى بو نملهٔ سليمانيه در لكن مشكاة شرعه ده جمله سى قوج صورتنده در ديديكى قطميرك صورت بلعامه انقلابى روايتيله منتقضدر ديدلر فقير دخى دير مكه ذئب يوسفى دخى غير واقع اولمغله انى دخى تعداد بيوجه اولور تفصيلى جوينك شرح اشباهنده موجوددر (شرر) فتحلجيم كه اتشدن آتيلور شرار دخى دينور لفظ كريمده (ترمى بشرر) وارد اولدى (خور) كوشكلك يعنى سست اولمق صبرايله يكساندركه ايكيسى دخى تأخير وتوقف وتأنى صورتنده در (ترجمه) وقتيدر ياب ياب مرورك كادى چون وقت ظفر * قورقمه كزكيم اتش حرب ايليه نشر شرر * اهل صبرز جمله مز كلمز بزه ضعف كدر (رجز آخر)

انا على فاسألونی تخبروا * ثم ابرزوا الی فی الوغی وادبروا

(ابرزوالی) صحرا معناسنه اولان برازدن اولوب میدانمه کالک دیمک وبابروزدن وزن ومعناده اخرجوا الی یعنی اخرجوا الحربی دیمک (ادبروا) هلاک معناسنه اولان دبار ماده سندن وافعالدن جمع امر در (مرام کلام) صفین صفین میاننده حضرت مرتضی رضی الله عنه بو رجزی مقابلۀ معاویه ده انشادودین ودنیاده اولان فضیلتلرینی تعداد * وعادت شجعان عربه رعایت مراد ایلیوب بیوروبن قریشده برعلیم که بنی بیلمزلر یکز وارایسه سؤال ایدک بنم حالمدن خبردار وآگاه اولک بعده بنمله محاربه میداننده جولان ومرأت طالعده صورت ادباری سیران ایدک یعنی بنم برحمله می اکر دفعه قادراولور سکز ایکنجیسی دفع محال اولدیغن ادراک ایدوب البته قراری فراره تبدیل واقبالی ادباره تحویل ایدرسز دیمکدر (منقبه) بوطقوز مصرع رجزی معاویه استماع ایلدکده دیدیکه والله بنی میدانه دعوت ایلدی حتی قریشدن حیا ایلدم بونی دفعک طریقی ندر برادری عتبه دیدیکه تصامم یعنی ایشتمز لنی برامرایله مشغول اول زیرا اسنک غلامک حریفی ونیجه ابطالی یکحمله ده قتل ایلدیکنی کوروب بنه انکله مقابله ده نجات امیدی محالدر دیدی ابن عاص دخی دیدیکه عربدن برکسنه کورمدمکه اکا طوغاویا کرها قارشو واروب مقاتله ایدرکن کندی حیاتندن مأیوس اولمیه صقین اول سودادن کیچ بوخسه والله بوی حیاتی بردخی شم ایلمک سکا محال اولور (ع) الفضل ماشهدت به الاعدا (ترجمه) علیم بن سؤال ایدک اولک احوالمه واقف * پس اندنصکره میدانه کیرک کورک ندر ادبار

سیفی حسام وسنانی یزهر * منا النبی الطاهر المطهر

(ترجمه) بلمده تیغ برانم المده نیزۀ رخشان * بزم بامیز اول شاه رسالت طاهر ومختار

وحمزة الخیر وتربی جعفر * له جناح فی الجنان اخضر

(ترب) کسر ایله وزن ومعناده قرن که جعلری اتراب واقران کلور آیاقداش ودنک دیمک (جنان) کسر ایله جنتک جمعیدر حضرت (جعفر) طیار برادر حیدر کراردر (مأل اجمالی) عمم سید الشهدا محض خیر اولان حمزه وبرادر عدیلم جعفر که غزوانده شهید اولمشلردر انلردخی بزم طرفمزده وحمایت روحانیتلری وصیانت همت معنویه لری ذکاردر وجعفرک جنات عالیاتده یشل قنادی واردر دیمکدر (تفصیل) بوجعفر انور غزوۀ مؤتهده علمدار سریه اولمغله ایکی اللری مقدما قطع

اولنوب وصكره شهيد اولدقده ايكى جناح عطا اولنوب بهشتده فرشتكان ايله
طيران اكرامنه مظهر اولدى انكچون ذوالجناحين وطيار دينور * سهيلى ديركه
انك قنادلرى بال مرغ كبى دكلدر حيواندن انسانك شرفيتى اولمغله صورت
ملكيت وقوت روحانيتله پروازايدر مجازا عضد مقامنده حضرت كلمه (واضمم
يدك الى جناحك) بيورلدى موسانك جناحى يوغيدى واجنحهٔ فرشتكان دخى
پروبال مرغان كبى دكلدر برمعناى ملكيتدركه قبل المعاينه تفهيم امر عسيردر
زيرا (اولى اجنحة مثنى وثلاث ورباع) كريمه سى شهادتيله اوج ودرت قنات
وجبريلك التيوز قنادى خلاف عاده اولمغله احاطهٔ ادراك حادث بشريدن
خارجدر ديدلر وقوعنه ايمان وكيفيتندن كف لسان اولنور امورندندر
بوندنصكره بيهقى تخريج ايدوب جعفر طيارك جناحى ياقوتدر ديديكى (دخلت
الجنة) حديثى ذيلنده ايرادكردهٔ شراحدر عليهم الرضوان (ترجمه) دخى
حمزه بنم عمم قرنداشم دخى جعفر * اودر جنات ايچنده بال سبز ايله بلى طيار

وفاطم عرسى وفيها مفخر * هذا الهذا وابن هند مجحر * مذبذب مطرد مؤخر

(فاطم) اصلنده فاطمه در روزنا ترخيم اولندى (عرس) كسر ايله زوجه (ابن هند)
معاويه دركه اناسى هند حضرت حمزه نك شهادتنده مثله ايدن خبيثه در (مجحر)
تقديم جيمله فاره وغيرك يووه سى معناسنه اولان جحردن اسم مفعولدر معناسى
يووه يه دخولنده مضطر قيلنمش ديمكدر وجحر (لايلدغ المؤمن من جحر مرتين)
حديثنده كلمشدر ومجحر تأخير جيمله دخى نسخه در مردود معناسنه (مذبذب)
اسم مفعولدر ايكى امرك مياننده ترددده قالوب برطرفى ترجيح ايلمامش كمسنه در
بونده كمال اضطراب وضعفندن بردليكه ويووه سنه بالضروره كيرمشيكن نخى
زياده تعجيز اولنوب عودتى لازم كلمكله اول ايكى حال مياننده ترددده قالمش
كشيدركه لفظ كريمده (مذبذبين بين ذلك لا الى هؤلاء ولا الى هؤلاء) واقعدر
(مطرد) تفعيلدن مفعولدركه اصل مادهسى رد معناسنه اولان طرددر كويا
كيرديكى يووه دن دخى رد اولنمش ديمكدر (ترجمه) دخى زوجه م اولوبدر
فاطمه فخره سزادر اول * برنده جمله سى هم سنده ابن هند بدرفتار * مذبذبسين
دخى مطرودو پشمانده بوحق كفتار (نطق)

لقد عجزت عجزدن لايقتدر * سوف اكيس بعدها واستمر
(اكيس) ذكاوعقل اعماليله امورمده خصممه غلبه ايدرم ديمكدر (استمر) دخى
نفس متكلمدر مستمر ودائم اولورم ديمكدر (ترجمه) عاجز اولدم همچو اهل

عجز غیر مقتدر * یمش کاسیله اولام شمدنکیروین مستمر

ارفع من ذیلی من کان یجر * قد یجمع الامر الشتیت المنتشر

(یجر) قصد ومیل معناسنه اولان جورد ندر اصلی یجور در ضرورة جزم اولندی (شتیت) طاغنق متفرق معناسنه منتشر کبی لکن (منتشر) شایع ومشتهر معناسنه در (منقبه) بوایکی بیتك سبب انشادی بودر که صفین جنکنده قریبا وجه مذکور اوزره معاویه یه کمال ضعف طاری اولدقده صلح اولدیلر بوامر اوزره که ابوموسی الاشعری حضرت مرتضی جانبندن وابن عاص دخی معاویه طرفندن حکم ووکیل مرخص تعیین اولنوب انلرك مشورتلرندن نمایان اولان امره جمله سی منقاد اوله لر وقتادومة الجندل نام محل جای قرارلری اولوب مدت مدیده مقدمهٔ مشاوره اول حالی نتیجه ویردیکه هر بری صاحبنك خلافتنی سلب وخلع ایده لرصکره اهل اسلام کیمی اختیار ایدرلرسه خلیفه اوله منبره ابوموسی صعود ایدوب علی ملاء الناس پارمغندن خاتمی چیقروب اشته حضرت مرتضادن خلافتی بوخاتم کبی سلب ایلدم دیدی نزول ایدوب عمرو عروج ایلدکده حیله یه سالك اولوب مقدما خاتمی اخراج ایلمش ایدی جماعته کوستروب علی رؤس الاشهاد اشته بوخاتم کبی خلافتی بنه معاویه ده قرارداده قیلدم دیوب پارمغنه طاقدی زیرا عثمانك ولیسی اودر دیوب (من قتل مظلوما فقد جعلنا لولیه سلطانا) کریمه سنی تلاوت ونزول ایلدکده علویه راضی اولمیوب حضرت امیره خبر ویردیلر بوایکی بیتی ایراد ایلدی (ترجمه) رفع ایدم جوراپله دامنکیر اولان هرنه اینسه * کاه اولورکه جمع اولور امر شتیت ومنتشر

(الزای)

حیاتك انفاس تعدّد کلما * مضی نفس منها انتقصت به جزأ

(انفاس) نفسك جمعی ونفس تحریك ایله اول ریحدر که انسانك دروننه داخل وخارج اولور وجود بنی آدمده منفذ سائر بن مویلردن غیری طقوز عدد اولوب محسوس وغیر محسوس انلردن دخی خروج ونادرا دخول دخی اولور لکن دوام طریقیله تنفس فم وانفه مخصوصدر حتی انفدن تنفس ایلمك ساعت نجومی اوزره مناوبه ایله درکه بر دایکدن برساعت ودیکر ثقبدن دخی اولقدر نفس النور لکن زکام وسائر عللدن سلامت صورتنده مجربدر وبو تنفس ریه یه وصول ایله اولوب کویا غدای ریحانی روحانیدر که انقطاعی سلب حیاته سببدر

حتی شیخ سعدی بیورر * هر نفسیکه فرومیرود ممد حیاتست وچون برمی آید مفرح ذات (تعدد) صایلدی یعنی نفس آدمی معدوددرکه برکونده نقدرنفس واقع اولور محسوبدر تفصیلی تکثیر سواد ایدر اشته بوجهتدن صوفیه دن بعضیلری حبس نفسله مدت حیاته امتداد تحصیل اولنور دیدیلر (انتقصت) ناقص اولدی دیمك (جزء) برمقدار وبرپاره بعض کبی (ترجمه) نقد انفاسك که معدود قدردر ایته صرف * چون حیاتك جزئیدر قیل هوش دردم احتراز

ویحییك مایفنیك فی کل حالة * ویحدوك حادما یرید بك الهزأ

ویحییك ما یبقیك کل متنفس) دخی نسخه در (مایفنیك) دن مراد نفسدرکه نفس براعتبار ایله واسطهٔ بقا وبراعتبار ایله دخی رابطهٔ فنادر (یحدو) سوررديمك (حاد) اصلنده حادی در نغمه ایدرلك دوه لری سورن کسنه درکه دوه لر انکله شوقه کلوب چوق یوررلر حتی برغزا طریقنده خدیخوان حضرت اولان انجشه غایت حسن صوته مالك اولمغله برصفای وقتده تأثیرلی نغمه یه آغاز ایلدکده حرم همایون نبوی دوه لری شوقه کلوب بعضیلری اسردیلر اول زمان حضرت هادی الامة بیوردیلر مهلا بالقواریر یاب یاب که شیشه لری قرارسین یعنی دوه لرك اوزرنده محفه نشین اولان خاتونلر صارسیلوب جائزکه حل اهلی دخی اوله متضرر اولمسونلر دیمکدر (هزء) ضمله استهزادر (ترجمه) نفسك افنا ایتدیکنده اول سنی احیا ایدر * سوق ایله تشویق ایدر هزل ایلمز اول بی نیاز * نسخه یه کوره (ترجمه) نفسك ابقا ایتدیکی دمده نفس احیا ایدر

فتصبح فی نفس وتمسی بغیرها * ومالك من عقل تحس به رزأ

(نفس) سکونله درفتحله نفس دکلدر بونده ایکی اعتبار واردر بری تن وجسم ووجود معناسنه درزیرا تغیرهاده ضمیرا کار اجعدر بواعتبار ایله بو بیتك فهمی سعه توقف ایدن اشیا نك برمقدمه ده برمقدار بیاننه موقوفدر که قاضیر حسین میبدی فواتحك خامسنده یازمشدر (مقدمه) انسان صغیرکه انسان کبیرك انسان العینی یعنی سویدای دیده سیدر واندن جزء اولان شیح بدن حرارت غریزیه وغریبه سببیله دائما متحلل درلکن نفس متبدل دکلدر وبو سخن سائر نفوس حیوانیه ده دخی جاری اولدیغی طریق حدس ایله معلومدرکه فرس هربار تبدل ایلمز و بالذات شعوری دخی واردرکه آت مزاجی ادمزاجیدر دیمشلر انکیچون تجلی فرسی جمله صور حیوانات دنصکره ظهور وتجلی انسانی یه نقل

وعبورانددن واقع اولوردیدیلر وبو بحث طویل الذیل قیصرینک شرح فصوصنده
وابوعلی نک دانشنامه سنده مفصلدر قالدیکه صوفیه دیدیلرکه بالجمله عالم حی
ناطقدرکه (وان من شئ الا یسبح بحمده) بیورلدی حضرت مرتضی بیوررکه
مکه دن طشره جناب پیغمبر علیه السلام ایله کزردک مقابله سنه کلن شجر وحجر
السلام علیک یارسول الله دیرلر ایدی شیخ ابن عربی بیوررکه احجارک ذکرالله
ایلدیکنی بن ایشتدم وحق تعالی نک شان عالیسنده هرکسه ادراکی محال اولان
امورایله سخنکوی اولورلر ایدی اشته بوندن ظاهردرکه کف شریف حضرتنده
اوفاق طاشلرک تسبیح ایلدکلری معجزاتدن اولمق اهل حجابک سماعلری اعتباریله در
(ولکن لا تفقهون تسبیحهم) وبو طائفه دیرلرکه بنی آدمک مشاهده ایده مدکلری
حالاتی حیوانات مشاهده ایدرلر مکرکه انسان اهل کشف اوله انکچوندرکه
انسان محجوب اسفل سافلین دروبو مقامه رسیده اولان اهل الله کنکدیمنی لال
اولوب سویلینه مزکه بیلن دیمزدیمشلردر من عرف الله کل لسانه شیخ اکبر حضرتلری
فص الیاسیده دیرکه حق تعالی بنی بومقامه رسیده بیوردقده کوردیکمی
نطق مراد ایلدم قادراولمدم (مهمه) قلبک ایکی تجویفی یعنی بوش محلی واردر
صاغ طرفده اولان تجویفه جکردن قان منجذب اولور واول محلک حرارتی اکا
تأثیرایدوب اندن بربخار پیدا اولورکه لطافت ونورانیتده اجرام سماویه یه شبیهدر
اطبا اکا روح حیوانی دیرلر نفس ناطقه نک متعلقی اولیدر وچراغ کبیدرکه آتشی
نفس ناطقه وفتیلی تجویف ایمندن ظهورایدن بخاراتدر ویاغی جکردن منجذب
اولان قاندرونوری حس وحرکت وحیاتدر وحرارتی شهوتدر ودخانی غضبدر
جالینوسک روح حیوانی دماغده در دیدیکی سخن بیدماغدر زیراروح حاردر
دماغ بارددر شیخ ابوعلی رساله معراجیه ده دیرکه رواندن مراد نفس ناطقه در
جاندن مراد روح حیوانیدر ونفس ناطقه ارسطو وابوعلی یه کوره نوعدر
ابوالبرکات دیرکه جنسدر نیجه انواعی مشتملدر وهرنوعک افرادی واردروانک
مذهبنه شهادت ایدن اثری مسلم وابوداود ابوهریره دن تخریج ایدرلر حضرت
پیغمبر حکیم مطلق علیه الصلاة والسلام بیوررکه الناس معادن کمعادن الذهب
والفضة اذا فقهوا والارواح جنود مجندة فما تعارف منها ائتلف وماتناکر منها
اختلف امام فخرک دخی مختاری بودر وبو مقامده اشراقی ومشائی مذهبلرین
ذکر برلنا کرچه مناسبتی واردر لکن تکثیر سواددن حذرا ترک اولندی (شعر)
یا خادم الجسم کم تسعی بخدمته * وتطلب الربح فیما فیه خسران * اقبل علی

النفس واستكمل فضائلها * فانت بالنفس لا بالجسم انسان * شيخ جنيد بغدادی بیوررکه لفظ قرآن وجسم انسان توأماندر قرآنك یدی بطنی اولدیغی کبی سلوکده دخی یدی مرتبه اختیار ایلمدیلر سعی صوری ناقص اولدیغی صورتده تکمیل برزخی واردر حضرت شیخ اکبر بیورر (انقطع عمله الا عن ثلاث) حدیثنه منافی دکلدر زیرا ترقی برزخی سیر عملی دکلدر بلکه فضل ورحمت ربانی ایله در (قل بفضل الله وبرحمته فلیفرحوا هو خیر مما یجمعون) چون بویله در سلسلهٔ اهل الله ذیلنه تعلق لازمدر که شاهد محبتدر اصحاب محبت حقنده (المرء مع من احب) اثر شریفی بشارت عظیمه در ونفسیده ایکنجی اعتبار خلق جدیددرکه بو دخی برلایحه ده چند کلمات ایرادینه موقوفدر (لایحه) صوفیه دیرلرکه هر زمان نوبت ظهور وسلطنت اسماء الهیه دن براسمکدر برینك نوبتی منقضی اولدقده حکمی مستور اولوب اسم آخرك دولتی رسیده اولور (کل یوم هو فی شأن) بوکا اشارتدر اسماء الهیه نك علم حقده صورتلری واردرکه انکله تمایز ایدرلر اکا اعیان ثابته دینور (الامور مرهونة باوقاتها) وذات حقده هران ایچون برشان واردرکه اول اندن برکره دخی سابق اولمامش وبعده لاحق دخی اولمز قوت القلوب صاحبی دیرکه حق تعالی برصورتده ایکی کره وبرصورتله ایکی نسنه ایچون تجلی ایلمز تجلیات کبی انلرك صورتلری دخی متجدددر واسماء جلالیه هرآنده خلع وجود موجودات ایدوب وهمان اول آنده ینه لبس واقع اولور (بل هم فی لبس من خلق جدید * وتری الجبال تحسبها جامدة وهی تمر مر السحاب) فیض حق مانند آب رواندر موجودات دخی نهر کبیدر نهرك هر برجزئی اولان آب معین سابقا ولاحقا جریان ایدن آبك غیریدر مثلا چراغ که شعله سی هر نفس هوا اولوب فتیله وروغن امدادیله شعلهٔ تازه پیدا اولور مع هذا صورتا شعله برحال اوزره ثابتدر ظن اولنور حتی قصر بلقیس بو وجهله سبأده معدوم وپیشگاه سلیمانیده مقدوم اولدیکه آصف کبی ولی کامل همتیله صورت بولدی ونظام دخی بومسئلده صوفیه ایله توافق ایدرکه جسم اعراضدن مرکبدر اعراض تجدد ایدر بو بحث بومقدار وجیزایله ادراك اشباعی تحصیل ایلمز صحبت مبسوطه وبلکه باطنا حال مربوطه موقوفدر (یسرنا الله تعالی آمین) امدی بو اعتبار ایله صباحده اولان نفسك اخشامده بولنان نفسك غیریدر دیو بیورر (ترجمه)

چون نفس نفس نفیس ایدر تجدد صبح وشام * عاقل اول غفلتله اتلاف اولمیه عمر دراز (رجز)

يا عمرو ويحك قد اتاكا * مجيب صوتك غير عاجز

(منقبه) كشف الغمه صاحبى ديركه خندق غزاسنده عمرو بن عبد الود واوغلى حسل وسائرلرى مقابلهٔ صفه كاوب حرف البادهٔ دخى افاده اولنديغى اوزره هزار تيغ ايله كنديلره مقابله ايده جك مبارز طلبنده اولديلر وعمرو بروجز انشاد وكنديلرله فخر ومباهات ايلدكده حضرت مرتضى دخى بورجزى ارتجالا ايراد واذن نبوى ايله مبارزه يه شروع وعمروى واوغلنى دخى قتل ايلدى بعض نسخه ده (لا تعجلن فقد اتاك) واقع اولمشدر (ويح) كلمهٔ رحمت يعنى يازق معناسنه وويل كلمهٔ عذابدركه مستحق ديمكدر بعضيلر ايكيسى دخى ايكى معناده ده زبانزددر ديديلر (ترجمه) يازق اى عمرو ايرشدى استكك ميدانه كلدى * خدانك قدريله اولمز دشمندن عاجز

ذونية وبصيرة * والحق منجى كل فائز

(نيت) نوى ينوى نك ايكنجى بابدن مصدر يدر اصلى نويت حكمت وزننده درواو قاعده اوزره يايه تبديل وادغام اولندى راغب اصفهانى ديركه اسميه منقولدر قصد وعزيمت معناسنه درصكره عمل طرفنه قلبك توجهى معناسنه تخصيص اولندى (بصيرت) ديدهٔ دل بينا اولمقدر (حق) اسماء حسنادندر فى الاصل ثابت معناسنه درخالق تعالى دخى موجود وثابت ازلى ابديدر بو اسم شريف اطوار سلوكك طور رابعى اولمغله سير مع الله دائره سنك مفتاحيدر محلى سر دزونورى سبزرنكدر بو محلدندركه بعض متصوفهٔ خام مغلوب خيالات وكرفتار دام تسويلات اولمغله بزه سيادت ظهور ايلدى ديو تعجرف ايدرلركه شهود ديدز وقوعى ووجودى دكلدر زيرا بو دائره ده باطل دخى صورت حقده ظهور ايدركه ابو مدين بيورر (لا تنكر الباطل فى طوره * فانه بعض ظهوراته) (ترجمه) بصيرتله غزايه نيت ايتدم حمد لله * نجات حقله اولدم همه اعدايه فائز

ولقد دعوت الى البراز * فتى يجيب الى المبارز

(براز) كسر ايله جنك (مبارز) جنكجى (ترجمه) چيقوب ميدانه چونكه ارطلب ايتدك جداله * اجابت ايلدى كلدى سكا مرد مبارز

يعليك ابيض صارم * كالملح حتفا للمناجز

(ابيض) قلج كه براق اوله جمعى بيض دخى نسخه در (ملح) توز فارسيده نمكدر وزياده صافى وبياض توزه كه حاجى بكتاش توزى ديرلر ملح ذرانى ديرلر غلطى اندرانى در (حتف) موت (مناجز) افنا ايديجى (ترجمه) كوزلك اج باشك

اوزره قوغمه ده شمشیر بران * اوشهباز شکارافکن کبی یوق اکه حاجز

انی اؤمـل ان تقوم * علیك بانحة الجنائز

(اؤمل) مأمول ایدرم دیمك املدندر (نایحه) فریاد وفغان (جنائز) جنازه نك جمعیدر جیمك فتحیله میت وکسریله تابوت دیمکدرکه تفصیلی حرف لام اوائلنده کلوران شاءالله (ترجمه) کلورلر اوستکه قومك صباحك ایلیه پر * صدای نوحه کارزمرهٔ قوم جنائز

من ضربة نجلاء یبقی * ذکرها عند الهزاهز

(نجلاء) انجلك مؤنثیدر نونك تقدیمیله کوزی بیوك ضربهٔ نجلادن مراد قلیج ویامزراق ضربه سندن جریحه نك بیوك اولوب وسیع اولمسیدر (هزاهز) هزیمت سببندن اولمغه سبب اولان فتنه لر (ترجمه) یوکونده پس سکا برضرب خوش بخش ایده تیغم * که ذکری سویلنه اولدقچه اذکار هزاهز

السین المهمله

العلم زین فکن للعلم مکتسبا * وکن له طالبا ماعشت مقتبسا

(مقتبس) قبس لفظندن افتعالك فاعلیدر اصلنده برمقدار آتش آلیجی دیمکدر صکره برآیت ویابر حدیثی شاعر نظمنه ویامنشی نثرینه درج ایدوب کندی کلامی کبی ایرادایلمکه اقتباس دیدیلر وبونده مطلقا تحصیل علم ایدن کمسنه مراددر وبونظم حسن حضرت امام حسن جنابلرینه نسبت اولنمق اوزره صادر اولان شعراحسندر (ترجمه) علم حق آرایش طلابدر قیل اکتساب * ایله سن قیدحیات ایله اونوری اقتباس

وارکن الیه وثق بالله واغن به * وکن حلیما رصین العقل محترسا

(ارکن) میل ایله دیمك معناسنه اولکی بابدن امردر دردنجی ویااوچنجیدن دخی استعمالی واردر (ثق) کسرمثلثه ایله اعتماد قیل معناسنه امردر (اغن) غنا ماده سندندر دردنجی بابدن امردر یعنی حق تعالی یه میل واکا اعتماد ایله غنای قلب پیدا ایدوب مستغنی اول دیمکدر (حلیما) لامله در حکیما کافله دخی نسخه در (رصین) مهمله لرله دروزن ومعناده متین کبیدر (محترس) حراست ماده سندن افتعالك فاعلیدر تحفظ ومحافظه ایدن کمسنه در (ترجمه) مائل علم اول خدایه اعتماد ایت بول غنا * حلم وعقل تام ایله سن کندیکی قیل احتراس

لاتیأسن فاما کنت منهمکا * فی العلم یوما واما کنت منغمسا

(تسأمن) نون تأكيد ايله در تسأم مخاطبدر مصدری سآمت وزن ومعناده ملامت وملالتدرکه اوصانمق وکوشکلك وفتور کلك (منهمك) انهماك يعنی سعی وجند وجهد ايدیجی (منغمس) طالبجی يعنی متبحر (مأل شعر) البته صقين اوصانمه سعی تحصيل ايله که بر کون سعی اوزره اولورسن بر کون دخی کاورکه دريايه طالرکبی علم شريفه نائل اولورسين اول طلب رحمتی وکسب ثقلتی برطرف اولور موهبة الهيه ايله علم شريف ميسر اولوب صفاسين سوررسين که جمله سنه طلب اطلاق اولنوب (اطلبوا العلم من المهد الی اللحد * و * ولو بالصين) وارد اولدی (ترجمه) فائز اولمه دانش وفضله شب وروز ايت طلب * اوله بر کون بحر علم ايچره بوله سين انغماس

وكن فتى ناسكا محض التقى ورعا * للدين مغتنما للعلم مفترسا

(ناسك) عابد (مفترس) صياد معناسنه در (ترجمه) عبد خالص محض تقوا اول ورعکار زمان * ايدوب اسلامی غنيمت قيل علومی افتراس

فمن تخلق بالآدب ظل بها * رئيس قوم اذا ما فارق الرؤسا

(ظل) صار معناسنه وانك کبی افعال ناقصه دن واسمی تحتنده هو من موصوله عائد دربهاده باسببيه (رئيس) خبريدر جمعی رؤسادر وبئس دخی نسخه در (ترجمه) هرکيم ايلرسه تخلق حسن اداب ايله اول * اوله سردار گروهی بارضای رب ناس

واعلم هديت بان العلم خير صفا * اضحى لطالبه من فضله سلسا

(هديت) هدايته مظهر قيلندك يعنی اوله سين (صفا) آب خالص (اضحى) صار معناسنه (سلس) جاری (مأل) سن کنديکی وکندی حالکی بيل که علم شريف برخيرلی آب لطيف الجريان آسا لطافت کامله وخيريت شامله سندن ناشی کندی طالبی حقنده وجه آسان اوزره روان وسهل السيلان اولديغی سنك حقکده دخی ظاهر اولمغله هدايت ياب اوله سن ديو دعادر (ترجمه) علم حق چون آب صافی اولسينه واقف اول * ايلدی سيراب عطاشن اکه فضل حق اساس (نطق آخر)

لا تتهم ربك فيما مضى * وهون الامر فطب نفسا

(ترجمه) اتهام ايتمه قضايی وبررضای ما مضی * نفسکی خوش طوت امور آسان اولسون هر نفس

لكل هم فرج عاجل * يأتي على المصبح والممسا

(مصبح وممسا) افعالدن اسم مفعول صيغه سنده مصدر ميميلردر اصباح وامسا معناسنه كه صباحه ومسايه واصل اولمقدر (ترجمه) هر غمك وار بر سرور عاجلى ايلر شتاب * روز وشب دوروم وارايله اولور بس دسترس (نطق آخر)

الحمد لله حمدا لا شريك له * دأبى فى صبحه وفى غلسه

(الحمد لله فردا لا شريك له) مصرعى دخى بوكاقريب يدركه ... بقدر (غلس) كيجه نك آخرنده اولان ظلمتدر لكن بونده مطلقا صبح مقابليدر كه مساء مراددر (لا شريك له) فيه تقديرنده در يعنى ماسوادن شركت ممكن اولميان حمد اول محمود حقيقى يه خاصدر كه بويله حمد ايلمك صبح ومساده بنم عادتمدر ديمكدر (ترجمه) حمد اول محموده لايق كيم شريكى يوق انك * عادتمدر بويله حمدا يتمك بنم صبح وغلس

لم يبق لى مونس فيؤنسنى * الا انيس اخاف عن انسه

(مونس) انس والفت ايله سرور القا ايدن كمسنه (فيؤنسنى) فتح سين ايله كه ان مقدر ايله منصوب در نون ثانى وقايه ايچون (مآل) مونسلردن بر مونس قالمديكه بكا انس ايله فرح ويره مكر انيس حقيقى كه جليس الذاكرين تعالى باقيدر لكن بن دخى انكله انسدن خوف ايدرم يعنى حقوق الله رعايتيله مأمورم وانس الهى انكله حاصل اولور انسان نقصان ايله مألوفدر بحسب البشريه تقصيرات مانع قربيت وسالب انسيتدر بو خوف اهل اللهدن زائل اولماشدر الوهيت وكبرياسنى هر نقدر عارف اولورسه اولقدر خوفى زياده اولور حتى ديديلركه كنديني دخى فدا ايدوب واصل اولديغى درجهٔ قربك بقاسيله جذبه وجنون اختيار ايدن ولى واردر زيرا اگرچه ترقى سعادت عظيمه ونعمت جسيمه در لكن خطرلرى دخى اولقدر چوقدر اگر بقضاء الله برزله ضمننده مردود حق تعالى اولورسه تداركى ممكن اولمز كه اولياء الله محفوظلردر لكن معصوم دكلمردر مأمون الغائله اوله مزلر بو جهتدن جنون مختارلرى اولوب درجه لرنده موقوفلردر انكيچون بعض دلى وليدر * دليده ولى اولمز ديدكارى مجنون مطبق مادرزاددر مجنون حق البته وليدر (ع) فيالها قصة فى شرحها طول (ترجمه) هيچ انيسم قالمديكه غمكسار اوله ولى * بر انيسم قالدى انسندن بكا خوف ايردى بس

فاعتزل الناس ما استطعت ولا * تركن الى من تخاف عن دنسه

(اعتزل) عزلت ايله ديمكدر (فائده) معتزله بر طائفه دركه رئيسلرى واصل بن عطا كندى رأينى حضرت حسن بصرينك مجلسنده اظهار ايلدكده جناب حسن انى رد ايلدى واصل دخى منقطع اولديغى معلوملرى اولوب اعتزل عنا يعنى

واصل بزلردن عزلت ایلدی دیو یوردیلر بوسببدن ا کالقب واتباعنك نسبتی اولوب معتزلی دیدیلر ابتدا منزله بین المنزلتین یعنی مرتکب کبیره نه مؤمن ونه کافردر ایکیسی میاننده برمنزلت صاحبی اولور دیو احداث مذهب ایدن واصل مزبور در واول مذهبك معروفلری جاحظ وزمخشری وفرّاء امثالیدر (لاترکن) میل ایلمه دیمکدرکه آیه کریمه ده (لاترکنوا الی الذین ظلموا فتمسکم النار واقع اولمشدر یعنی ظالملره میل ایلمك که سزی جهنم آتشی یاقمغه سبب اولور) مفهومنده درحتی بعض رجال زمانمز تفسیر مجموعه سندن بوآیه کریمه ده یازمشدرکه (چتال) صارق صارمتی دخی انلره تشبه ایله میلاندر (دنس) کیردر وسخ ودرن کبی (ترجمه) عزلت ایله ناسدن سن قادر اولدقجه صقین* مائل اولمه اول کشی یه کیم کله اندن دنس

فالعبد یرجو مالیس یدرکه * والموت ادنی الیه من نفسه

(ترجمه) بنده هر ایرشمدیکی امری ایلر آرزو* موت ایسه اقربدر اکا کیم یریشور هر نفس (نطق دیگر)

لاتأمن الموت فی طرف ولا نفس* ولو تمنعت بالحجاب والحرس

(حجاب) حاجبك جمعیدر بواب معناسنه (حرس) حارسك جمعیدر حافظ کبی (ترجمه) موتدن اولمه امین هر برنظر هر برنفس* پاسبان وپرده دار حفظك اوله نیجه کس

واعلم بان سهام الموت نافذة* فی کل مدرع منها ومترس

(مدرع) درع لفظندن افتعالك فاعلیدرکه دال مشدددر زرهلی کمسنه که لابس الدرع معناسنه در (منها) قرینه سیله موتدن حذر ایدن کشی مراددر مترس) دخی ترس ماده سندن باب وزننده مدرع کبیدر قالقان قوللانان کمسنه در (ترجمه) شویله بیل سن کیم سهام موت نافذدر شها* زره وقالقانله تحصن ایلین کیشی یه بس

مابال دینك ترضی ان تدنسه* وثوب نفسك مغسول من الدنس

(مابال عرضك) دخی نسخه در (بال) شان وحال که ترکه ده صو یجی ندر دیو ادا ایدرلر (ترجمه) دینك جرمی ندر تلوثه ویررسین رضا* جامهٔ نفسكده بوقدر کیر قو نمز خار وخس

ترجو النجاة ولم تسلك مسالکها* ان السفینة لاتجری علی الیبس

بوایکی بیت غایت معروفدر (یبس) قوری یعنی برکه بحر مقابلیدر (ترجمه)

سن نجابات استرسین اما یوللرینه کتمدك * قاره‌ده کشتی کیدرمی ایله آکه هوس

(نطق آخر) سلام علی اهل القبور الدوارس * کانهم لم یجلسوا فی المجالس

(قبور) ضمله درقبرك جمعیدر (دوارس) دارسه نك جمع مکسریدر اثری بلورسز دیمکدر (ترجمه) سلام اولسون قبور ناپدید اصحابنه کانلر * جهان بزمنده قویا اولمامشلر حاضر وجالس

ولم یشربوا من بارد الماء شربة * ولم یأکلوا من کل رطب ویابس

(بارد الماء) صفتك موصوفه اضافتیله درکه الماء البارد ترکیب توصیفی ایکن اضافی قیلندی صوغوق صویی ذکره تخصیصك وجهی دیار حجاز بلدان حاره‌ده اولمغله صوغوق صو میانلرنده معتبردر زیرا قار ویا بوز اولمیان محللرده صوغتمق ممکن اولمز تا که کیجه اولمدقجه حتی اثرده دخی بودعا وارد اولمشدرکه یارب سنك محبتکی بکا صوغوق صودن سوکولی ایله دیو بیوررلرمش وبونده ولو کان قلیلا تنعمدن کنایتدرکه سن انك برصوغوق صویی ایچمدك دیرلر (رطب ویابس) اکرچه یاش وقوری دیمکدرلکن هرشیء معناسنه شایعدرکه قرأنده دخی کلمشدر وبونده اکل قرینه‌سیله مأکولات انواعنه شاملدر (ترجمه) صوغوق صوین جهانك ایچمامشلر کوییا انلر * دخی اکل ایتمامشلر نعمتن هیچ رطب وکریابس

(نطق دیکر) ایحسب اولاد الجهالة اننا * علی الخیل لسنا مثلهم فی الفوارس

(اولاد الجهاله) جهل اوغللری یعنی ولدك والدینه اولان نسبت اختصاصی کبی جاهلك دخی جهله اول مرتبه اختصاصی اولمسنه اشارتدر (علی الخیل لسنا) اصلنده لسنا علی الخیل مثلهم ایدی وزن ایچون تقدیم اولندی (ترجمه) بزی ظن ایتمسون اهل جهالت کندیلر کبی * که فارسلر ایچنده بزده اولدق خیلیجه فارس

فسل من بنی بدر اذا ما لقیتهم * بقتلی ذوی الاقران یوم التمارس

(بنی بدر) اهل بدر دربونده اهل بدرك کفره‌سی مراددر (اقران) جمعدر مفردی قرن تحریکیله قلج واوق وسائر معنالری واردر (تمارس) تفاعل وزننده‌در تقارع که طوقشمق معناسنه‌در معرکه کبی بونده را برای قافیه مکسور اولور (ترجمه) تفحص ایله اصحاب بدردن حین لقیاده * بنم قتل ایتدیکم اقرانی نقل ایتسون همه فارس

وانا اناس لانری الحرب سبة * ولا ننثنی عند الرماح المداعس

(اناس) ناس ایله یکساندر (سبه) برکمسنه نك اوتانوب عار ایلدیکی نسنه درکه

ناس كند ينه انك سببيله سب وشتم وطعن ايدرلر (تنشئ ا) وج نونك برى مع الغير
نونيدركه دشمن نظرينه تعظما متكلم وحده مقامنده ايراد اولندى بو بحث مهم
بالاده حرف الالفده (ولا تخف انى انا الله) مصرعنده مفصلدر ايكنجى باب
نونيدركه انفعال بابندندر ثلاثيسى كف وصرف معناسنه اولان ثنى دربزلر
منصرف اولمزز ديمكدر (مداعس) مساجد وزننده در مفردى مدعس ملايمت
وملاينت صاحبى اولان مزراقدر رماحك صفتيدر (ترجمه) بز اول قومز كه جنك
اولمز بزه عار وحجاب الحق * سنان وسيفدن يوقدر حذر چونكه خدا حارس

وهذا رسول الله كالبدر بيننا * به كشف الله العدى بالتناكس

(عدا) عدونك جمعيدر (تناكس) برعكس ايدوب باش آشاغى ايلمكدر باب
تفاعلدن مصدردر لكن بونده تمارس سابق كبى كسر كاف ايله در (ترجمه)
رسول الله ارامزده بزم بدر دجى كبى * انكچون ظلمات اعدابى اولدى بزعاكس

فما قيل فينا بعدها من مقالة * فما غادرت منا جديد الملابس

(الابس) لباس كيبى كمسنه در (ترجمه) بزه جرب بدردن صكره نسبت
اولنان اقوال * لباس اولمدى بيزه چونكه كيسون انى هر لابس (نطق ديكر)

السيف والخنجر ريحاننا * اف على النرجس والآس

(ريحان) فسلكن كه سبرغم ديرلر (اف) ضم وشدّ وتنوين ايله در اولنده فتح وكسر
دخى لغتدركه لفظ كريهدر فى الاصل قبيح وخسيس اولان نسنه يه اطلاق اولنوركه
طبيعت استخفاف واستقذار ايليه كير وكسلمش طرنق كبى كه شاعر دنيايى مراد
ايلمشدر * انما الدنيا كاف * مثل دولاب يلف * اوكخياط يشلل * كلما شل يلف
لكن شيخ رضى ديركه كراهت معناسنه مفعول مطلقدر (نرجس) فارسيسى
اولان نركسدن معربدر (آس) مرسين اغاجيدر بونلردن مراد زينت باغچه اولان
اشكوفه در (ترجمه) بزم ريحانمزدر تيغ وخنجر * بزه لازم دكل نركس ايله آس

شرابنا من دم اعدائنا * وكاسنا جمجمة الراس

(جمجمه) جيمك ضمه لريله درباش كموكيدر لكن مطلقا عظم معناسنه تعميم ايدوب
بعده رأسه اضافتله استخوان سرديمك اولور (ترجمه) شراب اولور بزه
هم خون اعدا * سر دشمن اولور بكمرده بر كاس (نطق آخر)

انى انا الليث الهزبر الاشوس * والاسد المستاسد المعرس

بوشعرى احد غزاسنده طلحه بن ابى طلحه يه خطابا صادر اولمشدر (ليث) اكرچه
ارسلان معناسنده معروفدر برحيوانه دخى دينوركه حربا يعنى كلر كبى كوا كبه

متعرضدر وعفرتين نام بلده يه منسوبدركه مثلده (اشجع من ليث عفرتين)
ديو مضروبدر شايد مراد حضرت مرتضى بو اوله كه هزبر ايله تكراردن سالم اوله
(هزبر) دخى كسر وفتح زاى وسكون موحده ايله اسد معناسنه در (اشوس)
كوزقويروغيله باقن كشى (مستأسد) اسد ماده سندن باب استفعالك فاعليدر
جرى وجسور معناسنه (معرس) تعريسدن صيغهٔ مفعولده اسم مكاندركه
ارسلان يتاغى كنام كبى (ترجمه) حيدر كراريم ميدان حربك هرنفس ✻ پنجهٔ
قهرمدن اعدايه بولنمز دسترس

اذا الحروب اقبلت تضرس ✻ واختلفت عند النزال الانفس

ماهاب من وقع الرماح الاشرس

(تضرس) شد ايله در اصلنده تتضرس ايكن تانك برى اكتفاء حذف اولنمق
قواعدندر تجربه ايدر ديمكدر (نزال) پياده برغازى محاربه ايلمكدر (انفس)
نفسك جمع قلتيدر (وقع) حديده ضربك وقوعندن پيدا اولان صوتدر (اشرس)
جرى شجيع دليركسنه (ترجمه) آتش حرب وقتال اولدقده شدت اوزره بس
مختلف اولسه جدال ايچره پياده نيجه كس ✻ بازاولورسه اول زمان خصم
اولوزبا كه مكس (نطق)

سوف يرى الجمع ضراب الفاتك الخلابس ✻ وطعنة قد شدها الكبوة الفوارس
اسامة بن زيد اعوره خطابا صادرا ولمشدر (فاتك) دفعة وناكاه قتل ايدن
كمسنه وبونده جرى واقدام صاحبى معناسنه (خلابس) ضمله درشجيع معناسنه
وخنابس دخى نسخه دركه كريه المنظر بدلقا معناسنه در ارسلانه اطلاق اولنور
(كبوه) آت سورجمك كه ضرو بده الجواد قد يكبو ديرلر كحيلان دخى احيانا
سورجريمكدر وعكوس مستويه ده سرفلا كبابك الفرس واقع اولدى واريورى
آتك سورجسون ديودعادر (فوارس) جمع مؤنث فارس (ترجمه) كوررلر
ضرب تيغ نا كهان اول قوم آيس ✻ دوشرلر طعن نيزه مدن يوزى اوزره فوارس

اليوم اضرم نارها بجذوة لقابس ✻ حتى ترى فرسانها تخر للمعاطس
(جذوه) جيمى مثلثة الحركه دربرطرفى آتشلى اودن آيهٔ كريمه كه (جذوة من النار)
قطعة من الجمر يعنى برپاره آتش ديو تفسير اولندى (قابس) آتش طلب ايدن
كمسنه (فرسان) فارسك جمعيدر (تخر) كسر معجمه وشد مهمله ايله خروردندر
دوشمك كه ✻ خروا سجدا ✻ ويخرون للاذقان ✻ قرآن كريمده واقع اولدى (معاطس)
معطس لفظنك جمعيدر برونلردر بوقيد يله برونلرى اوزره دوشر ديمكدركه

سقوطك پك شديدر (ترجمه) فروزان ايلسون حربي بوكونده سيف قابس
يوزى اوزره دوشرلر كوره سين سن انده فارس (رجز)

الاترانى كيسامكيسا * بقيت بعد نافع مخيسا * حصنا حصينا واميناكيسا

(كيس) ميت وزننده عاقل معناسنه (مكيس) وزن ومعناده مدبر يعنى تدبير صاحبى وظريف (نافع) كوفه ده ويابصره ده حضرت ناظمك قامشدن بنا ايلديكى مسجددر (مخيس) مكيس وزننده درخوروذليل وذليل ايديجى ديمكدر لازم الحبس كمسنه لرى نافعده حبس ايلدكده انى شق وفرار ايلديلر حضرت امير بعده كاركير برحبسخانه بنا ايلدى انك اسميدركه محبس مخيس تقديرنده در (حصن) قلعه كه فارسيده دزدروضابطنه دزدارديور (حصين) وزن ومعناده متين در (امين) زندانه امين اطلاقى مأمن مقامنده مبالغه يه بناء دركه جاى متانت محل امانت وامنيت ديمكدر (ترجمه) بنى كوورمى ميسين كيس مكيس * كه نافع خرق اولوب يابدم مخيس * متين برمأمن اولدى جاى حارس

(الصاد المهمله)

اتم الناس اعرفهم بنقصه * واقمعهم بشهوته وحرصه

(اتم) تمامك صيغهٔ تفضيليدركه برامرك اتمى نهايت كمالنه واصل اولوب اندن خارج برزياده يه دخى محتاج اولميه (نقص) نقصان كه تمامى خارجه محتاج اوله (اقمع) اذل وارذل معناسنه (ترجمه) اودركه اكمل مردان اوله معلومى هرناقص * اذلى ناسك اولاندرهميشه مشتهى حارص

فدان على السلامة من يدانى * ومن لم ترض صحبته فاقصه

(دان) ثلاثيسى قرب معناسنه اولان دنىدن مفاعله وزننده مدانات لفظنك امريدر (على السلامة) مؤخر يدانى يه متعلقدر (اقصه) افعالدن امردر انى دورايله كندكدن بعيد قيل ديمكدر (ترجمه) سلامت اوزره اولان شخصه قربيت ايدوب حاصل * رضادن دوراولان مردى بعيدايله اولوب خالص

ولاتستغل عافية لشئ * ولاتسترخصن اذى لرخصه

(لاتستغل) غلاء ماده سندن استغلا مصدرينك نهى حاضريدركه برامرده عافيتى بهالى عدايله ديمكدر (عافيت) صورى ويامعنوى سبب كدر وباعث غمى اولان امرى قولدن حق تعالى نك دفعيدر (لاتسترخصن) رخصتدن كذلك استفعالك نهى حاضرى اولوب اخرينه نون تأكيد مشدددخى لاحق اولمشدركه البته اوجوز صايمه معناسنه (ترجمه) عديد صحتك بوقدرانى صنمه كران

قيمت * رخيص عقد ايله رنجى اولور ايسه دخى راخص

وخل الفحص ما استغنيت عنه * فكم مستجلب عطبا بفحصه

(ما) دواميه در (ما استغنيت) مادامكه مستغنى اوله سين ديمكدر (عطب) تحريك ايله هلاكدر (فحص) بحث وتفحص (ترجمه) تفحص ايله مستغنى اولديغك امور يسن * هلاكن قيلدى استجلاب چوق كمسه اولوب فاحص (رجز)

لاصحبن العاصى ابن العاصى * سبعين الفا عاقدى النواصى

(العاصى ابن العاصى) دن مراد عمرو بن العاصى در العاص وابن العاص دخى يازلمز نسخه در (عاقدى) اصلنده عاقدين اولوب نواصى يه اضافتله نون ساقطدر (نواصى) مساجد وزننده نواصر كبى ناصيه نك جمعيدركه موى پيشانى يعنى آلن صاچى در حديث شريفده كه الخيل معقود بنواصيها الخير واقع اولمشدر بو معنايه ايمادركه آتلرينك وبلكه كنديلرك ناصيه لرى اوزره خير عقد ايدن عسكردن يتمش بيك مقدارى غزاة على الصباح عمروه كتوروب تحقيق بر تحقيق كوستررم ديمكدر (نكته) بو رجزده سبعين الف يعنى يتمش بيك عدد ياد ايلمك تكثير ايچوندر تحديد مراد دكلدر زيرا سبعين وسبعمائه امثالى مبالغه كثرتده زبانزد اولديغى سبعه نك اكثر اقسام عددى مشتمل اولديغى ايچوندر ازهرى تهذيبده ديركه سبعه يى مقام تضعيفه عرب وضع ايلديلر اكر اول عددى تجاوز ايلسه دخى حتى آيت كريمه دخى بو سياقده وارد اولدى (حبة انبتت سبع سنابل ابو منصور ديركه (ان تستغفر لهم سبعين مرة) كريمه سى تكثير وتضعيف قبيلندندر حصر عدد مراد دكلدر وابن كمال بو بابده حديث اربعين شرحنده بو رجزى تكثير ايچون تمثيلا ايراد ايلمشدر (ترجمه) اى خدا ايله رسوله عاصى اولان ابن عاص * حاضر اولدى شمدى يتمش بيك دلاور عبد خاص

مستحقبين حلق الدلاص * قد جنبوا الخيل مع القلاص

آسادغيل حين لا مناص

(مستحقبين) استحقابدن اسم فاعلك جمع مذكر سالمى در حالت نصبى ياايله حالدر مستحلقين دخى نسخه در كه حلقه ماده سندن اولور (حلق) فتحه لرله على خلاف القياس جمعدر مفردى حلقه اسكان لام ايله در اصمعى جمعده اولى مكسور اولور ديدى (يونس) مفردنده دخى فتحه لرله روايت ايلدى (دلاص) كسر ايله در قوى معناسنه وبونده حلق لفظنه صفت اولمغله نرم وروشن زره مراددر واحدى وجمعى يكساندر (جنبوا) جيم ونون ايله جنيبه ايلديلر يعنى يده كليوب كتورديلر

(قلاص) فتح قاف ایله درکنج دوه‌لر (آساد) مدایله اسدك جمعیدر ارسلانلر (غیل) کسرایله در ارسلان کنامی در وانك محلنده محل دخی نسخه درکه ارض یابسدر (حین لامناص) آیه کریمه ده (لات حین مناص) دن اقتباسدر (مناص) جای خلاصدر تقدیری (لامخاص للاسود التی مسکنها غیل) (ترجمه) جامهٔ حرب انلره اولمش اوله زره دلاص * خیل واشتردن یدکار انلره اولمغله خاص * جمله شیران کنامه یوق ابدجای خلاص (ذیل) بو رجز علوی بی ابن العاص استماع ایلدکده جوابنده بو رجزی دیمشدر * ماانا بالعاص وشیخ العاصی * من معشر فی غالب مصاص * خوفتنی بلابسی الدلاص * وجانبی الخیل مع القلاص * اهون بقوم فی الوغانکاص * لوقدرأوها تنقض النواصی * لقال کل هارب خلاصی

(الضاد المعجمه)

سامنح مالی کل من جاء طالبا * واجعله وقفا علی القرض والفرض

سین) تقریب وبلکه تحقیق ایچون قدمعناسنه در (امنح) منحتدن متکلم وحده در عطا وبخش ایدرم دیمك (وقف) حبس وشرط (قرض) قاف ایله دردین کبی بورج واودنج (فرض) فا ایله درعطیهٔ معلومه که زکاته دخی شاملدر (ترجمه) عهدم اولسون مالمی بذل ایده‌یم هرطالبه * ایده‌یم شمدنکیر وه‌رنیسه وقف قرض وفرض

فاما کریم صنت بالمال عرضه * واما لئیم صنت عن لؤمه عرضی

امالر اصلنده ان ماجاء کریم درمازائددر (عرض) کسرایله شان ووقار مشروعکه کبرایله وذالتك میانیدر کندیدن وغیریدن اکا کرخللی ونقصان ویرن نسنه صادر اولسه شرعا منع وتعزیراولنورز براحفظ مراتب ظاهرده باطنده امر مرعیدرکه دیمشلر (ع) کرحفظ مراتب نکنی زندیقی (لئیم) خبیث (لؤم) ضمله کرملك ضدی بد ولئیم اولمق معناسنه اسمدر (ترجمه) هم کریم عرضن انکله حفظ ایده اخذ ایلیوب * هم بداندبشك بوله غیضی سکون ایدنجه قبض

(نطق دیکر) اذا اذن الله فی حاجة * اتاك النجاح بها یرکض

(اذن) دردنجی بابدن ماضیدر دستور ویردی دیمك (نجاح) حاجته وصول (ترجمه) حصول حاجته شایداولورسه اذن حق عارض * اولور البت مرادك خیلی صحن سعی ده راکض

وان اذن الله فی غیرها * اتی دونها عارض یعرض

(عارض) افقی دن منتشر اولان بولت لکن بونده مطلقا مانعدن کنایه در (یعرض)

ایکنجی بابدندر بارز وظاهر اولوب آرتقری کلور دیمکدر (ترجمه) مرادا یتمزسه
برامرك حصولن خافض وقابض * اول امرك شخص دیکر پیشکاهنده اولور
عارض (نطق آخر)

لنا ما تدعون بغیر حق * اذا میز الصحاح من المراض

بو شعر نوبت خلافت حضرت امیره کلدکده صوری ویا معنوی معارض اولنلره
تعریضدر (تدعون) دعوی مادهسندندر افتعالدن فعل مضارعك جمع مذکر
مخاطبی که سزلرك ادعا ایلدیککز امرلر دیمکدر ادعا صیغهسی واقعا بغیر حق
اولان محلده مستعملدر (میز) قیل وزننده مجهولدر فرق اولنور دیمکدر (صحاح
ومراض) صحیح ومریض صیغهلرینك جمعلریدرکه معروفلردر (ترجمه)
ادعا ایتدیککز حقم بکا عائد اولور * فرق وتمییز اولدیغی دمده اصحادن مراض

عرفتم حقنا فجحدتموه * کما عرف السواد من البیاض

(منقبه) بالاده تحریر اولندیغی اجمال اوزره بو بیته لزومی اولان مقالهدرکه
معاویه تخلیهٔ مجلس ایلدیکی اوقاتك برنده برکس دیمشکه یا صاحب رسول الله
یا کاتب نبی الله سکا برنیازم وار اوغلك یزیدی سورسن بندن کتم ایلمه دیدکده
وبرب کعبه انك والدهسی میسونك محل مستورندن دخی استفتاح ایدرسن کتم
ایلمه دیدی بنده دخی حق خلافت کیمکدر وبرحق خلیفه کیمدر دیدم معاویه
جوابنده خلیفهٔ حق والله برادرم حضرت علی جنابیدر دیدی بندخی استعجاب
ایدوب یا بو مرتبه مخالفت وبو امت مرحومهیی فاتحهٔ اسلامده بو قدر هلاکه
سبب اولمغه موجب ندر دیدیکمده آه حب ریاست آه حب جاه اکر جناب حیدر
مدینهده خلیفه اولدقده بنی شامك حکومتندن عزل ایلمسه والله طالب خلافت
اولمزدم لکن جبر ایلدکده بندخی دم عثمانی بهانه ایلیوب مخالفته آغاز ایلدم
دیدی دیو نقل اولنورکه تفصیلی آوائل شرحده یازلمشدر (ترجمه) جمله کز
حقم بیلورکن غدر وانکار ایتدیکز * ظاهر ومعلوم ایکن همچون سیاه
وهم بیاض

کتاب الله شاهدنا علیکم * وقاضینا الاله فنعم قاض

(ترجمه) پس کتاب الله بو امره شاهد عادل یتر * حق قضا ایدوب بولور هر امر
باطل انقراض (نطق آخر)

ان کنت ذا علم بما الله قضی * فاثبت اصادفك وسیفی منتضی

بو شعر معاویهنك بر بیتنه جوابا صادر اولمشدرکه بودر * لاتفسدن سابق

احسان مضى * والله لايغلب فيما قدقضى * مرادى دولت اموبه قضاى مولا ايله ظهور ايلمشدر مقضى قاضى حقيقى مغلوب ومقلوب اولمز ديمكدر (منتضى) انفعالدن مفعول صيغه سيله دركه غلافندن چيقارلمش ديمكدر (فانه يأتيك سيفى المنتضى) دخى نسخه در (ترجمه) كرقضايه راضى ايسك ايتمه خوف وانقباض * سل سيف ايتسم ثبات ايله كركمز انخفاض

والله لايرجع شئ قدمضى * والله لايبرم شئ نقضا

(لايبرم) حكم ايله شدت اولنمزديمكدر صيغهٔ معلوم ايله (وشيأ) دخى نصبله نسخه در (نقضا) نقضه الله نقضا تقديرنده مفعول مطلقدر ياخود تحريك ايله فعل ماضيدر كه الفى اشباعيه در (نقض) قرمق وبوزمقدر (ترجمه) عودت ايتمزهر نجن والله ايتمه اعتراض * عكسنه ابرام اولنمز بواسه برشئ انتقاض

(الطاء المهمله)

نحن نوم النمط الاوسطا * لسنا كمن قصرا وافرطا

(نؤم) قصد معناسنه اولان ام ماده سندن باب اولك نردكبى متكلم مع الغيردر قصدو شروع ايدرز ديمكدر (نمط) برامر اوزره مجتمع اولان طائفه كه (خيرهذه الامة النمط الاوسط) اثرينه ايمادر (اوسطا) الفى اشباعيه در افرطا كبى (ترجمه) عزيمتله طريق اعتدالى ايلدك توسيط * عدول عدليله بز ايتمز افراطله تفريط (نطق)

اصبر على الدهر لاتغضب على احد * فلاترى غيرمافى اللوح مخطوط

(دهردن) الدهر هوالله حكميله خالق الدهر اولان حق تعالى مراد اولدقده شيوه تقديره زباندرازاعتراض اولمامق باينده تواصى بالصبر بيوررلر (لاتغضب) برحديث شريفدركه برنصح وپند رجامند اولان كمسنه يه خطابا وارددركه اقتباس اولنمشدر (لوح) تحته در مراد لوح محفوظدر (مخطوط) طارلك اهماليله مؤخر مبتدا وخبرى فى اللوحدر (ترجمه) جفاى روزكاره صابر اول اولمه غضوب ناس * كوررسين لوح محفوظ اوزره هرنه كيم اوله مخطوط

ولاتقيمن بدار لاانتفاع بها * فالارض واسعة والرزق مبسوط

(تقيمن) ده نون خفيفه تأكيد ايچوندر (انتفاع) فائده كورمك يعنى هجرت سنت حضرت اولمغله نفعى اولميان بلده ده البته اقامت ايلميوب الحديث (هاجروا تورثوا ابناءكم مجدا) اثر شريفى سوقيله هجرت ايله كه (ارض الله واسعة ورزق الله) دخى مهيا ومقسومدر * الحركة مع البركة (ترجمه) مقيم اولمه شويرده كه

عدیم النفع اوله سا که * که ارض الله وسعت اوزره در رزقك دخی مبسوط

(طلسم) خمس هاء آت نخط فوق خط * وصلیب فوقه اربع نقط

(خط) بر لفظی حروف هجا ایله تصویر معناسنه در بعض متکلمین عندنده سطح کبی جوهردر زیرا انلرك مرادلری اولان خط جوهر فردك تألف واجتماع طولانیسندن پیدا اولور پس جوهردن حاصل اولان عرض اولمز و خطك تألف عرضیسیله سطح ظهور ایدر و خط درت قسمه منقسمدر مستقیم مقوس مقعر واخیرین میاننده وسطدر اما حکما دیرلرکه * خط * وسطح * ونقطه اعراضدرکه وجود مستقلاری معدومدر زیرا انلر مقادیرك نهایات واطرافیدرکه نقطه خطك وجه مذکور اوزره نهایتیدر وسطحك دخی نهایتیدرکه سطح دخی جسم تعلیمینك واو دخی جسم طبیعینك نهایتیدر پس خط عند الحکما انجق طولا انقسام قبول ایدرکه نهایتی نقطه در عرضا وعمقا قسمت قبول ایلمز وسطح طول وعرض جهتیله قابل قسمتدر لکن عمقی یوقدر اکر عمقا دخی قسمت ممکن اولسه جسم اولورکه جسمی اول ابعاد ثلاثه نك قبولیله تعریف ایدرلر وبونده مراد خط متکلمیندرکه ترکیده چیزی دیرلر صورتی بودر ـــــ که نقطه لرك اتصالندن ترکب ایلمشدر .... (صلیب) شدید ومهیب معناسنه وچارچوبه که ج تعبیر اولنور دارعیسویدن عبارت اصطلاح مولددر بعضلری الله معناسنه استعمال کثره هو ایله همعدد اولمق مناسبتیله دردیدیلر حاصلی بورسم + مراد اولنور (نقط) نقطه نك جمعیدرکه خطك نهایتی اولدیغی بسط اولنمشیدی اوچ نقطه اتصا الله برالف اولور ا برد خی ضم اولنسه ب پیدا اولوب بربر ز آحاد تمامنه دك واروب ی حاصل اولورکه اول عشراتدر مثلی ضمله ك ظهور ایدر اضافهٔ ثانیه ایله ل حصوله کلوب اوتز اوتز آخر عشراته دك که صاد کلوب ق تولد ایدرکه اول مئاتدر تکریریله ر هویدا اولوب یوز یوز ضمیمه لرله ظ ده نهایت بولور بردخی ترقیده غین نتیجه اولورکه القدر جمله حروف بعد الظهور آخرنده ینه اوائله دور ایدرکه یکرمی سکزدر و حرف

عجميه كه ب ج ز ك درضمنده اهل حروفك اونوز ايكى حرف تعبيرى بودرديدكلرى مآل بيت آخر نظمده خلاصه اولنور (ترجمه) بنج هاتسون آسا ايكى خط برصليب وكوشه لرده درت نقط

ثم همزات اذا عددتها * فهى سبع لم تجد فيها غلط

(همزه) الف متحرك ديمكدركه ساكن اولسه الف دينور (غلط) طا ايله درنقط حسابده واقع اولورسه تا ايله غلت (ترجمه) صكره همزه لر يازيله عدا اولوب * هفت اولوب بولنميه اصلا غلط

ثم واوثم هاء بعدها * ثم صادثم ميم فى الوسط

(ترجمه) واووها اوصاد ايله بردائره * ختم خاتم ميم يازيله وسط

تلك اسماء عظيم قدرها * فاحتفظ فيها واياك الغلط

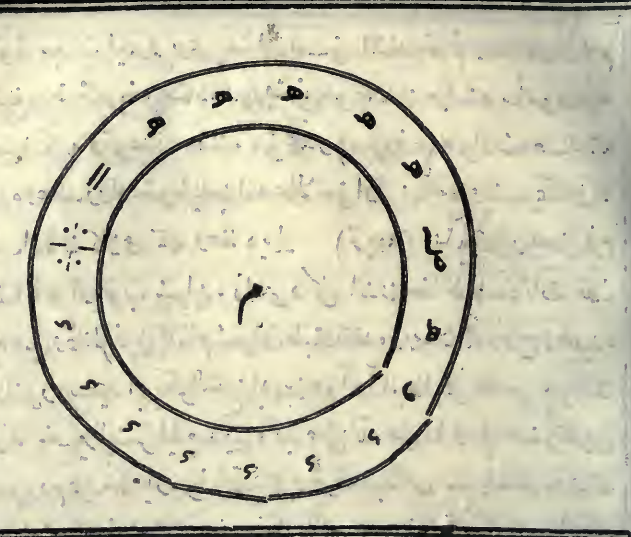
(ترجمه) بونلر اسماء عظيم القدردر * حفظ ايدوب ترتيبده ايتمه غلط

تشفى الاسقام اوالداء الذى * عجزت عنه الاطباء النمط

(ترجمه) طب روحانى علل اسقامده * معجز جمله اطبا برنمط

وبها ترفع عن حاملها * كل سحر وبلاء وسخط

(ترجمه) بوطلسم اولسه حمائل حق ايده * باعث دفع سحر رنج وسخط * بوشش بيت دخى بعض نسخه لرده بولنمغله حرف الميمده ان شاء الله تفصيلى مصمم اولان طلسم شهادتيله انكار اولنميوب درج اولندى مآللرى بواوله كه بش عدد ه وايكى خط تنوين = وبررسم صليبى كه كوشه لرنده برر نقطه وضع اولنه ⁝|⁝ ويدى دانه همزه ء دخى دربى رسم اولنوب وبررواووهاء وصاد و ه ص بوجمله بردائره اولوب اولى آخرينه تقريب اولنه ووسطنده برميم ترقيم اولنه جمله سى اون سكز ماده يدى نوع اولورهالر وواو وصاد مفتوح العين يعنى كوزلرى آچق اولمغله مشروطدر وميم مطموس يعنى كوزى مستور تعليق ميمى كبى اولمى حرف الميمده اولان طلسم ميمك شهادتيله دخى ظاهردراشته بو بلجه برطلسم خاتمى بازوبند ويا حمائل كردن ايلمكله حامل اولان كمسنه آفات مذكوره دن اسرار حروف وذوال مرموز ومو ثوق حرمتنه محفوظ ومحفوف حفيظ ورؤف اوله ديمكدركه رسمى بودر

اكرچه خواص واسرار حروفك تأثيری مقرردر لكن صحت روايت واهلندن نفس وهمت كبی شرطلری اولمغله شرطنك عدمنده اتخاذ رقيه وحمائل خصوصا ارباب ذكروسلوكه مناسب اولمزكه الخواص للخواص ديمشلردر اثرده دخی (نهی عن الرقی) حديثی مرويدر حاصلی تسليم ورضايه مخالف كورينور

(الظاء المشاله)

نوم امرئ خيرله من يقظه * لم يرض فيها الكاتبين الحفظه

وفی صروف الدهر للمرء عظه

(نوم) اويخودر لذ وكراء وعفوه وعشاب واردن اسماسندندر وفارسيده خوابدر نعاس وسنه مقدمه نومدركه شكرپاره وپينكی دخی ديرلر (يقظه) اويانقلق كه ايكی نوعدر صوريسی كه نومك ضديدر بونده مراداودر ومعنويسی غفلتك ضديدر اولكيده مفضول وثانيده نومدن افضلدر قالديكه نوم صائم وبيداراولدقده كورديكی رؤيادن اثربولنان نوم دخی يقظه دن افضلدر رؤيت نبويه كبی (ع) زهی مراتب خوابی كه به زبيداريست) حتی صلحانك نومی ناقض وضوء دكلدرديديلر زيرا استناده احتياجی حاصل اولمق مرتبه سنده مستغرق اولمز متوجه قبله وزانوزده اثنای شغلنده كاور دوشورمزلكن (تنام عيناى ولا ينام قلبی) فوتلرندن برحالتدر يسرنا الله تعالی (كاتبين حفظه) اعمالنو يس اولان كرام فرشته كاندركه آيتده (كراما كاتبين) واقع اولدی جمله سی بش عدد ملكدراكيسی يمين ويسارده كاتبان خير وشروبری دخی پيشكاهنده تلقين

خيرات وسوق مبرات ايدرو بری پیشانی یعنی آلننده قائم وصلاة وسلام ظهورنده تبلیغ روضۀ شریفه به خادمدر وبشنجی موبقاندن حراسته مأموردرکه موحشات مهلکه یه وقوعدن حفظه مؤکلدر (صروف) حوادث معناسنه (عظه) اصلنده وعظدر واوسقوطیله بدلنه ها لاحق اولدی نصح وپند دیمکدرکه سبب رقت قلب اولان کلامی نقله وعظ دیرلر (ترجمه) خیراولور بعض نوم اهلنی قیلمه ایقاظ* اویانوب شرایده راضی دکل اندن حفاظ* حادثات فلك اولور کیشی یه هب وعاظ (ذیل) امام شعرانی طبقاتنده وبهجة الارواح وغیریده دخی نقل اولنورکه سید ابوبکر الشیخ ابی بن هوارا البطایحی قدس سره دن روایت ایدرلرکه خیر البشر ایله صدیق اکبر صلی الله علیهما وسلم حضرتلرینی رؤیاده کوردم دیدمکه یارسول الله بکا برخرقه الباس بیورك انلر سعادتله بیوردیلرکه ای ابن هوار ابن سنك پیغمبریکم لکن بوسنك شیخکدر دیو ابوبکر صدیق جنابنه اشارت وانلره خطابا بیوردیلرکه یا ابابکر مأمور اولدیغك طور طریقت اوزره نامداشك ابوبکره برثوب وبرطاقیه کیدر دیو بیوروب انلردخی الباس ایلدکده مبارك اللرینی باشم اوزره امرار وناصیه م اوزره مسح بیوروب بارك الله فیك دیو برکتله دعا بیوردقلرنده بیدار اولدمکه عینیله اول خرقه بردوش وطاقیه دخی سربوش اولدقلری حالده بولدم دیو نقل بیورمشلردر (دیکر) شیخ ابوبکر کتانی نقل ایدرکه بهر دوشنبه وپنجشنبه کیجه لری بدر البدور رسالت وبحر الوجود نبوت علیه وعلی آله التحیه جنابنی مشاهده ورؤیت واقع اولوب سؤاللرینه جواب بیورورلرینه معتاد اوزره برشب حجره ملك بابنی سدایدوب نائم اولدم رؤیاده حضرت پیغمبر امم صلی الله علیه وسلم بنه مشاهده ایله شرفیاب اولدم کوردمکه درت نفر معتبر ایله اقبال بیوردیلر وبکا خطاب بیوروب رفیقلرینك برینه اشارتله یا ابابکر بونی بیلورمیسین بن دخی نعم یارسول الله ابوبکر صدیقدر دیدم هر برنده بویله شرف خطاب ایله مستطاب بیوروب بن دخی نعم یارسول الله عمر فاروقدر عثمان ذی النوریندر دیدم دردنجی سؤاللرینه جوابده توقف ایلدم برکره دخی وبرکره دخی یعنی اوچنجی سؤالده دخی جواب ویرمدم کویا درونمده انك حقنده برحالت وارایمش بنه ایکی مبارك الیله بردن بکا اشارت وصدریمه ضرب ایلدیلر وبیوردیلرکه علی بن ابی طالب بودر بن دخی یارسول الله علی بن ابی طالب بودر دیدم بنم ایله حضرت علی اراسنده عقد اخوت بیوردیلر وحضرت مرتضی المدن اخذ ایدوب یا ابابکر قالق معاصفا

دید کاری محله وارالم دیدی معاصفایه واردق بهار اولوب کندیمی صفاده بولدم مع هذا رویایی کیجه حجره ده یاتمش اویورکن کورردم وعودتده حجره قپوسی ایچریدن مسدود ومغلوق علی حاله بولدم دیو بیورمشلر بوسیاقده نیجه رویالر طریقت رساله لریعزلک برنده برفصلده جمع اولنمشدر شایان رؤیت اولمق درکاه حق تعالی دن مرجودر

(العین المهمله)

لاتضع المعروف فی ساقط * فذالک صنع ساقط ضایع

(لاتضع) ضمله اضاعتدن نهی حاضردر فتحه لرله اولورسه وضعدن اولور (معروف) احسان وکرمدر (ساقط) ترکجه ده سقط دیدکلری که حسب ونسبی الچق کیسنه در (صنع) کارکه ترکجه ایش (ترجمه) لئیمه سن اضاعت ایلمه احسانی یوق لطفی * بو کارناسزادر ناسزایه لطف اولور ضایع

وضعه فی حر کریم یکن * عرفک مسکا عرفه ضایع

(ضع) امردر (حر) آزادکه اسیرک ضدیدر (عرف) ضمله معروف سابق معناسنه (مسک) منقوطه یی اهمالله فارسیدن معربدرکه تبت نام محله نسبت اولنور (عرف) فتحه له رایحه در (ضایع) ضاع یضوعدن فاعلدر منتشر یعنی طاغیلوجی معناسنه (ترجمه) کرم ایلرایسک آزاده یه کل ایله احسانی * که خیرک مشک خوشبو کیبی عالمده اوله شایع (نطق آخر)

فکن معدنا للحلم واصفح عن الاذی * فانک راء ما عملت وسامع

(معدن) یرده مدفون اولان مال که دفینه ورکاز وفارسیده کان دیرلر بو برلرندن فرقلری قلیلدر (حلم) بلادت ایله غضب میانیدر هر امره انفعالنی عدم اظهاردر (اصفح) اوچنجی بابدندر عفوایله دیمکدرکه (فاصفح الصفح الجمیل) واقع اولدی بعض ابیاتک مفهوملری ترجمه دن ظهورینه بناءً نثرایله بیان ایچون تکثیر سواد اولنمدی (ترجمه) اذای ناسی عفوایت معدن حلم وکرامت اول * بو کارلک نفعی کوررایشیدرسین اولور شایع

واحبب اذا احببت حبا مقاربا * فانک لاتدری متی انت نازع

(مقارب) وسط یعنی هر حالده افراط وتفریطدن احترازایدن کسنه در مقارقا دخی نسخه در (ترجمه) محبتده اولوب حد میانه اوزره عدل ایله * که زیرا احتمالی وارکه اوله سین اکا نازع

وابغض اذا ابغضت بغضا مقاربا * فانک لاتدری متی انت راجع

(ابغض) عداوت ایله دیمکدر که امردر (معنی) محبت وکرك عداوت وسائر
هر امرده افراط وتفریطدن احتراز کرکدر که دیمشلر * حب التناهی الغلط *
خیر الامور الوسط * وبعضی دخی اصلا ایلمه مکر بغض فی الله اوله انده دخی
هرکسك لایق رتبه سی اوله دیمکدر دیدیلر (ترجمه) عداوتده ده افراط
ایلمه اول معتدل هر بار * که شاید برزمان اوله اوله سین سن اکا راجع (نطق آخر)

ان اخاك الصدق من یسعی معك * ومن یضر نفسه لینفعك

(صدق) مصدردر صادق معناسنه (ترجمه) برادر سا که اولدر سندن
اولمز سعی قاطع * قایرمز نفسنه اول مضر سا که اوله نافع

ومن اذا عابك امر اقطعك * شتت فیه شمله لیجمعك

(شتت) طاغتدی یعنی پراکنده ایلیه (شمل) پریشان اولمق وجمع اولمق که
اضداددندر بونده جمعیت معناسنه در (اللهم شتت شملهم) دعاسی یاربی دشمنك
جمعیتن پریشان ایله دیمکدر (ترجمه) سنك حالن پریشان ایلین برامری
کرکورسه * پریشان ایدر اول جمعن سنك حالك اولور جامع (نطق آخر)

الفضل من کرم الطبیعه * والمن مفسدة الصنیعه

(فضل) برعطیه در که کرم ایدن کمسنه نك اوزرینه واجب ولازم دکلدر
محضا کرمندن عطا ایدر (طبیعت) اصلنده مصدردر طبع وطباع کبی شول
مزاج وخویدر که انسان انك اوزرینه مجبول ومخلوقدر بو معناده اسمیه منقولدر
جمعی طبایع کلور طباع طبعك جمعیدر وطبع ختم معناسنه کلور که تأثیر فی الطین
یعنی چامورده اولان اثر معناسنه در مکتوب مطبوع مهرلی مختوم کبی وسیف
ومتاع مطبوع بعد العمل تمغالی دیمك ودینار ودرهم مطبوع سکه لی دیمکدر
برنسنه یه مطبوع دیدکاری عملنده طباع تکلف ایلمش یعنی مصنع دیمك اولور
وخط مطبوع بصمه دیمکدر حتی بصمه خانه یه دار الطباعه دیرلر ضربخانه یه
دار الضرب دیدکاری کبی وجمله سی باب ثالثدندر وطابع وزن ومعناده خاتمدر
کسری دخی لغتدر طبع الطمع اولك تحریکیله طباعك اثنای عملنده حاصل اولان
دنس ووسخ یعنی کیرو پاس وانسانده کسل وفتوردر که اکثریا من اجنده حاصل
اولمغله تسمیه اولندی ومزاجه طبیعت کبی سجیه غریزه شنشنه جبلت
شیمه سجیه خصلت سیرت عریکه هجیری اجریا خشیبه نحیزه
دخی دیرلر عربیلردر فارسیده دخی سرشت نهاد خوی کردار منش
کنش آیین امثالی نامیلری واردر وعبرانیده کیان تعبیر اولنور (من) منت

وامتنان كه احسان وكرمى باشنه قاقق (مفسده) مصدردر فساده مودى اولان شئ (صنيعه) صنعت بومصرع ثانى ضربدن اولان المنة تهدم الصنيعة كلامنى اشراب ايدركه كيشينك ايلديكى احسانى امتنان هدم ايدر ديمكدر منت خدا براتر كيمنده بركسنه زحمت چكمدين اكاكرم ايلمكدر حقه مخصوصدركه ديمشلر (ع) كبروترسا وظيفه خوردارى * لكن معناى اوّلده دخى اولسه خالقده حسن ومخلوقده قبيح اولان اوصافدندر كبريا كبى (ترجمه) طبيعتك كرميدر كيشى يه فضل رفيع * تباه اولور بلى منت ايله عطاى وضيع

والخير امنع جانبا * من قلة الجبل المنيعه

(خير) لطف واحساندر حتى لفظ كريمده خير مال معناسنه دخى مطلقدر وسيلۀ خير اولمغله كه (لحب الخير لشديد * وان ترك خيرا) كريمه لرى كبى (امنع) وصولى صعوبتلى عالى معناسنه (جانب) بونده محل ومكان ديمكدر (قله) ضمله در معروفدر كرسى ممالك محميه دار السلطنه السنيه حارسه الله تعالى عن تصادم البلية جانب غربنده بنياد كردۀ قياصرۀ روم اولان قلل سبعه كه يدى قله ديو زبانزددر ميلاد كلمة اللهدن در تيوز التمش التى سنه مرورنده وحضرت سردار حصن حصين اسلام عليهما وعلى الهما السلام جنابلرى مولدندن طقسان درت سنه مقدم اول حصار بچۀ كوشۀ اسلامبول بنا اولنديغى يادكردۀ مورخيندر (جبل منيعه) رفيعه معناسنه كه اوزرينه چيقمق كوج اولان طاغ (ترجمه) شورتبه اصعب وعالى اولور شواهق خير * باقلسه ايهل اولور سر جبال منيع

والشر اسرع جرية * من جرية الماء السريعه

(جريه) سيلان يعنى آقق (ماء سريعه) نهر شديد الجريان (ترجمه) سريعدركه شرورك آقنديسى باقه‌م * ايرشمز آكه شتاب ايلرايسه آب سريع

ترك التعاهد للصديق * يكون داعية القطيعه

(ترك) مصدر مفعولنه مضافدر تركك التعاهد معناسنه در (نكته) قروى يه ترك اطلاقى ترك عهد ووفالرى سببيله در زيرا (اذ به الملوان) شهادتيله الفت دخى مربى آفاقيدر پس اتراك جمعيتده وشهرلرده اولميوب بلاتربيه قالوب نظردن بووجهله سقوطلرينه ايماء مجهول اولان ترك فعلنى تسميه واستعمال موجب تخفيف لفظ اولوب ساكن قيلندى كه شاعر ديمش * تركوا العهد وخانوا فلذا

لقبوا بالترك من ترك الوفا (تعاهد) برکسنه ایله عهد وقول ایلمك (قطیعه) انقطاع که کسلمکدر هجران کبی شیخ سید یحیی وردشریفنك بعض نسخه سنده (خاصنا من عذاب القبر والقطیعة والنار) واقع اولدی (ترجمه) سن ایتمه دوستی ترك تعاهد ایله فدا * اولور اورشتهٔ حب وولا یه سیف قطیع

لا تلتطخ بوقیعة * فی الناس تلطخ الوقیعة

(لا تلتطخ) آخرینك اعجامیله افتعالدن نهی حاضر در آلوده اولمه یعنی بولشمه ولو کان قلیلا (وقیعه) غیبت که کسر عرضه سبب اولان فصل ومذمت (تلطخ) مصرع ثانیده آخرینك اهمالیله درسنی ضرب ایدر دیمکدر زیرا لطخ لغتده ال آیه سیله ضرب در لطمه کبی (ترجمه) ملوث اولمه بو چرکاب غیبت ایله صقین * سکا ده لطمهٔ تأدیب اورر بو فعل شنیع

ان التخلق لیس یمـ * ـکث ان یؤل الی الطبیعه

(یمکث) طوررمکث وتوقف ایدر دیمکدر حرف اخیری مصرع ثانی یه مرهوندر دیدیلر (یؤل) یرجع معناسنه (ترجمه) صفات بد سکا خوی اولمغه ضرورت یوق * که آکه منحصر اولمز خصال طبع رفیع

جبل الانام من العبـ * ـاد علی الشریفة والوضیعه

(جبل) خلق معناسنه ماضیدر جبلت خلقت وطبیعت بربرلرینه معناده قریب اولدقلری قریبا یازلمشدر (وضیع) رفیعك ضدی که ردی یعنی الجق دیمکدر (ترجمه) جبلات بشریتده وار ملیح وقبیح * خصالده دخی کیمی شریف وکیمی وضیع (نطق دیکر)

مات الوفاء فلا رفد ولا طمع * فی الناس لم یبق الا الیأس والجزع

(رفد) کسرایله عطادر (یأس) امیدك ضدیدر (جزع) صبرسزلق (ترجمه) وفا دوکندی عطا فالمدی کسلدی طمع * همان بو خاقده شمدی بدید یأس وجزع

فاصبر علی ثقة بالله وارض به * فالله اکرم من یرجی ویتبع

(ثقه) وثوق کبی اعتماد وتکیه معناسنه (ارض) امر حاضر راضی اول دیمك (یتبع) یقتدی وزن ومعناسنده افتعالدن مضارع مجهول که اقتدا اولنور دیمك (ترجمه) مقام صبر ورضاده قیل اعتماد خدا * که اکرم کرما اولدر آکه جمله تبع

(نطق آخر) وداو عدو اداؤه لا تداره * فان مداراة العدی لیس ینفع

(داو) دوا ماده سندن امر در علاج ایله دیمکدر (داؤه) واوایله مرسوم اولمسی رفعنه علامتدر مبتدا اولوب (معنی) دشمنك درد وجودینه علاج ایله لکن

عداوتندن عبارت اولان علتنه مداراة ايله ديمك اولور اكر نصب ايله داء
اولورسه عدودن بدل جزء بلكه كل ونعم البدل اولور كه عين داءدر وبو دعوا
غلط كارلق دكلدر پس معنی بدن عدونك علتنه علاج ايله اما عداوتنه مداراة
ايله كه (واغلظ عليهم) ايله عامل اول ولومة لائمدن خائف اولمه ديمكدر كه مصرع
ثانی علاج پذیر اولمدیغنی افاده ایدر (عدا) عدونك جمع بی نظیریدر (ترجمه)
عدویه ایله تدبیر اكا اولور دوا شمشیر * مداراة ایلمك دشمنلره اولمز سكا نافع

فانك لو داريت عامين عقربا * اذا امكنت يوما من الدهر تلسع

(عقرب) حیوان معروفدر كه كوزی یوقدر حرارده دخی دیرلر وبروج اثنا عشردن
برینك اسمی وكنایتده دخی مرأة معناسنه تركیب مقلوبده عقرب تحت برقع
دیمشلردر كه بانوی مقنع مراددر بو محلده بو معنی دخی الطفدر (تلسع)
مهمله لرله در صوقرد یمكدر مصدری لسع لدغ كبی یلان وعقرب واری صوقمق
لكن ارباب دقتدن ابو عمرو بن العلاء دیركه دنبال ایله ضربده لسع واغز ایله
صوقمقده لدغ تعبیر اولنور كه مزهرده دخی محرردر وهر بری بد زبان كمسنه نك
لفظ شنیع ایله تكدیرنده دخی استعاره اولنور (ترجمه) اكر بر عقربی
برنیجه دملر تربیت قیلسك * صوقر حكمن ویرر فرصتده چون اولمز مضر نافع

(نطق دیكر) لاتجزعن اذا نابتك نائبة * واصبر ففی الصبر عند الضیق متسع

(نابتك) اصابتك معناسنه در تأتيك دخی نسخه در (نائبه) مصیبت جمعی
نوائب كلور (متسع) افتعالدن مفعول صیغه سیله اسم زماندر كه مضایقه دربی
اولان زمان سعه در (ترجمه) چون مصیبت واقع اولسه ایتمه زاری وفزع
صابر اول هر ضیق دم انكله بولور متسع

ان الكريم اذا نابته نائبة * لم يبد منه على علاته الهلع

(علات) كسر ايله علتك جمع حالیدر صاحبنی مشغول ایدن حدثلر ومرضلر هلع
جزعك زیاده فاحشی كه آیتده (خلق الانسان هلوعا اذا مسه الشر جزوعا
واذا مسه الخیر منوعا) كلمشدر (ترجمه) بر كریمه كر مصیبت عارض اولسه
ناكهان * اول علالدن مضطرب اولمز بیلنمز هیچ وجع

(نطق اخر) دع الحرص عن الدنيا * وفي العيش فلا تطمع

بو شعر هزج بحرینك مربع مشطوریدر كه فارسیده دخی مستعملدر كه
عروضنده اسلافك بری دیمش * بقدسر وكل اندامی خوشا وقتی كه بخرامی
(مآل شعر) حرص وطمعی مذمتدر (ترجمه) حریص اولمه بو دنیایه *

سن اولمه عبثنه طامع

ولا تجمع من المال * فلا تدرى لمن تجمع

(ترجمه) صقين جمع ايلمه مالى * كيمه اولدلغ عجب جامع

فلا تدرى افى ارضـ * ـك اما فى غيرها تصرع

(ارض) يردر زمين معناسنه در (ومن الارض مثلهن) نصيله يدى قات اولديغى ثابتدر لكن آسمان كبى فاصله لرى يوقدر متعدداً كريله انكچون شئ واحد معامله سى اولندى حتى كنز الاسرارده صنهاجى افاده ايدركه طبقهٔ زمين اوله رمكادير لركه رملك اقامت معناسنه والوان ابلدن سواده مائل برنوع دوه تويى در وثانيه (جلده) وثالثه (عزقه) ورابعه (جدبا) وخامسه (قلتا) وسادسه (سجين) ويدنجى عجيب ديوبنامدر وايكنجى آهندن مخلوقدر ديمشلردر بونده ارض ملك معناسنه در (تصرع) تسقط ديمكدر دوشرسين ديمك موتدن كنايتدر علت صرع صاحبى دوشرمسى سبب تسميه سيدر (فائده) مولانا حفيد مجموعه سنده دير كه صرع روحانى اولديغى كبى جسمانى دخى اولور زيرا كتاب الاهويه ده ابقراط تصريح ايدركه جريانى اولميان صويك مضرتى واردر ديو سبب اولديغى علتلرى ايراد ايلمنده دير كه اطبانك علاج ايلدكلرى صرع دخى ماء راكددن واقعدن پيدا اولور (لطيفهٔ شافيه) بو محلده بو دخى مهمدر كه صوايچركن خصوصا كيجه اوله ياماءان ماء القدس تقريك السلام * كلامنى يا ذو بسمله ايراد وبعده شرب ماء واقع اولسه اول صودن وجوده اصلا ضرر وقطرة ما كدر پيدا اولمز ديو شيخ اكبر مسامره سنده يازر خذ ما صفا (حاصلى) مغيبات خمسه يى جامع اولان آيتده (وما تدرى نفس باى ارض تموت) مفهومنى بو بيت مشتملدر (ترجمه)

بيلور ميسين نه يرده موت ايروب ايلرسنى ضايع

فان الرزق مقسوم وكد المرء لا ينفع

(كدّ) افراط اوزره تعب وزحمتدر (نحن قسمنا بينهم معيشتهم) كريمه سى حكمنجه ارزاق نفوس متنفسه مخلوق ومقسومدر كه (وفى السماء رزقكم) نص قاطعدر اگرچه زحمت چكوب مأمور اولديغى مرتبه دن زياده كد يمين عرق جبين قسمتدن زياده يى مفيد اولمزكه شاعر ديمش * كدود كدود القز ينسج دائما ويهلك غما وسط ما هو ناسجه * لكن حق تعالى بطالى سومز (فانتشروا فى الارض وابتغوا من فضل الله) امر جليلنه امتثالا كسب لازمدر الكاسب حبيب الله بوكسب بحثى حرف دالده تفصيل اولنمشدى (ترجمه) حق ايتمش رزقى

جون قسمت * طلبده كد دكل نافع

فقير كل من يطمع * غنى كل من يقنع

القناعة كنز لا يفنى * مفهومنه ايمادركه قناعت قسمت ازلى يه رضادر
(ترجمه) فقيراولور طمعكاران * غنيدر هراولان قانع (نطق ديكر)

قصوى الجديد الى بلى * والوصل فى الدنيا انقطاعه

(قصوى) ضمله نهايت معناسنه اقصانك مؤنثيدر (قصر جديد) دخى نسخه در
(جديد) جيمله يكى كه كهنه مقابلى نوكبى (بلى) كسرايله اسكيمك وچورمكدر
(معنى) جديد مرورايامله عتيق اولمغه منتهيدر غيرى صورتك حصولى محتمل
دكلدر ودنيايه وصول صورى دخى حقيقتده واصل معنوى ايچون عين
انقطاعدركه البته ماسوايه وصلت اصل حقيقتدن فرقتى موجب اولور
الضدان لايجتمعان (ترجمه) هر جديدك انتهاسى كهنه لكدر بى نزاع *
وصلت دنيانك انجامى اولوبدر انقطاع

اى اجتماع لم يصر * لتشتت منه اجتماعه

(لم يصر) قال وباع بابلرندن قطع وفصل معناسنه لم يقطع ديمكدر (لتشتت)
لام قسميه وتشتت فعل ماضيدر تفرق معناسنه در واولكى اجتماع مجتمع
ديمكدر (ترجمه) قنغى جمعيت كورلمشدركه اولمز منقطع * سنك فرقتله
شكست اولمقده جام اجتماع

ام اى شعب لا التيام * لم يفرقه انصداعه

(شعب) تفرق وتجمع كه اضداددندر بونده تفرق وتشقق مراددر (التيام)
او كلمق ويتشمك اتصال بولمق (انصداع) يارلمق تصدع وانشقاق كبى (ترجمه)
قنغى زخم ملتئمدن سينه صاف اولدى كانى * شرحه شرحه ايتمدى تيغ غم
پر التماع

ام اى منتفع بشئ * ثم تم له انتفاعه

(ترجمه) قنغى شيدن انتفاع ايدن كسلك كارين عجب * شوق دهرايچره قودى
رايج كساد امتناع

يا بوس للدهر الذى * مازال مختلفا طباعه

(بوس) ضمله شدت وصعوبت كه عذاب بئيس صعب ايله تفسير اولندى بوس دهر
شدائد ايام وحوادث روزكاردركه ذوى العقول منزله سنده ندا اولنمشدركه
ابن نحوى مرحوم منفرجه اولنده تضمين وابتدا ايلديكى حديث شريفده دخى

(ع) اشتدی ازمة تنفرج * وارد اولدی ازمة شدت ظلمت معناسنه در ویا ازمة نقد برنده مورد خطابدر وبونده مراد مبتلای حادثه در (طباع) طبعك جمعی اولدیغی قریبا یازلدی بوندانك جوابی بیت آتیدر (ترجمه) ای شدائد صاحبی بوروز کاری سیرایدوب * اختلافی دائمیدر بویله بیل انده طباع

قد قیل فی امثالهم * یکفیك من شره سماعه

مصرع ثانی مقول تمثلدر * یعنی اکر شرا سترسن بو دورانك شرورندن مسموعك اولان شرك استماعی دخی برشردرکه خاطر پریشان اولوب ابتلای ماسواده سکا کافیدر بوندن اعتبار ایله که اکر برشردهره ویا نیجه حوادث ایامه مبتلا اولمق نه مرتبه یه اربابی رسیده ایدر (یاخود) معنی بویله اوله که روزکارك شرندن احتراز وتحصن باینده مسموعك اولان سخن اکر سمع جان وصماخ جنان ایله اصغا ایدرسن سکا کافیدرکه کندیکی محفوظ ایکن اتصالنده حفظده اهتمام ایله زیرا طریق سامعه دن تأثیر سائر اسبابه غالبدر (ع) والاذن تعشق قبل العین احیانا * انکیچون دوران وجولانه سماع دیدیلرکه کفتار صحبت وآغاز حسن صوت امثالی استماعندن قلبه تأثیرك اثریدرکه حالت زائده یی موجد اولوب تهییج وجدان ایله موجب وجد وحرکت اولور دیدیلر (ترجمه) روزکار زور کارك کاریغی اعلام ایچون * دیدیلر شرنده کافی سا که انجق استماع (نطق آخر)

ومن البلاء علی البلاء علامة * ان لا یری لك عن هواك نزوع

(بلاء) اوّل تجربه وثانی بلیه معناسنه (نزوع) نزعك جمعیدر انواع نزع مراددر (معنی) بعض مادهٔ قلیله ایله ابتلا وصکره ادنی برسبیله اندن خلاص بولمق تجربه در وتنبیه وسکا علامتدرکه بو بلایانك بردفعی محال اولان وقعهٔ کبراسنه مبتلا اولورسین کندیکه کل هوادن ال چك اندن کندیکی نزع ایلمکه طریق شی واردر (حاصلی) سن کندی دامنکی دست هوادن تخلیص ایلدیکك مشاهده اولنمد نجه خطر ابتلادن سنك ایچون امنیت ممکن دکلدر دیمکدر (ترجمه) نزول ایدن بلالر ابتلایه هب علامتدر * ایرخوف خدا ایله هوادن قلبی قیل منزوع

وکفاك من غیر الحدوث انه * یبلی الجدید ویحصد المزروع

(غیر) فتح یا ایله غیرتك جمعیدرکه ایکیسی دخی مکسور الاولدر غیرت دیشدر (ترجمه) سکا عبرت حوادثدن دیت ویرمك یتشمزمی * یکیلر اسکیمکده دمبدم بچلمه ده مزروع (نطق دیکر)

تجوع فان الجوع من عمل التقی * وان طویل الجوع یوما سیشبع

(تجوع) تفعل بابندن امر در جوع اختیاری سنك صفتك اولسون دیمك كه (ع) تجوع ترانی تجرد تصل * حدیث قدسیسندن مأخوذ در شاعر تضمین ایدوب دیمش * خدایی سورسن سوادن كسل * تجوع ترانی تجرد تصل (ترجمه) راه تقواده ریاضت برله جوعه مائل اول * بونده جوع دائم اهلی بوله عقباده شبع

وجانب صغار الذنب لاتركبنها * فان صغار الذنب یوما سیجمع

(صغار) اكر فتحله اولورسه كناهك ذلیل وحقیری دیمكدر وكسر ایله صغیرك جمعی اولور كبیرك كبار كلدیكی كبی (وذنب) دخی لام جنسله جمع قوتنده اولور (لاتركبنها) اصلنده تركب اولوب نون تأكید وضمیر مفعول لاحق اولمشدر كناهك صغیرینه البته راكب ومرتكب اولمه دیمكدر (نكته) علمادن برینه كبیره دن سؤال ایلمشلر جوابنده سن صغیری بكا سویله بندخی بیوك كناهی سكا دیرم دیمش یعنی نردبان كبیدر برقدمه ترقی اولندقچه مادونی مافوقنه نسبتله قلیل وصغیر كوربنور وتهاون واجتماع ایله كبیره اولور (بیت) صوفی دیرر ایتمزسكا اطفال الله صحبت * غم چكمه كیرررجنته ارباب صغائر (ترجمه) ارتكاب ایتمه صغار ذنبی ایله احتراز * جله سی اولور كبیره سن اكا ایتمه طمع (نطق آخر) ذنوبی ان فكرت فیها كثیرة * ورحمة ربی من ذنوبی اوسع

(ذنوبی) یالری فتحله (فكرت) تشدید كافله در (والله واسع المغفره) مفهومی بوبیتدن مستفاد در (ترجمه) كناهم فكر ایدرسم حددن افزون اولمده لكن خدانك رحمتی جرم وكناهمدن دخی واسع

فما طمعی فی صالح قد عملته * ولكننی فی رحمة الله اطمع

اكرامت مذنبه اولمسه لرانلری اعدام ویرینه سائر اقوام خلق ایدردم بیورلدیغی (غفار الذنوب) سری آشكار اولمق ایچوندر اشته بومفهومی اعلام ایدوب حضرت امیر بیوررکه اعمال صالحه سببیله بن طمعكار غفران دكلم لكن الحق ارحم الراحمین جنابنك رحمت ومغفرتنه امیدوارم (ترجمه) طمع قیلم جهانده ابتدیكم اعمال خیرایله * ولی بن رحمت پروردكاره اولمشم طامع

فان یك غفران فذالك برحمة * وان تكن الاخرى بما كنت اصنع

(اخرى) تأنیثی عقوبت اعتباریله در یعنی حقمده مغفرت ظهوری محض فضل ورحمتدر لكن اكر ظهور ایدن مقتضای عدل ایله غفرانك خلافی وضدی اولورسه كه مستحق اولدیغم عقوبتدر نعوذ بالله منها اول وقتده الدن نه كلور دیمك اولور (ترجمه) اكر غفران ظهور ایلرسه محض رحمت حقدر * اكر ضدی

اولورسه اعترافم واربنم صانع

ملیکی ومعبودی وربی وحافظی * وانی له عبد اقر واخشع

(ترجمه) بنم معبودم اولدر پادشاهم حافظم ربم * قولی یم بن مقرم ظاهر وباطن اکا خاشع (حمد)

لك الحمد اما علی نعمة * واما علی نقمة تدفع

(نقمت) عقوبت (ترجمه) سکا مخصوصدر حمد عطا ونعمت ای نافع * دخی هر نقمتك اوزره که سن اولدلـانی دافع

تشاء فتفعل ماشئته * وتسمع من حیث لایسمع

(ترجمه) مرادایدر مرادایتدیککی فاعل اولورسین سن * هر اسرارك ہمیه عیسین که ادراك ایده مز سامع (حمد دیکر)

لك الحمد یاذا الجود والمجد والعلی * تبارکت تعطی من تشاء وتمنع

امام الاقطاب یحیی النووی بعض عارفان الهیدن نقل بیورمشلرکه بو منظومه ایله الله عزوجل درکاهنه برکس توسل یعنی بعد القراءه حضور معنوی ربانی یه اکر مرادشرعیسنی عرض ایلسه آنلک حرمتنه البته دعاسی مقبول اولمسی مجربدر دیدیکی کندی خط شریفلری ایله یازلمش کوردم دیو همدانی نقل ایدر وشیخ سید محمود کردی مدنی دخی قرة العین نام کتابنده تصریح ایلمشدر (تبارکت) یارب سن عظیم الشان وبزرکوار ورب الارباب اولدك یعنی من الازل الی الابد بویله سن دیمکدر (فائده) قرآن کریمده اون ایکی محلده مبارك ایله معروف یعنی کثرت خیر وبرکت برله موصوف اشیا واردرکه تفسیر یابانی وسائر تفاسیرده سرد اولندیغی اعداد الاعدادده تعداد اولنمشدر (ترجمه) سکا مخصوصدر حمدای اولو عالی کرم اسی * مراد اوزره ایا مولی اولورسین معطی ومانع

الهی وخلاقی وحرزی وموئلی * الیك لدی الاعسار والیسر افزع

(حرز) تکیه واعتماد محلی (موئل) مصیر ومرجع معناسنه در بو اسملك حق تعالی یه اطلاقنده امك مرادفی اولنلری اطلاق شهادتیله جوازی ضرورات لغظیه دندر دیو صحائف صاحبی یازمشدر ومحدث فاضل ومقری کامل امام قاسم شاطبی دخی حرز الامانی نام قصیدهٔ معروفه سندن بیت اولده (ع) تبارك رحمانا رحیما وموئلا * دیو بیوروب حتی شواهد ابن هشامدن بمش اوچنجی شاهد بو بیت واقع اولمغله انده عبد القادر بغدادی بحث توقیفده بسط مقال جوازایلمشدرکه توفیق التوقیف نام رساله ده اولان تفصیل متبع شایان مراجعتدر ومصرع ثانی

کویا

کویا موئل لفظنك مفصلی ومفصلی کبیدر (اعسار) عسرك جمعیدر مقتضای وزن ایله جمع قلندی ویسر افراد اولنمق باذن الله یسر واحد عسرین وبلکه عسر متعدده مقابل اولدیغنی افاده وتحقیق ایچوندر پس عسرك دفعی ویسرك رجاسی وقتنده موئل ومفزع ومرجع انجق سنسین وپناهمز سنك درکاهکدر دیمك اولور (ترجمه) الهی سن پناهم ملجأ خلاق جانمسین * سکا درعسر ویسر مدد فغان وزارم ای نافع

الهی لئن جلت وجمت خطیئتی * فعفوك عن ذنبی اجل واوسع

(جمت) جمامدن فعل ماضیدکه قیودن صویی چکوب بعده ینه جمع اولمقدر وجموم قیویه دینورکه کثیر الماء اوله وبونده دخی بعد الاستغفار خطایانك تکرار اکثاری مراددر (خطیئه) خطادر (مألی) کرم وعفوی فزوندر بنم امیدمدن منطوقنجه لطفی قهرینه غالب عفوی عقابنی سالب وجمائی ٧٤ جلالندن ٦٤ زیاده ومغفرت ١٧٢٠ خطیئتدن ٢٠ افزون اولدیغی مستفاد اعداددر رحتی (ع) اون ارتقدر جلالندن جمالی * دیمشلردر وحکم الهیه دندرکه حق تعالی ٦١٩ حاجتروا ٦١٩ عدددن مساوی اولدیغی کبی عبد ٧٦ کناه ٧٦ دخی یکسان شماریده در (ترجمه) الهاجرم بسیارم نه رتبه چوق دخی اولسه * سنك دریای عفوك قطره سی اندن دخی واسع

الهی لئن اعطیت نفسی سؤلها * فها انا فی روض الندامة ارتع

(سؤل) سؤال وارزوکه ترکجه استك (ها) ادات تنبیهدر مخاطبه مرامنك عظیم اولدیغنی اعلامدر اکرچه حقه نسبتله لزومی یوقدر لکن مقتضای بلاغت اوزره لازمه حالدر یعنی لازم فائدهٔ خبر اولدیغی کبی (روض) باغ وچراکاه چمنزارکه واحدی روضه در (ندامت) پشیمانلق (ارتع) رتعدن متکلمدرکه اوتلارم دیمکدر مراد میل وشغل والتفاتدر (ترجمه) الهی کرمراد نفسمی ویردمسه ده الان * ینه صحن ندامت ایچره اولدم لطفکه طامع

الهی تری حالی وفقری وفاقتی * وانت مناجاتی الخفیة تسمع

(فاقه) شدت فقردر لکن بونده حاجت معناسنه یازدیلر حالتی دخی نسخه در (مناجات) حقدن غیرك معلومی اولمیان سری حقه افاده در مؤخر تسمع یه مفعولدر انکیچون صفتی منصوبدر (خفیه) صفت کاشفه در پوشیده ومستور دیمکدر (ترجمه) بصیراسن کوررسین حال فقر واحتیاجم هم * بنم هر راز مستورمده سنسین سریمی سامع

الهی فلاتقطع رجائی ولاتزغ * فؤادی فلی فی سیب جودك مطمع

(رجا) نیاز (لاتزغ فؤادی) ربنا لاتزغ قلوبنا * کریمه سنه ایما در مادهٔ زیغدن میل معناسنه که (مازاغ البصر) ماضی ثلاثیدر (سیب) جریان معناسنه که بطوئسیبك عنی * متشهدات شعریه دندر (مطمع) طمع معناسنه مصدرمیمیدر (تبشیر) ارباب جرم وگناهدن منکسر القلب اولنلره جبیره بند خاطر اولور قرآن کریمده ارجی الآیات اون بشه رسیده در ١ (ان ربك لذو مغفرة للناس علی ظلمهم ٢ (ان الله یغفر الذنوب جمیعا ٣ (وسیق الذین اتقوا ربهم الی الجنة زمرا ٤ (لاتقنطوا ٥ (ألاتحبون ان یغفر الله لکم ٦ (وآخرون اعترفوا بذنوبهم ٧ (ان العذاب علی من کذب وتولی ٨ (ویعفو عن کثیر ٩ (یغفر لهم ماقد سلف ١٠ (واتممت علیکم نعمتی ورضیت لکم الاسلام دینا ١١ (قال اولم تؤمن قال بلی ١٢ (فهل یهلك الا القوم الفاسقون ١٣ (اومسکینا ذا متربة ١٤ (قل کل یعمل علی شاکلته ١٥ (هل نجازی الا الکفور (ترجمه) کریما کسمه امیدم دلم دوندرمه قضلکدن * امید اعتراف بحر لطفك ایله دل طامع

الهی اجرنی من عذابك اننی * اسیر ذلیل خائف لك اخضع

(اجر) امر حاضر دعائیه در اجاره دندرکه اصلی ایجاردر تخلیص وانقاذ یعنی نجات ویروب قورترمق که تعلیما للامه اثرده (اللهم اجرنی من النار وادخلنی الجنة مع الابرار) وارد اولدی فارسیده (اجرنی) زنهار ده مر ایله شرح اولنور (اسیر) ترکیده توتساق بونده عبد مراددرکه تذلل تعبیرلرندندر باب نیازی انبازده هرنقدر که عرض ذلت اولنورسه اولقدر دن زیاده وسیلهٔ رفعت اولوب علوشان حضرت واحدیت ظاهر اولورکه من عرف نفسه بومعنایه دردخی دیمشلردر (اخضع) خضوع ایدرم دیمك که زمین طرفنه باش اکوب برکسنه یه تواضع کوسترمك خشوع دخی اکا قریبدر فروتنی وسرفرو دیمکدر (فائده) بوامرده دیمشلردرکه دین امرنده کندیدن رفیع اولنلره طوع وانقیاد وکبار اسلاف ناملری یاد اولنسه قدمی هذه وروندده اولان سرفروکبی کردندادهٔ تسلیم اولوب قلبا وقالبا فروتنی امر ممدوحدرکه (فی صلاتهم خاشعون) وصف جلیلندن اخذ اولنمشدر دیدیلر اکر انحنالری رتبهٔ رکوعه وارسه دخی رکوع اولمق حقه خاص اولمغله البته شرطلری بولنوب نیت ایله وتسبیحات ثلاثه اداسی قدر وقت سکونت اعضا اوداخل نمازده اولمق لازمدرکه تعریف رکوعده داخل اوله برأسه عبادت اولمق فرشتکانه خاص اولمقدن غیری سجده کبی برأسه

عبادت دكلدركه سجدهٔ تلاوت وسجدهٔ شكر امثالى عبادت مستقله در حتى
كتب حديثك بعضيسنده مصرحدركه اسم شريف نبوى عليه الصلاة والسلام
ياد اولنديغى هيئتدن صورت ديكره كنديني درحال نقل وتحويل واجبدرودين
امرنده اهل رفعت اولميوب جبابرهٔ اهل دنيايه دخى شرلرندن تحفظا ويا قلبلرينى
جبروظلمدن ساب وراه حقانيته جلب نيتيله ويا پادشاه ايسه خليفة الله اولديغى
سببيله ويا خود همان اهل عظمت وجبروتك جلالت شانلرى دخى فى الحقيقه حق
تعالانك تجليسى اولديغن مطالعه وملاحظه ايله ويا اهل شهود دن ايسه
حقيقتده اول تجلى يى مشاهده ايله بالضروره سرفروى تعظيمانه يى بو سره بناء
اظهارا ايلمكه قادر اوله مز اول ظالم وجباركنديه تعظيم ايلدى ظن ايدوب
وسائرساده دل اولان اهل انكارانى كوردكده تضليل وبلكه تكفيره جسارت
ايدرحاشا مع هذا بودخى برنوع توحيد فعليدر ديدي بلرحق تعالى انلره سمع حقيقت
وبصر بصيرت يعنى طرف قدسيسندن قوت عنايت ايلمك لازمدركه بو مقوله
دقايق انلر قتنده مسلم اوله (ع) فيا لهاقصة فى شرحها طول (ترجمه)
غفورا دوجهانده هرعذابكدن امين ايله * صفات ذات وخوف وخضوعى
اولمشم جامع

الهى فآنسنى بتلقين حجتى * اذا كان لى فى القبرمثوى ومضجع

(آنس) امردرين مظهرانسيت وبعيد وحشت قيل ديمكدر (تلقين حجت)
مطلقدر دنياده امورمسئوله يه جواب مسكت وعالم برزخده منكرين حضراتنه
اجوبهٔ ثلاثه ده (واحلل عقدة من لسانى) سرندن وايه كثير ايدوب وسائر
مضايقده نطقمده تأثير وحق ادانى حقمده تيسير ايله مثبت قيل ديمك اولور
(فائده) اهل ايمانه كلان ملكين بشير ومبشر اسمنده وسائره ظهور ايدن
فرشته لرك ناملرى منكرونكير تعبير اولنور وكاف اول فتحله در وسؤال وجواب
لغت آدمى اولان سريانى اداايله دركه بو سياقى امام سيوطى صراحة تثبيت نام
منظومه سنده بيورر * ومن غريب ماترى العينان * ان سؤال القبر بالسريانى
الى آخره (مضجع) مثوى كبى اسم مكاندر (ميت) يعنى ياتاجق يرمعناسنه
(ترجمه) حليما فيض انسكله بكا تلقينى آسان ايت * شودمكه بسترقبرمده
وحشتله اولم ضاجع

الهى لئن عذبتنى الف حجة * فحبل رجائى منك لا يتقطع

(الف) تكثير فرضى ايچوندر (حجه) فتحله ج معروفدر انكله سال وموسم مراد

اولنوركه تركيده دخى يلده بر واقع اولان اوقاتدن مثلا بش رمضاندركه فلان امر واقع اولمقده دردر برلو بش يل ودوروكورمراد اولنور (ترجمه) لطيفا باكه عدلكله اكر بيك يل عذاب ايتسك * سنك لطفكدن اولمم رشتهٔ اميدمى قاطع

الهى اذقنى طعم عفوك يوم لا * بنون ولا مال هنالك ينفع

(اذق) سابقا مذكوراجرنى كبيدر بكاداتدر يعنى لذتياب ايله ديمكدروبوبيت (يوم لا ينفع مال ولا بنون) كريمه سى مفهومنى اعيا نموندر (طعم) لذت وچاشنى كه طعامك طعمى لذتيدر (هنالك) هنا ضمله وقصرايله مكانه اشارتدر كاف لحوقيله هنالك ولام دخى زياده قيلنوب هنالك بنه معناى مزبورده مستعملدر كاف خطاب ايچون اولمغله فتحى وكسرى علم تذكيروتأنيث اولور جمله سنده معناسى بومكانده ديمكدر بعدى مكان اعتباريله در بعض امكنه قريب ايكن بعيد عد اولنور مثلا تعظيم ايچون وبعض محللر بعيد ايكن قريب اعتبار اولنور تخويف مخاطب ايچون كه كل آت قريب مراد اولنور (ترجمه) كريما چاشنى عفويكى طاتدربكا اول كون * كه اولاد يله اموال اولمز انده كيمسه يه نافع

الهى اذالم ترعنى كنت ضائعا * وان كنت ترعانى فلست اضيع

(لم ترع) رعى ورعايتدن بونده حفظ معناسنه دركه تركجه قوريق (اضيع) تفعيلندن مجهول متكلمدركه ضايع قيلنورم ديمكدر لست ايله معا عكسى وضدى يعنى عدم ضياع مراد اولور (ترجمه) حفيظا حفظك ايرمزسه تلف امرمقرردر * عنايتله حمايت ايلرايسك اولمزم ضايع

الهى اذالم تعف عن غير محسن * فمن لمسيء بالهوى يتمتع

(محسن) احسان اهلى ديمكدر احسان خالق تعالى نك ذات شريفنى مشاهده ايدرك خير ايلمكدركه اكرحق كورمزسه ده حق تعالى انى كورر وهركارينه مطلعدر بو اعتقاد اوزره دائما عملنده ملاحظه اوزره اولمغه احسان دينور پس عنايت وكرمده اهل احسان ايله اهل اساءت يكساندر اكرالطافك محسنه منحصر اولسه بدكار كيمك دركاهنه واروب هوا وهوسدن خلاص ايچون عون وفضل رجا بنده اولسون ديمك ماالنده دركه (يتمتع) تفعل بابندندر لكن يمتع معناسنه ويا يتمتع يتكفل ديمك اولور (ترجمه) لطيفا اهل جرمى مظهر عفو ايتسك فرضا * اولورمى مجرم اهل هوايه ماسوا نافع

الهى لئن فرطت فى طلب التقى * فها انا اثر العفو اقفو واتبع

(فرطت) قصرت معناسنه يعنى نقصان وتقصير ايدرسم (ها) تنبيه ايچون محسنات تراكيب عربيه دندر بونده زائددر (اثر) كسر ايله پى كه آردنجه ديمك (اقفو) قفادن روانه اولوب پيروم يعنى مطلقا طالب عفوم ديمك مآلنده در

(ترجمه) عفورا امرتقواده اكرتقصير ايتدمسه * بودم بن اثر عفوه اقتفا برله اولم تابع

الهى ذنوبى بذت الطود واعتلت * وصفحك عن ذنبى اجل وارفع

(بذت) غالب اولدى ديمك اعتلت كبى (طود) فتحله طاغدركه طود شامخ جبل عالى ديمكدر مآلى كثرة جرمى افاده دركه تركيده دخى طاغلرى آشدى ديرلر

(ترجمه) عفواذنبم اولديسه جباله غالب وعالى * دكلدر ذره وش خورشيد عفوك اولسه كرطالع

الهى لئن اخطأت جهلا فطال ما * رجوتك حتى قيل ماهو يجزع

(يجزع) جزعدندر يرجع دخى نسخه وترجمه اكاناظردر (پس خلاصه) ياربى اكر بيلمزلك ايله خطا ايلدمسه ده چوق زماندركه عفورجاسى ايچون دلبتدم واول امنيه ايله ساكت وصامت منتظرم حتى حقمده سويلديلركه بوكسنه جزع فزع ايلمزامين دل ويا يأسله يادركل اولمى كركدركه حالندن افاده وعنايت رجاسنه مبادرت ايلمزديو قيل وقال ويابوكسنه ارتق بورجادن فارغ اولمز ديو كفتكو ايلمكه باشلديلر (ترجمه) صبور اجهلمله جرم ايلدمسه نيجه دمدركه * رجايابنده يم حتى كه ديرلر اولمز اول راجع

الهى يجى ذكر طولك لوعتى * وذكر الخطايا العين منى يدمع

(يجى) مهمله ايله در بعيد ايدر ديمكدركه تفعيلدندر (طول) فتحله فضل وكرم (لوعه) احراق كه حرقت محبت مراددر (يدمع) تدميعدن اولوب اغلادرديمك (عين) مفعوليدر جمله سى ذكرك خبريدر (ترجمه) حلمك ايلسه ذكرعطا ناردلى اطفا * اولورذكر خطا ايله دمادم ديده لردامع

الهى اقلنى عثرتى وامح حوبتى * فانى مقر خائف متضرع

(اقلنى) سابقا مذكور اجركبى ومعناسى اسقاط ايله ديمكدركه تسهيل رجاسيدر (عثرت) عثاركبى شدت وذلتدر (حوبه) كاهدر فتحى كبى ضمى دخى جائزدر (حوبا كبيرا) لفظ كريمدر (ترجمه) معزادلمى اسقاط ايدوب محو ايله عصيانم مقرم جرميمه خوف ورجاده اولورم ضارع

الهى انلنى منك روحا ورحمة * فلست سوى ابواب فضلك اقرع

(انل) اقل كبي ومعناسي نائل قيل ديمك (روح) راحت كه لفظ كريمدر (اقرع)
قاقوب چالوب درون خانه دن استعلام ايدرم كه (من قرع بابا ولج ولج) ديمشلر بونده
خلاصه سي كرسك قپوسندن غيري قپويي دق ايلم ديمكدر (ترجمه) مجيبا
فيض لطفكدن كرم قيل رحمت وراحت * در فضلكدن ارتق برقپويي اولمزم قارع

الهي لئن اقصيتني اواهنتني * فمن ذا الذي ارجو ومن ذا الشفع

(اقصيت) قاف ومهمله ايله ابعدت معناسنه در (اهنت) اهانتدن تحقير
وتخذيل ايدرسن ديمكدر (ترجمه) عزيزا كريمي ابعاد وتحقير ايلسك يينه
كيمه عرض رجا ايدم بنمچون كيم اوله شافع

الهي لئن خيبتني اوطردتني * فما حيلتي يارب ام كيف اصنع

(خيبت) صفراليد ايدرسن (طردت) سوررو بعيد ايدرسن ديمكدر (ترجمه)
سميعا كريمي صفراليد ودور ايلر ايسكده * بنم يوق چاره وحيله م نه كاري
اوله يم صانع

الهي حليف الحب بالليل ساهر * يناجي ويدعو والمغفل يهجع

(حليف) مهمله ايله عهد ايدن كمسنه در بونده حب قرينه سيله مراد دوستلق
يعني اوامر الهيه ده وسعي مرتبه سي قيامه تعهد واجراسنه سعي برله درعهده
ايلديكي اموره اصلا تقصيره جواز ويرمز كمسنه (ساهر) آگاه بيخواب يعني
كيجه لرده رضاء الله قائم اولوب اويانق كشي (مغفل) تفعيلدن مفعول درغفلته
نسبت اولنان مؤمن كه آگاهك ضدي (يهجع) ينام معناسنه اولورديمك لكن
حقيقتده نوم لازم دكل بلكه كيجه لرده خصوصا ثلث اخيرده حق تعالى ايله
حدي اولديغي رتبه معامله عبوديتده بولنميوب سائر ارباب غفلت حالي اوزره
بولنان غافل مراددركه هجوع نومدر (ترجمه) عليما حب ايله معهود
اولنلر دائما بيدار * مناجات ودعاده تا كه اوله غافلان هاجع

فكلهمو يرجو نوالك راجيا * برحمتك العظمى وفي الخلد يطمع

(كلهمو) صله تعبير اولنان ادار سميله كه لغتدر وزن ايچون مختاردر (عظمى)
اعظمك مؤنثيدر اكبر وكبرى كبي رحمت لفظنه صفتدر (ترجمه) جميع
غافل وآگاه اولور طالب نواليكه * بهشت ورحمت عظمايه اولنلر همه طامع

الهي يمنيني رجائي سلامة * وقبح خطيئاتي علي يشنع

(يمني) اميد معناسنه اولان امنيه دن باب تفعيلك مضارعيدركه آخرينه ياء
متكلم مفعوليتله لاحق وميانلرينه نون وقايه داخل اولوب يمنيني اولمشدركه

بنی امیده دوشوروب آرزومند ایدر طمعکار سلامت اولورم دیمك که رجا فاعلیدر (یشنع) تفعیلدن مضارعدر شناعت ماده سندندر که قباحت وفضاحته نسبت ایدر یعنی بد کار ردر دیمکه سبب اولور دیمکدر (ترجمه) سلاما آرزومند سلامت قیلمه ده امید * ولی تشنیع قبح جرم ایتمکده بنی واضع

الهی فان تغفر فعفوك منقذی * والا فبالذنب المدمر اصرع

(منقذ) افعالدن فاعلدر قورتاریجی وزن ومعناده منجی کبی (مدمر) تفعیلدن فاعلدر که تدمیر هلاك ایلمکدر (اصرع) متکلم که صرعدن اولوب دوشرم دیمکدر بونده هلاك اخروی قصد اولنور (ترجمه) غفورا مغفرت ایتسك بنی عفوك خلاص ایدر * والا جرمله چاه هلا که اولورم واقع

الهی بحق الهاشمی وآله * وحرمة ابرارهم ولك خشع

(هاشمی) هاشمه منسوب پیغمبر عربی قرشی مطلبی مراد اولنور که والد ماجدلری عبدالله جنابلرینك جدلریدر عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشمدر (فائده) بونده حق حقیت رسالتلریدر که انك حقیتنه احترام ییورمق قصدیله دیمك اولور که ابن البنا منظومه سی شرحنده امام زروق یازدیغی اوزره اثرده وارد اولمشکه بنم منصبم ومرتبه می برمرامك نیازنده وسیله قیلوب انك حرمتنه دیو طلبکار عنایت اولك زیرا بنم جاهم عندالله عظیمدر بیورمشلر وساق عرش تحتنده مسطوردر که برکسنه بنم رحمتمه مشتاق اولسه بنا کا رحمت ایدرم وبر کشی بندن استسه ویررم وبر کس دخی بکا محمد علیه السلام حرمتنه دیو آنی وسیله قیلوب طلبکار لطف وکرم اولسه انی بن خائب وخاسر ایدوب صفر الید دوندرمم بیورلمشدر * اللهم انا نتوسل الیك بجاه حبیبك الکریم العظیم عندك ان تحسن خاتمی وتعطینی مرامی (وآله) برنده محمد دخی نسخه در بونده آل اهل بیت وسائر اصحابه تعمیم اولنور یا خود ابرار ایله اصحاب قصد اولنور آل اهل بیته حصر اولنور (فائده) آل ده علما اختلاف ایلدیلر رافعی وصاحب حاوی صغیر واکثر فقها دیدیلر که شافعیدن منقول نصك ظاهرینه نظرله (آل) بنی هاشم وبنی عبدالمطلبدر لکن امام نووی صحیح مسلم شرحنده مخالفت ایدوب اختلاف اقوال عدیده اوزره دراظهر اولان اوجدربری بودرکه جمیع امت مراددر وایکنجی قول سابقدر که هاشم وعبد المطلب اولادیدر اوچنجی کندی ذریتی واهل بیتیدر قول اول ازهری وسائر اهل تحقیقك مختاریدر (ابرار) اصحاب واتباع وتابعین وعلما وصلحادر (هم) صله درکه قریبا یازلدی (خشع) کل

وزنتـده خاشعك جمعيدر خاشع اوموزلری دوشمش كوریجی كمسنه كه تواضع وتذللی وقتنده ایدر (فی صلاتهم خاشعون) بومعنایه‌در دیدیلر (ترجمه) عظیما حرمتینه حق رسول هاشمینك هم * دخی آل ایله ابرارك كه انلردر سكا خاشع

الهی فانشرنی علی دین احمد * منیبا تقیا قانتا لك اخضع

(انشر) اكرم وزنتده افعالدن امردركه همزهٔ قطعیه‌در آخر عمرمه‌دك دائم وبقاده دخی انك اوزرینه قائم ایله دیمكدر (احمد) غیرمنصرفدر لكن وزن ایچون جرونتوینی قبولی الزام اولندی ایكیسنی معا التزامدن ایسه قاعده اوزره جر موضعنده مفتوح قیلوب وفتحه‌یی اشباع ایله بلاتنوین احمد دیمك دخی سلیس كورینور لكن ابلغیت شاید كه بوصورتده اوله (قانت) مطیع (ترجمه) نصیر ادین احمد اوزره زنده قیل بنی دائم * سكا راجع دخی امریكه راضی متقی خاضع

ولاتحرمنی یا آلهی وسیدی * شفاعته الكبری فذاك المشفع

(تحرم) ایكنجی بابدن اولوب نون تأكید لاحق اولمش بنی مظهر حرمان ایله دیمك حتی ضیق معاشه مبتلا اولان كمسنه‌یه محروم دیرلر كه (للسائل والمحروم) محارف یعنی تنكدست ایله تفسیر اولنمشدر زوائد نعم الهیه‌دن حرمان صاحبی دیمك اولور (شفاعت) رجاونیاز وطلب (كبری) عظمی دخی نسخه‌در (ذاك) احمده اشارتدر (مشفع) تفعیلدن مفعول صیغه‌سیله مقبول الشفاعه دیمكدر (ترجمه) خداوندا بنی محروم دلخواه ایتمه فضلكله * شفاعتدن حبیبك اولدیغی كون جمله‌یه شافع

وصل علیه مادعاك موحد * وناجاك اخیار ببابك ركع

ماوقتیه دوامیه‌در (موحد) تفعیلدن فاعل صیغه‌سیله دربناه ٥٨ ومحبوب ٥٨ ودلاوین ٥٨ ایله همعیددر جناب حقی بردر دیو اقرار ایدوب واول صیغهٔ اقراری تكرار ایدن كمسنه‌دركه مصدری توحیددر تفرید معناسنه‌در وصیغهٔ توحید هیلله‌دركه لا اله الا الله كلمهٔ جلیله‌سیدر بو كلام مجید افضل الذكر اولدیغی اثرله ثابتدر وتكثیر ذكر ایله موحدین آیات عدیده‌ده مأمورلردر لكن بعض مفسرین نقللری اوزره ذاكرلك كثرتی عند الله تعالی نه رتبه‌ده ثابت اولور حرف زاده افاده اولندی اشته اهل ذكرك دعاسی مستجاب اولمسنه ودعالرینك قبولنه دلالت ایدركه (ارغبوا فی دعاء اهل التصوف) حدیثی ولوضعیفا وارددر وانلرك قلت علایق معناسنه اولان فقرلری اختیاریدر معناشلرنده ثقلت

بچكمزلركه ذكر دن اعراض اهلى حقنده (فان له معيشة ضنكا) بيوروب وعقبادهدخى (ونحشره يوم القيامة اعمى) وارداولدى وحديث آتيدهسهو تعبيرينى دخى مجاهدك كثرتى بيان ايلديكى معنى تأييد ايدركه كثرت ذكر اصلا نسيان سبحان طريان ايلمز ديمكدر ديدى زيرا غفلتدن ترك مضرتده اشددر ديديلر * واسفار الصباح ده امام مرصفى ننوبرآسمان بيان ايدركه ابوهريره رضى الله عنه مكحول بحر بجيله روايت ايدر جناب هادى امت عليه التحيه بيورمشلركه بركسنه اهل تصوفك صداسنى استماع ايليه يعنى دعالرينى ايشيده وانلره آمين ديميه عندالله غافلين دفترينه قيداولنور وقطب قسطلانى شافعى كه ترجمه سى طبقات اسنويده وغيريده مسطوردر (تحفة المفاد والمفيد فى طبقات المراد والمريد) اسمنده برتأليفنده تصريح ايدركه انبيادن بعضيلرى حق تعالى دن نقل وحكايت بيورمشلركه برقولمك بنمله شغلى كنديسنه غالب اولسه همتنى ولذتنى بنم ذكرمده قيلارم وانك همت ولذتنى بنذكرمه خاص ايلديكم وقتده بكا عاشق اولور وبندخى اكا عاشق اولورم يعنى محبت ايدرم پس انك ثمرهسيدركه ميانهده اولان حجابى رفع ايدرم تا سهو ايلدكده اول قولم سهو ايلمز بويله اولان قوللرمك سوزلرى كلام انبيادر يعنى حقدن خبر صادق ويررلر اشته انلردركه اهل ارضه عقوبت وياعذاب مراد ايلديكمده اول عقاب وعذابه مستحق اولنلردن عذابى انلر حرمتنه صرف ودفع ايدرم بيورمشلركه مسلسل بالقسم حديث قدسيده فضائل سورة فاتحهدن (ويلقانى قبيل الانبياء والاولياء) كلام لطيفنده بومعنى دخى ملحوظدر ديديلر (ركع) خضع كبيدركه راكعك جمعيدر بونده ركوعدن مراد التجاورجاومناجاتدر وركوع صلات نمازاديان سابقهده بوقدر انكيچون جمله اركان معلومه يه ركعت تسميه اولنوب سائر اجزاسندن بريله تسلم قيلنمدى (ترجمه) صلات ايله حبيب اكرمه يارب موحدتا * دعا ايده مناجاة ايله هم اخيار اوله راكع (ذيل) اماعبدالرحمن سهيلينك عينيه التى بيت مناجاتى واردركه امام عبدالرحمن سيوطى ١٠٨٥ وامام عبدالرحيم اسيوطى انلرك ذيلنده دعا مستجاب اوردو تصريح ايدرلر بعض ابيات نسخه دخى كوريلوب اون ايكى بيت اولمق اوزره عبدفقير شرح ايلمشمدر بومحلده اتفاقى اولان شش بيت تبركا يازلدى يامن يرى مافى الضمير ويسمع * انت المعد لكل ما يتوقع * يامن يرجى للشدائد كلها يامن اليه المشتكى والمفزع * يامن خزائن رزقه فى قول كن * امنن فان الخير عندك اجمع * مالى سوى فقرى اليك وسيلة * فبالافتقار اليك فقرى ادفع *

مالی سوی قرعی لبابك حيلة * فلئن رددت فای باب اقرع * حاشا بجودك ان تقنط عاصيا * الفضل اجزل والمواهب اوسع (نطق)

قدم لنفسك فی الحياة تزودا * فغدا تفارقها وانت مودع

(تزود) تفعل بابندن مصدردر زاد يعنی آزق تدارك ايلمك (مودع) تفعيلدن مفعولدر يعنی وداع اولنورسين مفارقتدن كنايتدر (ترجمه) بوكون نفسك ايچون تقديم زاد آخرت قيل * يارين اكا اللك ايرقن اولورسين پس مودع

واهتم للسفر القريب فانه * انأی من السفر البعيد واشسع

(اهتم) اهتمامدن امردر (انأی) اشسع ايله وزن ومعناده بردر ابعد كبی كه بك ايراق ديمكدر (يعنی) كل آت قريب مفهومنجه كل يوم وليلة زوال وانقضا اوزره اولان طريق عمری قطع ايله تقرب ايدن اجل كورصكره اندن بعيد وبلكه هيچ نهايتی يوق برسفر دخی ظهور ايدركه سفردار بقادر بودار دنيا مسافرخانه ومزرعهٔ آخرتدر انده تدارك اولنان توشه سفر بقاده نواله وسرمايه اولسه كركدر اشته بوبر وقوعی يقين سفر دركه نيجه اسفار دور ادوردن دخی ابعد واصعبدركه عوقی دخی يوقدر پس اكا اهتمام ايلمك كسنه شاعر فقير كبی صفر اليد فالمق امر مقرر دركه ديمشلر * نه فكر زاد رحلت وارنه نخودقيد سفر سنده * مكركه ارتحال ملك عقبايه ايناتمزسين (ترجمه) قريب اولان سفر ايچون زياده اهتمام ايت * بعيد اولان سفردنكه اودرابعد واشسع

واجعل تزودك المخافة والتقی * وكأن حتفك من مسائك اسرع

(مخافت) خوف (حتف) موت (مسا) اخشام كه صباحك ضديدركيجه مراددر شرعتنده ضرو بديدر زيرا نصفی مقداری نوم ايله زائل اولور (ترجمه) بوكون زاد بقايی خوف وتقوا ايله زيرا * كيشينك موتی وصلتده كيجه دن اولدی اسرع

واقنع بقوتك فالقناع هو الغنی * والفقر مقرون بمن لا يقنع

(اقنع) دردنجی بابدن امردر قناعت ايله وراضی اول ديمكدر قناعت قسمت ازلی يه رضادر كه بوكون ممكن اولان مقداردن دخی زياده يه حريص اولميوب اكا راضی اوله كه لبيد شعرنده بيورر * فمنهم سعيد آخذ بنصيبه * ومنهم شقی بالمعيشة قانع * ودخی ديمشلر * العبد حران قنع * والحر عبد ان طمع * وبنه مثلده كلمش خير الغنی القنوع وشر الفقر الخضوع (ترجمه) قناعت ايله قوتنه سن قناعت بيل غنادر * اولورلر مبتلا فقره اولار كيم اولمز اقنع

واحذر مصاحبة اللئام فانهم * منعولك صفو ودادهم وتصنعوا

(منعولك) منعوا عنك تقديرنده در ويا خود صفو لفظندن خافض منزوعدركه عن صفو تقديراولنور (تصنعوا) تفعل بابندن جمع مذكر تصنع اصلى بوقدن برامرى اظهار ايلمكدر كه لسان ناسده دخى انك قول وفعلى مصنعدر دينور يعنى جعلى محبت اظهار ايدوب درونده اولمامق وبلكه عداوتى اولمقدر خصوصا وقتمزرجالى وانلردن دخى ذكر وتوحيدك خير وبركتندن خالى اولنلركه محضا حطام دنيا ايچون جلب قلب كارلرى اولان زهد بارد اهلى مرائى البته ذوالوجهين وذواللسانين اولور يعنى لسان نطق ويانى زبان جنانى ايله متحد اولمز حتى جملهدن زياده نمايان اولان خاصهلرى اهل توحيده عداوتدر مع هذا الفت وعرض محبت وتملق وبلكه تقبيل دست ودامن وپرستش نفاقانه وتبصبص سكانه ايلهكله مداهنهدن قاچمزلركه مظهر اثر نبوى اولمشلردر زيرا اثرده كلمشدركه بركمسنه بنم ولى قوللرمدن برينه دخى عداوت ايلسه فى الحقيقه مبارزة بالحرب يعنى بنمله جنكه آغاز ايلمش اولور پس زهد خشكى سببيله بويله اولان كمسنهيى بن مظهر خسران ايدرم ديو حديث قدسى وارداولدى وشرعا اول رفتاردن منع وتعزيرلرى اشباهده مصرحدركه سابقا يازلمشيدى مثلا خدمت سنبل سنان وجناب امى سنان وسائر كباركرامك دركاهلرينه واروب (فاستعينوا امر شريفنه امتثال ايله اجلال ايدنلره تعرض ايدوب كندى فعلا حواله سيف وسنان عداوت ايلديكندن قطع نظر قولا دخى تكدير ايدوب بخش وعطايه انلر قادر دكللردر انلردن استمداد ايلمك اصنامه پرستش كبى كفردر ديوب وشيخنه توجه ايله حالنه صورت ويروب ذكر شريف برله ترزبان اولان فقراى سالكانه بت پرستلر تعبير ايله يننلرنده اصطلاح ايدن قافى * بوايكى يوزلى اولمغى سرمايه جمع مال ايليوب صورت حقده اظهار بطلان ايله طريقت محمديه بودر يعنى حق برلك اكا منحصردر ديمك امثالى مزخرف سخن ايله طريق تصفيهيى رد كلى ايدوب اعمى كبى اولان طالب حقه رهزن حيف اولمق ايچون اختيار ايلدكلرى رفتار وكفتاره تصنع ديرلر اكر بيلوب ايدرسه نفاق واكر بيلمزسه دخى جهل عذر اولور مقوله سندن دكلدر حتى بولوب بيلمك فرض عيندركه (من كان فى هذه اعمى فهو فى الآخرة اعمى واضل سبيلا) طريقت سالكى اولمق اكرچه حقدر لكن امور دينيهده فضله درديلمز زيرا جواب ويرديلركه لب لباب شريعت اولوب انك امرى واجب اولديغى نقلا وعقلا ثابتدر ازجمله (اتبعوا الى الله وابتغوا اليه الوسيلة)

کریمه سنده امر وجوب ایچون اولمق و (فاسئلوا اهل الذکر) کریمه سی دخی محذور
اولمامغله ظاهرندن صرفه موجب بوقدر دیدیلر نبوت اگرچه مختوم ایسه دخی
اول درجه یه یعنی قدم نبی ایله مکرم ولی الله البته موجود اولوب وولایت دخی
اصح قول اوزره وهبی ایسه دخی لکن اول درجه ومرتبه یه وصلت وعنایت
ولا بته محل اولمغه صلاحیت وقابلیت پیدا ایلمك کسبی اولدیغی متفقدر سائر
احادیث ونقول دخی محللرنده مبسوطدر وعقلا دخی دلیللرلئ بری امت مرحومه
ضلالت اوزره اجتماع واتفاق ایلمك وبیلك بیلدن زیاده زمان استصحاب ایله باقی
قالوب بو دین مبین ایچنده وارد نجه کثرت وقوت بولمق امر باطل ایچون محالدرکه
باطل ایچون بر کره حمله وصولت وارد ر صکره مضمحل اولور قوت قدسیه ایله
مؤید اولمیان امر بوقدر متانت بولمز وخدعه وحیله ده دوام اولمز غرضك حصولی
وباعدی ایله منقطع اولور اهل کفر ایله استدلال اولنورسه انلرلئا کثری موحد
اولوب شریعت منسوخه یه تابع اولمشلردر اصل دینلری باطل دکلدر منسوخدر
خصوصا انلر درونلرنده اولان امرلئ خلافنی اظهار ایلمزلر درون وبیرونلری
آلودۀ کفر اولمقده یکساندر ومن وجه باقلمسه انلر لحکمة ابقا اولندیلر که دولت
اسلامك حقانیتی صورتنما اولمغه انلر آیینه درکه دیمشلر * مقابل بر برینه کفر
وایمان * انك کیم کفری یوق ایمانی یوقدر * ومحل نزاع کفر دکلدر بلکه اسلامیلردن
دزد صور اولان اهل تصنعدر (ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هدیتنا (حاصلی) صحبت
مؤثره درزهر قاتل کبی سبب هلاك اولور اول حال اوزره اولان کمسنه لرکه سندن
محبت صافیه یی ویاسنی تصفیۀ محبتدن باطن ومعناده منع ایدوب صورت
ظاهرده دوست کورینن اهل خدعه لئیملرلئ کار مصنعلرندن کندیکی محافظه
ایچون صحبتلرندن احتراز وتحاشی اوزره اول دیمك اولور (ترجمه)
لئیملك صحبتندن احتراز ایلهکه انك * دکادر حبی صقوتده سنی ایدر مخدع

اهل المودة ما انلتهم الرضی * واذا منعت فسمهم لك منقع

(ما) دوامیه (سم) آغو که زهر دیدکلری هر قتال نسنه درکرك نبات کرك سه معدن
اولسون لکن بین الناس معروف اولان بر غبار سبزدرکه نحاسك کفیدر
حتی زهر فتح وضمله دخی لغتدرکه بونه ده نحاسك ذوبانی وقتنده آب رش اولنسه
اوزرینه کلن غبار دراندن مأخوذدر (منقع) افعالدن مفعولدر سم منقع دیرلر
تربیه اولنوب حاضر قیلنمش وبلکه سقی اولنمش دیمکدرکه تحقق وقوعنه ایمادر
(ترجمه) اگر خشنود ایدرسن لطفنه ایلر محبت * اگر منع عطا قیلسك اولور

لاتفش سرا ما استطعت الى امرئ * يفشى اليك سرائرا تستودع

(لاتفش) افشا واظهار ايلمه دیمکدر (يفشى) افشا ايدر معناسنه (سرائر) مساجد كبی جمعدر مفردی سریره هر سر وستر اولنان نسنه دربونده برای وزن منصرف اولدی (ترجمه) سن افشا ایمه سری اول کسه کیم سا که ایده * سکا آخردن اسراری اشاعتله مضیع

فكما تراه بسر غيرك ضايعا * فكذا بسرك لامحالة يصنع

(لامحالة) اوّل وآخری فتحله در یعنی مبنیدر حیله مادہسندن خلو معناسنه اولان محاله دن اولوب لاخلو یعنی لابد معناسنه در لامحالة ضمله خطادر اکر محضا حیله معناسی مراد اولنوب لامحالة لاحيلة دیمك اولسه دخی فصیحی فتحله در وضمه لغت اولور (ترجمه) چو غیرك سرینی افشا ایدوب ضایع ایدر اول * سنك سرکدخی انك کبی اولور مصنع

واذا ائتمنت على السرائر أخفها * واستر عيوب اخيك حين تطلع

(ائتمنت) امنیت مادہسندن افتعال بابنك ماضی مخاطبیدر سن امین اولدقده یعنی سنی امین عد ایدوب محرم اسرار قیلدقلری زمانده دیمکدر (اخف) افعالدن امردر که ناقص اولمغله جزمی سقوط آخریدر که جزادر (تطلع) افتعالدن تطلع مخاطبنك مجهولیدر که سن مطلع قیلندیغك زمان دیمکدر (ترجمه) امین اولور ایسك سره انی سن ایله اخفا * ایدوب ستر عيوب اخوان ایچنده اول مرفع

لاتبدأن بمنطق فى محفل * قبل السؤال فان ذالك يشنع

(لاتبدأ) بدأ مادہسندن نهی حاضردر باشلمه دیمکدر نون تأکید لاحق اولمغله البته ابتدا ایلمه دیمك اولور (منطق) نطق معناسنه مصدر میمیدر بونده سخن وکلام معناسنه اسمدر (اصطلاحده بر آلت قانونیه درکه کار عایت ایلمك ذهنك ذکرده خطادن عصمتنه سببدر پس منطق علم عملی آلیدر حکمت علم نظری غیر آلی اولدیغی کبی لکن آلته نسبتی قانونیدر ارباب حرفتك آلات جزئیه سی کبی دکلدر وعصمتی ذهنه تعلق ایدر علوم عربیه کبی دکلدر زیرا اودخی قانونیدر لکن اثر عصمتی لفظده ظاهر اولور پس علم منطقك اثری ذهنه تعلق ایلدیکی جهتدن هر علمده مفید اولمغله شیخ ابن سینا انك حقنده خادم العلوم بیورر وفارابی رئیس العلوم وسید العلوم دیمشدر ونصیر بو ایکی حکمی توفیق ایدوب

سيدالقوم خادمهم ديدى لكن فرط توغلى فلسفياته وسيلهٔ اشتغال اولمغله
تكثيرنى امام سيوطى تجويزايلميوب مستقل تأليف ايله نهى ايدرزيراشايدكه
فلسفه فسادعقيده يه سبب اوله (محفل) مجمع وانجمن معناسنه (ترجمه)
صقين فتح كلام ايتمه سؤالسز دكه مجلسده * كه ارباب عقول عندنده
اولمشدر مشنع

فالصمت يحسن كل ظن بالفتى * ولعله خرق سفيه ارقع

(خرق) كسرراايله صفت مشبهه درجاهل وعاجز معناسنه در (سفيه) خفيف
العقل وآزغون (ارقع) قاف ايله وزن ومعناده احمقدر (مأل بيت) سكوتى نطقه
ترجيحدركه حضرت شيخ اكبر بيورر * ولئن ندمت على السكوت بمرة * فلقد
ندمت على الكلام مرارا * ضروبده (المرء مخبو تحت لسانه) كلمشدر كشى
كلاميله مستوردرا كرآغازسخن ايدرسه كشف ستره ايدوب حدوقدرى ظاهر
اولور (ترجمه) سكوتيله كشى يه حسن ظن اولور بهرحال * اولورسه داخى
نادان وسفيه واحمق ارقع

دع المزاح فرب لفظة مازح * جلبت اليك بلابلا لاتدفع

(مزاح) كسرايله مصدروضمله اسمدر (لفظ) مصدردررمى معناسنه لكن مطلق
دكادربلكه اغزندن برنسنه يى آتمقدر زيرا (لفظت الرحى الدقيق) ديرلردكرمن
اونى طشره اتديغى زمانده كه اساس البلاغه تصريحى اوزره مجازاولوربونده
دخى كلمه يى آغزدن طشره چيقارمق معناسنه دركه تكلمده زبانزداولمشدر
وآخرنده اولان تارميه نامى كبيدر (مازح) مزاح مذكوردن فاعلدر (بلابل)
مساجدوزننده جمعدرمفردى بلبله وزن ومعناده وسوسه دركه شاعرديمش
واذا البلابل افصحت بلغاتها * فانف البلابل باحتساء بلابل * اى فانف
الوساوس (ترجمه) دخى لاغ ولطيفه ايلمه چوق كره برسوز * كشى يه ضيق
غم ابراث ايدر كاولمز موسع

وحفاظ جارك لاتضعه فانه * لايبلغ الشرف الجسيم مضيع

(حفاظ) بربرينى محافظه ايلمك (جار) قوكشوكه همسايه ديرلر (مضيع) تضعيلدن
مفعول صيغه سيله دركه ايكى كشى ميانده اولان محافظه ضايع اولدقده اول
محافظه دن نموداراولان شرف عظيم هربرينه نظرا ضايع قيلنمش اولوروضايع
ايديجى ايكى جانبك بريدرصوفيهٔ كرام اول حفاظه رابطه ديرلر (ترجمه)
دخى همسايه لك ايله حفظى كوزله ايتمه ضايع * اله كيرمز اورفعتله

والضيف اكرمه تجده مخبرا * عمن يجود ومن يضن ويمنع

(ضيف) قونق مسافر دينور مهمان كبى (يضن) بخل معناسنه كه ضنين بخيلدر (يمنع) يملع نسخه سى يوقدر (ترجمه) دخى مهمانه اكرام ايله ويره ناخبرساكه * جواد ايله بخيلى ايليه تميز اوله انفع

واد استقالك ذو الاساءة عثرة * فاقله ان ثواب ربك اوسع

(استقال) اصلى استقول درعفو جرمى طلبكار اولدى ديمكدر اساءة افعالدن مصدردر كوتولك (عثرة) سورجمك كه زله معناسنه در (اقل) عفو ايله ديمكدركه احاديث نبويه ده مقيل العثرات واقع اولدى اقال الله عثاره دعادر (ترجمه) اكر بر مجرم استعفاى زله ايلرايسه * انى عفو ايت ثواب حضرت اولدى اوسع

لاتجزعن من الحوادث انما * خرق الرجال على الحوادث تجزع

(خرق) اخرق لفظنك جمعيدركه موصوفنه مضافدر عجزه وجهله معناسنه در حوادث ثانى اولك عينيدر ان مع العسر كبيدر وايكى نوع اوزره ردالعجز بو بيتده واقعدر (ترجمه) مصائبده صبرسز اولمه اول داناى كامل * حوادث اوزره نادانى رجالك اولدى اجزع

واطع اباك بكل ماوصى به * ان المطيع اباه لا يتضعضع

(لايتضعضع) زبون اولمز معناسنه كه مصدرى تضعضع ذلت معناسنه در وبويت حقوق پدرانه يه رعايتى متضمندر لكن مراد والديندركه اثرده اكثريا معا وامهات كبى تغليبا مذكورلردر اكتفا قيلمندر حتى باباسنه عاق اولان كمسنه ابوينى ويا ممكن دكل ايسه برى قبرينى دخى جمعه كون زيارت معتادى اولسه بار دفتر سعاسمى نقل اولنوردبواثر شريف وارد اولمشدر (ترجمه) باباكه قيل اطاعت طوت وصيت ايتديكينى * مطيع اولان بابايه اولمز عالمده مضعضع

(نطق آخر) اتأمرنى بالصبر فى نصر احمد * فوالله ماقلت الذى قلت جازعا

(منقبه) ظهور نبوتدن سكزنجى سالده صناديد قريش اتفاق ايلديلركه هاشم وعبد المطلب اولاد لرى ايله مناكحه ومبايعه ومخالطه ايلميه لر وبوسياق اوزره عهدنامه تحرير وكعبهٔ مكرمه ديوارينه آويخته وتقرير ايدوب بوامرك تقررندنصكره اصحاب كرامه اذا واهل اسلامه زجر وجفا ايلمكه آغاز ايلديلر پس غيرت قرابت ايله ابو طالب پيغمبر عليه السلامى وسائر مسلمانلرى كندى قبيله سنه نقل وجمع ايدوب انده كفرهٔ قريشك تعذيبلرندن حفظ ايلدى

پس غلالده تضييقه تصدى واوچ سنه بو وجهله تعدى ايلديلربعده مطعم بن عدى
وزهير مخزومى وابو البحترى امثالى كمسنه لرك اهل اسلام ايچنده اقرباسى بولنمغله
انلره مرحمة نقض عهد ايليوب اهل اسلام مضايقه دن برمقدار تنفس ايلديلر
واول اوچ سال مدتده برمرتبه محافظه ده ابو طالب مبالغه واحتياط ايلديكه
حتى پيغمبر عليه السلام برفراش اوزره آرام ايدوب سائر ناس خوابه واردقده
اول فراشدن انلرى آخر فراشه نقل ايدوب اول محلك صاحبنى فراش نبوى يه
وضع ايدردى بركيجه تبديل مكان پيغمبرى ايلمك ايچون اوغلى حيدر كرارك
دوشكنه كلوب امرى افاده ايلدكده جناب حيدر از جان انقياد امر پدرى
ايدوب فراش نبوى يه واردقدنصكره (يا ابتاه انى لمقتول) يعنى اى بابام
بن بو كيجه دست كفره ده شايدكه شهيد اولورم ديدكده پدرى ابو طالب انى صبره
ترغيب ايدوب بو پنج بيتى ياد ايلدى * اصبرن يا بنى فالصبر احجى * كل حى مصيره
لشعوب * قد بذلناك والبلاء شديد * لفداء النجيب وابن النجيب * لفداء الاغر
ذى الحسب الثا * قب والباع والفناء الرحيب * ان تصبك المنون فالنبل تبرى *
فمصيب منها وغير مصيب * كل حى وان تملى عيشا * آخذ من سهامها بنصيب *
بوشعرى پدرندن استماع ايلدكده انلر دخى جوابنده بو اوچ بيتى انشاد
بيورمشلركه شرح اولنور وشارح يزدى بو اوچ بيت مشروحك ذيلنده ابو طالبك
اون ايكى بيت برباعيه قصيده سنى ايراد ايدركه نصرت نبويده انشاد ايلمشلردر
بو بيت اندندر * الم تعلموا انا وجدنا محمدا * نبيا كموسى خط فى اول الكتب (ترجمه)
بكا صبر ايله امر ايتدك حبيب حقه نصرتده * سوزم حقدركه بالله بن اندن
اولمزم جازع

ولكننى احببت ان ترى نصرتى * لتعلم انى لم ازل لك طايعا

(طايع) مطيع وفرمانبردار (ترجمه) مرادم بودر انجق كوره سين نصرتم
سنده * بيلورسين كيم هر امرينكه همیشه اولمشم طايع

وسعيى لوجه الله فى نصر احمد * نبى الهدى المحمود طفلا ويافعا

(وجه الله) ذات الله معناسنه وبيقى وجه ربك كبى ويا جهة الله مراددركه
تا او ادن بدلدر الله بولنه يعنى رضاسى ايچون ديمكدر حق تعالى حقنده مغارب
الزمان صاحبى بكرمى يدى عدد مأولات عدايدركه آيات واحاديثده وارد اولمشدر
امام فخر تأسيس التقديسنده بيان ايلمشدر برى دخى وجه در (يافع) مرد كبيركه
طفلك ضدى ومقابليدر (ترجمه) بنم سعيم لوجه الله اولور نصر محمدده *

نبی هادی وطفل ایکن جمید وکهل ایکن نافع (نطق دیکر)

یا عمرو وقد حمی الوطیس واضرمت * نار علیك وهاج امر مفظع

بو یدی بیت دخی عمرو بن معدی کربك یدی بیت برشعر ینه جواب درکه اولی بودر الآن حین تقلصت منك الكلی * اذا حرنارك فی الوقیعة یسطع (حمی الوطیس) تنور قزدی دیمکدر که حرب شدت بولمقدن کنایدر حتی اثرده دخی بو کنایه مثلیه وارد اولدیغی سبق ایلمشیدی (اضرمت) شعله لندی دیمکدر (هاج) قباردی وقارشدی دیمکدر (مفظع) افعالدن مفعولدر فظیع یعنی قورخولی دیمکدر (ترجمه) طوتشدی قزدی تنور وغا ای عمرو بدبخت * سکا رجعتله تهییج اولمه ده امر فظایع

وتساقت الابطال كأس منية * فیها ذراریح وسم منقع

(تساقت) بری برینه سوق واداره ایلدی دیمکدر (ذراریح) قرمزی قوشلردرکه سیاه نقطه لری واردر سمومدندر سیبویه دیرکه مفردی ذرحرحدر وسائر اهل لغت ذروح ویاذراحك جمعیدر دیدیلر (سم منقع) برقاج بیت مقدم یازلمشدر (ترجمه) بهادرلر صونرلر بر برینه جام موتی * اوزهراب فنا آلوده هر سم ناقع

فالیك عنی لا ینالك مخلبی * وتکون كالامس الذی لا یرجع

(الیك) ابعد فعلنك اسمیدرکه بندن بعید اول که سکا ضررم طوقنوردیمك محلیدر (مخلب) طرنقدر لکن مستعاردر شدتنی افاده ایچون زیرا انسانده طرنغه ظفر دیرلر فار سیده ناخندر مخلب ارسلانده وحافر وسنبك آت وقاتر وحمار کبی حیوانده ومنسم وفرسن وبخص دوه دوه که کدی طرنغی کبی اولور وچنال طرنقلیده مز ماة وقوشلرده ناب دیتور چنکال کبی (ترجمه) ایراغ اول ایرمسون تا پنجهٔ قهرم سکا کیم * اولورسون دونکی کون کیبی کاولمزداخی راجع

انی امرؤ احمی حمای بعزة * والله یخفض من یشاء ویرفع

(حما) محل محفوظ (ترجمه) بن اول مردم کایدرم قومیمی باعز حمایت * حقیقتده ولی حقدر اولان خافض ورافع

انی الی قصد الهدی وسبیله * والی شرائع دینه اتسرع

(شرایع) شریعتك جمعیدرکه وزن ومعناده طرائق ومفردی طریقت اولدیغی کبی (اتسرع) سرعت ماده سندن تفعل * بابنك مضارع متکلمیدر (ترجمه) بنم قصدم هدایتله طریق ذی العلادر * بو کون بن دین حقی نصرته اولدم مسارع

ورضیت بالقرآن وحیا ومنزلا * وبربنا ربا یضر وینفع

(قرءآن) فى الاصل سلطان ورجحان كبى مصدردركه مصدريتله آيت كريمه ده (ان علينا جمعه وقرءآنه) وارد اولمشدر صكره ما بين الدفتين كتاب كريم وفرقان حكيمه اسم اولمق اوزره نقل اولندى (وحيا) يعنى طريق وحى ايله (ومنزلا) وطريق توسيط ملك ايله موصوف اولان كلام الله كه كلام نفسى يه دال اولان حروف واصوات ايله بزلرادا ايدرز بوخسه خلق وايجاد طريقيله دكلدر (يضر وينفع) دخى رب العالمينك صفتلريدركه كنايه سزلك ضرر ونفع حاللرينك برينه قدرتى اولميان بتلرى اله اتخاذ ايلديكز كبى دكلدر بزم ربوبيت واحد تعالايه رضاداده اولمامز ديمكدر (ترجمه) دخى قرأنه راضى يم كه اولدر وحى منزل * دخى مولايه راضى يم كه اولدر ضار ونافع

فينا رسول الله ايد بالهدى * فلواؤه حتى القيامة يلمع

(لوا) سنجاغ شريفدركه تفصيلى يازلمشدر (يلمع) لمعان ايدر يعنى نور نبوت اندن كاركر اولديغنك اثرى ظاهر وميمنتى باهر اولور ديمكدر (ترجمه) رسول الله بزلرده مؤيد باهدايت * لواى نصرت دينى كيدر تا حشره لامع

(نطق آخر) اودى باغشم دهر كان يأمله * نخر منجدلا فى الارض مصروعا

(اودى) واو ايله ماضيدر هلاك اولدى ديمكدر تعديه سى مفعولنده اولان حرف جردن نشأت ايدوب هلاك ايلدى دينور (دهر) فاعليدر (اردى) را ايله دخى نسخه در معنالرى بردر لكن نفس متكلم اولوب دهر منصوب اولمق نسخه سى بوقدر (اغشم) عمادر وزن فعل ده بولنغله غير منصرفدر منجدل انفعال بابندن فاعل صيغه سيله درخصومت وجدل سببيله مغلوب وروى زمينه دوشمش ياتر ديمكدر (مصروع) دخى مطروح ديمكدر (ترجمه) دهر قيلدى هلاك اول اغشمى اوزلردى دهرى * يقلدى خاكه مصروح اولدى اولدقده مصارع

قد كان يكثر فى الكلام تسميعا * حتى سما بحسامه ترويعا

(تسميع) اينشدرمك كه تشنيع معناسنى دخى يازديلر ولفظنى دخى نسخه ظن ايلديلر (ترويع) وزن ومعناده تخويفدر قورقتمق (ترجمه) بزه تشنيع وتكثير كلامى قيلدى حتى * بزى تخويف ايچون شمشيرينى ده اولدى رافع

فعلوته منى بضربة فاتك * ما كان يوما فى الحروب جزوعا

(علوت) عالى اولدم ديمكدر بونده ضرب ايلدم وغالب اولدم ديمك اولور (فاتك) غافل ايكن باصوب قتل ايدن (ترجمه) عجب برضرب ناكه ايله اولدم اكه عالى * كه اول ضربمله اولمز حرب ايچنده كمسه جازع

من كان ينكر فضلنا وسنا أننا * فأنا علي للا آله مطيعا

(سنا) رفعت وعنوشان (انا) وزن ايچون اشباع اولندي دأب شعرا كبي بو مقطعده اعلرين يادايلديلر (ترجمه) كيم انكار ايليه فضلم بنم هم رفعتم كيم * بحمدالله عليم اولمشم مولايه طايع (نطق ديكر)

هل يقرع الصخر من ماء ومن مطر * هل يلحق الريح بالآمال والطمع

(يقرع) ضرب ايله اثر پيدا اولور ديمكدر (ريح) روز كاردر بونده مساعدهٔ روزكار تعبيرا ولنان دولت وقوت وغلبه مراددركه كتاب كريمه دخي (تذهب ريحكم) بومعنايه كلمشدر في الاصل روحدر اولي مكسور قيلمغله واويايه منقلب اولمشدر (ترجمه) سنك خارايه اثرايلرمي هيچ ماومطر * دولته مقرون اولورمي هيچ آمال وطمع

انا علي ابو السبطين مقتدر * على العداة غداة الروع والزمع

(ابو السبطين) حضرت مرتضانك كنيه سيدر سبط حفيد ايله يكساندر قيزاوغلي واوغل اوغلي ديمكدر ولد الولد معناسنه دو سبطين حسنين حضرتلريدركه بري حسن وبري حسين ايكسي دخي سبط نبي يعني كريمه زادهٔ پيغمبريدركه حضرت فاطمه دن قدمنهادهٔ عالم شهود اولمشلردر احوال واسمالري كرات ايله بالاده افاده اولنمشدر (عداة) عادينك جمعيدر غازي جمعي غزاة كلديكي كبي (غداة) صباح معناسنه لكن بونده يوم مراددر يعني خوف وحيرت كوني حيران وسركردان اولميوب بنه دشمنه غالب اولمغله اقتدار صاحبيم ديمكدر (روع) قورقق خوف كبي (زمع) سركشته وحيران اولمق (ترجمه) بن عليم هم ابو السبطين كنيه مدر بنم * خوف اعداوقتي قدرتله بنم اول دمده مع (رجز)

يالهف نفسي قتلت ربيعه * ربيعة السامعة المطيعه

(ربيعه) برقبيله نك باباسيدركه برادري مضرايله پدرلري نزاره وارث اولور جمله مالك نصفنه بدل موجود اولان آتلريني قبول ايلدكده ربيعة الفرس دو لقبيب اولندي وماعدا امالي التون ايدوب مضرانى اخذ ايلمكله مضرالحمراء ايله نام آور تقليب اولديغي ذكر اولنمشيدي نزار مزبور معدبن عدنانك اوغليدركه عمود نسب شريفدندر (ترجمه) دريغا اول ربيعه قتل اولندي حرب اولوب لامع * كلام حقي سامع امره هم اولورايدي طايع

بيعتها كانت بها الوقيعه * بين محاني سوقها والمبيعه

(وقيعه) مقاتله در وغيبت معناسنه دخي كاور (محاني) محنيه نك جمعيدر

اکری برلرده‌لرك ورزقاقلرك دونوب صباحق محلاریدر (سوق) زقاق که‌انده
مزایده اولنوب بازارقوریله وانك زقاق باشلری محل جمعیت اولور (مبیعه) محل
بیع که سوقك عطف تفسیریدر (ترجمه) ایشتدم انده اولمش حادثاتك
بیربسی واقع * محل اجتماع اولان مکان خلقی اولوب جامع

فمابها نقصة ولا وضیعه * ولا الامور الرثة الشنیعه

(وضیعه) برامرده اولان عیب سببیله رفیع اولمق ملحوظ ایکن وضیع یعنی
الچق اولوب اعتباردن ساقط اولمق (رثه) رثیث وپریشان اولمق (ترجمه)
جداله باعث اولان نقص یوق انده اوله واضع * پریشان انده برامر شنیع اولمز
ایدی واقع

کانت قدیما عصبة منیعه * ترجوا ثواب الله بالصنیعه

(عصبه) لفظ قرآنیدر اون عدددن زیاده کسنه‌یه دیرلر تاقرقه وارنجه (منیع)
صرب اولان امرکه صعب ودشوار دیرلر (صنیعه) خوش اولان امرکه کارنیك
یعنی رضای خدایه مقرون اولان فعل (ترجمه) نیچه دمدن بری اولمشلر
ایدی زمرهٔ جامع * اولورلر ایدی کارخیر وجلب نفعله قانع

ومرة انسابها ولیعه * قالعة اصواتها رقیعه

(مره بن عوف) برقبیله‌در ئیدسیدر که نسلی قیس عیلانه واصل اولور (دعی) فعلنك
مقدما مفعولیدر (ولیعه) یلان سوز کاذبه کبی (قالعه) قاف ایله قدم قالعة
تقدیرنده درمراد حین مصارعه‌ده تزلزل اوزره اولوب ثباتی اولمیان ایاقدر فا ایله
دکلدر (رقیعه) قاف ایله اولان نسخه‌یه کوره فعیل بمعنی مفعول اولوب مهجو یا
محجو یعنی نظما ویا نثرا هجو اولنمش وفا ایله اولان نسخه‌یه نظرله جهیر یعنی قالك
وبدسسلی جهنمی الصوت دیمکدر (ترجمه) ومره برقبیله‌در نسبده کذب
ایله شایع * ثبات پالری یوق خوفله هر برلری جازع

لیست کاصوات بنی الخضیعه * دعا حکیم دعوة سمیعه

(خضیعه) ات وسائر حیوانك قارنندن ظهور ایدن صدادر (بنی الخضیعه)
اول صدا اکندیده اولان حیوانلردر (دعا) مفعولی مقدما مذکورمره‌در (حکیم)
فاعلیدر جبله نك اوغلیدر که ربذه‌ده قتل اولندی ابوذر صحابی اول قریه‌ده
مدفوندر (دعوة) فتحله ضیافته چاغرلمق (سمیعه) سمعا وطاعة دینلمش یعنی
اجابتدن کنایتدر (ترجمه) اوصوته هیچ خضیعه بکزه‌مز کویا اولور فازع *
حکیم ایتدکده دعوت اولدخی اولمش ایدی سامع

من غير ما بطل ولا خديعه * نال بها المنزلة الرفيعه * في الشرف العالي من الدسيعه
(بطل) ضمله بطلان (خديعه) خدعه وحيله (منزله) مرتبه (وسيعه) عطيه
(ترجمه) اودعوت خدعه سز برامر خيرايدى دخى نافع * انكله رفعته نائل
اولوب اولدى چوممه لامع * اكا عالى شرف برله ويرلدى فضلهٔ واسع (ذيل)
بوربجزده مأمول اولان حلاوت علويه وبلاغت مرتضويه موجوده اولمامغله
دسيسه اولمسى فصحايه هويدادر

(الغين المعجمه)

اری المرء والدنيا كمال وحاسب * يضم عليها الكف والكف فارغ
(ترجمه) مرد ايله دنيايي كوردم مال ايله كاتب كبي * واضع اليد اولمشيكن
دستى پرسفر وفراغ

(الفاء)

ياصاحب الذنب لاتقنطن * فان الاله رؤف رؤف
(لاتقنطن) نون تأكيد مخففه ايله در رحمت رحماندن اميدى كسمه وحقك
مغفرتيدن مأيوس اولمه ديمكدر (رؤف) اسماء حسنادن فعول صيغه سى
مبالغه ايله رأفت واحسان وبلاعلة زياده مرحمت صاحبي ديمكدر تكرارى
تأكيد اوتسليتى تشديدادر (ترجمه) اى كنهكار امت اولمه فضل حقدن
نااميد * كيم خدا قوللارينه غايت رؤف اولدى رؤف

ولا ترحلن بلا عدة * فان الطريق مخوف مخوف
لاترحلن) نون مشدده ايله البته كوچمه يعنى تدارك لازمه حال ايلمدكجه ارتحال دار
جلال ايلمه ديمكدركه (ولا تموتن الا وانتم مسلمون) اى متزوجون * قبيلندن اولور
(عده) ضمله دربرحادثه نابهنكام ظهور ايدرسه زحمت وثقلتى خفت بولمق ايچون
ادخار اولنان مال وسائر لازمه حالدر سلوك طريق ايدن مسافرلك زاد وزواده سى
وسيف وسنان آماده سى كبي كه كلام مجيدده دخى (جمع مالا وعدده) انكله تفسير
اولندى اكرچه حق تعالى رؤف ورحيمدر ليكن الله كريمدر ديوب تكاسل
وتكاهل ايلك اربابنه (ماغرك بربك الكريم) كريمه سيله توبيخ واردا ولدى
زيرا خوف طريق دركار درخصوصا بركره مسلوكك اولميوب وسالكاندن دخى
عودتى معتاد اولميان طريق اوله يدى عقبه دن عبارتدر ديمشلردر حاصلى
حق تعالى اكرچه غفور ورحيمدر لكن عدالتى دخى امر عظيمدركه بيورر
(انى انا الغفور الرحيم وان عذابى هو العذاب الاليم) حليمك غضبى شديد اولوركه

اثرده (انق غضب الحليم) وارد اولدی ترکیده دخی بواش آت ضروب مشهوره دندر انکیچون (اعوذ بك منك) بیورلدی (ترجمه) زادراه اولسون مهیا صکره اول راحل مدد * کیم طریق آخرت غایت مخوف اولدی مخوف (نطق آخر)

یا من عدا ثم اعتدی ثم اقترف * ثم ارعوی ثم انتهی ثم اعترف

(عدا) تجاوز ایلدی دیمکدر (اعتدی) انك مبالغه سیدر که ایکیسی دخی ماضیلردر (اقترف) کسب ایلدی دیمکدر لکن کسب اسائتده استعمالی غالبدر (ولهذا الاعتراف زوال الاقتراف) دیمشلردر یعنی جرمه معترف اولمق مکسوبی اولان سیأتی ازاله یه وسیله در (ارعوی) اجتناب ایلدی دیمکدر (انتهی) ترك ایلدی یعنی نهی منکر شرعی یه امتثال ایلدی (اعترف) صاحب جرم وکنهکار اولدیغنی اقرار ایلدی دیمکدر بن نه یاپدم بو فعل مکر صو جیدز دیو تبریهٔ نفس ایلیوب صغیر وکبیر کناهی استصغار وتحقیر ایلیوب بلکه امان درجه سنه کلدی یعنی بو حال کندیده حاصل اولمق علامت خیر داشته بویله اولان کمسنه نك حکمی بیت ثانیده کلور که معنای بیت اکامرهوندر شعرده بویله اولنلره مربع ورباعی دیرلر وبو کریمهٔ جلیله بو وجهله دخی اقتباس وتضمین اولنمشدر (یستوجب العفو الفتی اذا اعترف * ثم انتهی عما اتاه واقترف * کقوله (قل للذین کفروا ان ینتهوا یغفر لهم ما قد سلف (ترجمه) ای ایدن ظلم وتعدی ایچره اوقاتن تلف * اعتراف جرمله تائب اولان خیر خلف

ابشر بقول الله فی آیاته * ان ینتهوا یغفر لهم ما قد سلف

(ابشر) کافعالدن امر در مسرور اول دیمکدر که (ابشروا بالجنة) کریمه سنده واقعدر ندانك جوابیدر لفظی ومحلی مجزومدر یاخود مضارع نفس متکلمیدر ضم شین وقطع همزه ایله در آخری وزناسا کندر بن مسرور اولورم ویا مژده ایدرم دیمکدر مادهٔ بشارت قول الله در که آیات کریمه ده وارد اولمشدر نظما مصرع ثانی اولمق اوزره اقتباس بیورلمشدر واقتباس حرف سیندن بیت اولنده یازلمشدر (سلف) آیت کریمه ده ماضیدر (اقترف) واعترف کبی برای وزن وقافیه موقوفدر شارح میبدی مصدردر دیدیکی خطا کارلقدر (مآل) لفظی آیت بو اوله که اکر نهی منکرده قبول ایله منتهی یعنی تارك منهیات اولورلرسه ارتکابات سابقه لری ایله حاصل اولان کناهلری (عفا الله عما سلف) حکمنجه مغفرت اولنور دیو وعد کریمدر که بالاده (ارجی الآی) ده دخی افاده اولمشدر (سانحه) معلوم اولسونکه وزن عروضی یه مطابق اولور آیات نظم کرام واحادیث عظام

اكثرمن ان يحصادركه ايكيسنده دخی اوقجی زاده نشانجی محمد بيك افنديننك
برزتاليفی واردروامام لقانی جوهره سی شرحنده ومنلازاده امين افندی دخی
فوائد خاقانيه سنده غواص دريای فضيلت اولوب هر بحردن بردرۀ كريمه پيرايه
سلك تصريح ايلمشلردر بعضيلری بونلردر

بحرطويلدن * فمن شاء فليؤمن ومن شاء فليكفر * بحر بسيطدن
* ليقضی الله امرا كان مفعولا * كاملدن * والله يهدی من يشاء
الی صراط مستقيم * هزجدن * تالله لقد اثرك الله علينا * رجزدن *
قال فما خطبك يا سامری * متقاربدن * واملی لهم ان كيدی متين *
ونظمده اولان بو آيت كريمه رجزدندركه وزنی برمصرعده سالما اوچ كره مستفعلن
اولوركه عروضده (ع) زجرفان مالولنان عن موعد * بيتی ميزانيدر (ترجمه)
مغفرتله قوللری تبشير ايدوب قول كريم * ديديكيم ان ينتهوا يغفرلهم ما قد سلف

(نطق ديكر) ان كنت تطلب رتبة الاشراف * فعليك بالاحسان والانصاف
(اشراف) شريفك جمع قلتيدر (ترجمه) اكرسن اولدكيسه طالب هررتبۀ
اشراف * ايده كور وصف ذاتك دمبدم احسان ايله انصاف

واذا اعتدی احد عليك فخله * والدهر فهو له مكاف كاف

(خل) امردر سبيلنی تخليه ايله ورها وير يعنی بوش قوديرلر (دهر) مفعول معه در
پس بونده الدهر هو الله حديثی حقيقت اولور (مكاف و كاف) آخرنده اولان
يالر اجتماع ساكنين ايچون اسقاط اولنديلر لكن كسر فاء ينه اشباع اولنور
(ترجمه) سكا ظلم ايتسه بركسه آنی حقه حواله قيل * مكافاتن انك حق
دهر ايله ايلرسن اول دل صاف (نطق آخر)

لا تبخلن بدنيا وهی مقبلة * فليس ينقصها التبذير والسرف
(تبذير) بونده اعتدالدن وسرف كبی سخادن عبارتدر زيرا رتبۀ سفاهتده
تبذير واسراف آيت كريمه لر ايله منهی ومسند دلردركه بيورور (ان المبذرين كانوا
اخوان الشياطين وان الله لا يحب المسرفين) لكن مراد مشاكلهدركه مراعاة
نظير دخی ديرلر بخلدن مصرع اولده نهی ايلدی پس بخيل عندنده سخا تبذير
واسراف قيلندندرانك لسانندن وزعمی اوزره سخادن تبذير وسرف تعبير
بيورلدی (ترجمه) صقين بخل ايتمه دنيايه سكا اقبال ايتدكچه * انی نقص
ايلمز فرط سخا وبذل ايله اسراف

وان تولت فاحری ان تجود بها * فالشكر منها اذا ما ادبرت خلف

(خلف) عوضدر بو بيت (لئن شكرتم لازيدنكم) آيت كريمه سيله مؤيد دروانرده دخى كلا شدركه هرشب آسمان اوله بر ملك امرحق تعالى ايله ندا ايدركه يارب اهل سخايه خلف واهل امساكه تلف وير (ترجمه) اكرادباراىدرسنه بس بنه احسان اولور اولى * كه شكر ايله سنك احسانكى مولى ايدراضعاف (نطق آخر

مالى على فوت فائت اسف * ولا ترانى عليه التهف

(اسف) غم وقسوت كه تأسف ماده سندندر (التهف) حزن معناسنه اولان لهفدن افتعالك نفس متكلمى (ترجمه) بن ايتمم فوت اولان شيئه تأسف * كرى دوغمز چو بيمعنى تلهف

ماقدر الله لى فليس له * عنى الى من سواى منصرف

(ترجمه) خدانك باكه تقدير ايتديكى شئ * كيدرمى غيره هيچ ايتمم تصرف

فالحمد لله لاشريك له * مالى قوى وهمتى الشرف

(ترجمه) حمد حقه كه يوقدر هيچ شريكى * ضعيفم بن بكا همت شرفدر

انا راض بالعسر واليسار فما * تدخلنى ذلة ولا صلف

(يسار) غنا معناسنه (انا راض) يرينه رضيت نسخه در (صلف) حديني تجاوز ايلمك (ترجمه) بن عسرو يسره راضى يم كه زيرا * ايكيسنده دخى يوق ذل تعسف (نطق ديكر)

كم من عليم قوى فى تقلبه * مهذب اللب عنه الرزق ينحرف

(كم) نكثير ايچون (تقلب) تصرف يعنى عقل معاشى تام اولمق (ينحرف) يتخلف معناسنه يعنى قصور اوزره اولور (ترجمه) چوق كمسنه وارعليم وهم تصرفده قوى * عقلى كامل لكن ايلر رزقى اندن انحراف

كم من ضعيف سخيف العقل مختلط * كانه من خليج البحر يغترف

(سخيف) ضعيف ايله يكساندر ولكن بونده مقابله قرينه سيله ضعف معنوى مراددر يعنى ظاهر صورتده ده ضعيف وباطن سيرتده ده ضعيف عقل معاشده حيران وخلط خلط حق ايله نقصان (خليج) بونده دريادر لكن دريادن بولنمش نهردركه ديل وليمان ديرلر مثلا اسكداردن ايوبه دك اولان دريايه خليج اسلا مبول ديرلر (يغترف) ايله صو ايچر ديمكدر كه (من اغترف غرفة بيده) كريمه سندن مأخوذ در مقصود همان مراد ايلديكى قدر ايچره منع وتعيين مقدار يوقدر ديمكدر حكماء ديمشلر كه شوريده دل اولان احمقه مساعده رزق انكيچوندركه حيله عقلله جلب رزق ممكن اولميوب وقت مقدر ومقدار مقدردن انحراف محال اولديغى باكيزه

فكراولان عاقل بيله وتسليم ورضاده اولوب (ياايتها النفس المطمئنة ارجعي الى ربك راضية مرضية) رتبه سنى تحصيل ايله مطمئن القلب متوكل جلب وسلب اولوب (لايسئل عما يفعل) سرينه راضى ونفسنى مرضى ايليه وهمان (فانتشروا فى الارض وابتغوا من فضل الله) امر كريمنه امتثال واختيار جزئى يى عدم ابطال مقدارى حركتله عجزينه اعتراف ايده ديديلر (ترجمه) نيجه كس وار عقلى ناقص همدخى نادان ضعيف * كويا ايلر اوبحر رزق حقدن اعتراف (نطق آخر)

جزالله عنا الموت خيرا فانه * أبربنا من والدينا وأرأف

(أبر) بردن افعل تفضيلدر احسانى چوق ديمكدر شرطى اولان اشياء ثلاثه دن بونده من ايله استعمال اولندى (أرأف) دخى وزن ومعناده ارحم كه صفتى رؤف اسماء حسنادندر (ترجمه) ايده موته خدا خير جزاكيم * بزه آتا وآنادن اوارأف

يعجل تخليص النفوس من الاذى * ويدنى من الدار التى هو اشرف

(يدنى) تقريب ايدر ديمكدر (اشرف) اشرف الدارين تقديرنده در (ترجمه) خلاص نفسه سعى ايدوب اذادن * ايدر تقريب اكا هم دار اشرف (نطق ديكر)

قد كنت يا سيدى بالقلب معروفا * ولم تزل سيدى بالحق موصوفا

بوشعر مناجاندر وبو بيتده يامقلب القلوب نداسنه ايما واردر زيرا معنى اى افندم سن قلب ايله معروفسين (يعنى قلب المؤمن بين اصبعين من اصابع الرحمن يقلبها كيف يشأ) اثر شريفى تحقيقى اوزره كويا ايكى پارمق ميانتده برچوب نوجهله مراد اولنسه تقليبى قابل ايسه قلب دخى سنك قدرتكده بويله در حتى سبب تسميه سى كثرت انقلابيدر ديديلر كه سن بوشان ايله معروفسين يا خود سعت احاطه يه دلالت ايدن اثر شريف مدلولنجه قلب مؤمنه نسبتله دخى معروفسين ديمك اوله كه ترجمه اكا ناظردر * وحق ايله موصوفسين يعنى اسماء شريفه نك بريسى حقدر وحقانيتله سنى وصف ايلمشلردر اهل سلوكه دائرهٔ منصور بيتدركه (ترجمه) سن اولدك بزلره قلب ايله معروف * دخى حقيت ذات ايله موصوف

وكنت اذ ليس نور يستضاء به * ولا ظلام على الآفاق معكوفا

(ترجمه) سنك موجود ايدى ذاتك دخى هيچ * نه ده وره نور وظلمات اولدى معكوف

قربتنا بخلاف الخلق كلهم * وكل ما كان فى الاوهام معروفا

(اوهام) وهمك جمعيدر حواس خمسهٔ باطنه دن وهم برقوتدركه معانى يى

ادراك ايدر نفس حيوانيده اولان قواى نفسانيه يا مدركه در ويا محركه در
ومدركه دخى يا ظاهره در ويا خود باطنه در مدركهٔ ظاهره بشدر برى لامسه در
پوستهٔ بدنده در ايكنجى ذائقه در زبان اوزره وديعه در اوچنجى شامه دركه مقدم
دماغك ايكى زائده لرنده در دردنجى سامعه در باطن صماخ يعنى قولاق ايچنده
برقوتدر بشنجى باصره در وكيفيت باصره ده بين الحكما اقوال كثيره واردر
ومدركهٔ باطنه دخى ايكيدر لكن بش اولمق اوزره شهرتى مسامحه وفرط ايضاح
ايچوندر برى حس مشتركدر كويا خمسهٔ ظاهره نك حوضى مشابه سنده در
ايكنجى خيال كه حس مشتركك خزينه سيدر اوچنجى متصرفه دركه تفصيل
وتركيب واستنباط ايله مشغولدر اكر انى عقل معقولاتده استخدام ايدرسه
متفكره در واكر وهم انى محسوساتده استعمال ايدرسه متخيله در دردنجى
وهمدر معانىٔ جزئيه يى ادراك ايدر معقولاتده عقله مزاحم ومحسوساتده
موافقدر انكچون امور رياضيه ده غلط آز والهياتده چوقدر شيخ اكبر
حضرتلرى اكافص الياسيده سلطان اعظم ديمشدر بشنجى حافظه دركه وهمك
خزانه سيدر ودماغك اوچ تجويفندن اولكى حس مشترك ايله خيالك محليدركه
مقدمى حسه مخصوص ومؤخرى خياله خاصدر ايكنجى تجويف متصرفه نك
محليدركه مقدمى انك محلى ومؤخرى وهمكدر ومجموع تجاويف محال وهمدر
واوچنجى تجويفك اولى محل حافظه در شيخ شهاب الدين مقتول ديركه واهمه
ومتفكره ايكيسى بردر وتفصيل وتركيب واستنباط اعتباريله متفكره دينور
ومعانىٔ جزئيه يى ادراكى اعتباريله وهم دينور ديمشدر (مآل بيت) يارب سن
بزلرى يعنى انسانى سائر ماسوانك قريننه مخالف تقرب ايله شرفياب ايليوب
وبالجمله واهمه ده اولان صور مفهومه وحالات موهومه نك مغايرى اولان
طور اوزره مظهر قرب ايلدك كه ديمشلر * كل ما خطر ببالك او هجس فى خيالك
فالله بخلاف ذلك (ترجمه) خلاف ماسوا تقريب ايتدك * بزى كيم وهمه
اولور ضدى معروف

ومن يرده على التشبيه ممثلا * يرجع اخا حصر بالعجز مكتوفا
(ممثلا) مثال كتوروب تمثيل اولنان (اخ) بونده صاحب واهل معناسنه
(حصر) كلامده حبس اولمقكه غلط ايدوب حصر اولدى ديرلر (ذيل) سخنى
ويا تلاوتده آيتى بوله ميوب قالسه پس بوكنيه نك اطلاقى بويله محلده هربار
بو حالت كندى وصفى اولان كسنه يه دركه بويله عداوانور ديمكدر (مكتوف)

تاءقورشت ايله در مشدود ومسدود يعنى باغلى معناسنه در نونله (مكنوف) مصروف ديمكدر نسخه در (ترجمه) انك تشبيه مثلى نابجادر * مراد ايدن اولور عجز ايله موقوف

وفى المعارج تلقى موج قدرته * موجا يعارض صرف الريح مكفوفا

(معارج) مصاعد ايله معناده يكسان در انواع عروج مراد اولوب جمع مصدر در (صرف) دوندرمك تحويل كبى كه (ليس مصروفا عنهم) انكله تفسير اولندى (ريح) بدلى روح دخى نسخه در كه نسيم الريح معناسنه اولور * يعنى محل ترقيده مصادفه ايلديكك موج قدرت قاهرۀ الهيه كويا رياح قويه كبى غلبه وتحويل ايله فرومانده ايدوب البته تمثيل وتشبيهدن عجز آور (سبحانك لاعلم لنا الاما علمتنا ليس كمثله شى وهو السميع العليم) ديو تسليم ورضادن غيرى چاره محالدر زيرا (من عرف الله كل لسانه) ديمشلردر وتركى ضروبدندر كه بيلن ديمزدين بيلمز (ترجمه) معارجده كوررسين موج قدرت * برابر اولسه زيحه ايده مصروف

فاترك اخاجدل بالدين مشتبها * قد باشر الشك من الرأى موؤفا

(جدل) شدت خصومتدر (اخاجدل) تعبيرى اخاحصر كبيدر فعلك مفعوليدر (باشر) ماضيدر بالذات كندى قيام وشروع ايلدى ديمكدر (موؤف) آفت ماده سندن مفعولدر معوف ومقول وزننده در (ترجمه) جدل اهلينى ترك ايت شبهه نسيله * كه كژرأى ايله شكده قالدى مكشوف

واصحب اخامقة حبا لسيده * وبالكرامات من مولاه محفوفا

(مقه) اصلنده ومقدر جهت وجه اولديغى كبى تاء واودن بدل وعوضدر محبت معناسنه كه وامق فاعليدر (حبا) كسر ايله حبيبا معناسنه در (كرامت) من طرف الله الكريم بعض امور خارقه احسانيله اقرانندن ممتاز اولمقدر جمعى كراماتدر (محفوف) احاطه اولنمشدر (ترجمه) محبت اهلنه همدم اوله كور كرامت برله كيم حق ايده محفوف

امسى دليل الهدى فى الارض منتشرا * وفى السما جميل الحال معروفا

(يعنى زمين وآسمانده دليل هدايت وشاهد حقانيت كالشمس فى رابعة النهار آشكاردر ديمكدر (ترجمه) زمين اوزره هدانك چوق دليلى * عيان هم آسمانده حالى معروف (نطق آخر)

عرفت ومن يعتدل يعرف * وايقنت حقا ولم اصدف

بو شعر كعب بن الاشرف قتل اولنديغن بيان ايدر كه كنيه سى دخى ابو الاشرفدر

وبوسببدن بنو النضير مدينه دن شامه نقل ايلديكن عيان ايدر (ايقنت) يقينا بيلدم ديمكدر (لم اصدف) اعراض ايدوب روكردان اولمدم يعني يوزچويرمدم ديمكدر راء عرف كبي مجزوم اولوب اتمام وزن ايچون اشباع لازم كالدكده اصليت اعتباريله كسره ايله تحريك اولنمشلردر (ترجمه) بنم كبي اولور عدل اهلي عارف * يقينم واردر اولم انده صادف

عن الكلم الصدق يأتي بها * من الله ذي الرأفة الارأف

(كلم) كلمه نك جنسيدر كه واحدي تا ايله كلمه درتمامي بيت سابقده اولان لم اصدف فعلنه در (ارأف) رأفتك افعل تفضيليدر (ترجمه) اينانديم بن واالفاظ نبي يه * كتوردي حقدن اولم اني صادف

رسائل يدرسن في المؤمنين * بهن اصطفى احمد المصطفى

(رسائل) خبرلر (احمد) مفعول منصوبدر (مصطفى) فانك كسريله فاعلدر انتخاب ايديجي معناسنه كه مراد حق تعاليدر بواسمي حق تعالي يه اطلاق ايلمكده ضمنا اذن شرع اولديغندن ماعدا بوي نقيصه دخي استشمام اولنمز پس اطلاق اولنور اثرده (ان الله اصطفى آ) حديثي ذيلنده (واصطفاني من بني هاشم) وارد اولدي (ترجمه) ميان مؤمنانده اولدي موصوف * كه احمد مصطفى حق اني واصف

فاصبح احمد فينا عزيزا * عزيز المقامة والموقف

(عزيز) قوي وغالب ديمكدر كه فارسيده ارجمند ديرلر (مقامه) ضمله در دار المقامه كبي اقامت معناسنه (موقف) وقوف معناسنه در (ترجمه) پس احمد اولدي غالب جمله ناسه * وقوف ايله قيامي عزه عاطف

فيا ايها الموعدوه سفاها * ولم يأت جورا ولم يعنف

(موعد) ضمله تخويف ايديجي (جور) ستم (لم يعنف) عنف وشدت ايلمدي ديمك (ترجمه) اي آني ايلين تخويف باجور * سزلك كبي سزه اولمادي عانف

الستم تخافون ادنى العذاب * وما آمن الله كالاخوف

(آمن) فاعل صيغه سيله امين معناسنه در عذابدن امين اولمق رحمتدن مأيوس اولمق كبي كفردر ديديلر * پس خوف ورجا مساوي كركدر اكر خوف معدوم ايسه وجود امنيته دلالت واكر رجا مفقود ايسه حصول يأسه اشارتدر ايكيسنده دخي استقلال خلل ديني موجب اولور ياخود آمن مؤمن معناسنه اولوب كه اخوفدن (الخائن خائف) مدلوليله كفر مراد اولنور كه اخوف المخوفات تقدير نده

اولور* آمن بالامين ابن آمنه * تأتى يوم الامان بنفس آمنه * كلام حكمت نظامى
نوابغ الكلمدندر (ترجمه) عذابندن حقك خوف ايلمزسز* امين اولان
دكلدر مثل خائف

فان تصرعوا تحت اسيافنا * كمصرع كعب ابى الاشرف

مصرع) فتحله دوشمكدر مصدر ميميدر (كعب) پدرى اسمى اشرف وكنيه‌سى دخى ابو الاشرفدركه بنه كعب بن الاشرف مراددر بنى النضير قبيله‌سنك بكارندندر (ترجمه) عجبكيم سز بزم شمشيرمزدن * چو كعب استرميسز دوشمك مخالف

غداة رأى الله طغيانه * واعرض كالجمل الاجنف

(طغيان) آزمق كه طريق مستقيمدن عدولدر (اجنف) برنسنه‌دن باش چويرن ويوزدوندرن كمسنه (ترجمه) خدا اعلمكه طغيان ايتدى اول كون شتروش ايدوب اعراض اولدى جانب

فانزل جبريل فى قتله * بوحى الى عبده الملطف

(جبريل) قنديل ومسكين وزننده دربش وزن اوزره ضبط اولمشدر غير منصرفدركه سريانيدن معربدر معناسى زبان سريانيده عبد الله وميان فرشتكانده خادم الله ديمك اولور جبرائيل وعزرائيل وزننده وجبرئيل عنقريب ضبطيله وجبرين تخمين ومسكين وزنى اوزره اخرى نون دخى لغتلردر برملك كريمدركه وزراى اربعه دندر ملائكه نك مؤذنيدر امامت قولى دخى واردر حامل وحى وناموس اكبر ومعلم الرساله وشديد القوى وذو مرة وروح وامين ومطاع دخى ديرور التى يوز قناد اثبات ايلمشلردر اصل خلقتى اوزره حضرت سرور عالم مفخر بنى آدم صلى الله عليه وسلم ايكى كره مشاهده بيورديلركه (لقد رءآه بالافق المبين * ولقد رءآه نزلة اخرى عند سدرة المنتهى) آيات جليله‌سيله استدلال ايدرلر بونده وحيدن مراد (قل للذين كفروا ستغلبون وتحشرون الى جهنم) ايت كريمه‌سى اولديغى نظام نيسابورى ابن عباسدن نقل ايدوب كعب مزبورك حقنده نازل اولدى ديمشدر (ملطف) لطفدن افعالك فاعليدر لطيف يعنى لطف ايديجى معناسنه‌در (ترجمه) حق انك قتلنه كوندردى ناموس * رسولى ايلدى قتلنه واقف

فدس الرسول رسولا له * بابيض ذى ظبة مرهف

(دس) ماضيدر دسيسه ايلدى * يعنى كيزلى كوندردى (دساها) لفظ كريمدر

(رسول) ثانی ایله مراد اصحابدن محمد بن مسلمه در (ابیض) قلج (ظبه) برطرف که بونده یوزی مراددر (مرهف) افعالدن مفعولدر کسکین قیلنمش که ظبه نك صفتیدر (ترجمه) رسول الله اکا گوندردی مخفی * که کسکین تیغ ایله کیم اوله ناصف

فبانت عیون له معولات * متی ینع کعب لها تذرف

(معول) آواز ایله آغلیان کیشی که جمع مؤنثیدر (ینع) نعی ماده سندن افعال بابنك مضارع مجهولی که ینعی یخبر معناسنه یعنی موتی خبری وریلور دیمکدر (متی) شرطیه اولمغله جزم ناقص سقوط اخراولوب ینع قالمشدر (تذرف) ذال معجمه ایله کوزی یعنی یاشی آقردیمکدر جزا بودخی مجزوم اولوب برای قافیه تحریکی اقتضا ایلدکده کسره نك اصابتنه اعتبار اولندی (ترجمه) اولنجه قتل کعب اول کیجه شایع * انك اخوانی چشمن قیلدی ذارف (منقبه) حضرت پیغمبر انام و اصحاب کرام جنابلرینی کعب مزبور هجو ایدوب وانلرك حرم محترم و حلیله جلیله لرینی دخی ایراد ایلیوب اهل بدر میاننه غم القا ایدوب حتی زاری و فریاد ایله بکا ایلدیلر بو صورتدن مرآت طبع همایون پیغمبرانه لرینه اغبرار کلی منعکس و ظاری و خلجان سینه صفو تمساری اولمشیدی برکون جمعیت اصحابه خطاب بیوروب آیا کعبك سر مقطوعنی باب همایون اسلامه کیم وضع ایده بیلور زیرا الله تعالی و رسول خدایه اذا و جفاسی بی نهایه اولوب حدینی تجاوز ایلدی دیو بیوردقلرنده محمد بن مسلمه قیام ایدوب اول کاری یا رسول الله جانه منت و دین اسلامه خدمت بیلورم اذن شریفك اولورسه جان و باش اوزره دید کده اذن همایون صادر اولوب درحال کعبه واصل اولوب دیدیکه بو پیغمبرم دعواسنده اولان کمسنه بزلردن صدقه استدی و بزی اذیتلر و جفا و جورلره تعیین ایلدی سندن برمقدار قرض حسن مبلغ طلبنه کلدم متابعت ایلمش بولندق ترك ایلمك درخاطردر لکن عاقبت امری نه منجر اولمسنی ملاحظه اوزره توقف ایدرم دیدکده کعب رهن طلب ایلدی رفیقی ابو نائله نام صحابی ایله معا دیدیلرکه نه و یرهلم کعب دخی خرملریکزی رهن ایدك دیدی راضی اولمدیلر اولادلرینی استدی اکا دخی رضا گوسترمدیلر سلاحلرینی رهن ایلمکه قرار و یریلوب منافقی الدیلر اول کیجه که تاریخ هجرتك اوچنجی سالنك ربیع الاولنك اون دردنجی کیجه سی ایدی کیدرز دیو تعهد ایلمشلرایدی نصف اللیل اولدقده برمصنع فریاددر اش ایله کعبی خانه سندن نابهنگام دعوت ایلدکلرنده کعب برندن قالقدی مزنیه سی اکا دیدیکه نره یه کیدرسین کعب دیدیکه محمد

وابو نائله بنم سود فرزند اشلرمدر بركونه فريادايلديلر كه بوى خون اشمام ايلدى ديوب طشره چيقدقده درحال كعبى قتل ايدوب حضور همايون نبوى يه سر مقطوعنى ايصال ايلديلر (منقبه) قاضى ناصرالدين ابن عباسدن نقل ايدر معروفدر كه برمنافق ايله بريهودى مخاصمه ايدوب يهودى حق كنديدنده اولديغن فهم ايلمكله حضور سعادتموفورده مرافعه يه رغبت كوستروب لكن منافق راضى اولميوب كعبه واره لم ديرايدى حضور نبوى يه كادكارنده مراد يهودى برحق اولديغى ثابت اولوب بلا تأخير حكم بيورديلر منافق بنه راضى اولميوب جناب عمره واروب مرافعه اولورم ديوب بالآخره يهودى دخى حضور عمرى يه كادكده حكم پيغمبرى يى يهودى تقرير وخصمى دخى اقرار وتصديق ايدوب لكن بن اداى مرام ايده مدم سز برلرى مرافعه ايدلديد كده عمربن خطاب دخى برمقدار سزلر توقف ايدلر برمصلحت ظهور ايلدى شمدى كاورم ديوب خانه لرينه داخل وسيف برحيف قاطع النزاعى اخذ ايليوب كادى ودرحال منافقك ضرب رقبه ايله ربقهٔ حياتدن رقبه سنى فك ايلدى وبيوردىكه حكم پيغمبراحكم الحاكمينه راضى اولميان كمسنه يه بن دعواسنى بويله حكم وفصل ايدرم پس (يريدون ان يتحاكموا الى الطاغوت) كريمه سى نازله اولوب جبريل ديديكه عمرحق ايله باطل ميانى فرق ايلدى ولهذا فاروق ايله تلقيب اولنسون وطاغوت ايله مراد كعب مزبوردركه شارح بخارى بوسياقى تا بيدا ديركه كعبك لقبى طاغوت اليهود ايدى ديومبيدى نقل ايدر

فقالوا الاحمد ذرنا قليلا * فان من النوح لم نشتف

(ذر) دع كبى وزن ومعناده ترك ايله ديمكدركه امر درمصدرى متروكدر (قل الله ثم ذرهم) امثالى آيات كرامده چوقدر (نوح) فتحله ماتم ايچون مرده يى وصف ايله فريادر (لم نشتف) شفا بولمدق ديمكدر (ترجمه) ديديلر احمده بيزى بيزه قو * ايدوب نوحه اوله لم انى واصف

فخلاهمو ثم قال اظعنوا * دحورا على رغمة الانف

(خلا) طلبلرينه مسامحه ايله حاللرى اوزره تخليه ايلدى ديمكدر (اظعنوا) افتحوا وزننده در يعنى نقل ايدلك كوچك آخر يره كيدلك ديمكدركه (يوم ظعنكم ويوم اقامتكم) كريمه سنده مصدرى ظعن وارداولدى (دحور) طرد وابعاد ونفى واجلادر يعنى زجرايله نفى ايلدى (رغمة الانف) ذل وانقياد ديمكدر رغام ترابدر وانف ضمله انفك جمعيدر انلرى كويا برمرتبه ده رذالتله نفى ايلدى كه برونلرينى

بره سورتدی دیمك اداسنی افاده ایدر رغماً الانفه ترذیلده امثالدندر (ترجمه)
بر آزترك ایلیوب طرد ایتدی صکره * که رغم انف ایله هب اولدی راجف

واجلی النضیر الی غربة * وکانوا بدارة ذی زخرف

(نضیر) دن مراد رجالیدر که بنی نضیر خیبر یهودیلرندن برقبیله درکه عربه داخللردر سلسلهٔ نسبلری حضرت هارون علیه السلامه واصل اولور (زخرف) آرایش وزینت حتی مزخرف سخن دیرلر دوزمه وزینتلنمش دیمکدر بونده مزین دار مراددر که انلرك زینتلی خانه لری وار ایدی دیمکدر دارك تأنیثی حقیقی اولیوب منزل اعتباریله صفتی مذکر قیلندی (ترجمه) نضیری غربته نفی ایلدی هم * مزخرف خانه لردن اولدی خالف

الی اذرعات ردافا لهم * علی کل ذی دبرة اعجف

(اذرعات) فتحله وکسر مهملهٔ اولی ایله نفس شامده و یا حورانده برمحلدر نسبتی اذرعی فتح را ایله در اول دیارده جار اولمق محله نسبت اولنور (رداف) راکبك آرقه سنده دابه سنك صاغریسی اوزره راکب اولان کمسنه یه ردیف دینور جمعی رداف ورادف (دبره) قیل وتوی که حیواندن کنایه در (اعجف) جیمله در آرق وزبون مهزول معناسنه (ترجمه) رداتله سورنجه اذرعاته * بری برینه اولدیلر مرادف (منقبه) بنی نضیر مدینه نواحیسندن فرع نام محلده توطن ایلیوب حین هجرتده اهل اسلام و پیغمبر علیه السلام ایله شویله عهد ایلدیلر که انلره اطاعت ایده لر وقطعاً مقابله ومقاتله ایلمیه لر ندن قطع نظر دشمنلرینه دخی امداد ایلمیه لر برزمان مرورنده نقض عهد ایله کعب بن الاشرفی اوچنجی سنهٔ هجریه ده مکه یه ارسال ایدوب بو عهدی انلر ایله عقد ایلدیلر کعب عودت ایلدکده وجه مذکور اوزره ابن مسلمه انی امر نبوی ایله قتل ایلدی پس پیغمبر علیه السلام دردنجی سنه مسجد قبایه واروب نماز گزار اولدیلر بعده بنی نضیره واروب بیوردیلر که بنی عامردن ایکی کمسنه یه بن امان و یردم ایدی انلك دیتنده بکا سزلر اعانت ایدك که عمرو بن امیه بیلمزلك ایله بئر معونه دن عودتنده انلری قتل ایلمشدر دیوب بوسخنی بنی نضیر ظاهراً قبول ایلدیلر اول اثناده عمرو بن جحاش برطاش الوب خانه نك بالاسنه چیقدی که جناب رسولك سر سعادت فرلری اوزره القا وهلاك ایلیه جبریل علیه السلام خبر ویروب بینه مدینهٔ منوره یه عودت بیوردیلر ودرحال بنه ابن مسلمه یی ارسال بیوروب بکا ایمان کتورن امتلك یرلرندن کتسونلر دیو زجرونی ایله فرمان بیوردیلر اون کون مهلت ویرلمشیدی

عبد الله بن ابی سلول انلره دیدیکه بنم ایکی بیك عدد معرکه آرا عسکرم واردر
منزلره امداد ایدرم برلریکزدن غیری محله نقل قیدنده اولمالی وبنی قریظه وغطفان
دخی امداد ایدرلر دیدکده اکا اعتماد اسوی دلجوی نبوی یه خبر براولدیلرکه برلر
ترك دیارا یلمزز هرنه مراد ایدرسن مانع یوقدر جناب سردار اکرم بوخبری استماع
ایلدیکی ساعت تکبیر ایدوب اصحاب کرام ایله انلرك اوزرینه توجه بیوردیلر
وعلم شریفی حضرت حیدر کراره تسلیم ایلدیلر انلر قلعه لرینه کیروب برمقدار
مقاومت ایلدکده کوردیلرکه امداد ظهور ایلمدی تکرار مراجعت ونقل مکانه
رخصت کوستردیلر ابن مسلمه طرف همایوندن تعیین اولنوب التیوز عدد دوه یه
زنان واولاد واموالرین تحمیل ایلیوب سلاحلرندن غیری اشیالرینه اوج
کمسنه یه بردوه تعیین اولنوب بررطنوم صو وماعدا اشیا تحمیل اولندی بقیة
اشیالری غنیمت قالدی اذرعات واریحا نام محللره انتقال ایلدیلر وانلردن ابی الحقیق
وحیی بن احطب دائره سیله آیریلوب خیبره روانه اولدیلر اشته خندق غزاسنه
سبب بو ماده ایدوکی حرف البادة افاده اولنمشدر (نطق آخر)

یالهف نفس علی الغطریف * المدعی البأس وبذل الریف

(غطریف) کسر معجمه ومهمله لرله در جشم الکندی نام کمسنه نك اوغلیدر
وجشم یمنده برقبیله نك رئیسیدرکه پدری اسمی نوردر (بأس) شدت حرب
(ریف) مزرعه وبوللق واوجوزلق اولان یر (ترجمه) دریغا شان غطریفه
اولنجه داخل اشراف * ایدردی بذل مال وبأس وشدت ایله هردم لاف

افلت من ضرب له خفیف * غیر کریم الجد ام طریف

(افلت) اکرم وزننده درخلاص بولدی وایلدی دخی دینور متعدی ولازم اولور
(طریف) مهمله ایله درجد اعلاسنه وارنجه اولان اجدادی کثیر اولان کمسنه در
(ترجمه) انك ضرب خفیفندن خلاص ایتدی مکر کیم بر * کریم الجد دکل برکسنه
یاخود اوله چوق اطراف (نطق دیکر)

یا حبذا سیف بارض الکوفه * ارض لنا مألوفة معروفه

(سیف) کسر ایله لب دریادر (کوفه) برشهردرکه حضرت عمر امریله
سعد بن ابی وقاص بنا ایلمشیدی حالا خرابدر وحضرت مرتضی اواخر عمرنده
انده توطن ایدوب شهادتی دخی انده واقعدر (مألوفه) الفت اولنمش یعنی
دوستلر پیدا اولمش دیمکدر (معروفه) زمخشری فایقده رایحهٔ طیبه صاحبی
دیمشدرکه عرف رایحه معناسنه در (عرفها لهم) طیبها ایله تفسیر اولندی

(ترجمه) نه خوش قلبه صفابخش اولور ارض ساحل کوفه * زمیننده اولور بس الفت ابادم بنم معروف

يطرقها جمالنا المعلوفه * عمی صباحا واسلمی مألوفه

(جمال) کاب وزننده جملك جمعیدر (معلوفه) علفلنمش یعنی بولاف ویرلمش (عمی) کسر ایله مخاطبه در ارضه خطابدر (عم صباحا) کلمهٔ تحیه در کویا نعمدن نون محذوفدر اکل دن امر نده کل وورث دن رث دیدکاری کبی (اسلمی) سلامت اول دیمکدر (ترجمه) کاوب کیجه کیدر کوندز علفزاره کاشترلر * بوله لر نعمت صبحی سلامتله اولوب مألوف

(القاف)

اغن عن المخلوق بالخالق * تغن عن الكاذب بالصادق

(اغن) کسر ایله دردنجی بابدن امر در غنی یعنی مستغنی اول (تغن) امرك جوابیدر (ترجمه) غنی اول جله مخلوقدن سکا کافیدر اول خالق * غنی اولمش اولورسین کاذبك شرنده باصادق (منقبه) حضرت حفید سعید حسین شهید جنابلرینك بروقت مضایقه‌ده بوننده اولاد واحبابی جمع اولوب دیدیلرکه معاویه خاندان نبوی به خدمتله سرفرو ایتدرمکه بهانه استر بومضایقه برای مصلحت مناسب اولان برطریقله اشراب اولنسه تحقیق بودیونی ادا ایدردی دیدکلرنده جوابنده قول مخلوقدن استرزاق ایلمك لایق اولمز عبدك حالنی خالق عبددن خوش بیلوردیدی ینه ابرام ایلدکلرنده برمکتوب یازك صباح اولدقده مهرلرز ارسال اولنور دیو بیوردیلر معتادلری اوزره سحری حرم محترملرندن طشره چیقوب بر کاغد کتوردیلر و بیوردیلرکه پدرم حضرت حیدر علیه الرضوان الاکبر جنابلرینك خطیله بو کاغدی بولدم مطالعه وقرآءت ایدك دیدکده کوردیلر که بودرت بیت یازلمش پس تحریر ورقچه‌دن فارغ اولدیلر (فائده) دین اداسی نیازنده صباح نمازنده مأثور اولان تسبیح مجربدر لکن بو صلاة شریفه دخی اکسیر اعظمدر دیو مترجمدر (اللهم صل علی سیدنا محمد وعلی آل سیدنا محمد صلاة تکرم بها مثواه وتشرف بها عقباه وتبلغ بها یوم القیامة مناه ورضاه هذه الصلاة تعظیما لحقك یا محمد صلی الله علیك وعلی آلك واصحابك وعلی جمیع الانبیاء والمرسلین

فاسترزق الرحمن من فضله * فليس غير الله بالرزاق

(استرزق) امر در رزقی طلبکار اول دیمك (رحمن) اسماء حسنادندر دنیاده

عباده زیاده مرحمتلی دیمکدر محله مناسب اولان اسمادندر الفی شیطان سرقه ایلدی دیو اثروارد اولمشدر کویا انکله رحمت رحمانیه مداخله ایلمك هواسنده در وآی اول کمسنه یه که برمندن ماعدا یدنده مال مسروق بولنه (ترجمه) خدانك فضل والطفندن طلب قیل رزقکی انجق * که انك غیریسی جاشا دکلدر قوللره رازق

من ظن ان الرزق فی کفه * فلیس بالرحمن بالواثق

(واثق) اعتماد ایدیجی (ترجمه) شوکیم ظن ایلیه رزقی اوله دستنده مخلوقك * دکلدر اول کمسنه خالق رزاقنه واثق

اوقال ان الناس یغنونی * زلت به النعلان من حالق

(یغنون) بنی غنی ایدرلر دیمکدر افعالدن مضارعك جمعی (زلت) قایدی وسورجدی دیمك ماضینك مؤنثی (نعلان) فاعلیدر تثنیه در مفردی نعل کبی معروفدر پاپوش دیدکلری اباق قابیدرکه مداس حذا مکعب قسوب عربی اسملرندندر * وفارسیده پالیك شم پای افزار پاراز کیوه کفش دخی دیرلر * پاپوشجی یه مداس وکوشدیزور (حالق) مهمله ایله بیوك طاغ جبل عظیم معناسنه (یعنی) اکرناس بنی غنی ایدرلر دیو اعتقاد ایلدیسه معنوی وباطنی برخطا ایلش اولورکه نعوذ بالله فساد عقیده صاحبی اولوب اکرظاهرده تمثیل اولنسه کویا برجبل شامخده ایاغنك پاپوشلری طوتمیوب قایوب اول سببدن طاغدن اشاغی دوشن کمسنه یه بکزرکه بردخی نجات احتمالی قالمزدیمکدرکه بو امیدو اعتقاد ایله اتصاف هیئت معقوله سنی پاپوش لابس اولدیغی حالده برمتین طاغ اوزره بولنمق هیئت محسوسه سنه تشبیه ایله استعارهٔ تمثیلیه ترتیب اولنمق ممکندرکه اول سقوطه کویا وخامت اخرویه سی مشابه اولور پس مؤمنه لایق اولان بودرکه اعتقاد حقانیی جبل شامخ بیلوب انده محکم طوروب متانت اوزره سراء وضراء مزلقه لری وقوعنده زلهٔ قدم یعنی عقایدنده حقیقی مظهر عدم اولمغله عقباده دخی ابدی مورد غم وموجب الم اولمیه اکربالضروره سببه تشبث ایدرسه دخی مسبب الاسبابی قطعا توجهندن منفك ایلمیوب مانع ومعطی رازق حقیقی یی توحید ایله تبعید شرکا ایلیه زیرا خرقه ایله لقمه دن دخی فراغله امر بوقدر وبلکه خانهٔ بیت برحجره سکنی دخی لازمدر معمور الدارین اولمق جمله نك مطلوبیدر (هب لی ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی) قائلی پیغمبردر حرف راده * رب فی دیناه موفورة *

يتنده بو بحثه دائرا قوال كثيره يازلمشيدى (ترجمه) ياخود برسه
بنى بوخلق غنى وبى نيازايلر* ايكى اياغنى بردن سور جراول كستاخ اولورفاسق

(نطق ديكر) لو كان بالحيل الغنى لوجدتنى * بنجوم اقطار السماء تعلقى
(اقطار) قطرك جمعيدر كنارلر معناسنه (تعلق) يايشمقدر ياء متكلمدن بدلدر
(ترجمه) اكرحيله غنايى ايتسه تحصيل * سماده نجمه ايلردم تعلق

لكن من رزق الحجى حرم الغنى * ضدان مفترقان اى تفرق
(حيله) چاره در (حجى) تقديم مهمله وكسر وقصرايله عقلدركه خرد فارسيسيدر
(مألى) عاقل وذكى ده هرنقدركه عقل وذكا زياده اولورسه اولقدر محروم غنا
اولور بو برلرينك ضدلريدر ديمكدر بو بحثه دائر كلام حرف راده (ع) لم يرزقوها
بعقل حين مارزقوا * يتنده كچمشدر (ترجمه) ولى عاقل غنادن اولدى
محروم * دوضد جمع اولمزايلرلر تفرق (نطق آخر)

رضيت بما قسم الله لى * وفوضت امرى الى خالقى
(ترجمه) بن اولدم قسمت مولايه راضى * بنم كارمده ناظردر اوخلاق

لقد احسن الله فيما مضى * كذلك يحسن فيما بقى
(ترجمه) ازلدن ايلمشدر ربم احسان * ابد ايلرينه لطفن اورزاق (نطق ديكر)

علمى معى اينما قد كنت يتبعنى * قلبى وعاءله لاجوف صندوق
(جوف) بوش ظرفك درونى هرنه اولورسه مطلقدر (صندوق) ضمله درفارسيدن
معربدركه معربات نهاليه ده مسطوردر اصلى زندوك ايدى ديديلر بو بيتك
مفهومى مفتى الثقلين احمد بن كمال باشانك بورباعيسى مألنه ملايمدر * برسوزمى
وارجهانده كه اول نطق حق دكل * كوشن ايتمين بونكته يى جدا قولاق دكل *
جمع كتبله رفع حجب ممكن اولمدى * بيلدمكه علم بيلمك ايش اوقومق دكل جامع
الحروف فقيرك بدرم مرحوم حين تعليمنده هرماده يى حفظه ترغيب ايدوب
محلنه مراجعتله جوابه رضا ويرمزدى اكر حمامده سؤال ايلسه لر كتاب كلمز
وياالدن چيقر مستحضراول ديو نصيحت ايدرلردى رحمة الله عليه (ترجمه)
معيت اوزره در علم بنمله * درونم جايدر ظن ايتمه صندوق

ان كنت فى البيت كان العلم فيه معى * او كنت فى السوق كان العلم فى السوق
(ترجمه) اكر بيتمده اولسم بيله درعلم * زقاقده اولسم اولمز بنه مفروق

(نطق اخر) ارى الدنيا ستؤذن بانطلاق * مشمرة على قدم وساق
(انطلاق) كيتمك همزه سى وصليه در (مشمرة) تفعيلدن مفعولدر حاضرلنمش

ودامن درميان ايلمش ديمكدركه بركمسنه برايشه شروع ايلسه تشمير ساق ايلدى
دبرلر معتاد ديار روم اوزره بالدرلرينى صغبادى وآجدى دامن درميان ايلدى
ديملك اولور بعض دياررده ارسال اذيال يعنى انكلرينى آشاغى اياغى اوزره
صاليويرولر پس تشمير لفظى اضدادن ويا ايكى معناده لغت مشترك اولور
وثبه كبى كه اوتورمق وقالقمق معناسنه دخى كاور حاصلى مشمرة مهياة معناسنه
دنيادن حالدر (قدم) اياق (ساق) بالدر ايكيسيدخى انسانده جفت اولمغله
مؤنثات سماعيه دن عدّ اولنمشدركه بالاده يازلمشدر (ترجمه) كوردم
دهرى قريبا كوستره اول انطلاق * اول تدارك اوزره حالا ايلمش تشمير ساق

فلا الدنيا بباقية لحى * ولا حى على الدنيا بباق

حى) دبرى كه ميت مقابليدر زنده كبى (باق) اصلنده باقى درجاره دخولىله
اخرينه كسره كلوب حذفله دفع ثقلت اولنمق اجتماع ساكنين ظهورينه سبب
اولمغله يادخى حذف اولنوب تنوين قافيه لاحق اولدى (وماعندالله باق) كبى
لكن براى قافيه بنسه اشباع اولنوب ياء ملفوظى پيدا اولور (ترجمه)
پس جهان باقى دكلدر زنده يه كه فوت اولوره زنده ده دهره دكل باقى اول
عارف خيره باق (نطق ديكر)

اف على الدنيا واسبابها * فانها للحزن مخلوقه

(اف) آيت كريمه لرده وارد اولمشدر اظهار نفرت واستكراه ايچون موضوع
برلفظدر صاحب صحاح اخفشدن التى لغت ايراد ايدر جمله سنده همزهٔ مضمومه
وفا مشدده درا وچى مبنى واوچى معربدركه تنوين لاحق اولور صورتلرى بودر
اف اف اف اف افا اف (ترجمه) جهانه يوف انك اسبابنه اف *
كه دار پر تأسف اولمش الحق

همومها ماتنقضى ساعة * عن ملك فيها وعن سوقه

(هموم) جمعدر مفردى هم وزن ومعناده غم كه طاسه در هم ماضيده وغم
مستقبلده زبانزد رونيچه لرعكس ايدرلر فرقلرى قليلدر (ملك) فتحله پادشاهدر
(سوقه) رعايا زيردستان معناسنه دراهل سوق ديمكدر (ترجمه) هموى
بردم آرام ايلمز هيچ * كدا شاه ايله يكسان دل اولورشق (نطق ديكر)

تغربت اسأل من عن لى * من الناس هل من صديق صدوق

(تغربت) تقديم مجمه ايله دربن بعيد اولدم يعنى غربتده دوراد ورسياحت ايلدم
كزدم (عن) عارض اولدى يعنى راست كلدى ديملك (صديق) فعيل (وصدوق)

فعول صیغه لریله صدق ماده سندن صادق معناسنده مبالغه در بری ظاهری وبری باطنی صداقته صرف اولنور یاخود صدیق مطلقا دوستلقده صادق معناسنه اولوب صدوق اکا صفت اولور (ترجمه) کزدب غربتده صوردم هرکسه بن * جهانده وارمیدر بریار صادق

فقالوا عز یران لا یوجدان * صدیق صدوق وبیض الانوق

(یوجدان) لفظندن نون تثنیه نك سقوطی دخی جائزدر (بیض) فتحله جنس وواحدی تاایله بیضه بیرطه درخایه فارسیسیدر ایکی معنایه که خصیه یه دخی اطلاق اولنور بونده ایکیسی دخی معنیدراردر (فائده) بیرطه نك بیاضنه ماح وصاریسنه مح دینور مهمله لرایله درایچنده اولان زاره غرقی وقبوغنه کرفی وقیض وخرشاه دخی دیرلر وبیضه کبی (خایه) دخی اسمیدر فارسیده مرغانه ومرغه درولسان ضیباده بیضه یه خوقه دیمشلردر وقایغانه یه عجمه دیرلر ترکیسی فارسیسی اولان خایکینسه دن غلطدر بیض الدیك برکره اولوب ثانیسی اولمیان امرده ضرب اولنور مثلدر زیراخروس عمرنده برکره بیرطه لر وبودخی غریبدرکه دوه قوشی خط راست اوزره اوتوز بیرطه براغوررولهذا ارککنه ابوثلاثین کنیه سی اطلاق ایدرلر (انوق) فتحله قارتال که دال واستهروش واستخوان رند دخی دینور رخمه کبی بیض الانوق ضرب اولنسان امثال عربیه دندرکه بولنمز عدیم الوجود اولان نسنه یه اطلاق وتمثیل ایدرلر (اعز من بیض الانوق) دیرلر مراد قرتال بیرطه سنی ستروا خفا ایلمکده اهتمام ایدر وصرب یرلره واروصاقلرانکیچون کورنمزبولنمز پس عزنده ضرب بدن اولمشدرکه نایابدر دیمکدر وخایه معناسی مختار اولدیغنه کوره جواز وجدانی اولمیان شیده زبانزد اولور کورلمك احتمالی یوق زیراخایه سنك هنوز وجودی ماده اولمسیله محالدرحتی آخر جنسله جفت اولور ارککی یوقدر دخی دیمشلردر اولسه دخی طیورلك خایه دارلرندن دکلدر وقوشده خایه اولمزماشیه یه خاصدر دیدیلر حاصلی عزت صدوق بورتبه ده درکه عدیلی بیض انوقدر وبومعنایی اخلاق صاحبی حناوی زاده دخی نظمه کتوروب دیمشدر * علی صقین یا کیلوب دیمه ثابت اولمشدر * فلان ایله ارامزده هزار حق حقوق * ایکی مشابهی واز کیمیا وعنقانك * بربسی یار موافق بری صدیق صدوق (ترجمه) دیدیلر ایکی شی یوق بیری قرتال * بیرطه سی بری یار موافق (نطق دیکر)

تراب علی رأس الزمان فانه * زمان عقوق لازمان حقوق

(عقوق)

(عقوق) عدم اطاعتدر فی الاصل ولدك والدینه عصیانی معناسنه در (فائده) تراب علی الرأس كه طپراق باشه دیمكدر السنهٔ ثلاثه ده مشهور امثالدندر موتدن كنایتدر توبخده زبانزددر حتی هلالی اوزبكی وصف علوی بی جامع نعت شریفده دیمش محمد عربی آب روی هردو سراست * كسیكه خاك درش نیست خاك بر سر او * شنیده ام كه تكلم نمود همچو مسیح * بدین حدیث لب لعل روح پرور او * كه من مدینهٔ علمم علی درست مرا * عجب خجسته حدیثست من سك در او * عربیده استاذ دیمش (علی الصفاء عفاء لقد فدا الفدا * محالك عفو حبیب ولو عفالك عفا (عفاء) ممدود تراب معناسنه در (ترجمه) زمانه باشنه طپراق دیسم اولومی عجب * زمان جور وجفادر دكل زمان حقوق

فكل رفیق فیه غیر موافق * وكل صدیق فیه غیر صدوق

(ترجمه) اودمده سنده رفیق موافق ایتمه امید * بولنمز اولدی چو دور زمانده یار صدوق (قطعق آخر)

ما من صدیق وان تمت صداقته * یوما بانجح فی الحاجات من طبق

بو شعر عبیدة بن بریده یه خطابا صادر اولمشدر (ان) وصلیه در (انجح) تقدیم جمله افعل تفضیل كه حاجتلره ظفر بولان كشی (طبق) بونده جماعت معناسنه (ترجمه) حاجتی حاصل ده اولسه یعنی سندن بر كسلك * یینه بر كون اولمیه نسوان وش یار صدیق

اذا تلثم بالمندیل منطلقا * لم یخش صولة بواب ولا غلق

(تلثم) تكلم وزننده یاشمقلندی دیمك (مندیل) یاغلق وبونده یاشمق یری لثام ونقاب كبی (صوله) حمله (بواب) دربان یعنی قپوجی (غلق) قپونك كلیدی ویا دموری وطرقامی جنبه وزرفین كبی (ترجمه) كیم اویاشمق طوتسه یعنی كاری بتسه طوربه یوب * مانع اولمز حملهٔ دربان وقفل اولوز طلیق

لا تكذبن فان الناس قد خلقوا * لرغبة یكرمون الناس اوفرق

(رغبت) میل معناسنه در لكن بونده امید ومطلوب دیمكدر (فرق) خوف (ومأل بیت) تركیده معروف لفظدر كه زمانه رجالی یا اومدیغنه ویاقورقدیغنه اكرام والتفات ایدرلر دینور (ترجمه) بونی تكذیب ایتمه بو طبع اوزره مجبول اولدی خلق * قورخودن اكرام ایدر یا مطلبی وارای شفیق (بیت)

ما تركت بدر لنا صدیقا * ولا لنا من خلفنا طریقا

(بدر) محل غزاده بر قیونك نامیدر پس مؤنث اولور واكرچه بونده بدری

تخصیص ایلدی مراد مجموع غزوات نبویه درزیرا بدر بزم اصدا غزی تلف ایلدی
دیمك عبندرکه اندہ یکرمی شهید بوقدر لکن ابتداء غزوات اولمغله جمله
مجاهداندن کنایه در (لازمه) جمله غزوات نبویه اصح قوله اوزره یکرمی بش
اولوب اون غزاده بالذات جهاده شروع بیوروب ماعداده مباشرت واقع اولمدی
اول عشرہ نك بری واولی بدر کبرادر واحد وبنی المصطلق وبنی قریظه وخندق
وخیبر وفتح مکه وحنین وطائف وغابه (ترجمه) بزه غزای بدرهیچ
قومادی یار صدیق * قفاده قالمدی سیران ایچون هیچ امن طریق (نطق)

دونکها مترعة دهاقا * کأسا زعافا مزجت زعاقا

بوشعر موسی بن حارم عکی یه خطا یاوارد اولمشدر (دونك) اسماء افعالدندر خذ
فعلنك اسمیدر (ها) ضمیری کأسه راجعدر (مترع) افعالدن مفعولدر مملو
معناسنه (دهاق) کبی که معناده تأکید اولور (کأس) مؤنث سماعیدر
مؤنثات سابقا تعداد اولنمشدر حتی ایت کریمه ده (کأسا من معین بیضاء)
وارد اولدی بیضاء ایضك مؤنثیدر (زعاف) معجمه مقدمه نك ضمیله وفا ایله
سم قاتلدرکه سریع التأثیر اوله ومطلقا قاتل معناسنه دخی کلورکه زای هوزله
دخی لغتدر (وزعاق) ضم زای وقاف ایله زیاده طوزلی صو (ترجمه)
ال تناول ایله کیم بوطولو جام * زهر قاتلدر دخی آب زعاق

انا القوم ماتری مالاقنا * اقدها ماواقط ساقا

(اقد) طولانی کسمرم دیمك (هام) باش دپه سی تارك کبی (اقط) عرضانی کسمرم
معناسنه (ساق) بالدردر ایکیسیدخی باب اولدندر * یعنی اثنای مقاتلهده
هرنه طریقله اقتضا ایدرسه قطع وکسر وشق وسائر قولایمزه کان حرکتله دشمنی
دفع وزدوردفع وهلاك ایدرزدیمك اوله (ترجمه) بزملاقی اولانه هیچ باقیوب *
هرنه اوله قطع ایدرز باش آیاق (بیت)

اری حربا مغیبة وسلما * وعهدالیس بالعهد الوثیق

(سلم) سلامت که (انا سلم لمن سالمنی) دیمشلردر وصلح معناسنه دخی کلور (وثیق)
معتمد ثقه کبی (منقبه) حضرت ناظم دیوان کرار صحابیان چارم خلفای کرام
کرم الله وجهه ورضی عنهم العلام جنابلری صفین مقابله سندن مقدم حدیث
ابن راشد نام کمسنه یی اهواز امیری ایدوب ارسال ایلمشیدی حضرت حیدرك
رجعتنده تمرد وکردن اطاعتنه طوق اهانت وخیانت بند ایلمکله معقل بن قیس
ریاحی امیر تعیین اولنوب برمقدار عسکر ایله واروب مقابله ومقاتله وغلبه

وقتل ایلدکده دائره سی اسیر قیلندی * مصقلة بن هبیرهٔ شیبانی دخی اهوازده عامل ایدی مصقله رجا ایدوب اول اسرایرینه فدا عرض ایلدکارنده فدالرینی وکندیلرینی دخی حضور حضرت مرتضایه احضار ایلدی بشیوز بیك درهم فدایه قرار ویرلدکده اول اسرایه رها ویرلدی انلر دیارلرینه راهی اولدقلرندن برقاج کون مرورنده مبلغی تسلیمدن مقدم مصقله دخی فرار ایلدی بصره یه واردقده معقل بو ماده یی بصره امیری اولان عباس بن عبدالله طرفنه یازمشیدی حضرت امیر طرفندن مبلغی طلبکار اولدقده ینه حضرت مرتضا ‌ ‌یمنه کیران ویوز بیك درهم تحت الحساب تسلیم وکیجه اندن دخی شامه فرار معاویه بن ابی سفیان یاننده قرار ایلدی * پس حضرت امیرانك طغیاننه بناء فرمان ایدوب خانه سنی هدم ایلدیلر برادری نعیم بن هبیره برایکی بیت ایله اکا نوبیخ ویرقاج درهم ایچون دنیا وعقبا کی درهم وخراب ایلدك دیدی منزلی اثنای هدمده خانه سندن سلاح وآلات حرب ظهور ایدوب طغیاننه استدلال اولندقده حضرت امیر بو بیتی انشاد وتقریر بیورمشلردر (ترجمه) عالم غیب ایچره کوردم جنك وصلح وعهدی بن * لکن اول عهد منقوردر دکل عهد وثیق

(بیت آخر) اری امراً انتقض عروتاه * وحبلا لیس بالحبل الوثیق

اکرچه بو بیتی بشقه اولمق اوزره اشارت ایدرلر لکن سابقه ثانی اولمغه مانع کورنمز (تنقض) تفعلدن ماضیدر قرلدی وقوبدی دیمك (عروه) قولب که کوشه دیرلر فی الاصل تکمه ایلکیدر (ترجمه) کارنا هموراری کوردم قولبی اولمشدر شکست * هم دخی حبلی انك اصلا دکل حبل وثیق (نطق)

سمعتك تبنی مسجدا من جبایة * وانت بحمدالله غیر موفق

بو شعر شامده معاویه نك مسجد بناسی خبر ویردکارنده لسانلرندن جریان ایلمشدر (جبایت) جابیلك که باکاری وبونده خراجیلق مراددر که بیت المالدر (ترجمه) ایشتدمکه جبایتدن بنای مسجد ایتدك * بحمدالله که خیراته سن اولمزسین موفق

کطعمة الرمان ممازنت به * جرت مثلا للخائن المتصدق

(معطیه) دخی نسخه در (رمان) انار دیدکاری میوه در (من اکل الرمان انار قلبه الدیان) دیمشلردر (زنت) زنا ایلدی دیمکدر عقد شرعی بولنمدین واقع اولان وطیدر (متصدق) تفعل بابندن فاعلدر زنا فله صدقه ویرن کمسنه در ومصرع اول بدلی (ع) کمنفقة الاموال من کسب فرجها * دخی نسخه در وبو نسخه ده بیت ثالث

بوقدر مورد مثل بودركه برخاتون زنادن حاصل ایلدیکی اقچه ایله ناراوب فقرایه بخش ایدرمش ویا اقچه ویرمش حتی خاین خیانتندن اولان محصولندن صدقه ویردکده (لاتزن ولاتتصدق) دیرلرکه کلور یعنی خیانت حرام قطعی وصدقه نافله درنافله حرامه مقابل اولسه دخی فائده سی مکر نقصانی فسق اوله نه مؤاخذهٔ اخرویه درکاردر (ترجمه) مثالکدر سنك شول فاسقه عورتکه هردم زنا ایدوب دخی رمان ایله ایده تصدق

فقال لها اهل البصيرة والتقى * لك الويل لاتزنی ولاتتصدقی

(لك) کسرایله لهانك مرجع ضمیرندن عبارتدر لاتزنین لاتتصدقین مفرد مخاطبه اولوب امرینه جزملك علامتی نونلرك سقوطیدر اگرچه خاین متصدق تعبیرینه نظرله مذکرلراولمق جائزایدی لکن امثال تغییراولنمدیغندن قطع نظر لها ضمیری تأنیث اقتضا ایلدی (ترجمه) بومعنی خائن بخشنده یه ضرب مثلدر * سکاوآی ای خبیث ایتمه زنا ایتمه تصدق

(الکاف)

العجز عن درك الادراك ادراك * والبحث عن سر ذات السر اشراك

(بوبیت) صدیق اکبرك اشعارندن اولوب تضمین طریقله تذییل اولندیغی فواتحده مصرحدر (درك) سکون ایله دخی لغتدر کرش اوجنده اولان حلقه که یای باشنه کچورررلر واورغان صویه دکسون دیواوجنه باغلدقلری قصه ایپ که برطرفنی قوغه یه ربط ایدرلر اصل اورغان صویه واصل اولمیوب اول ایپ صویی ادراك ایلدکله اکا درك تسمیه ایلدیلرکه کویامدرك وبلکه عین درك اوله مرتبهٔ وصول ووجوده واصل اولمقدن عجز درجه سی همان وصولدر دیدیلر نکته سنه ایمادر (مهمه) معلوم اولسونکه انسان مادامکه حدوث ایله متصفدر ذات قدیم تعالی نك ادراکی (ع) فدع عنك بحرا ضل فیه السوابح * مألنجه امکانده دکلدرکه بیوررر (لاتدرکه الابصار) مکرکه قابلیت عنایت محض اوله انده دخی دیدهٔ قلب ایله ویدوون احاطة مقتضای حال شهوددر دیدیلرکه (لایزال عبدی یتقرب الیّ) حدیث قدسیسی فی الجمله انی افاضه ایدر صوفیهٔ کرام دیرلرکه ذات بحت وغیب هویت کذا اشارات وعبارات تدن معرا وقیودو اعتبارا تدن مبرادر انی بیواسطهٔ اسما وصفات وصل عریانی طریقیله کورملك محالدر (لایحیطون به علما) بس کمال رأفت ومرحمتی واسطه سیله انلری کندی ذات لطیفنده تأمل وتفکردن تحذیر یدوب (ویحذرکم الله نفسه والله رؤف بالعباد) بیورر واثرده دخی (لاتفکروا

فی ذات الله) ابن عباس روایتیله وارد اولمشدر عنقا شکار کس نشود دام بازچین
کانجا همیشه باد بدستست دام را * اشته تعلیما للادب (ماعرفناك حق معرفتك)
دخی بیورلدی و بنه اثرده کلدیکی اوزره خالق تعالیدن ابصار محجوب
اولدقلری کبی عقول دخی محجوبلردر که (کل ماخطر ببالك فالله وراء ذلك)
دیمشلردر وملاء اعلی اربابی دخی انسان کبی طالبان وصال خدا عزوجلدر
فرعون بیعون * ومارب العالمین * دیوب کنه ذاتدن سؤال ایلمشکن ذکر صفات
ایله مجاب اولدی که اسلوب حکیمدر اما مجالی ومرایاده ذات متعالینك ظهور
نوری اعتباریله ادراك کنه انسانك مجالی امکانده در که حضرت ناظم بیورر
(لم اعبد ربا لم اره) ظهوری پرده اولمشدر ظهوره کوزی اولان دلیل استرمی نوره
واهذا صدیق اکبر حضرتلری (مارأیت شیأ الا ورأیت الله قبله) دیوب مؤثردن
اثره منتقل اولمشدر پس بو بیتك مفهومی جمله یه ناظردر که مقام عجز اهل کمالك
مختارلری اولان تسلیم کالی مرتبه سیدر (لا اله الا الله اشراك) حق تعالی یه
برنسنه یی شریك ایلمکدر یعنی ذات تعالی یه متعلق اسراری جستجو ایله قیل وقال
وجدال * واحد تعالی یه ماسوایی موجودینده شریك قیلمقدر (لا موجود الا الله
(ترجمه) خدایی اکلامقدن عاجز اولمق اولدی ادراك * دخی بحث ایلمك اول
سر ذاتدن عین اشراك

وفی سرائر همات الوری هم * عن ذی النهی عجزت جن واملاك

(سرائر) جمعدر مفردی سر یره کزلی یعنی برکمسنه کندیدن غیریدن کتم ایلدیکی
امر (همات وهم) همت لفظنك جمعلریدر لغتده قصد وعزیمتدر (نهی) ضمله
نهیه نك مفرد جمعیدر عقل معناسنه پس ذوی النهی کرك ایدی وزن ایچون
ذی مفرد ایراد اولندی (جن) پری (املاك) ملکك جمعیدر فرشتکان دیمکدر
(مطلب) ارباب نها یعنی ذوی العقولدن مراد خلان الله اولان انبیا
واولیادر که انلر افضل ماسوا اولمغله دارینده اهل تصرفلردر که ابن نحوی (فرج
بعد الشده) نام معروف قصیده ده بیورر * وخیار الناس هداتهم * وسواهم
من همج الهمج * متکلمین دیمشلردر که نبی انساندر که حق تعالی بنده لرینه
متعلق امور واحکامی اکا وحی ایدوب اودخی حسب الامر تبلیغ ایلمك ایچون
نبوتله شرفیاب قیلمشدر ورسول دخی انبیادن صاحب کتاب ویاخود شریعت
سابقه دن بعض احکامی نسخله مأمور اوله واولو العزم اول رسولدر که تبلیغ
رسالتدنصکره قتال اهل عناد ایله جهاده مأذون اوله صوفیهٔ کرام نبوتی

تقسيمده ديديلرکه اکر رياست شريعتله مأمور ايسه نبوتی تشريعيه در
واکر دکل ايسه تعريفيه در (لازمه) خارق عاده اولان امرکه عادتا انساندن
کندی اراده سيله صدوری محال اوله صادر اولدقده اکر نبوت دعواسنه که
تحديدر مقارن ايسه معجزه در انکله ناسی عاجز ايدوب دعوت توحيد ايدر
واکر تحديسی اولميوب بلکه برشريعته انقياد ايله ظهور ايدرسه اکا کرامت ديرلر
يعنی من طرف الله اول کمسنه يه اکرامدرکه ولی الله يدنده صادر اولور واحيانا
نفوس قريه اصحابندن دخی بحسب الفطره صادر اولور نبی وولی دخی دکل بلکه
صلحادن دخی دکلدر * مولانا تفتازانی شرح مقاصدده ديرکه نفوس ناطقه
برامر غريب احداث ايلمکده اعمال مخصوصه دن بری من اوله سندن استعانت
ايدرسه سحردر اجزاسی کفردر لکن تعلمی مباحدر دفع صائل ايچون که
(عرفت الشر لا للشر) قبيلندن اولور ياخود اول امر غريبی اظهارده بعض
روحانيات تقويتنه مستند اولورسه (عزايمدر) اوفاق کبی ويا اجرام فلکيه
تقويتيله اظهار ايدرسه دعوت کواکبدر وياخود قوای سماويه وارضيه اعانتيله
صادر اولورسه طلسماتدر وياخواص عنصريه اجراسيله کوسترسه نيرنجات
ديرلرکه نيرنکدن معربدر ونسب رياضيه ايله ارائت ايدرسه حيل ديرلر حاصل
کلام عند اهل السنه کرامات اوليا حقدر معتزله انکار ايدرلر انلردن دخی ابو
الحسين بصری اقرار ايدر بعض صوفيه ديرلرکه امور مستقبله دن خبر وطی
زمان ومکان کبی افعال فرشتکان وجنيان خواصندندر انساندن صدوری
انلرک اعانتلريله واقعدر اما جن ضمائره مطلع وخواطره واقف اوله من وملک
وملکوتده احيا واماته کبی تصرفاته قادر دکللردر اول مقوله امور واخراج
محبوس ومريدی عالم ملکوته ايصال وادخال مرتبهٔ الهيه خواصندندر
انساندن صدوری انساندن قرينده دون اولان جن اعانتيله وجود بولمز بلکه
قوت قدسيهٔ ربانيه ايله حاصل اولور (فائده) هر پيغمبرک معجزه سی قومنک غالب
حاللرينه کوره ظهور ايدر مثلا قوم کليم الله ده سحر وامم کلمة الله ده طب وزمرهٔ
داوديه ده موسيقی وخير الامم اولان امت مرحومه ده فصاحت وبلاغت معروف
وانشاد اشعار ونظم ونثر ميانلرنده احسن کار ايدی حتی سبعهٔ معلقه کعبهٔ
مکرمه يه دعوای بلاغتله آويزه قيلنديغی ايامده نبوت خاتميت سائر معجزاتدن
ماعدا اجل معجزات اولان کتاب کريم وکلام قديم الله دخی تأييد وتقويت بولدی
انبيا واوليانک کماللری مبدأ ومعاد ماسوايه وضابطهٔ امور نظاميهٔ دنيايه

واعمال

واعمال بشریه نك برزخده اولان صور متمثله سنه مطلعلردر عوام ناسك خوابده
واقع اولان حالاتنه انلر بیدار ایكن واقفلردر وبعنایة الله تعالی اجسام آسمانی
واجرام زمینی ده تصرفه قادرلردر جناب خلیل آتشده (یانار كونی برداوسلاما)
منطوقنجه تصرف ایدوب حضرت كلیم آبده وزمینده اجرای قدرت ایلدی كه
(اضرب بعصاك البحر فانفلق) ودخی (اضرب بعصاك الحجر فانفجرت) بیورلدی
وجناب امین الله هواده حكومت ایدوب (ولسلیمان الریح) وارد اولدی
وحضرت خلیفة الله معدنده متصرف اولدیكه (النا له الحدید) كریمه سیله
ثبوت یافته در وخدمت مریمیدنده نبات كه جذع نخله در تهز برایله رطب جنی
تساقط ایلیوب اطاعت بدیدار اولدی وانك ولید سعیدی حیوانده اعلان
قدرت اعجاز بیوروب (كونوا قردة خاسئین) یعنی بعید ومطرود اولدیغكز حالده
مهزل میمونلر اولك نطقیله اول حیوان صورتنه نسخ ومسخ اولندیلر جناب بدر
آسمان صفحهٔ رسالت معجز نمای دوحهٔ نبوت مخاطب خطاب پنج قل * فاتحهٔ
ختمیت آرای سلسلهٔ رسل علیه وعلی آله صلوات الكل حضرتلری دخی آسمانده
(انشق القمر) مفهومنجه اظهار اثر ایلدی صاحب هیاكل دیركه حدیدك
آتشه مجاورتیله مشابهت ناریت كسب ایدوب افعال ناریه بالكلیه كندیده
جماد ایكن جریان ایلدیكنی بعد المشاهده برنفسك انوار واجد ستاردن استناره
واستضائه سیله استشراف ایدوب عالم كون وفساد كندینه اطاعت ایلمك عجب
اولمدیغی ظاهردر (حقیقت امام قیصری شرح فصوصده دیركه (وجود)
حقیقت واحده اولوب تعینات وتشخصات حسبیله تعدد وتكثر ارواح واجسام
اولدیغی كبی ارواح دخی كلیه وجزئیه یه قسمت اولنور ارواح پیغمبران كلیه دركه
كندی حكمنده داخل وامتی اولنلرك بالكلیه ارواحنی مشتملدر اسماء جزئیه
اسماء كلیه ده داخل اولدیغی كبی وبو سیاقه (ان ابراهیم كان امة قانتا لله)
كریمه سی شهادت ایدر وصوفیه بیوررلر كه اسماء حق تعالی میاننده تضاد وتقابل
واردر كه هر بری غالب وظاهر اولوب مقابلنك مغلوب ومخفی اولمسنی استر
وبو حالات انلردن مظاهره سرایت ایلمشدر پس هم میان اسما وهم میان مظاهرده
برحاكم حاسم عادل كركدر كه هر بری رتبهٔ كمالنه وصول بوله وسلسلهٔ عالم درجهٔ
انتظامه مربوط وموصول اوله اشبته اول حاكم (آدم ومن دونه تحت لوائی)
دلالتیله (حقیقت محمدیه) علیه التحیه دركه نبی حقیقی احدی وقطب ازلی
وابدیدر (ع) ومن لم یرث منی الكمال فناقص * وسائر پیغمبران میان مظاهرده

حاکمندر * کلده برشمه وارای غنچه دهن بویکدن * عندلیبی بودر آشفته وشوریده
ایدن * پس حقیقت محمدیه مظهر اسم جلالدرکه خلافت ربانیه ونیابت حقانیه ایله
عالمک ظاهر وباطننی مربیدر وبوتصرف تام وانعام عامک حقیقتی اعتباریله در
یوخسه بشریت اعتباریله (وانما انا بشر مثلکم) حکمیله عبد محتاج وانتم
اعلم بدنیاکم صراحتیله امور دنیویه‌دن کندینی سائر ناس حکمنه ادراج بیورورلر
ایدی باطن ومعنادن قطع نظر مستجمع جمیع صفات اولان اسم ذات تعالی
عن الشبهات که (الله) در اسم شریفلری اولان محمد لفظ امجدی میاننده دخی
مناسبات کثیره اولوب اصللری اله ۳ وحمد ۳ مثلث الاجزا اولوب بینونتک رفع
ونفی وسلبنه اشارت اولان لم کلمه سننک لامی اله لفظنه ومیم دخی حمده داخل
اولدقده هر بری درت حرفلی اولمق صورتادخی شدت مناسبت وظاهرده دخی
هیئت مقارنت اثبات ایدرکه الظاهر عنوان الباطن دیمشلردر وایکیسنده
دخی کسره بولنمیوب ومکرر مدغم موجود اولمق دلائل لطیفه دندر خصوصا
توحیددخی (لا اله الا الله * محمد رسول الله) کبی بی نقط واعداد حروفلری دخی
اون ایکیشر بولنمق دخی محل عبرتدر * حتی ابوبکر صدیق * عمر بن الخطاب عثمان
ابن عفان علی بن ابی طالب * دخی اون ایکیشر حرف اولملری کمال قربیتلرینه
شاهددر وانلردن فقرهٔ توحید ورسالتک بی نقط بولنغله امتیازلری و کلمهٔ
توحیدلرنده دخی حرف شفویدن سالم اولمغله ذاکر کنده ربادن اجتناب ایلدیکی
زمان ومکانده سر اذکر لسانی ایلسه حس اولنمز حاصلی بویله شدت ارتباط حصولنه
سبب علی وجه الاکملیه ظهوریدر زیرا حقیقت اصلیه هر زمانده (ولکل قوم هاد
اشارتیله اول وقتک اهلنه انسب اولان صورت لطیفه ایله ظاهر اولوب عاقبة
الامر آخر زمانده اکمل وجوه ایله صورتنمای مرآت ظهور اولدیغی جهتدن
نبوت تشریعیه ذات شریفلرنده ختم اولدی وطباع سلیمه انلرک دینی اوزره
مجبولدرکه (فطرة الله التی فطر الناس علیها) کریمه سنده مدلولدر (لازمه)
صوفیه دیمشلردرکه لغتده ولایت قربدر وعرفا اخلاق الهیه ایله تخلق (وبعد البقا
فنا وبعد المحو صحو) بونلر حالا وشهودا کندی اوصافی اولمقدر (ونبوت)
امر ظاهر اولدیغی کبی ولایت دخی امر باطندر نبینک مأخذ نبوتی کندی
ولایتیدر وولینک مأخذ ولایتی نبینک نبوتیدر ورسول نبیدن اکمل ونبی ولیدن
اکملدر امارسولک نبوتی کندی رسالتندن اکملدر ونبینک کندی ولایتی کندی
حقنده نبوتندن افضلدر زیرا ولایت جهت حقیت ونبوت جهت ملکیت

ورسالت جهت بشریه‌در بومقامده دور ودراز بحثلر واردرکه محلی کتب
کلامیه‌در (تکمل) وحی ایله الهام میاننده فرق بودرکه الهام فرشته واسطه‌سیله
دکلدر اما وحیده واسطه واردر انکچون حدیث قدسیلره وحی وقرآن دیمز
مع هذا کلام الهیدر ووحی کشف صوریدر که کشف معنوی‌یی متضمندر والهام
کشف معنوی صرفدر ووحی پیغمبره مخصوص والهام خصایص اولیادندر
ووحی تبلیغ ایله مشروطدر الهام ایچون اول شرط یوقدر (مهمه) اولیاء الله
درت قسمدر سالك محض ومجذوب محض وسالك مجذوب که سلوکی جذبهٔ
الهیه‌سندن اقدم اوله ودردنجی مجذوب سالکدر انك ضدیدر یعنی انجذابی
تسلیکندن اقدمدر وافضل اقسام قسم اخیردرکه (جذبة من جذبات الحق توازی
عمل الثقلین) بیورلدی کمرسلوکی میاننه بندایدن هرکس مقام ولایته وصلتیاب
وبوبادیهٔ دهشت انکیز ووحشت آباده هرقدم بصان کمسنه زلال وصال الله سیراب
اوله‌مز لکن لذتچش نعیم وصال ومقام ولایته اجلال اولنان سادات
اهل سعادات نیه البته اهل عزم وقصددن اولور طالب اولیان مطلوب اولمز
جسمك صحتی وعلتی اولدیغی کبی روحك دخی صحت ومرضی اولورکه (من اتی الله
بقلب سلیم وفی قلوبهم مرض) اکا اشارتدر ومرض جسمانینك سببی ومخصوص
تدبیر ودواسی اولوب انجق دقایقنی طبیب حاذق ادراك ایلدیکی کبی مرض
روحانینك دخی سببی وعلاج خاصی واردرکه انکدخی حقایقنی انبیا واولیا بیلور
زیرا علل صفراویه‌یه معالجات سوداویه استعمالی علیلی هلاك ایدر نبض وقاروره
علت جسمه دلالت ایلدیکی کبی احوال نفسه دلالت ایدن حالات دخی احوال
وجودیه ویاخود واقعه‌لر کبی مربی ومرشدك رأیله نفسده ترقیات وتنزلاته
استدلال اولنور کتب تصوف مطالعه‌سی شافی وکافی دکلدر مثلا خسته طب
کتابنی مطالعه ایله دفع علت ایده‌مز (وننزل من القرءآن ماهو شفاء ورحمة
للمؤمنین) پس البته محبت ولیٔ واصل وصحبت مرشد کامل درکاردرکه صیاد
برکلبی تعلیم شکار ایله اقرانندن ممتاز ایلدکده انك صیدی شرعا حلال الاکل
اولور وقاتلندن دیت النور وبیع وشراسی مشروع اولور بودخی برنوع تقسیمدرکه
ولایت درت قسمدر بری باطن نبوت مطلقه‌در ایکنجی هرپیغمبرك ولایت
مقیده‌سیدر اوچنجی هرپیغمبرك ولایت مطلقه‌سیدرکه سائرلرنده اولیانك
اقتباس ولایتلرینه مشکاتدر لکن جناب خاتم الرساله‌ده انبیانك اقتباس
ولایتلرینك مشکاتیدر دردنجی ولایت عامهٔ مطلقه‌درکه نبوتله دکلدر وبو درت

قسمنك هر بري ايچون بر خاتم واردر قسم اولك خاتمي حضرت صاحب ديواندر
انكيچون بيورمشلر كه درت كتاب اهلي جمع اولسه لر هر برينه كتابلري احكاميله
حكم وفصل خصومت ايدرم وولايت مقيده نك خاتمي نفس نفيس شيخ اكبردر
ديديلر كه ازجمله مؤيد جندي شرح فصوصده تفصيل ايدر وولايت مطلقهٔ
محمديه نك خاتمي حضرت محمد مهدي صاحب زماندر وخاتم ولايت عامه جناب
روح الله عيسى المسيحدر عليهم السلام واولياء الله دخي طبقات اوزره در غوث
وقطب وامامان وافراد واوتاد وابدال ونجبا ونقبا ورجال الغيب
وبدلاء محدثون وملاميه كبي انلر حقنده اولان آثار دخي تفصيل اولنسه نيجه
مجلد كتاب اولمغله فصل الخطاب ومقدمهٔ نفحات وسائر كتب قومده مراجعت
اولنه قالديكه احوال سلوكدن اولان فنا وبقا وتجلي هر بري درت نوع
اولوب اعلالري فناي في الله وبقا بالله وتجلي ذاتيدر وبونده فنا وبقا شهوديلردركه
اهل الحادك ذاهب اولدقلري حلول واتحاد باطلدر خصوصا تجلي مقتضاسي
تعدددركه متجلي ومرايا دركاردر بونلر دخي هر نقدر بسط اولنسه ارواى غليل
ودواى عليل اولمق مرتبه سني قلمه كتورمكده خطر امر مقرردر زيرا حادث
قديمي على وجه الاحاطه تحقيق ايده مز وسامع دخي كما هو حقه اصغا ايله سوزش
عطشدن خلاص بوله مز (ما للتراب ورب الارباب) مكركه قوت قدسيهٔ الهيه
عطا بيوريله پس بوصورتده قيل وقال وكفتكودن مرآت دلده صورت استغنا
منجلي اولور (من عرف الله كل لسانه) بپوش دامن عفوى بزلت من مست *
كه آب روى شريعت بدين قدر نرود (ربنا عليك توكلنا واليك انبنا واليك المصير)
(ترجمه) يقين اهلنده واردر نيجه اسرار هم بيشك * كه عاجز اولدبلرانده
جنود جن ايله املاك

يهدي اليه الذي منه اليه هدى * مستدركا وولي الله مدرك

(مستدرك) درك ماده سندن استفعالك مفعوليدر درك اولنمق مطلوب ودرك
اولنمش (مدرك) ادراك بسيار صاحبي كثير الدرك معناسنه (ترجمه) اولور هادي
اكا اندن اولان انك هدايت هم * اودر مدركي حقك وليدي هب اولور مدرك

(بيت) لا شيء الا الله فارفع ظنكما * يكفيك رب الناس ما اهمكا

(فادفع همكا) دخي نسخه در (لا شيء الا الله) تركيبي اعرابده لا اله الا الله دن
فرقي بوقدر قالديكه اله دن شيء لفظي عامدر (بو بيتك) مآلي دخي توحيدده مراتبي
مقصود ومطلوب وموجود تقديريله تفاوت اوزره دركه شعر سابقك بيت اولنده

برشمه یازلمشیدی (اهم) فکره دوشوروب اندیشه وغم ابراث ایلدی دیمکدر یعنی
بی شك فاعل حقیقیدن غیری ماسوا موجودیتله وصفه شایان دکلدر اکرچه
حقایق اشیا ثابته واختیار جزئی مقرر وامور شرعیه جاریه وعباد اعمالیله مجزیه در
(لکن مرید الخیر والشر خالق مقضی ومقدر) اول واحد حقیقیدر وافعالده
مؤثر متوحد اودر بویله اهل تسلیم اول سکا موروث غم اولان شیلرده دخی خالق
ورازق (فسیکفیکهم الله) بیوردیغی اوزره سکا کافیدر دلدن اکداری دفع
ایدوب مستریح اول وجمعیت خاطر ایله کندینه توجه ایدوب اوامره امتثال ایله
اندك زمان عمرکده بو وجهله تحصیل عرفان ایله اعمی قالمه افتح عینك دیو پند
ونصح بیورمشلردر (ترجمه) ماسوای حقی نفی وهمی سلب ایتمك کرك*
سا که کافیدر خدا دفع ایت غمومی قیلمه شك (دیکر)

آیها الکاتب ما تکتب مکتوب علیك * فاجعل المکتوب خیرا فهو مردود الیك
یعنی (هرچه کشتی بدروی) مفهومنجه قلمك ای خوشنویس بدروش اولمسون
زیرا محرراتك بالجمله دفتر اعمالکه ثبت اولنوب حین محاسبه ده سکا ردو حساب
اولنور * ما منك لك او علیك خذ ما صفا ودع ما یضر الیك * ونحن الکاتبون
وان الله انا فهبنا للکرام الکاتبینا (ترجمه) خیری یاز کیم کاتبا بولمزسین اندن
انفکاك * دفترکده کوردیکك دم اولمیه سین دردناك (نطق)

من لم یکن جده مساعده * فحتفه ان یجد فی الحرکه

(جد) فتحله بخت وغنادرکه دعاده (لا ینفع ذا الجد منك الجد) وارد اولدی یعنی
غنا صاحبنك غناسی سنك عندکده یارب نافع دکلدر بلکه سکا طوعا عملی
نافعدر دیمکدر (حتف) وزن ومعناده فوت وموتدر (ان یجد) کسر جیمله جد
وسعی ایلمك معناسنه در (حرکت) معروفدر دپرنمك وقملدامق (خلاصه)
بختی مساعد اولمیان کمسنه نك برامره سعی ایلمك اولومیدرکه حرکتی کرکسه
اضطراب واضطرارندن ناشی اولسون اطنی بو قدر انده چاره (مرغ عاقل چون
بدام افتد تحمل بایدش نشیده سنجه تسلیم ورضا وصبر بلا یادر (ترجمه)
اوکیم اولمایه انك روز کاری کندویه یاور * اولور اول اضطراب واجتهاد ایله
اودم هالك

فقل لمن حاله مولیة * لا تعرضن بالحراك للهلکه

(حراك) سحاب وزننده حرکتدر اختری کتاب وزننده یعنی کسر ایله دردیدی
هلکه حرکه وزننده هلاك وتلف اولمق (ترجمه) پس اول بیچارهٔ پژمرده حاله

پند ایدوب سویله * كه بیهوده چكوب زحمت هلاكه اولمسون سالك (نطق آخر)

الیك ربی لا آلی سوا كا * اقبلت عمدا ابتغی رضا كا

(بوشعر) لطیف مره بن مروان خیبر غزاسنده كشته شمشیر اسلام اولوب جان برجهنم اولدقده ظهور ایلمشدر هر مصرعك آخرنده اولان خطاب كافلری مفتوح اولوب برای وزن فتحه اشباع اولنمغله برالف ساكن ظاهر اولور حتی بومشهور مناجاتده معروفدر آلهی عبدك العاصی اتاكا (ابتغی) افتعالدن متكلم در ابغی دخی نسخه در (ترجمه) سكا اقبال ایدر یارب دل چاك * رضاكی استرم قیل قلبمی پاك

اسألك الیوم مما دعا كا * ایوب اذحل به بلا كا

(ایوب) بر پیغمبر معروفك نامیدركه كلام كریمده مذكوردر پدری عیص ابن اسحاق بن ابراهیمدر علیهم السلام حرم محترملری رحمة دخی افرائیم بن یوسف علیه السلامك قزیدر شامده مقیم وصحف ابراهیم ایله عامل ایدی حق تعالی ایوبی امتحان قصدیله صبرینی ملائكه یه عرض ایچون یتمش سنه لك مال واولاد ونعم هرنه واریسه بالكلیه خراب ایدوب یدی عدد كورویدی عدد اناث اولادی اوزره دیوار منهدم اولوب هلاك اولدیلر بعده وجودینه اون ایكی یل قورد مسلط اولدی یدی سنه اول بلایه مبتلا اولدی حق تعالی بیورر (انا وجدناه صابرا نعم العبد انه اواب) وقتا قلب ایله لسانته دخی قوردلر تعرض ایلدكده اول محبت ومناجاة محللری مختل اولمغله حاللرینه دخی نقصان طریانی خوفیله (رب انی مسنی الضر وانت ارحم الراحمین) دیدی حالنی خالقنه عرضله شكایت مذموم اولان شكوا دكلدر بلكه عاشقان حقیقت منزلیدركه حضرت یعقوب دخی (انما اشكو بثی وحزنی الی الله) دیمشیدی (حضرت) شیخ اكبر قصص ایوبیده دیركه وقتا مدت ابتلا آخر اولدقده حرارت الم كمال عطش ویرب حكیم تعالی ماء بارد عنایت ایلیوب بیورر (اركض برجلك هذا مغتسل بارد وشراب) مبارك ایاغیله ترابی تحریك ایلدكده صو ظهور ایلیوب ظاهر وباطننی غسل ایله پاك ایلدی تمامی مال وحسن وجمال وسائر معرض زوالده اولان اشیا ونوال بالغا مابلغ تعویض وتخلیف اولندی قسمنده دخی حق تعالی انی حسندن صیانت بیوروب عمری آخر اولدقده ترك آلایش عالم فانی ایلیوب (بشر) اسمنده اولان ولید سعید نبیه بر فحوای الولد سر ابیه نبوتله تنویه اولندی دیو تاریخ عزیزده مصرحدر (ترجمه) دعامی حرمتی كیم ایتدی ایوب * بلالك ایردكده اولوب

قلبی غمناك

ان يك منى قدد ناقضا كا * رب فبارك لى من لقا كا

(ترجمه) اكرباكه قضا يا قلشدى ايسه * جمالكه بنى ايله فرحناك (نطق آخر)

قومى اذا اشتبك القنـاه * جعلوا الصدور لها مسالك

(قنا) مزراقلردر واحدى قناتدر رمح كبى واصلى مقصوره در براى وزن مد اولندى كه القندن صكره همزه اظهاريله اولور (ترجمه) بنم قومم اكر قارشسه مزراق * ايدرلر سينه سين اكا مسالك

اللابسين دروعهمو * فوق القلوب لاجل ذلك

(اللابسون) نسخه در (دروع) زرهلر مفردى درع دربعض نسخه ده دروع ايله قلوب بربرى محلنده واقع اولمشلر معناده تكلف اقتضا ايدر (ترجمه) كيرلر زرهى قلب اوزره كه كورن * بيله كيم موته لله اولدى سالك (نطق ديكر)

هب الدنيا تو آتيك * اليس الموت يأتيك

(هب) احسب معناسنه كه بويله طوت واويله صاى يعنى سكادنيا مطيع ومنقاد اولدى عدايله بويله ظن ايله وفرض ايله ديمك (ترجمه) سناكه دهر اولدى مطيع عدايله سن * صكره كلزموت اولورسين هلاك

ومانصنع بالدنيا * فظل الميل يكفيك

(ميل) فرسخ نشانيدر (ترجمه) دهرى نيلرسين كه كافيدر سكا * ظل سنك جرقدك مقدارى خاك (نطق آخر)

اشدد حيازيمك للموت فان الموت لاقيكا * ولا تجزع من الموت اذا حل بواديكا

حضرت مرتضى كرم الله وجهه شهادتندن برقاچ دقيقه مقدم سعادتخانه لرندن چيقاركن قپونك برمحلنه ازارلرى تعلق يعنى ايلشوب چوزلدى انى شد ايدركن بوشعرى انشاد بيوردیلر (حيازيم) مهمله ايله جمعدر مفردى حيزوم كوكس اطرافى جوانب صدر كبى كه بركمسنه كورش ايلسه لباسنى باغلديغى محللر (وادى) دره لكن بونده طريق وارض ديمكدر (ترجمه) كنديكى بك باغله زيرا پهلوان موت ايرر * يانكه كلدكده سن صبرايله اولمه سينه چاك

فان الدرع والبيضة يوم الروع يكفيكا * كما اضحكك الدهر كذاك الدهر يبكيكا

(بيضه) اشق كه زرهلى كمسنه باشنه كيديكى طاسدر فارسيده خود وچغتايده توغلغه ديرلر (روع) واوايله خوفدر وزنا ومعنى (ترجمه) خوف وقتنده سكا زره واشق كافى ولى * كولدردكن آغلادردهر انى كورايلرهلاك

فقد اعرف اقوا ما وان كانوا صعا ليكا * مساريع الى النجدة للغى متاريكا

(صعاليك) جمع درفقرا معناسنه مفردی صعلو كدر درويش كبى (الطب للملوك لا للصعلوك) ضرو بدندر (مساريع) مصابيح وزننده در مسراع لفظنك جمعى مبالغه صيغه سيدر كه زياده سريع اولنلردر (نجدت) شجاعت (غى) رشدك ضديكه (قد تبين الرشد من الغى) واقع اولدى كمراهلق معناسنه در (متاريك) مساريع وزننده در مفردى متراكدر تاركلر ديمكدر متروكات جمعى اولمق قولى متروكدر بو بيت كويا سؤال مقدره جوابدركه كمال عبوديتده مساعدهٔ روزكار لازمدركه امر معاش قيدى صفاى باله دكل وبلكه دوام عباداته مانعدر دينورسه بويله دكلدر (خير الرازقين) اولان حق تعالى انسانك خلقندن نيجه دملر مقدم امور دنيويه سنى خلق ايلمشدر وامور اخرويه سنى انسانه احاله وسعى وكوششلرينه حواله بيوروب (ليس للانسان الاماسعى) ديو حصرا بيان ايلمشدر وبوامرك وقوعنى برلر تجربه ايدوب نيجه قوم كوردك كه مثلا اصحاب صفه كبى كه حليله سيله ايكيسنك برقيصى وارايدى وقت نمازده برى انى لابس اولوب نمازى ادا وديكرى بعده كيوب اودخى نمازى بو طريقله ادا ايدر ايدى ينه حاللرندن شاكى اولميوب صبر ايدرلر وخلاف رضاء الله برامر ضرورت حالله تصدى وشرعك رخصتى اولميان اموره تعدى ايلمزلر ايدى ديمك اوله (ترجمه) چوق كروه بى نوايه واقف اولدم جمله سى * راه حقده سعى ايدرايتمز خلافه انهماك

(اللام)

لقد خاب من غرته دنيا دنية * وماهى ان غرت قرونا بطائل

(دنيا) ادناك مؤنثيدر حبلى كبى فاعلينه رفعى ثقيل اولوب محلنك دخى سقوطنه سبب اولدقده تنوين ماقبلنه وبرلدى اسميته منقول اولمغله دنيه ايله منعوت اولدى (غرت) مغرور قيلدى يعنى الداتدى (قرون) قرنك جمعيدر قرن معناسى اختلاف قيدر التمش ويااوتوز ويايوز يله برقرن ديديلر حتى ذوالقرنين نبى الله اسكندر حضرتلرينك شهرتنه يازدقلرى سببلرك برى زمان حياتنده ايكى قرن منقرض اولمسيدر سائر سببلرى مستقل مقاله اسكندريه مزده يازلمشدر (طائل) اكرفتح ايله طولدن اولورسه كه فضل ومنت وعطاديمكدر طائل مفيد ديمك اولور (ترجمه) كيمى الدارسه دنياى فرومايه اولورخائب * اكا سن دلفريب اولمه دكلدر نافع وطائل

اتينا على زى الغرير نبينة * وزينتها فى مثل تلك الشمائل

(غرير) فقط اوّلنك اعجاميله مغروركه زيور آرا وزينت پيرا وپيرايه كبرا ولمغله غرور صاحبه‌سى ديمكدر بونده غرير اوّلنك اهماليله نسخه اولمق دخى مناسب اولمزديديلر (ثبينه) مثلثه وموحده ومثناة ونون ايله تصغير صيغه‌سيله در ظرف معناسنه اولان ثبين‌دن ويا جبل معناسنه ثبن لفظندن اسمدر عامر جحينك قزيدر ليلا وشيرين كبى مشهوره اولمغله زماننده آرايش كمال وحسن وجمال ايله ضروب امثالدن ايدى (شمائل) جمعدر مساجد كبى ومفردى شمأل خوى وخصلت معناسنه در روائك اصلى شأملدر صكره قلب مكان ايله شمائل اولدى تفصيلى كتب لغت وظيفه‌سيدر (منقبه) امام جعفر صادق جدّى حضرت مرتضانك احوالندن بعض مقالات نقلى اثناسنده روايت بيورركه مدينهٔ منوره خارجنده فدك نام محلده تربيهٔ زمين فكريله بل ديدكلرى چتال دمور بر آلت ايله كاره مشغول ايكن شكل عروسانه‌ده برزن حسنا ظهور ايلدى كه كورنلر عامر جمحى قزى ثبينه درظن ايدرلر ايدى بكا ديديكه اى ابو طالب اوغلى بنى كنديكه جفت يعنى زوجه لكه قبول ايله مقابله‌سنده زير زمينده مجهول انسان ومستور طالبان جهان اولان هر خزينه ودفينه‌يى سكا دلالت وجمله دخمهٔ سيم وزرى ارائت ايده‌يم ديدى سن كيمسين ديديكمده بن دنيايم صورت انسان ايله تشكل وبو طوره تمثل ايلدم سنك مرجع كل اولديغك بيلوب التفات وتنزلك ايچون بو هيئتى تعقل ايلدم ديدى جوابنده بندن سكا مساعده يوقدر كنديكه برشوهر ديكر مقرر قيل ديدى نظر كيميا اثر ونكاه توتيا فرلرندن غائب اولدقده بوطقه وزيت ارتجالا كنديلردن صدور ايلمشدر (ترجمه) ثبينه بنت عامر شكلى ايله چون بكا كلدى * جمال دلفريب ايله وصالينه اولام مائل

فقلت لها غرّى سواى فاننى * عزوف عن الدنيا ولست بجاهل

(غرّى) غرور ماده‌سندن امردر پس ضمه‌له اولور واكر ايكنجى يايدن اولورسه كسر ايله اولمق لازم كاوركه رانك حركه‌سى نقلله الفدن مغنى اولور (عزوف) مهمله ومعجمه ايله صبور وزننده در مبالغه ايله صاحب زهد يعنى معرض دنيا معناسنه در بونده لطافت بودركه بو ماده‌دن صوت جنه عزيف ديرلر ولهو ولعب وتغنى ايلدكلرى آلتلره معازف تعبير اولنور (ترجمه) ديدم واركيمه خدعه استرايسك ايله مكاره * بن ايتدم ترك رغبت زاهدم بن صانمه سن جاهل

وما انا والدنيا فان محمدا * رهين بقفر بين تلك الجنادل

(ما) نافيه اولمق مناسبدر (والدنيا) ده واو مع معناسنه اولوب مقرونان

ومجتمعسان كلمه سی خبر تقدیر اولنور که بصریلر مسلکیدر (جنادل) جمله ونونله جمعدر مفردی جندل وزن ومعناده مرمردر که طاشدر (ترجمه) نه کارم واربنم دنیا ایله زیرا حبیب الله * انی ترك ایلیوب فقر اختیار ایتدی چون اول فاضل

وهبها اتتنا بالکنوز ودرّها * واموال قارون وملك القبائل

(هب) احسب فعلی معناسنه اسمدر که قربیا منذ کورایدی جوابی بیت آتیدر (قارون) حضرت کلیم الله علیه السلام وقتنده مالیله کندی زیرزمینه خسف اولان کافردر که اسمی قرآنده مسطوردر وزن ایچون منصرف قیلندی (قبائل) قبیله نك جمعیدر که بربابانك اوغللری اولان جماعت مناسبله در (ترجمه) بزه دنیا کنوردی فرض ایدلك جمله متاعن هب * کنوزی مال قارونی قبائل ملکیده داخل

الیس جمیعا للفناء مصیرها * ویطلب من خزانها بالطوائل

(خزان) خازن لفظنك جمعیدر کاتب ایله کتاب کبی (طوائل) مفردی طائله عداوت معناسنه در (ترجمه) نتیجه بونلرك مجموعی فانی اوله لر آخر * اولور خازنلری اعدا کبی اکداره هم واصل

فغیری سوائی انی غیر راغب * لما فیك من عز وملك ونائل

(نائل) عطا وکرمدر (ترجمه) یوری وار غیری تغریرایله اولمام بن هله راغب سنك عز وعطا وملککی بن اولزم قابل

وقد قنعت نفسی بما قد رزقته * فشأنك یا دنیا واهل الغوائل

(واهل) ده واو مع معناسنه در (غوائل) غائله نك جمعیدر که بدلك وشدت وصعوبتدر (ترجمه) حقیقتده قناعت اوزره تقسیم رزق مقسومه * سنك کارك سی طالبلر کله اولمه ده حاصل

فانی اخاف الله یوم لقائه * واخشی عتابا دائما غیر زائل

(لقا) ملاقاة که (واتقوا یوما ترجعون فیه الی الله) کریمه سی (واتقون ان کنتم مؤمنین) تتمه سنی شهادتلریله مؤمن متقی حضور معنوی حقنه وارمق اندیشه سندن خالی اولمز که (انما یخشی الله من عباده العلماء) بیورلمشدر انسان حقی بیلدیکی قدر خوف ایدر بر عالمده اکر خوف یوغیسه انك حالندن خوف اولنور دیدیلر (ترجمه) خدادن قورقارم آکه ملاقی اولدیغم کونده * سنك ایچون عتاب اوله بکا هم اولمیه زائل (نطق آخر)

انما الدنيا كظل زائل * او كضيف بات ليلا فارتحل

(بات) يعني كيجه بر محلده قالدی دیمکدر (ارتحل) کوجدی وکتدی دیمك
(فائده) ظل زائلدن مراد ظل خیاله ایهام کشفی علوی بولنمق بعید اولمزکه رومده
خیال ظل وغلطنده خیازل دیرلر فی الاصل دنیا ومافیها برسایه‌ئی مایه
اولدیغن تمثیل ایچون شیخ آکاه سهل تستری ابن عبد الله جنابنك ترتیبیدر (فرج)
٢٨٣ تاریخنده انتقال ایلدی ذوالنون مصری درویشلرندندر قالدیکه
قاره کوز وحاجی عوض که نج ایوات دیرلر رومده اختیار اولنان اسمادندر
عربستانده سائر اسمله وهر دیارده اول اطرافك بر اصحوکه بمسنه‌سی اسمیله پرده
بازلق اولنور بو امرده نیجه منظومه‌لر کوریلوب لکن واعظ عبد الرحمن
ابن جوزی نك عربی بو بیتلری خیلی کزیده‌در * رایت خیال الظل اعظم عبرة *
لمن هو فی اوج الحقیقة راقی * شخوص واشكال تمر وتنقضی * وتفنی جمیعا
والمحرك باقی * شیخ التربه علی دده افندی دخی اسلوبه سنده یازمشدر وبو بیت ترکی
دخی کوش عبرت چکیلور ابیاتندر * صنمه بیهوده ظهور حرکاتن صورتك * جمله
اشکال پس پرده‌ده استاددکدر (ترجمه) دیدهٔ عبرتده دنیا اولدی
برظل خیال * یا اومهماندرکه برشب کالدی ایتدی ارتحال

او کنوم قد یراه نائم * او کبرق لاح فی افق الامل

(افق) سکون وتحریك دخی نسخه‌در کوك کناری طرف السماء معناسنه‌در
پس آسمانده مرامی استعاره ایله مستعار منه متروکدر (ترجمه) یاکه
بر رؤیا ایدی خواب ایچره اولدی واقعه * اوج امید ایچره یا برق سریع الانتقال

(نطق دیکر) یا من بدنیاه اشتغل * قد غره طول الامل

(ترجمه) دیکه دنیا ایله ای مشغول اولان * دلفریب ایتدی سنی طول امل

الموت یأتی بغتة * والقبر صندوق العمل

(بغتة) لفظ کریمدر دفعة وفجاءة جمله‌سی بر وزن ومعناده‌درکه ترکجه آکسزدن
وفارسیده ناکاه دیرلر موت فجأه حرف رأ اولنده وصندوق دخی حرف القافده
یازلمشدر (ترجمه) موت ایرر ناکاه غافل اولمه کیم * ایله پر صندوق
قبری با عمل

ولم تزل فی غفلة * حتی دنی منك الاجل

(اجل) وقت دیمکدرلام عهد عمرك تمامی وقتنه حصر وایما ایدر (ترجمه)
حیف کیم بو خواب غفلت ایچره سن * بویله قالورسین کلنجه تا اجل (نطق آخر)

هب الدنيا تساق اليك عفوا * أليس مصير ذالك الى الزوال

(تساق) سوق ماده سندن مضارع ونائب فاعلی دنیایه راجعدر (عفوا) تمیزدر نفقهٔ لازمه دن زیاده اولان مالدرکه فضله تعبیر اولنور (ترجمه) طوتکه دنیا وسعت اوزره درسکا * دائم اولمز عاقبت بولور زوال

وما ترجو بشیٔ لیس یبقی * وشیکا ما تغیره اللیالی

(فما ترجو لشیٔ) دخی نسخه در (وشیك) وزن ومعناده سریعدر (ترجمه) شیٔ فانی‌یی رجا منده اولمه‌سن * انی تیز تغییر ایدر دور لیال (نطق دیکر)

فان تکن الدنیا تعد نفیسة * فدار ثواب الله اعلی وانبل

(بوبیت) فرض طریقیله تقریر اولنور (نفیس) عزیز (انبل) تقدیم نون ایله وزن ومعناده افضلدر (ترجمه) نفاستده بودنیا فرض اولنسه * بقا داری دخی انفس واکمل

وان یکن الارزاق قسما مقدرا * فقلة حرص المرء فی الکسب اجمل

(ترجمه) اکر مقسوم ایسه تقدیر ایله رزق * کیشی آز حرص ایله کسبنده اجمل

وان یکن الاموال للترك جمعها * فما بال متروك به الحر یبخل

حال بدلی بال دخی نسخه در (ترجمه) اکرجمعی بومالك ترك ایچون ایسه * نیچون بخل ایلیه بذلنده اعقل

وان یکن الابدان للموت انشئت * فقتل امریٔ بالسیف فی الله افضل

(ابدان) جمعدر مفردی بدن جسم وتن معناسنه (انشئت) یارادلمشدر دیمکدر مجهولدر (قتل) مصدر مفعولنه مضافدر (فی الله بالسیف) تقدیم ایله دخی نسخه در (ترجمه) اکرموت ایچون ایسه جمله جسم ره حقده شهید اولمقدر افضل (نطق آخر)

دنیا تخادعنی کانی لست اعرف حالها) حظر الملیك حرامها وانا احتسب حلالها

(بو بحر کاملدندر (تخادع) خدعه دن مفاعله بابنك مضارعی (حظر) مهمله نك تقدیمیله در حجر ومنع دخی وزن ومعناده انك کبیدر (ملیك) رب مقتدر (احتسب) افتعالدن متکلمدر حلالنه حصر رزق ایلدیکم جهتدن احتساب ایدرم یعنی اجر وثواب امید ایدرم * حلال حرام ویر اللهم * برمز قولك یر اللهم * دیم کسب حرامده عذاب مقرر اولدیغنه اعتراف ومقتضاسنه رعایت ایدرم (ترجمه) دنیا ایدر حیله بکا حالینی بن بیلم صانور * قیلمش حرامی منع حق باکه دده مطلبدر حلال

مدت الى يمينها فرددتها اوشمالها * ورأيتها محتاجة فوهبت جملتها لها

(يمين) صاغ ال (شمال) صول ال يسار كبى (جمله) برى برندن منفك اولميان جماعتدر (ترجمه) بر برايدوب مدالرين رد ايلدم بن انلرى * كوردم بنه محتاج آنى ويردم آكانه وارسه مال (نطق ديكر)

اذا عاش امرؤ ستين حولا * فنصف العمر تمحقه الليالى

(حول) ييل عاما دخى نسخه در (تمحق) ابطال ايدرديمك تمحوه ويمحو بالليالى دخى نسخه در (ترجمه) عمرى برشخصك كاوله آلتمش سنه * نصفى كيجه دوش كبى بولورزوال

ونصف النصف يمضى ليس يدرى * لغفلته يمينا عن شمال

(ترجمه) نصفنك نصفيده غفلتله كچوب * صاغى صولدن فرقه بوقدر هيچ مجال

وثلث النصف آمال وحرص * وشغل بالمكاسب والعيالى

(ثلث) اوجده بردركه بيك معناسنه در (النصف) ده لام عهد ايچوندر نصف النصفه مشيردر آلتمشك نصفنك نصفندن ثلثى بشدر حسن خطده اولان ثالث سبب تسميه سى تحفة خطاطين خاتمه سنده بيان اولنمشدر (آمال) برنده اهمال دخى نسخه در (عيال) جمعدر مفردى عيل جيد وميت وزننده در (ترجمه) نصف نصفك ثلثى حرص واملى * محوايدرهم شغل كسب ايله عيال

وباقى العمر اسقام وشيب * وهم بارتحال وانتقال

(اسقام) سقمك جمعيدر (شيب) قوجالق كه شبابك ضديدر (ترجمه) باقى عمرى رنج وعلت ييرلك * غم تلف ايلركو حرانجام حال

فحب المرء طول العمر جهل * وقسمته على هذا المثال

(يحب المرء طول العمر لكن) دخى نسخه در (ومثال) برنده مآل دخى واردر مثال امام غزالى تحقيقى اوزره برامرك ايضاحنه باعث اولان نسنه اول امرك مثاليدر لكن مثل شيئك مشابهيدر (ترجمه) پس جهلدر طول عمرك خواهشى * وجه مشروح اوزره درحاله مآل (نطق اخر)

مضى الدهر والايام والذنب حاصل * وانت بما تهوى من الحق غافل

(حاصل) ثابت معناسنه (تهوى) محبت ايدرسين ديمكدر (مآل بيت) (حبك الشئ يعمى ويصم) حديث شريفى نكته سى اوزره محبت عاشقده برحالت حادثه يه سبب اولوركه كويا اعمى واصم كبى اولوب محب كندى افعالنده اولان قبحى كورمز وكندى حقنده اولان كفتكويى اصغا ايلمز عمرى تلف وذنبى خالف

وامور حقه یی بر کلف منفور سلف عنداید ر دیمك اولور (ترجمه) کچر عمرك کونی نا که کناهکدر اولان حاصل * مجازی عشقله اولوب حقیقتدن کوکل غافل

سرورك فی الدنیا غرور وحسرة * وعیشك فی الدنیا محال وباطل

(محال) وجودی ممکن اولمیان نسنه درکه دنیاده دوام وبقا کبی (ترجمه) سرور دهر فانی هب غرور ایله ندامتدر * جهانده عیش دائم فکر ین ا یتمك فاسد وباطل (نطق دیکر)

تزود من الدنیا فانك راحل * وبادر فان الموت لاشك نازل

وزن وقافیه ده سابقی کبیدر (بادر) سرعت ایله کار کنده کاهل اولمه که دار رحلتدر دیمك اولور (ترجمه) کوروب زادك توعقبی مزرعنده حاضر اول تیز طوت * که داعی بقا چوق کچمدین شکسز اولور نازل

الا انما الدنیا کمنزل راکب * اراح عشیاوهو فی الصبح راحل

(منزل راکب) منزلخانه دید کاری محل که بر آخر مطیه دابه یه سوار اولمق ایچون نازل اولورلر یوخسه اقامت محلی دکلدر البته کوچ منزلیدر (اراح عشیا) بر کیجه راحت وردی یعنی مساعده سی بر کیجه قدردرکه کویا سحری رحلت امر مقرردر که اثرده وارد اولمشدر * کن فی الدنیا کانك غریب اوعابر سبیل * (ترجمه) مقیمی یوق بو منزلخانۀ دنیانك البته مسافردر * که بر راکب قالور بر کیجه صبح اولوب اولور راحل (نطق آخر)

لا تجزعن من الهزال فربما * ذبح السمین وعوفی المهزول

(هزال) ضعف که ارقلقدر فارسیده لاغر یدرکه لغتی مهزولدر وضدی سمین که ترکجه شیشمان وسمورز دینور فارسیده فربه در وبونده ضعف وهزال ایله مراد فقردرکه صورت ظاهرده فقیر اولوب توانکر وغنی اولمدیغك سکاضیانت حقدرکه حق تعالی نك مظهر قبول ومحبتی اولان قولی زخارف دنیادن حمایت ایدر سزلر خسته یی صودن محافظه ایلدیککز کبی دیو اثر وارد اولدیغی جامع سیوطیده مذکوردر واکر ضعف صوری یعنی نحافت بدن مراد اولورسه دخی بنه فرط شحم مذموم مدرعبادات وطاعاتده محرکاتی قاصره اولورکه امام شافعی (ماافلح سمین قط) دیمشدر یعنی شحیم کمسنه اهل فلاح اولمز خصوصا سمین اولان کیشی علمادن اوله امر ممدوح دکلدر زیرا علمادن جسیم وعظیم الجثه اولان کمسنه یه حق تعالی بغض ایدر دیو اثر وارددر که (ان الله یبغض الحبر السمین)

بیورلمشدر تاتارخانیه صاحبی عالم بن علا مرحوم دیرکه مراد شریفلری جسامت پیدا اولمغه هوس وقصد ایلمکدرکه دوالراستعمالیله اولور خلقت اصلیه اولورسه معذوردر دیمشدر لکن مقتضای خلقی دخی اولسه دنیا وآخرت غمندن بریسی بولنمق مانع سمنمدر وایکی غمك برندن خالی اولمق حیوانیت محضدر دیدیلر حتی استیعابده واردرکه اصحابدن برعظیم البطن کمسنه یه مبارك دست شریفلریله اشارت ایدوب بوشکم مجسم سندن غیریده اولسه سکا خیرلی ایدی دیو بیوردیلر مصرع ثانیده ایراد مثل ایدوب بیوررکه ذبایحده دخی سمین اولان حیوان خرجه سوریلور آرق وزبون اولان عفو ترك اولنوب ذبحدن خلاص بولور (ترجمه) آچلغه صبرایت زبون اول غم یمه * قورتارر نیجه ضعیفانی هزال

واجعل فؤادك للتواضع منزلا * ان التواضع بالشریف جمیل

(تواضع) عالیشان کمسنه کندینی درجه سندن دون کوسترمك که دیمشلر (ع) تواضع زکردن فرازان نکوست (ترجمه) قلبکی ایله تواضع منزلی کیم بکاری ایلر اول صاحب جمال

واذا ولیت امور قوم لیلة * فاعلم بانك عنهم مسئول

(ولیت) والی قیلنمسك یعنی برقومك اموری سکا سپارش اولنسه کرك حاکم شرع وکرك ضابط عرف اولسك دیمکدرکه اکرعدالت کامله اوزره حرکت ممکن اولسه دخی ناسك اکثری اکادشمن اولورلر که ابن وردی لامیه سنده بیوررر (ان نصف الناس اعداء لمن * ولی الاحکام هذا ان عدل (ترجمه) برشب اولسك حاکمی قومك اکر * اولورانلردن سکا البت سؤال

واذا حملت الی القبور جنازة * فاعلم بانك بعدها محمول

(جنازه) فتحله میت وکسرایله سریری مراددرکه تابوت ویا تنشویدر * الاعلی للاعلی والاسفل للاسفل * دیمشلردر تابوت خشبی ویا حجری ویا حدیدی اولمق دخی جائزایدیکی کتب فروعده مذکوردر وتابوتله دفن اولنمق اکرچه جائزدر لکن حضرت مولوی بیوررکه کشی یه اناسی قرنداشندن اولادر قصیده برده ده بوما لده کعب بن زهیر رضی الله عنه دخی بیورر (کل ابن انثی وان طالت سلامته * یوما علی آلة حدباء محمول * الت حدبا تابوتدر (ترجمه) برجنازه قبره نقل ایتسك اکر * سندخی بیلکه ایدرسین انتقال

یا صاحب القبر المنقش سطحه * ولعله من تحته مغلول

(منقش) نقشلى (سطح) طام كه فارسيده بام ديرلر (مغلول) مججمه ايله دراللرى بيوننه باغلى (ترجمه) اى كه قبرك سطحى زينتكار اولان * صاحبن مغلول ايده شايد وبال

ما ينفعه ان يكون منقشا * وعليه من حلق العذاب كبول

حلق شعر بك ايله حلقه نك جميدر اولانده فتحى وكسرى لغتدر كبول ضمله كبل لفظنك جميدر وزن ومعناده قيد كبى كه اياق باغيدر (ترجمه) نفعى يوقدر نقشى اولمق مرقدك * اهلى تحتنده چكرسه كرملال

لا تغترر بنعيمهم وبملكهم * الملك يفنى والنعيم يزول

(نعيم) قوله احسان اولنان نعمت (ملك) له الملك شهادتيله حق تعالى يه نسبت اولنسه ضمله وسائر مالك مجازينك ملكنده كسر ايله مستعملدر (ترجمه) نعمت شاهانه مغرور اولمه سن * ملكى فانى نعمتى بولور زوال (نطق آخر)

ما احسن الدنيا واقبالها * اذا اطاع الله من نالها

بوشعر جابر انصارى جنابلرينه خطابا ظهور ايلمشدر (ما احسن) فعل تعجب (ترجمه) بك خوش اولور دهرده اقبال ومال * شكر اولورسه اول مطيع ذى الجلال

من لم يواس الناس من فضله * عرض للادبار اقبالها

(لم يواس) مواساة ايلمدى يعنى ناسدن فضله احوالى اولان كمسنه اول فضله ده ناسى حصه دار ايلمكله اول امرده انلره اسوه وقدوه اولميه ديمك اولور (ترجمه) فضل رزقن ويرمين درويشلره * ايلر اقبالن اودم عرض زوال

فاحذر زوال الفضل يا جابر * واعط من دنياك من سالها

(جابر) بن عبد الله بن عمرو كه بنى سلمه دن جابر انصارى ديمكله عريف ايدى پدرى اكابر اصحابدن ايدى كندى يتمش سكز تاريخنده طقسان درت ياشنده ايكن مدينه ده وفات ايلدى (سالها) اصلى سألها در تسهيل اولنمشدر (ترجمه) جابرا نعمت زواله ايرمسون * سائلى ردايتمه قيل بذل نوال

فان ذا العرش جزيل العطا * يضعف بالحبه امثالها

(بالحبه) ده باتعديه ايچوندر (ترجمه) صاحب العرش اول عطاى چوق كريم حبه يى تضعيف ايدر اول بجدال

وكم رأينا من ذوى ثروة * لم يقبلوا بالشكر اقبالها

(ثروت) غنا (ترجمه) اهل ثروتدن كه كوردك اكثرين * بذل ايله اقبال

شکرایمک محال

تاهوا علی الدنیا باموالهم * وقیدوا بالبخل اقفالها

(تاهوا) فالواوزننده در تکبر ایلدیلر دیمکدر (ترجمه) روی ارضده ماللە کبرایلیوب * قفل بخل اوردی قالوب تحننده مال

لوشکروا النعمة جازاهمو * مقالة الشکر الذی قالها

(مقالة الشکر) حق تعالی نك بیت اخیرده ایراد اولنسان کلامندن کنایه‌در (ترجمه) نعمته شکرایتسه‌لر مجزی اولوب * شاهد اولوردی اکا حقدن بوقال

لئن شکرتم لازیدنکم * لکنما کفرهمو غالها

مصرع اول آیت کریمه درمقاله دن بدل ویابیانندر اقتباس یعنی سابقا یازلدی (غالها) نعمتی هالك وزائل ایلدی دیمکدر (ترجمه) شکر یکزله نعمتی ایدم زیاد * کفر نعمت نعمته ویرر زوال (نطق دیکر)

یاتوا علی قلل الاجبال تحرسهم * غلب الرجال فلم ینفعهم القلل

(اجبال) جبالك جمع قللیدر (غلب) اغلبك جمعیدر غلبه ماده سندندر شجاعتك جسامتنه مقارنتیله غالب اولنلردر (قلل) معرفة اعاده اولندی اولك عینیدر (ترجمه) قلهلر اوزره تحصن ایلدی نیجه ملوك * چون غزاة ایدوب احاطه فائده‌ویرمز جبال

واستنزلوا بعد عزعن معاقلهم * الی مقابرهم یابئس مانزلوا

(عز) غلبه وتعلی (معاقل) معقلك جمعیدر معقل وزن ومعناده ملجأ که صغنه‌جق یرملاذ کبی (یابئس) یاقوم تقدیرنده منادی محذوفدر (مانزلوا) نزولهم تقدیرنده‌درکه مامصدریه‌در (ترجمه) ملجأرفعتدن ایندیلر نزول * اسفل قبره پریشان حال وبال

ناداهمو صارخ من بعدما دفنوا * این الاسرة والتیجان والحلل

(صارخ) فریادایدیجی صایح کبیدر (اسره) سریرك جمعیدر تخت معناسنه (تیجان) تاجك جمعیدر (حلل) حله نك جمعیدر (ترجمه) کاندی زوارلك بری ایدوب ندا * قنده دوات تاجی حله جمله مال

این الوجوه التی کانت محجبة * من دونها تضرب الاستار والکلل

(وجوه) وجهك جمعیدرذکرجزء اراده کل طریقیله وجودلرکه انواع محجایب قصداولنور (محجبه) وزن ومعناده مخدره‌در (استار) ستره نك جمعیدر عربیدر (کلل) کسر ایله کله نك جمعیدر جیبنلك که فارسیده پشه خانه دیرلر بورنجك

وباشبیکه اولور باز کونلری سککدن وقیشلرده صوغقدن محافظه ایچون ملحفه اوزره نصب اولنور بو بیتك اولندن عاطفه ساقطه در واین الوجوه تقدیرنده ابن الابره اوزره معطوف اولور (ترجمه) قنده در خوبان برقعدارلر * پرده لرله حفظ اولور روز وليال

فاقصح القبر عنهم حين سائلهم * تلك الوجوه عليها الدود ينتقل

افصح بیان واظهار واعلان ایلدی دیمکدر (سائلهم) سأل عن حالهم تقدیرنده در هر نظره اعتبار ایله امعان ایدن اهل عبرته شمولی ملاحظه سیله فاعلی ذکر وایراددن حذف ایله تعمیم انسب کورندی مصرع ثانی که ایکی مبتدا بر خبر ایله جمله سی حالیه در (دود) قوردلر که اتده وسائر اشیاده پیدا اولور فارسیده کرم دیرلر (مآل) اول ناز ونعیم ایله پرورده کانهال خوبان صاحب حسن وجمال قبره وارد قلرنده هر کیمکه ملاحظه عاقبت اندیش ایله حاللرینی تفکر ایلیوب سؤال مقامنه واررسه قبرلری انلرك حقیقت حاللرینی لسان فصیح حال ایله بیان ایدوب بو دار فانینك عاقبت کاری بودر که شاهدی اول حسن وجمال محلی اولان یوزلر اوزره حالا نیجه بوزیلك اثر فنا اولان دیدان بی پایان مکان طوتوب بر یردن آخر محله نقل وبلا مانع انی پازده حقارت ایلمکده در دیو افاده خبر ایدر (ترجمه) قبری احوالن بیان ایدرانك * جای دود ومور در اول خوش جمال

قد طال ما اكلوا منها وما شربوا * فاصبحوا بعد طول الاكل قد اكلوا

(فیها وهم شربوا) نسخه در (ترجمه) کرم کرما کرم ایتمکده انی * اکل وشرب صبح وشام ایله نوال

وطال ما كثروا الاموال وادخروا * فخلفوها على الاعداء وارتحلوا

(ادخروا) ذخیره ایدوب مخزون کیلار حفظ ایلدیلر دیمکدر (خلفوها) اول اموالی مخافات یعنی فوتلرندن صکره دشمنلری اولان وارثلرینه ترکه ایلیوب کندیلری حساب وبلکه عذاب اخرویسنی اختیار ایلدیلر (ترجمه) خیلی دم تکثیر ایله حفظ ایتدیلر * دشمنه قویدی ایدوب چون ارتحال

وطال ما شیدوا ادور التحصنهم * ففارقوا الدور والاهلين وانتقلوا

(شیدوا) متین ومستحکم یاپدیلر دیمکدر (دور) دارك جمعیدر (لتحصنهم) نفس واموال وعیالی محافظه ایلمك ایچون دیمکدر (اهلين) جمع سالم اهالی کبی مفردی اهلدر بو بیتده (فی بروج مشیده) کریمه سی مالی تذکیر واردر (ترجمه) یاپدیلر محکم سرالر حفظ ایچون * فرقت ایدوب قالدی اول

اضحت مساكنهم وحشا معطلة * وساكنوها الى الاجداث قد رحلوا

(اضحت) كانت مألنده اولور (وحشا) اكل وشربه شايان اولان اشيادن خالى وحشتزاركه خبراولور (معطلة) استعمالدن متروك اولدقلرى حالده اول مساكن ديمكدر (اجداث) لفظ كريمدر قبر معناسنه اولان جدث لفظنك جمع قلتيدر كورستان معناسنه درمصرع ثانى مبتدا وخبر جله سى حاليه در (ترجمه)

وحشت آباد اولدى هب مسكنلرى * ترك ايدوب قبره ايدنجه ارتحال

سل الخليفة اذ وافت منيته * اين الجنود واين الخيل والخول

(خليفه) پادشاهدركه اعظم اهل ظاهردر (منيه) موت (وافت) وفا ايلدى يعنى ايرشدى ويتشدى (خول) دائره وحشم وخدم (ترجمه) وقت موتى

ايرسه شاهه قيل سؤال * لشكر وخيل وحشم نولدى نه حال

اين الكنوز التى كانت مفاتحها * تنوء بالعصبة المقوين لوحملوا

(كنوز) جمعدر مفردى كنز كنجدن معربدر يره دفن ايله حفظ اولنان مال كه بو بيت (آتيناه من الكنوز ما ان مفاتحه لتنوء بالعصبة اولى القوة) كريمه سندن مقتبسدر كه قارون ملعون ومال مدفونى حقنده نازلدر (تنوء) آغر يعنى ثقيل اولور (عصبه) اوندن قرق عدده وارنجه اولان كروه رجال (مقوين) حيوانى كوچلو وقوتلى توانا ديمكدر لكن بونده رجالده مستعمل اولغله انلرده استعمالى قانون لغت اولان قوى معناسنه در (ترجمه) قنده اول كنزلك عجب

مفتاحلرى * كيم تحمل ايتميه نقلن رجال

اين العبيد التى ارصدتهم عددا * اين الحديد واين البيض والاسل

(عبيد) عبدك جمعى بندكان معناسنه (ارصدتهم) سن انلرى كوزيجى قودك ديمك (عدد) ضمله درعده مفرديدر ايام شديده ايچون حاضر ايلدكلرى آلات وبساط وعسكر (حديد) دموركه مراد زرهدر (بيض) كسر ايله درمفردى بيضه زرهلك طاسى كه باشه كيررلر خود واشق وتوغلغه ديرلر ياخود حديد كسكين قره دمور قلج (وبيض) مجلى ومصيقل يوزلى قلجلر (اسل) لطيف مزراقلردر (ترجمه) قنده اول قوللركه حفظكده ايدى * قنده درع شمشير وآلات جدال

اين الفوارس والغلمان ما صنعوا * اين الصوارم والخطية الذبل

(فوارس) آتلولر (غلمان) كسر ايله غلامك جمعيدر (صوارم) كسكين قلجلر (الخطيه) الرماح الخطيه ديمكدركه موصوفى مقامنه قائم اولمش خط نام محلده

یابدقلری مزراقلر مراددرکه برئه صاحبی بیوررد (الکاتبین بسمر الخط ماترکت * اقلامهم حرف جسم غیر منجم) (سمر) اسمرك جمعیدر مزراق مراددر (ذبل) فتحه لرله اینجه دقیق معناسنه که جمعی ضمه لرله درخشبه وخشب کبی (ترجمه) قنده درقارسلرك خادملرك * تیغ ونیزه تولدی ضابل بول برمجال

ابن الکفاة الم یکفوا خلیفتهم * لما رأوه صریعا وهو یبتهل

(کفاة) ضمله کافینك جمعیدر قضاة وقاضی کبی (لم یکفوا) کفایه دن اولوب اصلی یکفیوا ایکن لم جزم کلمکله یا ساقط اولمسی جزمنك علامتی اولوب نقل حرکه ایله لم یکفوا اولدی (صریع) دوشمش بمعنی مصروع (ترجمه) تولدی کافیلر ایرشمزمی شهه * کوردیلر چون دوشدی ایدر ابتهال

ابن السکاة التی ماجوا لما غضبوا * ابن الحماة التی تحمی بها الدول

(کماة) جمعدر مفردی کمی وزن ومعناده شجیع دیمکدر (ماجوا) موج ماده سندن اولوب تکثر واضطراب ایلدیلر دیمکدر (لما) لام حرف جر مکسور وما مصدریه در (دول) اولنده ضم وبا کسر ایله دولتك جمعیدر دولت مالده فتحله وحربده ضمله در (ترجمه) قنده موج اوران دلاورلر عجب * دولتك حفظ ایلین جندرجال

ابن الرماة الم تمنع بأسهمهم * لما أتتك سهام الموت تنتصل

(رماة) سابقلری کبی جمع ومفردی رامی تیر اندازدر (اسهم) سهمك جمع قلتیدر اوقلر (سهام) جمع کثرتیدر (تنتصل) اوق آتمقده یارش ایدرد یمکدر مسابقه معناسنه لکن بونده همان موتك ظهورندن کنایتدر (فائده) اوق اتمق سنت سنیهٔ احمدیه در حتی پیشرو تیراندازان اولان سعد بن ابی وقاص عشرهٔ مبشره دندر بوامرده نیجه کره امیر الانبیاء علیه التحایا حضرتلرینك (اللهم سدد سهمه) کبی سهم السعادهٔ دعالری آنك حقنده سپر اجابته اصابت ایلمشدر وکندیلری دخی کمانکشلك بیوروب حتی احد غزاسنده کتوم اسمیله بشام کمان شریفلرینك کثرت رمایتدن ناشی سیه می یعنی باشلری منذقه اولوب قیرلمغله عملدن قالوب اندن ماعدا بش عدد قوسلری دخی اولمغله بری دخی اخذ بیوردیلر شفای شریف صاحبی تحقیقی اوزره قتادة بن النعمان صحابی تیر کاول یایی الی اخر العمر حفظ ایلدیکی تاریخ خمیسده دخی مذکوردر (واعدوا لهم مااستطعتم من قوة) کریمه سنده قوتدن مراد الهی رمی اولدیغن منبر اوزره اوچ کره تکرار ایله تفهیم بیوردقلرینی عقبة بن عامر حضرتلری روایت ایلدیکی صحیح مسلمده مصرحدر (ترجمه) قنده رامیلرکه اتمزلرمی منع * کیم سهام مرکه

يوقى هيج مجال

هيهات مامنعوا ضيما ولا دفعوا * عنك المنية اذ وافى بها الاجل

(ضيم) طاغك وسائر نسنه نك برطرفى وبونده برجزء قليل ومقدار حقير مراد اولور (ترجمه) چون بو مذكورات ايتمز دفع موت * كلدى وقت رحلت دار الجلال

ولا الرشى دفعتها عنك لو بذلوا * ولا الرقى نفعت فيها ولا الحيل

رشى هدى وزننده رشوتك جمعيدر (رقى) دخى اول وزن اوزره رقيه نك جمعيدر رقيه افسون وعزايم وتمايم كبى نسنه لردركه ترجمه بوكى ومكر معناسنه (حيل) عنب وزننده حيله نك جمعيكه ايكى نوعدر برى شرعيه وبرى عرفيه در شرعيه اولان حيله لر كتب فقهيه ده مصرحدركه مثلا برخانه يه عدم دخول ايچون ثلاثه اوزره شرطا يلسه اول كمسنه بى برقاج كيشيلر اخذ ايدوب زور ايله اول منزله ادخال ايدرلر بواكراه معتبردر بعده چيقوب ينه اختيار يله اول داره داخل اولسه طلاق واقع اولمز ومال اوقاف وايتامده دورشرعى كبى وعرفيه دخى اقسام متعدده يه منقسمه اولور مباح اولان قسمندندركه بعض دعوات واوقافك نسخه سنى حمائل ايدوب تأثيرى فى الحقيقه حق تعالى دن اولديغى مقر اولديغى حالده خير وبركاتنى معتقد اولمق كبى كه بو محلده مراد بودر وبعض نسخه ده المحل واقع اولمش مألرى بردر (ترجمه) بذل رشوتله دخى دفع اولميه * نفع قيلمز هم فسون سحر حلال

ماساعدوك ولا واساك اقربهم * بل سلموك لها يا قبح مافعلوا

(ماساعدوك) سكا ياردم ايتمديلر (لا واساك) سكا لطف ونفع ايله نعمتلرنده تشريك ايتمديلر (يا قبح) نداسى تعجب وتفجع ايچون كلوركه كويا لسان شاهيدن بعد اليأس ديمك اولوركه اول خدم وحشمى بو قدر وقتدركه مراعات حاللرنده اوزار ناس ومظالم ارتكابى اشبالى امورى ارتكاب ايلمشكن عاقبة الامر بر وقت اضطرابم واقع اولدقده قطعا اعانتلرى اولمديغندن قطع نظر بنم كريبان حياتمى پنجه ملك الموته تسليم ايلديلر انلرك بو فعللرى نه قبيح كار اولور ديمك اوله (ترجمه) نه مساعد نه مواسى اولديلر * ويرديلر موته زهى قبح فعال

مابال قبرك لا يأتى به احد * ولا يطوف به من بينهم رجل

(بال) بونده حال وشان ديمكدر (يعنى) سببى وسرى ندر وقبرنه حال وشان صاحبيدر ديمك اولور (ترجمه) سرندركه كيمسه كلمز قبريكه * هيچ طواف

ایتمزانی برذوالکمال

مابال ذکرك منسيا ومطرحا * وكلهم باقتسام المال قد شغلوا

منسی مجمی وزننده اسم مفعولدر اصلی منسوی در (مطرحا) طرح ماده سندن افتعال بابندن اطتراح مصدرینك اسم مفعولیدر تا طا به قلب ايله ادغام اولنمشدرکه اصلنده مطترح ایدی مطروح معناسنه در لکن افتعاله نقلده معنای زائد بودرکه مطروحیتنه سبب نه کندی اولدیغنی مفید اولور مقتضای بنای بابدر (ترجمه) نه سبب کیم ذکریکی طرح ایتدیلر * مالکی قسمتله ایدوب اشتغال

مابال قصرك وحشا لا انيس به * يغشاك من كنفيه الروع والوهل

(کنف) جانب وطرف (روع) وزن ومعناده خوف (وهل) عطف تفسیر اولور فی الاصل شیء معناسنه الفاظ متتابعه دندر وهلة اولاده دیرلر یعنی ابتدا واقع اولان شیء وامرده دیمك اولور (ترجمه) سری نه قصرككه موحش بی انیس بیش وپسدن خوف ايله جسم اولدی نال

لا تنكرن فما دامت على ملك * الا اناخ عليه الموت والوجل

(مادامت) دنیا طوردقجه دیمکدر کانت نسخه در (اناخ) چوکردی ودوه‌یی اوتورتدی (وجل) خوفدر (ترجمه) ایتمه انکار ایلر اولسه شه دخی * اشتر موته یرین حالا مجال

وكيف يرجو دوام العيش متصلا * وروحه بحبال الموت متصل

(حبال) مهمله ايله حبلك جمعیدر اورغان وایپ که رسن وجمل دخی دیرلر وها ات آلتدن غلطدر (ترجمه) عیش دائم دنیه ده ممکنمی هیچ * پای روحه حبل موت اولمش عقال

وجسمه لبنيات الردى غرض * وملكه زائل عنه ومنتقل

(بنیات) ضمله دیوار معناسنه در (ردی) سغلی در (غرض) سبزکه بوته دیرلر وزن ومعناده هدف کبی (ترجمه) جسمی تیرموته اولمشدر هدف کیم اصابتله کاور ملکه زوال (نطق دیکر)

الاهل الى طول الحياة سبيل * وانى وهذا الموت ليس يحول

حضرت زهرادن فرقتی بابنده صادر اولان اشعاردندر (انی) فتح وقصر ايله در محذوف تلك لفظنك خبریدر (یحول) انقلاب وتغیر ايدردیمکدر (ترجمه) وارمیدر طول حیاته برسبیل * یوقدر اول مرموته حائل ای رحیل

فانی وان اصبحت بالموت موقنا * ولی امل من دون ذالك طویل

(موقن) برامرده یقین حاصل ایدن کشی (ترجمه) کرچه موتی بن یقین بیلدم ولی * اندن امیدم در افزون وطویل

وللدهر الوان تروح وتغتدی * وان نفوسا بینهن تسیل

(نفوس) نفسك جمعیدر بونده مرادم سائلدر (تسیل) سیلان ایدر یعنی آقر دیمکدر (ترجمه) وارتلون روز کاره صبح وشام * قان رواندر چون شفق موت ایله سیل

ومنزل حق لامعرج دونه * لكل امرئ منها الیه سبیل

(معرج) تفعیلدن مفعول صیغه سیله اسم مکاندر (ترجمه) یوق مقام حقدن اوزکه منزله * هر کسه وار دهرده اکه سبیل

قطعت بایام التعزز ذكره * وكل عزیز ما هنالك ذلیل

(تعزز) عزت اظهار ایلمك (ذلیل) عزیزك ضدیدر (ترجمه) عزتم وقتنده ذکرین ایتدم * بویله ایدن هر عزیز اولور ذلیل

اری علل الدنیا علی كثیرة * وصاحبها حتی الممات علیل

(علل) کسر ایله علتك جمعیدر (كثیرة) اری فعلنك مفعول ثانیدر (ترجمه) بنده کوردم کثرت اوزره چون علل * بویله اولان موته دك اولور علیل

وانی لمشتاق الی من احبه * فهل لی الی من قد هویت سبیل

(مشتاق) شوقدن افتعالك مفعولی اولوب اصلی مشتوق ایدی (هویت) کمال محبتله تعلق ایلدم دیمکدر (ترجمه) اولمشم تحقیق مشتاق حبیب * وارمی محبوبه عجب که بر سبیل

وانی وان شطت بی الدار نازحا * وقد مات قلبی بالفراق جمیل

(شطت) بعید اولدی دیمکدر (نازحا) بعیدا معناسنه مفعول مطلق اولور قعدت جلوسا کبی (جمیل) تنوین تکثیر ایچوندر (یعنی) چوق صاحب جمال ویا چوق خلق جمیل صاحبی دیمك اولور (ترجمه) داریمز دور ایتدی دوران کرچه کیم * سابقا موت ایله کتدی چوق جمیل

فقد قال بالامثال فی البین قائل * اضر به یوم الفراق رحیل

(امثال) مثل لفظنك جمعیدر غلطنده مصالدر بر لر (بین) فرقت که بینونت معناسنه (یعنی) بر اهل حکمت باب فرقتده برسوز سویلیوب معنیدار ونکته آمیز اولمغله عبرت اهلی میاننده مثل سائر اولمش دیمکدر مقول محذوفدر فقد قال

كلاما نقد برنده در (اضرب) ضرب ماده سندن تفعيلات مضارع نفس متكلميدر (يعنى) چوق چوق اول مثلى بن ايراد وتذكير ايدرم ديمكدر (رحيل) مثلث مألى رحيلدر ديمك اولور (ترجمه) كلدى امثال ايچره فرقتده بوسوز * فرقتده چوق چوق ايدرم مثيل

لكل اجتماع من خليلين فرقة * وكل الذى دون الفراق قليل

(خليل) مطلقا دوستدر صديق كبى ومثل مذكر بودركه مألى ترجمه دن ظاهردر (ترجمه) ايكى دوستك جمعى فرقت ياب اولور * بيقرار اولان وصال اولور قليل

وان افتقادى فاطما بعد احمدا * دليل على ان لا يدوم خليل

(افتقاد) فقددن افتعالدر (فاطما) فاطمة ايكن وزن ايچون وبارجال منزله سنه تدريج ايله تحليل ايچون ترخيم اولندى (احمدا) غير منصرف اولمغله جريدلى اولان فتحه يى اشباع ايله وزنى تكميل اولندى (ترجمه) حضرته پيرو اولوب زهرا دخى * كتدى چونكه دائم اولمز هيچ خليل

وكيف هنالك العيش من بعد فقدهم * لعمرك شئ ما اليه سبيل

(فقدهم) ضمير جمع تثنيه مقامنده ايراد اولنمق اعداد شفعيه ده اقلى ايكى اولمقدن ناشيدر اعداد وتريه ده اقل جمع اوجدر (اثنان ومافوقهما جماعة) جموع شفعيه يه خاص اولديغى خاتم الاولياء دن مرويدر (عمر) فتحه له لغتدر بقا معناسنه در عمر كبى وبونده قسم ايچون كلمشدر (ترجمه) اولمز انلرسز صفاى عيش ودم * عيشه رغبت ايلم تحقيق بيل

سيعرض عن ذكرى وتنسى مودتى * ويظهر بعدى للخليل عديل

(تنسى) فراموش اولنور ديمك (عديل) مثيل وشبيه ودنك (ترجمه) يادا اولنم جمله نسيان ايره * بن كيدنجه بولنه نيجه عديل

وليس خليلى بالملول ولا الذى * اذا غبت برضاه سواى بديل

(ملول) فتحه له ملالتدندر محزون ودلكير معنه (بديل) بدل (ترجمه) دوستم اول اولمز كه بندن اوصانه * غيبتمده هم ايده غيرى بديل

ولكن خليلى من يدوم وصاله * ويحفظ سرى قلبه ودخيل

(دخيل) بركسنه نك امورينه مداخله ايدن كشى (ترجمه) دوستم اولدر كه بوله وصلى دوام * حفظ سر ايده اولوب كاره دخيل

اذا انقطعت يوما من العيش مدتى * فان بكاء الباكيات قليل

(بكاء) برينه عزايا واقع اولمشدر (باكيات) تعبيريله نسوان مراد اولور زيرا اظهار

حزن وفغان ونوحه اكثريا زنانه مخصوص ودوردور از كريان اولمق انلردن محسوسدر لكن مردان مستور الاحزان ومتهيان شرع ذيشاندر (ترجمه) مدت عمرم بولنجه انقطاع * ناله كار تعزيت اولور قليل

يريد الفتى ان لا يموت حبيبه * وليس الى من يبتغيه سبيل

(حبيبه) برنده (ويهرما) دخى نسخه دربك زياده يير اولور ديمكدر (يبتغى) طلب وتمنى ومراد ايدر ديمكدر (ترجمه) دوستك استرحياتن دوست اولان * يوق ولى بو مطلب ايچون هيچ سبيل

وليس جليلا رزء مال وفقده * ولكن رزء الاكرمين جليل

(جليل) جيمله امر حسن معناسنه خبردر (رزء) ضم مهمله وزاى ايله نقصان ومصيبتدر ليس نك اسميدر وزن ايچون تأخير اولنمشدر (ترجمه) ماله كلمك خوش ذكل نقصان ولى * اندن اصعبدر كرامك فقدى بيل

لذلك جنبى لا يؤاتيه مضجع * وفى القلب من حر الفراق غليل

(يؤآتى) وزن ومعناده يوافق ويطاوع كبيدر (مضجع) ملحفه كه دوشك ويانق فارسيده جامه خواب دينور (غليل) نقطه ايدر عطش كه صوسزلقدر ظمأ كبى (ترجمه) انك ايچون جامه خوابه ياتمزم * فرقت ايتدى بيت قلبى پرغليل

(نطق آخر) فاهلا وسهلا بضيف نزل * واستودع الله الفا رحل

(اهلا) فعل محذوفك مفعوليدر تقديرى اتيت اهلا يعنى كويا كندى اهل واولادك اولان دائره يه كلدك اجنبى يوقدر اويله بيل ديمكدر (سهلا) دخى اتيت موضعا سهلا يعنى سهولتلى يره اياق باصدك عسرت كورمزسين ديمكدر (استودع) وديعه ماده سندن استفعالك نفس متكلمى (الف) دوست معناسنه كسر ايله الفتدندر (ترجمه) مرحبا اى ميهمانم پيرئ بالك اعتدال الوداع وقت جوانى ايلدى چون ارتحال

تولى الشباب كان لم يكن * وحل المشيب كان لم يزل

(كان) اصلنده كان دن تخفيف اولندى (ترجمه) كندى چون وقت جوانى كلمامش كبى اولوب * كلدى پس ايام پيرى بردخى بولمز زوال

كان المشيب كصبح بدا * واما الشباب كبدر افل

(افل) طولندى ديمكدر مصدرى افول غروب معناسنه (ترجمه) صبح صادق كيبى اى غافل كوروندى شيب ريش * هم جوانى آفل اولدى بدروش بوحسب حال

سقى الله ذاك وهذا معا * فنعم المولى ونعم البدل

(سقى الله) الله رحمت ايلسون ديمكدر استعاره اولنمش (ترجمه) ايليه رحمت خدا پيرى جوانى به معا * ايكيسيده خوش كه وبرمشدر قديريزوال

(نطق ديكر) يمثل ذو العقل فى نفسه * مصائبه قبل ان تنزلا

(ذو العقل) عارف آكاه معناسنه درذو الجهل قرينه سيله كه مراد انسان كاملدر (فائده) ابن ميلق شاذلى مكاتبنده بيورر صوفيهٔ كرام عندنده انسان دينوتبعيت احمديه ايله تحقق ايدوب وبوطوراوزره من طرف الله عزوجل مؤيد ومبجل اولان نفس نفيس اكمله ديرلركه عباد الرحمن فى الحقيقة انلردر سائرلرى عبد سخرة الله دركه بيورر (سخر لكم ما فى السموات وما فى الارض) وذوى العقول واولوا الالباب دخى انلردركه عبد ذات اطلاق اولنور حتى برصلاة شريفه ده اللهم صل على محمد عبد ذاتك ديمشلردر (ترجمه) ظن ايدر نفسنده عاقل هربلايى كلمدين * لوحهٔ وهم اوزره برصورت ويروب محض خيال

فان نزلت بغتة لم ترع * لما كان فى نفسه مثلا

(لم ترع) خوف ايلمدى ديمكدركه قلب وعقل معناسنه اولان روع ماده سندندر (لم ترعه) نسخه سى فاسددر زيرا لازمدر متعدى دكل ووزنه دخى مخلدر (ترجمه) دفعةً كرنازل اولسه ايلمز خوف وفزع * لوحهٔ نفسنده اندن ايتدى چون رسم مثال

يرى الامر يفضى الى آخره * فصير آخره اولا

رأى الامر دخى نسخه در مرادبلاى مذكوردر يفضى فا ايله افعالدندر انجام بولوروننتيجه ويربرنهايته واصل اولوردىمك آخرلركسر ايله اولك ضديدر (ترجمه) چون خيالنده نهايت بولدى اول كاركبه * عاقبت انديش اكا آيلر مقدم انتقال

وذو الجهل يأمن ايامه * وينسى مصارع من قد خلا

(ذو الجهل) بى عرفان (مصارع) مصرع لفظنك جمعى سابقا دوشديكى يرلر معناسنه (خلا) مضى وذهب ديمكدركه كچن اوتودولورد يرلراوتمق ايسه احمق كاريدرحتى تركى ضرو بده بركره دوشديكى قويو مشهوردر (ترجمه) اهل جهل اولور حوادثدن امين روزكار * عبرت آلمزوقعهٔ سابقه دن اولمز اهل حال

فان بدهت صروف الزمان * ببعض مصائبه اعولا

(بدهت) بداهة ظهور ايلدى ديمكدر صروف حوادث (اعول) عوبل وفرياد

وفزع ایدزدیعك آخرنده اولان الف اشباعدر (ترجمه) بالبداهة ایرسه
ایاملك بلاسندن اکا * بعض شدت ایده فریادوفزع عنف وجدال

ولوقدم الحزم فی نفسه * لعلمه الصبر عند البلا

(حزم) احتیاط ایدوب آگاه بولمق (ترجمه) احتیاطی ایلسه در پیش
فکری اولا * صبری ایلردی افاده اول بلاده احتمال (نطق اخر)

اذا اجتمع الافات فالبخل شرها * وشر من البخل المواعید والمطل

(مواعید) موعودك جمعیدر موعود وعد معناسنه (مطل) دفع وتأخیر
(ترجمه) جمیع آفتك شری بخلدر * انکده شری وعد ومطلدر بیل

ولا خیر فی وعد اذا کان کاذبا * ولا خیر فی قول اذا لم یکن فعل

یعنی وعدك خیر یی انجازیله درکه صادق الوعد اولمق محسناتدندرکه خلف
قبیحدر وکلامك دخی خیر وبرکتی سوزك عهده سندن کلوب قوتدن فعله کلورسه
ونتیجه پذیر اولوب مأل مقالی اجرا ایله صاحبی مردانه حرکت ایدرسه در
والا (قوله بوله) مثلی بومحلده ضرب اولنور (ترجمه) اولان وعدنده کاذب
خیری یوقدر * سوزی کل عهده سندن اولمه مهمل

اذا کنت ذاعلم ولم تك عاقلا * فانت کذی نعل ولیس له رجل

مأل مقال) علمایه عقل لازمدر علم برعالمده عقلندن زیاده اولسه کندی صاحبی
سبب قتلی اولور وبرعکس اولسه یعنی عقلی علمندن زائد اولسه الحاده وشرزیرا
تدقیق اموردده دقته عقلی آلت اولوب انی اعمالده علم مدار اولمغله حفظ وصیانت
ایلسه کرك ایدی عدمیله محفوظ اولمیوب مقدرات الهیه دن خبردار وآیات
واحادیثدن واحکام مجتهدیندن وکشوفات اهل الله دن آگاه اوله مز پس عقل
کندینه داهیه اولور نعوذ بالله تعالی زیرا عقل عضو کبیدر ازجمله مثلا ایاغی
اولمیان کمسنه نعلین صاحبی اولمق محلی استعمالی اولمدیغی سببدن مفیدد کلدر
(ترجمه) اولورسك عالم بیعقل اولورسین * ایاقسز نعلی اولماغه مماثل

وان کنت ذاعقل ولم تك عالما * فانت کذی رجل ولیس له نعل

بو بیت سابقك عکس وضدیدرکه علمی اولمیان کمسنه عقلی اولسه دخی
عریان کبیدر (ترجمه) اولورسك عاقل بی علم بکزر * نعلسز برقدم اهلینه
جاهل

الا انما الانسان غمد لعقله * ولا خیر فی غمد اذا لم یکن نصل

(غمد) قین که نیام وغلاف دخی دیرلر وثانی اولاك عینیدر (نصل) نون ومهمل ایله

دمرن ویلمان که اوق وقلج ویجاق ومزراق درت شیده مستعملدر بو بیتده وجود انسانی بنامده وعقل سیف قاطعده استعاره اولنوب اول تیغه نصل دخی اثبات اولندی لکن نصل بونده ارادهٔ کل ایله مطلقا شمشیر معناسنه در (ترجمه) کشی عقلك غلافیدر اکر کیم * بلا تیغ اولسه قین خبرا بمزای دل

(نطق آخر) لو کان هذا العلم یحصل بالمنی * ما کان یبقی فی البریة جاهل (منی) امنیه لرکه آرزو وامید وبلاسعی تمنی ومیل سازج (ترجمه) اکر علم خدا امید ایله حاصل اولیدی * خلایق جمله عالم اوله بولنمزدی جاهل

اجهد ولا تکسل ولا تك غافلا * فندامة العقبی لمن یتکاسل

(اجهد) کسر ایله امردر جهد یعنی سعی وجد ایله دیمکدر که علم الهی یه نظر له مجاهده قصد اولنور که آگاه کاریدر ضدی غفلتدر (لا تکسل) علم بابندن نهی حاضردر ثقیل اولمه اظهار شوق ایله دیمك (عقبی) موصوفی محذوف صفتدر دار عقبی که اعقاب وعقاب وپشیمانلق محلی (ترجمه) جهاد وشوق ایله سعی ایله اوله غفلت اوزره * که عقباده پشیمان اوله هر کیم اوله کاهل (نطق دیکر)

رضینا قسمة الجبار فینا * لنا علم وللاعداء مال

(جبار) اسماء حسنادندر مصلح معناسنه که جبر کسر بونندر یاخود اکراه والحاح معناسنه اولان جبردن اوله که مقدراتی البته اجرا ایدیجی دیمك اولور اکرچه حرف ذالده جبر وقدر بحثی مفصلدر لکن بو محلده دخی تعبیر دیکر ایله مصور واجمالا محرر قیلنور که عبدلك افعال اختیاریه سنده مذاهب عدیده واردر جبریه دیرکه عبدلك فعلنده عبددن اصلا قدرت یوقدر تأثیر انجق قدرت قاهره جبار تعالی دندر واشعریه دیرکه اراده مزده مجبور وافعالمزده مختارز ومعتزله دیرکه عبدلك فعلی کندی قدرتیله در فقط ایجاب واضطرار یوقدر فلاسفه دیرکه عبدلك فعلی ایجاب ایله در تخلف ممتنعدر وبو مسلك موافقده مقرر اولدیغی اوزره امام الحرمیندن دخی منقولدر لکن شرح مقاصدده دیرکه امام الحرمین ارشاد نام اثرنده جمیع حوادثك حدوثی الله تعالینك قدرتیله دردیدیکنی نقل ایدرب موافقده کی سخن امامه افترادر دیمش اولدی استاذ ابو اسحق اسفراینی دخی بیورر که عبدلك اصل فعلی ایکی مؤثر قدرتك مجموعیله در وابو بکر باقلانی دخی دیرکه عبدلك فعلی مجموع قدرتین ایله در لکن قدرة الله اصل فعلده مؤثردر ووصف فعلده عبدلك قدرتی مؤثردر یعنی عبددن صادر اولان فعل یا طاعت ویا مباح ویا معصیت وصفیله اولمق صورتیده در اما ابو الهدی ابو منصور

ماتریدی رضی الله عنه بیورمشلرکه واکثر اهل سنتك دخی مسلکی بودرکه
عبدك فعلی ایجاداقدرت قدیر تعالی ایله وکسبا عبدك قدرتی ایله واقع اولور
مقدورواحدایکی قدرت تحتنده داخل اولمقده جهتلری مختلف اولدقده مانع
یوقدرکه جهت ایجاد حق تعالینك مقدوری وجهت کسب عبد خدانك
مقدوریدر وخلق آلتـه محتاج دکلدراما کسب آلت ایله دروکسب محل
قدرتده در خلق محل قدرتده دکلدر وکسب ایله قادر منفرد اولمز اما خلقـله
منفرددر بونده اهل تحقیق دیدیلرکه عبد بالاختیار فاعلدر دیمك عبد افعالنی
قصدواراده ایله موجد اولوردیمکدر مع هذا حق تعالی خلق افعالده مستقلدر
ودخی مقدورواحد جهتلری متحد اولان ایکی مستقل قدرت تحتنده داخل
اولمزکه بو بحثنك متانتی بی شبهه در بومضیقدن تخلیص کریبانده خلق حقك
وکسب عبدك دردیمك لازم کلدی لکن عبدك قدرتی محضا مداردر عبدك
صرف قدرت ایتمسی آلته مباشرتدر ممکن اولان فعلی قصد ایله اما خالق
تعالینك صرف قدرت ایتمسی اول فعل ممکنی ایجاد ایله در ودخی فعل تعبیری
عامدر اما خالق اسمی باری تعالی یه خاصدر کسب اسمی عبده خاص اولدیغی کبی
اشته بوتقریر کفایه ضیا بونده موجوددر یعنی خالق تعالی عبدده قدرت
خلق ایلدی عبد اول قدرت ایله فعله وترکه قادر اولور واراده دخی خلق ایلدی
عبد اول اراده ایله فعلدن ویا ترکدن برینی ترجیح ایدوب پس قدرتی
علی وفق الاراده تعلق ایلیه آلات ودواعی یی صرف ایلدیکی عقبنده
الله تعالینك دخی اراده وقدرتی اول فعلی خلق ایتمکه تعلق ایلیه که خالق تعالی
خلق ایلمکده عبدك اول فعلی اولا اراده سی شرط عادی اولدی وبو اراده نك
مقتضاسی ترجیحدر پس محذور یوقدر اشته بوقید ایله جبر ویامذهب اعتزاله
رجوع دخی لازم کلمز فعلی عبده اسناد کسبی سبیله در ضرب زید عمرا کبی
ضربی زیده اسناد حقیقت لغویه در وحقه اسناد ضرب انی خلق ایتمسیله در
پس فعل عام اولدیغنده شبهه یوقدر لکن اشعری اختیاری وفعلی دخی
الله تعالینك مخلوقیدر دیمکله فعلی عبده نسبت ایده مدی پس جبر متوسطدن
خلاص ممکن اولمدی اما امام الهدادن اولان تقریرده اصلا جبر یوقدر قالدیکه
بو افعال عبادده تفصیل محل واردر اولی اولان ترك مناظره ایله تفویض العلم
الی الله ایدوب رضا وتسلیمدر دیو اصفهانی وشیخ اکمل وصیت ایتمشلردر فقیر
دیرمکه قضا خالق تعالی طرفندن اولمغله رضا واجبدر لکن مقضی یه رضا

واجب دكلدر زيرا خلق طرفنده در وبونی مؤيددركه اعوذ برب الفلق من شر ما خلق بيورلدی ائكچون بعد الوقوع عدم تحمل بيانيله تيسير ورفعيله نياز اولنوركه (رب انی مسنی الضر) وسبحانك انی كنت من الظالمين) (ورب لا تذرنی فردا) ديو رجامند اولوب وصابر ومؤمن وخاشع اولمرينه مناجاتلری مانع اوليوب مستجاب الدعوه اولمشلردر اشته قضا ايله مقضی بونقر برايله تفريق اولنور (ترجمه) قسمت جباره راضی اولمشز * بزه ويردی علوم اعدايه مال .

فان المال يفنی عن قريب * وان العلم باق لا يزال

بو بيتده فنا وبقا اضداد دندر ومفهومی بيت سابقه دليلدر وشعر لاحقه مثيلدر (ترجمه) مال دنيا فانيدر چوق اولسه ده * علم حق باقيدر اول اولمز زوال (نطق آخر)

ان الغنی هو الغنی بقلبه * ليس الغنی هو الغنی بماله

(هو) ضمير فصل برای حصر كلمشدر (مفهوم) والله الغنی وانتم الفقراء آيه كريمه سی مفهومنجه غنی اولمق انجق قلبله يعنی مقلب القلوبه ربط دل ايله اولوركه غنی حقيقی خالق تعالی وفقير حقيقی مخلوق خدادركه هر آن قيام لری تجليات ربانيه ايله اولوب برآن تربيه سی منقطع اولسه محو ومنعدم اولورلر قالديكه ماسوانك بری برينه نسبتله غنالری بنه حقه ناظردر حقك مقبولی اولان امر ايله استغنا ايدنلر غنی ومبغوضی اولان شیء ايله غنا ادعا ايدنلر انلره نسبتله فقير اولمش اولورلر مطلوب اولان غنای قلبدر غنای مال دكل (ترجمه) غنای قلبله اولور غنی كس * غنی ايدن كشی يی صانمه كيم مال

وكذا الكريم هو الكريم بخلقه * ليس الكريم بقومه وباله

(كريم) صاحب كرم (خلق) ضمله در مراد حسن خلق (آل) اهل واولادكه زينت حيات دنيادر (ترجمه) كريم ايدن كيشی يی حسن خلقی * كريم اولمز چوق اولسه قومله آل .

وكذا الفقيه هو الفقيه بحاله * ليس الفقيه بنطقه ومقاله

(فقيه) مطلقا عالم معناسنه در صكره خاصة عبادات ومعاملاته متعلق اولان مسائل اصوليه وفروعيه يی عالم اولان كمسنه يه فقيه ديديلر (خلاصهٔ سخن) عالم فی الحقيقه كندی نفس ناطقه سنك حالنی بيلن كمسنه در يوخسه قوت نطقيه سی اولوب خوشكوی وضرب نطقه قادر سلاست اداوسلامت انشايه

مالك اولان كمسنه عالم دكلدر (ترجمه) كذلك عالم اولدر حالی بیله * دكل عالم اوكیم اوله خوش اقوال (نطق دیكر)

فلا تكثرن القول فی غیر وقته * وادمن علی الصمت المزین للعقل

(ادمن) اكرام بابندن امر درادمان ایله یعنی دوام اوزره التزام ایله دیمكدر (صمت) سكوت (مزین) تفعیلدن فاعل صیغه سیله صفتدر (ترجمه) بیوقت مجلسده بر كو اولمه سن * زینت عقل ایله صمتی ای كوكل

یموت الفتی من عثرة بلسانه * ولیس یموت المرء من عثرة الرجل

(عثره) سورچمك لغزش معناسنه (ترجمه) زلۀ قول اولدی قتلك موجبی * زلۀ پای ایله قتل اولمز رجل

فلا تك بثاثا بالقول مفشیا * فتستجلب البغضاء من زلة النعل

(بثاث) نشرده مبالغه ایدن كمسنه در (مبثاثا) دخی نسخه در مكثار وزننده معناده فرقی آزدر (مفشی) شائع ایدن كشی (بغضاء) شدت بغض (زلۀ نعل) لغزش پا كه اایاق سورچمك یعنی بر كمسنه نك بر كره ایاغی سورچسنی نقل وافشا ایلسك امر جزئی ایكن اول كمسنه نك سا كه عداوت كلیه سنه سبب اولور دیمكدر (ترجمه) ایتمه افشا هر ایشی كیم جلب ایدر * سا كه بغضی بر ایاق سورچمكدن اول (نطق آخر)

وفی الحلق احیانا لعمری مرارة * وثقل علی غض الرجال ثقیل

(حلق) مهمله ایله بوغاز حلقوم وكلو معناسنه (احیان) جمعدر مفردی حین وقت وزمان معناسنه در (لعمری) لام قسم ایله حیاتم حقیچون دیمكدر قسمده فتح عین لغتدر (ثقل) ثقلت اغراق (غض) كسر ومعجمه لرله بر كمسنه نك قدر وحرمتی نقصان اولمق (معنی) بعضی وقتلرده بر حالت تلخی وثقلت بنم بوغازمده تحقیق محسوسمدر یعنی (ع) یلدزی دوشكون اولور پادشهم معزولك) نطقنجه عزل ودنات اهل مناصبه هر نقدر تنزل وانحطاطی سببیله ثقیل ایسه اندن دخی اثقل بر حالت عقلی معنوی مشاهده ایدرم دیمكدر كه سببی بیت ثانیده كلسه كركدر ان شاء الله (ترجمه) انفسی بر ثقلت احساس ایدرم كاهیجه كیم * اهل منصب عزلنه غالب كورنور اول ثقیل

لم ار انسانا یری عیب نفسه * وان كان لا یخفی علیه جمیل

(معنی) عیب نفسه مشغول بر كمسنه كورمدمكه من عرف نفسه عرفانینه مائل اوله بلكه تجسس وآخرلرك عیوبنی تفحص طرفنه مائللردر مع هذا حسن

وقبح وجمال وجلال تمييزينه قدرتلری دخی اولسه ينه جميل ظاهره توجيه نگاه ايليوب نصب عينلری احوال ناس وحوادث روزكاردر اثرده وارد اولمشدر كه سعادت اول كمسنه يه كه كندی عيبی كنديسنی ناسك عيبنه صرف وقت ايلمكدن مشغول قيله . (ترجمه) كورمدم بركمسه كندی عيب نفس دركه ايده * اولسه ده ظاهرا كرچه حسن هر كار جميل

ومن ذا الذی ينجو من الناس سالما * وللناس قال بالظنون وقيل

(قال وقيل) ايكی اسمدر كفت وكو معناسنه كه تركجه ده ديدی قودی ديرلر (ترجمه) كمسه قورتلمز لسان ناسدن دنياده هيچ * سوء ظن ايله ايدرلر بربرينه قال وقيل

اجلك قوم حين صرت الی الغنی * وكل غنی فی العيون جليل

(ترجمه) كرغنی اولدك ايسه اجلال ايدر قوملر سنی * هر غنی اولمش نظرده غيره نسبتله جليل

وليس الغنی الا غنی زين الفتی * عشية يقری اوغداة ينيل

(يقری) ضيافت ايدر وخانه سنده مهمانه اليقور ديمكدر (ينيل) اناله يعنی لطف وكرمه نائل ايدر ديمكدر (ترجمه) بيل غنايی زينت دنياكه ايلر صاحبی * كيجه مهمانه كرم كوندز دخی لطف جزيل

ولم يفتقر يوما وان كان معدما * سخی ولم يستغن قط بخيل

(ترجمه) اولسه ده تنكدست فقره مبتلا اولمز سخی * كثرت مالده اولسه هم غنی اولمز بخيل (نطق آخر)

صن النفس واحملها علی ما يزينها * تعش سالما والقول فيك جميل

(تعش) تعيش ايتمكدن امره جواب واقع اولمغله مجزوم اولمغين اجوفده سقوط وسطيدر (فيك) فی شانك وفی حقك تقديرنده در (يعنی) نفسكی صيانت ايليوب آكا لايق اولان رفتار وكفتار ايله وبذل مال واعانت ضعفا امثالی امور اباحيه ده زينتنه مساعده ايله كه آسايش حاله سبب اولوب ناس سنك حقكده خوشكو اولورلر ديمكدر (حق) شعرايه عطايا انلری بدكو يلقدن صرف ايچوندر ديديلر وبو بابده حديث دخی ايراد ايدرلر لكن ثابت دكلدر ديو صاحب قاموس سفر السعاده ده افاده ايدر (ترجمه) زينت بذل ايله نفسك قيل صيانت دائما * دوشمه افواهه سلامتله ايشت قول جميل .

ولا ترين الناس الا تجملا * نبابك دهر اوجفاك خليل

(لاترين) جمله ارات مصدرندن مضارع مخاطب ونون تأكيد اولوب البته كورنمه وممكن اولدقجه كنديكي كوسترمه ديمكدر (تجمل) جمله خوشحال اظهار ايلمكدر (نبا) تقديم نونله بعيد اولدى ديمك (ترجمه) ناسه سن وصف جميل ايله كورن لطف ايت مدام * روز كارايلر تباعد يا جفا ايلر خليل

وان ضاق رزق اليوم فاصبر الى غد * عسى نكبات الدهر عنك تزول

(عسى) تقارب ايچوندر نكبات جمعدر مفردى نكبت حاق وسط وحده معتاد وحق اعتدالدن عدول معناسنه در (لطيفه) اثرده ثابت اولديغى اوزره رزقك قلتى وتدريج وتقتير اوزره اولمسى شأمت كناهدن اولمغله اولوقتلرده اكثار استغفار دركاردر (نكبات) دهر يعنى شدائد ايام ظهورى حوقله ايله دفع اولنديغى كبى وكثرت رزقده شكر قولى وفعلى ومالى انك قيد وسبب ازديادى اولديغى كبى كه بيورلمشدر (لئن شكرتم لازيدنكم (ترجمه) كربوكون رزقكده قلت اولسه صبرايت برزمان * نكبت دهرى اولورسندن قريبا حق مزيل

يعز غنى النفس ان قل ماله * غنى غنى المال وهو ذليل

(يعز) كسر عين ايله درعزيز اولور ديمكدر لكن عزت ندرت معناسنه دخى اولمق بعيد اولمزكه غناى قلب صاحبى نادردر نفسدن مراد قلبدر ويغنى غنى المال دخى نسخه در (ترجمه) مالى آز اولسه دخى ايلر غناى دل عزيز * مالى چوق اولان غنيدر ليك ذاتنده ذليل

ولا خير فى ود امرئ متلون * اذا الريح مالت مال حيث تميل

(ود) وزن ومعنى وعدده دخى حب كبيدر مودت ايله محبت كبى (متلون) هررنكه كيرن كمسنه كه تمكن بولمش حالدن حاله تنقل ايله متصف اوله (اذ) ازمنه دن ماضى يه دلالت ايدر سكون اوزره مبنى اسمدر جمله يه مضاف اولور مضاف اولمزسه تنوين ويريلور يومئذ كبى (ريح) بونده كرم وسرد روزكاردن كنايه در (مالت) وتميل تأنيثلرى ريحك مؤنث سماعى اولمسيله در (ترجمه) خير اميد ايتمه تلون اهلى حبندن صقين * تابع احوال دوراندر ايدر اولمز جميل

جواد اذا استغنيت عن اخذ ماله * وعند احتمال الفقر عنك بخيل

(جواد) جومرد ديمكدر معطى وبخشنده معناسنه (ترجمه) ايلسك مالندن استغنا سخاوت كوسترر * بارفقرك حس ايدرسه اول زمان اولور بخيل

فما اكثر الاخوان حين تعدهم * ولكنهم فى النائبات قليل

(ما اكثر) فعل تعجبدر (ترجمه) نه عجب چوقدر برادرلر صايرسن انلرى *

شدّت دوران وقتنده قالورلكن قليل (نطق آخر)

فلا تجزع وان اعسرت يوما * فقد ايسرت فى دهر طويل

(ان اعسرت) عسرت زماننه داخل يعنى تنكدست اولسك ديمكدر (ايسرت) انك ضديدركه خيلى دم وسعت دنيا ايله يسره دخى واصل يعنى غنى اولدك ايدى ديمك اولور (ترجمه) تنكدست اولور ايسك ايتمه جزع * نيجه دملردر غنيسين اويله بيل

ولا تيأس فان اليأس كفر * لعل الله يغنى عن قليل

بيت سابقك مألى كويا ديمك اولديكه عمر كدن اكثرى غنا ايله كچدى برمقدار فقر كلسكله مضطرب اولمه مقتضاى قضا وقدر دوامـه مساعد اولمق آز واقع اولور پس ينه غنا كلسكدن صورت يأس رونما اولمغله اول يأسى دفع ايدوب قانط اولمه حقك لطف وكرمندن مأيوس اولمق عذابندن امين اولمق كبى كفردر مرجودركه كريم جوادسنى قريبا ينه اغنا مراد ايدر (ترجمه) لطف حقدن يأسى ترك ايت كفردر * شايد ايده تيزسنى اغنا جليل

ولا تظنن بربك ظن سوء * فان الله اولى بالجميل

(لا تظن) ظن ايلمه ديمكدر ظن احتمالى نقيض ايله اعتقاد راجحدر ديو تعريف ايدرلر كنديدن قوى طرفى يقين وضعيف طرفى شكدر زيرا يقين بلاشك علمه ديرلر وشك ايكى نقيض ميانند ه ترددركه برطرفى راجح اولميه پس حقه حسن ظن اوزره اولـكه كار كرونتيجه كير اوله (انا عند ظن عبدى بى) حديث قدسيسى بشارت رسان دلبندان مظا البدرولايق حق اولان هر امرده شق جميلدر اداب دخى بودر حسن ظن دخى ظن غالب قويدر لكن رتبۀ يقينه وارمق امنيتدر اودخى يأس كبيدر (شعر) وظنى فيك يا ربى جميل * فحقق يا آلهى حسن ظنى (ترجمه) سوء ظن ايتمه صقين قيل حسن ظن * حقك اولدر لايق لطفى جزيل

رأيت العسر يتبعه يسار * وقول الله اصدق كل قيل

(قول الله) سورۀ انشراحى ايما ايدركه انده آيت يسرك مألى مراددر (ترجمه) عسرى كوردم تابعى دائم يسار * قول حقدر اصدق كفتار وقيل (نطق ديكر)

ما اعتاض باذل وجهه بسؤاله * عوضا ولونال المنى بسؤآل

(ما اعتاض) عوض تام بولمدى ديمك (باذل وجه) آب روصرف ايدوب برامرى تحصيله سعى ايدن كسنه (منى) ضمله منيه نك جمعيدر مطلب ومرام معناسنه (ترجمه) بذل آب روى ايدر سائل ولى بولمز عوض * مطلبه نائل ايدوسه ده

انی جر وسؤال

واذا السؤال مع النوال وزنته * رجح السؤال وخف كل نوال

اصلنده ترکیب (اذا وزنت السؤال مع النوال) ایدی وزن ایچون ترتیب اولندی (نوال) عطا (ترجمه) کرسؤال ایله عطاسن ایلسك سنجیده سن * بینه راجحدر سؤال البت خفیف اولور نوال

واذا ابتلیت ببذل وجهك سائلا * فابذله للمتكرم المفضال

(متکرم) اقرانندن کرمده تفوق دعواسنده اولان کمسنه (مفضال) فضیلت وسماحت صاحبی دیمکدر پس مرام بودرکه اکرچه سؤال برامر خسیسدر لکن ضرورت مبیح محظور اولدقده جائزدر اما شرطی بودرکه فضل وکرم صاحبنه عرض حاجت ایله هرکسه ایله دیمکدرکه شاعر دیمش * لیس شیء امر من بذل وجه * لجواد فکیف من لایجود * (ترجمه) کرسؤاله مبتلا اولدکسه حکیم وقتله * باری برفضل وکرم اهلینه ایله ابتذال

ان الکریم اذا حباك بموعد * اعطى له سلسا بغیر مطال

(مطال) مطل کبی تأخیر ودفع (ترجمه) وعد ایدرسه کر کریم ایلرانی انجاز بیل * ایلر احسان وعطا تأخیره یوقدر احتمال (نطق آخر)

بلوت الناس قرنا بعد قرن * فلم ار مثل مختال بمال

مختال متکبر (ترجمه) ناسی برقاچ قرن ایچنده امتحان ایتدم ولی * اندن اشنع کورمدمکه اکاویرمش کبری مال

ولم ارفی الخطوب اشد هولا * واصعب من معاداة الرجال

(خطوب) امور جسیمه (هول) خوف (معاداة) عداوت (ترجمه) خوفی بك شدتلی نیجه حال کوردم بن ولی * جمله سندن سختتر اولدی معاداة رجال

وذقت مرارة الاشیاء طرا * فما طعم امر من السؤال

(نکته) عقلاء رذالت عالمك بك شدیدنی اوچ حاله حصر ایدرلر بری اولادندن بریسی قز بولنمق ایکنجی دین اکر براقچه دخی اولورسه اوچنجی سؤال کرکسه صورديغی کعبه یولی دخی اولورسه (ترجمه) هرلذائذدرلك اولندی جمله دن آجی اولان * استمکدر ایتمه حقدن غیریدن اصلا سؤال (نطق دیکر)

لنقل الصخر من قلل الجبال * احب الی من منن الرجال

(فائده) رامضقر ٦ ٨ ٥ تاریخنده نائل سعادت شهادت اولان قطب الابرار

فريد الدين عطار الشيخ محمد بن ابراهيم قدس سره الرحيم جنابلرى الهى نامه لرنده بوشعرى تضمين ايدوب بيورركه * زمشرق تا بمغرب كرامامست * امير المؤمنين حيدر تمامست * اكر عالمش شدى بحر مصوّر * در او يك قطره بودى بحر اخضر * چو هيچش طاقت منت نبودى * زهمت كشت مزدور جهودى * كسى كفتش چرا كردى بر آشفت * زبان بكشاد چون تيغ وچنين كفت * لنقل الصخر من قلل الجبال * احب الى من منن الرجال (نقل) برنسنه يى يردن آيرمق (قلل) قله نك جمعى وجباله اضافتى بيانيه در (منن) منتك جمعيدر (مأل) كريملك منتى طاغلردن طاش طاشيمقدن زياده ثقيلدر حتى آيت كريمه ايله منت صدقه نهى اولنمشدركه بيورر (لا تبطلوا صدقاتكم بالمن والاذى (ترجمه) باكه آسان نقل احجار جبال * اثقل اندن منت لطف رجال

يقول الناس لى فى الكسب عار * فقلت العار فى ذل السؤال

(ترجمه) ناس ديركه كسب عار اولدى بكا * بن ديديم كه عاردر ذل سؤال

(نطق آخر) فما اقبل الدنيا جميعا بمنة * ولا اشترى عز المراتب بالذل

(اقبل واشترى) نفس متكلملردر (ترجمه) بن قبول ايتم جهانى سر بسر منت ايله * عزتى ذلتله ايتم اشترا امر محال

واعشق كحلاء المدامع خلقة * لئلا يرى فى عينها منة الكحل

(كحلاء) سورمه لى كوز حليهٔ شريفه حديثلرندن برنده (اكحل العينين) وارد اولدى سواد حدقه ده اولان شدتى وصفدركه قدرتدن ادعج يعنى سياه چشم ايدى (مدامع) اطراف عينكه اكا احداق دينور (خلقت) آفرينش كه مراد لمق تركجه ده قدرتدن سرمه لى ديرلر (كحل) سرمه كه اثمد معروفدر اثرده استعمالى وارددر لكن عاشوراء كونى اكتحال حديثى اعداء اهل بيت وضعيدر حتى محمديه ده يازيجى زاده شيخ محمد دخى ديمشدر (ع) اوكونده سرمه دورتمك برنده بكز مكلمكدر * سرمه يى سائر اشيادن دخى يا پرلر كونلك ورازيانه كبى اكر رنكى سياه اولورسه سرمه وسائر رنك اولورسه توتياديرلر (يعنى) اول مرتبه ده امتناندن حظ ايلمكه برسيه چشم كوزله اكر اختيارى عاشق اولسم سرمه سز سياه اولوب خلقى قاره كوزلويه علاقهٔ دل پيدا ايدرمكه كوزلرى عارضهٔ كحل ايله رنك امتنان كورمش اوله مراد علوى نور ديدهٔ عالميان عليه الصلاة والسلام حضرتلرى ايدبكى عيانددركه روايت ايلديكى حليهٔ شريفه حديثنك برنده (وكان اسود الحدقه) وارد اولمشدر (ترجمه) چشمى

قدرتدن مكحل خوبه عاشق اولورم * اولميه مرئ كوزنده منت كحل ملال

(نطق ديكر) وداري مناخ لمن قد نزل * وزادي مباح لمن قد اكل

(لداري) دخي نسخه در (مناخ) دوه آخوري بومفهومده صاحب ابن عباد ديمشدر * دارنا خان لمن وفي ومن خان (ترجمه) خانه مز هر ميهمانك منزلي توشه مز اكل ايدنه اولدي حلال

اقدم ما عندنا حاضر * وان لم يكن غير خبز وخل

(ان) وصليه (خبز) اكمك كه ناندر (خل) سركه كه اوزمدن اولور (مفهوم) ميهمانمزه هرنه كه بولنورسه ويرراطعام ايدرمكه خير الطعام ما حضردر كركسه اكمك وسركه دن غيري موجود يوغيسه دخي ديمكدر سركه ايرادي قافيه ايچون وياا كثر موجوددر حقنده (نعم الادام الخل) بيورلمشدر (ترجمه) ماحضر مهمانه بزبخش ايدرز * نان وسركه ده اولورسه اول نوال

فاما الكريم فراض به * واما اللئيم فذاك الوبل

(وبل) محريك موحده ايله ثقلتدر وبال كبي كناهه وبال ديدكاري ميزانده ثقيل اولميي باينده تفألا درز يرا ميزان بقا ميزان فنانك ضديدركه خفيف اولان كثير وثقيل اولان قليل اعتبار اولنمشدر (ترجمه) كركريم ايسه ويررمهمان رضا * كرلئيم ايسه اولورآكا وبال (نطق آخر)

صبر الفتى بفقره يجله * وبذله لوجهه يذله

(يجل) اجلال واكرام ايدر يعني صبري اني بيوك كوسترر (يذل) ذليل وخوار ايدر ديمك يذله ايله يذله ده جناس خطي واردر (لوجهه) لماء وجهه تقديرنده در وجله ضميرلر فتايه راجعدر (ترجمه) فقره صبري كيشي يي ايدرجليل * استمك ايدر انك قدرين رذيل

يكفي الفتى من عيشه اقله * الخبز للجائع ادم كله

(ادم) ضمله ادامك جميدر كتاب ايله كتب كبي وتحريك واسكاني لغتدر (ترجمه) كافيدر رزقك اقلي قانعه * آج كشي يه نان قاتقدر بي بديل

بقيه سي بواوج مصرع دخي نسخه لرك اكثرنده يوقدر وقاضيمير دخي انلري شرح ايتمامشدر بومحلده اشارت اولندي * والماء ان جف به بله * وحائط من مسجد بظله * والموت يأتي بعد هذا كله * مألري بودركه مصرع سابقده ذكر اولنان خبزا كريابس ايسه صواني تلمين وتلطيف ايدر ومسجد ديواري بيكانه كولكه ايدركرك بويله مضايقه وكركسه وسعت اوزره اولان كمسنه لرك

جمله سنك عاقبتی موتدر حلالنده حساب وحرامنده عذاب مقرردر (نطق دیکر)

انی امرؤ بالله عزی کله * ورث المکارم آخری عن اولی

(عزی) مبتدأ ثانی (ورث) جمله سی خبری اولوب انلرك جمله سی انّ نه خبر اولور (من اولی) دخی نسخه در (ترجمه) بن شومردمکه جمیع عزتم * ایرثا اجدادمدن ایتدی انتقال

فاذا اصطنعت صنیعة اتبعتها * بصنیعة اخری وان لم اسأل

(اتبعت) برینك آردندن برینی دخی الحاق ایلدم دیمکدر (صنیعه) صنع کبی مطلقا فعلدر لکن مقام تمدحده صنع خیر مراد اولنوران وصلیه در (ترجمه) ایدرم هر خیره تابع دیکرین * انی ایتمزسه دخی مطلب رجال

واذا یصاحبنی رفیق مرمل * آثرته بالزاد حتی یمتلی

(مرمل) آزیغی تمام ایدن کمسنه (اثرت) بن اختیار وانتخاب ایدوب کرم ایدرم دیمك (ترجمه) کرمصاحب اولسه باکه برفقیر * ایدرم بخش آکه بن زاد ونوال

واذا دعیت لکربة فرجتها * واذا دعیت لغدرة لم افعل

(فرجتها) جیم برنده مهمله ایله دخی نسخه در (مأللری) یکساندر (غدره) تقدیم معجمه ایله در (ترجمه) دعوت اولنسم غمه ویروب فرج * غدره استرلرسه ایتم امتثال

واذا یصیح بی الصریخ لحادث * وافیته مثل الشهاب المشعل

(صریخ) مهمله لرله واخری معجمه در فریاد جی دادخواه معناسنه در لکن اضداددندر فریادرسه دخی دیرلر (شهاب) رجم شیطان ایلدکلری یلدز کبی آتشدر (فائده) اشارات شرحنده نصیرطوسی دیرکه دخان کرهٔ ناره واصل اولوب یوقری سمتی شعله دار اولور وآخرینه دك یورر وسمت دخان اوزره امتداد بولور شهاب بودر مشعل تعبیری دخی آنی تأیید ایدر اجزای ارضیه آتش صرفه تحویل ایدرسه لطافتندن کورنمز اولور منطفی اولدی ظن ایدرلر انطفاپذیر دکلدر اکر دخان غلیظ اولورسه نیجه زمان سونمز دوامی غلظتنه کوره در وکیسو ودم کبی اولوب کوکب کیسودار ونجم دمباله دار دیرلر اول دخان ارضه اتصال بولورسه حریق ظهور ایدوب سمادن آتش نازل اولدی دیرلر هواسی کثیف ودخانی چوق اولان شهرلرده حریقك کثرتی بوسببدندر دیرلر وقت فترتده قطب شمالی سمتنده عظیم آتش کورنوب برسال دوام بولدی کوندزلرده ظلمت

احاطه ایدوب برشیء کورنمز اولوردی وسمادن کل ویانق حشیش یابس کبی شیلر نزول ایدردی (ترجمه) اینسه استمداد بندن برکشی * چون شهاب آکا ایدرم اتصال

واعدجاری من عیالی انه * اختار من بین المنازل منزلی

(منزلی) بن همجوار اولدیغم قوکشولریمی کندی عیالمدن عدایدرم زیرا اهل اسلام منزللری میاننده بنم خانه مك جوارینی اختیار ایلمشدر دیمکدرکه اوآمله قوکشو آل دیمشلردر (اربعون دارا جار) اثر شریفی منطوقنجه قرق خانه یه دك حق جوار معتبردرکه (والجار الجنب والصاحب بالجنب) کریمه سیله حقوقلری ثابتدر (ترجمه) بن عیالم صایارم همسایه می * اختیاری جارم اولدی چون عیال

وحفظته فی اهله وعیاله * بتعاهد منی ولما اسعل

(حفظت) دردنجی بابدن ماضی متکلم (اهله) ضمیری جاره راجعدر (لما اسعل) فعل مضارع بجحد مستغرق نفس متکلم (یعنی) بن جارمك اهل وعیالی شاننده ایلدیکم عهد ومیثاق الهی سببیله جارمك عرضنی حفظ وصیانت ایدرم حتی اوکسرمك عارض اولسه دفع ایدوب شماتت ایتم زیرا سعال بعض اموره اشارت اوله کلمشدر انی سامع اولوب منت ظن ایلمیه دیمك اوله (ترجمه) عرضنی آنك صیانت ایدرم * ایلدم زیرا تعهد بیسعال (نطق دیکر)

وحی ذوی الاضغان تسب قلوبهم * تحیتك العظمی وقد یدبغ النغل

(حی) فتح مهمله وکسر تحتیه مشدده ایله امردر دعا ایله دیمکدر فی الاصل تحیت حیاك الله دیودعادرکه الله سکا عمر ویرسون چوق یاشه دیمکدر صکره هر دعایه تحیت دیدیلر ونمازده تحیات قعده اوقنمسنی شارع اعظم تعیین ایلدیکی دعانك اولی بولنمغله تسمیة الکل باسم الجزء قبیلندندر (اضغان) معجمه لرله جمعدر مفردی ضغن کسر ایله در اخترینك فتح قیدی خطادر حقدو کین معناسنه (یدبغ) دباغتدن مضارع مجهول که اصلاح اولنور دیمك (نغل) نون ومعجمه نك فتحه لریله چورك میشین ادیم فاسد بالی کبی یعنی احیانا فاسد شیء دخی اصلاح قبول ایدرمأیوس اولمه سنك دعاك اهل کینك قلبنه شفا ویرر همان سن دعا ایله بدکوی اولمه حسن دفع ایله ومجامله ایله معامله قیل که آینده کلمشدر (اذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) (ترجمه) قیل دعا ویرسون شفا فاسد دلانه کیم ایدر * جلد فاسد ده دباغت برله اصلاحی قبول

فان اعرضوا اكرها فى تكرما * وان حبسوا عنك الحديث فلا تسل

(اعرضوا) اعراضدن ماضينك جمعيدر اضداددندر التفات واجتناب معناسنه دخى كلور هر برينك ارادهسى قرينه ايله درمثلا بونده مع الكراهه يعنى مشقتله اعراض التفاتى اشراب ايدروعن ايله استعمالى اجتنابه دليلدر (تكرم) عزت وحرمت وعلوجناب اظهار ايلمكدر تفعل بابندن مصدردر (حبسوا) كتم ايلديلر ديمكدر (حديث) سوز سخن وكلام كبى (ترجمه) الفت استكراها ايلرلرسه قيل لطف دعا * كتم ايدرلرسه كلامى صورمه اصلا عارف اول

فان الذى يؤذيك منه استماعه * وان الذى قالوا وراءك لم يقل

(وراءك) سنك غيابكده آردكدن ديمكدر (يعنى) سكا اذيت وبرن كلامى وغيابكده تفوه ايلدكلرى سخنى سن كويا سو يلنمامش فرض ايله راحت اندهدركه شاعر ديمش (ولقد امر على اللئيم يسبنى * فمضيت ثمة قلت لا يعنينى * تركيبه ضربده ديدكلرى اوزره محمود فايقك بومطلعى خوشدر * رقيب نالهده كويكده عاشقان كچيور * اكرچه ايت اوره يورليك كاربان كچيور * حتى انك قطعى محال اولمغله تبليغ ايدن كسنهيه تهديد اولنوب اثردهسبك من بلغك وارد اولمشدر (ترجمه) هرسخنكيم استماعى ايتسه طبعه كرجفا * اول غيابكده دخى سويلنمدى طوت اول حول (نطق آخر)

احب ليالى الهجر لا فرحا بها * عسى الدهر يأتى بعدها بوصال

(مأل) فرقت وهجران كيجهلرينه محبتم فرحدن دكلدر بلكه صكره زمان مساعد اولوب بلكه وصلت ميسر اولورسه انك صفاسى ملاحظهسيله شب فراقده متسلى اولورم يوخسه تحمل اولنسان شيلردن دكلدر ديمكدر (لطيفه) طرائف محاضراتندركه ديمشلر فراقده مصافحه وبنه رجوع وملالدن سلامت وقلبده اشتياق حصولى ومكتوبلرله انس ايدوب روبرواداسى محال اولان نازونياز تحريرينك امكانى امثالى لطائفى فرقت مشتملدر ولكن وصلتده افتراق كدرى صفاى وصلتى تلخ ايدروعاقبت واقع اولور وشاعر ديمش (فان فيه اعتناقه لوداع ورجاء اعتناقه لقدوم) (ترجمه) بكا خوشدر شب هجرانى يارك يوق فرح اما كه شايد روز كارايده وصالينه بنى نائل

واكره ايام الوصال لاننى * ارى كل شئ مولعا بزوال

(اكره) دوزنجى بابدن نفس متكلم كراهت محبتك ضديدر سوم ديمكدرلكن كراهت شرعى تركى اولى اولان افعالدهدر اكرحرامه اقرب ايسه تحريميدر

واكرحلاله اقرب ايسه تنزيهيدر فعلنده عقاب يوقدر (مولع) افعالدن صيغهٔ مفعول ايله در حريص قيلنمش (ترجمه) دم وصلت بكا خوش كلمدى زيرا كه كوردم هب * زواله مشرف اولمش اولميان شيلردخى قابل (نطق ديكر)

لا تخدعن فللمحب دلائل * ولديه من نجوى الحبيب رسائل

(لا تخدعن) البته خدعه ايله يعنى الدانمه (نجوى) ايكى كمسنه ميانده جريان ايدوب آخردن مكتوم اولان سر در حتى نجى سرداش ورازداندر وجناب آدم ثانى نوح عليهما السلام اطلاق اسرار الهيه يه منصب نبوتى سببيله واقف وحافظ معناسنه در (مآل بيت) دعواى محبتده دلائل ظاهره واردر كه وقوعنده سترى محالدركه صاحب البرئه بيورر (ع) ايحسب الصب ان الحب منكتم (ترجمه) صقين دعوايه الدانمه محبه وار دلائل * انك عندنده محبوبك اولور رازى رسائل

منها تنعمه بما يبلى به * وسروره فى كل ماهو فاعل

تنعم) نازونعيم اهلى اولمق (يبلى) بلى ماده سندن مضارع مجهولدر ما يبلى برامردن عبارتدركه انكله امتحان اولنور (ترجمه) تنعمدر دليلك بيرى ايتسه تجربه كر * سروراىده هرايشه كه اولور محبوبى فاعل

فالمنع منه عطية معروفة * والفقر اكرام ولطف عاجل

(عطيه) هديه در (فائده) عاشق ومعشوق ميانده اولان هديه رشوتدر شرعا رد اولنور ديو قنيه ده مصرحدر (عاجل) عجله دندركه ضدى آجلدر (مآل نظم) محبت حقيقت مدعيلرى ايچون دعوالرنده برهان ونشان واريسه عاشقدر مثلا شواهدلر برى برامردن محبوبك منعى عطيه كبى معتبردر اكر محبوبى اولان حق تعالى دن بربلا كلسه عطا كبى مسرور اوله واكر فقير ايلسه انى لطف ايله وحقه مده عنايتدر ديه زيرا آثار قدسيه ده بعض قولمى غنا افساد ايدر انى فقير ايدرم ديو بيورمشدر (ترجمه) محبدن منع احسان حبيب اولور هديه * فقير ايتسه انى اكرام اولورهم لطف عاجل

ومن الدلائل ان يرى متحفظا * متقشفا فى كل ماهو نازل

(متحفظ) تفعلدن فاعل صيغه سيله در دائما تيقظ اوزره واكاه اولان كمسنه (متقشف) وزن مزبور اوزره در ضرورت قناعتله كچنوب مضايقه يه صابر اولان كشى (يعنى) عاشقك دلائلندن برى دخى دائما حفظ وحراست ويقظه وانتباه اوزره بيدار كوربلوب غفلتدن احترازواقعه ده قوت لايموت وخرقه ده

ستره یه قناعت ایدوب سائر زخارف آسایش کندی حقنده مطمح نظری اولمز
من طرف المعشوق هرنه که ظهور ایدرسه انی خوش کورر (ترجمه)
دلائلدن بری هردم تیقظ اوزره اولمقدر * رضا داد اوله هم هرنه اولورسه اکه نازل

ومن الدلائل ان تراه مشمرا * فی حرقتین علی شطوط ساحل

(مشمر) لباسنی جمع ایله برامرك شروعنه حاضر اولان کشی (حرقه) یانقلق
(شطوط) بعید محللر (ساحل) مبتدأ محذوفه خبردر (مآل مقال) عشاقك
دلائلندن بری دخی ظاهری باطنی محترق اولوب بعید یرلرده انفراددرکه
دریا کنارلریدر دریایه آمادهٔ دخول وامید واروصول حالنده کورینوب سن
انی دائما یکمیخ اوزره قلبا وقالبا متدارك کوره سین (ترجمه) دلیلك
بیریده تشمیر ساق صدق اولوب اول * یم لطف آرزوسیله مقامی اوله واسع

ومن الدلائل زهده فیما تری * من دار ذل والنعیم الزائل

(النعیم) لامی عهد ایچون که اندن تزهد ایلدکلری نعم فانیه (الزائل) هو الزائل
تقدیرنده محذوفه خبر اولوب جمله سی نعیمه خبر اولور اودخی حالیه در (زهد)
دنیایه آرزو ورغبتی درونده من کوزایکن ترك ایدوب کندینی چکمکدر انکیچون
پیغمبر علیه السلامه زاهد دینمز اهل حقیقت دیدیلرکه زهد دنیایه بغض ایله اندن
اعراضدر وبعضیلر دخی زهد راحت آخرت ایچون راحت دنیایی ترکدر دیدیلر
وبعضیلر دخی زهد الکده اولمیان شیدن قلبکی تخلیه در دیدیلر (ترجمه)
نشانك بیریده دار فنادن اولدی اعراض * دخی نازونعیم فانیاتی اوله زائل

ومن الدلائل ان یری من عزمه * طوع الحبیب وان الح العاذل

(ان) وصلیه (الح) الحاحدن ماضی (عاذل) ذال تخذ ایله لوم وتقریع وآزار
ایدن کمسنه که جمعی عذال کلور (مآلی) عشقك بر دلیلی دخی عاشق کرك مجازی
کرك حقیقی دلدارینه اطاعت ایلمکدر استرسه ملامتکار خلافنی ابرام وزجر
ایلسون حتی بو مآلده برینه صاحبی دیرکه (ع) ان المحب عن العذال فی صمم *
وبو سیاق اثرده ثابتدرکه (حبك الشیء یعمی ویصم) بیورلمشدر (ترجمه)
علامتدن بریده عزمیدر طوع حبیبه * کرکسه طعن والحاح ایده ضدی ایله عاذل

ومن الدلائل ان یری من شوقه * مثل السقیم وفی الفؤاد غلائل

(شوق) آرزو (فؤاد) ضمله قلبك خارجنده اولان ظرف رقیق ویا قلبك داخلی
لکن بونده مراد قلبدرکه برینه کوزه ذکر محل ودیکری اعتباریله ذکر حال اولور
(غلائل) غلیلك جمعیدرکه سابقا یازلمشدر (ترجمه) اثرلردن بریسیده ایده

شوق حبيبی * انك سيماسنی خسته درونی پر غلائل

ومن الدلائل ان يری من انسه * متوحشا من كل ما هو شاغل

عشقی بعضيلر تعريفنده ديمشلردر كه عشق بر همدر كه جملهٔ هموی ترك ايله انجق
كنديسنه حصر ايدر ودخی ديديلر كه مشاغلی ترك ايتدروب كنديسنه مشغول ايدر
وبو مآلده در كه بعضيلر جملهٔ افكاری فكر واحد ايدر ديديلر (ترجمه)
انك آثارينك بيری اولوب مونس انكله * كه جمله شغلی طرح ايدوب اولور
انسيله شاغل

ومن الدلائل ان يری متبسما * والقلب فيه مع الحنين بلابل

(متبسم) تبسمدن فاعلدر تبسم مسرور وصفایاب اولمغله خنده ناك اولمق لكن
صداسی اولميه اكر صداسی اولورسه ضحكدر واول صدا دخی اكر كنديدن غيری
ايشيدرسه اكا قهقهه ديرلر نمازده اولورسه آبدستی بوزر اشته كولمك اوج
مرتبه يه منحصردر (والقلب) جمله سی حاليه (حنين) مهمله ايله شوق وآرزودر
كه حنان حنيننك ثمره سی اولان رحمت ومرحمت صاحبی ديمك (وحنين جذع)
حديثی معروفدر (بلابل) بلبله نك جمعيدر فتحله درهم وغم ووسوسه وحردرون
كه شاعر اوج معناسنی دخی بو بيتده جمع ايلمشدر * واذا البلابل افصحت بلغاتها
فانف البلابل باحتساء بلابل (ترجمه)
دلائلدن بريسی عاشق اوله خنده روهب * درونده اوله اما انك فرياد حاصل

ومن الدلائل ضحكه بين الوری * والقلب محزون كقلب ثاكل

(قلب) ده تنوين عوض ايله كقلب امرأة تقديرنده در (ثاكل) مبتداسی
محذوفدر وهی تقديرا اولنوب حاليه در ضياع ويا موت ايله ولدی غائب ايدن
خاتونكه مؤنثه منحصر اولمغله علامت تأنيث لازم اولميان ماده لردندر ثيب بكر
حامل واضع الحمل طالق حائض كبی (لطيفه) قاری لفظی قرءدن اولورسه
انلره ملحقدر مقرئ ديمك حائض ويا طاهر عن الحيض معناسنه ولازمدر
اضداددندر خاتونه قاری ديدكلری بو سببدندر اكر قوجه قاری دينورسه
طاهر معناسنه اولمسی ظاهردر كه ثابت ديمش * فكرتا هلی قوكه اولاده چيندب
پاصدرمه ايلر آدمی اما قارقوری (ترجمه) نشانندن بريده اوله كولج
يوزلی ناسه * ولی محزون پر غم وش اوله الامه مائل

ومن الدلائل حزنه ونحيبه * جوف الظلام فما له من عاذل

(نحيب) فرياد ايدرك بكا ايلمك (جوف) ظرفيتله منصوبدر (عاذل) حبس ايدوب

باغليان كمسنه كه اسم فاعلدر عاقله عاقل ديدكارى كنديى شرعا وعقلا قبايحدن بندوكف وحبس ايلديكى ايچوندر (مأل محصل) برنشانى دخى بودركه كيجه لرده فرياد وفزع ايله كريه نالة اولوب كنديى بوحالده كف ومنع ايديجى برشخص اولميه يعنى بركمسنه اكا پند ونصيحه جسارت ايده مز (ع) ان المحب عن العذال فى صمم (ترجمه) بريده شاهدلك حزنله ايتمكدر حنينى * شب مظلمده تنها كيم يوق اكا منع عاقل

ومن الدلائل ان يرى متمسكا * بسؤال من يحظى لديه السائل

(متمسك) طوتيجى ويابشيجى وال اوران كمسنه (يحظى) تقديم مهمله ايله دردنجى بابدندر ظفرياب اولور وعزت وحرمت بولورديمك (لديه) عنده معناسنه در (ترجمه) شواهددن برى ذيل نيازينه ال اورمق * اوزانك كيم اولور عاشق مراده انده نائل

ومن الدلائل ان تراه باكيا * ان قدرآه على قبيح عاقل

(يعنى) برعلامتى دخى بودركه انى برامر قبيح ايله مالوف ايكن عقلادن برى كورمسندن ناشى مضطرب اولوب كنديى كف ايده ميوب اول سببدن بكا ايدر (ترجمه) علايمدن بريده سن انى كريان كوررسين * اكر كار قبيح اوزره انى كوررسه عاقل

ومن الدلائل ان تراه مسافرا * نحو الجهاد وكل فعل فاضل

(جهاد) فى سبيل الله امور شاقه ده مجاهده (كل) جر ايله جهاد اوزره معطوفدر (فاضل) هو فاضل تقدير نده در (مرادناظم) بردليلى دخى مشقتلى اولان كاره وهر امر كه فضيلت ومزيت صاحبى اوله سالك عشق اكا قصد وهمت ايدر مثلا قيس مجنون وفرهاد خسرو نمون كبى كه هر برندن كار دهشتمدار بسيار نقل وتذكار اولنور (ترجمه) دخى برشاهدى اولدر توجه ايدوب اوله * جهادا كبرى هركار وشوارى اوفاعل

ومن الدلائل ان تراه مسلما * كل الامور الى مليك عادل

بومصرع دخى سابقى كبى هو عادل تقدير نده اولور مليك عادل انجق حق تعالى در كه الملك العدل اسماء حسنادندر (ترجمه) دلائلدن بريده كوره سين تسليم ايدوب اول * جميع امر يني حقه كه اولدر شاه عادل (نطق ديكر)

اخاف وارجو عفوه وعقابه * واعلم حقا انه حكم عدل

ايكى فعللر نفس متكلملردر وايكى اسملر معناده انلرله مشوشا مفعوللريدر (اخاف)

عن عقابه الاخروى تقدير نده در (انه) بانه تقديرنده در حكم وعدل اسماء حسنادندركه نعمت ونقمتله حكم ايدوب وملكنده كيف مايشاء عدالت ايدر وحكمنده اصلا جائر اولمق فكرى جائز دكلدر ولهذا تعقيب اولنمشدركه حاكم عادل ديمك اولور (ترجمه) عقابك خوفى عفولك هم رجاسى بنده يكساندر حقيقتده بنم معلومم اولدر حاكم عادل

فان يك عفوا فهو منه تفضل * وان يك تعذيبا فانى له اهل

(ترجمه) اكر عفو اوله ظاهر باكه محضا فضل واحساندر * عذاب ايلرسه استحقاق ايله بن جمله دن كامل (نطق اخر)

اذا قربت ساعة يا لها * وزلزلت الارض زلزالها

(ساعت) زمان قيامت كه اوج مرتبه ده در برى ساعت كبرى كه قيام ساعت وساعت قيام اندن عبارت دار آخرتدر ووسطاسى برقرن اهلى موتله ترك فنا وعزم بقا ايلمكدر وصغرى انسانك موتيدر اشته بو ثانى وثالث خواجه نصر الدينك محكياتندندركه مسموعدر (لها) لام تعجب حرف ندايه يعنى فى الاصل نائب اولديغى ادعويه متعلقدر (زلزال) كسر ايله در فتحله زلزله معناسنه دركه اوبناتمق جنبانيدن كبى وبو بيت سورهٔ زلزالك اولندن مقتبسدر (ترجمه) قريب اولدقده هنكام قيامت شدت اهوال * ظهور ايدوب زمينى اضطرابه دوشورر زلزال (غريبه) منلا جلال دوانى رسائلندن احوالنى يازديغى مجلده (اذا زلزلت) ايت كريمه سندن (اذا) ٧٠٢ لفظى عددى تاريخنده برعظيم دهشتلى زلزله اولدى ديمشيدى اذا زلزلت حساب اولندقده عددى سالنه وقوعى سنه لرى ضميله سنة ١١٧٩ تاريخى عيد اضحاسنده برزلزلهٔ عظيمه استانبول واطرافنده ظهور ايدوب بالكليه ابو الفتح سلطان محمد خان جامع شريفى وانك امثالى سائر ابنيهٔ عظيمه منهدم اولوب اساسندن مجددا جامع شريف بنا اولندى كه زلزله ٧٩ لفظى عددى دخى اشارت اولور برسنه ده اساسى تطهير واندا اولنوب سورة الفتح سنة ١١٨٥ تاريخى محرمنك ابتدا جمعه سى نمازه بداء اولندى وضع قديمندن فقط مناره لر وتاريخ قپوسى قالمشدر واياصوفيه كبيردن غيرى تعميره محتاج اولمامش جامع قالمامشدر

تسير الجبال على سرعة * كمر السحاب ترى حالها

(مر) مرور كبى مصدردر بو بيت دخى (وترى الجبال تحسبها جامدة وهى تمر مر السحاب) ايت كريمه سنه ايمادر (ترجمه) سريع السير اولورلر كوهلر

اول دمده دهشتله * سحاب تیز رفتار ایله انلر اولر همه حال

ونتفطر الارض من نفخة * هنالك تخرج اثقالها

(تنفطر) شق معناسنه اولان فطردن انفعال بابنك مفرد مؤنثی که فاعلی اولان ارض مؤنث سماعیدر وبو بیت دخی (اخرجت الارض اثقالها) کریمه سنی انها ایدر (نفخة) نفخهٔ صوریه در (اثقال) جمع قلتدر مفردی ثقل کسر وسکون ایله در متاع بیتدر بونده مراد دفینه لردر ویا اجساد بنی آدم مراددر (ترجمه) زمینی نفخهٔ صور ایده منشق منفطر اولدم * اوله ظاهر دفاین هم خزاین برده کی اثقال

ولابد من سائل قائل * من الناس یومئذ مالها

(یومئذ) یوم ایله اذدن مرکبدر که اذ مضاف الیه در وتنوین دخی محذوفدن بدلدر که تقدیری یوم اذ زلزلت الارض اولوب جملهٔ محذوفه که مضاف الیه ایدی حذفنده تنوین عوض قیلندی (ما) استفهامیه سائلك سؤالیدر (لها) ضمیری ارضه راجعدر (ترجمه) زمین چاکچاکی سیر ایدوب بعض کسنه دیر * بو کون نولدی ندر بو زلزله آیا ندر بو حال

تحدث اخبارها ربها * وربك لاشك اوحی لها

بو بیت دخی ایت کریمه یی ایما اوندن اقتباسدر (رب) مفعول ثانیدر (رب) ثانی مبتدادر (اوحی) الهام ایلدی دیمکدر (لها) لام الی معناسنه در (ترجمه) اودمده ایلیه باریسنه اخبارینی تحدیث * ایده الهام اکا باری تعالی ده بلا اشکال

ویصدر کل الی موقف * یقیم الکهول واطفالها

(یصدر) یخرج کبیدر روزنده ومعناده یعنی طشره چیقردیمك (موقف) یوم قیامتده محل محاسبه در (کهول) جمله کهلك جمعیکه اورته یاشلی دیدکلری در یقیم فعلنك مفعولیدر (ترجمه) خروج ایدوب زمیندن موقفه راجع اوله هر کس * مقیم ایده عموما نامی کهل اولسون کرك اطفال

تری النفس ما عملت محضرا * ولو ذرة کان مثقالها

محضرا) دنیاده ایلدیکی کارلرٔ دفترلری وخصملری وجزای سزالری حاضر قیلندیغی حالده دیمکدر (ما) دن حالدرکه فعلك مفعولیدر فاعلی نفسدر وبو بیت بنه آیت زلزالی ایما ایدر (ذره) هباوغملهٔ صغیره در مصرع ثانی فی الاصل (ولو کان مثقال ذرة) ایکن وزن ایچون قلب مکان وذره یه عائده ضمیر ایله اتمام وزن قیلندی (ترجمه) نه ایتدیسه کوزره هر نفس بونده جمله آماده * اکر اولورسه ده مقدار

احقر ذرهٔ مثقال

يحاسبها ملك قادر * فاما عليها واما لها

(عليها) ضررده (لها) نفعده مستعملردر (ترجمه) حسابن جمله
اعمالك كورر اول مالك عادل * كيمى پامال شر اولور كيمى خير ايله مالامال

ترى الناس سكرى بلا قهوة * ولكن ترى العين ما هالها

اولكى (ترى) مخاطب (ناس) مفعوليدر وايكنجى (ترى) مؤنثدر فاعلى (عيندر)
(هالها) ده هال هولدن ماضيدر قورقو ويردى ديمكدر وبو بيت دخى
(ترى الناس سكارى وما هم بسكارى ولكن عذاب الله شديد) كريمه سنه ايمادر
(فائده) قهوه ١١٦ كسر قاف ايله اسماء خمردندر ومراد دخى اودر بيك تاريخى
مرورنده ظهور ايدن دواى مشروبه اسم قيلديلر كه قوى ١١٦ عدد نجه در
وفتحله مشهور اولدى حل وحرمتنده متاخرين اختلاف ايدوب وقت اجتهادده
موجود اولمامغله اشياده اصل قاعده سنه نظرله اباحت وبلكه دواجهتندن
وجود منفعت جوازينه دلالت ايدر حرمت اربابى يانمشدر ديرلر * جواب
ويرلديكه يانمش تعريفى تحتنده داخل دكلدر زيرا يانمش بودركه بردخى آتشه
قونسه دخان پيدا اولميه كومور كبى كه عظم حريق نارده پنبه القا اولنسه بردخى يانمز
قهوه بويله دكلدر ديديلر وبالمناسبه دخان دخى معلوم اوله كه (يوم تأتى السماء)
١٠٠٠ تاريخنده پيدا اولمغله ادويه ده اودخى اصليت حكميله قالمشدر طباع
سليمه نك استخبانى دليل مجتهددر طبع سليم اهلى اعراب باديه در انلر دخى
وقتمزده حضريلر حكمنده در زيرا زمانمزده اشعاريله استشهاد اولنمز پس طبعلرى
سلامتده اولمديغى عياندر قالديكه عبادات كامله يه مانع اولمق دخانه منحصر
دكلدر بو حكمله جمله حلاله حرام دينور حاصلى دخانك ابتلاسى قهوه دن اشد
اولمغين افيون كبى تركنده مهلكه اولمغله بعد الابتلا تركى هر برطبع ايچون تجويز
اولنمز مكر كه طبيب حاذق مسلم تركنده ضرر اولمديغنى خبرويره وترك ايلدكده دخى
برعارضه ظهور ايتميه وكيف ما اتفق اكر برعارضهٔ طبيعيه تعاقب ايدرسه
استعمالى انى دافع اولميه بو صورتده تركى استعمالندن اولادر ديديلر * اشته
بو غوائل ملاحظه سيله ابتلادن محرر فقير تنزه اوزره بولنمشدر ودوامى دخى
مسؤل دركاه الله تعالى در (ترجمه) كوررسين ناسى اولدمده بلا خمر
اوله لر سكرزان * كورر هر نفس مجرم خوف ايدوب چوق شدت اهوال

ذنوبى بلائى فما حيلتى * اذا كنت فى البعث ما هالها

(حیله) چاره (بعث) یوم آخرتده احیا وخلق ثانی (ترجمه) گناهم هب بلادر باشمه ایاندر چاره * که یوم البعث اولدقده اولورسم بن اکا حمال

نسیت المعاد فیا ویلها * واعطیت للنفس آمالها

(معاد) محل رجوعکه مرجع ومصیر کبی (ویل) تهدید مقامنده مستعملدر ایواه دیمکدر وجهنمده بردره‌در (ترجمه) فراموش ایلدم روز معادی حیف وواویلا * اولوب آلوده ویردم نفسمه هر مطلب آمال (سانحه) محاضرات قره باغیده ایراد اولنمشدرکه سورهٔ زلزال نزولنده علی ملاء الناس دربار سید الانام علیه السلام تشنیف استماع ایلیوب همشیرهٔ امرئ القیس بین الحضار قیام وآغاز کلام ایدوب برادرینک اولمق اوزره بوشعری بالاستیذان انشاد ایلدی * اذا الساعة اقتربت مالها * وزلزلت الارض زلزالها * تمر الجبال على سرعة * كسير السحاب ترى حالها * وينفطر الارض من نفخة * هنالك تحدث اوحى لها * ونفسك ماقدمت احضرت * ولو ذرة كان مثقالها * يحاسبها ملك عادل * فاما عليها واما لها * تمام ایلدکده سردار انبیا علیه التحیا بیوردیلرکه (قاتل الله امرء القيس سيد الشعراء وقائدهم الى النار یعنی کفریله ختم اولان شعرانک آخرتده دلیلی اولوب جهنمه کتسه کرکدر دیمکدر

(نطق آخر) یا حار همدان من یمت یرنی * من مؤمن او منافق قبلا

بوشعر حارث اعور همدانی‌یه خطابا وارد اولمشدرکه خواص حواشی علویه‌دندر (حار) منادی اولوب یا حارث ایکن حرف اخیری اسقاط ایله ترخیم اولنوب وسط کلمه‌ده بولنان راء مهمله علی حالها بنای کسر اوزره قالمشدر ومنادای مضافک ترخیمی ضرورت وزن اولمدیغچه جائز اولمز (همدان) سکون ایله یمنده بر قبیله‌درکه ابو القبیله‌سی قحطان خامس اولادنبی الله‌در تحریک واعجام ایله بلاد عجمدندر (من) مکسوره (من) مفتوحه‌یی بیاندر (قبلا) فتحه‌لر وضمه‌لرله در مقابله وعیانا دیمکدر کسر وفتحه‌له قبلا دخی نسخه‌در (ترجمه) هر کوچن ای حارث اعور کورر یارین بنی * روبرو اولور بکا مؤمن منافق بویله بیل

یعرفنی طرفه واعرفه * بنعته واسمه ومافعلا

(طرف) بونده چشم معناسنه‌درکه (لا یرتد الیهم طرفهم وافئدتهم هواء) کریمه‌سنده‌دخی عینیله مراد بودر (اسم) همزه‌سی وصلیه‌در (ترجمه) هر کورن بیلور بنی هم بنده انی بیلورم * وصف واسمیله‌دخی هر کاری ایله متصل

وانت عند الصراط معترضی * فلا تخف عثرة ولا زللا

(صراط)

(صراط) لغتده طريق معناسنه كه (اهدنا الصراط المستقيم) بو معنايه در لكن
بونده مراد اولان صراط اخرويدركه اثرده موصوف اولديغى اوزره دوزخ اوزره
ممدود بر جسردركه بحسب المحل شعردن ادق وحد شمشيردن ارقدر رجاله
ارباب دارين انك اوزرينه سوق اولنوب اهل بهشت انواع سهولتله تحلة للقسم
عبور واهل ناره تزلزل اقدام ايله سقوط وخرور واقع اولور نعوذ بالله منه (معترض)
افتعالدن فاعلدر بركمسنه نك پيشگاهنه عارض اولان كس (عثرة) سورچمك
زلل كبى (ترجمه) سن صراط اوستنده يارين قارشومه كاسك كرك * زله
وتقصيرايچون چندان اولمه منفعل (نقل) فواتحك اواخرنده صاحب كشافك
سديدن روايتله حكايت ايدركه (ومن يقترف حسنة نزد له فيها حسنا) كريمه سنده
حسنه دن مراد مودت اهل بيتدر وثعلبى ابن عباسدن روايت ايدركه
وعلى الاعراف رجال يعرفون كلا بسيماهم) كريمه سنده اعراف صراطك بر مقام
بلنديدركه عباس حمزه على جعفر طيار انده واقفلر اولوب كندى محبلرينى
يوزلرى آق اولديغندن وبغيضلرينى سيه روى اولمريله بيلورلر قاضيدركه حضرت
حيدر كرار عليه رضوان الجبار جنابلرى (من جاء بالحسنة فله خير منها
وهم من فزع يومئذ آمنون ومن جاء بالسيئة فكبت وجوههم فى النار) كريمه سى
دلالتيله ندمادن برينه بيورمشلركه جنته سبب دخول اولان حسنه ودوزخه
باعث سقوط اولان سيئه يى خبر ويره يم بودركه اول حسنه اهل بيته صداقت
وسيئه دخى انلره عداوتدر

اقول للنار حين توقف للعرض * ذريه لا تقربى لله ذا الرجلا
(توقف) ايقاف اولنور يعنى اكلندريلور ودوردوريلور (ذرى) امر حاضره
مؤنثدركه ناره خطابدر يعنى حرزنه ومالكنه امر مراددر (لاتقربى) فتح مهمله
ايله نهى حاضرۀ مؤنثدر (ترجمه) ناره عرض اولدقده ناره امر ايدرب
ديمكه بن * بو كسى سن ترك ايدوب اولمه قريب اول منتقل

ذريه لا تقربيه ان له * حبلا بحبل الوصى متصلا
(حبلدن) مراد رشتۀ معنوىٔ محبت خاندانندر (وصى) كنديدر (ترجمه)
ترك ايت انى سن تقرب ايلمه زيرا انك * رشتۀ عهد متينى باكه اولدى متصل

اسقيك من بارد على ظمأ * تخاله فى الحلاوة العسلا
(اسق) متكلمدر (بارد) صفتدر موصوفى ماءدر مراد كوثردركه ناظم جنابلرى
ساقيدر صوغق صو ديار حجازده غايت مقبول اولمغله اثرده يا ربى سنك محبتكى

بكاصوغق صودن زياده محبوب قيل ديو بيورلشدر (ظمأ) وزن ومعناده
عطش كه صوسزلقدر (تخال) خيالدن مخاطبدر كه صانورسين ديمك
(حلاوت) لذت (عسل) بال كه شهد ظرم سلوان شهلات ظيان ضحك
سنوت كبى اسملرى واردر قرأن كريمده (فيه شفاء للناس) لفظ شريفيله شفا
اولمسى منصوصدر لكن تنويننك تنويعه حمل اولنمسه بعض علله شفا وبعض مرضه
دخى ضررى مقرردر. (ترجمه) اول حرارتده ويرم بر كاسهٔ پرآب سرد*
ظن ايدرسين كه حلاوتده عسل امادكل

قول على الحارث عجب * كم ثم اعجوبة له جمل

على) وزن ايجون بلاتنوين موقوفدر بونده مخلص مقامنده اسم عاليلرين مقطعده
ايراد بيورديلر (ثم) فتحله مكان ايچوندر هناك كبى لكن بعد افاده ايدر هناك
قرب افاده ايلديكى كبى (اعجوبه) اولنده ضمله در تعجب اولنان امر عجاب كبى
(جمل) ضم جيمله جمله نك جمعيدر (ترجمه) نطق پاك حيدريدر حارثده نظم عجيب
انده چوق اعجوبه واردر جمله سينى مشتمل (نطق آخر)

خوفنى منجم اخوخبل * تراجع المريخ فى بيت الحمل

(منجم) نجم ماده سندن تفعيلك فاعليدر ستاره شناس يعنى احكام كواكبه
واقف واول علمه عارف كمسنه (خبل) معجمه وموحده نك حركه لريله فساد
عقلدر (اخوخبل) اول فسادك صاحبى ديمكدر (تراجع) رجعت
ماده سندن تفاعل وزننده مصدردر وفن نجومده مصطلحدر (مريخ) كسر ايله
وشد مهمله ايله در بهرام دخى ديرلر سيارات سبعدن اوجنجيدركه حرف
الفده مفصلدر فلك هفتمدن فلك اوله دك بو بيتله مرتبا مضبوطدر * زحل
شرى مريخه من شمسه * فتزاهرت لعطارد الاقمار * فلك ثوات كه فلك البروج
ومنطقة البروج دخى ديرلر اجزاسى اون ايكى قسمه انقسام وهر برقسمى برج ايله
بنام قيلنوب انلرك برى حملدر اول بروجده جمع اولان كواكبك هيا كل واشكالنه
مناسب بررا سمله تسميه اولنمشدر حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله
ميزان عقرب قوس جدى دلو حوت هر برينك بقدر معلوم برجنده سير
وسلوكلرين مرسوم قيلوب وديعت اولان خاصه ونسبت وهيكل وصورت وحالت
وسيرتلرين كتب فن هيئت تفصيل ايدر بيتك اضافتى بيانيه در (ترجمه) اهل نجم
بخرد تخويف ايدوب ايتدى جدل * مرجع مريخ اولدى بك صقين بيت حمل

دقلت دعنى من اكاذيب الحيل * المشترى عندى سواء وزحل

(اكاذيب) اكذوبه نك جمعيدر (مشترى) فلك ثانيده در برجيس دخى ديرلر سعد اكبردر (زحل) كيواندر فلك اولده در نحس اكبردر ايكيسى ضديندر (مأل بيت سنك مقتضاى فن ايله تخويفك بكا كلدكراولمز زيرا بنم طالعم اكرچه عقربك اون طوزنجى درجه سيدر وصاحب طالع مريخدر پس رجعتى ضعفه دلالت ايدر لكن بنم عندمده مشترى ايله زحل يعنى سعد ايله نحس يكساندر (ع) اهل رصدك سعدينه ونحسنه هم يوق زيرا انلره بنم سعادت خلقتم غالبدر ديمك مراد ايدرلر بو تقريره كوره حضرت اميره نسبت اولنان شعر انلرك دكلدر كه بودر *
عطاردايم الله طال ترقبى * عشاء وصبحا كى ارالـٔ فاغنما * فها أنا فامنحنى قوى ابلغ المنى * ودرك العلوم الغامضات تكرما * وجنبنى المحظور والشر كله * بامر مليك خالق الارض والسما (ترجمه) پس ديدم ترك ايت بنى كذب ايله سن اى تمه حيل * سعد برجيس ايله يكساندر بكا نحس زحل

ادفع عن نفسى افانين الدول * بخالقى ورازقى عزوجل

(افانين) فنن لفظنك جمعى اولان افنان كلمه سنك جمعيدر فنن بوداقدر لكن اسلوب معناسنه در افانين اساليب واقسام ديمك اولور (ترجمه) دفع ايدوب بندن بلايانوعنى آكابدل * دورلو نعمت ويره خالق رازقم عزوجل (نطق ديكر)

بنى اذا ما جاشت الترك فانتظر * ولايه مهدى يقوم ويعدل

خروج مهدينك بعض امارات آفاقيه سنى بيان ايدر (جاشت) قارشدردى وقاينادى (ترك) ضمله يافث بن نوح اولادندن بر طائفه در سبب تسميه سى حرف عين ده (ترك التعاهد للصديق) بيتى شرحنده يازلمشدر * وبونده حديث السن دخى مراد اولنوب جلال مولوينك صد تيرزند بردل آن ترك كمان ابرو * بيتى اشارتيله اموروده تجربه صاحبى اولميوب حزن وغم بيلمز يدرلردد يمك اول كه امانات اهلنه تأديه اولنميوب ارباب استحقاق محقر ومغضوب وشبان واطفال سجادهٔ امانتده مقرر ومنصوب اولوب سر عسكر هر زمره اولمق اشراطى نمايان اولدقده قيام مهدى ونزول مسيح وخروج دجال امثالى وقايع عظمايه منتظر اول ديمكدر (ولايت) فتحله مصدردر نصرت معناسنه وكسر ايله اسمدر وبونده ايكيسى دخى صحت بولورز يرا (لاولاية الابالولايه) ديمشلردر مهدى هدايتدن مفعولدر اولاد فاطمه دن عدل وكمال ايله متصف نفوذ احكام صاحبى بر ذات علوئ علويدر كه ظهورى منتظر اولديغى اثرله ثابتدر * ابوسعيد وابو سلمه امثالى اصحاب روايت ايلديلر * يعنى اهل سنت بعد الولاده ظهورينه ذاهبلر وشيعه دخى ائمهٔ اثنى

عشردن محمد بن حسن عسکری در* محفوظ حی منتظر وموعود دردیرلر لکن انلرك قوللری معتبر اولدیغی محمد بن حنفیه یه دخی مهدی دیدکلرندن ظاهردرکه حرف البادة (هنالك لا ینفع الظالمین) بیتنده بیان اولنمشیدی (سانحه) ظهور مهدی علیه السلام اکرچه مغیبات‌دندر لکن بعض اهل کشفك اقوال تقریبیه لری واردر* ازجمله قدمادن شیخ سعدی الدین محمد حولی قدس سره اشعارندن بو شعرنده بیورر (اذا بلغ الزمان علی حروف * ببسم الله فالمهدی قاما ودوران الخروج عقیب صوم * الا بلغه من عندی سلاما * یعنی زمان حروف اوزره بسمله ایله تمام عددی مقداری نه بالغ اولسه مهدی قائم اوله صوم رمضان عقبنده خروجنه تصادف اولنه قدمدن اکا سلام ایصال ایله دیمك اولور حسابی

١٢٩	الزمان	بو طریقله درکه خروج مهدی تاریخی اوله شایدکه بو تاریخ
٢٩٤	حروف لفظی	تحریردن یتمش ایکی ییل مرورنده ظهور ایده اذانقد
٠٢٩	عدد حروف	دخی نسخه‌در اندنصکره دخی نیجه امارات ظهور یله
٧٨٦	عدد بسمله	نفوس متنفسه مفقوده
٠١٩	عدد حروفی	
١٢٥٧		

اولمق ییك درتیوز تاریخی تجاوز ایدرکه بعض محققین (لا یلبثون خلافك الا قلیلا) یعنی تحت اللفظ حبیبم سندنصکره انلرك دوام اختلاط والفتلری قلیلدر دیمك اوله * پس مکرراتی حذف ایله ییك اوچیوز طقسان طقوز اولوب سنین قمریه نك مدت مرقومه‌ده کسورینی ضمله هجرتدن ییك درتیوز یکرمی ایکی ییل اوج ای یکرمی درت کون اولور لکن مقتضای مفهوم انتقالدن عدی موجب اولدیغی جهتدن ییك درتیوز اون بر ییل واوج ای ویکرمی درت کون مدت اثبات ایدرلر ایکی مفهوم بری برینه تقارب ایدر دیدیلر وبو دلالات بالجمله تقریبیه در والعلم عند الله تعالی (ترجمه) ایا او علم ایده انرالچون جوش* ایده مهدی عادل منتظر اول

وذل ملوك الارض من آل هاشم * وبویع منهم من یلذ ویهزل

(آل هاشم) ایله مراد مهدی وعونه سیدر (یلذ) دردنجی بابدن لذت ویرر یعنی ناسك هوا وهوسلرینه مساعده ایدوب شرع شریفه رعایت قیدینی برطرف ایدر دیمکدر (یهزل) ایکنجی بابدن اولوب لهو ولعبه مائل وفحش وشفایه قائل اولور دیمك (ترجمه) ذلیل آل هاشم اوله شاهان * هوا کاره ایده لر بیعتی قول

صبی من الصبیان لا رأی عنده * ولا عنده جد ولا هو یعقل

(صبی) كودك معناسنه كه حدیث السن مراد اوله بیت سابقده اولان من لفظندن بدل ویا كاعائد اولان مبتدای محذوفه خبر اوله (صبیان) انك جمعیدر (جد) فتح وكسری دخی جائزدر (ترجمه) صبیدر اول كه رأی صائبی یوق * د كادر جد وعقل اهلی دخی اول

فثم یقوم القائم الحق منكمو * وبالحق یأتیكم وبالحق یعمل

(منكمو) صله در الف لازم ذكادر (ترجمه) قیام ایدر اول مدة سزدن اولكیم حقیقت كوستررحقه اوقول بول

سمی نبی الله نفسی فداؤه * فلا تخذلوه یا بنی وعجلوا

(سمی) فعیل صیغه سنده بمعنی المسمی كه نامداش دیمك (نبی الله) خاتم النبیین سر دفتر مرسلین سید سندیمز افندیمز صلی الله علیه وسلمدر كه مهدی انلرك اسم سامیلریله شرفیاب وكه براثرده ابن مسعوده خطابا وارد اولمشدر كه نام ابیمه انك نامی ووالدیمك اسمنه انك پدری نامی مواطیدر یعنی اداشلردر انك بولنده جان ترك ایلمك مرضی حق تعالی درانی مخذول ظن ایلمك واكا اتباعده عجله ایدك كه الخیر لا یؤخردر (ترجمه) اولور جدی محمد برله همنام * فدا نفسم اكا بیل انی مقبول (نطق اخر)

تعلم ابا بكر ولا تك جاهلا * بان علیا خیر حاف وناعل

بوشعر ابو بكره كنیه سیله معروف علماء اصحابدن نفیع بن الحارث ابن كلده یه خطابا وارد اولمشدر كه حصن طائفدن بكره نام محلده اسلامه كلمشدر وجناب مرتضی كندینی غائب منزله سنه تنزیل بیورمشدر (حاف) مهمله ایله دراصلی حافی در یاساقط اولمشدر حافی الرجل لابسك ضدیدر كه تركیجه چپلاق ویالن ایاق دبنور حتی بشر حافی اولیای بغدادك معروفلرندندر یالن ایاق كزرایدی انك حیاتنده قطعا حیوانات بغداده اثنای طریقده القای قاذورات ایلمدی (ناعل) نعلین لابس اولان كمسنه در متنعل معناسنه در اكثر اولاد عرب حافی الرجل اولوب خصوصا مسنون اولغله بعض كمسنه لر اعتذار وقتنده یالن ایاق اولورلر حافی وناعل ایرادندن مراد جمله ناس وبلكه حیواندن دخی دوه كبی حافی وآت كبی صاحب حافر اولنلرك دخی خیرلیلریم دیمكدر زمان خلافتنده شنمات ناس ظهور ایلدكده بوشعری قائل اولدیلر پس ابو بكر صدیق رضی الله عنه اول وقتده انتقال بیوردیلر ایدی (ترجمه) ای ابن حارث اول واقف كه اولمه غافل وجاهل * زمین اوزره

وان رسول الله اوصى بحقه * واكد فيه قوله فى الفضائل

(بحقه) فى حقه ديمكدر بونده معنى ايكى وجهله در تحقيق پيغمبر كندى حقنده انى وصى قيلدى ياخود پيغمبر عليه السلام انك شاننده اطاعت وانقياد وحقنه رعايتله وصيت ونصيحت وتنبيه بيوردى ديمك اولور وحق لفظى خلافته منحصر ومصروف دكلدر حقوق اسلاميه دن بر حقدر پيغمبر عليه السلام اكرچه حقنده نيجه وصايا بيوردیلر لكن كرچه كندى خلافتنده شبهه سى يوغيدى اما خلافته نص صريح اولسه اجتهاد قيدى برطرف اولوردى وامر تحكيمه ارضاء للخصما رضا وير لمزايدى ديديلر والله اعلم بحقيقته (ترجمه) انك حقنده پيغمبر وصيت ايلمش ايدى * فضائلده اولان قولى انى تأكيد ايدر كامل

ولا تبخسن حقه واردد الورى * اليه فان الله اصدق قائل

(لا تبخسن) موحده ومعجمه ايله بخس ماده سندن نهى حاضر كه آخرينه نون تأكيد تشديد دخى لاحق اولمش معناسى حقنى البته نقصان ويرمه ديمكدر (ولا تبخسنه) خفيفه ايله وضمير ايله دخى نسخه در (اردد) سوق وترغيب ايله ديمكدر (ترجمه) انك حقنده تقصير ايله خلقى اكا سوق ايت * كلامنده نه ديشدر انك بق اصدق قائل (نطق آخر)

انا الصقر الذى حدثت عنه * عتاق الطير تنجدل انجدالا

(صقر) طوغان كه چرغ ديرلر وسط عربى منقوط ووسط فارسى مهملدر وبازو بك لطيفنه شهباز د نور غلطنده چاقر وعربيده اجدل دخى د نور (عتاق) عتيقك جمعيدر عتاق الطير قوشك اعضاسى (يعنى) بن اول شهبازجانكدازمكه سن نه دن وبنم اوصافدن خبردارسين اشته بن او يله برصقر اجدلم كه هواده پروازايدن مرغانك اعضا لرى بربرينه قاريشوب خوفلرندن صقرصقر دترلر (ترجمه) بن اوشهبازم هوادن نيجه چنكالمه * اصعب مرغان آترجان جله اولور پامال

وقاسيت الحروب انا ابن سبع * فلما شئت افنيت الرجالا

(قاسيت) قسوتدن اولوب بن رنج وزحمت چكدم ديمكدر (سبع) اصلنده ضم با ايله دربرتيجى حيوانه ديرلر بن ابن سبع ديمك شجيع ابن شجعانم ديمك اولوروزن ايچون ساكن قيلندى اكرعدد مراد اولنسه يدى ياشنده ايكن هنوزشرف اسلام عيان ومنصب نبوت نمايان اولمشيدى (ترجمه) رنج حربى بن اباعن جد چكوب كورمش ايدم * پس مراد ايتدكده افنا ايلدم نيجه رجال

فلم تدع السيوف لنا عدوا * ولم يدع السخاء لدى مالا

(ترجمه) جنك ايدنجه قويمدی هیچ تیغمز دشمن برم * هم سخاوجود بنده ایتمدی بیل ترك مال (نطق دیکر)

صید الملوك ارانب وثعالب * واذا ركبت فصیدی الابطال

(ارانب) سلاسل وزننده جمعدر مفردی ارنب طاوشاندركه چغتایده طوشقان وفارسیده خركوش دیرلر (ثعالب) دخی وزن مزبوراوزره مفردی ثعلب دلكودر فارسیده روبه دیرلر (ابطال) فتحله جمع قلتدر مفردی بطل شجیع وبهادر دیمكدر (ترجمه) ملوكك صیدی خركوش ایله روباه اولدی عالمده * سوار اولدقجه اسب عزمه صیدم اوله هپ ابطال

صیدی الفوارس فی اللقاء فاننی * عند الوغاء لغضنفر قتال

(فوارس) فرسان كبی فارسك جمعیدر (وغا) حرب (غضنفر) ارسلان (ترجمه) بنم صیدم سواران وغادر كارزار ایچره * كه بن بر حیدر كرارم الحق غازی وقتال

نطق آخر علیكم بالثلاثة فاكتموه * شجاعتكم وعلمكمو ومال

احدها شجاعتكم نقد برنده در (ترجمه) كتمنی اوچ نسنه نك قیل التزام * جوهر نقد شجاعت علم ومال

فان الناس اعداء لهذا * ولا یرضیهم الا الزوال

(هذا) مجموع ثلاثه یه اشارتدر واقعا شجاعت ثمرهٔ جسارت اولمغله اجرا اولنمیان محلده دخی مهابتی دركار ودرون ناسده موجب خوف وخلجان اولور پس اكا دآثر بحثدن مجلسده كف لسان انسبدر وعلم دخی موجب مهابت اولمغله اكثر ناس ساده دللردر خصوصا فقرا صوفیه میاننده علمایی كورنمك سبب وحشت وباعث نفرتدر انسان ایسه تمدن وانسیت ایله مألوفدر پس علماده عجب موجب وحشت وتواضع بادیٔ الفتدر ومال ودخی سبب عداوت اولوركه استرذهبك دیمشلردر اشته بو اوچ نوع فضل حق بابنده هر كس یكسان اولمامغله اكثریا حدوث تحاسدا یجاب ایدر بین العیال دخی تكالیف مالانهایه ایله فترت ویافقیر ظن اولنسه اسقاط مهابت ایجاب ایدر طرفین یكسان كوسترلمك تدبیر منزل لوازمندندر كه وسیلهٔ آسایش وباعث حسن زندكانیدر (ترجمه) دشمنیدر بونلرك جمله نفوس انلرك مرضیلری انجق زوال (نطق آخر)

اعینی جودا بارك الله فیكما * علی هالكین لا تری لهما امثلا

(همزه) حرف ندادر (عینین) منادای مضافدر یا متكلمه اضافتله نون ساقط

اولوب ایکی تحتیه ادغامیله فوقنیه شده ویرلدی (جودا) جود مادهسندن جد
امر بنك تثنیه سیدر اجتماع ساکنین ایله ساقط اولان واو ساکن جودك
بالاقتضاء تحریکیله عودت ایلمشدر (بارك الله فیکما) جملهٔ دعائیه معترضه در
تدمع عینین لازم اولان مخالسده وقوعیله دعایه مستحق اولدیلر (هالکین)
تثنیه در بری حضرت خدیجه وبری دخی جناب مرتضانك پدری ابوطالبدرکه
اسمی عبد مناف بن عبد المطلب ابن هاشمدرکه بیانی کلور (ترجمه) ای
دو چشمم بذل جود ایدلك ایکی اول ذاته کیم * کوجد یلر مثل ونظیر اولمازدی
نسوان و رجال

علی سید البطحاء وابن رئیسها * وسیدة النسوان اول من صلا

(بطحاء) مکه درکه اطرافنده اولان جبالك سیل مجراسنده واقع اولمشدر مذکری
ابطح قوملی ووسعتلی دره معناسنه در حضرت سید العرب والعجم صلی الله علیه
وسلم جنابلرینك نسبتلرندن بری دخی ابطحی اولدیغی بو سببدندرکه مکی دیمکدر
حتی منلا جامی بیورر * روحی فداك ای صنم ابطحی لقب (سید البطحاء) ایله مراد
بونده ناظم جنابنك پدری ابوطالبدرکه سرور کائنات علیه التحیات حضرتلرینك
والدی عبد الله حضرتیله لابوین برادرلردرکه والده لری فاطمه بنت عمرو
المخزومیه در جناب رسول علیه السلامدن اوتوز بش سنه مقدم ابوطالب دنیایه
کلوب وظهور نبوتدن اونجی سالده مکه ده انتقال ایلدیکه سکسان بش یاشنده
اولمش اولور حضرت مرتضی بیوررکه پدریمی غسل وتکفین ایدوب جدم عبد
المطلبك قبرینه دفن مراد ایلدم حفر قبر ایلدیکمده عبد المطلبی قبله یه متوجه
قعود اوزره بولدم وانك یاننه وضع ایلدم دیو بیوردیلر لطیفه لرندندرکه اسلامه
کلورسم نماز قیلمم زیرا اوتراق محلم بندن عالی اولسندن خطا ایلم دیدکاری حضرت
مرتضانك خاطرینه خطور ایلدکچه تبسم بیوررلر ایدی (وابن رئیسها) وصفی
انك پدری عبد المطلب دخی بنی هاشمك وانلر دخی سائر قبائلك رئیسی اولمق
جهتیله در (نسوان) مرأه نك جمعیدرکه لفظنك غیریدندر سیدة النسوان ایله
حضرت خدیجه یی مراد ایدرکه ازواج طاهرات ایتدندر (ابتدا) بونلری تزوج
بیوردقلری زمانده یکرمی بش یاشلرنده وخدیجه قرق یاشنده ایدی پدری
خویلد بن اسد ووالده سی فاطمه بنت زائده درجمله سی قرشیدر ابتدا ابو هاله
ابن زراره تزوج وفوتنده عتیق ابن عائذ عقد ایدوب اندنصکره اوچنجی دفعه ده
سعادت زوجیت حضرتا یله شرفیاب اولشدرکنیه سی ام هند درکه ابوهاله دن

اولان اوغلی هند در ابو ظالبدن خدیجه نك رحلتی اوتوزبش كونصكره دركه رمضانده واقع اولدی التمش بش یاشنده ایدی حجونده دفن اولنوب جنتله مبشره درجبریل علیه السلام اكاسلام ویروب وحق جل جلاله جنابلرندن سلام كتورمشدر) اول من صلا) قیلدی نمازكزار اولمسنی ایماد رابتداء نبوت ظهورنده جبریل امام اولوب پیغمبر علیه السلام اكا اقتدا ایله بیت خدیجه ده قیلنان نماز مراددركه اول نمازده جبریله اقتدا ایكنجیده روحضرت ناظم كرم الله وجهه اوچنجی وعبید مملوك رسول علیه السلام اولان زیددخی اول نمازده دردنجی بولنمشدر حرف الدال وسائر محللرده دخی احوالی كچمشدر (ترجمه) بیری عبد المطلب زاده ایكنجیسی انك * هم خدیجه در نمازی قیلدی اول بركمال

مهذبة قد طيب الله خيمها * مباركة والله ساق لها الفضلا

(مهذبه) پاك طيب وطاهر كبی حتی قبل البعثه دخی خدیجه نك اقبلری طاهره در (خیم) كسرایله طبیعت دردیدیلر (ساق) سائقدن مقلوب ویا فضلده استعاره اولنوب شراب طهور وفیض الهی مراد اولهكه (سقاهم ربهم شرابا طهورا) بیورلدی (ترجمه) قیلدی حق تهذیب اخلاق ایله ام المؤمنین * هم مبارك اهل فضل ایتدی انی اول ذوالجلال

مصابهما ادجى الى الجو والهوا * فبت اقاسي منهما الهم والنكلا

(مصاب) اسم مفعول اولدیغی كبی مصیبت معناسنه مصدردخی اولور (هما) هالكین مذكوره عائد (ادجی) دجادن مزیدلك ماضیسیدر اظلم یعنی مظلم قیلدی تاریك ایلدی (جو) شدایله هوا مدایله میان آسمان وزمیندر برای وزن قصر اولنور زبان ناسده اضافت بیانیه ایله جوهوا دیرلر لكن اوج هوا معناسنه غلط اولوركه فوق معناسنه اولور (بت) كیجه لدم (اقاسی) زحمتلرینه وقسوتلرینه تحملده اعانت ایدرم دیمك كه انلرهم ونكلدر (نكل) كسرایله خوف معناسنه اسمدر نكولدندر شهادتدن ویمینه دن نكول یعنی خوف ایلدی دیشور الفی اشباعیه در (شكل) دخی نسخه دركه مجازا مشكول مكروه معناسنه اولور مثلثه ایله ثكلا خطادر (ترجمه) آنلرك ایتدی زوالی روزی باكه شب كبی * كیجه هم وغم ایله قالدم سهرنالك نكال

لقد نصرا في الله دين محمد * على من بغى في الدين قد رعيا الالا

(نصرا) تثنیه (رعیا) دخی رعایتدن تثنیه (الا) آخرنده اولان الف علامت نصبدر ال كسرایله وشدایله در اسم الله وعهد و پیمان وحلف وجوار وقرابت

معنالرینه کلدیکنی سجستانی غریب القرأننده الاولاذمة کریمه سی محلنده یازر وبونده عهد معناسی مراددر رعایت قرینه سیله (ترجمه) راه حقده نصرت دین محمد قیلدیلر * عهد یله دینی ایدوب حفظا ولدی اعداپایمال (نطق دیکر)

ان عبد المطاع ربا جلیلا * وقفا الداعی النبی الرسولا

(قفا) اثرینه اقتفا ایتدی یعنی اردنجه کتدی (معنی) تحقیق اول عبد مهدیکه رب جلیلك امر جمیلنه اطاعت وپیغمبر دلیلك دعوتنه اجابت ایلیه مصرع ثانی دعاسنه مظهر اولور (ترجمه) اوله بربنده مطیع امر مولای جلیل * دعوت پیغمبره ایده اجابت اول جمیل

فصلاة الاله تتری علیه * فی دجی اللیل بکرة واصیلا

(تتری) تالرك بری مفتوح وثانی ساکن ومهمله نك قصریله برزبر معناسنه در فرد معناسنه اولان وتردندر اصلی وتری در (ثم ارسلنا رسلنا تتری) واحدا بعد واحد دیمکدر که فارسیده پیاپی وپیدر پی دیرلر الفی تأنیث ایچون اولوب تعریفنده عدم صرفی اولادر پس تنوین جائز اولمازاکر منون اولورسه که نعتدر الفی الحاق ایچوندر دینور (بکره) ضمله اول الصبح یعنی ایرته غدکبی (اصیل) بکره یه مقابل اخشام مراددر که مسامعناسنه اولور لکن فی الاصل بعد العصر الی المغرب ویاعشا معناسنه دخی کلوب (ترجمه) پس صلاة حق پیاپی بولسون وصول * کیجه کوندز نور وظلمت دوراینده صبح واصیل

ان ضرب العداة بالسیف یرضی * سیدا قادرا ویشفی علیلا

(عداة) قضاة وزننده عدو لفظنك جمعیدر اصلی عدا کسر ایله دروجمع بی نظیردر که فعول وزننك بووزن اوزره جمعی کلك کلام عربده بو لفظه منحصردر لکن آخرینه هاالحاقی دخی قاعدهٔ جائزه در اول صورتده اولی مضموم اولوب کویاعدو عادی معناسنه اولمق شائبه سیله عادینك جمعیدن برجمع مکسره مشابهت قصد اولنهدی مفعول ومضاف الیه در (ترجمه) دشمنانه ضرب تیغ ایلسدی خشنود هب * سید پرقدرتی آندن شفا بولدی علیل

لیس من کان قاصدا مستقیما * مثل من کان هاویا وذلیلا

(قاصد) عادل قاسط (هاوی) وزن ومعناده ساقط یعنی حداعتدالدن خارج وصراط مستقیمدن منحرف (ترجمه) پس عدالت استقامت اهلنه ظاهر بوکیم * خارج شهراه عدل اولان ذلیل اولماز مثیل

حسبی الله عصمة لاموری * وحبیب محمد لی خلیلا

(حسبی الله) الله بکا کافیدر دیمکدر (عصمت) حفظ حق حبیب محبوب معناسنه اسم جلاله معطوفدر (محمد) اسم شریفی حبیبك عطف بیانیدر حسبی الله وحسبی رسول الله دیمك اولور و بو اسم امجد کتاب کریمده عدد حروفی کبی درت محلده واقع اولمشدر که نهایت حروفی دخی اول عدده دالدر وحرف ثانیسی انك ضعفی واول وثالثنك دخی عشریدر آل عمران وفتح واحزاب وقتال سوره لرنده در (خلیلا) کفایت حبیبی تمیزایله رفع ابهام ایدوب صداقت جهتندن کافیدر دیمکدر عصمة کبی (ترجمه) حضرت الله کافیدر امورم حفظنه ✻ هم حبیب الله اولمشدر بکا یار و خلیل (نطق دیکر)

اقیك بنفسی ایها المصطفی الذی ✻ هدانا به الرحمن من غمة الجهل

(اقی) وقایه ماده سندن مضارع متکلمیدر حفظ ایدرم دیمکدر (غمه) ضمله ظلمت معناسنه درکه حضرت امام اعظم حقنده کاشف الغمه استاذ الامه دیرلر (ترجمه) سنی ذاتم ایله حفظ ایدرم ای مصطفی المولی ✻ سنکله جهلدن نور هدا ویردی بزه فعال

ویفدیك حوبائی وما قدر مهجتی ✻ لمن انتمی معه الی الفرع والاصل

(یفدیك) فدالك کبیدر فدا اولسون سکا دیمکدر (حوباء) فتح مهمله ومدایله نفس وجان (ما) استفهامیه در (مهجه) جان که روحدر (انتمی) افتعالدن مضارع متکلمیدر انتساب صاحبیم دیمکدر (معه) وزن ایچون عینی ساکندر (فرع) دال بوداق که نسل واولاد واعقاب قصد اولنوب بونده حضرات حسنین مراددر اصل کوکدر که پدر وجد وسائر اجداددر لکن بونده مراد جدی عبد المطلبدر دیدیلر یعنی اصول وفروعمك نسبتیله شرفیاب اولدیغم ذات شریفه فدا اولسون که جانمك نه مقداری وار که اکا فدا ایلیم دیمکدر زیرا شایان فخر اولدیغی (لقد جاءکم رسول من انفسکم) من انفسکم دخی قراءت اولنمشدر انکله ثابتدر (ترجمه) اکا جسمم فدا اولسون ندر بو جانمه مقدار ✻ کانکله فرع واصلم نسبتن چون قیلدم استکمال

ومن کان لی مذ کنت طفلا ویافعا ✻ وانعشنی بالعل منه وبالنهل

(یافع) بیومك اوزره اولان طفل انعش سرعتله رفع ایلدی یعنی رفعت بولقده بکا اعانت عظیمی اولدی دیمك (عل) تکرار بردخی ایچمك شرب ثانی معناسنه (نهل) شراب اول زیرا قواعدندرکه دوه محلندن برکره صویه واردوبعده صادر اولوب ینه اول محله کلدکده بردخی صوویریلوب مرعایه اندن صکره ارسال اولنور (یعنی) بنم صباوتم عالمندن بری بنم رفعتم رعایتنده اولوب بنی ایاقلندیروب

اكل وشرب مده احتياط ايله تربيه ونكهبانلق ايلين وجود شريفدر اول حقنه رعايت قيدنده اولديغى ذات لطيف ديمك مراد ايدر (ترجمه) اكا طفل طفيل اولديغمز كوندن برى حالا * ايدوب اطعام واشراب ايتدى فيض لطفنى سيال

ومن جده جدى ومن عمه ابى * ومن نجله نجلى ومن بنته اهلى

(نجل) نسل (اهل) زوجه در يعنى اول موصوف ومنعوتم اولان پيغمبر عالم صلى الله عليه وسلمك جدى عبد المطلب بنم دخى جدمدر وانك برعمى ابو طالب بنم بابامدر وانك نسلى حسنين واولادى بنم دخى نسلمدر وانك كريمهٔ محترمه لرى جناب زهرا بنم زوجه مدر اشته بوقدر علايق نسبيه وسببيه اولديغندن غيرى صحبت ووصايت وخلافت صوريه ومعنويه امثالى ظاهرا باطنه نيجه نيجه مناسبت كثيره ميانمزده ثابتدر (ترجمه) انك جدى كه جدمدر انك برعمى بابامدر * هم اصلى نسلى اصلم نسلم اهلم دخترى خوشحال

ومن حين آخى بين من كان حاضرا * دعانى واخانى وبين من فضلى

بو بيت مادهٔ مؤاخاتى مشعردركه حرف الباده (ولا يزور حين يدعى بالنسب) مصرعى شرحنده بيان اولندىكه حضرت مرتضى پيغمبر عليه السلام ايله مؤاخاة ايلمشيدى (آخى) حالا وزننده ماضيلردر (بين) ظرف (بين) تشديد تحتيه ايله ماضيدر ايكيسى بيننده جناس خطى واردر (ترجمه) مؤخاة امرى اثناسنده انلر حاضران ايچره * بنى ايدوب برادر فضلم ايتدى ذكرا يله اجلال

لك الفضل انى ماحييت لشاكر * لاحساس مااوليت ياخاتم الرسل

(ماحييت) بن زنده اولدقچه ديمك لشاكران نك خبريدر لام داخلى اولمشدر (احساس) حس ايدوب علنا مطلع اولمق (احسان) دخى نسخه در (اوليت) سن عطا ايلدك ديمك (خاتم) فتح تا ايله مشهوردر رسالت ونبوت انكله ختم اولديغى ايچون كويا مهرلك اسمى اوله ياخود كسرايله كه انبيا ومرسلينى اول ذات شريف ختم وتمام ايلديكه آخرلرنده كلدى اندنصكره نبى بعث اولنمز روح الله دخى حين نزولنده شريعت محمديه وبلكه مذهب حنفيه اوزره عامل اوله و بيت شريفه نمازده استقبال ايده وكتاب وسنتدن استمداد ايده ديو تصريح اولندى (ترجمه) سنكدر فضل ولطف اولدقچه زنده شاكرم تحقيق * سنك احساس انعامك ايچون اى خاتم الارسال

نطق آخر الم تران الله ابلى رسوله * بلاء عزيز ذى اقتدار وذى فضل

(ابلى) خير ايله عطا ايلدى ديمك اولورز برا خيراوشر مرادنى مستعملدر انكيچون

بلابی عزیزه اضافتله قیدایلدی (ذی) عزیزك صفتیدریعنی صورت مکروهه ضمننده نصرعزیزوبدرغزاسنده کفره نك غلبه لری اثناسنده محول الحول والاحوال اولان ذوالجلال اهل اسلامك ذات ضوربلرین کفره یه نقلی ایله (لقدنصرکم الله ببدروانتم اذلة) کریمه سی منطو فنحه امدادمعنوی ایله دشمنی مظهرقهروستیزایلدیکنی بیان قصدیله وارداولان اشعاردندر (ترجمه) کوردکی حقك احسانن رسول اکرمه * ایتدی عزت فضل وقدرت صاحبی اول ذوالنوال

بماانزل الکفاردارمذلة * ولاقواهواناًمن اساروس قتل

(هوان) ذل ومهانت واهانت بای طرقیه تعبیر اولنان ادات ایله ادا و بلاء عزیزی انهایوروب کفره یی دارقهروذلتده اسکان ومسلمانانه بلای عزیزوعطای صفاآمیزاحسان ایلدیکنی واسیرومقتول اولمق کبی هوان وخسران ملا قاتیله مظهرتدمیرربقدیراولدقلرینی افاده ایدر (ترجمه) یعنی انزال ایلدی کفاری داردلته * انلری ایتدی ملاقی سبی وقتله ذوالجلال

فامسی رسول الله قدعزنصره * وکان امین الله ارسل بالعدل

(عز) ماضیدرشریف وعظیم اولدی دیمکدر (عدل) عدالتدرهرکسه هرامرده مهم خصوصا شاهان آکهانه الزم لوازمدرحتی حکماءقدمادن ارسطوطالیس مرض موتنی حس ایلدکده لوازم سلطنتی ترتیب ایدوب وصیتنده دیدیکه موثمن کره بکاتربه بنااولنوب وقبه سی مثمن الزوایارسم اولنه وهرزاویه میاننده اولان کتابه یه بوسکزترکیب مدورمربوطجلی خطله محررقیلنه واقعا تنفیذ وصیت اولندی اول تراکیب ثمانیه بونلردر (العدل مألوف فیه صلاح العالم * العالم بستان سیاجه الدولة * الدولة سلطان حجته السنة * السنة سیاسة یسوسها الملك * الملك راع یعضده الجیش * الجیش اعوان یکفلهم المال * المال رزق یجمعه الرعیة * الرعیة عبید تعبدهم العدل * دوردائمدرحناوی زاده اخلاقنده ترجمه رسم ایلمشدر (ترجمه) اولدی پیغمبراوشیده مظهرنصر عزیز * عدله ارسال اولنمشدی امین خوش خصال

فجاء بفرقان من الله منزل * مبینة آیاته لذوی العقل

(فرقان) قرأن کریمك اسماسندندر حق ایله باطل میاننی فارق اولمغله تسمیه قیلندی کتاب کریمك یکرمی عدداسمی بومنظومه فقیرانه ایله مضبوطمزدر (بیت) ای طلبکار معارف صاحب طبع سلیم * یازدبلرجه له یکرمی اسم قرأن کریم *

نور وفرقان ومهيمن در بيان تبيان هدى * ذكر وعهد ايله شفا رحمت صراط مستقيم * حبل وبشرى وكتاب ايله مبارك موعظه * بيست اولديلر بلاغ ايله كلام ايله حكيم (منزل) انزال اولنمش يعنى لوح محفوظدن سماء دنيايه دفعة ايندرلمش ديمكدر تنزيل معناسنه دخى اكرچه مستعملدر لكن تنزيلده ترتيب وتدريج معتبردر پس مدة نبوتده مقتضاى لزوم ايله جبريلك پيغمبر عليه السلامه آيت آيت كتورمسى تنزيل اولور (ايات) اصح قول اوزره اسداس اربعه يعنى ٦٦٦٦ التى بيك التيوز التمش التى آيت كريمه در روايات اعتباريله نصف قرأن سورهٔ شعراده يأفكون لفظيله تمام اولوب فالقى السحرة نصف ثانيدندر وحروف جهتندن نصفى سورهٔ كهفده (نكرا) كلمه سنك نونى نصف اولدن وكاف نصف ديكردندر بعضيلر ديديلركه كاف دخى نصف اولدندر ومشهور اولان (وليتلطف) كلمه سنك فاسيله نصف اول تمام اولور ونيجه لرواوده نهايت بولور لام اول نصف ثانيدندر اصح اولان قول اولدر ديديلر اما كلمات تعداديله نصفى سورهٔ حجده (الجلود) لفظى اولدن (ولهم مقامع) كلمه سى نصف ثانيدندر لكن سوره لره نظرله نصفى سورهٔ حديدك آخر بدركه مجادله نصف اخيردندر وبو تحقيق وبيان خلاصهٔ اتقاندر (ترجمه) پس بزه قرأن كتوردى ايليوب انزال حق * حكم آياتى عياندركيم بيلور اهل كمال

فأمن اقوام كرام وايقنوا * وامسوا بحمد الله مجتمعى الشمل

(ايقنوا) يقيننا بيلديلر (امسوا) اصلنده امسيوا اولوب حركه وصكره يادخى حذف اولندى اخشامه داخل اولديلر ديمكدر (مجتمعى) اصلنده مجتمعين اولوب حال ايدى اضافتله نونى ساقط اولدى (شمل) فتحله پريشان واجتماع معناسنه دخى اولور اضداددندر لكن بونده تشتت مراددركه معناى اولدر (ترجمه) نيجه زمره ايلدى ايمان يقين وصدقله * عمرى آخر ايتديلر حمد اوله بروجه مقال

وانكر اقوام فزاغت قلوبهم * فزادهم الرحمن خبلا على خبل

(زاغت) استقامتدن آخر طرفه مائل اولدى ديمك كه آيتده دخى (مازاغ البصر) واقع اولدى (خبل) معجمه نك فتحى وموحده ايله فساددر خبال كبى (ترجمه) بركروه انكار ايله ميل ايتدى حقدن دللرى * بولديلر اولدم فساد اوزره بلاياى خبال

وامكن منهم يوم بدر رسوله * وقوما غضابا فعلهم احسن الفعل

(امكن) مكن كبى قدرت ويردى اقدار ايلدى ديمك (بدر) بدر كبرا كه (لقد نصركم

الله يدر) كريمه سى ناطقدر ابتداء رمضانده واقع اولان غزادر كه حرف دالده
(فاناقد قتلنا يوم بدر) بيتنده مفصلدر (غضاب) جمعدر غضبان مفردي در اصحاب
كرام حضراتنه اطلاق اولنمق (اشداء على الكفار رحماء بينهم) آيه كريمه سى
كبيدر (فعل) فتحله اولمق كسرندن اولادر (ترجمه) روزه شر كسوز بدر
ايچره و يروب قدرت نصير * اول رسول الله ايله اصحابه اولدى خوش فعال

بايديهم بيض خفاف قواطع * وقد حادثوها بالجلاء وبالصقل
(ايديهم) ميمك كسره سنك اشباعيله در (بيض) كسر ايله ابيضك جمعيدر قلجلر
ذيمكدر كه يوزلرى آق اوله (خفاف) كسر ايله خفيفك جمعيدر (قواطع) قاطعة
لفظنك جمعيدر (حادثوا) ايكى طرفدن سو يلشديلر ديمكدر مراد مقاتله در
(صقل) وصقال كتب وكتاب كبى مصدردر روشن وبراق ايلمك (ترجمه) اللرنده
تيغ بران وخفيف خونفشان * شعشعه باش وجلاد اراولدى برق شب مثال

فكم تركوا من ناشئ ذى حمية * صريعا ومن ذى نجدة منهم وكهل
(كم) تكثير ايچوندر ناشى حادث فى الاصل صباوتله بلوغ ميانده اولان كشى
(حميت) قوة غضبيه عار وغيرت (نجده) رفعت (كهل) اوتوز ياش قدرسنى اولان
وعند البعض دوموى اولان كسنه در ناشى اوزره حرف مقدر ايله معطوف
(ترجمه) پس نيجه طفل وقوى غيرتكش عالى دلير * مردى ايتدى فلك مغلوب
دست ابتذال

وتبكى عيون النائحات عليهم * تجود باسبال الرشاش وبالوبل
(اسبال) ارسال واساله معناسنه كه مسبل الازار والذيل حدا عند الدن
زياده اوزاتمق وآقتمق در (رشاش) كسر ايله مطر معناسنه اولان رشك جمعيدر
مقابله دن مطر خفيف معناسى فهم اولنور (وبل) مطر شديد (ترجمه) نوحه
كاران مصائب انلر ايچون صرف ايدوب * دمع ودمده چون مطر جود ايله ايلر
پايمال

نوائح تبكى عتبة الغى وابنه * وشيبة تنعاه وتنعى ابا جهل
(نوائح) نائحه نك جمع مكسريدر نائحات جمع مصحح سالمى اولديغى كبى (عتبة)
غزا بدرلرده مقتول وبعض خباثتى سابقا منقولدر كمال عداوتى سببيله غى
لفظنه مضاف قيلنمشدى (غى) ضلالت وخباثت معناسنه در ابن ايله مراد
عتبه نك اوغليدر كه اسمى جدى كبى وليددر (شيبه) شارح قاضى مير سامحه الله
شيبة الحمد اولمق اوزره ايراد ايدرلكن شيبة الحمد اجداد نبويه دن جد اقربلرى عبد

المطلبدر اسمی شیبة بن عمرودر وعمرو هاشم ایله ملقبدر وبو شیبه مفتاح مکه حافظلرینک جدیدرکه حرف الداله (والمرء عثمان اروته استثنا) بیتی شرحنده مفصلدر (تنعی) اول نایحه لر موت خبرینی ویرردیمکدر یعنی اکرچه مقدما غزاة شمشیری ایله سرزده هلاک اولنلری عتبه واوغلی کبی نوایح مذکوره یاد ایلدکلره عسکر کفاره دهشت وحرقت عارض اولوب صولت وحملهده شدت حاصل اولمق ایچون انلر نوحه کارلردر لکن حقیقتده حیاتده قالان صنادیدک شیبه کبی ابوجهل کبی قتلرینه دلالتله فال ایدرزکه انلر ضمنا اول قومه دخی قریبت موتلرندن خبر ویررلر (ترجمه) عتبه ایله اوغلنی یاد ایلدی اول نایحات * شیبه وبوجهل قتلینه اونوحه دال فال

وذا الذحل تنعی وابن جدعان فیهم * مسلبة حری مبینة الثکل

ذحل) تقدیم معجمه ایله کین وغیظدر حتی صاحب کشکول جمع ایلدیکی حزب که ورد بهایی دیو معروفدر انده (واسلل سخیمة صدورنا واذهب الذحل والران والاجنة من قلوبنا) واقع اولمشدر (ابن جدعان) ضم جیمله ومهمله لر ایله عبد الله‌در تخصیص بعد التعمیم اولور (مسلبه) تسلیب بابنک مفعول مؤنثیدرکه متسلب یعنی ماتم لباسی اتخاذ ایدن معناسنه‌در نوایحک صفتیدر اصلنده سلب صویمق وسلب صویدقلری لباسدر ثوب حزن لابس اولمغه لباس قدیم سلبی لازم کلور (حری) عطشی کبی صوسز معناسنه مفرد مؤنثدر حران انک مذکریدر وزن ومعناده عطشان کبی وجمعی حرار در عطاش کبی (مبینة) بیاندن وزن مزبور اوزره در اوچیدنجی صفتدر آشکاره دیمکدر (ثکل) غیبوبت ولددن ناشی جزع وفزعدر عربده ضرب مثلدرکه (ثکلتک امک) دیرلر یعنی اناکسنک فرقتکه مبتلا اولسون دیمکدر هلاکیله بددعادن کنایتدر (ترجمه) کینه داران ابن جدعان جمله سین منعی ایدوب * تشنهٔ ثکلی کبی اولدی سیهپوش نکال

ثوی منهم فی بئر بدر عصابة * ذوو انجدات فی الحزون وفی السهل

(ثوی) ماضیدر مقیم اولدی دیمکدر مقام ومکان معناسنه اولان مثوی بو ماده‌دندر (عصابه) کسرایله کروه (ذووا) صاحب معناسنه اولان ذونک جمعیدرکه حالت رفعیدر واوایله فعلنک فاعلیدر واولردنصکره الف جمع یازلمامق قیاسدر لکن فاضل نقتازانی بیرکه اثبات الف ثقاتدن واقعدر خلیل کبی که سائر واولردن فرق ایچون یازمشلردر مع هذا ضمیر جمع دکلدر اما صیغهٔ جمع اولمغله تشبیها شاربوا الخمرده اولدیغی کبی یازرلر دیو مثلا لاعصام آل عمران حاشیه سنده

بیان ایدر (نجدات) برای وزن فتحه لرله نجدتك جمعیدرکه شجاعت معناسنه در
پس ذوالنجدات اصحاب شجاعت دیمکدر شجعاندر (حزون) تقدیم مهمله
وضمه لرایله جمعدر مفردی حزن فتح وسکون ایله جبل غلیظدر (سهل) جبلیتده
حزنك ضدیدر مفرد ایرادا ولنمق اول کونده امر سهل قلتده وشدائد کثرتده اولمسنی
اشعاردرقریبادخی (ع) یرذحون الحزن والسواهلا * مصرعنده کلور (روایت)
بو بیت بو حدیث شریفه اشارتدرکه صحیح بخاریده ابوطلحه روایتیله مسطوردرکه
سردار اسلام علیه السلام حضرتلری بدر کونی بیوردیلرکه بدر نام بئرمعهوده
صنادید قریشدن یکرمی درت عددکسنه یی انداخته ایلدیلریعنی غزاوجهاد
اثناسنده مرد اولان کفره دن اولمقدار کبارلری ستر ایچون اول قیویه براقدیلر
پس اوچنجی کونی سعادتله دلدل سوار عزیمت اولوب اصحاب کرامله شفیر چاهه
واصل اولدقلرنده دابه لردن نزول ایدوب خطیب الامم صلی الله علیه وسلم هربرینه
نامـلریله ندا وبیوردیلرکه ای فلان بن فلان * وفلان بن فلان حالکزندر حق
تعالی نك بزه اولان وعدکریمنده تحقیق بزلر حق تعالی یی صادق بولدق نصرتیله
وعد بیورمشیدی منصور اولدق حضرت فاروق بیوردیکه یارسول الله اشباح
بی ارواحه خطابده لطف ندر انلرسامع القول دکللردر حضرت مرشد الانام علیه
السلام جنابلری بیوردیلرکه انلر سزلردن زیاده استماع ایدرلرکه سزلر اولقدر سامع
اوله جز سز بوسیاق بو محلده شارح اول قاضینك نقلیدر (ترجمه) چاه بدر
اطرافنی جای ایلدیلر برکروه * اول دلیران وغا کادی طولوب سهل وجبال

دعی الغی منهم من دعی فاجابه * وللغی اسباب مقطعة الوصل

(غی) مصدردر غوایت کبی که رشدك نقیضیدر آیه کریمه ده (قد تبین الرشد من
الغی) واقع اولدی (من) فتحله فعلك مفعولیدرکه جمله اولور مصرع ثانی حالیه در
وغی) ثانی اولك عینیدر (مقطعه) قطعك تفعیلندن فاعلك مؤنثیدرکه اسبابك
صفتیدر (ترجمه) پس غوایت استین بولدی عقبینده وصول * قاطع وصل
اولدی اسباب غوایت اتصال

فاضحوا الذی دار الجحیم بمعزل * عن البغی والعدوان فی اشغل الشغل

(اضحوا) تقدیم معجمه ایله افعال ناقصه دن صاروا معناسنه جمعدرکه صاروا
داخلی الضحی تقدیرنده در دار الجحیم اضافتی بیانیه در (معزل) جانب وناحیه در
(کانا بمعزل عنه) دیرلر اول امره بزلر قارشمدق برسمته صاوشدق وبیلمدك وهوس
ایلمدك دیمکدر (بغی) ظلم (عدوان) ضمله عداوت (اشغل) افعل تفضیل (شغل)

فتح وسكون ايله در ضم وسكون دخی جائزدر وفتحتين وضمتين دخی لغتدر لكن
بونده وزن مانعدر واشغل تعميم مفعول ايچون اولمقده (اشغل) من ذات النحيين
كبی شاذ اولور زيرا افاعلی تعميده اصلدر ديديلر پس كثرت شغلدن عبارت
ویا شاغل معناسنه كه شغل شاغل ليل لائل كبی تأكيد ايچون اوله كه كويا انلر يری
الساحه وسائر كار ايله اشتغاللری انلری ظالمدن منع ايلمش كبی كوريورلر
ديمك مألنده اوله كه مسامحات عديده ايله تصحيح اولنور (ترجمه) نادری
كور دكده ايدوب اظهار عزلت ظلمدن * انلری دنياده مشغول ايتدی
كويا شغل حال (نطق ديكر)

رأيت المشركين بغوا علينا * ولجوا فی الغوايه والضلال

(بغوا) جمع ماضيدر ظلم ايلديلر ديمك (لجوا) جمله كذلك جمعيدر عناد ايلديلر
ديمك لج تركيبه انكولكدر كه ستيزه فارسيدر (من قرع بابا ولج ولج) ضر وبدندر
(غوايت) غی سابق كيبدرو بو شعر احد غزامی منقبه سيدر (ترجمه) مشركين
ايتدی بزه عصيان وبغی * هم عناد وظلم طغيان وضلال

وقالوا نحن اكثر اذ نفرنا * غداة الروع بالاسل الطوال

نفرنا) نفرتدن ماضی مجهول متكلميدر نفرت برامرده قاچمق وچكمك تنفر كبی
ویا برامره قاچمق يعنی انك طرفنه وارمق حمله وصولت معناسنه (روع) فتحله
خوفدر غداة روع خوف كونی كه زمان محاربه (اسل) ديكن شوك وخار كبی
لكن بونده مراد مزراقدر لام جنس ايچوندر (طوال) كسر ايله طويلك جمعيدر
(ترجمه) ديديلر بزا كثرز حمله دمی * صبح حرب اولدقده بارمح قتال

فان يبغوا ويفتخروا علينا * بحمزة وهو فی الغرف العوالی

(حمزه) اعمام حضرتدن اولوب پدری عبد المطلب بن هاشمدر كه شجعان عربدن
معروفدر رخصما به شدتی كمالده اولمق معناسندن تفألا تسميه ايلدكلری اسمادندر
حامز الفؤاد متين وشديد القلب ديمكدر كه اثرده (افضل الاعمال احمزها) وارد
اولدی (امتنها واقواها) ديمكدر ديديلر اسد الرحمن واسد رسول الله دخی لقبيدر
بدر غزاسنده عتبه يه خطابا مفاخرت ايدوب الله ورسولنك اسدی بنم ديديكی
جهتدن اسد الله دخی ديديلر شهادتندن صكره لقب مزبور حضرت حيدر كراره
خاص اولدی امام الانبيا عليه التحايا ايله رضاعا خوتلری دخی واردر كه ثوبيه
ارضاع ايلدی مادری هاله در والده لری طرفندن دخی قرابتلری واردر شفيع
الامم صلى الله عليه وسلمدن ايكی سنه سنلری زياده ايدی بعثتك ايكنجی سالنده

قبول اسلام ایلمدی احد غزاسنده وحشینك شهید ایلدیکی حرف دالده یازلمشدر (غرف) تقدیم معجمهٔ مضمومه ایله در جمعدر مفردی غرفه شهنشین وکوشکدرکه چارداق دیرلر چارطاقدن غلطدر وحلیمی موصاندره دیدیکی دخی محالفدر (عوالی) عالیه نك صفتیدر مقصود قصور جنتدر (ترجمه) قتل حمزه ایله اکر فخر ایتسکز * قصر جنتده اودر آسوده حال

فقد اودی بعتبة یوم بدر * وقد اودی وجاهد غیر آل

(اردی) هلاك ایلدی دیمك اولورردادن بدل واودنی لغتدرکه اودی مصرع ثانیده کلمشدر (آل) اسم فاعلدر ناقص اولمغله لامی ساقطدر اصلی واوی الو قلبله الا یألو یئور نقصان وتقصیر ایدن کشی پس غیر آل مألده قاصر اولمدیغی حالده دیمکدر (ترجمه) عتبه دست حمزه ده اولوب هلاك * بی قصور ایتدی عدوبی پایمال

وقد فللت خیلهمو ببدر * واتبعت الهزیمة بالرجال

(فللت) فا ایله در تفعیلك ماضیدن متکلمیدر بوزدم وقیردم وقاچردم دیمکدر (خیل) جنسدر ارادهٔ رکبان ایله مجازدر (ترجمه) راکبان بدری ایتدم رخنه دار * هب هزیمت بولدی ابطال رجال

وقد غادرت کبشهمو جهادا * بحمد الله طلحة فی المجال

(غادرت) مغادره یعنی غدر ایتدم ابتدا فرصتیاب اولدیغم انده قتل ایلمك لازم ایکن تأخیرم آکا غدردر (کبش) قوجه کراز کبی ونهاز فارسیدر کوسم دخی دیرلر سائر قیونلرك میاننده ارکان اولمق سببیله ریاسته شایان وشجیع اولنلره قوج یکت تعبیری معروفدر (طلحه) کبشدن بدلدر مراد طلحة ابن ابی طلحه درکه لقبی کبش الکتیبه اولدیغی حرف الدالده منذ کوردر (مجال) جیمله محل جولان اسم مکاندر کارزار مراددر (ترجمه) حمد لله منع ایدوب بن انلرك * بولمدی سرلشکری طلحه مجال

فتل لوجهه فرفعت عنه * رقیق الحد حودث بالصقال

(تل) ماضیدر لوجهه ایله معا (تله للجبین) کریمه سی مفهومنجه یوزی اوزره دوشوردی ویراقدی دیمکدر (رفعت) بونده قربت معناسنه یعنی یقین ایلدم دیمك که فرش مرفوعه بو معنایه دردیدیلر (وعن) اکرچه رفعك تبعید معناسنه اولمسنی کوسترسه ده وزنتك عدم تحملی ایله الی دن بدل عن ایراد اولندی دیدیلر (رقیق الحد) مهمله لر وقافلرله در غلیظك ضدیدر یوزی اینجه ویوفقه یعنی زیاده

کسکین دیمك (حودث) حادثك مجهولیدر برنسنه بکیلندی دیمکدر بونده تصقیل ایله تحدید یعنی زاغ آلود اولمغله مجدد امجدد اولوب بوله کسکین قیلج دیمکدر (معنی) یوزی اوزره ساقط اولدیغی کبی بندخی ذوالفقار صارم مصیقلی اکا نقریب ایلدم یتشدردم دیمك اوله یاخود رفع کندی معناسنه اولوب انی قتل ایلدیکم کبی یوزی اوزره دوشدی وبندخی ذوالفقاری اندن چکوب آلدم دیمك اوله (ترجمه) یوزی اوزره دوشدیکی دم ایلدی * بار رأسن رفع تیغ پرصقال

کان الملح خالطه اذاما * تلظی کالصعیقة فی الظلال

(ملح) طوزدرکه عسجردخی دیرلر حرف زایده یازلمشدر (تلظی) نار معناسنه اولان لظی ماده سندن تفعل بابنك ماضیسیدر یالکلندی دیمك که ترکجه اولجردی دیرلر (صعیقه) صاعقه که ییلدرم دیدکاریدر رعدی تعاقب ایدوب آسماندن زمینه ساقط اولور (الظلال) بونده لام عهد ایله سایهٔ سحابدر (مآل) کویا که میان ابردن صاعقه شعله سی کبی جوهری تلمع ایلدکده برشیئه بیاض وبراق طوزقار شمش کبی برروشن شمشیر آتشبار حسن ایله بارکران سرینی کردندن رفع ایلدمکه حتی جان وتنی اول حمل ثقیلدن سبکبار اوله (ترجمه) جوهر تیغ ملمعم برق وش * ابردن نازل اولوب ویررزوال (رجز)

هذا مقامی معرض مبذول * من یلق سیفی فله العویل

بوارجوزه غزوهٔ احدده علمدار مشرکین اولان عثمان بن ابی طلحهٔ لعینك دیدیکی رجزینه جواب اولمق اوزره ظهور ایلمشدرکه بودر * انا ابن عبد الدار ذی الفضول وانك عندی یا علی مقتول * اوهارب خوف الردی مغلول (معرض) افعالدن فاعلدر ظاهر معناسنه در وبوماده نوادر لغاتدندر که ثلاثیسی متعدی ومزیدی لازمدر (عرضت الشیئ) بن شیئی عرض واظهار ایلدم (فاعرض) اول شیئ دخی ظاهر اولدی دیمك اولور کیبتده فا کب کبی (عویل) رفع صوتله بکا وزاری (نافعه) سفر السعاده ده دیرکه بکا که اعلا مقدار اون نوعدر بری بکاء سروردرکه صاحبنه قرة العین دیرلر و ٢ جزع و ٣ مرحمت و ٤ خوف و ٥ محبت و ٦ مصیبت و ٧ ضعف و ٨ نفاق و ٩ عاریت و ١٠ موافقت فالدیکه کریهٔ مسمی که سکرانك بکاسیدر بو امر لرك بری خطور ایلمکله در (ترجمه) بو مقام جون عیاندر هرکسه * کورسه تیغم ایده فریاد وعویل

ولا اهاب الصول بل اصول * انی عن الاعداء لا ازول

(اهاب) هيبتدن نفس متكلمدر (صول) صولت كبی حملهدر (اصول) انك مضارع متكلمی (ترجمه) حملهدن خوفم يوق اما حمله يی * ايدرم اعدايه اولمم بن كليل

يومالدی الهيجا ولا احول * والقرن عندی فی الوغا مقتول

اوهالك بالسيف اومفلول

(هيجا) جنك وغا كبی (احول) حولاندن متكلم مضارع (قرن) اقرانك مفردی كه دكدش وكفودر دنك ديرلر جملهسی حاليهدر (مفلول) فاء ايله در مكسور ومنهزم اولان قوم كه ديمشلر من فل ذل ومن جل فل (ترجمه) دونمزم بركون غزادن حاليا * بونده اقرانم يا اولورلر قتيل * يا اولورلر منهزم بند وذليل

(رجز آخر) اخسأ عليك اللعن من جاحد * يا ابن لعين لاح بالارذل

(بو رجز) ابو الحكم عمرو بن اخنس بن شريق ثقفی احد معركهسی اثناسندهديديكی رجزك جوابيدر وعمرولك رجزی بودركه حرف الدالدها كا اشارت اولندی يامر حبا بفارس معكمو * اذجاءنا فی حومة القسطل * يرجو قرانا قاصدا نحونا نسقيه من ماء السماء المجبل * ماعندنا شیء سوی مانری * من حادث بالعهد من صيقل * ذاك الذی يقری ضيفه الوغا * واللاء للاضياف فی المنزل (كشف الغمه) صاحبی ديركه حضرت مرتضی كرم الله وجهه احد غزاسنده معروفلردن عمرو من بوری وابو الاسباع ابن عبد العزابی وابو اميه ابن مغيرهيی وبنی عبد الداردن عبد الله بن جميلی وطلحه بن ابی طلحهيی قتل ايلدی يكنه ارباب مغازی اتفاق ايلديلر (اخسأ) تقديم معجمه ايله افتح وزننده امردر لكن بونده لازمدر متعدی دخی اولور بعيدا اول ديمكدر رادات طرددركه (قال اخسئوا فيها) آيت كريمهسندهدخی كلمشدر تركيدهبد ادالردن مثلا كلابی دفعهاوش ديمك كبی (من جاحد) لعنك صفتی اولور يعنی كندك كبی اهل انكار لسانندن لعنت سائرندن شديد اولور (ارذل) ذال ايله رذيلك تفضيليدر الجق ديمك (ترجمه) بعيدا ولكيم سكا نفرين اولور انكاراهلندن * نيجه كالدك ايا فرزند ملعون جهان ارذل

اليوم اعلو لذی رونق * كالبرق فی المخلولق المسبل

(اعلو) نفس متكلم اولوب ناظمك اسم شريفی خواصندن اولان علوی اظهار ينی افادهدر (ذی رونق) ذو الفقاركه حسن وبهاسی واب رويی ارادهسيله لقب ايلدی (مخلولق) اخليلاقك مفعوليدر اسكيمش لباس وكهنه جامه (مسبل)

بيانه آتلمشدرحتى بالجق وسو يرندى آندقلرى عربه يه وخسته وعليل نقل اولنان تسكره يه دخى سابل ديرلر (ترجمه) بوكونكه ذوالفقارم بن حواله ايليوب ساكه * اوبرق آسا اينربراسكى بزكيبى ايدوب اسفل

يفرى شئون الرأس لا ينثنى * بعد فراش الحاجب الاجزل

(يفرى) فاعلدر قطع ايدرديمك ضميرى ذى رونقه راجع (شئون) ضمله شأن لفظنك جمعيدر رأس قرينه سيله باشدن كان كوزطمرى وبونده ذكر مجمل ايله فرن وجمع ايراديله ايكى بوينوز مراد اولنور شارح قاضيمير آنى بندسرو ايله بيانى جنبدان جسبان اولمز يرا مراد ايكى بوينوز محلى كه فرق الرأس در انك حاق وسطنه شمشيريمى ضرب ايلديكمده باش ايكى شق اولوب كويا هر بر بوينوز برشقنده بولنغله بر برندن مفارقت ايدرلر بوصورتده كه (لا ينثنى) اول ايكى شقك هر برى بردخى عودت ايدوب كما كان بر يره كلمك محالدر ديمكدر فعلك مفعوليدر (بعد) ظرف مقطوع مضموم (فراش) فراشت كبى فتحله قاشدن طاغيلن خرده پاره لر فعلك فاعليدر آخر ينك اهماليله دخى نسخه در (حاجب) قاش ابرو معناسنه (فراش الحاجب) پاره پاره اولان قاش كموكلرى (اجزل) جيم وزاى ايله مقطوع ديمكدر (مآل بيت) اول ذوالفقارى بن حواله ايلدكده باشى ايكى شق ايدرو اول قاش التنده اولان كموكلرك پاره لرى كه قطع اولنمشيدى بردخى عودت ايدوب تجمع ايله بريره كلمك محالدر (ترجمه) ايكى شق ايليوب اول سيف مسلولم سنك باشك * ابد جمع اولميه اول خرده پاره كاسه كالاول

ارجو بذا الفوز فى جنة * عالية فى اكرم المدخل

(فوز) مصدردر نجات وظفركه فيروزديرلر (اكرم المدخل) اشرف المقامات ديمكدر (ترجمه) بوميدانده جهادمله جناب حقدن اميدم * جنان ايجره اولام فائز مؤبد اشرف مدخل (نطق ديكر)

الحمد لله الجميل المفضل * المسبغ المولى العطاء المجزل

(مفضل) افعالدن فاعلدر فضل واحسان ايدن كمسنه (مسبغ) وزن مزبور اوزره آخرى معجمه در لطف وكرمى تام وكامل قلان ذات (مولى) وزن سابق اوزره در عطا ايدن كمسنه كه مفعولى اولان عطايه مضاف (عطا) مصدر مفعول معناسنه (مجزل) باب سابقدن مفعولدر تام معناسنه عطانك صفتيدر (ترجمه) جميل اولان خدايه حمد شامل * كه ايدر قوله عطا واطنى كامل

شكرا على تمكينه لرسوله * بالنصر على الغواة الجهل

(تمكين) قدرت ويرمك وال ويرمك ويرويرمك ضدى تلويندر سالك حقنده عند الكرام تمكين افضلدر لكن شيخ اكبر حضرتلرى ايكى تلوين ميانه‌ده سالكده حاصل اولان تمكيندن تلوين ثانى افضلدر كه ظللك مظله تبعيتى معناسنه‌در ديو بيورر نعمت تمكينه شكر مراددر كه سبب تمكين نصرتدر (غواة) قضاة وزننده اتك كبى غاوينك جمعيدر وصفى دخى (جهل) كمل وزننده جمعدر مفردى جاهلدر جهل دخى ايكى نوعدر برى بسيطدر كه بيلمكدر و برى دخى مركبدر كه بيلمديكنى دخى بيلمكدر بونده ايكيسندن عامدر (ترجمه) شكر حقه ويروب تمكين رسوله * انى اعدايه غالب ايتدى عادل

كم نعمة لا استطيع بلوغها * جهدا ولو اعملت طاقة مقول

(كم) تكثير ايچون (لو) وصليه (اعملت) قوللاندم ديمك (مقول) مسطر وزننده آلت قول كه تركيجه يا ايله ديلدر عربيده لسان ولقلق ومزود وفارسيده زبان وورق باددر وكوچك ديل لهاة وترف وملازه‌در (ترجمه) نيجه نعمت كه شكره قدرتم يوق * چالشسه طاقت اولدقچه بو قائل

لله اصبح فضله متظاهرا * منه على سألت ام لم اسأل

(لله) لام قسميه‌در (متظاهر) معين وظهير وپشت وپناه ونصير (ترجمه) بحق حق كه فضليدر ظهيرم * نيازايتسمده اولمزسمده سائل

قد عاين الاحزاب من تأييده * جند النبى وذى البيان المرسل

(عاين) كوزيله كوردى ديمكدر مفعولى بيت آتيدر (احزاب) حزبك جمعى جماعت معناسنه (تأييد) قوت ومتانت ويروب محكم قيلمق (جند) مفعوليدر (بيان) كشف كه نطقه دخى شاملدر كلامه بيان تسميه‌سى معناى مقصودى كشفى ايچوندر كه (هذا بيان للناس وهدى وموعظة) بيورلدى (ترجمه) كوزيله كوردى لشكر نصر حقى * كه صحب فخر مرسل فوزه نائل

مافيه موعظة لكل مفكر * وان كان ذا عقل وان لم يعقل

خيبرلردن قرظيلر وبنى غطفان وقريش اتفاق ايله مدينهٔ منوره‌يى محاصره ايدوب محاربه اولاجق كيجه (نصرت بالصبا) سريله بر شديد روزكار ظهور وجمله‌سى منهزم ومقهور اولدقلرى ماده‌يه بو ايكى بيتده اشارت ظاهردر (مافيه موعظة) جمله‌سى عاين فعلنك مفعوليدر (مفكر) مذكر كبى خاطره كتورن كمسنه لكن بونده متفكر مراددر كه فكر وانديشه ايدن كشى در مصرع ثانى وضوح بند ونصحى بيانده

مبالغه درکه عقلی اولان واولمیان دخی انی صرف ذهن ایله درلك ایدر دیمکدر
(ترجمه) بوامرك پندونصحی آشکاره * بیلوزعاقل انی هم غیرعاقل (نطق آخر)

فقد کان ذا جد وجد لکفره * فقید الینا فی المجامع یعتل

اکبر قبائل یهوددن اولان حی بن اخطبك قتلنی افاده مراد اولنور وقتا کفار عسکری خندقدن رجعت وهر بری کندی قبیله سنه عودت ایلدکلرنده اهل اسلام دخی مساعدهٔ پیغمبری ایله سلاحلارین محلارینه وضع وجنکدن فارغ اولدیلر ایرتسی علی السحر حضرت جبریل نازل اولوب لشکر اسلام ایله بنی قریظه اوزره غزا امرینی جانب جناب باریدن ایصال ایلدکده بین الاصحاب ندا اولنوب جمله اصحاب کرام جمع اولوب حضرت مرتضانك دست میمنت پیوستنه علم شریف تسلیم اولندی سعادتله وارلوب اویله نمازنی انده ادا ومحاصره یه مباشرت اولندی یکرمی بش کون محاصره ومقاتله ایله اوقاتکذار اولوب بعد النصره سعد بن معاذ وسائر اصحاب ایله مشورت اولنوب رأی سعد پیر موافق تقدیر رب قدیر اولوب مردانی قتل وزنان واولاد مال غنایم قیلندی کفارك قتللرینه حضرت مرتضی ایله زبیر مباشرت ایلمشلر ایدی اوچیوز وبایدیوز وعلی قول سکز یوزدن زیاده وطقوز یوزدن ناقص ایدی ومقتوللرك میاننده حی بن اخطب قبل القتل انشاد ایلدیکی شعر ارباب سیرك تحریر کرده سیدر چندان مفید اولمامغله طی اولندی (جد) فتح جیم له غنا معناسنه درکه حرف الکافده مذکوردر ایکنجی (جد) کسر ایله سعیدر (قید) قاف ایله قادنك مجهولیدر ایصال اولندی دیمکدر وقواد بو ماده دن اولوب (کبشهم) یتنده قریبا تقیید وبیان قیلندی (مجامع) مجمع لفظنك جمعیدر جمعیت محللری (یعتل) عتلدن مضارع مجهولدر عنفله جذب اولنور دیمکدر لفظ قرآنی اولان عتل بو ماده دندر (ترجمه) فی الحقیقه برغنی هم کفره جد تامی وار * بیزه برکافر کتوردیلر عتیل پروبال

فقلده بالسیف ضربه محفظ * فصار الی قعر الجحیم یکبل

(قلد) کردننه طاقدی دیمکدر قلاده دندر لکن بونده بالسیف لفظیله معا قلیج قوشاندی دیمکدر (محفظ) اغضاب معناسنه اولان حفیظه دن مزیدلك فاعلیدر (یکبل) کبلدن تفعیلك مضارع مجهولیدر بنده کرفتار قیلنور دیمکدر (ترجمه) کردننده برقلاده اولدی تیغك ضربی کیم * واصل قعر جحیم اولدی کوروب دورلو نکال

فذالك

فذلك معاد الكافرين ومن يكن * مطيعا لامر الله فى الخلد ينزل

(معاد) جاى باز كشت (فى الخلد) مؤخر ينزل يه تعلق ايدوب جزاء شرط اولور (ترجمه) مرجعى كافرلرك اولدرولى مؤمنلرك * منزلى دار نعيم اولور بودر بونده مأل (نطق ديكر)

ألا يا عدا الله اهل النفاق * واهل الاراجيف والباطل

(ألا) حرف تنبيه واستفتاحدركه انكله فتح كلام اولنوب مفاد سخنه تنبيه اولنور افعال دعا علم كبيدر (ياعدا الله) دعاء عليه دركه لعنتدر (اهل نفاق) اول كمسنه لردركه اعتقاد كفرى مضمر جنان ايكن ايمان قولى اعلان ايدر ونفاق بو فعله اسمدر (اراجيف) مصابيح وزننده جمله درار جافك جمعيدركه اودخى رجفه نك جمع قلتيدر زلزله معناسنه در وجمع الجمع اقوال كاذبه دن كنايه در (ترجمه) بعيد اولسون منافقلر الهى * دخى اهل اكاذيب ايله باطل

يقولون لى قد قلاك الرسول * نخلاك فى الخالف الخاذل

قلا) ماضيدركه بغض وعداوت ايلدى ديمكدر لفظ كريمده (ما ودعك ربك وما قلى) بيورلدى اى ماقلاك (خلا) تخليه ايلدى يعنى بوشلادى وايپن اوزاندى ديمك (خالف) متخلف معناسنه در نقصان ويا برقصور سببيله كير وقالان كمسنه كه قرانده (فاقعدوا مع الخالفين) وارد اولدى (خاذل) دخى معناى مزبوره كاوركه رمه دن تخلف ايدن ظبيه دردبو اصمعيدن منقولدر سجمه لرله خذ لاندندر متروك النصره معناسنه (ترجمه) بكا ديرلر رسول ايتدى سكا بغض * سنى ترك ايتدى چون خالف وخاذل

وماذاك الا ان النبى * جفاك وما كان بالفاعل

بو بيت كعبك (ع) انبئت ان رسول الله اوعدنى) كلامى مألنده در (ترجمه) دكلدر بوسكا لكن جفادر * ديدم پيغمبر اولماز آنى فاعل

فسرت وسيفى على عاتقى * الى الراحم الحاكم الفاضل

(عاتق) كردن ايله اوموز باشى اراسيدر بين المنكب والرقبه كبى (فاضل) احسان ايديجى (ترجمه) ايدوب شمشيريمى بردوش واردم * رسوله راحم وحاكم وفاضل

فلما رأنى هفا قلبه * وقال مقال الاخ السائل

(هفا) خلجان وخفقان ظهور ايلدى يعنى چبالادى ديمكدر قلب شريف نبويده هفوت ظهورينى اخبار ايلمك محضا كشف قلب واشراف دل اولديغى ظاهردر

زيرا امارت ظاهريه سى بو قدر كذب دخى منصور دكلدر (وقال) يرنده ابدى دخى نسخه در (فقال اخ سائل) بر كمسنه قرنداشنك حالنى سؤال وقتنده سائر كمسنه نك حالنى استفسار دن ترقيلى اداى مشفقانه ايله سويلديكى سخندر (ترجمه) بنى كوردكده اولدى مضطرب دل * مقال رحم ايله چون اولدى سائل

امم ابن عمى فانبأنه * بارجاف ذى الحسد الداغل

(امم) تأميمدن امردر قصد ايله يعنى حالكى نقله شروع ايله ديمكدر جمله سى مقول قولدر (ابن) منصوب منادای محذوف الاداتدر ام يا ابن عمى ايكن حرف ندا حذف اولنوب امرك آخرى جزما موقوف وهمزهٔ ابن دخى وصلى اقتضا ايدوب تحريكى لازم كلدكده تحريك عارضى سا كنده كسره ويرلمك اصل اولوب ميم مكسور قيلنوب بابه وصلله امم ابن اولدى (فانبأنه) فا امرك جوابنه داخل (انبأت) وزن ومعناده اخبرت كبيدر (داغل) حيله كار ومكار ديمكدركه دغل مكر وفساددر (ترجمه) اى ابن عم ديدكده سويلدم هب * اكاذيبى كه دير حاسدله داغل

فقال اخى انت من دونهم * كهرون موسى ولم يأتل

(من دونهم) غيرهم ديمكدركه ايت كريمه ده (أءنت قلت للناس اتخذونى وامى الهين من دون الله) وارد اولوب من دون الله غير الله ايله مفسردر (هرون) برادرينه اضافتله منصرف كه مجروردر (لم يأتل) اصلنده عدلو زننده اولان الادندركه نافيه ايله قصور ايلمدى معنياسنه در لفظ كريمده (لا يأتل اولوا الفضل) وارد اولدى (ترجمه) ديدى سنسين قرنداشم دكل غير * اولوب هرون موسى كبى كامل (منقبه) تاريخ هجرتك طقوزنجى سالنده سردارا كرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى سمع همايونلرينه رسيده اولديكه روم جانبندن شامه عسكر كاوب مدينه يه توجه اوزره در ومقدمه سى بلقا نام محله رسيده اولدى وهرقل اول ايامده حمصده ايدى پس حضرت پيغمبر عليه السلام اوچيوز نفر اصحاب كرام ايله شام سمتنه رهروان اولوب تبوك ديمكله معروف يره وارلديكه مدينه يه اون درت مرحله در ايكى آى قدر انده توقف بيوروب ظاهر اولديكه بو خبر بيغر دروغ محض ايمش تكرار عودت بيورديلر بو حركتلرنده حضرت مرتضى مدينه ده خلافتله قالمشلر ايدى حافظ اسمعيل نقل ايدركه منافقين ديديلركه پيغمبرك حيدرى مدينه ده ابقاسى ميانلرنده بر برودت وكدورت پيدا اولمق سببيله در بو سخن سامعه خراش مرتضا اولدقده شد رحل ايدوب حضرت پيغمبرك

خاكپايلرينه

خانکیلرینه رخسای اولدی اول ایامده معسکر همایون جرف نام محلده ایدی
واقعهٔ منافقانه یی حضور سعادته عرض ایلدکده بیوردیلرکه کاذبلردن
بن سنی اهل واولادم وسنک دخی عیال واولادک میانه ناظر نصب ایلدم
سن بکا هرون موسی کبی اولمغی طلبکارد کلمیسین وارامور اولادیمک خدمتکده
مقدم وثابت قدم اول بیوردقلرنده حضرت وصی نبی یه عودت ایلدی عینیله
بو حکایت شیخین اتفاقیله مروی اولان احادیثدندر دیو فاضیمیر تصریح ایلمشدر
(روایت) شیخ ابو اللیث نصر سمرقندی بستان العارفین نام کتابنده روایت ایدرکه
حضرت حیدر کرار کرم الله وجهه بیوررلرکه بن غزا وحربه غایت مائل ومحب
اولدیغم سببدن امام حسن دنیایه کلدیکی زمانده اکا حرب لفظنی اسم تعیین ایلدم
سرورانام تغییر بیوروب حسن دیو تسمیه ایلدیلر کذلک حسین دخی ولادتنده
منوال مشروح اوزره اولمشیدی بعده بن انلری هرونک اوغللرینک اسملری اولان
شبر وشبیر ایله دخی تسمیه ایلدم دیو بیوردیلر صلی الله علیه وعلی آله وسلم سرم خاک
ره هر چار سرور * علی ومصطفی شبیر وشبر * شبر شبیر حسن حسین وزننده درلکن
موحده لرلی شدهلریله دخی لغتدرکه بیت فارسی اکا ناظردر (نطق اخر)

قد طال لیلی والحزین موکل * لحذار یوم عاجل ومؤجل

(حزین) بمعنی فاعلدر حزن ویریجی درلو دردنی ویه اکثری جازندرو حزن وفرحک
موضعی قلبدرکه بعض حکما دیمشلر عقل دماغده در خوف کوزده در * حق
وباطل قولاقده در حیا بشره ده در روح برونده در حیات قده در هموم
وغموم صدرده در خنده طحالده در رحمت وغضب جکرده در کسب اللرده
وزحمت ایاقلرده در دیو ابو اللیث بیان ایدر (موکل) تفعیلدن مفعولدر حواله
وتسلیط اولنمش که فارسیده کماشته در (حذار) کسریله حذردن احذر امرینک
اسمیدرکه شاعر دیمش (بیت) هی الدنیا تقول بملاء فیها * حذار حذار من بطشی
وفتکی (مؤجل) موقت ومهلتلی معناسنه (ترجمه) شب یلدایه حزن
اولدی موکل * صقین کلمزدکل روز مؤجل

والناس تعروهم امور جمة * مر مذاقتها کطعم الحنظل

(تعرو) مضارع مؤنثدر نزول وتقرب ایدر دیمک (جمه) کثیره معناسنه امورک
صفتیدر جم غفیر بومادهدندرکه بری برینه معنی تأکید ایدر (حنظل) مهمله
ونون ایله وظاده اهمال دخی لغتدر قاربوزه دانی کبی زمینه منبسط اولور بطیخ
هندی کبی ورقی وصاری شکوفهسی اولور کندی غایت اجیدر شحمی بیاضدر

فارغه دوکلکی دیرلر علقم وصبراء دخی اسماسندندر (ترجمه) کلورناسه نیجه امرامرکیم * یاننده شهد قایق شحم حنظل

فتن تحل بهم وهن سوارع * نسقی اواخربکاس الاول

(تحل) حلولدن تنزل معناسنه در (سوارع) سرعتدن فاعلك جمعیدر (ها) فتنه راجع (ترجمه) کلورسرعتله چوق فتنه که اولور * اواخرحصه یاب کاس اول

فتن اذا نزلت بساحة امه * خیفت بعدل بینهم مبهل

(فتن) بدل اولدر (تلك فتنة) تقدیراولنور (ساحه) اواوکی پیشکاه خانه در باحه کبی (امت) طائفه وجماعتدرکه معنالرینك بریدراتباع انبیا معناسنه وجامع الخیرات اولان برذاته دخی اطلاق اولنور ودین وملت وحین وزمان وسائر معنالری وشواهدینك تفصیلی غریب عزیزده مسطوردر (خیفت) خافتك مجهول ومؤنثیدراحیانامتعدی دخی اولور (عدل) عادل معناسنه موصوفی محذوفدر (مبهل) بهلدن تفعیلك مفعولیدر تضرع کندیده طبیعت اولان مخاصدرفی الاصل بهله لغتدرکه بهلة الله علیه دیرلر بهله وبعد اهلی اولان کمسنه قانط وایس اولدیجه تضرع وابتهال واخلاص انك حال وکاری اولور عدلك صفتیدریعنی محذوفك صفت بعدصفتی اولور (ترجمه) اوله نازل اکر اول فتنه قومه * اولور عادللریله اول موجل

(نطق دیکر) ان یومی من الزبیر ومن * طلحة فیمایسوئنی طو یل

(زبیر) عشرهٔ مبشرمدندر طلحه کبی واصحاب بدردندر لکن ایکیسی دخی وقعهٔ جملده حضرت ناظمه مخالفت اوزره ایکن کندیلره بنداله حق ظاهر اولدقده قبل المقاتله فارغ اولمشلردر بنه اول اثناده فوت اولدیلر (طلحه) اصحاب بدردن دکلدر نسب نبی علیه السلامه زبیرك نسبی قصی ده وطلحه نك اجدادی مره ده ملاقی اولوروا سمی منصرف دکلدر (طویل) ان نك خبریدر (ترجمه) زبیر وطلحه کارنامنزایه * کیروب یوم غم اولدی باکه اطول

ظلمانی ولم یکن علم الله * الی الظلم لی لخلق سبیل

(علم الله) ماضیدر قسمدر واسم جلالك هامی مصرع ثانی یه مرهوندر (ترجمه) بکاظلم ایتدی انلرحق بیلورلیك * دکل ظلم جهان بنده مخیل

(نطق آخر) الامن ذا یبلغ ما اقول * فان القول یبلغه الرسول

(من) استفهامیه (یبلغ) تبلیغدن (یبلغ) ابلاغدن مضارعلردر (رسول) ایلجی که سفیردخی دیرلر (ترجمه) کیمدراول کیم ایده تبلیغ مقال * چون

سفیر کدر بلاغ قیل وقال

الا ابلغ معاویة بن صخر * لقد حاولت لو تقع الحویل

(ابلغ) افعالدن امردر (معاویه) بلا الف دخی رسم ادر عثمن کبی واسمنک اشتقاقی حرف الواوده کاسه کرکدر اصحابدن ملک دمشق اولان کسنه نک نامیدر پدری ابو سفیان فتح الفتوح مکه سالنده اسلامه کلدی کندی قدیم الاسلام دکلدر پدرندن بر ییل مقدم هجرت نبویه نک سکزنجی سالنده اون سکز یاشنده ایکن دولت اسلامیه نک اون سکزنجی غزاسی اولان حدیبیه سنه سنی ویا پدری ایله معا ایمانی قبول ایلدی بعض قبائل ایچون تحریرات نبویه خدمتنده بولنوب لکن کاتب وحی اولمدی یوز اللیدن زیاده حدیث روایت ایدوب کتب ستده اولان اون اوچ حدیثندن ماعدا صحیح بخاریده درت ومسلمده بش حدیثی واردر یکرمی سنه وکالت ویکرمی سنه قدر اصالت ایله شامده قرق سنه مقداری امارت ایلدی رجب نصفنده التمش تاریخنده سکسان یاشنده فوت اولوب ضحاک فهری نمازنی قیلمشدر یرینه اوغلی یزید عنید جالس اولمشدرکه امویه نک ثانیسیدر اوچ سنه سلطنتله دولت اسلامی تغییر ایدن خبیثلردندر اوتوز سکز یاشنده فوت اولدی ابوایوب انصارینک رضی الله عنه استانبوله کلدیکی سالده یزید یکرمی بش یاشنی هنوز متجاوز ایدی سرعسکر اولمق شهرتی شهرت کاذبه در * جنابی تحریری اوزره حضرت خالد ایله معا اوتوز اوچ اصحاب کرام رضوان الله علیهم اجمعین وسائر تابعین ایله یوز تمش بیک غزاة مسلمین ایچون اویله بر مجنون شقی امیر اولمق عقلا بعید اولدیغندن ماعدا یزید ابن شجرة الرهاوی نام بر اعقل وارشد کمسنه امیر مختارلری ایدیکی شهاب الدین ابن حجر مصرینک اصابه سنده متعدد محللرده تصریح ایلدیکی اموردندر وقت معاویه ده اولوب اسمی دخی یزید بولنمغله ظنا اوغلی اولمق اوزره بین المورخین شایع اولان خطالردندر دولت مزبوره نک جملهٔ مدتی الف شهردر (حاولت) طلبت معناسنه (حویل) اول ماده دن طلب معناسنه اسمدر (ترجمه) واروب ابن صخریه کیم عجب * حیله قیلدک وارمی اندن الطف حال

وناطحت الاکارم من رجال * هم الهام الذین لهم اصول

(ناطحت) مؤنثدر وصلنده تکسیر اصلادر طوقشدی طوس ایلدی یعنی باش باشه کاوب بوقدر جدال ایلدی (اکارم) اکرمک جمعیدرکه کریمک تفضیلیدر (هام) جنسدر واحدی هامه در رأس معناسنه ومراد رئیس وسردارلردر (اصول)

جمعدرمفردی اصل حسب معناسنه (ترجمه) ایلدیلرچون قتالی اول کرام
هر بری سردار شجعان رجال

همو نصروا النبی وهم اجابوا * رسول الله اذ خذل الرسول

(خذل) ماضی مجهولدر ترك اولندی دیمکدر محل ضمیرده ظاهر ایرادی تبرك وتلذذ ایچوندر (ترجمه) نصرت ایدوب جمله سی پیغمبره * ترك اولندقده اجابت ایتدی آل

نبیا جالد الاصحاب عنه * وناب الحرب لیس له فلول

(نبیا) بیت سابقده اولان نبیدن بدل اولوب (ان مع العسر یسرا) کریمه سی قبیلندن اولور (جالد) جمله ماضیدر قلجلادی یعنی جلادت ایدوب قلج جنکی ایلدی جاهد معناسنه لکن نسخه دکلدر (ناب) درت دیشدر فك اعلاده رباعیه ایله اضراس یعنی آزیلر میانده برندن یمینا ویسارا دخی بر وفك اسفلده دخی مقابله لرنده برر دیشدر لکن بونده همان حد سیفدن کنایه درکه قلجك کسکین طرفیدر (فائده) معلوم اوله که اسنان انساندن قوسهٔ فك اعلی وسطنده اولان ایکی دندان ثنیه وجمعی ثنایا درحین تبسمده کورینور بونلردن ماعدایه عوارض دینور وانلرك ایکی طرفلرنده برر رباعیه اولوب جمعی رباعیاتدر فتح وتخفیفله در وبونلردن صکره اولنلرك جمله سنه قواریح ومقاریح دخی دینور وانلرك دخی یانلرنده برر دیش نابدرکه جمعی انیابدر بونلرك دخی وراسنده یمینا ویسارا بشر دیش واردرکه انلرك دردینه ادراس وارحا دخی دیرلر مفردلری ضرس ورحی در ابتدا ایکیشری ضواحکدرکه تبسمدن زیاده خنده ده رونما اولورلر وایکیشری دخی طواحندرکه بودخی درت اولوب جمله سی اون درت اولور فك اسفلده دخی مقابله لرنده تحتانی بر مثل عدیلی اولمغله مجموعی یکرمی سکز اولور وانلرك دخی نهایتنده هر برطرفده ایکیشر دیش اولورکه اکا نواجذ وهر برینه ضرس الحلم تعبیر اولنور بعد البلوغ نابت اولورلر هر کسده ظهور ایلمزلر کمال عقله دلیلدر انکله اوتوز ایکی تمام اولور جمله سنه اسنان دینور مفردی سن کسر وتشدید ایله در ضرس وناب مذکر وماعداسی مؤنثدر ثنایا ورباعیات قطع ایدر وانیاب کسر ایدر وطواحن طحن ایدر یعنی اوکودرکه رحی دخی دکرمن دیمکدر اضراس ترکیجه ازی دیشلری دیمکدر انلره سوالغ دخی دیرلر نسوانده اعداد اسنان اوتوز اولور وخصی ده البته یکرمی سکز وقیونده یکرمی بر وکچی ده اون طقوز اولدیغی فوائد مسامره دندر (فلول) ضمله جمعدر مفردی فل قلجك یوزنده

اولان كدلكده رخنهٔ كسردر (ترجمه) هم جلادت ايتدى اصحاب نبى
حد شمشيرنده كسر اولمق محال (منقبه) ابن اعثم ديركه حضرت مرتضى معاويه
ايله محاربه يه عزيمت ايلدكده شيردلان امتدن طقسان بيك كمسنه معيت
ايلمشلرايدى كه سكز يوز مقدارى تحت الشجرة بيعت رضوان ايله شرفيافته كان
اصحاب پيغمبر عالميان ايدى وقاضى مير حسين ديركه سعيد بن جبير روايتى اوزره
حضرت حيدر كرار ايله اول معركه ده سكز يوز انصار وطقوز يوز قدر مردان
كارزار بيعت شجره ايله برخوردار ايدى وحكم حكمنجه سكسان قدر اصحاب بدر
واوچيوز اللى عدد بيعت رضوان اصحابى موجودلر ايدى محدثيندن سليمان
اعمش روايت ايدركه سكسان عدد اهل بدر وسكز يوز نفر اصحاب كرام برابر
ايدى كه بيت سابقده اكارم تعبيرندن مراد بونلردر ومذكور مير حسين بو محلده
امام محيى السنه دن نقل ايدركه احد غزاسنده انهزام عسكر اسلام واقع اولوب
دائرهٔ همايون نبويده فقط اون درت نفس نفيس قالوب يديسى مهاجريندن
بونلردر ابو بكر صديق عمر فاروق عثمان ذى النورين على مرتضى
چار ياردركه خلفاى راشدين تعبير شريفيله اسان درر بار نبويدن وصفلرى
جريان ايلمشدر وطلحه وابن عوف وسعد كما نكش وبويدى كمسنه عشرهٔ
مبشره دندر وبر روايتده عمر ايله عثمان يدلى ابو عبيده ايله زبير يازلمشدر وانصاردن
دخى بونلردركه يديدر حباب بن منذر وابو دجانه وعاصم بن ثابت وسهل بن حنيف
واسيد بن خضير وسعد بن معاذ وحارث بن صمه طلحه دن ماعداسى اصحاب
بدردندر ذى النورين كبى اودخى حصة الغائب ايله شرفيابدر اول صورت انهزام
اثناسنده سرور انام معيتنده بولنان اصحاب كرام ايله ناسه نداو جمعيتله امر بيورروب
مبارك صوت لطيفلرين استماع ايدنلردن اوتوز عدد اصحاب حضور سعادتلريله
شرفياب اولديلر

فدنت له ودان ابوك كرها * سبيل الغى عندك ما سبيل

(دنت) اطاعت معناسنه اولان دين ماده سندن ماضينك مخاطبى اولوب
سن اى معاويه اطاعت ايلدك ديمكدر (دان) صيغهٔ مزبوره نك غائبيدر (ابو)
فاعليدركه ابوسفياندر قزى رمله ام حبيبه بنت صخر ازواج طاهراتدندركه
(كرها) كسائى قولنجه ضمله وفتحه له دخى شدت ومشقتدر يعنى ازدرون اسلام
واطاعتكز صعوبتلى ومع الكراهه ايدى ديمكدر (ترجمه) سن وبابانك
اولديكز كرهاً مطيع * چون بو ايكز درغوايتله وبال

مضی فنکصتما لما توازی * علی الاعقاب عنکما طویل

(نکصتما) ماضی مخاطبك تثنیه سیدر معویه وصخره خطابدر مخاطبی غائبه تغلیبدر نفسانیت قدیمه وحالت سابقه کزه رجعت ایله بر کشته اولدیکز وایریلکزه دوندیکز دیمکدر (اعقاب) جمع قلتدر مفردی عقب اوکچه درفارسیده پاشنه دیرلر (ترجمه) کوچدی چون پیغمبر اینده یکز رجوع * حال اولا به درازاولدی ضلال

اذاما الحرب اهدب عارضاها * وابرق عارض منها مخیل

(اهدب) ماضیدر صچاقلی وپوسکللی اولدی یعنی طرف طرف شروع وقوع بولدی (عارضاها) تثنیه در عارضان ایکن ضمیره اضافتله نون ساقط اولدی حربك بیاض بولوتلری دیمکدر قلجلردن کنایه در (ابرق) ماضیدر درخشان اولدی برق اوروب پارلدی دیمکدر (مخیل) مصیرورتده مصدردر اول بولوتلردن یغمور علامتی اولمغله برق ورعد ایله یاغردیو خیال اولنمق (ترجمه) حربك اولنجه امارانی عیان * هم قلجلر برق وش اولدی خیال

فیوشك ان یجول الخیل یوما * علیك وانت منجدل قتیل

(یوشك) وزن ومعناده یسرع کبیدر شینك فتحی افصح وکسری لغت ردیه عامیه در (یجول) جیله جولاندن مضارعدر (منجدل) افتاده (قتیل) بمعنی مقتولدر (ترجمه) تیز ایدر جولان برکون اوستوکه * سن یاترکن کشته اول خیل رجال (رجز)

اصبحت ذاحمق تمنی الباطلا * لاوردن شامك الصواهلا

بوسخن مستحسن معاویه نك ایکی بیت رجزینه جواب اولمق اوزره صادر اولمشدر انك شعری بودر (لاتحسبنی یاعلی غافلا * لاوردن الکوفة القنابلا والمشعر والقنا الذوابلا * فی عامنا هذا وعاما قابلا) (اصبحت) افعال ناقصه دندر صرت معناسنه اولور (حمق) قلت عقل (الطیفه) حمق ایله معروف اولوب مثل سائر اولنلرك اشهری ذوالودعات وهبنقه لقبلریله عریف اولان یزید بن ثروان قیسی که بومحق دیدکاری بیاض خرزهٔ بحریه یی بررشته یه نظم ایله کردنته قلاده ایدوب کندیسی انکله بیلورم دیمشدر که انلره ودعات دینور وزن ومعناده خرزات درحتی برشب برادری زباد اول قلاده یی آلوب کندی تقلد ایلدی بیدار اولدقده مشهوردی اولوب سن هبنقه سین لکن بن آیا کیم اولهم دیو سؤالی مضاحکه ندر که شاعر (ع) عش بجدوکن کهبنقه دیمشدر لکن ابن هبنقه دیمك

انکله هم ذکا اولمقدر (تمنی) تفعل وزننده ماضی ویاتفعل ضبطیله مضارع که
اصلی ایکی تا ایله تتفعل در (لاوردن) اولنده لامی قسمیه وآخرنده نونی مشدده
تأکیدیه (شام) معروف شهر عظیمدر سبب تسمیه ده مجلة النصاب نام اثرفقیرانه ده
یازیلان وجوهك بری سام بن نوح علیهما السلام بناسی اولدیغیدرکه سریانیسی
مهمله ایله معربی معجمه ایله در مختونا مولود در نبوتنده اختلاف واردر (صواهل)
صاهله نك جمعیدر شیهه زن یعنی چاغروب صهیل چکن آتلر مراددر الف
اشباعیه در (ترجمه) ایتدلنای ابله نادان امید باطل * ایده یم سا که واروب شامی
صطبل صاهل

اصبحت انت یا ابن هند جاهلا * لارمین منکم الکواهلا

(ابن هند) معاویه درکه اناسنك اسمی هند در هند کندینه برکسنه یی عاشق
قیلمق معناسندن اسمیته مأخوذ در ازواج طاهراتدن ام حبیبه رمله معاویه نك
لاب همشیره سیدرکه رمله نك والده سی صفیه بنت ابی العاص در هند مزبوره
حضرت حمزه نك شهادتنده وجود مسعودنی بولوب جگرینی پاره پاره ایلیوب
بعضا اكل وبعضا لفظ ایدوب توکور مشدر تحفة السعاده ده برفارسی شعر
ایراد ایدوب صاحب صحائف اولان سید شمس سمرقندی یه نسبت ایدر صکره
هند دخی اسلامی قبول ایلدیکی مرویدر (لارمین) لام قسمیه وارمی مضارع
متکلمی ونون تأکیددر (کواهل) جمعدر مفردی کاهل انسانك پشتیدرکه
میانه دوشانه یعنی ایکی کورك اورته سیدر اساس البلاغه صاحبی دیرکه فلان
کسنه قومنك کاهلی وکاهلیدر دیرلر کفیلی ومعین وظهیریدر دیمکدر قوی وشجیع
اولنلری کواهله تشبیه ایله استعاره ظاهردر (ترجمه) دیدیلری ای پسر
هند سکاهب جاهل * قتل ایدم بند نی سزدن نیجه مرد کاهل

تسعین الفا رامحا اونابلا * یزدحمون الحزن والسواهلا

(نابل) تیرانداز (یزدحمون) جمع مضارعدر جماعت وجمعیت ایدرلر دیمکدر
(ترجمه) واره طقسان بیکه جندم بلی رامح نابل * ازدحام اوله اودم صحن
جبال وساهل

بالحق والحق یزیح الباطلا * هذا لك العام وزرنی قابلا

(بالحق) بیت سالفده اولان یزدحمون فعلنه متعلق یعنی انلرك وارمسی مجتهد
محق امرنله وحقانیتیله در (حق) ثانی مبتدا وواوی حالیه (یزیح) وزن ومعناده
یزیل کبیدر (عام) ظرف زماندر یعنی بومقدار عسکرله سکا مقابله ومقاتله بو ییل

ایچنده در (زرنی قابلا) قابل سنهٔ آتیه معناسنه دریعنی سال لاحقده بنی ترك ایله که اول زمان مقدرباری تعالی هرنه ایسه اول ظهور ایدر (یفعل الله ما یرید) دیمکدر (ترجمه) حق ظهور ایتمکیله بوله زهوقی باطل * بوسنه حال بودر تا که سال قابل (نطق دیکر)

کاساد غیل واشبال خیس * غداة الخمیس بیض صقال

(بوشعر) برعسکر وصفنده صادر اولمشدر (آساد) جمعدر مفردی اسد ارسلاندر (غیل) بیشه زارکه اور ماندر ارسلان کنامی انده اولور (اشبال) آساد وزننده جمعدر مفردی شبل کسر ایله شیر بچه یعنی ارسلان انیکی یاوری ارسلان دیمکدر والسنه ده شبل عنتر شبل عنتردن غلطدر لکن انده عنتر ذباب صغیر ازرق در ارسلان معناسنه د کلدر (خیس) معجمه ایله وزن ومعناده غیل کبیدر (خمیس) عسکرکه بش قسم اولمغله تسمیه وقسمی سبق ایلمشیدی لکن بونده پنجشنبه معناسنه اولمق غداته ملایمدرکه حرب وقتال خمیس کونی سحری اوله حاصلی معنالرك بری مقصود ودیکرنده استخدام معهوددر وخیس ایله تجنیس نفیس دخی واردر (ترجمه) عسکرك ارسلان کبی بعضی کیمی * شبل الاسد تیغ پرتاب ایله اول کونده ایدر انلر جدال

بجید الضراب وجز الرقاب * امام العقاب غداة النزال

بوبیت مسمطدرکه هربیت درت بخش اولوب اوچی بر سجع اوزره مبنی ورابعی بنه قصیده نك مبناسی اولان قافیه اوزره کاور (جید) جیمله عنق که بیوندر لفظ قرآنیدر مهمله ایله اولورسه تصحیح تکلفی اقتضا ایدر (ضراب) کسر ایله جزیه که قتل بدلی ضرب وقطع وتقدیر وحکم اولنور فارسیده تجیم ایله کزیت دیرلر ترکجه خراجدر (جز) جیمله وشد ایله قطعدر (امام) فتحله اولك قدام کبی بیش معناسنه جهات ستدندرکه ششجهت دخی دینور عربیده بونلردر فوق تحت قدام خلف یمین شمال وفارسیده زبر زیر پیش پس راست چپ وترکیده اوست الت اوك آرد صاغ صول دینور قدام کبی امام دخی دیرلر وخلف کبی وراء دینور وشمال کبی یسار دخی دینور وبودخی قواعد نبویه ادبیه دندرکه یمین لفظی شان پیغمبریده یاد اولنوب شمال دخی ذکر اولنمق لازم کلدکده تسویهٔ طرفین بولنمغه اهتمام ایچون یمیندن دون اولان شمال دیمیوب یمین آخر ویا ثانی تعبیریله ادا اولنه زیرا اصحاب یمین ایله اصحاب شمال میاننده فرق جلی قرآنی اولمغله اصحاب میمنه واصحاب مشئمه بری برینه

مناقض واخس طرفين دخى شمال اولديغى جهتدن تأدب تأديه شرائط دينيه دندر ديديلر (عقاب) ضمله بيوك سنجاق علم كبير كبى (نزال) كسر نونله در محل حربده ايكى عسكر نزول ايلمك وبو لفظله نزل شهدايه ايما اولنور كه (اللهم انى اسئلك نزل الشهداء) براثرك اوليدر (نزل) فى الاصل قرى الضيف يعنى مهمان نزلنده اكاعرض اولنان طعامدر دعاده مرادهما يون وعد الهى اولوب عند الله شهدآء الله ايچون اعداد وانلره انكله اكرام اولنان اجر وثوابدر كه آيتده دخى (ولا تحسبن الذين قتلوا فى سبيل الله امواتا بل احياء عندربهم يرزقون) الى آخر الآى (والله ذو فضل عظيم) تمامنه دك وارد اولان اوصافلرى ملاحظه بيوريله يعنى بو بله شجاعتكاران ايله وارلقده بو ايكى صورتك برندن خالى اولمازيا هر بر كس فك رقبه ايچون كندى نفسندن مال فدا ايدر ويا علم نبوى پيشكاهنده بعد النزول ضرب رقاب يعنى بيو نلرى اوريلور (ترجمه) اخذ جزيه اولنور يا اولنور ضرب رقاب * بوبله درعادت حضور رايه ده فى اى حال

تكيد الكذوب وتخزى الهيوب * وتروى الكعوب دماء القزال

(تخزى) رسواى ايدر (هيوب) هيبتدن فتحله بددل قسوت قلب اهلى (تروى) افعالدن قاندرر ديمكدر (كعوب) ضمله كعبك جمعيدر طوپقلر معناسنه (ترجمه) كيد كاذب ايليوب بددللرى رسواى ايدوب * حرب ايچنده خون اعدايى ايدرلر پايمال نطق اخر

شريت بامر لايطاق حفيظة * حياء واخوان الحافظ قليل

بو شعر صفين ده عبد العزيز بن الحرثك ايلديكى خيره ثنادر (حفيظه) غضب وغيرت (حفاظ) كسر ايله غيرت كه ايكيسى بر ماده دندر (ترجمه) نفسكى ايتدك فدا طاقت محال اولان ايشه * سن حيا ايتدك ولى مردان غيرت بك قليل

جزاك اله الناس خيرا فقد وفت * يداك بفضل ما هناك جزيل

(ترجمه) حق جزاء خير ايله ايده مكافاتك سنك * كاديكى مقدار الكدن ايلدك فضل جزيل (نطق ديكر)

الا ايها الموت الذى ليس تاركى * ارحنى فقد افنيت كل خيل

(ارحنى) بكا راحت ويرديمك كه افعالدندر يعنى اى موت بر مقدار بكا مساعده ايله لكن مساعده مى محض احيات فنا ايچون طلب ايلمكاردكام بلكه حقه عبادت ايچون طالبمكه اثرده دخى ارحنى يا بلال وارد اولدى يعنى اى بلال اذان وقتى ادا ايله كه

مشغلهٔ سوادین نمازایله استراحت ایده‌یم دیمکدریاخود چونکه احبابم فانی
اولدیلرای ملك الموت بنم روحمی قبض ایله که انلرك اکدارفراقندن خلاص
بولوب راحت اوله‌یم که موت الفجأة راحة وارد اولدی (ترجمه) سن بنی
یارلردکاسین بوفناده‌ای اجل * وبربکاراحت کیکه کتدی چون بقایه
هرخلیل

اراك مضرابالذین احبهم * كانك تنحو نحوهم بدلیل

(تنحو) قصد ایدرسین (نحو) قصد معناسنه کلدیکی کبی طرف وسمت معناسینه
دخی کلورکه بوایکی بیت معروف ایله بش معناسنی ضبط ایلدیلر * نحونا نحودارك
یاحبیبی * اقیمنا نحوالف من رقیب * مریضون هم نحوالکلاب * تمنوامنك
نحوامن شراب (ترجمه) کوررمکه ایلدك احبابمه بر برضرر * انلره کویا
اولورسین راه عقبایه دلیل (منقبه) صفین محاربه سنده عماربن یاسر حضرت
مرتضایه نصرتله مقاتله اوزره ایکن ناکاه عمارتقتلك الفئة الباغیه حدیث
شریفنده مرکوز اولان معجزه ظاهر اولوب عمار شهید اولدقده عمروبن عاص
معاویه‌یه دیدیکه عمارایله معاویه فوت اولدیلر معاویه جواب نه‌دن برسیان
اولدقده شهادت عماری اخبار ایلدی اندن موت معاویه‌یی موجب ندریاعمر
دیو نه سؤال ایلدکده حدیث شریفی روایت ایدوب طائفهٔ باغیهٔ خاطئه‌سنی
قتل ایدر ای عماردیو بیوردیلرسنك عسکرکدن بری واروب قتل ایلدی دیدی
معاویه جوابنده فئهٔ باغیه انی قتلك محلنه کتورنلردر یعنی علی جنابنی مراد
ایلدی اول زمانده عمرو دیدیکه ظاهر بودرکه بوجوابه نظرله حضرت حمزه‌یی
دخی احدده وحشی قتل ایلدی پیغمبر قتل ایلدی زیرا غزایه آنی کتورن
انلردر دیدی عمارك نمازینی حضرت مرتضی عسکریله ادا ایدوب دفن ایلدی

(نطق دیکر) وكائن ترکنا فی دمشق واهلها * من اشمط موتور وشمطاء ثاكل

(كائن) کاین وزننده درخبریهٔ استفهامیه درکم کبی وبولفظده کاین فتحه لروکسر
تحتیهٔ مشدده ایله لغت مشهوره درووزن متقدمی ترجیحه سبب وزن شعردر
(دمشق) بلاد شامك قصبه سیدر دمشاق بن کنعان بنا ایلمکله سبب تسمیه
اولمشدر (اشمط) قرجل که دومویدر (شمطاء) انك مؤنثیدر (موتور) وتردن اولوب
بالکزودخی اسکی وقرق نسنه‌یه دینور (ثاکل) اولادی ایچون اغلیان خاتون
لکن اندن لازم کلان یالکز معناسنه که رفیقی اولمیه (ترجمه) ایلدك
اهل دمشقك ترك بزلرا کثرین * کهل وپیری یالکز قالدی نساایله رجال

وغانية صاد الرماح حليلها * واضحت بعيد اليوم احدى الارامل

(واو) بمعنى رب (غانيه) حسنى سببيله عارضى اولان حلى وآرايشدن استغنا ايدن ويازوجيله قانعه اولان وياخود والديني منزليله غيريدن مستغنيه اولان خاتوندر (حليل) مهمله ايله زوجدر اعجامى دخى تصحيح اولنور (ارامل) ارمله نك جمعى طول عورت كه زوجى اولميه بيوه زن معناسنه (احدى) واحدك مؤنثيدر كويا هر برى معناسنى افاده ايچون ايراد اولنمش اوله (ترجمه) نيچه نسوانك رجالن آلدى صياد رماح * قالدى بوندن صكره شام غمده زنلر بى حلال

وتبكى على بعل لها راح غازيا * وليس الى يوم الحساب بقافل

(بعل) زوج (راح) بونده مطلقا ذهب معناسنه در رواح وصباح معنالرى ملحوظ دكلدر (غازى) دشمنى قتله كيدن كسنه (قافل) قفول وعودت ايدن كشى (ترجمه) ارلرى كتدكده حربه ايتديلر انلر بكا * اوله رستاخيزه دك انلر قفول ايتمك محال

ونحن اناس لا تصيد رماحنا * اذا ما طعنا القوم غير المقاتل

(اناس) ناس معناسنه دركه قريبا الا تأنس بانسان بيتنده حرف بونده كلمشه كركدر ان شاء الله تعالى (اذا) براسمدركه مستقبله دلالت ايدر ظرفدر وجمله يه اضافت اولنور كلمه مجازاتدر (ما) زائده (طعنا) ماضينك متكلم مع الغيرى (غير) تصيد فعلنك مفعولى (مقاتل) جنك ايدن كسنه وموحده ايله دخى نسخه در (ترجمه) براو صيادزكه صيدا يتمز بزم مزراغمز * قومه ضرب ايتسك دخى اوله مكر اهل قتال

المسمط (مناجاة) سمطيه

الف | ياسامع الدعاء * ويارافع السماء

ويادائم البقاء * وياواسع العطاء

لذى الفاقة العديم

بو تسميط مخمسك هر برفقره سى بر حرفده اولوب بنه آخر هر بندى ميمدر (سامع) ديكليجى وايشيديجى ديمكدر حق تعالى ده بزم معلومز اولان كيفيت محال اولمغله بركسنه برامرى استماعندن نتيجه سى اولان قبول مراد اولنور قابل الدعاء معناسنه در (فائده) حق تعالى سامع الدعادر ديمكله هر بار لفظ وصوت

سمیع علیه دعا اولنجق کرکدر ظن اولنمیه (یعلم ما تسرون وما تعلنون * ویعلم سرهم ونجویهم) وعلیم بذات الصدور) کریمه لری شهادت وسائر آثار دخی دلالت ایدر که درگاه احدیته التجانک کرنا کون طریقی وار در مقصود التجادر ظاهرده رفع ید وکلمات نیازتکلمیله رجا منند اولمق محایله مسنون اولمقدن قطع نظر انسان حالله بعض مقاصدده عرض حال ودرونی ارتباط اولادر وبو صورتده دوام دخی ممکندر که صوفیه بو حالتک ملک اولمسنه (المرء فی صلاة ما انتظرها) اثر معتبری سرنجه صلاة دائمیه دیرلر وبو مألده أئمهٔ اثنا عشردن امام محمد جواد ابن الامام علی الرضا بیورمشلر که اعضا وجوارحی کلفت عمل ایله اتعاب ایلمکدن زیاده توجه درونی ابلغ وقبوله اقربدر که ریا وسمعه دن عاریدر اشته بو سببدن خواجکان صوفیه اصلاح دل اصلاح اخلاقدن اولادر دیو تقدیم ایلدیلر که تصفیه تزکیه دن اقدم اولور (ع) میبرند ازره پنهان بحرم قافله را) نشیده سنجه اسهل طرق اولدیغندن قطع نظر سلطان اعضا اولان قلبک صلاحی (صلح الجسد کله) سرینک رعایای جوارحده دخی موجب حصولی اولوردیدیلر روح الله ارواحهم (فاقه) فقردر که فارسیده درویشلکدر بونده مراد ظاهری وصوری اولور (عدیم) معدم معناسنه اولور وبو فقراتده واولر ترکی ایله وزنه استقامت زیاده اولور (ترجمه) ای سامع حرف دعا * وی رافع سقف سما * ای مالک الملک بقا * وی واسع لطف وعطا * کارا یلدی فقر عدیم

باء	ویا عالم الغیوب * ویا غافر الذنوب
	ویا ساتر العیوب * ویا کاشف الکروب

عن المرهق الکظیم

(غیوب) ممکن الاطلاع وقابل الوقوف اولمیان امور که غیبک جمعیدر قوت قدسیه ایله وقوف ممکن اولمیوب انجق طرف حقدن اعلامه موقوف اولان احوال بشدر که مغیبات خمسه تعبیر اولنور (ان الله عنده علم الساعة) کریمه سی آخر سورهٔ لقمانه دلک بو بش امری جمع ایدر قیامت کونک زمانی وبغمور نازل اولنورمی ورحمده اولان جنین حالی ویارینکی کون حاصل مکسوب ندر ونفس متنفسه نه محلده انفاس معدوده سین تکمیل ایدوب فوت اولور بونلره علام الغیوبدن غیری قزدد انا اولدیغی حدیث صحیح ایله دخی صور تمادر (کروب) وزن ومعناده غموم (مرهق) افعالدن فاعل وزننده دربر کمسنه یی امر ناهمواره سوق وترغیب ایدن کشی (کظیم) غضبنی هضم ایدن کمسنه

(والكاظمين الغيظ) كريمه سنه ايمادر (ترجمه) اى عالم سر غيوب * وى غافرى جرذنوب * اى ساتر شر عيوب * وى كاشف ضر كروب * الطفك اومار عبد كظيم

ثاء ويافائق الصفات * ويامخرج النبات

ويا جامع الشتات * ويامنشئ الرفات

من الاعظم الرميم

(فائق) فضيلتده نهايت تامه بولان ذات صفات جمعدر مفردى صفت برنسنه نك حالتى وحليه سيدر بونده صاحب الصفات الفايقه ديمكدر حق تعالى نك صفات ثبوتيه سى يديدر ١ حيات ٢ ارادت ٣ علم ٤ سمع ٥ بصر ٦ قدرت ٧ كلام (شتات) فتحه له در پريشانلق تفرق معناسنه مصدردر (رفات) ضمه له درقريلوب اوفاقلنان صمان وغيرى (اعظم) جمع قلتدر مفردى عظم كوككه استخوان ديرلر (رميم) اوفاقلنمش (ترجمه) اى صاحب والاصفات * وى مخرج حب ونبات * اى جامع شمل شتات * امرك ايله بولور حيات * هر پارۀ عظم رميم

ثاء ويامنزل الغياث * من الدلج الحثاث

على الحزن والدماث * الى الجوع الغراث

من الهزم الرزوم

(غياث) كسر معجمه ايله غيثك جمعيدر يغموردر (دلج) ضم مهمله ايله دالجك جمعيدر صوبى دريادن الان بولوت (حثاث) مهمله ايله حثيثك جمعيدر عجول وحريص ديمكدر (دماث) دمثك جمعيدر قوملى يومشق يردر حزنك ضديدر (جوع) سكروزننده جايعك جمعيدر آچلرد يمكدر (غراث) معجمه ايله غرثك جمعيدر صفت اولور ايكيسى برمعنايه در (هزم) هزيمتندر كه رعدصدا اسيدر سحاب هزيم شماته لى بولوت اكن بونده صمنش يعنى منهزم (رزوم) تقديم مهمله مضمومه ايله درجمع اولمق رزمدندركه كوككورلمكدر (ترجمه) اى منزل ماء غياث * ابرسيهدن انبعاث * كلسون زمينه انبثاث * سيراولور انكله غراث * خلقه اولور الطفك عميم

جيم وياخالق البروج * سماء بلا فروج

مع الليل ذى الولوج * على الضوء ذى البلوج

يغشى سنا النجوم

(بروج) سابقا دخی یازلدیغی اوزره بروجك فلكی فلك ثوابتدر منطقة البروج دخی دینور اجزاسی اون ایکی قسم وهر برینه برج دیو اول بروجده جمع اولان كواكبك هیأة كل واشكالنه مناسب بر نامله شهرت یافته درکه بونلردر حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله میزان عقرب قوس جدی دلو حوت (فروج) فرجه نك جمعیدر پرده لرو سائر شیلر آرالری (بلوج) ظاهر وروشن اولمق (یغشی) اورتر و بورر ستر ایدر (سنا) قصر یله روشن وضیا (نجوم) كواكب كه بونده عموما یلدزلر مراددر جمله سی ثابتاتدر فقط سیاره اولنلر بیدیدر بو بیت ایله مضبوطدر (زحل شری مریخه من شمسه * فتزاهرت لعطارد الاقمار) (ترجمه) ای خالق جمله بروج * ایدن سمایی بی فروج * ایتدك شبی روزه ولوج * قیلدك ضیاسین بربلوج * ضوء نجوم اولوب عدیم

حاء ويا فالق الصباح * ويا فاتح النجاح

ويا مرسل الرياح * بكور رامع الرواح

فينشأن بالغيوم

(فالق) شق ایدیجی (نجاح) ظفر (ریاح) ریحك جمعی روزکار که یل دینور ساكن ایكن هوا دیرلر صیغه جمله خبر مراد اولنور مفردی شردن كنایت اولور (فائده) مهب ریاح درتدر ۱ مشرق كه صبا اندن هبوب ایدر قبله دیدكاری روزکاردر ومقابلی ۲ مغرب كه دبور اندن وزان اولور یلدز تعبیر اولنسان یلدر واوچنجی جنوبدر كه قبله یه توجه ایدن كمسنه نك طرف یمینیدر اندن لودوس اسر انك مقابلی ٤ شمالدر كه مسع ونسع دخی نامارندندر پوراز اندن كاور وبو ریاح اربعه نك دخی هر بری میانته نكباء تسمیه ایلمشلردر فتح ومد ایله درسمت معتاددن عدول ایلدیکی ایچوندر پس صبا ایله جنوب بیننده اولان نكبایه ازیب دیرلر کشنلمه دز وصبا ایله شمال میاننده اولان نكبایه صابیه ونكیبا دینور تصغیردن تكبیر مراد اولنور زیرا صابیه بی غایت بارد عد ایدرلر کون طوغیسید روشمال ایله دبور بیننده اولانه قره دینور فتح وشد ایله درکه ازیبك مقابله سندهدر غلطی قره یلدر جربیا دخی اسماسندندر ودبور ایله جنوب بیننده اولان نكبایه هیف دیرلر باطی قره یلدر حاره در پس جمله سی سكز اولور بونلردر

(بكور) صباح حلق معناسنه مصدردر (رواح) زوالدن صكره ذهاب دن ينشئ احداث وتربيه ايدرديمكدر آخرنده نون خفيفه تأكيد ايچوندر (غيوم) غيمك جمعيدر بولوتدر (ترجمه) اى فالق نورصباح * وى فاتح باب نجاح * اى مرسل روح رياح * وقت سحروقت رواح * پيدا ايدرا برى نسيم

خاء	ويا مرسى الرواسخ * اوتادها الشوامخ
	فى ارضها السوانخ * اطوادها البوازخ

من صنعة القديم

(مرسى) افعالدن فاعلدر مقيم ايديجى كه مرسى سفينه قائم اولديغى يرتربجه اسكله درفارسيده سنارو شنار دخى ديور (رواسخ) راسخه نك جمعيدر متين نسنه لركه مرادارضين سبعدر (اوتاد) مفردى وتد ميخدركه اكسرى ديرلر (شوامخ) شامخات يعنى عاليات معناسنه كه يوكسك طاغلرمراددركه (والجبال اوتادا) دلالتيله ارضك حركتنى تسكين ايلمك جبال ايله واقعدر (مهمه) اولياء الله ايچنده اوتاددرتدرتدر قرقلرابدالدركه يرينه بدل قويوب كندى كيدرويديلر ابراردرواوجلر نقبادركه برى قطبدرغوث دخى ديرلركرك قلب ملك وكركسه قدم پيغمبراوزره اولسون اولياء الله واردروطبقه لرايله مراتب صاحبلريدرورواياتمختلفه ايله حقلرنده حديث شريفلر واردر ثابتلردر تفصيل حاللرى كتب احاديث وكتب تصوفده موجوددر وكرامتلرينى تحقيق ايلمك عقائد مزدن اولديغى متفقدر (ولقد كرمنا بنى آدم) مفهومندن معلوم اولان انواع تكريم وتعظيمك برنوعى دخى خوارق انلرك يدلرنده ظهورايلمكدروحقدر (ارض) يذى

قات اولوب مكانمز اولان طبقه نك اسمى رمكادركه ترابدر ايكنجى آهنين در نامى جلده اوچنجى غرقه دردنجى جدباء بشنجى قلتاء سادسه سجين سابعه عجيب ايله تسميه اولنمشلردر (سوانخ) سانخه نك جمعيدر متين ديمكدر وهر شيئك اساسيدر (اطواد) طودك جمعيدر جبال عظيمه ديمكدر (بوازخ) جمعدر مفردى بازخه در صفت كاشفه در عاليه معناسنه (ترجمه) ويرن هر امره سن رسوخ * اوتادى هر كوه شموخ * قيلدك زمينى بيفسوخ * اولدى جبال اكه شيوخ * باحكمت صنع قديم

دال ويا هادى الرشاد * ويا ملهم السداد

ويا رازق العباد * ويا محيي البلاد

ويا فارج الغموم

(رشاد) طريق مستقيمى بولمق (سداد) استقامت وصواب (فارج) دافع غم (ترجمه) اى هادئ راه رشاد * وى ملهم كارسداد * اى رازق جمله عباد * وى زنده ساز هر بلاد * كتسون كرم قيل غم وبيم

ذال ويا من به اعوذ * ويا من به الوذ

ومن حكمه النفوذ * فما عنه لى شذوذ

تباركت من حليم

(اعوذ) (الوذ) كبى مضارع متكلم صيغنوردم ملاذ مسين ديمك (نفوذ) كچمك تأثير ايدوب اثرى ظاهر اولمق (شذوذ) بالكز قالمق مصدردر (ترجمه) بو بنده يه بابك معاذ * فضلك دخى هردم ملاذ * حكمك بولور دائم نفاذ * لطفك دكلدر باكه شاذ * سنسين على بارى حليم

راء ويا مطلق الاسير * ويا جابر الكسير

ويا مغنى الفقير * ويا غاذى الصغير

ويا شافى السقيم

(مطلق) افعالدن فاعلدر (جابر) جبر ايدجى يعنى بايبجى (كسير) قرلمش نسنه (غاذى) ذال ايله غذالندريجى رازق كبى (صغير) ايراد ايلديكى كسب وكاره قادر دكل وطريقنى دخى بيلمز جمله حالاتده آخره محتاج اولديغى ايچوندر (ترجمه) اى دافع قيد اسير * وى جابر قلب كسير * اى مغنى مرد فقير * روزى ده طفل صغير * سنسين شفا بخش سقيم

زای   ویامن به اعتزازی * ویامن به احترازی

من الذل والمخازی * والآفات والمرازی

اعذنی من الهموم

(اعتزاز) افتعال وزننده عزیز اولمق (مخازی) مخجمه ایله مخزاتك جمعیدر مصدر میمیدر خزی معناسنه که رسوا ایلقدر (مرازی) جمعدر مفردی مرزئه رزیئه کبی مصیبتدر (اعذ) فتح وکسر ایله اعاذه‌دن امردر حفظ ایله دیمکدر (ترجمه) ای عزتك درکاهی باز * فیضکله بنده احتراز * ذلدن امان ای چاره ساز * سندن بودر یارب نیاز * آفات ایله قیلمه الیم

س   ومن جنة وانس * لذکر المعاد منس

للقلب عنه مقس * ومن شر غی نفس

وشیطانها الرجیم

(جنه) کسر ایله درجر ایله الهموم اوزره معطوفدر بوفقره سورهٔ ناسده (من الجنة والناس) کریمه‌سنی مشعردر (ذکر) ضمله تذکر وفکردر (معاد) فتحله روز رستاخیزدر (منس) ضمله دراصلنده افعالدن فاعلدر منسیدر ساکنین اجتماعی دفع ایچون آخری ساقطدر تنوین وسط کلمه‌ده‌در (مقس) وزن سابق اوزره قسوت ویریجی که نسیان ذکردن کاور (فویل للقاسیة قلوبهم عن ذکر الله) (رجیم) مرجوم وملعون دیمکدر (ترجمه) دوراوله یارب جن وناس * ایتدرمیه حشر التماس * قسوتله ایدر التباس * کیم غی نفس اولدی اساس * هم شر شیطان رجیم

شین   ویا منزل المعاش * علی الناس والمواشی

والافراخ فی العشاش * من الطعم والریاش

تقدست من علیم

(معاش) معادلك ضدیدر امور دنیویه‌دن مأکولات ومشروبات وبالجمله حیات بدنیه‌نك لوازمی اولان اموردن عبارتدر (مواشی) ماشیه‌نك جمعیدر چارپا مراددر (افراخ) فتحله جمعدر مفردی فرخ اهمال وسط ایله قوش یاوریسی (عشاش) کسر مهمله ایله عشه‌نك جمعیدر یووه که لانه وآشیانه معناسنه‌در لکن وضعی شاخ اوزره اولان لانه‌در طاغده ودیوارده اولان وکردر آخری نونله وکن دخی لغتدر یرده اولورسه اخوص وادحی دینور (طعم) ضمله غدا (ریاش) کسر ایله

لباس فاخر (تقدست) من الازل الى الابد با كسين ديمكدر (ترجمه) اى منزل فيض معاش * حيوان وانسه رشحه پاش * هر نفسه ويردك رزقى آش * ايدرتناول بى تلاش * اى رب قدوس عليم

صاد ويامالك النواصى * للمطيعات والعواصى

فما عنه من مناص * للعبد ولا خلاص

لماض ولامقيم

(نواصى) ناصيه نك جمعيدر ناصيه آلن صاچى كه مطلقا مالكيتدن كنايه‌در (يوم يؤخذ بالنوصى والاقدام) كريمه سنده ظاهردر (عواصى) عاصيه نك جمع مكسريدر (مطيعات النفوس وعاصياتها) تقديرنده در (مناص) مفر وملجاء وملاذ معناسنه (ولات حين مناص) لفظ كريمنده كلمشدر ولا خلاص فقرهٔ سابقه دلالتيله من مناص ولا من خلاص ديمكدر (ماضى) سالف مفقود (مقيم) خلاف موجود (ترجمه) اى مالك دانى وقاص * جمله عباد عام وخاص * يوق كمسه يه اندن خلاص * سندن نه سنسين مناص * اولسه مسافر كرمقيم

ضاد وياخير مستعاض * لمحض اليقين راض

بما هو عليه فاض * من احكامه المواضى

تعاليت من حكيم

(مستعاض) عوضدن استفعال مفعولى اولوب النى اودن مقلوبدر طلبكار عوض اولدقلرى ذات ديمكدر (مواضى) ماضيه نك جمعيدر نافذه معناسنه يعنى اثرى ظاهر اولان حكملر (ترجمه) اى رب خير مستعاض * شك ايله ويرمه انقباض * فيضكله باكه ويرحياض * احكامكه يوق اعتراض * اى عالى عادل حكيم

طاء ويامن بنا محيط * وعنا الاذى يميط

ومن ملكه البسيط * ومن عدله القسيط

على البر والاثيم

فقرهٔ اولى (احاط بكل شئ علما) كريمه سنه ايمادر اگرچه بونده تخصيص ايلدى لكن محيط كلى اوچ نسنه دربرى علمدر وبرى رحمت واوچنجى قلبدركه آيتده (ربنا وسعت كل شئ رحمة وعلما) وحديثده (يسعنى قلب عبدى المؤمن) بيورلدى

(اذا) فتحله جفا واذیت (یمیط) افعالدن مضارعدر اذایی اماطه وازاله ایدر دیمکدر ایمان شعبه لری که یتمش عدددن زیاده در اعلاسی توحید خدا اوادناسی اماطهٔ اذادرکه زقاقده ملوث محلی تطهیر وسنك راهی دفع کبی (بسیط) مبسوطدر دوشنمش یعنی وسیع دیمکدر بسط قبضك وطیك ضدیدر طی مکان وطی زمان تکریمات اهل اللهدن اولدیغی کبی بسط مکان وزمان دخی خواص خواصدندر (قسیط) مقسط حصه ونصیب وبریجی معناسنه که قسطدندر کسر ایله عدلدر لکن قاسط ایکنجی بابدن اولوب وزن ومعناده عدولدر حقدن روکردان اولمقدرکه بیورلدی (واما القاسطون فکانوا لجهنم حطبا) (ترجمه) ای بزلره علمی محیط * بزدن جفایی هم یمیط * ملککده لطفکدر بسیط * هب فیض عدلکدر قسیط * اولمقده هم برواثیم

ظاء ویاریء اللحوظ * ویاسامع اللفوظ

ویاقاسم الحظوظ * یاحصائه الحفوظ

بعدل من القسوم

(لحوظ) لحظه نك جمیدر نظر معناسنه یعنی نظر برقدم مراقبه اهلنك حالنه مطلع دیمکدر (لفوظ) لفظك جمعی یعنی هرداعینك سرامنی معطی دیمك (انه سمیع الدعاء) ده قبولی مراددر (حظوظ) حظك جمیدر نصیب معناسنه که قسمتلرینی هرکسه وفا اوزره تقسیم اولمغی تقدیر ایدیجی دیمك اولور (احصا) صایق (حفوظ) فتحله فعول وحفیظ دخی نسخه دریعنی عدلرینی دخی حافظدر دیمکدر (قسوم) ضمله قسمك جمعیدرکه افراز حصه ونصیب دیمکدر * وبین الزوجات قسم شرعی دخی بومعنایه درکه تعدیل حصص مراددر (ترجمه) ای واقف رمز لحاظ * وی سامع سر لفاظ * وبرقسمتمده اتعاظ * اعدادایله قیل احتفاظ * عدلکده در حسن قسیم

عین ویامن هو السمیع * ومن عرشه الرفیع

ومن خلقه البدیع * ومن جاره المنیع

من الظالم الغشوم

(بدیع) جدید (فی خلق جدید) کریمه سنه ایمادر (جار) همسایه وبونده تقرب صاحبی (منیع) عالی ومحفوظ که ظالمك الی یتمز (غشوم) فتح معجمه ایله درستمکار (ترجمه) ای عالم السر سمیع * کرسی وعرشکدر رفیع * وی موجد صنع بدیع

قربنله جار كدر منيع * ابرشميه دست ظلوم

غين ويامن حبافاسبغ * ومافدحباوسوغ

ويامن كفى وبلغ * بماقدكفى وافرغ

من منه العظيم

(حبا) مهمله وموحده ايله ماضيدر عطا ايلدى ديمكدر (اسبغ) افعالدن ماضيدر اتمام ايلدى ديمك اسباغ الوضوء معروفدر (سوغ) تفعيلدن ماضيدر فاندردى وخوشكوار ايلدى (من) عطا (ترجمه) لطف ايدر شيرين دماغ * يوقدر عطا كه هيچ يساغ * سندن كفايه له بلاغ * ويردى دله ذكرك فراغ * منت دخى فضل عظيم

فاء ويا ملجأ الضعيف * ويامفزع اللهيف

تباركت من لطيف * رحيم بنا رؤف

خبير بنا كريم

(مفزع) اعانت اميد اولنان يرملجأ كبى واحدو جمع وتذكير وتأنيثلرى يكساندر (لهيف) تاسه لى اندوهناك محزون ديمك (رؤف) محبتلى مهربان ديمك اسماء حسنادندر حقه اطلاقده نتيجهٔ محبت اولان لطف واحسان ورحمت صاحبى ديمك اولور (خبير) داناو واقف (ترجمه) اى ملجأ عبد ضعيف * سنسين ملاذ هراهيف * رحمك بكا اولسون اليف * عاليسين اى رب لطيف * حالم بيلورسين اى كريم

قاف ويامن قضى بحق * على نفس كل خلق

وفاتا بكل افق * فما ينفع التوقى

من الموت والحتوم

(وفات) موت كاوب اولمك (افق) ضمه لرله كوكك كنارى طرف السما معناسنه لكن بونده وزن ايچون ومطلق ساكندر ومطلقا طرف هرنه طرف اولسه اولسون موتدن خلاص يوقدرديمك مراد ايدر (توقى) وقايه دن تفعل وزننده مصدردر صاقنمق اتقا كبى (حتوم) ضم مهمله ايله حتمك جمعى موت معناسنه كه آيهٔ كريمه ده (وكان على ربك حتما مقضيا واردا ولديغى اوزره (كل نفس ذائقة الموت وكل من عليها فان) كبى آيات كرام ايله حكم مقضى اولمشدر (ترجمه) اى قاضىٔ احكام حق * خلق الدى حكمكدن سبق * موت ايلدى هربابى دق *

صافیمه امر حقه یق * موته علاج ایتمز حکیم

كاف — ترانی ولا اراك * ولا رب لی سواك

فقد نی الی هداك * ولا تغشنی رداك

بتوفیقك العصوم

(قد) ضمله قیاده دن امر درچك دیمكدر (لا تغش) افعالدن نهی حاضر در اورتوب ستر ایتمه دیمكدر (ردا) فتحله هلاك كه حریری دیمشدر (یا خاطب الدنیا الدنیة انها شرك الردا) (عصوم) فتحله عصمتدن فعول وزننده عاصم یعنی مبالغه ایله حافظ دیمك (ترجمه) كورمم سنی ای ذات پاك * ذاتك كورربنی انفكاك * نورك ایله قیل تابناك * غشی ایلیوب قیلمه هلاك * توفیقكی ایله عصیم

لام — ویامعدن الجلال * ذاالعز والجمال

وذاالكید والمحال * وذاالجدوالفعال

وذاالفخر والملوم

(معدن) كسر دالله كان كه یرده حاصل اولان اشیاء سبعه درهفت كنجینه دیرلر بو بیت ایله مضبوطدر * یدی معدن كه نامی هر برینك تركیبه بودر * برنج آلتون كمش باقر قلای قورشون دمور دیرلر * وفلزات تسعه مذكورلر ایله جیوه وتوج دخی عد اولنوب طقوزی بو مصرعه مربوطدر (ع) زرشبه زیبق مس آهن سیم روی ارزیز سرب قالدیكه حق تعالی یه اطلاقده معدن استعاره اولنمشدر (محال) كسر ایله عقوبت وعذاب (فعال) فتحله كرم وكسر ایله جمعدر مفردی فعل اسمدر (فخر) شرف وفضلدر (ملوم) فتحله لومدن مفعولدر ملامت اولنمش دیمكدر مذموم كبی (تعالیت من رحیم) دخی نسخه در (ترجمه) ای معدن عزوجلال * وی صاحب لطف وجمال * كید وكدر فضل وكمال * هب ماسوا توحیده دال * ای فیض احسانی عمیم

میم — اجرنی من الجحیم * ومن هولها العظیم

ومن عیشها الذمیم * ومن حرها المقیم

ومن مائها الحمیم

(اجر) فتح وكسر جیمله افعال بابندن مصدر اولان اجاره ماده سندن امر دركه بومفهومده اثرده (اللهم اجرنی من النار) كلمشدر (هول) خوف شدید دركه دعاده (اعددت لكل هول لا اله الا الله) دیدیلر (ذمیم) بمعنی مذمومدر (حمیم) حار

دیمکدر وصدیق حمیم حرارتلی محبت صاحبی دوستدر (ترجمه) یارب بعید اولسون جحیم * کوسترمه انده خوف وبیم * الفت انکله یلق الیم * هم شدت حری سقیم * صویی کدرنالہ حمیم

نون واصحبنی القرأن * واسکنی الجنان

وزوجنی الحسان * وناولنی الامان

الی الجنة النعیم

(اصحب) افعالدن امردر یاروندیم قیل دیمکدر (اسکنی) دخی امردر نونی نون وقایه ده ادغام اولنمش (حسان) حسنات کبی حسنه نك جمعیدرکه (ربنا آتنا فی الدنیا حسنة وفی الآخرة حسنة) کریمه سنده زوجة حسنة ایله دخی تفسیر اولنمشدر (امان) امنیتدر وخوفك ضدیدر عددی اسم شریف نبوی عددیله ۹۲ یکسان اولمغله مألده اول سلطان پیمبرانك بی نواله جنس بزم جنانی قیل دیمك مراد اولنمق بعید اولمز (ترجمه) قرأنی ایله همزبان * بولم بهشت ایچره مکان جفتم اوله حور حسان * سیراب فیض ایت الامان * مأواده قیل یارب مقیم

واو الی نعمة ولهو * بغیر استماع لغو

ولا باعتذار شکو * ولا باذکار شجو

سقیم ولا کلیم

(الی الجنة النعیم) فقره سنده اولان اجمالی بوبندتفضیل ایدر (لهو) ضمله عطای مطلق معناسنه در فتحله لعب که مشهور دربازی دینور اوبوندر (انما الحیاة الدنیا لعب ولهو) لکن بونده یا جماعدن کنایه ویا مطلقا شغل مراددرکه نعمتك وجودیله تلذذدن دور اولمقده صغا بوقدر مثلا یتمش ایکی فرقه ده کشف جمال وعرض وصال نعمتنی منکر اولنلر دخول جنان ایله شرفیاب اولسه لر دخی انلر دوات رؤیت دیداردن ممنوع ومحروم اولسه لر کرکدر پس نعم متنوعه موجوده ولکن حرمانلری ایچون اول نعمت انلر حقنده مفقوده در دیدیلر قالدیکه اثرده واقع (الهوا والعبوا فانی اکره ان یری فی دینکم غلظة) حدیثی که مطلب بن عبدالله روایتیله تخریج اولنمشدر کولوب اوینامق شرعه مطابق انبساط وابناء جنسله لطائف ونکات مکالمه سی اوزره اختلاط مرغوب وخلافی که غلظت وانقباض وتعنت وتمرد وعناددر انك مرتکبی معیوب اولمسنی بیاندرکه اثردیکرده (المؤمن دعب لعب) وقوعی شهادتیله مزاح ظرفا ممدوح ومعتبر اولدیغی بیمرادر

(لغو) بیهوده كفتاردر ایت كریمه ده (لا لغو فیها ولا تأثیم) واقع اولوب لغو تأثیمه قسیم قیلندیغی دلالت ایدر كه دنیاده اولسه دخی بلا اثم اولان لطائفه محمول اوله (لا تسمع فیها لاغیة) دخی لغو ایله تفسیر اولنمشدر اوصاف جنت واحوال اهل جنتدندر (شكو) شكایت (ادّكار) كسر وشد مهمله ایله ذكر ماده سندن افتعال كبی مصدردر كه قلب وادغام اولنمشدر خاطره كلمك اكمق (شجو) غم وهم كه شعرده (ع) شجو حساده وغیظ عداه * كلمشدر (سقیم) خسته (كلیم) مجروحدر (ترجمه) اول نعمت ذوق ولهو * مسموع دكل انده لغو كلمز لسانه عذر شكو * یاد اولمز انده شجو وسهو * یوق انده مجروح وسقیم

هاه الى المنظر النزیه * الذی لا لغوب فیه

هنیئا لساكنیه * فطوبى لعامریه

ذوی المدخل الكریم

(منظر) اسم مكان نظرگاه دیمك (نزیه) نون ایله فعیل وزننده بالدونالسدن خالی وقصوردن عاری (لغوب) ضمله زحمت ومشقت كه لفظ كریمده (وما مسنا من لغوب) كلمشدر (هنیئا) هنء كه فتحله ویا كسر ایله وهناءت كبی ظرافت وزننده مصدرلردر هضم اولمق معناسنه دریشنجی بابدن هنؤ یهنؤ ماضی ومضارعیدر مهموزده بوماده نك نظیری یوقدر واوچنجی بابدن هناء بركسنه یی بسلمدی معناسنه در ولفظ مزبور بوماده دن فعیل وزننده سهولتله هضم طعام ویا آخر امر دخی مراد اولور آیت كریمه ده (كلوه هنیئا) هضم سهل صاحبی اولدیغی حالده انی اكل ایدلك دیمك اولوردیدیلر مرئ دخی هضمده انك مثلیدر بونده ساكنلره سهولت سكونت قصد اولنور (طوبى) طیبدندر خوشا دیمكدر حرف الالفده دخی مذكوردر بخت ودولت معناسنه فعلی وزننده یاسی واوه مقلوبدر زیرا ماقبلی مضمومدر یا ایله طوبیك جائزدكادر (عامریه) عمارتنه سعی ایدنلر كه اصلی عامرین در بهشتك عمرانی عبادت ایله اولور (ذوی) عامرینه صفت (مدخل) اولك وثالثك فتحیله مصدر میمی واسم مكان دخی اولور واولك ضمی وثالثك فتحیله اولورسه ادخال كه داخل قیلمق وداخل اولمش معناسنه دخی كاور وبونده ایكیسی دخی صحت بولور (ترجمه) اول منظر پاك ونزیه * یوق انده هیچ امر كریه * ساكنلری جمله نبیه * ابادایدن اولدی وجیه * اهل كرامتدر مقیم

لا فی منزل تعالا * بالحسن قد تلالا

بالنور قد توالا * تلقی به الجلالا

من سيد رحيم

(تلالا) تعالا وزننده ماضيدر شعشعه وشعله اظهار ايلدى ديمك (توالا) وزن
مز بوزاوزره پيدرپى اولدى (جلال) جلالت وعلوشاندر اول نور سببيله علوشانه
لقا يعنى ملاقاة ايدر (سيد رحيم) حق تعالى در (السيد هو الله) حديث شريفيله
اطلاقى جائزدر ديديلر لكن بونده (قد حف بالنسيم) نسخه سى دخى خوشدركه
هر طرفى رياح طيبه ايله مملو ومحفوف ديمكدر (ترجمه) اول منزل فوق العلا
هر شعله سى عينه جلا * نور ايله بولمش اعتلا * عزتله قول انده اولا * دل نفحه
پيراى نسيم

يا * الى الفرش الوطى * الى الملبس البهى
الى المطعم الشهى * الى المشرب الهنى

من السلسل الختيم

(مفرش) بستركه دوشمه ديرلر (وطى) فعيل وزننده يومشق (ملبس) لباس
(بهى) بهادن فعيل وزننده حسن ديمكدر (مطعم) طعام (شهى) اشتها ويريجى
ديمكدر رسابقلر وزنى اوزره در (مشرب) شراب كه نوش اولنمق ممكن اولان
هر مايع شئ (سلسل) سلسال كبى لذت واطافتندن ناشى حلقومده ثقلت ويرمز
(ختيم) مختوم كه آيت كريمه ده (يسقون من رحيق مختوم ختامه مسك)
وارد اولديغنه ايما وسلسلدن مرادى رحيق ايديكنى اشراب وانهادر
(ترجمه) اول بستر شاهنشهى * اول حلۀ نرم بهى * اول نعمت انفس شهى
اول شربت صافى كهى * بذل اوله باجام ختيم (نظم طلسم)

ثلاث عصى صففت بعد خاتم * على رأسها مثل السنان المقوم

(عصى) مهمله لرك كسره لرى وآخرينك شديله عصانك جمعيدر القلم مراددر
(سنان) مزراق (مقوم) تفعيلدن مفعولدر مستقيم كه طوغرى ديمكدر
برعصا كبى الف دخى سطح صورتنده اوزينه وضع اولنه يعنى برخاتم عقبنده
اوچ الف كه صف كبى برابر يازيله وانلرك اوزرنده مزراق كبى برطوغرى راده
دخى اوله ديمكدر بونده خاتمك متعدد شكللى كورلمشدركه برى معروف مهر سليمانى
التى كوشه ليدر وبرى دخى بوصورتنده در
راويسى ابو الحسن الشيخ الشاذلى خطيله كوردم ديو دعوا ايدر
شارح قاضى مير حسين ديركه خاتمدن مراد برحلقۀ مدوره دركه ○ بعض قلمده

صورت صفردوبری دخی بنج کوشه که زوایای خمس ایله رسم اولنه بویله در

اولی اولان دخی فردیتدر دیدیلرواخذیمز دخی بوصورتله درکه

اتی تأییدایدن دلائلدن بری دخی قصیدهٔ سیفیهٔ جلجلوتیه ده ح خماسی ³ ارکان
ذللسرقدحوت * واقع اولوب واندن نمایان اولان اول خاتم آخر طلسمده دخی
تصویراولنمق ذکرکدرکه بیورلمش * وآخرها مثل الاوائل خاتم (ترجمه)
شکل خاتم اوج عصاصفنده ایله اهتمام * اول عصالر اوزره مدنیزه ایله وبرنظام

ومیم طمیس ابتر ثم سلم * الی کل مأمول ولیس بسلم

(طمیس) یعنی مفعول که کوزی اولان حرف میم تعلیق قلمنك میمی کبی کوزی
قبالی یازیله که خطاطلرمیاننده ریحانی قلمنك قواعدندندر (ابتر) اقطع معناسنه
یعنی میم مزبور بریده دم که قویرغی کسلمش اوله (مر) کبی (سلسله) حسن خط ثلث
ونسخ که شش قلم طریقیدر بو بیت ایله اقلام سته نك اسملری مضبوطدر) شش قلم ای
طالب حسن خط اکاه اول ندر) ثلث وریحان نسخ وتوقیع ومحقق رقعه در) هر بر
قلمك مستقل تعلیمی وصحبتی واردر قبلة الکتاب الشیخ حمدالله مرحوم (ضیف آله
۹۲۹ تاریخنده رحلت ایلمشدر واندن دامادی شکرالله خلیفه اندن دخی اوغلی
پیر محمد دده واندن دخی حسن اسکداری ۱۰۲۳ واندن دخی خالد ارضرومی
واندن دخی درویش علی ۱۰۸٤ واندن دخی صویولجی زاده مصطفی افندی
۱۰۹۵ واندن دخی نامداش ذی النورین حافظ عثمان افندی ۱۱۱۵ واندن
دخی امام اهل الخط سید عبدالله افندی ۱۱٤٤ که یدی قله لی دیمکله معروفدر
واندن دخی شیخ المراسم نامداش ابی القاسم ابورشید مولانا خواجه محمد
راسم افندی اخذ اذن واجازت ایلمشدرکه اکری قپولی دیمکله شهرت آرادر
روح الله ارواحهم امین ذکراولنان اساتذهٔ کرام جملهٔ عشرهٔ کامله اولمشلردر
(سلم) ضم وشد ایله نردباندر بونك صورتی دخی اوجدر بری بودر وبری دخی
بودر وبری دخی بودر لکن مقصود صوری ومعنوی نعلی یه دلالت
ایدن برشکلدرکه قرق عددی حاوی ومجموع ماسوا اول عدده منحصر اولدیغی
کلشن رازدن * زاحمد تا احد یکمیم فرقست * جهانی اندران یکمیم غرقست *
بیتی شرحنده قلم عاجزانه ایله کمال تام نشئهٔ انسانیده نمایان اولمدیغی بسط اولنمشدر
(ترجمه) میم کوروابتر اوله بعده برنردبان * تا عروج ایده انکه هرمرامینه انام

واربعة مثل الاصابع صففت * تشير الى الخيرات من غير معصم

(اصابع) جمع در مفردی اصبع بارمقدر انکشت کبی ١١١١ وبو هیئتك مراتب اعداده ابقغ عددیله آشنالغی اولوب هر برحرفك معدودی برمرتبه یه دلالت ایدر مثلا اول آحاده بر ١ واول عشراته ١٠ وابتداء میأته ١٠٠ والف دردنجی مرتبه یه مشیردر یوز عدد مرتبه سندن بیکه نقلیله تکرر اعتبار اولنسه ١٢١١ خیرات عددینه اشارت اولورکه مقلوبی تاریخدر تاریخك ١٢١١ منتهاسی بیسم الله رباعی سابق الذکری ایله ایما قیلنمشیدی (معصم) کسر واهماله محل سوار یعنی بیلك که بلازلانده دوران رسغدرکه بالسکز شکل اصابع اولوب رسغ وبلکه کف دخی مرسوم اولمیه همان چارجهتك معموریتنه شکل رجا موجود اوله (ترجمه) بعده صف باغلیه انکشت چارك هیئتی بیکف ورسغ ایده خیراته اشارت بالتمام

وهاء شقیق ثم واو مقوس * علیها اذا ییدو کانبوب محجم

(هاء شقیق) ه رسمنده اوله ه ویا ﻫ وغیری صور تعلیقیه دن احترازدر (مقوس) یای کبی مدورکه ن کبی اوله وبونده مصوب ومنکس دخی نسخه درکه معکوس دیمکدر (انبوب) پارمق ویا قامش بغوملرینك میانی (محجم) کسر ایله آلت حجامتدر وبو بیت بویله دخی نسخه در * وخاتم خیر ثم هاء مقوس * کانبوب حجام ولیس بمحجم * یعنی اکا مشابه لکن محجم دکل (ترجمه) بعده هاء شقیق وآودم سر رسم ایدوب * هیئت انبوب محجمه ویریله اختتام

فیاحامل الاسم الذی لیس مثله * توق من الاسواء تنجو وتسلم

(توقی) تفعل وزننده مصدردر صاقنمق یعنی کندینی محافظه وپرهیز ایلمك معناسنه در یاء اسقاط وتنوین قافیه الحاق اولندی (اسواء) کوتولکلر که مفردی سوء ضم وفتحله دخی لغتدر شر وفساد معناسنه تنجو مضارع مخاطب سن نجات بولورسین دیمك (ع) توق به کل المکارم تسلم * دخی نسخه در (ترجمه) ای بو اسم بی نظیرك حاملی یوق مثلی هیچ * سن مکارهدن انکله بول نجات ایله سلام

فذلك اسم الله جل جلاله * الی کل مخلوق فصیح واعجم

(اسم) همزه سی برای وزن قطع اولنور (فصیح) ناطق متکلم (اعجم) عجمی یعنی کلامه قدرتی اولمیان کمسنه درمؤنثی عجماء حیواناته اطلاق اولنور و بلدیکی ایچون وصلوات نهاریه یه دخی عجماء دیرلرانده جهرا تلاوت اولنمدیغی ایچون

وبونده مرادبو برطلسمدر كه حيوانه دخی خیرونفعی ساریدر دیمکدر (ترجمه) اعظم اسماء حسنادر بواشکال ایتمه شك * قطع شرجمله مخلوقه بو برسیف بنام (بقیه) بوشكلك عقبنده خاتمـة الاورادشاذليه اولان احون قاف ادم حم هاء امـين لفظاری دخی یازلدیغی مشهوددیرزدر كه ملك وملكوت لغاتندن اولمیوب حیاض ریاض جبروتیه فیوضندن استفاضه اولنمشدر كه فی الجمله شرحی مکتوبات ابن میلقده محققـدر ونیجـه لردخی اول طلسم مشروحك ذيلنده دیدیلر كه بواشارات (اومن كان ميتا فاحييناه وجعلنا له نورا) کریمه سی احتوا ایلدیکی هفت حرف لاهوتی ظرفدر كه ف ج ش ث ز خ ظ جمله سی مجمع السقدر وانلره سواقط فاتحه دخی دیرلر كه حجة الاسلام امام محمد غزالی دخی جلجلوتیه سیفیه سنی مستقلا خواص کثیره سنی بیان ایچون انشادوبادو تعـداد بيورمشلردر كه بيت اول شرحنده ایراد اولندی بعضیلری بوبیت فارسی ایله ضبط ایلدیلر خم ومدوسه الف باميم ونون كوركون * نردبان وچارالف باهـاوواوسرنکون * وقاضیمز بورباعی ایله قید ایلدی * صفری سه الف کشیده مدی برسر * میمی کج وکورونردبانی برسر * پس چارالفست هـای واوی دم سر * اینست یقین نام خدایی اکبر (وبعض) اهل خواص بربنا ز ترتیب ایلیوب بويله دعا ایلمشلردر (اللهم) انی اسئلك بالخاتم المرسومـة * وبالثلاثة من بعدهـا * وبالالف المقوم فوقها * وبالميم الطمیس الابتر * وبالسلم وبالانامل الاربعة بلامعصم * وبالهـاء المشقوقة والواو المعظم صورة اسمك الكريم الاعظم ان تصلی على محمد وآله واصحابه بعـدد كل حرف جرى به القلم وان تقضى حاجتی وهی بقاء الايمان * ومرافقة نور الايمان والقرءآن * وسائر الاحسان فی البرزخ والجنان * امين يامستعان (نطق دیگر)

كيفية المرء ليس المرء يدركها * فكيف كيفية الجبار فی القدم

(قدم) کسر ایله درقدیم اولمق حالتی که امر قدمیت دیمکـدر بونده حق تعالی نك سائر صفتلری میاننده بوصفتنی ذکره وجه بواوله كه اكثر صفات الهیه نك عكوس اشعه سنه انسان مظهردرپس برصفتكه انسانه پرتو پاش اوله لمی ادراك انسان ایچون لازم ومظهریت محال اولوب عاجز الادراك اولدیغی صفتی دخی قدم ووجوب وجود کبی غیریدر امر مهم اولدیغنه تنبیه وتنویه ایچوندر دیدیلر كل ماخطر ببالك اوهجس فی خيالك فالله وراء ذلك (ترجـمه) آدمك كیفیتن آدم چون ادراك ایلمز * پس نیجه درك اولنور كیفیت ذات قدیم

هو الذی انشأ الاشیاء مبتدعا * فکیف یدرکه مستحدث النسم

(انشأ) یرتدی (مبتدع) افتعالدن فاعل صیغه سیله مبدع وموجد معناسنه حالدر (مستحدث) حدث ماده سندن استفعالك صیغهٔ مفعولیله درصکره دن خالق اولنمش که وجودینی عدم سبق ایلمش فارسیده نو آورده دینور (نسم) جنسدر نفوس معناسنه ومفردی نسمه در (مأل) آلات حواس حادثه ایله ذات قدیمی ادراك محالدر بو بحثك تفصیلی حرف الکاف اولنده یازلدی (ترجمه) اولدر اشیایی ایدن ابداع وایجاد اوله * انی ادراك ایده مز حادث اولان عقل عقیم (نطق آخر)

کم من ادیب فطن عالم * مستکمل العقل مقل عدیم

(فطن) صفت مشبهه که خشن وزننده ذکی وعاقل (مستکمل) کمالدن استفعالك فاعلیدر تکمیل واتمام ایدن کمسنه (مقل) قلت ماده سندن اقلالك فاعلیدر فقیر ودرویش معناسنه مرفوعدر (ترجمه) نیجه عالم وار ادیب وهم فهیم عقلی کامل لیك فقر ایله الیم

ومن جهول مکثر ماله * ذلك تقدیر العزیز العلیم

(جهول) فتحله جاهلك مبالغه سی جهل ایکی نوعدر که حرف اللام اواخرنده اعلام اولنمشدر بونده مراد ایکنجی مرتبه سیدر (مکثر) افعالدن فاعل صیغه سیله مرفوعدر مفعولی مالدر مصرع ثانی آیت کریمه ده اقتباس طریقیله تضمین اولنمشدر یعنی عالم فقره مبتلا وجاهل مظهر وسعت دنیا اولمق متحیر اوله جق امر غریب اولمغله حتی ابن راوندی وصیر العالم النحریر زندیقا دیدیکی مشهوردر بوحالات مقدرات الهیه دندرکه (لایسئل عما یفعل) دیمك مقامنده آیت کریمه ایراد بیورلمشدر (ترجمه) نیجه جاهل مالی تکثیر ایتمه ده * بویله درشایدکه تقدیر علیم (نطق آخر)

قضی الله امرا وجف القلم * وفیما قضی ربنا ما ظلم

(جف القلم) قلمك مرکبی قورودی یعنی لوح ازلده قلم تقدیرلك تحریری تمام اولوب وقلم دخی کتابتی ترك ایلدی کان ما کان بوندن صکره مقدرات خارجیه جیه وب قضا اولنمقده در تغییر تقدیر محالدر دیمکدن کنایه در (ترجمه) قیلدی قضا هر امری حق تقدیر ایله جف القلم * امر قضاده قوللره ظلم ایلمز رب النعم

ففی الامر ما کان لما قضی * وفی الحکم ما جار لما حکم

(ترجمه)

(ترجمه) پس حق مبرادر قضاسنده خیانتدن ابد * حکمنده هم جور ایلمز ایلرهمه عدلی حکم

بدا اولا خلق ارزاقنا * وقد کان ارواحنا فی العدم

(ترجمه) ارزاقمزخلق ایلدی اول دمکه رزاق جهان * اولدم هنوز ارواحمز اولمشدی مکتوم عدم (نطق دیگر)

قال المنجم والطبیب کلاهما * لن یحشر الاموات قلت الیکما

(زعم) دخی نسخه درنه غریبدرکه بو مشهور قطعه یی امام غزالی احیاسنده ابو العلا المعرّی یه نسبت ایلمشدر مع هذا عجیبدرکه شیخ اکبر فتوحاتنده حضرت امام حیدره عزو ایدرشاید که معرّی راوی اوله رضوان الله علیهم اجمعین (منجم) احکام نجومده ماهر دیمك نجم ماده سندن تفعیلك فاعلیدر (طبیب) علم طبه واقف دیمکدر مراد حکیمدر حشرك وقوعنی انکاره حکمانك اکثری ذاهبلر ایکن منجم ایله طبیبی اول امرده تشریك ایلمك عوام ناسك انلر حقنده اعتقادلری بو صورتده اولمسنه مبنیدر یاخود حشر جسمانی یی انکار وروحانی یی اقرار ایلدکده نجوم ایله طب اربابنك اکثری شرکت اوزره اولدقلری جهتدندر دیدیلر یعنی انلر حشر امواتی استبعاد وانکار ایلدکلرنده الزام عقلی ایچون انلره دیدمکه (ترجمه) حشری انکار ایلدی چونکه منجمله طبیب * بن دخی دیدمکه ای اهل نجوم وای حکیم

ان صح قولکما فلست بخاسر * وان صح قولی فالخسار علیکما

اگرچه (ان) تشکیك ایچوندر لکن خصمك زعمنجه ارخاء عنان قاعده سنه مبنی جوابده صورت شك مضردکلدر (ترجمه) سوزسزك اولورایسه بوقدر بکا خسران ابد * لیك بن صادق چیقرسم سزلره خسران مقیم (نطق آخر)

ما الدهر الا یقظة ونوم * ولیلة بینهما ویوم

لف نشر مشوش ایلیوب یقظه یومه ناظر ونوم لیله یه منصرفدر لکن آگهان اعتبارنده یقظه گیجه یه لایق ونوم دخی رسمی مناسبتیله یومه شایاندر (ترجمه) روز کار انجق اولور بیداری ایله برمنام * برکون ایله برگیجه ایکیسی بیننده تمام

یعیش قوم ویموت قوم * والدهر قاض ماعلیه لوم

بیت سابقده اولان برکون وبرگیجه یه صرف ایله تقسیمی خوشدر (ترجمه) برزمان قالورنیجه سی برگروه ایدر تمام * بویله دردار قضانك حالی لوم

ايتمز كرام (نطق ديكر)

انا بالدهر عليم وابو الدهر وامه * ليس يأتي الدهر يوما بسرور فيتمه

واذا سرك يوما فغدا يأتيك همه

(ترجمه) چون پدر مادر بيلورم حال دوراني مدام * اوله مز عالمده شادان كيمسه هيچ بر كون تمام * ايليسه مسرور بر كون بر كون ايلر تلخكام (نطق ديكر)

فمن يحمد الدنيا بعيش يسره * فسوف لعمري عن قليل يلومها

(ترجمه) زندكانئ جهاني كيم ايدرسه مدح وياد * ايليه انك قريبا ذمن اول كس التزام

اذا اقبلت كانت على المرء فتنة * وان ادبرت كانت كثيرا همومها

حيات دنيانك زينتي مال واولاد اولمسي آيت كريمه ايله ثابت ايكن آيت اخراده سبب فتنه ومهلكه عين فتنه اولدقلري دخي وارد اولمشدركه بيورر (انما اموالكم واولادكم فتنة والله عنده اجر عظيم) اكرچه فتنه در لكن مانع ومعطي تعالى يه نيازايله استعاذه اولنوب حدود شرعيه يه رعايتله حركتله تشبث وجهلرنده دعاي خير ايدرلر مشاقفنه صبر وتحمل ايلمك سبب اجر عظيم اولديغي ارباب بصيرته روشنادر زيرا (اللهم اهد قومي فانهم لا يعلمون) قبيلندندر ولد بركره حقيقت حاله وقوف وشكره طغوليته راجع دكلدر (ترجمه) كيم اكر اقبال ايدرسه فتنهٔ عظما اولور * يوز چويرسه كثرت غمي خراب ايلر تمام (نطق ديكر)

اذا كنت في نعمة فارعها * فان المعاصي تزيل النعم

(ارع) رعايه دن اوچنجي بابك امريدركه كسر الف وفتح عين ايله در آخري امريتله ساقطدر رعايت ايله ديو امر در نعمته رعايت شكري كبي دوامنه سبب اولان خواصي التزام وموجب زوال اولان احولدن اجتنابده اهتمام ايلمكدر مصرع ثاني زوال سبيلرندن بري عصيان اولمسني عيان ايدر (معاصي) معصيتك جمعيدر كناه برامرشومدركه ازجمله نسخهٔ كبرا وحامل امانت اولان انسانك عقباده دخي مبتلاي عذاب نيران اولمسنه وسيله اولور نعوذ بالله تعالى ترجمه نعمتك حفظنده سعي ايت دمبدم * بايدار اولمز كناه ايله نعم

وحافظ عليها بشكر الاله * فان الاله شديد النقم

(نقم) نعم وزننده در نقمتك جمعيدركه انتقام ماده سندن اولوب نعمتك ضديدر عقوبت معناسنه (ترجمه) شكر ايله حفظنده اول سن نعمتك * اولمه كفران ايله شايان نقم

فاین القرون ومن حوالهم * تفانوا جمیعا ورب الحکم

(قرون) اقران ایله مترادفدر بری جمع کثرت ودیکری جمع قلتدر مفردی قرن برزمان اهلی (تفانوا) فنادن تفاعل بابنک ماضیسنک جمع مذکریدر اصلی تفانیوا در فانی اولدیلر کویا بری برینه اعانتله کندیلرین افنا ایلدیلر (ترجمه) قانده قالدیلر اهالی زمان * جمله فانی اولدی حق باقی حکم

وکن موسرا شئت او معسرا * فلا تقطع العیش الا بهم

(موسر) افعالدن فاعلدر توانکر ذی قدرت غنی معناسنه (معسر) انک ضدیکه فقیر تنکدستدر (ترجمه) سن کرلئبای اول کر کسه برکدا * مدغم اولور زندکانی ایله غم

حلاوة دنیاك مسمومة * فلا تأكل الشهد الا بسم

(شهد) کوچ بالی که شهلات وسبغ وسنوت کبی اسماسی واردر شکره دخی اطلاق اولنور بو حلاوته سم ایله مقابله مراددرکه جمله یکساندر وصفله شهد فایق بلک اعلاسیدر (لاتأکل) نفی استقبال درسن یمزسین دیمک (ترجمه) لذت دوران زهر آلوده در * بال برایسک انده بیل بول طعم سم

محامد دنیاك مذمومة * فلن تلبس الحمد الا بذم

(فلن تلبس ده) فلا تکسب دخی نسخه در (محامد) جمع محمد تدر مذمتک ضدیدر (ترجمه) کار ممدوح جهان مذمومدر * لایق حمد اولسک اولور انده ذم

اذا تم امر دنی نقصه * توقع زوالا اذا قیل تم

بو بیتنده رد العجز واردر (توقع) تفعلدن امر در منتظر اول دیمکدر بو بیت مشهور ضرب بندر که ترکیده هر کمالک زوالی واردر دینور حتی مورده پر ز نبور پیدا اولمق علامت هلاک کیدرکه شاعر دیمش * اذا ارد الله اهلاک نملة * اطال جناحیها فسیقت الی الهلاک * (ترجمه) ایش کمالن بولسه نقص اولور قریب * کوزله برکارک زوالن دینسه تم

وکم قدردب فی غفلة * فلم یشعر الناس حتی هجم

(دب) یوریدی دیمک مرکبی که فاعلی دابه در بونده مقدر حقک خیر او شرا ظهوری مراددر (هجم) ماضیدر مصدری هجوم دفعة بر نسنه یه ایرمک (ترجمه) چوق مقدر وارکه غفلتده کاور * ناس انی بیلمز مکر کلدیکی دم

(نطق آخر) تنزه عن مصادقة اللئام * وألمم بالکرام بنی الکرام

بوشعر حضرت امام حسين ايچون ظهور ايدن نصايحدندر (تنزه) نزهتدن تفعل بابندن امر يدر پاك اول يعنى احترازايله ديمكدر (لئام) كرام وزننده لئيمك جمعيدر كريم كبى (الم) افعالدن اكرم وزننده امر در قريب اول ونزول ايله ديمكدر (ترجمه) قيل حذر اولمه صديق هر لئام * همدمك اولسون كرام ابن كرام

ولا تك واثقا بالدهر يوما * فان الدهر منحل النظام

(واثق) اعتماد ايدن كشى (منحل) حل ماده سندن انفعالك فاعليدر چوزلمك شاندن اولان نسنه منعقدك ضديدر (ترجمه) روز كاره بركون ايتمه اعتماد پايدار اولمز بودور بى نظام

ولا تحسد على المعروف قوما * وكن منهم تنل دار السلام

(تنل) نهيك جوابى اولمغله مجزومدر (ترجمه) ايله اصحاب احسانه حسد وار اول انلردن ده بول دار السلام

وثق بالله ربك ذى المعالى * وذى الآلاء والنعم الجسام

(معالى) علو معناسنه مصدر ميمينك جمعيدر (آلاء) نعم مفردى فتحه له الادر كسرنده يا ايله رسم اولنور (جسام) جسيمك جمعيدر عظام وعظيم كبى (ترجمه) رب اعلايه همان قيل اعتماد * نعمت دارين انكدر تمام

وكن للعلم ذا طلب وبحث * ونافش فى الحلال وفى الحرام

(بحث) تفتيشدر (نافش) مفاعله دن امردر نهايت مرامه واصل اول يعنى دقت ايله زيرا قبول دعاده جناب حينك برى اكل حلالدر وبرى صدق مقالدر ضدى حرامدر قالديكه وقتمزده حلال بلا شبهه محال ظن اولنمسونكه تكليف مالا يطاق بولنميه اگرچه دشواردر لكن شبهه ايله دخى اولورسه حرام بحت صرف كبى دكلدر اخفدر * باده ترفضله خسك مرايدن * اشددر زخم افعى برى مار ايدن * وبازدقلرى اوزره شبهه ليده تحرى وقتى دكلدر زيرا زمان مساعد اولمز همان حل وحرمت معلوم اولسون ديديلر حرام صرف دخى برمقدار حلال صرفه مخلوط اولسه ملك اولور كرچه حساب دركار وعذاب دخى شفاعته قرين اولمزسه نعوذ بالله واردر (شفاعتى لاهل الكبائر من امتى) لكن اول مخلوط مالدن صدقه ويرلسه اجرى مقرر وزكات وحج اداسى دخى فرضيتى اسقاط ايدر حلال صرف ظهور ايلدكده استيناف وتكرارى لازم كلمز ديديلر همان مهما امكن احترازاولنوب ضرورت مس ايلدكده مأكولات وملبوساتده حذر كركدر هيچ قابل اولمزسه دخى نسنه يعنى ويره سى يه آلمغله واستكراه طبيعى

ایله ارتکاب ایلمك شوق وهوس وآرزوایله اقبال اولمقدن اهون اولدیغی بوآثر معتبر ایله اظهردر (رفع عن امتی الخطأ والنسیان وما استکرهوا علیه)
(ترجمه) طالب علم شریعت اوله کور * بیل حلالی ایله تفتیش حرام

وبالعوراء لا تنطق ولكن * بما یرضی الاله من الكلام

(عوراء) دن مراد کلمهٔ قبیحه در (فائده) اثرده وارد اولدیغی اوزره اوچ کسنه بدخویدکو اولمقده معذورلردر انلرك بری مریض وبری مسافر وبری صائمدر انلربالخاصه بداخلاق اولورلر وعذرلری مقبولدر (ترجمه) قبیله عادت اولمه بدکوی سخن * حق رضاسن ایله سوزده التزام

وان خان الصدیق فلا تخنه * ودم بالحفظ منك وبالذمام

(ذمام) ذال معجمه ایله ذمتك جمعی عهد وامان معناسنه (ترجمه) دوستك کرخاین اولسه اولمه سن * حفظ میثاق اوزره سن اول بردوام

ولا تحمل علی الاخوان ضغنا * وعد بالصفح تنج من الاثام

ضغن معجمه لرله کین حقد کبی (عد) امردرعادت ایله دیمکدر صفح عفودر لفظ کریدر (اثام) قصر وفتحله عقوبت (ترجمه) دوستانه اولمسون قلبکده کین * عفوی عادت قیل نجات اولسون مرام (نطق آخر)

اری الاحسان عند الحر دینا * وعند القن منقصة وذما

(حر) عبدك ضدیدر وبونده مراد کریمدر قانون الادبده اون اوچ معناسی تحریر وترجمه میسر اولمشیدی (دین) فتحله بورج وام کبی ویا کسر ایله طریق راست (قن) کسر ایله حرك ضدی وبو محلده مقصود لئیمدر (منقصه) عیب (ترجمه) کوررم حر کریم عندنده احسان اولدی دین * اول کرم عبد لئیم عندنده اولور نقص وذم

کقطر صار فی الاصداف درا * وفی شدق الافاعی صار سما

(شدق) کسر ایله کوشهٔ دهان (افاعی) مساجد وزننده افعانك جمعیدر دیشی ییلان (ترجمه) اولور احسان مأ نیسان وش صدف ایچنده در * هم دهان ماره دوشسه اولور البت عین سم (نطق دیکر)

واذا طلبت الی کریم حاجة * فلقاؤه یکفیك والتسلیم

(الی) عند معناسنه در (ترجمه) برکریم الطبع کسندن حاجتك قلسك طلب عرض حال ایتمه اکا کافی ملاقاة وسلام

واذا رآك مسلما ذکر الذی * حملته فکانه ملزوم

(جلت) تفعیلدن ماضی مخاطبیدر مأل یتین لسان حال زبان قالدن انطق اولدیغنی افاده ایدر (ترجمه) اول شلامکدن سنك مقصودك استدلال ایدر اهل حاجت خدمتن کندینه ایلر التزام (نطق آخر)

لا تودع السر الا عند ذی کرم * والسر عند کرام الناس مکتوم

حفظ سر دخی کرمدن معدود دروبر کمسنه احوالندن برحالنه محرم ایلك مال ودیعت ایلك کبیدر انی حفظ لازمدر آخره کشف واعلانی امانته خیانتدر (ترجمه) امانت ایله وار سرك کریمه * کرام عندنده اسرار اولدی مکتوم

والسر عندی فی بیت له غلق * قد ضاع مفتاحه والباب مختوم

(غلق) تحریك ایله مغلاق کبی قفلدر رتاج وکظیم دخی دیرلر ترکیده کلیددر وکلید فارسیدر ترکجه انا ختر دینور مفتاح کبی (مختوم) مهر اورلمش که مسدود معناسنه کلمشدر مغلق ومغلوق کبی حتی ابو الاسود شاعر برشعرنده (ولا اقول لباب الدار مغلوق) دیوب مغلوق تعبیری خطا اولدیغنه ایما ایدر (یعنی) قرابت نسبیه ووصایت نبویه ومصاهرت حسبیه تقریبیله اسرار الهیه وغیریه بن محرم اولمشمدر لکن بیگانه یه برطریقله انی اظهار ایلمك محالدر (ترجمه) بنم حفظمده بیت مغلق سر * که ضایعدر کلیدی بابی مختوم (نطق دیکر)

لا تظلمن اذا ما کنت مقتدرا * فالظلم مرتعه یفضی الی الندم

(مرتع) اوتلاق چراگاه کبی که (یرتع ویلعب) لفظ کریمی بو ماده دندر (یفضی) فاو معجمه ایله افعالدن مضارعدر ایصال ایدر وسبب اولور دیمکدر (ترجمه) ساکه قدرت کاسه ترك ظلم قیل * کیم طریقنده نهایتدر ندم

فاحذر بنی من المظلوم دعوته * کیلا یصیبك سهام اللیل فی الظلم

(بنی) تصغیر ایله ای اوغلجغم دیمکدر (دعوت) حذر قرینه سیله بد دعادر جر ایله مظلومدن بدلدر (یصب) مجزوم امرك جوابیدر یعنی نصف اللیلده مظلوم بددعا ایلدکده حق تعالی انی قبول ایدر ظلمی ترك ایله که اول تیر بلایه سن هدف اولمیه سین که شب تارده اول سهمك کلدیکی وطرفی کورنمز وبلکه کندی دخی امن معنویدر حتی مظلوم مطلقدر کافره دخی شاملدر اگر مظلومیتله موصوف اولمسه (ومادعاء الکافر بن الا فی ضلال) حکمی عدم اعتبارینی مشعردر یاخود آیت کریمه کندی حقنده اولان امور اخرویه ده نازلدر دیدیلر (ترجمه) ای اوغل مظلومك آهندن صقین * کیجه تیر بددعا کلدیکی دم

تنام عینك والمظلوم منتبه * یدعو علیك وعین الله لم تنم

(منتبه) افتعال بابندن فاعلدر اویانق دیمك (علیك) تعبیرندن بددعایه انتقال اولنورکه دعوت ماده‌سی (له) ایله صله‌لنسه خیره وعلیه ایله استعمالی شره مخصوصدر (عین الله) ایله ذات الله مراد اولنور وحق تعالی‌دن نومی سلب ایلمك ذات شریفی غفلت وجهلدن منزهدر دیمکدر واولر حالیه‌در (ترجمه) سن اویورسین دشمنك بیداردر * بددعاسن حق قبول ایلر اودم (نطق آخر)

لا تمزحن الرجال ان مزحوا * لم ارقوما تمازحوا سلموا

(لا تمزح) مزاح یعنی لطیفه وشقا ایلمه دیمك (نون) تأکیدیه‌در (یعنی) جدی ترك ایدوب لطیفه ایلمك سبب خفتدر وقع ووقاری سلب ایدر پس البته صوری ویا معنوی برکدری موجب اولور سلامت محالدر (ترجمه) کیمسه‌یه ایتمه مزاح اول ایتسه ده * بولمز آنکله سلامت کیمسه هم

فالجرح جرح اللسان تعلمه * ورب قول یسیل منه دم

(جرح) ضم جیمله جراحتدر مفهوم شعرده جناب مرتضی علیه رضوان المولی جنابنه نسبت اولنان بوشعره ایما واردر * جراحات السنان لها التیام * ولا یلتام ماجرح اللسان (ترجمه) براوکلز یاره درزخم لسان * نامزا سوزدن نیجه دم آقدی دم (نطق دیکر)

اخوك الذی ان اجهضتك ملمة * من الدهر لم یبرح لها الدهر واجما

(اجهضت) غلبه ایلدی دیمك تأنیثی ملمه‌یه نظرله‌در اجهشتك دخی نسخه‌در معنالری متقاربدر (ملمه) مهمه وزننده حادثهٔ روزکاردر (لم یبرح) زوال بولمدی همیشه دائم اولدی معناسنه (واجم) فاعل صیغه‌سنده جیمله‌در اول کمسنه‌درکه شدت حزن انی صحبتدن امساك ایلیه (ترجمه) برادرساکه اولدرکه اکرشدت ظهور ایتسه * اوده حزنیله دهشت یاب اولوب دائم اوله مغموم

ولیس اخوك بالذی ان تشعبت * علیك امور ظل یلحاك لائما

(تشعبت) تفعلدن ماضی مؤنثدر پریشان وپراکنده اولدی دیمك (ترجمه) اخوت اهلی اولمز اول اکرحال اولسه برکشته * سکا دائم ایده لوم ایله شدت اولمیه مهموم (منقبه) طبریدن قاضیمیرا کرچه نقل ایدر لکن وجود ویرلمك مناسب اولمزکه حیدر کرار جنابلری ابن ملجم ضربیله مجروح اولوب حیاتدن قطع امید اولندقده برادری عقیل بن ابی طالب خفیة واروب معاویه‌دن بیعت ایلدیکی حضرت مرتضایه عکس ایلدکده بکا ایدوب بوشعری قائل اولمش اوله

(نطق آخر) لیبك علی الاسلام من کان باکیا * فقد ترکت ارکانه ومعالمه

(لبيك) امر غائبدر (اركان) ركنك جمعيدر مراد اركان اسلامدركه بنى الاسلام على خمس حديثى ايله ثابت بو بش نسنه دز* صوم * وصلاة * وحج * وزكات * وكلمهٔ شهادت (معالم) نشانلر (ترجمه) كريه نالهٔ دين اسلام اول يوری * كاولدی اركان ونشانى منهدم

لقد ذهب الاسلم الابقية * قليل من الناس الذى هو لازمه

(الا) لكن معناسنه (بقية) آرتوب قالان نسنه سوزكبى بقى بقية تقديرنده (ترجمه) كتدى اسلامك كزيده اهلى هب * لازمى ازقالدى كويا منعدم (رجز)

مهلا فقد اصبحت فيها آثما * لك الصلاة قاعدا او قائما

بو سخن بر حكمدركه بركسنه حضور حيدرى يه كاوب زوجه سيله حين مرافعه ده ايكيسى بر ارجوزه انشاديله افادهٔ حال ايلدكلرنده انلرك ميانلرينى حق وعدل اوزره فصل بيورملرى ضمننده صادر اولمشدر خاتونك رجزى بودر

* زوجى كريم يبغض المحارما * يقطع ليلا قاعدا وقائما * ويصبح الدهر لدينا صائما وقد خشيت ان يكون آثما * لانه يصبح لى مراغما * وزوجنك دخى رجزى بودر

لا اصبح الدهر بهن هائما * ولا اكون بالنساء ناعما * لا بل اصلى قاعدا وقائما فقد اكون للذنوب لازما * ياليتنى نجوت منها سالما (مهلا) امهل معناسنه يعنى صبر ايله ديمكدر (ترجمه) صبر لازمدر اولمش سن سن آثم * نمازى قيل قعودا كاهى قائم

ثلاثة تصبح فيها صائما * ورابع تصبح فيها طاعما

(ثلاثه) دن مراد اوچ كوندر (طاعم) آكل الطعام معناسنه افطار مراددر (ترجمه) نوافلدن اولوب اوچ كونده صائم * كرك دردنجى كون اول بينه طاعم

وليلة تخلو لديها ناعما * مالك ان تمسكها مراغما

(ناعم) يومشق كه ملايمت وعدم خشونت قصد اولنور (مراغم) رغم ايديجى كه بوديارده كورلك ايچون ايلدى دير لربونده خشمله وعنف وآزار ايله خور طوتق مراددر (ترجمه) اولوب بركيجه اهلكله ملايم * اكا لطف ايله بيله زجر لازم (نطق)

اتصبر للبلوى عزاء وحسبة * فتوجر ام تسلو سلو البهايم

(بلوى) بلادر (عزا) صبر (حسبه) كسمر ايله اجره طالب اولمق (تسلو) بيغم اولوسين (بهايم) جاربادر سلو بهايم انلركبى اكل وشربدن غيرى غمى اولمامق

(ترجمه)

(ترجمه) بولورسين حسبة لله بلايه صبرايله اجری * یاخود حیوان کبی بیغم اولورسین بویله در عالم

خلقنا رجالا للتجلد والاسی * وتلك الغوانی للبکا والمأتم

(تجلد) جلادت وصلابت واقدام ایلمك (اسی) محزون اولمق (غوانی) غانیه نك جمعیدر اول زنان که خوانده اوله لر یاخود حسنلریله زینتدن مستغنیه اوله لر (ماتم) مساجد وزننده فوقیه ایله در (مأتم) مفردیدر اول زنان جماعتیدر که خیره وشره دخی جمع اولورلر (ترجمه) غمومه صبرایچون خلق اولمشز بزلر رجالزچون * برادلدی زنان اما برای زاری وماتم (نطق دبکر)

اباطالب عصمة المستجیر * وغیث المحول ونور الظلم

(اباطالب) منادادر انکیچون اب منصوبدر که مضافدر (مستجیر) نجات طالبی (غیث) یغمور (محول) زمین خشك که هیچ یغمور یاغمیه اول وقته زمان ماحل دینور وبونده یغموره محتاج اولان ارض یابسه یه ناسی تشبیه واکا نزول ایدن غیثه ابوطالبی تمثیله تنبیه ایدرکه استعاره واردر وناظم جنابنك پدرینه مرثیه لرندندر (ترجمه) ای اباطالب پناه مستجیر اولمش ایدك * تشنه دلا سیر ایدی محزونلر دخی مسرورهم

لقد هدفقدك اهل الحفاظ * وقد کنت للمصطفی خیرعم

(هد) ییقدی یعنی هدم ایلدی (حفاظ) کسرایله عار وغیرت (معنی) سنك انتقالك ای پدرم اهل غیرتی پریشان ایلدی حال بوکه سن حضرت صفوت پناه جناب رسول الله ایچون اعمامك خیرلیسی ایدك دیمکدر جناب رسولك علی قول اون ایکی عمیلری وار ایدی بری حمزه ایدی ظهور نبوتدن التنجی سالده وایکنجی عباسدرکه نبوتك اون ایکنجی سنه سنده که هجرتك ایکنجی سالیدر قبول اسلام بیوردیلر (اما) ابوطالبك اسلامی ظاهر اولمدی خیراطلاقی چندان مناسب اولمزدیدکار بنه جواب ویریلورکه خیریت دینیه مراد دکادربلکه خیریت طینیه قصد اولنورکه والد نبوی ایله انجق ابوطالب لابوین برادرلردرکه والده لری فاطمه بنت عمرو در انلردن ماعدا اعمام جمله سی باشقه مادردن صحرای وجوده کلمکله لاب برادرلردر وعباس جنابنك شرفیاب اسلام اولدقلری ابوطالبك فوتندن ایکی سال صکره در پس مادهٔ نقض اوله مز وجملهٔ اعمام حرف دال اوسطنده اجمال اولندی عددلری اختلافیدر قثم ایله حجل نام ایکی ذات دخی ایرادیله اون ایکی اولور لکن مشهوردکلردر احواللری کتب سیرده مندرج اولمغله

بومقامده ادهم قلم عباسی علم جلوهٔ تفصیلدن صرف اولندی (ترجمه) رحلتك شمدی غیورانی پریشان ایلدی * سن جناب مصطفایه اولمشیدك خبرعم (رجز)

فاطم بنت السید الکریم * بنت نبی لیس بالزنیم

(فاطم) فتح میمله یافاطمة تقدیرنده منادای مرخمدرکه امثالی کذا ایلدی مصرع ثانیده دخی حرف ندا محذوفدر نبی یه اضافتله منادا منصوبدر (زنیم) حرامزاده که وزن ومعناده لئیمدر (مهمه) پیغمبرعلیه السلامدن لئامتی نفی وسلب ایلدیکی آبا واجدادنبویه ده اصلا رجس ونجس صوری ومعنوی اولیوب (انما المشرکون نجس) حکمنجه عدم کفروشرکدن قطع نظر سفاح دخی مسلوبدرکه (وتقلبك فی الساجدین) کریمه سی تفسیرنده محیی السنه تصریح ایدرکه ساجدینده تقلبی ایله مراد اصلاب انبیاده تنقلیدرکه ابن عباس رضی الله عنهمادن عطا روایتیله مروی ومصرحدر وشفاده عیاض یحصبی دخی اصلاب کریمه وارحام طاهره ده تنقل ایله بین الوالدین اظهار اولنوب اصلا سفاح طاری اولمدی هروقتك شر یعتی اوزره عقد اولنه رق ادم ونوح وابراهیم واسمعیل کبی انبیا نسلنده دائر اوله رقدن ابوین جنابلرندن اخراج بیورلدیکه (رب ارحمهما کماربیانی صغیرا) ادای کریمنده دخی ایما بولنوب خصوصا نجات والدینه دلائل نقلیه دن غیری بودلیل دخی خوشدرکه بالاتفاق اخف عذاب اهلی ابوطالبدر اگرانلر معذب اولسه لرخفیف العقاب انلر اولمسی مسلمدر واهل حدیث دیدیلرکه ایمان والدین اثباتنده احیاء ابوین حدیثنه محتاج دکلز اودخی دلیلدرکه اهل حدیث انی تضعیف ایلدیلر لکن جرح ووضعی اطلاق واسناد ایده مدیلر عربیاتده امام سیوطی رساله لری وترکیاتده شیخ عبدالاحدنوری خلوتی رساله سی مشبعدر قدس الله سرهما (ترجمه) فاطمه درزادهٔ فخرجهان نور کریم * دختربالله پیردر دکل نسل زنیم

قدجاءنا الله بذا الیتیم * من یرحم الیوم فهو رحیمی

(ذا) اسم اشارتدر باسی تعدیه ایچوندر (یتیم) مشارالیه اولوب سورهٔ دهرده (ویطعمون الطعام علی حبه مسکینا ویتیما واسیرا) کریمه سنه ایمادرکه تفصیلی حرف دالده (ع) فاطم یابنت النبی احمد) مصرعنده کچمشدر یعنی بو یتیم جانبی بزلره حق تعالی ویردی پس هرکیم بوکون بو یتیمه رحم ایدرسه کویا اول کمسنه بکارحم ایلمش اولور دیمکدرکه ترکه ده دخی اکا اولان اکرام بکادر

دینور (ترجمه) بزلره تحقیق ویردی بو بیتی اول کریم * کیم اکا رحم ایتسه بوکون اول اولوربا که رحیم

موعده فی جنة النعیم * حرمها الله علی الائیم

(ترجمه) موعدی انك بهشت هشت درجای نعیم * حق حرام ایتدی دخول ایتمزا کا شخص لئیم

من یسلم البخل یعش سلیمی * وصاحب البخل یقف ذمیمی

(سلیمی) وهو سلیمی تقدیرنده یعنی (الامن اتی الله بقلب سلیم) امر عظیمنه منسوب سلامت عاقبت اوزره زند کانی ایدر (ذمیمی) دخی فهو ذمیمی تقدیر اولنور که فعل ذمیمه واخلاق ردیه یه نسبت اولنمغله اوقاتکزاردر دیمك اوله بو بیتلرك اعرابلری چندان مسامحه یه محتاجدر بیت اول سخایه و بو بیت بخله ناظردر (ترجمه) بخلدن سالم اولان دارینده اولورسلیم * اهل بخل اولور توقفکرده جای ذمیم

یهوی به فی وسط الجحیم * شرابه الصدید بالحمیم

هذا صراط الله مستقیم

(یهوی) دوشردیمکدر (فأمه هاویه) کریمه سنی اشرایدرکه مستقری دوزخدر دیمك اولور باء تعدیه ایله القا ایدر یعنی دوشورر دیو معنای تعدی یه تصدی اولنور (صدید) بعض جرایحدن آقان صاری صو وایرینك دید کاری نسنه در (حمیم) آب آتشین که نار جحیم ایچره تشنه کان عذاب دفع عطش ایله دلسیراب اولق مراد ایلدکلرنده قاینار صو ویرلکله تشدید عقاب اولنمغه ایمادر (هذا اهل صراط الله) ملاحظه سیله مستقیم مجرور اولمق دخی وجه اولور دیدیلر (ترجمه) بخل اناك جاین ایدر یوم قیامتده جحیم * هم صدید اولور شرابی ویریلور ماء حمیم * اشبه اول وصف اولنان یولدر طریق مستقیم (ذیل) بو رجزه جواب اولمق اوزره قاضی بولامیه رجزی * حضرت زهرا النساء ایلدی دیوا یراد ایدر * انی اعطیه ولا ابالی * واوثر الله علی عیالی * امسوا جیاعا وهم واشبالی * اصغرهم تقتل باغتیال * للقاتل الویل مع الوبال (نطق)

اصبحت بین الهموم والهمم * هموم عجز وهمة الکرم

(هموم) ضمله غمومدرکه غم کبی هم مفرد یدر و ثانی اولدن بدل کلدر (همم) کسر ایله همتك جمعیدر همت قصد وعزیمت دیمکدر هممدن بدل بعضدر (ترجمه) تاسحر آزرده غم و عزیمت اولمشم * فکر عجز ایله سحر پرورد همت اولمشم

طوبى لمن نال قدرهمته * اونال عز القنوع بالقسم

(قنوع) ضمله رضا معناسنه كه امثالدندر (خير الغنا القنوع وشر الفقر الخضوع) وفتحله قانع معناسنه در (قسم) جنسدر واحدى تا ايله قسمتدر (ترجمه) نه سعادتدر كه قدر قصده نيلم واردیم * ياقناعتله ديم خشنود قسمت اولمشم

(نطق آخر) لقد علم الاناس بان سهمى * من الاسلام يفضل كل سهم

(اناس) يرنده انام دخى نسخه در (سهم) نصيب (ترجمه) بيلديلر اولمش بنم اسلامده سهم عظيم * جمله سهم اصحابنه غالب بنم فضلم جسيم

واحمد النبى اخى وصهرى * عليه الله صلى وابن عمى

(احمد) اسم شريف نبويدر علم وورزن فعل ايله عدم انصرافى مسلم ايكن تنوين لحوقى وتنوينه حركه دخولى ضرائرشعريه دن معدوددر (اخى) يعنى قرابت نسبيه طينيه وياخوت دينيه مرواردر ديمكدر (صهرى) بيمزه قرابت سببيه دخى كلمشدر ديمكدر (عليه) مؤخر صلايه متعلق جملۀ دعائيه در (ابن عمى) تعبيرى اخى اداسنه ظاهرا مخالفدر لكن اخى معناسى حقيقت دكلدر (ترجمه) احمد مرسل ايدوب داماد اخوتله بنى * عم زاده مدر صلاة ايله سلام ايده رحيم

وانى قائد للناس طرا * الى الاسلام من عرب وعجم

(طرا) جميعا معناسنه (عرب وعجم) فتحه لرله دروسكونلرى لغت رديۀ عاميه در لكن بونده انلرك سكونلرى وزن ايچوندر ضمه لرايله دخى لغتدر ماعدا العرب عجمدر سبب تسميه عربانه تكلمه عدم قدرتلريدركه كيشى الكن وياخرس اولمغله صلا تكلمه قادر اولسه دخى عجمى دينوركه كسه عربى الاصل اولسون وصامت اولمغله بهايمه دخى عجماء دير لر وصلوات نهاريه يه عجماء ديدكلرى جهرا تلاوت بولنمديغى ايچوندر ولسانيده عجمه اولسه كرك لغت سائره ده فصيح اولسون اعجم ومؤنثنده عجماء دينور جمعى اعجمون واعاجم كلور كه (على بعض الاعجمين) لفظ مبيندر وبونده ناسدن اهل اسلام مراد اولنديغى ايكى قسمه منقسم اولمق قرينه سيله دركه من بيانيه ايله قسمينى ايراد ايلدى روم دخى عجمده داخلدر (حق مفتى ابو السعود) مسعودك رؤياسنده شهودى خبريله شهيردركه منلا جامى جنابلرى حضور سعادت صاحب شفاعت عليه التحية ايله شرفياب اولوب عربى تكلم ايله مأمور اولدقده كندى كفته لرندن برنعت شريفك بوبيتنى حضور سعادته عرض ايدوب * فهم رازش نكنم او عربى من عجمى * لاف مهرش چه زنم اوقرشى

من حبشی * پس عذرلك مقبول درنه وجهله تكلم ایدرسن ایله دیو بشارت رسان اولمشلردر (ترجمه) پیشرو اولدم جمیع ناس ایچون حالا كه بن * هب عرب ایله عجب اسلام‌له بولوب نعیم

وقاتل كل صندید رئیس * وجبار من الكفار ضخم

(صندید) قندیل وزننده مهتر وعالی یعنی اولو ركه جمعی صنادید معروفدر (جبار) بوزنده سركش وظالم معناسنه (كفار) بزنده اسلام دنخی نسخه در (ضخم) معجمه لرله درعظیم وجسیم كه بزرك دخی دیرلر (ترجمه) كافرانك سركشان ظالمانك قتل ایدوب * ایلدم نیچه صنادیدی حسامله دونیم

وفی القرءآن الزمهم ولائی * واوجب طاعتی فرضا بعزم

(ولا) دوستلقدر كه ولی الله بو ماده ندر (بعزم) بزنده برغم دنخی نسخه در (معنی) رب الانام بكا محبتی قرأن كریمنده اهل اسلام اوزره الزام ایلدی وبكا از جان ودل اطاعت وانقیادی انلره واجب قیلدی دیمكدركه قرأن كریمده (النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم وازواجه امهاتهم واولوا الارحام بعضهم اولی ببعض فی كتاب الله) وارد اولدی (روایت) امام احمد برا بن عازبدن وزید بن ارقمدن روایت ایدر حضرت مصطفی صلی الله علیه وآله وسلم حج شریفه عودتنده بیت آتیده یاد ایلدیكی اوزره خم جحفه ده مواقع غدیر یعنی كول باشنه رسیده اولدقلرنده نزول بیوردیلر اول اثناده حضرت مرتضانك اللرینه یاپشوب اصحاب كرامه خطابا بیوردیلركه سز بیلمز میسكز كه بن مؤمنلره كندی نفسلرندن اولایم حضار جواب ویرب بلی یارسول الله اولاسین دیدیلر ینه بیوردیلركه سزلرك معلومی دكلمیدركه بن هر مؤمنه كندی نفسندن اولایم ینه جوابلرنده ای نعم دیدیلر پس بیوردیلر كه (اللهم من كنت مولاه فعلی مولاه اللهم وال من والاه وعاد من عاداه) یعنی یارب بن كیملره مقتدا ایسم علی المرتضی دخی انلرك مقتداسیدر یارب علی یه محبت ایدنلره سن محبت ایله وا كا عداوت ایدنلره سن عداوت ایله دیو دعا بیوردیلر عمر فاروق بو مجلسی مشاهده ایلدكده دیدیكه ای اسد الله سن ایمان واسلام دعواسنده اولان رجال ونساءدن هر برینك دائما مولاسی یعنی افندیسی ورئیسی وصورت ومعناده مقتداسیسین دیو تهنیتله جناب حیدر كراره مرحبا قیلدی اشته بو سببدندركه جناب فاروق حضرت مرتضایه داماد اولوب زهرا حضرتلرندن اولان كریمه‌لرندن ام كلثومی تزوج ایله تبرك ایدوب اندن نسل نبوی علوی كلمشدر ثعلبی دیركه پیغمبرموقر علیه وعلی آله الصلاة والسلام

الازهر) بو مجلسی عقد بیورملری (یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک من ربک وان لم تفعل فما بلغت رسالته) کریمه سی نزولنده صکره دروآیت سابقه یه دخی ملایمتی اشکاردر (ترجمه) قیلدی حق الزام حبم لفظ محبوبی ایله * طاعتم فرض ایلدی بانص قرآن کریم

کما هرون من موسی اخوه * کذاک انا اخوه وذاک اسمی

(ترجمه) بندخی هرون کبی هم کاولدی موسایه شقیق * خاتم الرسله برادر اولدم اولدر شهرتیم

کذاک اقامنی لهمو اماما * واخبرهم به بغدیرخم

(لهمو) صله دریعنی وزن ایچون اشباع حرکه ایله اسباغ اولنوب حرف تولید اولنمش (خم) (بین الحرمین) برمحلدرکه جحفه ده دروجحفه تقدیم جمله میقات اهل شامدر (ترجمه) هم انک کبی نبی اصحابه قیلدی پیشوا * هم غدیرخمده قیلدی مقتدای مستقیم

فمن منکم یعادلنی بسهمی * واسلامی وسابقتی ورحمی

(من) استفهام انکاری ایچوندر (یعادل) برابراولوردیمک (سهم) نصیب وحصه که فائز قدح معلی اولدیغنه ایما سهم * لفظیله تعبیر بیودی (رحم) قرابت ومحرمیت (ترجمه) کیم برابردربنم سهممده اولمازکیسه دنک * دین وسبق ایله قرابتده بهم اولمازهمیم

فویل ثم ویل ثم ویل * لمن یلقی الاله غدا بظلمی

(ویل) حیف وندامت ووای یعنی یازق دیمک (غد) ایله روز رستاخیز مراددر (ترجمه) نیجه کره حیف یعنی کیم یازقلراول کسه * باکه ظلمیله وارب یارین کوره انی علیم

فویل ثم ویل ثم ویل * لجاحد طاعتی ومرید هضمی

(هضم) ظلم وکسر (ترجمه) وای اوغافل کیشی یه نیجه کز حسرت اکا * طاعتمدن سرکش اولوب باکه اول اوله خصیم

وویل للذی یشقی سفاها * یرید عداوتی من غیر جرمی

(سفاه) سفاهت (جرم) کناه (ترجمه) حسرت اول شخص سفیهه کیم شقاوت ایلیوب * باکه دشمن اوله بن بیجرم ایکن ایده سقیم (نطق دیکر)

الله اکرمنا بنصر نبیه * وبنا اقام دعائم الاسلام

(دعایم) جمعدر مفردی دعامه کسر ایله عماد معناسنه دردین اسلامک دعایی

كه ترجمه ده بنك دیركی دیدكلر یدر (ترجمه) ایدوب پیغمبرینه نصرتیله حق بزه تكریم * ستون آسا بزمله قائم اولدی بنیهٔ اسلام

وبنا اعز نبیه وكتابه * واعزنا بالنصر والاقدام

(بنا) ده اولان با مع معناسنه اولمق بهتردر یا خود قلبله (اعزنابه وبكتابه) تقدیرنده اولوب عرضت الناقة على الحوض قبیلندن اولور (ترجمه) خدا ویردی نبی ایله كتابیله بزه عزت * ایدوب نصر عزیز ایله معززایلیوب اقدام

وبزورنا جبریل فی ابیاتنا * بفرائض الاسلام والاحكام

(فرائض) جمعدر مفردی فریضه فرض معناسنه در (ترجمه) بزنی پیك امین ایدوب زیارت خانه مز ایچره * كتوردی فرض اسلام ایله حقدن صد هزار احكام

فنكون اول مستحل حله * ومحرم لله كل حرام

(مستحل) استفعالدن فاعلدر حلال اولان امرك حلالیتنی مقردیمكدر (محرم) تفعیلدن فاعلدر حرامك حرمتنی رضاء لله معتقد دیمكدر (ترجمه) حلالك حلنه بزابتدا ایلدك ایمان * حرامی ایلدك تحریم لله بویله در اسلام

نحن الخیار من البریة كلها * ونظامها وزمام كل زمام

(خیار) خیرك جمعی (زمام) اویان ویولار كه لجام وعنان دخی دینور (ترجمه) بز خیر الامم اولدق نظامی هب برایانك * مسلمدر بزه سررشتهٔ دارین بااكرام

الخائضو غمرات كل كریهة * الضامنون حوادث الایام

(خائض) خوضدن شروع ایدیجی دیمكدر جمعنده نون ساقط اولمشدر صفتك الف ولامی موصولدر (غمرات) غمره نك جمعیدر شدت معناسنه كه آینده (فی غمرة) وارد اولدی (كریهه) محذوف حالك صفتیدر (ضامن) كفیل دیمكدر ضمن قولنقدر بر امری التزام ایدن كمسنه شیء محسوسی تأبط ایلمك كبیدر اما ضمن معنوی بعض صوفیهٔ طریقتده ظهور ایلمشدركه منلا جامی قدس سره السامی خواجه حسن عطار ترجمه سنده ایراد ایدروقتمزده سروسنبلستان طریقت غنچهٔ سرسبزباغ حقیقت شیخ سید نور الدین سنبلی قدس سره بیك یوز قرق تاریخنده بیمار اولدقلرنده كندی تاجداران خلفاسندن خواجه پاشا واعظی معبرزاده لرك كبیری شیخ محمد شانی مرحوم رضا ونیازیله بدلیتنی تضمن ایدوب درحال اول مرض حضرت عزیزدن زائل ومعبرزاده یه ناقل واول تیرقضانك نشانی شیخ محمد شانی اولوب چند ایامده عزم بقا وعزیز مشارالیه بالكلیه صحتنما ویكرمی

سنه دخی بیرایهٔ حدیقهٔ دوران فقر اولدی حفظ اللسان ١١٦٠ تاریخنده یتمش
سنه مدت خلافت وطقسان التی ییل مدت عمرلرین بعد التکمیل شرفده زمرهٔ
خاموشان اولدی خلافتلری والد ماجدلری سید علاء الدین افندیدن اولوب
انلرك دخی خاللری سید محمد ایوبیدن انلرك دخی انشته لری نجم الدین حسن
یمنیدن واو دخی شیخ یعقوبدن وشیخ یعقوب دخی امامهٔ سبحهٔ طریقت سرحلقهٔ
جنصفهٔ معرفت مومی الیه سنبل باغ حقیقت الشیخ یوسف سنان افندی
جنابلرندن مجاز ارشاد خلافت اولمشلردر (روح الله ارواحهم) بو تاریخ
خوش آینده تبرکا بو فقیرك یادکاریدر (تاریخ) جانبنه سنبل سنانك فاتحه
(سنة ٩٣٦) (ترجمه) شروع ایدنلرز شدتلی هر جنك کریهه بز * کمان حادثاته
بزهدف اولدق نیجه ایام

والمبرمون قوى الامور بعزة * والناقضون مرآئر الابرام

(قوى) هداوزننده قوتك جمعیدر (ناقض) معجمه ایله ایپك قاتلرینی چوزوب آچان
کمسنه (مرآئر) مساجد وزننده مریره نك جمعیدر شدید الفتل یعنی پك قوی
بوکلمش ایپدر (ابرام) قوت ویرمکدر بو ماده دن (مبرم) فاعلدر متین قیلان
کشی که ضدی ناقضدر (ترجمه) ویرب حبل متین دینه قوت عز ایله آخر
الهمرشته کبردی کفری بوزدق بویله در اسلام

في كل معركة تطير سيوفنا * فيها الجماجم عن فراخ الهام

(تطير) افعالدن مضارعك مؤنثیدر او چورر یعنی فرلادر (جماجم) جمجمه نك
جمعیدر مفعولدر (فراخ) کسر ایله فرخك جمعیدر افراخ کبی یاوریلاردر (هام)
جنسدر واحدی هامه بونده رأس معناسنه که باشدر (ترجمه) ایدرطیار
هر صحن جهاد ایچره قلجلرهم * سر اعدامی جدا ایچکان مرغ وش اعدام

انا لنمنع من اردنا منعه * ونجود بالمعروف للمعتام

(معتام) مفضال وزننده در چکنمیوب الني زیاده صاقنمیان کمسنه که (ضربه فاعتم)
یعنی ضربنده احتباس وامتناع ایلمدی دیمکدر که عامه غلط ایدوب فاعتب دیرلر
(ترجمه) مراداتسك اکر منع ایلرز هر کیمکه اولورسه * جسوره بز دخی معروف
حربی ایلرز انعام

ونرد عادية الخميس سيوفنا * ونقيم رأس الاصيد القمقام

(عادیه) عادیانك مفردیدر عودت ایدن کمسنه لرك حیوانلری که آینده
(والعادیات ضبحا) کلمشدر مفعولدر که فاعله تقدمی برای وزندر وبونده عادیه

الامور دخی نسخه در معجمه ایله ومهمله ایله در صباحله ظهور ایدن بولوتدر (خمیس) عسکر (اصید) کبرندن باشی باشنی یوقاری قالدرن کمسنه (قمقام) عالی وشریف کشی (ترجمه) شتاب ایله دونان جندی ایدرردتیغمز الحق * دخی طوغرلدرز جگکردن کبری ایدوب اقدام . (نطق دیگر)

الاطلب العذر من قومی وقد جهلوا * فرض الکتاب ونالوا کل ما جرما

(همزه) استفهام انکاری ایچوندر (اطلب) متکلمدر طلب بونده قبول معناسنه (کتاب) قرآن کریمدر لام عهدیه در (حرم) رانک فتحی ویا کسری ایله ماضیدر آخرینک حرکه سی اشباع اولندی (ترجمه) عذری مقبولم دکلدر قومک تحقیق کیم * بیلمدیلر فرض نصی بولدیلر جمله حرام

حبل الامامة لی من بعد احمدنا * کالدلو علقت التکریب والوذما

بونده امامتله مراد انلرسر لوحهٔ اهل بیت اولمغله مطلقا مقتداء دین اولملریدر خلافت دکلدر زیرا خلافت حضرت ابو الامه صدیقک حقنده کتاب وسنتدن اشارات ایله واجماع ایله عند اهل السنة منصوص مرتبه سنده اولوب حتی منکر صحبتی کافر اولمق انلره خاصدر واول امر خلافتک ابو بکرده تقرری بابنده جناب مرتضانک دخی رأی عالی منضم واجماع مزبورده مدخل اعظم بولندیغی کتب سیرده ظاهردر لکن امامت ووصایت دائرهٔ اهل بیتده حضرت مرتضایه مخصوص اولسی بیرادر قالدیکه امر بیعتی سابقا تفصیل اولندیغی اوزره جناب زهرانک رحلتنه دلک علی قول تأخیری انلرک تطییب خاطری ایچون اولدیغی هویدادر (علقت) ماضی مجهولدر اویزه قیلندی دیمکدر (تکریب) صوقوغه سیله کبیر حبلی میاننده باغلدقلری ایپدرکه صویه واصل اولوب حبل کبیر بللنالک اولمقدن انکله مصون اولور (وذم) ذال ثخذ ایله دریدو ستله قایش کبی ایلدکاری بغرسقدرا کاترکجه دخی کرش دینور صحیحی فتح کافله درحتی حضرت مرتضی (لئن ولیت بنی امیة لانفضنهم نفض القصاب الوذام التربة بیورر) یعنی اکربن بنی امیه یه غالب اولورسم قصابک یدندن ساقط اولان کرشی اخذ ایدوب ترابنی تطهیر ایچون انی سیلکدیکی کبی تحقیق شدتله سیلکردم دیمک ترکیبنده وذام لفظی بو ماده ده لغتدر (ترجمه) رحلت پیغمبری ایله امامت رشته سین * دلو کبی ربط دائم ایتدی اول رب الانام

لا فی نبوته کانوا ذوی ورع * ولا رعوا بعده الا ولا ذمما

(ال) کسر وشد ایله بونده پیمان وسائر معنالری حرف لامده (ع) (القد نصرا

فی الله دین محمد) بیتنده مفعلدر (ذمم) جمعدر مفردی ذمت عهددر (ترجمه) قیلدی یلروقت حضرتنده اوزمبره احتراز * انقالنده دخی نقض ایتدیلر عهدین تمام

لوکان لی جائزاسرحان امرهم * حلفت قومی وکانوا امة امما

(سرحان) فعلان ترکیه معناسنه (امم) فتحله شی یسیر که ضمله امتک جمعیدر (ترجمه) کرروا اواسه بکاهر کاری حالنده قومنی * ترک ایدردم انلرمقلت کاوردی بی نظام (رجز)

لاهم ان الحارث بن صمه * کان وفیا وبنا ذادمه

احد غزاسنده حضرت پیغمبر علیه السلام انصاردن حارث بن صمه نام صحابی یه برخدمت سپارش ایدوب اتمام کارایله عتبهٔ علیه یه روماَل اولدقده وقت مأمولندن زیاده زمان مرورنده حضرت حیدر کرم الله وجهه بورجزی انشاد ایلدی اول غزاده اصحاب کرامدن ثبات قدم اصحابنه حرف لام اواخرنده اشارت واردر (صمه) کسر مهمله وشدایله حارثک پدرینک اسمیدر (وفی) فعیل وزننده نایه مضافدر وزن ایچون مخففدر وفادار دیمک (ذمه) عهد یعنی برامرده خلاف مامول حرکتی عفو اولنور زیرا فی الاصل قدیمدن وفادار عهد اولدیغی ثابتدر (ترجمه) حارث بن صمه دن یوق موجب هم ای همام * وقت حاجتده اول ایتمشدی وفای عهدی تام

اقبل فی مهامه مهمه * فی لیلة لیلاء مدلهمه

(مهامه) مساجد وزننده مهمه لفظنک جمعیدر بیابان بر (لیلاء) تأکیددر زیاده قرا کاق کیجه لیل ألیل ودخی لائل کبی ویوم ایوم دخی دنور شدتنی تأکیددر شعرشاعر قبیلندن اولورکه نهایت بلاغته رسیده اولان شعردر (مدلهمه) مهمله ایله مضمحل وزننده درمصدری ادلهمام افعلال وزننده احاطه معناسنه دریعنی ظلمت شدت ایله قارلادیغی کیجه (ترجمه) اول مخوف اولان شب ایچره قیلدی اقبال اهتمام * اول دم مظلمه اولمش ایدی وحشت ارتسام

بین رماح وسیوف جمه * یبغی رسول الله فیها ثمه * لابدمن بلیة ملمه

(جمه) کثیره (یبغی) طلب ایدر دیمکدر (فیها) ضمیری لیله یه عائددر (ثمة) مکان ایچوندر (ملمه) بلیه نک صفتیدر قریبة الوقوع دیمک (ترجمه) نیزه وشمشیر دشمن ایتمش ایدی ازدحام * ایلیوب پیغمبری انده طلب بااهتمام تیرباران بلا یه طوتمق استرلرتمام. (نطق)

افاطم هاك السيف غير ذميم * فلست برعديد ولا بلئيم

(فاطم) اصلنده تا ايله در وزن ايچون ترخيمله وسط كلمه اولان حرف مبنى حالى اوزره قالمشدر (هاك) مخاطبه در خذى معناسنه اسماء افعالدندر (ذميم) مذموم معناسنه (رعديد) مهمله لر ايله قنديل وزننده ذرقور وقى جبان كبى كه ارتعاد يعنى دترمك وبوماده دن رعاد بر بالقدركه مس ايدن كمسنه نك قولنه رعشه كاوب بعده اوبوشر مادامكه بالق حياتده اوله اول حالت زوال بولمز

(ترجمه) اى بتول آل ذوالفقارى بى ذميم * بنده يوقدر خوف وهم اولم لئيم

افاطم قد ابليت فى نصر احمد * ومرضاة رب بالعباد رحيم

(ابليت) متكلمدر نعمتياب اولدم يعنى كافرله مجاهده بلاسى بنم حقمده نعمت اولدى (ترجمه) نصر پيغمبرله اولدم مغتنم * حاصل اولدى باكه مرضاة رحيم

اريد ثواب الله لاشئ غيره * ورضوانه فى جنة ونعيم

(ثواب) مطلق جزادركه (هل ثوب الكفار) جوزى ايله مفسردر لكن استفهامى انكاريدر پس عوض عمل صالح مراداولمغه مانع دكلدر (ترجمه) مطلبم ايحق ثواب واجردر * هم دخى رضوان اكبر با نعيم

وكنت امرأ اسمو اذا الحرب شمرت * وقامت على ساق بغير مليم

(شمرت) تفعيلدن ماضى مؤنثدر حرب مؤنث سماعى اولمغله درانكاريني قالدردى ديمكدر وشدت بولقده زبانزددر (ساق) بالدرديد كلرى كه اياقده نظر جائز اولان محل وبونده (يوم يكشف عن ساق) شدتله تفسير اولنمق قرينه سيله شدت مراددر حتى فلان كمسنه اياغه قالقدى ديرلر شدت غضب سبب عزيمت اولمق مراددر (مليم) لومدن افعالك فاعليدر لومه لايق اولان كمسنه در (ترجمه) حرب ايده تشمير ساق ايله قيام * بن اودم اولم ملامتله ذميم

امت ابن عبد الدار حتى ضربته * بذى رونق يفرى العظام جسيم

(امت) متكلمدر (ابن) مفعوليدر اسمى طلحه در پدرى ابوطلحه در بو سبيدن طلحه بن ابى طلحه دينورزكه ابن عبد العزى بن عبد الدار بن قصى در نسبى عماد نسب نبوى يه قصى بن كلابده ملاقيدر لكن بوغزاى احدده علمدار مشركين ايدى (ذى رونق) صوبى كوزل وجوهرى بالك قلج ديمكدر (يفرى) فا ايله مضارعدر قطع ايدر ديمكدر (جسيم) جيمله درضميم وسميم دخى نسخه در (ترجمه) ابن عبد الداره ايتدم قصد وضرب * تيغى كيم قطع ايدر اول عظم عظيم

فغادرته بالقاع فارفض جمعه * عباديد من ذى فائظ وكليم

(غادرت) متكلمدر ترك ايلدم ديمكدر (قاع) دوز بر محل مستوى كبي (ارفض) رفضدن افعلاللك ماضيسيدر همزه سى وصليه در طاغلدى ديمكدر (عباديد) وجوه مختلفه يه ذاهب اولان كروه در عباديدكبي وجمعدر مفردى يوقدر (قانط) نااميدو مأيوس كه (لاتقنطوا من رحمة الله) بو ماده دندر (كليم) مكلوم يعني مجروح (ترجمه) ترك ايدوب ميدانده جمله قاچدیلر * قلبلرى يأس اوزره قالدیلر اليم

وسيفي يكفي كالشهاب اهزه * اجزبه من عاتق وصميم

(اهز) متكلمدر سيلمكرم صارصرم (اجز) جيم وزاى ايله اهز وزننده در قطع ايدرم ديمكدر ايكيسى ميانده جناس واردر (عاتق) اوموز دوش كبي صميم مهره كردن كه قوام بدن اولان كموكدر تركجه اوكورغه دينور (ترجمه) تيغ براقم يدمده رعشه دار * دشمنك دوش و سربن قيلدم دونيم

فبازات حتى فض ربي جموعهم * واشفيت منهم صدر كل حليم

(فض) ماضيدر طاغتدى ديمك (ترجمه) سعى ايدوب تا حق طاغتدى انلرى * بولدى صدر ينه شفايى هر حليم (منقبه) قاضيمير دركه ابن مسعوددن مرويدركه اول حالده جبريل عليه السلام سمايه عروج ايدركن لا سيف الاذو الفقار ولا فتى الاعلى ديديكنى پيغمبر عليه السلام خبر وير مشدر و عكرمه جناب مرتضادن روايت ايدر احد غزاسنده كفره يى منع ودفعه قيام ايلديكمده (حضرت رسول الله عليه السلام) بيوردیلر كه بر ملك اسماندن سنك مديحه كي ياد ايدوب لا سيف الاذو الفقار ولا فتى الاعلى ديدى بو بحثك بسيطى حرف الجيمده ترقيم اولنمشدر و ينه مير حسين مشار اليه دركه عالم غيبدن پيغمبر عليه السلام بو رباعى ايله مخاطب اولدى * ناد عليا مظهر العجائب * تجده عونا لك فى النوائب * كل هم وغم سينجلى * بولايتك يا على يا على (ذيل) شارح عليل شرح صدرم المولى الجليل ديركه شيخ عبد الغنى شامى قدس سره السامى جنابلرينك عقود اسمنده مولويه يه مخصوص اولان رساله لرينى شرح خدمتى اثناسنده بو رباعى يه الزام اولان مقالاتى يازوب مسند الفردوسده حضرت صديقه روايتيله تخريج اولنان (ذكر على عبادة) حديث شريفنى ايرادا بيلديكارى محلنده كما ينبغى تفصيل اولنمغله بو مقامده تكثير سواددن حذر اولندى

(رجز) انا على المرتجى دون العلم * مرتهن للحين موف بالذمم

بو رجز غطرف بن جشيم نام شجيعك رجزينه جوابا صادر اولمشدركه رجز

غطرف بودر * انی غطرف نم وابن جشم * انا نزل الموت الی الموت جشم *
انا صفی سا السفرة محمود نسم * وفی الوغاء الاول لیث مقتحم * اثبت لحاك الله
للیث قطم (مرتجی) افتعالدن مفعولدر (دون) عند معناسنه (علم) علامتدر
(مرتهن) افتعالدن فاعلدر رهن آلان کشی (حین) هلاك (موف) ایفادن
فاعلدر اصلی موفی ایدی (ذمم) جمعدر واحدی ذمتدر (ترجمه) بن علی
مرتجایم رفع اولند نجه علم * مونه آماده وفاده اولمشم ثابت قدم

انصر خیر الناس مجدا وکرم * نبی صدق راحما وقد علم

(انصر) مضارع متکلم (نبی) خیردن بدلدر (ترجمه) نصرتم پیغمبره در
صاحب مجد وکرم * اول نبی صدق ورحمتدر بیلورکم دمبدم

انی سأشفی صدره وانتقم * فهو بدین الله والحق اعتصم

(اشفی) متکلم (انتقم) افتعالدن متکلم (اعتصم) باب مزبوردن ماضیدر
ومقدمی اکا تعلقی ایدر (ترجمه) صدرمك اولور شفاسی نقمت خصمی بودم
اعتصام دین وحقه ایلدی بذل همم

فاثبت لحاك الله یا شر قدم * فسوف تلقی حر نار تضطرم

تحل فیها سام تهوی کالحمم

لحاك الله) لعنك الله کبی شتمدر (قدم) مقدم وقدوم (تضطرم) ضرامدن افتعالك
مضارع مجهول ومؤنثیدر یالکمش دیمکدر (حمم) ضمله جنسدر واحدی حممه
کومرکه فحم وزکال وزغال وانکشت کبی اسملری واردر (ترجمه) ثابت
اول حق لعنت ایده سیا که ای شر قدم * پس یقینده کوره سین سن آتش دردوالم
کانده یوزلر اوزره دوشوب اوله سین سن چون حمم (نطق)

یا عمرو وقد لاقیت فارس بهمة * عند اللقاء معاود الاقدام

غزای خندقده عمرو بن عبد الود نام کافره خطابا وارد اولان اشعاردندر که
حرف الباء آواسطنده * اعلی تقتحم الفوارس * بیتنده مفصلدر (بهمه) ضم
موحده وسکون ایله اول فارسدرکه شدت وصولتی سبیله سمت غلبه سی خصمنه
مبهم اوله وعسکره دخی جیش بهمه دیرلر (معاود) مفاعله دن فاعلدر محل
قدیمنه عودت ایدن کمسنه (اقدام) فتح ویا کسر ایله در اضافت بمعنی فی اولوب
فی الاقدام مراد اولنور (ترجمه) ای عمرو بر فارس استاده دوش
اولدك که اول * کارزارا بچره تکرر له ایدر اقدام تام

من آل هاشم من سناء باهر * ومهذبین متوجین کرام

(من) بيت سابقده اولان لفظ فارسی بياندر (آل هاشم) حرف دالدر (ع)
اخا الملك خلى ثلمه سيندها * نظمى شرحنده مفصلدر (سنا) ضيا وبلند (باهر)
غالب (مهذب) پاك (متوج) تفعيلدن مفعولدر تاجدار يعنى قومى ميانده
مرجع كبار وملاذ هر كار قيلنمش ديمكدر (العمايم تيجان العرب) موداسنجه
ابتدا پيغمبرانده تاج يعنى عرقيه دن كبير عمامه اختيار ايدن نبى عربى مبين
خاتم المرسلين اولمغله اكليل كبى صاحب التاج دخى اسما سندندر سائر اقران
پيغمبراندن تفردلرى سببيله اصحاب طرق صوفيه دخى تاج ناميله بر نوع سكه
رسم ايلمشلر وهر برنده سبب امتياز اولورعلامت وضع ايلمشلردر حتى حضرت
امام اعظم اعظميه ديدكلرى متعدد تاركلى عمامه يى امام جعفر صادق ايله بعد
الصحبه كنديلره تخصيص ايلدى سر تاج امم صلى الله عليه وسلم فى الاصل مختارلرى
اولان تاجى زمان ظهور نبوتده تبديل بيورمدقلرينه نظرله بعضيلرى دخى
هر كسك زى مخصوصى كنديلرينك تاجيدر ديديلر زيرا عرف بلده رعايتى راجح
شرعيدر انكيچون صوفيهٔ كرام ميانده خواجكان تغيير وضع قديم ايلميوب
بر مقتضاى خدمت صوريه تبديل هيئت لازم كاسه اعظميه يى اختيار ايدرلر
هند يلرك كلاهى نقشبنديه تاجى ديكلدر بلكه ابقاى ما كان ايچوندر بو بحثده
بو فقيرك رسالهٔ مخصوصه سى واردر كه انواعى دخى بيان اولنمشدر (ترجمه)
آل هاشمدن او فارسكيم بلندان رجال * هم مهذب تاجداران كرام آل كرام

يدعو الى دين الاله ونصره * والى الهدى وشرائع الاسلام

(شرايع) شريعتك جمعيدر طريق دين معناسنه (ترجمه) دعوت ايله دين
حق ونصرته ايلر جهاد * راه اسلام وهدايت سمتن ايلر التزام

بمهند عضب رقيق حده * ذى رونق يفرى الفقار حسام

(عضب) سهمله نك تقديميله قلجدر لكن بونده (مهند) سيف هندى معناسنه
سبق ايلمكله معناى قطعى اعتباريله صفت اولوب تكرردن خلاص بولور (فقار)
فقره نك جمعيدر كه اوكورغه كمككى مراددر (ترجمه) تيغ هندى رقيق الحد
ايله ايدوب غزا * مهرهٔ ظهر عدوبى ايلر اشكسته تمام

ومحمد فينا كان جبينه * شمس تجلت من خلال غمام

(تجلت) تفعلدن ماضئ مؤنثدر ظهور ايلدى وهويدا اولدى ديمكدر (خلال)
ايكى شيئك بيننده اولان فرجه در آلت اولان خلال ديشلر اراسنه تخلل ايلمكله
تسميه اولنمشدر (غمام) بولوت سحاب كبى (ترجمه) بيمزده هم جبين انور

پیغمبری * آفتاب منجلیدر کو بیا ابرایچره تام

والله ناصر دینه ونبیه * ومعین کل موحد مقدام

(مقدام) کسر ایله کثیر الاقدام معناسنه صفت موحددر (ترجمه) حق تعالی ناصریدر دین ایله پیغمبرك * هم موحد مسلمه ایلر اعانت بردوام

شهدت قریش والقبائل کلها * ان لیس فیهما من یقوم مقامی

(ان) بان تقدیرنده در (ترجمه) هر قبیله وقریش ایلر شهادت شویله کم * یوقدر انلرده بنم جایمده هیچ ایدن قیام (رجز)

اثبت لحالك الله ان لم تسلم * لوقع سیف عجرفی خضرم

قائد بن قابوس بکر بنك دیدیکی رجزه جوابدرکه رجز قائد بودر * یا ایها الجاهل بالترغم * ماذا ترید من فتی غشمشم * اروغ مفضال هصور هیصم * ماذا تری یا ازل مغصم * وقاتل القرن الجری المقدم * والله لا اسلم حتی تحرم (لم تسلم) اسلامدن مضارع جحد مطلقدر (وقع) وزن ومعناده ضربدر (عجرفی) مهمله لر میاننده جیمله ورابعی فادر یاریجی وکسیجی وحادثه پیدا ایدن که فتنه انکیز معناسنه (خضرم) معجمه لردنصکره مهمله ایله کاریاوریسی وبونده سیف صغیر لسکن کسکین دیمکدر (ومخذم) دخی نسخه در سیف قاطع معناسنه در (ترجمه) لعنت ایده کرمسلمان اولمسك رب عظیم * قیلی متانت ذوالفقار ضربنه سن ای اثیم

تحمله منی بنان المعصم * احمی به کتائبی واحتمی

(بنان) پارمق باشی که بربغومدر انمله کبی (فائده) بش پارمقدن بری ابهام باش پارمق که انکشت نر وانکشت سترك دخی دینور (ایکنجی) مسبحه شهادت پارمغیدر سباحه مهلله دعاءه مشیره انکشت دشنام سبابة المتندم دخی دیرلر (اوچنجی) وسطی که اورته پارمقدر (دردنجی) بنصردر عتب دخی اسمیدر ادسز پارمق که بی نام دینور (بشنجی) خنصردر کوچك پارمق کهبر کالوج کهین کهترین دخی دیرلر آیه یه متصل اولان طرفلرینه رواجب دینور مفردی راجبه در واورته بغوملری براجم مفردی برجمه در بعضیلری دخی انبوبه لرك مفصللریدر دیدیلر جمله سنه اصابع وشناتر دینور مفردلری اصبع وشنتره در (معصم) بلغ معناسنه بیلکدر قولده بلازك محلی (احمی) نفس متکلم حفظ ایدرم دیمك (کتائب) جمعدر وزن ومعناده عساکردر مفردی کتیبه در (احتمی) افتعالدن متکلمدر پرهیزکار اولورم دیمك حمایت ماده سندندر (ترجمه)

دست باكده اولان شمشير ايله اولوب مقيم * كنديمى جندمله حفظ ايدم اولوب لطف كريم

انى ورب الحجر المكرم * قد جدت لله بلحمى ودمى

(حجر مكرم) حجر اسوددركه ركن كعبه ده در انى استلام وتقبيل ايله طوافه ابتدا ايدرلر انده عهد الستك وثيقهٔ محررهسى وديعه در اول عهدى تجديد ايچون استلام اولنور ديو آثارده مضبوطدر (جدت) ضمله جوددن متكلم ماضيدر بن فدا ايلادم ديمكدر (ترجمه) بن برب سنك اكرم فى الحقيقه ايلديم * حق يولنده اوز وجودم بذل هم قيلدم عديم (رجز ديكر)

هذا الكم من الغلام الهاشمى * من ضرب صدق فى ذرى الكمائم

(ذرى) ضم معجمه وقصر ايله جمعدركه مدور قلنسوه يعنى دكرمى طاقيه ديمكدر مراد اول ايامده صناديد عربك باشلرنده لابس اولدقلرى عمامه وانك چاق اعلاسيدر ذروه كبى * مكارم دخى نسخه در (ترجمه) سزه چوندر بو تيغ آل هاشم كه ضرب ايدر باشيكز اوزره قائم

ضرب يقود بشعر الجماجم * بصارم ابيض اى صارم

(يقود) مضارعدر قائد اولور يعنى چكر (جماجم) جمعدر مفردى جمجمه كاسهٔ سردر (ترجمه) تراش ايلر سر اعدايى دائم * بو تيغ بيدريغ وسيف صارم

احمى به كتائب القماقم * عند مجال الخيل بالاقادم

(قماقم) ضمله كسكين قلج وعدد كثير وسائر معناسنه اولان قمقامك جمعيدر (مجال) جولان (اقادم) اقدامك اودخى قدمك جمعيدر (ترجمه) حمايه سنده بنم جندا كارم * بنوب اولدقده دشمن جمله قادم (رجز آخر)

انا على ولدتنى هاشم * ليث حروب للرجال قاصم

صحيح خيبرى مرد اولدقده بو رجزى انشاد بيورديلر (هاشم) جديدر بونده فعلك تأنيثى دلالتيله قبيله مراددر (قاصم) وزن ومعناده كاسر ديمكدر (ترجمه) على يم بنكه ابروى هاشم * بنم شير وغا شجعانى قاصم

معصوصب فى نقعها مقادم * من يلقنى يلقاه موت هاجم

(معصوصب) افعيعال بابندن مفعولدر جمع اولنمش معناسنه (نقع) توزكه غبار كبى (مقادم) جمعدر مفردى مقدامدر مفتاح ومفاتح كبى ومؤخر مبتدادر (ترجمه) ثبات اهلى بنم اثرمده جمله * كاورسه قارشو بولور

لاتعجلن واسمعن کلامی * انی ورب الرکع الصیام

زبیره خطابا ظهور ایلمشدر نون اوّل مشدّد وثانی مخففدر (رکع) ضم وشده ایله راکعك جمعی وبونده صیام قرینه سیله راکعیندن مصلین مراددرکه (وارکعوا مع الراکعین) صلوا معهم دیمکدر دیدیلر وارکان صلاتیه‌دن رکوعه سبب تخصیص سابقاً بسط اولندیغی اوزره ادیان سالفه صلاتلرنده رکوع اولمیوب بودینه خاص اولمسیدرکه ذکر جزء طریقیله رکعت تسمیه‌سی دخی بویله‌در (صیام) صائمك جمعیدر (ترجمه) کل عجول اولمه سوزم طوت ای همام * رب عباد حقیچون بودر کلام

اذا المنایا اقبلت خیامی * حملت حمل الاسد الضرغام

عشرهٔ مبشره‌دن اولوب وعمات نبویه‌دن صفیه بنت عبد المطلبدن اولان زبیر ابن عوامه خطابا وقعهٔ جمله‌ده تهدیدا صادر اولوب اوذی مخالفتدن فارغ اولمشدر اصلنده بیت (اذا اقبلت المنایا) ایکن وزن ایچون تقدیم اولندی (منایا) فتحله منیه‌نك جمعیدر موتلر معناسنه (خیام) کسر ایله جمعدرکه مفردی خیمه چادردر بونده مراد خیمهٔ عربیه درکه اغاج داللرندن یاپرلر (ضرغام) کسر ایله ومعجمه‌لر میانه‌ده مهمله ایله اسدك مرادفیدر لکن بونده قوی معناسنه اولورسه تأسیس اوله (ترجمه) چونکه اقبال خیام ایده لئام * حملهٔ شیرانه ایلردم تمام

بیا تر مؤلل حسام * عوّد قطع اللحم والعظام

(باتر) ابتر ماده‌سندن وزن ومعناده قاطعدر خواجه نصر الدین اقشهری‌یه منسوب بوملمع قطعه‌ده ایرادی لطیفه‌یه سببدرکه بیوریمشلر * رفتم بجای سیوربلر کوردم طقوز قوردامدی * برقاچنی باترلدم * برقاچی تارلا میروی (مؤلل) تألیلدن مفعولدر کسکین قیلنمش (عوّد) ماضیدر آلشدی یعنی عادت ایلدی (عظام) عظمك جمعیدر کموکلردر (ترجمه) زیوردستم ایدی کسکین حسام عادتیدر قطع لحم ایله عظام (نطق)

اما والله ان الظلم شؤم * ولازال المسیء هو الظلوم

بوشعر معاویه‌یه خطابا صدور ایلمشدر (شوم) ضم وتسهیل ایله یمنك ضدیدر بخیردیمکدر * شأمت عبد الله بن عمر روایتیله اوچ شیئه عادتا منحصر اولدیغی (انما الشؤم فی ثلاثة) حدیثیله ثابتدرکه بونلرده کثیر الوقوعدر بری آتکه انکله غزا اولنمیه وشموس یعنی بدخو اولوب مانع رکوب اوله که چامش دیدکلری

غلطیدر وبری دخی مرأه در اودخی سلیطهٔ بدخو وبا عافرکه ولد کتوره اوله واوچنجی داردرهمجواری سیء الاخلاق وکندی ضیق ومسجده بعید اولان خانه در (ظلوم) ظالم شدید (ترجمه) فی الحقیقه اولدی والله تعدّی ناسه شوم هم اسساءته مصر اولان کشی اولور ظلوم

الی الدیان یوم الدین نمضی * وعند الله یجتمع الخصوم

(دیان) خیره وشره لایق اووره جزاء وفاق ایدیجی دیمکدر اسماء الهیه دن معدوددر که امام بخاری روایت ایدرحتی شیخ سهروردی چهل نام سریانیه دن بونده ایراد ایدوب * یادیان العباد کل یقوم خاضعا لرهبته ورغبته * دیو ترتیب وترجمه ایلمشلردر وشراح نیجه خواصنی تعداد ایدرلر (یوم الدین) یوم جزا معناسنه که سورهٔ فاتحه ده واقعدر (یمضی) مضارع غائبدر فاعلی بیت سابقده اولان ظلومه عائددر نمضی متکلم مع الغیر صیغه سیله دخی نسخه در (خصوم) خصمك جمعیدر (ترجمه) روز حشر اولدقده وارورلر حضور حضرته * جمع اولوب دیوان حقده طوره لرجمله خصوم

ستعلم فی الحساب اذا التقینا * غدا عند الملیك من الغشوم

(فی الحساب) فی یوم الحساب ویا فی غرض المحاسبه تقدیرنده در (التقینا) افتعالدن ماضی متکلم مع الغیر صیغه سیدر (ملیك) اسماء الهیه دندر (عند ملیك مقتدر) لفظ کریمدر (غشوم) فتحه له وزن ومعناده ظلومدر (ترجمه) بیله سین روز حساب اولدقده انده جمع اولوب * حق قتنده سنمی یمی ایلین ظلمه هجوم

ستنقطع اللذاذة عن اناس * من الدنیا وتنقطع الهموم

(ترجمه) جمله لذت کسلمك ناسدن اولدی قریب * هم جهانك قالمیه آلایشندن هیچ هموم

لامر ما تصرفت اللیالی * لامر ما تحرکت النجوم

(امر ما) یعنی امر عظیم (تصرفت) وزن ومعناده تحولت کبی ماضی مؤنث یعنی برحالدن برحاله تنقل ایلدی (تحرکت) حرکت وجنبش ایلدی دیمك (نجوم) حرکت قرینه سیله ساقی اولمیان نبات مراد اوله که (والنجم والشجر) بو معنایه وارد اولدی ویا اللیالی قرینه سیله سیارات اوله وبوقول علوی علوی وسخن مرضی مرتضوی ایله اشارت وتقریر وارادرکه نجوم وکواکبده ودیعة الله اولان تأثیرات کونیه واردر بوبحثه دائر کلام حرف الف اواثلنده اسبوع الایام

اواخرنده

اواخرنده مفصلدر ومعرفا النجم ثریانك علمیدرشاید كه اندن كنایت وجمعیتی برای قافیه اوله ویا مطلقا جنس كواكب اوله ووقت معناسنه اولان نجمك جمعی دخی اولمق محتملدر كه قرآن جلیل تنجیما تنزیل بیورلدی دیو آثارده كلمشدر وبو معنادن موقته منجم دیرلر (ترجمه) خالت عظمی ایچون ایدر تكرر كیجه لر * اعظم احوال ایچون سیران ایدر بافسك نجوم

سل الایام عن امم تقضت * ستخبرك المعالم والرسوم

فائده (ایام) یومك جمعیدر كه نهار معناسنه در نهاردن لیل افضلدر دیدیلر زیرا راحتلیدر كه جنتده ندر اما كوندز مشقتلیدر كه جهنمدندر وحوادث ایامه نسبت اولنور كه شدائد وبلایادر (وخیر من الف شهر) كیجه حقنده در كه اكا عدیل اولور نهار یوقدر وسورة اللیل واردر سورة نهار یوقدر واكثر آیاتده لیل نهاره تقدیم اولنلدی وذاتنده دخی كوندزك كیجه سی مقدمدر (ولا اللیل سابق النهار) كریمه سنده لا زائده در وكیجه لرده صلاة ایچون مكروه وقت یوقدر لكن كوندزده واردر وتهجد واستغفار اسحار نوافل نهاردن افضلدر كیجه یه مخصوصدر وتجلی اكبر ومعراج كیجه واقعدر كه معراج مؤمنین اولان نماز دخی انده فرض اولمشدر وظهورات خیریه دن كنایه ایدوب اللیالی حبالی دیرلر (ع) یا نیمشبی آید یا وقت سحر كاهی * اگرچه نهار ایچون دخی خواص واردر لكن موازنه ده بنه لیل راجحدر حتی افضل اوقاته تعلیق طلاق اولنسه لیلة قدرده واقع اولمق مفتی به در دید كاری فتاوای حدیثیه هیتمیه ده مفصلدر (امم) ضمله امتك جمعیدر طوائف مختلفه ماضیه (تقضت) تفعلدن ماضی مؤنثدر تمام اولدی ودوكندی دیمكدر (مضین) دخی نسخه در (معالم) نشانلر كه یول بیلمك ایچون صحرالرده دیكدكاری میللردر (رسوم) اسلافی تذكره سبب اولان آثار باقیه (ترجمه) روزكاره صور كروه سالفه احوالنی * سا كه اخبار ایده عبرت الله آثار رسوم

تروم الخلد فی دار المنایا * فكم قد رام مثلك ما تروم

بو بیتده رد العجز علی الصدر واردر (تروم) سن مرام عد ایدوب ومطلب اتخاذ ایدرسین (خلد) مصدردر خلود كبی (ترجمه) دار فانی ایچره خالد اولمق استرسین عجب * نیجه سی ایتدی سنك كبی بو خواهشده قدوم

تنام ولم تنم عنك المنایا * تنبه للمنیة یا نؤوم

(تنبه) تفعل بابندن امر حاضردر (منیه) منایانك مفردی موتدر (نؤوم) نومدن فعول صیغه سیله مبالغه ایله نائم دیمكدر (ترجمه) خواب غفلتده

یاترسنی مرلیٔ ایسه بیداردر * سنده بیدار اول نداولک کوربوموته ای نوم

لهوت عن الفناء وانت تفنی * فما شیٔ من الدنیا یدوم

(لهوت) ماضی مخاطبدر مشغول اولدک یعنی سنی تکاثر اشغال ایلدی دیمکدرکه (ألهاکم التکاثر) کریمه سنه ایمادر (ترجمه) موتدن غفلتده سین فانی اولورسین عاقبت * ماسوانک جمله سی فانی اولور حقدر سوزم

تموت غدا وانت قریر عین * من العضلات فی لجج تعوم

(قریر) مسرور معناسنه در عینه اضافتله استعماله سبب بودرکه کوز یاشی غمدن یاردافار و محزوندن حارجیقار فلان کس بتم قرة العیندر مسرور دیدمدر محلنده مستعملدر یعنی کوزم صوغقلغنه سببدر دیمکدر بکتاشیه زاویه لرینه قرتین دید کلری بووجهه نظرله در (عضلات) تقدیم مهمله ایله عضله نک جمعیدر شدائد روزکار مراددر حتی انشالرده حلال المشکلات الدینیه وکشاف المعضلات الیقینیه دینور (لجج) ضمله وجیمله لجه نک جمعیدر دریایه ونهره دخی دینور (تعوم) مضارع مخاطبدر عوم ایدرسین دیمکدر عوم سباحتدر ترکجه صوده یوزمک (ترجمه) یازین اولدکده قریر العین اولام ظن ایلدک طالدیغک بحر شقاوتدن ایرو موج غموم (نطق آخر)

محمد النبی اخی وصهری * وحمزة سید الشهداء عمی

بوبیتک الفاظی کرات ایله بسط اولنمشدر (ترجمه) اول حبیبک بن قرنداشی دخی داماديم * حمزه صاحبقرانك عمم شهید اتمامام

وجعفر الذی یضحی ویمسی * یطیر مع الملائکة ابن امی

اخی محلنده (ابن امی) دیمکده نکته بودرکه لاب برادری اولدیغی اگرچه معروفدر لکن لام دخی برادری اولمسنی اعلامدر وهم قافیه دخی میمدر (ترجمه) جعفر طیار ابن مادرمدر روز وشب * جنت مأواده اوچار بین الاملاک الکرام

وبنت محمد سکنی وعرسی * مشوب لحمها بدمی ولحمی

(سکن) قلب انکله ساکن اولدیغی شیدرکه دلارام دیرلر (عرس) کسر ایله در زوجه وصاحبة البیت (مشوب) مخلوط (ترجمه) دختر پیغمبر اولمشدر انیس وهمدمم * قول وفعلمده مطابق غمکسارم بیشکام

وسبطا احمد ولدای منها * فمن منکم له سهم کسهمی

(سبط) قزی اوغلیدر اصلی سبطاندر اضافتله نون ساقطدر (احمد) ابهم شرتفنه جروقتنو ین ضرورت وزن ایله لاحقدر والاغیر منصرفدر (ولدای

اصلی ولدان اولوب یاء متکلمه اضافتله کذلك نون اسقاط اولنمشدر (ترجمه)
هم ایکی سبط رسول الله بنم اوغللرم * کیمده وار سزدن بو رتبه حصهٔ نسبت تمام

سبقتکم والی الاسلام طرا * غلاما ما بلغت اوان حلم

(طرا) جمیعا (اوان) وزن ومعناده زمان (حلم) ضمله دردوش ایله بلوغه ایرمکدر لکن مطلقا بلوغده شایع اولدی (ترجمه) سابقم بن سزلره بالجمله دینده رقدیم * ایرمدن ایام حلمه ایلدم اقرار تام

واوجب لی ولایته علیکم * رسول الله یوم غدیر خم

(ولایت) نظارت ووصایتدر (غدیر خم) قریبا یازلدی (ترجمه) هم وصایتلهبنی قیلمشدی ناظر سزلره * تولیت ایله غدیر خمده اول فخر الانام

واوصانی النبی علی اختیار * لامته رضا منکم بحکمی

(ترجمه) اختیار ایدوب بنی قیلدی وصیت سزلره * حکممه راضی اولا سز هم اولوب امریمه رام

الا من شاء فلیؤمن بهذا * والا فلیمت کمدا بغم

(الا) حرف تنبیه واثنها (الا) ادات استثنادر میانلرنده جناس واردر (کمد) فتحتین ایله حزن مکتومدر (ترجمه) کیم دیلرسه آکه ایمان ایلیه بوامر ایله ایتمین اولسون بو حزن وحسرت ایله بردوام

انا البطل الذی لم تنکروه * لیوم کریهة ولیوم سلم

(بطل) حرکه لرله شجیع وبهادر (کریهه) جنك اسملرندندر (سلم) صلحدر (ترجمه) ایتمدیکز مرد میدان اولدیغم انکار سز * جنك وصلح ایچون بنی اقرار ایدرجمله انام (حکایت) قاضیء مرحوم دیرکه روایت ایدرلرکه حضرت مرتضایه معاویه مکتوب یازوب دیدیکه یا اباالحسن بنم دخی فضائل کثیرهم واردر بنم بابام زمان جاهلیتده قومنك کبارندن ایدی وپیغمبر علیه السلام دخی انك دامادی اولدی بندخی خدمت کتابتلرنده اولدم ومؤمنلرك دایسی یم دیدکده حضرت حیدر کرار دخی شعر مشروحی اکا جواب اولمق اوزره انشاد ایلدی واقعا عبد الله بن جحشك زوجه سی ام حبیبه که معاویه نك لاب همشیره سیدر هجرتك یدنجی سنه سی شوهریله حبشه یه هجرت ونجاشی حمایه سنده آسودهٔ راحت اولمشلر ایدی عبد الله اول محلده فوت اولدقده بعد العده مجلس نجاشی ده سلطان انبیا علیه التحایایه عقد غائبانه اولنوب مدینه یه ارسال ایلدیلر بو اعتبار ایله ام المؤمنین برادری اولمغله خال مؤمنان اولمش اولور زیرا

(النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم وازواجه امهاتهم) کریمه سی ناطق اولدیغی اوزره پیغمبر علیه السلامك حرم همایونلری مؤمنلرك انالری اولور ومعاویه کاتب نبوی اولدی لکن کاتب وحی اولمسنده اختلاف واردر (کتاب الوحی) بونلردر خلفاء راشدین ٤ و٥ زید بن ثابت و٦ ابی بن کعب و٧ عامر بن فهیره و٨ عبدالله ابن ارقم و٩ ثابت بن قیس بن شماس و١٠ خالد بن سعید بن عاص و١١ حنظله ابن ربیع و١٢ شرحبیل بن حسنه رضوان الله علیهم اجمعین (نطق دیگر)

فلو انی اطعت عصبت قومی * الی رکن الیمامة او شئام

(اطعت) ماضی مجهولك متکلمی بن مطاع قیلنسم دیمکدر (عصبت) موحده ایله درماضی متکلم کسره ضم وسوق ایلدم دیمك (یمامه) حجاز ایله یمن میاننده بر ناحیه در (شئام) سحاب وزننده یمان کبی شامی دیمکدر (ترجمه) مطاع اولنسم ایدردم قوممه بخش * یمامه سمتنی یا شامی انعام

ولکنی اذا ابرمت امرا * تخالفنی اقاویل الطغام

(اقاویل) اقوالك واو دخی قولك جمعیدر (طغام) فتحه ایله جنسدر واحدی طغامه در اراذل واسافل ناس (ترجمه) ولی برامری ابرام ایلسم بن * خلاف ایدوب لئام ایتمزلر اقدام (حکایت) ابن اعثم دیرکه چونکه صفین واقعه سنده صفین مقابل اولدیلر فرات صوینه وصولدن عسکر مرتضی کرم الله وجهه معاویه ولشکرینه مانع اولدیلر پس معاویه بر تدبیر چیقاروب انك اوزرینه یازدیکه ای اهل عراق معاویه سزك طرفه فرات صوینی آقیدوب سزی غرق ایلمك مراد ایدر حذر اوزره اولك والسلام وکیجه اول اوقی عسکر کرارك ایچنه آتدی عسکر حیدرانی بولوب مضمونی بیلوب میانلرنده نزاع واقع اولدی بر طریقله استکات قابل اولمیوب اول محلدن آخریره نقل ایلدیلر درحال معاویه لشکرینی قالدروب انلرك یرینه کادکارنده حضرت کرار محزون والمدار اولدی پس مالك بن اشتر واشعث بن قیس اتباعیله مطایا سوار غیرت اولوب لشکر معاویه یه حمله وهجوم ایله عظیم جدال ایدرك انلری اول محلدن ینه اولکی منزللرینه سوروب حضرت مرتضایی راضی قیلدیلر (نطق آخر)

لنا الرایة السوداء یخفق ظلها * اذا قیل قدمها حضین تقدما

بو شعر قبائل عربك صفین وقعه سنده ایلدکاری خدمت بیاننده در (یخفق) خفقان ماده سندن باب اولدن مضارعدر مضطرب اولور وحرکت ایدر (حضین) بو وقعه ده علمدار اولان ابن منذرك اسمیدر تصغیر ایله در کنیه سی

ابو ساسان در بنی ربیعه دندر (ترجمه) سایهٔ سودای رایه جنبش اقدام ایدر
امر تقدیمیله کر اشعار اولنسه اهتمام

فیوردها فی الصف حتی یزیرها * حیاض المنایا تقطر الموت والدما
(حتی یردها) ویدیرها (وسهام المنایا) دخی نسخه‌لردر (یزیر) ازاره‌دن
مضارعدر زیارته کتورردیمکدر (تقطر) افعالدن مضارع مؤنثدر قطره‌لر پیدا
ایدردیمکدر دمك الّتی علامت نصبی اشباعدن پیدا اولور (ترجمه)
صفه ایصال ایلیوب تاکه زیارت ایتدرر * مرك حوضن کیم دوکیلور آکه
موت ودم تمام

تراه اذا ما کان یوم حفیظة * ابی فیه الاغیرة وتکرما
(یوم حفیظه) زمان معرکه‌در (یوم کریهه) (وغیرت) بدلی عزت دخی نسخه‌در
(ترجمه) کوره‌سین روز وغادہ‌سن حصینی کا یلمز * اجتناب الا که غیرتله
تکرمدر مرام

واجمل صبرا حین یدعی الی الوغا * اذا کان اصوات الرجال تغمغما
(اجمل) ماضیدر فعل جمیل اظهار ایلدی دیمکدرکه اثرده (اجملوا فی الطلب) وارد
اولدی یعنی طلبده لطف ایله معامله ایدك بونده دخی صبرك افضل والیق اولدیغی
محلده انی اجرا ایلدی دیمکدر (تغمغم) تزلزل وزننده ماضیدر غمغمه ایلدی
دیمکدر غمغمه بهادران غزاتدن حالت مقاتله‌ده پیدا اولان آواز درشدّت طبیعت
وحدّت شجاعته دلالت ایدر وتیغ غمغم معروفدر (ترجمه) صبر ایدر اظهار
اکر دعوت اولنسه جنك ایچون * حدّت اظهار ایتدیکی دمده کلامنده انام

وقد صبرت عك ولخم وحمیر * لمذحج حتی اورثوها تندما
بو بیتده اسلافك احوالی یاد اولندی که (عك) فتح مهمله وشدّ ایله معدّ بن عدنانك
برادریدرکه یمنده نسلی حالا باقیدر (لخم) معجمه ایله قبائل یمندندر جاهلیتده
انلردن ملوك عرب کلمشدر آل عمرو بن عدی بن مضردر ابن هشام فاضل دخی
اکا منسوبدر (حمیر) دخی معروف قبیله‌در مذحج کبی (مذحج) مسجد وزننده
ومعجمه نك تقدیمی وآخری جیمله‌در (اورثوها) ورثوها دخی نسخه‌در (تندم)
تفعل کبی مصدردر پشیمانلق اظهارا یلمکدر ندامت کبی (ترجمه)
عك ولخم وحمیر ایدوب صبری وارث قیلدیلر * مذحجی حتی اکا کلدی
ندامت بالتمام

ونادت جذام بالمذحج ویحکم * جزی الله شرا ایّنا کان اظلما

(جذام) ضمله عنده بر قبیله در (لمذحج) لام مفتوحه استغاثه ایچوندر * یالزید کبی منادایه داخل اولور (ویح) حیف وواه معناسنه کلمهٔ مرحمتدر ویل انك ضدیدرکه کلمهٔ عذابدر بعضیلری ایکیسی دخی رحمت وعذابده دخی مستعملاردر دیمشدر ابتدا اوزره مرفوع وفعل مضمرله منصوب دخی اولور تقدیری الزمکم الله ویحا دیمکدر لکن تعساله البته منصوبدر زیرا لامسز استعمالی یوقدرکه مضاف اولمز (ای) بوندنصکره دیکر جزی الله بیتنده بسط اولنور ان شاء الله تبارك وتعالی (جزی) ماضیدر شر قرینه سیله بددعا اولور (ترجمه) مذحجه ایدوب ندا دیدی جذام ایوامزه * حق جزا کزویره کیم در ظالم اولان ای لئام

اماتتقون الله فی حرماتنا * وماقرب الرحمن منا وعظما

(ماتتقون) افتعالدن مضارع جمع مذکر مخاطب ونفی حالدر پرهیزکار اولمزسکز دیمك (حرمات) ضمله لرله درسفردی حرمتدن مراد حرمدرکه اهل بیتدر جمله سی بری برینه اقربا اولدیغنه حرمت ورعایت قصد ایدر (ما) موصوفدر جمله سی حرماته عطف اولنور (ترجمه) خشیت ایتزمیسز ایا جقدن اهل بیت ایچون * قرب وتعظیم خدا اهلینه هیچ یوق اهتمام

جزی الله قوما قاتلوا فی لقائهم * لدی الموت قدما ما اعز واکرما

(جزا) بونده کاله مصروفدر (قدما) کسر ایله اسماء زماندن اسمدر قدمدن مأخوذدر فتح دالله پس قدیم الزماندن بری دیمکدر (مااعز) فعل تعجبدر (ترجمه) حق ویره اجرین قتال ایدنلره انلرایله * موتی مختار ایلیوب دائم کوررلر احترام

ربیعة اعنی انهم اهل نجدة * وبأس اذا لاقوا خمیسا عرمرما

(ربیعه) بیت سابقده اولان قومدن بدلدر ابن نزار بن معددر زیرا انلردن ماعدا ربایع چوقدر (نجدت) شجاعت (بأس) شدتدر (فائده) زبانزد فقها اولان بأس دخی بو معنایه درکه فلان فعلده بأس یوقدر یعنی آخرتده مؤاخذه شدتی یوقدر کنهکار اولمز اکرچه ثواب دخی یوقدر دیمکدرکه هدایه ده مصرحدر کافیده دیرکه بو لفظ صرف ایچون یعنی فعلندن ترکی اولی وآخری اندن ارجح واحری دردیمکدر وشیخ الاسلام هروی دیرکه لابأس لاجناح ایله یکساندر یعنی فاعلی آثم اولمز دیمکدرکه قول اول مألنده در (عرمرم) مهمله لرله سغرجل وزننده کثیر معناسنه در عسکر معناسنه اولان خمیسك صفتیدر (ترجمه) اول ربیعه قومیدر شدت شجاعت اهلیدر * انلره اولسه ملاقی جند بسیار عظام

اذقنا ابن هند طعننا وضرابنا * باسيافنا حتى تولى واحجما

(ابن هند) معاويه نك كنيه سيدر (طعن) اوق ايله ضربدر (ضراب) سائر آلات ايله ضربدر روا كثريا جماعدن كنايت اولور (احجم) تقديم مهمله ايله ماضيدر كف يد ايلدى ديمكدر (ترجمه) ابن هنده لذت تيرايله تيغى بز ويروب * ايليوب تأثير يوز دوندردى بوزلدى نظام

وولى ينادى زبرقان بن ظالم * وذا كلع يدعو كريبا وانعما

(زبرقان) تقديم معجمهٔ مكسوره بعده موحده ايله اسمدر (ذوكلع) فتحه لرله حميريدر الفله دخى كلاع لغتدر بولقبله يمنده امام ايكيدر صغيرى كبيرينك نسلندندر صغيرى ابو شراحيل اسلامه كلدكده دعواى نبوت اوزره اولان اسود عنسينك قتلنده پيغمبر عليه السلام ايله مكاتبه ايدوب جرير بجلى صوب صواب پيغمبر صاحب كتابدن ارسال اولنوب خبر قتلى انتقال حضرتدنصكره صديق اكبر خلافتنده رسيده اولمشدر اسمى ايفع بن ناكوردر كعب الاحبارك عمى زاده سى اولمق اوزره اصابه صاحبى تحقيق ايدر (كريب) تصغير ايله در ابن صباح ابن ذى يزن حميريدر دست حيدريده كشته ودريده اولدى (ترجمه) دوندى دعوت ايدوب ابن زبرقانى اول زمان * ذوكلع ايله كريبه ايلدى انعام عام

وعمرا ونعمانا وبسرا ومالكا * وحوشب والداعى معاوى واظلما

(عمرو) ده حالت نصبده واو رسمى ساقط اولوب علامت تنوين اولان الف غير منصرف اولان عمردن كل ايديكنه اشارت اولمغله برامره ايكى علامت اجتماعى ثقيل اولور (نعمان) ضمله ابن بشير قيسيدر (بسر) ضمله ابن ارطاة فهريدر (مالك) قضاعيدر (حوشب) فتح مهمله ايله غير منصرفدر ذوالظلم ديمكله معروفدر (معاوى) معاويه نك مرخميدر وزن ايچون قصر اولندى داعينك خبريدر (ترجمه) عمرو ونعمان بسر ومالك ايله حوشب جمله سين * دعوت ايتدى ابن هند ايردكده شب برله ظلام

وكرز بن نبهان وابنى محرق * وحرثا وقينيا عبيدا واسلما

(كرز) ضمله وتأخير زاى ايله دروبدرى (نبهان) تقديم نونله وموحده ايله در (ابنى) اصلنده ابنين تثنيه در واضافتله نون ساقط اولور وهمزه سى وصليه در براى وزن قطع اولنور (محرق) تفعيلدندر (حرث) ابن وداع حميريدر (قينى) مطاع بن مطلبك نسبتيدر (عبيد) عبيدالله در (اسلم) ابو الاعور شاميدر اسمى عمرو بن سفياندر كه معاويه نك سرعسكريدر جمله سى بيت سابقه معطوفدر (ترجمه)

کرزی هم ایکی محرق زاده ایله جرنی هم * ایتدی قیبی وعبید واسلمی اکرامه رام

(نطق آخر) ولما رأیت الخیل تقرع بالقنا * فوارسها حمر العیون دوامی

(قنا) جمعدر مفردی قناة جزراقدر (حمر) ضمله جمعدر احمر مفردیدر قرمزی دیمکدر (دوامی) نواصر وزننده اسم فاعلك جمعیدر مفردی دامیه خون الود معناسنه در (ترجمه) کوردم اسبان زخم نیزه برله کلکون اولدیلر * هر سوارك طاس برخون اولدی چشمانی مدام

واقبل زهج فی السماء کأنه * غمامة دجن اوعراض قتام

(رهج) جنك اولورکن قالقان توزکه ابن نحوی منفرجه سنده بیورر * فاذا کنت المقدام فلا * تجزع فی الحرب من الرهج (دجن) ضمله درهو ابولتلمق (قتام) فتحله سیاه توزدر (ترجمه) هم غبار پای جندی آسمانه رفع اولوب * کویا ابر سیه عارض یاخود طولدی قتام

ونادی ابن هند ذا الکلاع ویحصبا * وکندة فی لخم وحی جذام

(کلاع) اصلی اوزره دراللی تخفیفله کلع قریبا یازلمشدرکه مالك بن اشتر بزنده ایرادایدر * ابلغ عنی ذوسبا وذوالکاع * فحوشب الملعون اراد الطمع * وذوالکلاع قومه اهل البدع * قوماجفاة لاحیاولاورع (یحصب) وسطی مثلثدر یمنده برمحله در (کنده) کسرایله یمنده برقبیله در (ترجمه) دعوت ایتدی ابن هند اول ذوالکلاع ویحصبی * کنده ولخم وجذامك هر برین قیلدی بنام

تیممت همدان الذین هموهمی * اذاناب امرجنتی وسهامی

(تیممت) تفعلدن متکلمدر عزیمت وقصد وهمت ایلدم (هم) بونده فکر معناسنه درکه لازمیدر (ناب) نائبه ماده سندن ماضیدر عارض اولدی دیمك (جنه) ضمله قالقان سپرکبی (ترجمه) بندخی همدان اهل همتی قصد ایلدم هم شدائدده سپردرهم غرضلرده سهام

ونادیت فیهم دعوة فاجابنی * فوارس من همدان غیر لئام

(ترجمه) دعوت ایتدم انلری یاکه اجابت ایتدیلر * هب سوزان وبهادرلر شجاعت ارتسام

فوارس من همدان لیسوا بعزل * غداة الوغا من یشکر وشبام

(عزل) تقدیم مهمله ایله جمعدر مفردی عازل اعزل کبی سلاحسز کمسنه در (یشکر) مضارع وزننده غیرمنصرفدر انصرافی برای وزندر (شبام) کسر معجمه ایله ونون جده ایله در (ترجمه) اول سواران دلیران مرتب بر سلاح * کادیلر

صبح غزا همدان ایله بشکر شبام

ومن ارحب الشم المطاعين بالقنا * ورهم واحياء السبيع ويام

(ارحب) رحب ماده سندن مهمله ایله اسم تفضیل صیغه سیله در (مطاعین) مطعانك جمعیدر یعنی غزادن وجودلرنده اثر وارد یمکدر (طواعن) دخی نسخه‌در (رهم) ضمله (سبیع) فتحله جمله سی یمن قبیله لریدر (یام) تحتیه ایله همداندن بر بطندر (ترجمه) غازیان نیزه داران کادی ارحب رهمله * هم قبائلدن سبیع ایله کاور شجعان یام

ومن كل حي قد اتتني فوارس * ذوو نجدات في اللقاء كرام

(ترجمه) هر جماعت فارسانی بانمه جمع اولدیلر * کارزار ایچره شجاعت صاحبی جمله کرام

بكل رديني وعضب تخاله * اذا اختلف الاقوام شعل ضرام

(بكل) تنوینی مضاف الیه دن عوضدر بکل واحد تقدیرنده در باء دخی مع معناسنه در (ردینی) مهمله لرله ردینه یه منسوب ورد ینه تصغیر ایله سمهر نام کمسنه نك زوجه سی اولوب ایکیسی معا مزراق صنعتیله معروفلردر که خط نام محلده ساکنلر ایدی دیوزعم ایدرلر (عضب) تقدیم مهمله ایله وزن ومعناده سیفدر (تخال) خیالدن مضارع مخاطبدر سن ظن ایدرسین دیمکدر مفعول اولی ضمیر متصل وثانی شعلدر که تأخیر مهمله ایله شعله دن مقصوردر (ضرام) یاللك که لهب ناردر (ترجمه) هر بریسی نیزه وتیغ ایله صانرسین غزاة * قاربشورسه بر برینه شعلهٔ نار ضرام

يقودهم حامي الحقيقة منهم * سعيد بن قيس والكريم يحامي

(سعيد) قبیلهٔ همدانك سرداریدر (یحامی) حمایه دن مفاعله نك مضارعیدر نکهبان اولوردیمکدر (ترجمه) حامئ امر حقیقی قائد اولوب انلره * اول سعید وهم کریم کابران نیکنام

فخاضوا لظاها واصطلوا بشرارها * وكانوا لدى الهيجا كشرب مدام

(خاضوا) ماضیدر کیردیلر وطالدیلر دیمك (لظا) آتش وجهنمك ایکنجی طبقه سنك اسمیدرکه حرف نون اواخرنده کاور (اصطلوا) ماضیدر اصلی صلی در افتعاله نقلله اصتلیوا ایکن تاء باب طایه انقلاب لازم کلدی یاسنی دخی اسقاط ایلدیلر ایصندیلر وقزدیلر دیمکدر (شرار) فتحله قغلجم که آتشدن طاغیلور شررد نجی لغتدر (شرب) فتحله شارب نك جمعیدر رانك سکونی وزن ایچوندر (مدام) سوجی که خمر در باده

فارسیسیدر سیکی کبی (ترجمه) آتش حربه کیرنجه اولدیلر کرما کرم * بزم ورزم ایچره ایدرلرکو بیا شرب مدام

جزى الله همدان الجنان فانهم * سمام العدى فى كل يوم خصام

(سمام) کسر ایله سمك جمعیدر زهر معناسنه (عدا) جمع بى نظیردر مفردى عدو دشمندر (خصام) وزن ومعناده جدالدر مفاعله دن مصدردر قتال کبی (ترجمه) اجرایده مولی بهشتی انلره کیم هر برى * دشمنه برزهر قاتل اولدیلر روز اخصام

لهمدان اخلاق ودين يزينهم * ولين اذا لاقوا وحسن كلام

بو بیت (وعباد الرحمن الذين يمشون على الارض هونا واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما) کریمه سنی اشعار ایدر (ترجمه) خوب خو ودین دلجوزینت همدان اولوب * نرم ادا وخوشلقا ایله ایدرلر خوش کلام

متى تأتهم فى دارهم لضيافة * تبت عندهم فى غبطة وطعام

(تبت) فتح فوقیهٔ اولى وسکون ثانیه ومیانلرنده موحدهٔ مکسوره ایله بیتوتت ماده سندن مضارع مخاطب تبیت ایکن جزائیتله سکونی یانك سبب سقوطى اولمشدر مقلوب مستوىدر (غبطه) بر نعمتك نظیرینى رب کریمدن طلبدر حسد اندن عینینى زوالیله طلبدر پس فرقلرى ظاهردر فارسیده رشك دیرلر (ترجمه) انلرك اولسك سراینده ندیم مهمان شب * دمبکذار رشك اولورسین ایده لربذل طعام

الا ان همدان الكرام اعزة * كما عز ركن البيت عند مقام

(کرام) کریمك جمعیدر همدانك صفتیدر افراد رجال اعتباریله (اعزه) اذله وزننده اصلى اعززه عزیزك جمع قلتیدر انسان نا سده اسلاف اولیایه اعزهٔ کرام دیرلر لکن اکرام دیمك تصحیح اولنسه دخى خطادر (عز) ماضیدر (رکن البیت) بیت شریفده کوشه وبرج وبوجاق معناسنه درکه درتدر برى حجر اسعد اولان رکن شرقیدرکه اندن استلام ایله طوافه ابتدا اولنور وایکنجى (الرکن یمان) حدیثیله ممدوح نبوى اولان رکن یمنیدر واوچنجى رکن شامى ورابع رکن عراقیدرکه غربیدر وطولا وعرضا بیت شریف یوزذراعدرکه قاش آرشونیله طقسان ومعمار ارشوننده ن عشرى نقصاندر وآخر بناسى سلطان مرادرابع سلطنتنده درکه بالکلیه اساسندن مجددا بنیاد اولندیغى تاریخ بودر * بنیت الکعبه اربعین والف (سنة ١٠٤٠) اعداد بناسى سابقا حرف الباء اواخرنده انها اولنمشدر

وقرأنده بودرت نامى يادا ولنمشدركعبه مسجد حرام بيت حرام بيت عتيق مجموع اسماسى يكرميدن زياده دروحرم شريفك اون طقوزقپوسى ويدى مناره سى واردر(مقام) مقام ابرهيمدر عليه السلام (ترجمه) قوم همداندر عزيزان وكريمان نيته كيم * ركن بيت حق عزيز اولدى عقيبنده مقام

اناس يحبون النبى ورهطه * سراع الى الهيجاء غير كهام

(اناس) حرف نون او آنلنده كاور(رهط)وزن ومعناده قومدرقوم نبى اهل بيتدركه آل عبادر(سراع) كسرايله سر يعك جمعيدر(هيجا) وغا ايله مرادفدركه جنكدر(كهام) فتح وكسرايله دخى بطيء معناسنه در (ترجمه) اول قوم پيغمبره وآلنه دوست اولديلر* كارزاره جان آترلرتيزرولردرمدام

اذا كنت بوابا على باب جنة * اقول لهمدان ادخلوا بسلام

جنتك سكز بابى معروفدركه هر برى برطبقه درهشت بهشت دينورمينو ومينا دخى فارسيدر حرف الالف اواخرنده مذكوردر تركجه اوچمقدر(سلام) تعبيرى نكته دن خالى دكلدر(ترجمه) جنت اعلايه كربواب اولورسم بن ديم * انلره كيم كيريكز جنانه باامن وسلام(منقبه) امام الكرام حجة الاسلام خواجه محمد غزالى عليه رضوان المتعالى احياء العلومده بيورركه امام حسن حضرتلرينك نكاح وطلاقى بسيارايدى بركون خاتمة الخلفا جناب حيدر كرم الله وجهه زمان خلافتنده اثناء خطبه ده بيورديكه اوغلم حسن بنه تزوج مراد ايدرسه اكابوامرده مساعحه اولنمسون همداندن بركمسنه قيام ايدوب ديديكه ياامير المؤمنين هرنقدر انلر رغبت ايدرلرسه بزلر دخى مساعده ايدرز كنديله حسن زندكانى ايدن زنى استخدام ايلسون خوش اولميانى ترك وتطليق ايلسون بركره انك فراشيله شرفياب اولمق دارينده سعادتدرديدكده حظ ايدوب مذكور ايكى بيت اخيرى انشاد بيورديلر* رضوان الله عليهم اجمعين(رجز)

ضربته بالسيف وسط الهامه * بشفرة صارمة هذامه

(هامه) باشك وسطى وحديثده دخى(لاهامة)وارداولديكه عربدن برطائفه تناسخى معتقدين اولوب ديرلركه انسان فوت اولدقده دم دماغ جمعمه ده مجتمع اولوب سرقبرنده برقوش صورتنده ظهورو بوزسنه ده بركره تجديد قالب ايدر ديو مفصلا امين محبى وغيريلربيان ايدرلرانى نفى وابطال ايچون اثر وارد اولمشدر (شفره) فتح وياضمله دريوزى يعنى بچاق لكن مراد همان سيف عربيضدركه بالسيفدن بدلدر(هذامه) صارمه ايله مرادفدرقطع ايديجى ديمكدر (ترجمه)

دشمنك فرق سرينه سيفى ضرب ايتدم تمام * يعنى كيم اول ذوالفقار تيز بسيار انتقام

فبتكت من جسمه عظامه * وبينت من انفه ارغامه

(بتكت) تبتيكدن ماضى مؤنثدر وفاعلى شفره يه راجعدر (ارغام) رغم ايلمك كه بورننى طپراغه سورتمك عربده رغما الانفه ديرلر تزذيلده مضروبدر تركيده اكا كورلك ايتدى ديرلر (ترجمه) كسر ايدوب جسمندن ايردى اوضرب ايله عظام * بورنى اوزره ييقلوب خاكه اوسردار لئام

انا على صاحب الصمصامه * وصاحب الحوض لدى القيامه

(صمصامه) اكريلمين قلج كه مراد ذوالفقاردر (حوض) لام عهد ايله حوض كوثردركه ساقيسى حضرت حيدردر سن بنم كوثر اوزره خليفه مو كيلمسين ديو اثرده كلمشدر * ولهذا ساقه باده خمخانه توحيدلك دخى سرحلقه ولايت ووصايتى انلردركه منلا جلال دوانى بيورر (رباعى) رو رخت طلب بساقى كوثر كش * وزكوثر كثرت مى وحدت دركش * لايظمأ اصلا ابدا شاربها * رمزيست ازان مى اربوانى بركش (ترجمه) بن على المرتضايم صاحب صمصام تام * حوض كوثر ساقيسييم تا اوله روز قيام

اخونبى الله ذى العلامه * قد قال اذ عممنى العمامه

(علامه) مهر نبوتدر كه دلائل جزولى ده دخى صاحب العلامه اسماء نبويه دن معدوددر (عممنى) تفعيلدن ماضيدر بنم باشمه دستار صاردى وباكه عمامه ويردى ديمكدر كه عمرو بن عبدالود غزاسنده كندى عمامه لرينى رسول عليه السلام جناب حيدره بخش والباس بيوردى لرايدى (ترجمه) هم قرانداشم ديمشدر باكه اول فخر الانام * كندى دستارين ايدوب الباس باكه اول همام

انت اخى ومعدن الكرامه * ومن له من بعدى الامامه

بو بيت مقول قولدر (امامت) مطلقا قول وفعلده مقتداى ناس اولمق مراددر واقعا بين الناس مستشار ومؤتمن اولوب قبل الخلافه دخى نفوذ كلام صاحبى مرجع وملاذ انام وابتدا امام الاوليا تعبيرى ايله بونلر بنام اولمشلر ايدى (ترجمه) سن قرنداشمسين اى كان كرامت انتظام * يعنى بندنصكره سندن غيرى كيم اولوز امام (نطق)

جزى الله خيرا عصبة اى عصبة * حسان وجوه صرعوا حول هاشم

(عصبه) اون عدددن قرقه وارنجه رجاله ديرلركه (ونحن عصبة) لفظ كريمدر (اى

فتح وشد ايله اسم معربدر واضافتله معرفه در وبونده نعتدر مذكردر آيه ده دوب تأنيثى دخى صحيحدر لكن تأنيث حقيقى اولمامغله التفات ورعايت اولنمدى استفهاميه وتعجبيه دخى حملى جائزدر لكن فاضل شام ابن هشام تعجبدن مغنيده استغناسى عجيبدر مكرم معناى نعتده اندراجنه ذاهب اوله (اى عصبة) يرنده اسميه دخى نسخه در (حسان) كسر ايله جمعدر مفردى حسن در صفتك موصوفه اضافت صورتيدر مثلث الاعرابدر خبراولوب هم مقدر ويا عصبهٔ اولايه ويا ثانيه يه صفت اولور (صرعوا) تفعيلدن ماضى مجهول وجمع مذكردر دوشورلديلر افكنده قيلنديلر ديمك (حول) اطراف وجوانب (هاشم) ابن عتبه دركه بوشعرى انك مرثيه سنده ديديلر پيشرو تيرانداز ان وپير هنرور كمانكشان اولان سعد بن ابى وقاصك برادرزاده سيدر ذوالنورين رضى الله عنه شهيد اولديغى خبر كوفه ده ايكن مسموعى اولدقده امير بلده اولان ابو موساى اشعرى جنابلرينه ديديكه حضرت مرتضادن اعلم امت قالمدى خلافت انك حق صريحى اولديغى ظاهردر اكا بيعت ايده لم اشعرى بيورديكه هنوز بردن بيعت طالبى يوق عجله يى موجب يوقدر ديدكده هاشم مزبور صاغ الني دست يسار اوزره وضع ايدوب غائبانه كندى كندينه بيعت حيدريه يى اجرا وعقد وبو شعرى انشاد ايلدى *
ابايع غير مكترث عليا * ولا اخشى اميرا اشعريا * ابايعه واعلم ان سارضى * بذاك الله حقا والنبيا (ترجمه) جزاى خير ايده حق خوشلقايان اول شهيدانه * بو يولده انلرك رهبرلرى اولمش ايدى هاشم

شقيق وعبد الله منهم ومعبد * ونبهان وابنا هاشم ذى المكارم

(شقيق) ابن ثور عبديدر (عبد الله) خزاعيدر بديل بن ورقانك اوغليدر (نبهان) نون بعده موحده ايله در (ابنا هاشم) هاشمك ايكى اوغلى ديمكدر برى جدى ايله نامداش كه اسمى عتبه در (ترجمه) شقيق ومعبد عبد الله ونبهان ابن هاشملر * شهيدانك خيارى دين حقه جانله خادم

وعروة لا ينأى فقد كان فارسا * اذا الحرب هاجت بالقنا والصوارم

(عروه) ضمله (لا ينأى) نأى ماده سندن نفى استقبال جملهٔ دعائيه در يعنى قرب حقدن دور اولمسون (هاجت) هيجاندن ماضى مؤنثدر اضطراب وحركت ايلدى ديمكدر جنك كوننه يوم الهياج وحربه هيجا ديدكلرى بو ماده دندر (صوارم) صارمه نك جمعى (ترجمه) بريده عروهٔ فارس بعيد اولمايه مولادن كه اولدى آتش افشان نيزه وتيغ ايله اول دائم

اذا اختلف الابطال واشتبك القنا * وكان حديث القوم ضرب الجماجم

(اختلف) (واشتبك) دخی افتعالدن ماضیلردر قارشدی وشبیکه کبی اولدی دیمك (ابطال) دلاورلردر مفردی بطلدر شجیع معناسنه (جماجم) جمعدر مفردی جمجمه کاسهٔ سر ضمله اسمدر وفتحله مصدردر آشکاره وظاهر سویلمك وسرا سویلمك اضداددندر حدیثه نسبتله استخدام بولنور بو بیت اخیر مصرع سادسدن بدلدر (موضحه ابن اعثم) کتاب الفتوحده دیرکه صفین ده صفین التقا ایلدیکی ایامك برنده علم علوی سردار عسکر اولان جناب امیر حیدر طرفندن هاشم مذکوره تسلیم اولنمشیدی نیجه غزادنصکره شهادت میسر اولدقده علم شقیقه مسلم اولدی اودخی شهید اولوب پس هاشم مزبورك اوغلی عتبه یه توجه ایلدی اودخی قضایه رضاداده اولدقده ابو الطفیل عامر بن واثلهٔ کنانی یه ویرلدی هزار صدمهٔ جریحه دن ضعف طاری اولدی یرینه عبدالله بن بدیل مزبور علمی برداشته ایلدی اودخی شرفیاب شهادت اولدقده عمرو بن الحمق خزاعی آوردهٔ آغوش ایلدکده جناب مرتضی بودرت بیتی انشاد ایلدی (ترجمه) دلاورلر قاریشوب نیزه‌لرهم اشتباه لشدقده * اوله ضرب جماجم انلره صحبت کبی لازم (رجز)

ماعلتی وانا جلد حازم * وفی یمینی ذو غرار صارم

بوشعر دخی صفینه دائردر (علت) بر حادثه درکه صاحبنی اشغال ایده (جلد) جمله درخشن وزننده متانت وجلادت اهلی چابك دیمکدر اندن بدل (حارب) دخی نسخه در حربدن اولور (ذوغرار) معجمه نك تقدیمی وکسریله حدوکنار صاحبی دیمکدر موصوفی صارم وزن ایچون تأخیر اولنمشدر (ترجمه) شغلم ندر که کیرو قالم بن هم شجیع حازم * دست یمینده بنم وارسیف صاحب صارم

عن یمینی مذحج القماقم * وعن یساری وائل الخضارم

(قماقم) مساجد وزننده جمعدر مفردی قمقام در ایکیسی دخی سابقدر سید کبیر وشمشیر معناسنه دخی کاور بو محلده بهر معنی ملایمدر (وائل) قبیله درکه ابن قاسطدر (خضارم) قماقم وزننده جمعدر مفردی خضرم کسر ایله کثیر وواسع معناسنه لکن صفت اولمدیغی موصوفه لفظا عدم مطابقتندن منفهمدر یاخود خضرمه نك جمعیدر که اهل خضرمه مراد اولوب یمامه ده برقریه در خلافا لقاضی میر الشارح (ترجمه) دست یمینده بنم مذحج کروهی قائم * صول جانبمده

وائل وجمله خضارم قادم

القلب حولى مضر الجماجم * واقبلت همدان والا كارم

عسكر محاربه بش قسم اولديغى حرف رآء اواسطنده (والعاران تلك فى الانام مقدما) بيتى شرحنده يازلمشيدى (جماجم) قريبا مذكور در كاسهٔ سر معناسى مناسبتيله رئيس قبائل اولان قبيلهٔ مضر اهاليسى كويا جمله عربك جسده نسبتله باشى اولوب قلب لشكرده بنم اطرافم سردار قبائل اولان مضر ايله احاطه اولنمشدر ديمك اوله صفتدر (اكارم) اكرمك جمعيدر (ترجمه) جايم اولان قلبك حواليسى مضرله سالم * اقبال ايدوب همدان همه بن اول كباره حاكم

والازد من بعد لنا دعائم * والحق فى الناس قديم دائم

(ازد) قبيله در اصلى اسد اولديغى سابقا يازلمشدر (من بعد) سابقه اشارتدر كه تقسيم خماسى اوزره اولان عسكره خميس ديرلر (دعائم) دعامه نك جمعيدر كه عماد البيت معناسنه ويا عمود الكرم يعنى باغ ديركى وسيد معناسنه كه اولو كشى ديمكدر (ترجمه) ازد اولدى دمدار كروه قوت بزه بن ناظمم * هب ناس حادثدر قديم حقدر كه ديدى دائم (بيت)

صحت على الشبام فلم تجبنى * يعز علىّ ما لقيت شبام

(صحت) كسر ايله صيحه دن ماضى متكلمدر چاغردم ديمكدر (شبام) كسر معجمه وموحده ايله در امام سيوطى يمن قبائلندندر ديدى مايعوّل عليه صاحبى ديركه شبام حضرموت ايكى شهرندن بريدر) وبرى دخى تريم در وشبام حراز دخى جنوب صنعاده در وشبام شخيم شمال سمتنده در وشبام كوكبان دخى انده برجبلدر تفصيلى مجلة النصابه ده يازلمشدر (يعز) ايكنجى بابدن مضارعدر ثقيل وشديد اولور ديمكدر (ترجمه) دعوت ايتدم كلمدى اما اهالىٔ شبام * كلدى بو وضعى كران باكه بلا موجب تمام (نطق)

وابعد من حلم واقرب من خنا * واخمد نيرانا واخمل انجما

(حلم) كسر ايله وقار وسكون كه يواشلقدر وعقوبتده ترك عجله در (خنا) فتح معجمه ونونله فحش كه حلمك ضدى مراددر (اخمد) اعجام خا ايله در آتش يانوب يالكى زائل اولمق معناسنه اولان خموددن افعل صيغه سيدر كه ساكن وشدتى دفع اولمش ديمك (نيران) نارك جمعيدر الف اصلنده واودر جمعنده ماقبلى ايچون يايه منقلبدر اولاد عربده آتشى دوام ايقاد وكثرت رماد ايله دخى بربرلرينى مدح ايدوب مضياف ومهماندار وكلابى جبان در كثرت تردد مسافران ايله وحشتلرى كيدوب

مونسان اولمشلردر بو وصف وثنا ايدرلر (اخمل) معجمه ايله اخمدوزننده منزوى كمنام كه كيزلى ديرلر (النجم) كواكب كه نجمك جمعيدر لكن بونده اغاج اولميان نباتات كه يره يابيلور يانته وارمدقجه بولنمز بيلنمز كه آيتده (النجم والشجر) وارد اولدى ساقى واصلى اولميان اوتلر در اصلزاده اولميانلرده مستعاردر حتى بركسنه دن استتار ايدن كشى يره ياتر پس بوشعر بعض قبيله لرك رذالت ودنائتنى ايراد ايچون انشاد اولنمشدر (ترجمه) دورتردر حلمدن نزديكتردر فحشه اول* اوجاغى سونمش مدار وحشت اولمشدر تمام

موالى اياد شر من وطئ الحصا* موالى قيس لا أنوف ولا نفا

(موالى) مولانك جمعيدر مالك ومملوك معناسنه دخى كاور اضداددندر (حق مولى الموالى) اضافتله (معتق العتقاء) معناسنه حق تعالى يه اطلاق اولنور مستقلا مولى دخى دينور ولى معناسنه وبرامرة جمله دن اولى معناسنه وعمزاده وصهر وجار وحليف كه سكز وجه ايله استعمالى ابن عزيزك تصريحكردهٔ غرائبيدر وبونده مماليك ديمكدر كه وهم موالى تقديرنده در (اياد) اصلنده ايادى در ايد يدنك جمعيدر واو دخى نعمت معناسنه اولان يدك جمعيدر كه نعم وكرمك آلت تقسيمى ال اولمغله بو معناده دخى تعميم اولندى موالى ايادى ايله مرادلرى ليلهٔ عشايه وعشاء ايله يه محتاج اولمريله هر كيمده لطف احساس ايلسه لر خير وشر ونفع وضرر ملاحظه سى ايتميوب قول اولور ديمك اوله لكن فقيرديرمكه ايادن مراد ابن نزار بن معد اولمق دخى بعيد اولمازكه انلر سكان حرم ايكن اولاد اسمعيل تكاثر ايدوب رياست حرمله مضر تفرد ايلدكده انلر ترك ديار وهجرت عراق اختيار ايلدينلر كه مضرك منغلبر ينك مملوكى ديمكله دخى رذالتلرى قات قات ثابت اولور (وطئ) باصدى ديمكدر احيانا جماعدن كنايت دخى اولور (حصا) جنسدر واحدى حصاة اوفاق طاش سنكر يزه معناسنه در (قيس) بونده قيس عيلان مراددركه مضردن بربطندر بكر بن وائلدن ونخعدن دخى بطندر وصعيد مصرده برقريه در ومجنون عامر ينك دخى اسمى قيسدر كه عاشق ليلادر مزبور قريه دن ظهور ايدن معروف ميوه يى كندى اسمنه تلويحا ليلايه ارسال ايلديكى غرائبدندر پدرى اسمى اصح قول اوزره ملوحدر (ايل) ٧٠ تاريخنده رحلت ايلديكى دخى اتفاقياتدندر (الكلام يجر الكلام) (انوف) ضمله جمعدر مفردى انف برون بينى كبى مرسن دخى دينور رياستدن كنايه در (مفهوم بيت) بيت سابق ايله ذم اولنان كسنه لر قيسك وبلكه هرنانپاره صاحبنك عبيد مملوكلرى

اولدقلرندن قطع نظر جمله يره باصان ذى روحلك ارذلى كه جمله ناس انلرى تكدير ايدوب ارغام يعنى برونلرين يره سورتمكدن ناشى برونلرى يوق يعنى رياسندن مأيوس (وفم) يعنى فصاحت وبلاغته قادردكل ورذالتله بركيمسنه يه سوزدخى سويلمكه قادردكلركويا اغزلرى يوق ديمك اولور (ترجمه) اخش خلق ارذل ناس جمله دان شر ودنى * ذل ايله مغلوب قيس وعاروغيرتسزانام

فناسبة واقوما بوتر ولا دم * ولا نقضوا وترا ولا ادركوا دما

(وتر) كسر ايله فرد يعنى تك كه جفتك ضديدر وفتحله كينه در وبو لغت اهل عاليه در اهل حجاز لفظا ومعنى فرد يعنى فتحله درديد بلرو كسر ايله كينه دركه عكس محرر اوزره مقرردر * اما تميم بهرحال كسر ايله درديدى ووتر مفتوح قاتلدن اخذ انتقام وحق ناقص قيلمق كه (لم يتركم اعمالكم) بومعنايه در پس بيتده بومعنالرى اراده ايتمكندر (لانقضوا) معجمه ايله ماضى منفيدر شكسته ايلمديلر ديمكدر (وتر) ثانى ده اصلى فتحتين ايله وبراى وزن اسكان اولنمق ملاحظه سيله مرادغرواتده بولنمغله رميةمن غير رام ميدان تيراندازيده برزه كمان دخى قرمق انلرايجون واقع دكادر ديمك قصدى بعيد اولماز (ترجمه) اولمديلر بركروهك سابق هر امرده * كينه ودم خير وشرده كسرزه يا انتقام

ولاقام منهم قائم فى جماعة * ليحمل ضيما اوليدفع مغرما

(ضيم) فتحله ظلمدر (مغرم) مكتب وزننده وتقديم معجمه ايله دراداسى لازم اولان امركه حق داينه غريم ديرلر (ترجمه) قائم اولماز برجماعت ايچره انلردن برى كيم اوله ظلمك حمولى مغرمه ويره نظام (نطق دبكر)

لاتكن للعيش مجروح الفؤاد * انما الرزق على الله الكريم

بوفرد پندآميز ايله (ومامن دابة فى الارض الاعلى الله رزقها) كريمه سنه ودخى (ومن يتوكل على الله فهو حسبه) تتمه سنه اشارت اولنور (ترجمه) بو وحشتكاهى سن محزون اولوب عشرتسز اصانمه * اولوررورزى رسان هرنفس ايچون اول رازق عالم

كن غنى القلب واقنع بالقليل * مت ولاتطلب معيشا من لئيم

(معاشا) دخى نسخه در (معيش) معيشتك تاسى وزن ايچون ساقطدر (ترجمه) غناى قلبه ايرايله قناعت آزايله اى دل * لئيمه حرصله عرض ايتمه حالك اول ديرك هر دم (مهمه) بو ايكى بيت نيجه نسخه لرده يوقدر لكن زيور مجاميع عرفا برر باعى والاد روشيخ محمد نيازى مصرى قدس الله سره جنابلرى ديوانلرنده

جناب حیدر کرارك کفتاری اولمق اوزره تخمیس ایلدکاری بنج بیت مناجاة نیجه نسخده بولنمامغله اول شرحده ذکر اولنان بیت شریف مرتضانك ترتیبنه ادخالی چندان مناسب کورنمدی که بیت اولی بودر (مناجاة) یامن یحب انین العبد من ندم * یامن لدیه دوآء الداء والسقم * وبوندن ماعدا * وللقلب علی القلب دلیل حین یلقاه * مصرع اولی اولان ابیاتی دخی حجة الاسلام علیه رضوان العلام احیای علومنده جناب امیر المؤمنینه عزو بیوررلر * وکافیه شرحی اولنده شیخ عبد الرحمن الجامی قدس سره السامی ایراد ایلدیکی * جراحات السنان لها التیام ولا یلتام ما جرح اللسان * بیتنی کازرونی حضرت مرتضایه نسبت ایلیوب وعصام دخی جناب منلانك بعض شعرا تعبیر بنه طعن ایلدیکی ارباب طلبك معلوملریدر وبو دخی * حقیق بالتواضع من یموت * ویکفی المرء من دنیاه قوت * فللمرء یصبح ذا هموم * وحرص لیس یدرکه النعوت * فیا هذا استرحل عن قریب * الی قوم کلامهم السکوت * امام شعرانی او الخنده یازدیغی مرتضویه اولان اشعارك اولیدر انلری دخی شرح ایله تکثیر سواد اولنمدی * وامام ابو الحسن الفنجکری ایکیوز بیت جمع ایدوب اکا ضمیمهٔ کثیره ایله ترتیب اولنان حدیقهٔ انیقه صاحبی بعد الجمع سید هبة الله بن محمد الحسنی ترتیب ایلدیکی دیوان مکملی کوروب کتب تواریخ واطراف حدیث وتصوفدن دخی تتبع ایله نیجه آثار علاوه والحاق وجمله سنی بریره جمع ایدوب انوار الوصول اسمنده بر دیوان معتبر ومقبول ایلمشدر لکن تخمینا بیك ایکیوز بیتنه انجق واصل اولوب الحق بزم شرح فقیرانه سنه موفق اولدیغمز جمعیت مرتضویه کلیات اولدیغی بدیهیدر حق تعالی تحریر ومطالعه اربابنك اثر خلوصلرین ضایع ایلمیوب مثمر خیر وبرکات کونین وشرف سببیتی ایله مشرف اولان ذاتی معمور الدارین ایلیه امین بالنبی الامین وآله الامنین صلی الله علیه وعلی صحبه وسلم) بو محلده حرف المیم (المنة لله العلی العظیم) باهمت تشویق خلان تکمیل وتتمیم اولنوب (ان شاء الله الکریم) حرف نونده اولان کفتار درربارلری شرحنه ابتدأ ترقیم اولنور

(النون)

(مناجاة) الهی انت ذو فضل ومن * وانی ذو خطایا فاعف عنی

(فضل) هنر وزیاده لك ضدی نقصدر (من) انعام (خطایا) خطیئه نك جمعیدر اسمدر مصدری خطاء قصر ومد ایله یا کلق صوابك ضدیدر (ترجمه) یاالهی لطف ومنت صاحبیسین ای معین * هب بنم جرم وخطا الطف وعطا سکه

وظني فيك يا ربي جميل * فحقق يا الهي حسن ظني

بو بيتده دخي ردّ العجز واقعدر (ظن) يقينڭ ضديدر ايكي قسمدر حسن ظن وسوء ظندر مؤمنلره خطابا آيۀ كريمه ده حسن ظنه ترغيب وخلافندن ترهيب واردركه بيورر (يا ايها الذين آمنوا اجتنبوا كثيرا من الظن ان بعض الظن اثم) (حقق) تفعيلدن امردر تحقيق ايله ديمكدر (يعني) بني ظن جميلم حاوي اولديغي امور حسنه يه لايق وحقيق ايله وانلري حقمده خلق ايله كه قدسيۀ احاديثكدن (انا عند ظن عبدي بي) بزلر روايت وتعليم قيلندق (ترجمه) لطف واحسانڭ ايچون يا ربي قيلدم حسن ظن * حسن ظنم قيل خدا ايا علم ايله عين اليقين (مناجاة ديگر)

الهي لا تعذبني فاني * مقر بالذي قد كان مني

(ترجمه) الهي سن عذابه قيلمه شايان * مقرم اولديغنه بندن عصيان

ومالي حيلة الا رجائي * بعفولئان عفوت وحسن ظني

(حيله) چاره وعلاج (رجا) اميد (ترجمه) رجادن غيري بنده چاره يوقدر بني عفو كاه قيل ظنمده احسان

وكم من زلة لي في الخطايا * عضضت اناملي وقرعت سني

(عضضت) علمت بابندن نفس متكلمدر ايصردم ديمكدر (يوم يعض الظالم على يديه) كريمه سندن مأخوذدر رباب لغتنده ردّ بابندن مستعملدر (قرعت) وزن ومعناده قلعت يعني بن قوپاردم وچيقاردم (سن) ديشدر (فائده) شهادت سن نبوي حضرت اويسڭ مسموعي اولدقده قلع اسنان ايلديكني اصحاب حديث ردّ وانكار وافواهي كفتاردر ديرلر طرق صوفيه ده اويسي سلسله سي اولمديغي كبي يعني مستقل طريق سلاسلدكادر صوفيه دن هر كيمكه كبار كرامدن حيا وميتا برينڭ روحانيتيله مناسبت پيدا ايدوب تربيت ياب اولسه اكا اويسي ديرلر حضرت اويسڭ تربيه سي معنوي اولديغنه تشبيها تبركا اطلاق اولنور واسنان انسان حرف اللام آواخرنده تفصيل وبيان اولنمشدر (ترجمه) زال يك چوق خطا مه نادم اولدم * ايصردم پارمق ايتدم قلع اسنان

يظن الناس بي خيرا واني * لشر الناس ان لم تعف عني

(لشر) ان نڭ خبريدر لام مفتوحه دخولي قاعده در (ترجمه) عبادڭ باكه حسن ظن ايدرلر * بنم عفوا يتمزايسڭ شر انسان

وبين يدي محتبس طويل * كأني قد دعيت له كأني

(بين يدي) ايكي ال اراسي ديمكدر وقدام معناسنه كه اوكك ديرلر (محتبس) محل حبس كه قبر مراددر ايكنجي كأني دن صكره ينه قد دعيت مقدردر سبب حذفي كويا شدت ملالدن تكميل بقيه ده قدرت تكلم ناياب اولمسني اشعاردر وبو تقدير ابلغدر بيت تالي دخي خبر اولمق صحيحدر (ترجمه) اوكمده حبس دوراودوراردر * بن اولدم كوييا محبوس الآن

اجن بزهوة الدنيا جنونا * ويفني العمر منها بالتمني

(اجن) باب اولدن مضارع متكلم كه مجنون ومحزون ومستور العقل اولورم ظلمت روزي ستر ايله شب اولديغي كبي (زهوه) واو ايله منظر حسن معناسنه در آندن بدل زهره اخري راء مهمله ايله دخي نسخه دركه مآللري بردر يعني دنيانك نمايش زينتيله مجنون ومغبون اولدم ديمك (جنونا) مفعول مطلقدر (واقطع طول عمري بالتمني) دخي نسخه در (ترجمه) جهان حسنيله بن ديوانه اولدم دوكندي عمر امل ايله ايردي پايان

فلو اني صدقت الزهد فيها * قلبت لاهلها ظهر المجن

(صدقت) ماضي متكلم حققت معناسنه كه (رجال صدقوا ما عاهدوا الله) كريمه سي (حققوا العهد) ايله تفسير اولندي (قلبت) ماضي متكلم دوندردم وچويردم (لاهلها) ده لاجلها دخي نسخه در (ظهر) ارقه كه پشتدر بر نسنه نك عكسي وترسي (مجن) كسر ايله قالقان كه سپردر ترس وجنه دخي ديرلر (ذيل) شرف عباسي معاهد التنصيص نام شرح شواهد تلخيصده ديركه بو شعر ابو العتاهيه ديمكله معروف اسمعيل شاعردركه ايكيوز اون بر تاريخنده رحلت ايلدي واوچنجي بيتك ثانيسي (وانت علي ذو فضل ومن) اولمق اوزره روايت وبيت ثالثك مصرع ثانيسنه اول اولمق اوزره (اذا فكرت في ندمي عليها) مصرعن ايراد ايلمشدر (ترجمه) اكر تحقيق زهد ايتسم جهانده * ايدردم قلب انك اهلينه قالقان (نطق)

ومن كرمت طبائعه تحلى * بآداب مفضلة حسان

(بو شعر) قرة العين اعيان سبط پيغمبر آخر زمان امام حسين عليه الرضوان جنابلرينه نصيحت ضمننده انشاد اولنمشدر (كرمت) ضم را ايله ماضي مؤنثدر كريم وكبير وعالي وبيوك اولدي ديمكدر (طبائع) طبيعتك جمعيدر (تحلى) مهمله ايله زينتلندي وآراسته اولدي ديمك (ترجمه) هر كريم الطبعه آرايش

اولور * علم وفضل اداب وعرفان هر زمان

ومن قلت مطامعه تغطى * من الدنيا باثواب الامان

(مطامع) طمعلر (تغطى) تحلى وزننده در پوشيده اولدى وتستر ايلدى ديمك
(اثواب) ثوبك جمعيدر البسه معناسنه (امان) امين اولمق امن كبى مصدردر
(ترجمه) قانع اولان كس كه اوله بيطمع * اولدى حفظ حقده مستور الامان

ومايدرى الفتى ماذا يلاقى * اذا ما عاش من حدث الزمان

(فتى) حديث السن يعنى كنج يكيت جوان كه لفظ كريمده حرف الراده (ع)
حرض بنيك على الآداب فى الصغر * بيتى شرحنده مراتب سن تفصيل اولنمشدر
(حدث) حادثه درزمانه اضافتله شدائد دهر مراد اولنور (ترجمه)
سر نوشتنده نه وار بيلمز اوشاب * حادثات زند كانئ زمان

فان غدرت بك الايام فاصبر * وكن بالله محمود المعانى

(غدرت) انجام اول ايله ماضى مؤنث كه بيوفالق ايلدى ديمك (معانى) وزن
ومعناده مقاصد درمفردى معنى مقصد ديمكدر (ترجمه) صابر اول
غدر ايتسه كردون قيل مدام * حسبى الله هر زمان وردزبان

ولاتك ساكنا فى دار ذل * فان الذل يقرن بالهوان

(هوان) ذلت وخورلق كه نونى مسروق اولوب هوا قالورکه انك لازمه سيدر
(ترجمه) دارذلده اولمه اول عزت طلب * ذل هوان توأمدر ايتمه سن قران

وان اولاك ذوكرم جميلا * فكن بالشكر منطلق اللسان

(اولاك) قرب ودنو معناسنه اولان وليدندركه عطا معناسنه دخى كلور (ان)
ايله معنا اكرسا كه كلوب عطا ايدرسه ديمك مفهومنده (جميل) صفتدر موصوف
شئ محذوفدر يعنى اكر بركوزل شئ لطف وكرم ايدرسه ديمك اولور (شكر) نعمت
مقابلنده على وجه التعظيم مدح وثنادر نعمت مقارنى اولمزسه حمددر (ع)
شكر نعمت نعمتت افزون كند * قرآنده دخى اهل شكر زياده نعمتله مبشردر
(منطلق) آچق يعنى محبوس ولكين دكل منطبق كبى (ترجمه) بركرم
ايمى كلوب لطف ايلسه * شكر ايدوب اول دائما رطب اللسان (نطق ديكر)

الصبر مفتاح ما يرجى * وكل خير به يكون

(ما يرجى) رجا مادهسندن تفعيلدن مضارع مجهول كه رجا اولنان امر ديمك
(ترجمه) صبر مفتاح درمقصد كشا * خير انكله فتح اولور بيشك وچون

فاصبر وان طالت الليالى * فربما طاوع الحرون

(ایالی) دن مراد اللیالی حبالی که مفردی اللیلة حبلی در اکا ئیمادر ترکیده کیجه یوکلودر دوکون طوغمدن نلر طوغردیرلر (رب) تکثیر ایچون (طاوع) مفاعله دن ماضیدر مطیع اولوب موافقت ایلدی دیمکدر (حرون) مهمله لرله اول آتدرکه اشدر ملک مراد اولنسه کتمز بلا مانع طورور ابرام اولنسه شاخ قالقار (ترجمه) صبر ایله رام ایله روز وشب اکر * سرکش ایسه توسن دهر حرون

وربما نیل باصطبار * ماقیل هیهات لایکون

(نیل) نالەنک مجهولی ماضیدر قیل کبی وصلت بولندی دیمکدر (اصطبار) صبردن افتعال وزننده مصدردر همزه سی بونده وزن ایچون قطع اولنور (ماقیل) نیل فعلنک نائب فاعلیدر (هیهات) تبعید واستبعاد معناسنه بر کلمه درکه فتح اوزره مبنیدر بعیدر متعسر وبلکه محال متعذر اولان امرده زبانزددر (نکته) ظرفادیدیلرکه رب کریمه کوره امر بعید بوقدر حتی باقلسه هیهات لفظنده تهیئه حروفی مضمر ومخفیدر * سبحان من قال لاتیأسوا من روح الله وله الطاف خفیة بلا اشتباه لاهل الانتباه (ترجمه) صبر ایله نائل اولور اهل مرام * امر دور ادوره کیم حددن برون (نطق آخر)

لاتکره المکروه عند نزوله * ان الحوادث لم تزل متباینه

(لاتکره) دردنجی بابدن نهی حاضردر سن کریه وقبیح عد ایلمه دیمکدر اذا عمت طابت ضربونده رطوعا وکرها یعنی کرک طیب خاطرله وکر کسه اکراها دیمکدر اما ضمله کره مشقتدر (مکروه) امر شدید (نزول) وقوع معناسنه در بر امرک وقوعنده عالم بالادن ظهوریله شدت سائرجهاندن کلمکدن اشقدر بوجهتدن نزول تعبیر ایله قضاء آسمانی دیمک مراد ایدر (متباینه) تفاعلدن فاعل مؤنثدر (ترجمه) ایتمه استکراه مکروهی نزولنده انک * کیم حوادث اتصال ایتمز اولور فرجه عیان

کم نعمة لم تشتغل بشکرها * لله فی طی المکاره کائنه

(کم) تکثیر ایچون (لم تشتغل) مضارع مخاطب جحد مطلقدر بونده اشتغال شکر اداسنه انسکابدن کنایه در (لله) شکره (فی طی) مقدره تعلق ایدوب نعمته صفت اولور طی دفع و رفع معناسنه در (مکاره) مکروهک جمعی شدائد مراددر (کائنه) نامه دندر واقعه وحادثه معناسنه (ترجمه) نیجه نعمتکه سن انک شکرینه عاجز ایکن * حق بنه طی شدائد ایلر شادمان (نطق دیکر)

هون الامر تعش فی راحة * قل ماهونت الاسیهون

(هون) تفعیلدن امردر (تعش) امره جوابدر (یهون) امرك ماده سندن مضارعدر بومألده اثرده کلنشدرکه بنم امتمك امرنده بولنسان کمسنه اکرانلره مشقت کوستررسه یاربی سن کارنده اکامشقت ویرواکررفق ولطف ایله معامله ایدرسه سندخی اکارفق ایله دیو بیورمشلردر (ترجمه) قصد تسهیل امور ایت کیم اوله سین مستریح * ایلراحیانا رعایت نیت عبده معین

لیس امرالمرء سهلا کله * انماالامر سهول وحزون

(سهول) ضمله سهلك جمعیدر سهولت که معروفدر وضدی (حزون) خشونتدر (ترجمه) هرایشی آسان دکلدر کیشینك دورانده * که سهولت که مشقت کاه شادوکه حزین

تطلب الراحة فی دارالعنا * خاب من یطلب شیأ لایکون

(عنا) مهمله ایله رنج وزحمت (خاب) محروم ونومید اولدی یعنی مرادینه ایرمدی (ترجمه) دارمحنتده طلبکار صفا اولمه ابد * ایتمدی حق راحتی خلق استمه انی صقین (نطق اخر)

اذاهبت ریاحك فاغتنمها * فعقبی کل خافقة سکون

(خافقه) خفقاندن صیغهٔ فاعل مونثدر ریح مقدرك صفتیدر حین هبوبده صداو اضطرابی اولدیغیچون وخفقان برعلتدرکه ریح مراقدن تشعب ایدوب مضطرب ایدر مشرق ومغربه خافقین دیرلر لیل ونهارك تخالف واضطرابی اول محللردندر (ترجمه) اواسه دورانك مساعد بیل غنیمت ای دده * کیم اولور هرجنبشك انجامی البته سکون

ولاتغفل عن الاحسان فیها * فلاتدری السکون متی یکون

(ترجمه) ذکروفکری پیشه قیل ایله توجه ازدرون * وقت موت وصل حق غفلتده اولمز رونمون (نطق دیکر)

تنکرنی دهری ولم یدرانی * اعزوروعات الخطوب تهون

(تنکر) تفعلدن ماضیدر تبدل وتغیرایلدی دیمك (اعز) مضارع متکلم که غالب اولورم دیمکدر (روع) فتحله خوف (خطوب) جمعدر مفردی خطب امرعظیمدر روعات الخطوب ناسك امورعظام عد ایلدکلری احوالدر اول بکا آساندر وبن اکاغالبم دیمکدر (ترجمه) روزکارایتدی تبدل لیك اول بیلمزکه بن * غالبم هرامر دشواره اولورآسان روان

فظل یرینی الخطب کیف اعتداؤه * وبت اریه الصبر کیف یکون

(ظلم) كان معنماسنه (بربغی) اراده ندن مضارع دروارى دنحی متکلمیدر (اعتدا) افتعال وزننده مصدردر ظلم وتعدى (بت) كسر وشد ايله ماضى متكلم يا ندم يعنى شبكيذ اراولدم (ترجمه) كوستر وبرانده بيك جور ايله بز كار جسيم * عاقبت انديش صبر وانتظارم بن هر آن (نطق آخر)

الدهر ادبنى واليأس اغنانى * والقوت اقنعنى والصبر ربانى

بو بيتك فقرۀ اولى سى (من لم يؤدبه الابوان ادبه الملوان) حديث شريفنى ايما ايدركه والدين تربيه سنى كورمين كمسنه يى دهرتأديب وتربيه ايدر ديمكدر وفقرۀ ثانيه سى (اليأس احدى الراحتين) مألنجه خلقك بدنده اولان مالدن مأيوس اولمق كشى يى غنى ايدر يعنى غنينك راحتى ايله مأيوسك راحتى يكساندر بلكه غنيده تلف مال خوفيله انديشه در كاردر * پس انك راحتندن فقير مأيوسك راحتى مضاعفدر (قوت) ضم وسكون ايله ازرق كه زاد دير لر قوتك تقتير وتقدير يعنى كفاف مرتبه سى اولوب زياده اولمديغى بنى قناعتكار ايلدى ديمكدر حديث شريفده دعا بيورلمشدركه (اللهم اجعل رزق آل محمد فى الدنيا قوتا) يعنى آلم يعنى اهل بيتمك رزق دنياسنى قوت ايله كه سد رمق مرتبه سى در زغله كفا قلندر ديمك اولور (ربانى) ماضينك مذكريدر ربنى كبى كه صبربنى تربيه ايلدى يعنى حق تعالى بنى صبر ايله تربيه ايلدى ديمكدر حق تعالى قولنى غنا ايله وفقر ايله وصحت ايله ومرض ايله تربيه ايلديكى اثر شريف (ع) غنى النفس يكفى النفس حتى يكفيها * بيتى شرحنده حرف زاده بسط وافاده اولنمشدر (ترجمه) اديب ايتدى بنى دوران غنى ايتدى اياس جان * كفاف ايدوب قناعتكار من بنى صبردر الآن

واحكمتنى من الايام تجربة * حتى نهيت الذى قد كان ينهانى

(احكمت) ماضى مؤنثدر محكم قيلدى ومتانت ويردى ديمكدر (ترجمه) بنى آزمايش ايام ايدوبدر اعلم واحكم * بنى نهى ايدنى نهى ايلدم باحكمت يزدان

(نطق ديكر) لاتخضعن لمخلوق على طمع * فان ذلك وهن منك فى الدين

(لاتخضعن) نهى حاضر واخرنده نون تأكيد مشدده در تعريف خضوع بانحنو بروقوع بولمشدر زعالديكه ناسه خضوع ايلمك ركوع اولمز زيرا ركوعده عبادت ايچون انحناى تسويه وحد مشروع قدر سكونت اعضالازمدر اكر ركوعه قريب وا كامشابه اولور ديدورسه (مثلا) پادشاه حضورنده تعظيما قيام اولنور قيام صلاته مشابهة بولنمغله نهى اولنمز وابوين واستاد اوكنده رعايت ادب ايدوب تشهد قعودى كبى جلوس ايدن كمسنه نك تعظيمله

قعودی قعدهٔ تحیاته مثیل ایکن منهی اولدیغی شاهددرکه انحناده دخی ایلدکلری تشدیده متحمل محذوروممحظوردر بوقدر بوبحث شیخ الشیوخ فاضل صاحب رسوخ ابن النابلسی مولانا عبد الغنی الدمشقی الصالحی جنابنك عقود اسمنده رساله سنه اولان شرح فقیرانه ده بسط اولنمشدر (نادره) ظالمه سرفرو ایلمك منهیدر لکن اودخی شرنی دفع ویابرطریقله ظلمی رفع ملاحظه سیله اولدقده وسیلهٔ خیر اولمش اولور * اثرده کلمشدرکه (انصر اخاك ظالما او مظلوما) یعنی دوستکه نصرت ایله ظالم ایسه ده مظلوم ایسه ده دیمکدر ظالمه اعانت نصیحتدر فراغتنه سوقدر دیدیلر (وهن) ضعفدر (ترجمه) سرفرو ایتمه کباره جر نفع ایچون صقین * آب رویك دوکمه سست اولور اساس قصردین

واسترزق الله مما فی خزائنه * فانما الامر بین الکاف والنون

(استرزق) الف وزای کسریله استفعالدن امردر (کاف ونون) ادات خلق اولان کن کلمه سندن کنایه درکه امردر (نکته) اصطلاح امام کاشیده درکه کن ارادهٔ کلیه نك صورتیدرکه کلمهٔ حضرت تعبیر اولنور آیت کریمه ده (انما قولنا لشیء اذا اردناه ان نقول له کن فیکون) وسورهٔ یس آخرنده دخی واردر قائمقام حق اولان اهل الله دخی تصرفلرنده کن مقامنده (بسم الله لا قوة الا بالله) دیدکاری آکهان اسرار ابراره آشکاره در (ترجمه) رزقکی هردم غنی رزاقدن ایله طلب * کاف ونون مفتاح کنز رزق عالمدر همین

ان الذی انت ترجوه وتأمله * من البریه مسکین ابن مسکین

(مسکین) فقیردر لکن بعضیلری فرق ایدوب فقیر بلغه یه مالك یعنی کفاف معاش صاحبی اولان کشیدر (اما مسکین) برنسنه سی اولمیان کمسنه در * پس یونس لغوی قولنجه مسکین فقیردن احوج واشد الحالدر * امام نووی روضه سنده دیرکه فقیر مالی اولمیوب وحین احتیاجده مدار معاش اوله جق قدر کسبه دخی قادر اولمیه ومسکین مالی اولمیوب لکن وقت حاجتده کسبه قادر اوله اما کسبی ضرورتنه وفا ایلمیه پس فقیر مسکیندن اسوء الحال اولمش اولور وصحیح دخی بودر ابو اسحق مروزی عکس قضیه ایلدی حدیثده کلمشدرکه مسکین دکلدر اوکه بر وایکی لقمه یی رد ایده بلکه مسکین سؤال ایتمز احتیاجی دخی معلوم دکلدرکه بخش وعطا اولنه وفقر ایله مسکیننك فرقی حرف الهاء آخرنده دخی کلور مفعیل ومفعال صیغه سی تذکیر وتأنیثده فعیل کبی یکساندر (ترجمه) اول کشی کیم اندن ایلرسین امید انتفاع * اول حقیقتده فقیر

ابن فقیردر بیل یقین

ما احسن الدین والدنیا اذا اجتمعا * لا بارك الله فی الدنیا بلا دین

(ما احسن) فعل تعجبدرکه نه کوزلدر (دین) ایله دنیانك جمعی یعنی (نعم المال الصالح للرجل الصالح) مفهومنجه شرع شریفه رعایتله آخرته نافع اموره موفق اوله رق غنی مسلم شاکر اولمق فقیر شاکی اولمقدن خیرلیدر (لا بارك الله) مبارك قیلمدی ودنیانك بلا دین خیر و برکتی یوقدر واولمسون دیو دعاء علیهدر (ترجمه) دین ودنیا بربره جمع اولسه لر خوشدر ولی * دینسز دنیاده یوق خیر خداوند معین

لو کان باللب یزداد اللبیب غنی * لکان کل لبیب مثل قارون

(لب) عقل (لبیب) عاقل (قارون) حضرت کلیم علیه سلام الرحیم زماننده بوننده مالنك کثرتی سبب طرد واعنتی اولان کمسنه نك اسمیدرکه (فخسفنا به وبداره الارض) مدلولیله یره کچمشدر ذکینك حذاقتی رزقنه محسوبدر دیو واردات اولان حدیث شریفه نظرله دیدیلرکه احمق وسعت دنیا ایله ممنون اولدیغی حیله عقله جلب غنا ممکن اولمیوب محضا موهبهٔ الهیه اولدیغنی عاقل اذراك ایلسون ایچون ندر والا دنیانك عند الخالق قدری یوقدر اولسه کافره ویرمزدی ویرمسی مدار عقل دکادر دیو مقدما بعض محللرده دخی سبق ایلمشیدی (ترجمه) عقله ممکن اولیدی جلب دنیا وغنا * هر لبیب اولوردی البت مال قارونه قرین

لکنما الرزق بالمیزان من حکم * یعطی اللبیب و یعطی کل مأفون

(میزان) ترازودر تعریفی زیاده ونقصانی تمییز ایدن آلتدر انواعی واردر (میزان) آلتون وکش ایچون (وقبان) اثقال ایچوندرکه اون قبانی دینور معربدر فارسیسی کپاندر (اصطرلاب) افلاك واوقاته خاصدر مرکبدر اسطر یونانیده ترازودر لاب آفتابدر انی ارسطو جام کیخسرو یدن استخراج ایلمشدر واصطرلاب واسترلاب وسترلاب واسطرلاب وسطرلاب وصطلاب وسطلاب دخی لغتدر (ومسطر) مقادیر خطوط ایچون (وعروض) مقادیر شعر وحرکات اصوات ایچون اولوب (وزیج) میزان هندسه در وهندسه دخی اندازه دن مأخوذدر (وکرستون) ومعربی قرسطون ترازوی حکمتدر (واندازه) که معربی هنداز در ترازوی قماشدر وپرستك وشاقول وشاقل وذراع بنایاکه معمار آرشونیدر (وقانون) دخی سریانیدن معرب مسطردر کرك کتاب وکرك جدول ایچون اولسون دیو مصنفك تحقیق ایدر * وقسطاس وقسطان وقسطری دخی مزبور

معناسنه کلور (حکیم) حاکم مختار که بودیارده مولی دینور (مأفون) رأی وعقلی
اولمیان کشی نادان کبی که افن وزن ومعناده حمقدر (ترجمه) لیك رزقی
بخش ایدر میزان شرع ایله کریم * حکمت ایله عاقل ونادان اولور قسمت قرین

(نطق آخر) مالا یکون فلا یکون بحیلة * ابدا وما هو کائن سیکون
بو بیتك مفهومی بودرکه رزق وسائر امری اکرچه طلب ایله مأموردر (وابتغوا
من فضل الله) طلبده دخی امتثال امر الهی ایچون اجر مقرردر لکن ینه (ع)
ازل مقدر باری خدا کلورکورینور * ارادهٔ جزئیه یی اقرار وصرفله مشغول
اولوب ینه بخشایش خداوند حکیمه رضاداده اولمق لازمدر جبر متوسط اکرچه
مسلك بعض کبار کرامدر لکن مسلك جبریه ده اولان جبر محض دکلدرکه انك
نتیجه سی تعطیلدر دیدیلر * حتی اراده یه ینه اختیار تعبیری دخی نادبا مختاردر
جبر تعبیری اشاعت اهل عناد ایله شایع اولان امور مفترا تدندر جبر مخوف
مراد دکلدرکه حضرت مولوی دخی (ع) نیست جبر این معنی جباریست *
بیوررز برامحض جبر حکیم وعدل امثالی اسم شریفلرك تعطیلنی منتج اولور تعطیل
اسما ایسه خلاف مسلکدر بیهوده اسم حق تعالی ایچون یوقدر صراط مستقیم
بودرکه احکام شرعیه واوامر الهیه مرعیه اولمق وجهی اوزره (قل کل
من عند الله) مآلی ثابت اولوب مؤمن به اوله مطلوب اولان بو رفتاردر کرك
بو طوره جبر تسمیه اولنسون وکرکسه تسلیم ورضا تعبیر اولنسون بو بحث
مقدما متعدد محللرده اشباع وبسط اولنمشدر ومستقل رساله مز دخی واردر
(وبالله التوفیق والحمد لله علی التحقیق) (ترجمه) ازلده اولمیان حیله ایله اولمز *
مقدر خیر وشر البته کائن

سیکون ما هو کائن فی وقته * واخو الجهالة متعب محزون
(اخو الجهاله) جهلك قرنداشی یعنی جاهل ونادان (متعب) افعالدن مفعولدر
کندینی یورمش وزحمت چکمش (ترجمه) قریبا اوله وقتیله اولاجق *
چکور زحمت همان نادان خاین

یسعی القوی فلا ینال بسعیه * حظا ویحظی عاجز ومهین
(یحظی) دردنجی بابدن مضارعدر حرمت بولور ومنزلت صاحبی اولور (مهین)
وزن ومعناده ضعیف وحقیر (ترجمه) قوی سعی ایله ایرشمز مرامه *
ضعیف اولور مراداته مقارن (نطق دیکر)

اذا المرء لم یرض ما امکنه * ولم یأت من امره ازینه

(ازین) زیاده زینتلی دیمکدر بیتڭ مفهومی بیت ثانی یه مرهوندر (ترجمه) اکر ممکن اولانه راضی اولمز ایسه بر نادان * دخی خلق ومکار دله مزین اولمسه انسان

واعجب بالعجب فاقتاده * وتاه به التیه فاستحسنه

(اعجب) افعالدن ماضیدر بکندی وحظندن تعجب ایلدی دیمك عجب کندی کاربینی وعقل ورأی وتدبیرنی بکنمك که قدما لساننده ترکیبی طکق در بعض اشعارده طکمی واردر عجبمی معناسنه (اقتاد) افتعالدن ماضیدر چکلدی ویدلدی یعنی بر قائدانی اقاده ایدوب اودخی قبول وطوعا اقتیاد ایلدی (تاه) ماضیدر حیران اولدی دیمکدر لازمدر (به) ایله متعدی اولوب حیرتده قودی ومتحیر قیلدی دیمك اولور (تیه) فتحله کبردر وکسر ایله ناس حیران اوله جق قدر صحرای بی پایان وفاعلی تایه در که وزن ومعناده حائر ووالِه یعنی متحیر دیمکدر (ترجمه) بکنسه کندینی اولسه طریق عجبه هم سالك * اولوب سرکشتهٔ کبرایتسه هر اطوارین استحسان

فدعه فقد ساء تدبیره * سیضحك یوما ویبکی سنه

(دع) فتحله امر حاضردر ترك ایله دیمك (ساء) بئس کبی فعل ذمدر (تدبیر) بونده مطلقا رأی وفکردر لکن فی الاصل دبردن اولمغله عاقبت امری ملاحظه ده استعمالی غالبدر مصیب ایسه مدبر ومخطی ایسه مدبر دیرلر مصرع ثانیده جمع ضدین واردر (سنه) فتحله ییلدر رسال وجول وعام کبی اسملری واردر اصلی سنهه جبهه وزننده در پس نقصانی هاء وواودر اصلی وسنه‌ردیدیلر وبو بیت سابقلرینه جوابدر (ترجمه) پس انی ترك ایدوب تدبیرینه هم اعتبار ایتمه * که برکون اولسه ده خندان نیجه دم اولور کریان (نطق آخر)

عدعن نفسك الحیاة وصنها * وتوق الدنیا ولا تأمننها

(عد) عددن امردر اولکی یابدن اولمغله مضارعی تعدددن تاسقوطیله آخری اسکان اولنوب تحریکی لازم کلمکله اخف اولان فتحه ایله عدد یدیلر سن صای یعنی فرض ایله وظن ایله اویله بیل دیمك (صن) صیانتدن امردر (توق) قیدووقایه‌دن تفعلك امریدر پرهیزکار اول دیمك (لا تأمن) نهی حاضر واخرنده نون خفیفه تأکید ایچوندر (ترجمه) حیاتی ذاتکه بیرایه بیل سن * امین اولمه صقین مکر جهاندن

انما جمتها التستقبل الموت * وادخلتها التخرج عنها

(لتستقبل) لام مکسور حرف جر (وان) ناصبهٔ مصدریه مقدردر (لتخرج) لامی

ونصبی وجه مذکور اوزره در وضمیر بارزلر دنیایه عائدلردر (ترجمه)
بجهانه موتی استقباله کادلئ * دخولك هم خروج ایچوندراندن

سوف یبقی الحدیث بعدك فانظر * ای احدوثة تحب فکنها

(احدوثه) خبرویریلان امرکه سؤال اولنوب اکا ویریلان جوابك حاوی اولدیغی
واقعه معناسنه که حوادث روزکار دیرلر احادیثك مفردیدر لکن صکره احادیث
حدیثك دخی جمعی قیلندی (مآل نظم) سندن صکره کلامك باقی اولور عبرت ایله
نظر ایدوب سکا نافع اولمسنی سودیکك کلامی سویله که سنك عقبکده سنی خیر ایله
یاد ایلمکه سبب اوله دیمکدر پس شارح بی پرهیزدخی بوچند بیت ناچیزی تبرکا
یادکار احبا وبرکذار املا ایلدی (کفته) رزین نسبت خواجه امینم * رهین منت
خواجه امینم * مراد خالق ایدرسه حق مطیعم * مرید خدمت خواجه امینم
اکرچه طفل وقتم پیردهرم * طفیل رأفت خواجه امینم * سبقخوان مکتب
فیضنده کوکام * که طفل همت خواجه امینم * امان حقده یم وضع جهاندن
* ضمین ذمت خواجه امینم * حقیری قیلدی حق بی فاقه صد شکر * غنی نعمت
خواجه امینم * معالی مسندنده اهل مجدم * حقیر عزت خواجه امینم *
ره بی صیت یکدسته روانم * مجیب دعوت خواجه امینم * مکانمدر کمین مأمن
کون * مکین مکنت خواجه امینم * سلیمان اسم امابرجهتدن * سمی حضرت
خواجه امینم (منقبه) سردار ابرار وسردار اخیار * جناب احمد مختار * علیه
وعلی آله صلوات الستار * حضرتلری تبوك غزاسنده صلاة عصری ادا ایلدکده
بوایکی بیتی هاتفدن استماع ایلدیلر (عربیه) فوارس هیجاء اذا الیوم ایوم *
رهابین ظلماء اذا اللیل الیل * رجال محاریب وحرب فکسبهم * لداریهم اعمالهم
والتغلغل * پس اصحاب کرامه خطاب بیوردیلرکه بوشعرلئ قائلی قرنداشم خضردر
(خواجه محمد پارسای نقشبندی فصل الخطابنده بیورر که بن بوشعری برکتاب
ظهرینه یازمشیدم ملاقاتمزده حضرت خضر آکا نظر ایلدکده تبسم ایدوب
ناس ایچنده کلام نیجه باقی قالورمش دیو بیوردیلر علیه السلام (ترجمه) قالور
باقی کلامك زنده نام اول * سکا رحمت دیه آنی ایشیدن (نطق اخر)

دنیا تحول باهلها * فی کل یوم مرتین

(تحول) مضارع مؤنثدر بعده باآنك تعدیه سنه سببدر پس دوندررد یمکدر
تبدیل وتغییردن کنایه در (ترجمه) بو دوران دوندرر اهل فنایی * بهر روز
ایکی کره تاازلدن

فغدوها لتجمع * ورواحها الشتات بين

(غدو) زوالدن اول (تجمع) بركمك بربره كلمك (رواح) زوالدنصكره (شتات) تفرق يعنى طاغلمق (ترجمه) صباحدنصكره جمعيت ايچوندر * زوالدنصكره فرقت بربرندن (نطق آخر)

هذا زمان ليس اخوانه * يا ايها المرء باخوان

(ترجمه) يوق بو آخر زمانده هيچ اخوان * اى برادر كرلئسكا اخوان

اخوانه كلهم ظالم * لهم لسانان ووجهان

(ترجمه) هب منافق برادران ظالم * ايكى ديل ايكى يوزلى اهل زمان

يلقاك بالبشر وفى قلبه * داء يواريه بكتمان

(بشر) كسر باايله خوشلقله اوكولج يوزلى اولوب سرور وبهجت كوسترمك (يوارى) مفاعله دن مضارعدر ستر ايدر ديمك (كتمان) كسر ايله كتم كبى مصدردر (ترجمه) خوشلقله صورنا صحيح محب * سيرتى علت عداوته كان

حتى اذا ما غبت عن عينه * رماك بالزور وبهتان

غبت كسر ايله ماضى مخاطب (رماك) ماضيدر لكن اذانك معناسى تصحيح ايچون رميك معناسى ويريلوب ورميدن دخى (يرمون المحصنات) دلالتيله شتم وافترا مراد اولنور (زور) كذب كه لفظ كريمدر ازجمله فرقانده (والذين لا يشهدون الزور) كلمشدركه شهادت كاذبه ايله افترا ايدر ديمك اولور (بهتان) عطف تفسيردر بودخى لفظ قرآنيدر بالبهتان ايكن وزن ايچون تجريد اولندى (ترجمه) غائب اولسك اكركه برلحظه * ايده لركوز كوره سكا بهتان

هذا زمان هكذا اهله * بالود لا يصدقك اثنان

(يصدق) افعالدن مضارع تفعيل معناسنه يعنى قول وفعلده سنى تصديق ايدر محب تام ديمكدر كاف مفعول ضميرى وفاعلى ظاهردر (ترجمه) اشته وقت اشته اهلى هب فاسد * يوقدر ايكى محب صادق جان

يا ايها المرء كن مفردا * دهرك لا تأنس بانسان

منادايه اى دخولى وهاء تنبيه دخى بيرواولمق اكثردر وذا اشارت دخى تأكيد ثالث اولمق نادر اولور (مفرد) افعالدندر فاعل اولورسه كنديني تنها ايلمكله توحد ايدوب (السلامة فى الوحدة) مسلكنه سالك اولان كس واكر مفعول اولورسه مطلقا فريد ووحيدكه من طرف الله مظهر توفيق اولوب خفيف الحاذ اولان كمسنه در (دهرك) فى دهرك معناسنه روز كاركده ديمكدر (انسان)

اسم جنسدر واحدی انسی کسر ایله درواننك جمعی اناسی در فتح وشد ایله وانس
کسر ایله وانس فتحتین ایله وانیس وناس انسانك جمعیدر استعمالی بلا لامدر
النیاس دیمزمکر شاذ اوله واناس ضمله انسان معناسنه در بو تفصیل ضریر
زبدانی بیانیدر (راشحه) اکرچه نکاح وتزوج سنت سنیهٔ احمدیه در لکن
زمانمزده ترکی اولادر زیرا کسبه رغبت وحرص وطمعه همت وحلالی حرامدن
تمیزده عدم قابلیت پیدا اولور پس تأهله بو صورتده تجرد ترجیح اولنور که
شافعیه دخی اکا قائللردر وصاحب کشاف که فروعده حنفیدر ترك تزوج
بو وجهله اولورسه واجب وعزوبت وتجرد حلالدر دیدی (جوان وپیر که در بند مال
وفرزند ند * نه عاقلند که طفلان ناخرد مند ند) اثرده وارد اولدیکه تحصیل معاش
صورت معصیته منحصر اولدیغی زمان کلدکده عزوبت حلال اولور بعض بدویلر
دیرلر که (التزوج فرح شهر والتزام مهر وغم دهر) مریدلرك بری مرشدندن تزوج
امرنده استیذان ایلدکده (ان الله تعالی فرد یحب الفرد) دیوب تفرد ایله امر ایلدی
وبالاده (ع) دلیلك ان الفقر خیر من الغنی * بیتنك سابقنده ولاحقنده حرف الراده
افاده اولنمشدر ولله الحمد والمنه (الشیخ سلیمان) ۱۱۳۱ تاریخ ولادتم اولوب
بو تاریخلره دك ثروت طبیعت ونورت بشریت کانون نفسانیتده منطفی
ومرتکباتدن پرهیزایله اولدیغم خانهٔ بیمنتده فرید ووحید مظهر لطف خفی
اولقده یم قالدیکه فضائل ازدواج عبد فقیرده اولان موانعدن اقلدر هرکس
کندی حالنه غیریدن زیاده واقفدر والله تعالی اعلم وبو بحث عظیم قطب ازنیقی
زاده نك مرشد المتأهلین نام اثرینی ترجمه مزده بسط اولنمشدر * رحمة الله علیهم
اجمعین (ترجمه) انس حق قیل قارشمه انسانه * قیله توفیقی حق رفیق
همان (نطق دیکر)

لا یأمنن علی النساء اخ اخا * مافی الرجال علی النساء امین

(لا یأمن) نهی غائب امین اولمسون ونون تشدید لاحق اولدقده البته دیو تأکید
مأل ایدر (اخ) فاعلدر تأمن دخی نسخه در دیدیلر لکن اخ رفعله در تصحیحی
کافی موجب اولور (منقبه) اصحاب کرامدن عبدالله بن رواحه زوجهٔ
منکوحه سندن کیزلی جاریه سنه احیانا قربان ایلدیکنی ایکی دفعه کوروب
بعده مؤاخذه ایلدکده انکار ایلدی زوجه سی دخی تلاوت ایدرسن اعتماد
ایدرم دیدکده خاطرنده بولنان اشعاردن برقاچ بیت عربی انشاد ایلدکده
خاتون آنی قرآن کریمدن ظن ایدوب سن صادقسین کوزلرم کاذبدر دیو حلالندن

استخلال ایلدیکنی حضور حضرتده حکایت ایلدکده نیجه مدت خنده یه وسیله اولدیغنی طارد الهموم نامنده مجموعه صاحبی استیعابدن نقل ایدر (ترجمه) امین اولمه برادر زنده اخدن * نه آن مردان اوله انلردن آمن

کل الرجال وان تعفف جهده * لابد ان بنظرة سیخون

(ان) وصلیه (تعفف) عفتدن تکلف بابنك ماضیسیدر حرامدن کف نفسه عفت دینور نفطویه دیمش * ایس الظریف بکامل فی ظرفه * حتی یکون عن الحرام عفیفا * فاذا تعفف عن محارم ربه * فهنالك یدعی فی الانام ظریفا (ان) مفتوحه انه دن مخفف وضمیرشان ساقطدر (بنظرة) تنوین وحدت ایچون اولورسه برکره باقق خیانت وجنایت اولمز که نظرهٔ اولی حقادر لکن تنویعه حمل اولسه بنظر متنوع یعنی خیل کونا کونله نکاه اندازرغبت شهوت اولمق (خائنة الاعین) ایچون درکاردردیمکدر (ترجمه) اکر مرد ایتسه بیك جهد ایله عفت * یساغ اولمز کوزه دیر نفس خاین

والقبر اوفی من وثقت بعهده * ما للنساء سوی القبور حصون

(اوفی) خبردر ومضافدر (وثقت) ماضی مخاطبدر اعتماد ایلدك دیمك (عهد) پیمان (حصون) ضمله جمعدر مفردی حصن قلعه در دزفارسیدر (ترجمه) مقابر عهده هرشیدن وفادار * مرافد درز نانه حصن ضامن (نطق آخر)

لئن حلفت لا ینقض النأی عهدها * فلیس لمخضوب البنان یمین

(حلفت) مهمله ایله در ماضی مؤنث (لا ینقض) نفی استقبال (النأی) بعد که ترکجه اوزاق وایراق دیرلر لعن مراددر (مخضوب) بویالی وبونده حنالی که قنالانمش (بنان) پارمق اوجی مضاف الیه در (یمین) بونده قسمدرکه سوکند فارسی وآند ترکیدر بشانه نظرله توریه ده ایهام وار ابهام یوقدر یعنی حنا کارلقده انلر یمینی شمالدن فرق ایلمزلر پس سوکند خوار اولسه بعد انلرك عهدلرینی شکست ایلمزاللهم انلر جنایتله مظهر لعن اولمغله نقض عهد لازم کلمزکه انلرك اصلنده اندن تحاشیلری یوقدر یاخود قسم ایلمکله امرلری یدلرنده دکل که عقدلری منتقض اوله مکرکه نعوذ بالله کلمهٔ محشیه صادر اوله که شاید نقضی موجب اولوب تجدیدین لازم کله (ترجمه) زن قسم ایتمکله عهدین ایلمزا شکسته بعد * اعتماد ایتمه محنا یچه ایچون یوق یمین

فان هی اعطتك اللیان فانها * لغیرك من خلانها ستلین

(اعطت) ماضی مؤنث (لیان) فتحله وتحتیه ایله ملایمت وملاینت یومشاقلق

يعنی حسن خلق (خلان) ضم وشد ایله جمعدر اخلاء کبی ومفردلری خلیلدر وزن ومعناده صدیق که دوست (یلین) مضارع (ترجمه) کرملایم اولسه سن اولمه اووضعه دلفریب * دیکر احبابه دخی ایدر اوسشر ید رهمین

تمتع بها ماساعفتك ولا یکن * علیك شجی فی الصدر حین تبین

(تمتع) تفعلدن امردر (ما) دوامیه (ساعفت) مفاعله دن مساعده وقربیت معناسنه ماضی مؤنث که دیمشلر * بشری للذان ساعفت الاقدار (شجی) ماضیدر مصدری شجواندوه که شاعر دیمش شجو حساده وغیظ عداه ان یری مبصر ویسمع واع (یبین) مضارع مخاطبدر فاعلی انت در یعنی اکرسن بینونت ایدوب میانه یه فرقت وهجران تخلل ایدرسه دیمکدر (ترجمه) سن صفا کی کورسکا قربیتی اولد نجه لیك * صنمه اولوردلحزین فرقت اولورسه کرفرین (نطق دیکر)

قالوا حبیبك دان منك مقترب * وانت ذوولة فی الحب حیرانا

حبیبدن مراد محبوب حقیقیدر (دان) اصلی دانی قریب معناسنه در الکیس من دان نفسه وعمل لما بعد الموت ذل معناسنه دکلدر (مقترب) قربدن افتعالك فاعلیدر متقرب معناسنه در (نحن اقرب الیه من حبل الورید) ما لذده اولان قرب مراد اوله (وله) فتحتین ایله حیرتدر محبتك شدیدی عشق وانکدخی اشدی هیمان واندن دخی افراطی وله در وترتیب دیکرله دخی یازدیلر حاصلی فرقلری خفیدر لکن بونده البته محبتك وله وحیرت مزدادیدزدیمك کرکدرکه معنی مؤسس اوله (ترجمه) دیدیلرکیم حبیبك سکا سندن اقرب اولمشکن * انك عشقندن اولورسین عجبدروالـه وحیران

فقلت قد یحمل الماء الطهور علی * ظهر البعیر ویسری وهو ظمان

(یحمل) مضارع مجهول (طهور) فتحله در مبالغه ایله پاك دیمك (بعیر) دوه کرك ماده کرك نر (یسری) سار یسیر ماده سنی قلب ایدوب سری یسری اولمشدر دیدیلر حتی اندن مخفف اذا یسر بحثی بالاده حرف الحاده ولاتك عریضا بیتنده مبسوطدر (ظمأن) معجمه ایله لفظ کریمدر وزن ومعناده عطشاندر (ترجمه) دیدم بن آب پاکی اشترانه ایلیوب تحمیل * ایدرسیران اماتشنه درسیر اولماز اول حیوان (نطق آخر)

انا نعزیك لا انا علی ثقة * من الحیاة ولکن سنة الدین

بوشعر جناب فاروقه تعزیتدر (نعزی) نعزیتدن مضارع متکلم (ترجمه)

تعزیه‌م سیاکه حیاتنه اعتماد مدن دکل * کیمسه قالمز بونده لکن تعزیت مسنون دین

فلا المعزی بباق بعد میته * ولا المعزی ولو عاشا الی حین

(معزی) بری فتح زای ایله بیت سابقده اولان فعلدن مفعول که صاحب میتدر وایکنجی کسر ایله بنه اول ماده دن فاعلدر (عاشا) تثنیهٔ ماضیدر (الی حین) الی ماشاء الله دیمك که یس شریفده دخی (متاعا الی حین) وارد اولدی (مسئله) اوچ کون خانه سنده تعزیت ایچون تهنیت کبی توقف ایلمکده رخصت جواز واردر لکن ترکی احسندر مکروه دکلدر صلحایی جمع ایدوب قرأت قرآن اولنمق مع الکراهة جائزدر (ترجمه) صاحب المیت دخی باقی دکلدر دهرده * تعزیت کاری ایله فانی اولورچوق کچمدین (بیت)

یا قوم لا ترغبوا فی غربة ابدا * ان الغریب غریب حیث ما کان

اصلی قومی دریا ساقط اولوب کسره دلالت ایدر رغبت ایله غربت میانه‌ده جناس مقلوب واردر (کانا) الفی نونك حرکه‌سنی اشباع وزن ایچون مددر (ترجمه) سزغربته رغبت صقین ایتمك غرابت بونده کیم * غربت کورر اولان غریب اولسه ده کراهل وطن (نطق)

لولا الذین لهم ورد یقومونا * وآخرون لهم سرد یصومونا

(لولا) ثانینك منعی ایچوندر اولك وجودندن اوتوری مثلا (لولا علی لهلك عمر) کلامنده علینك انده وجودی ایچون عمرك هلاکی ممتنع اولدی وبونده ثانی بیت آتیده در بعض محلرده هلا معناسنه یعنی تخصیص ایچون کاور (ورد) نوبت وحزب معناسنه درورد و ورد کلمه‌لری منبع مائه حضور معناسنه درکه (ولما ورد ماء مدین فارسلوا واردهم فادلی دلوه) وارد اولدی (حتی یصدر الرعاء) شهادتیله منبعدن مقام اولنه مرور ه صدر دینورکه ورودك ضدیدر وبوامرده نوبته دخی رعایت اولنور پس مؤمن سالك وقت مخصوصده جلب خیر ویا سلب ضیر ایچون انابت منبع فیض اولان ذکر وصلاة وقراءتدن معتاد ایلدیکی وظیفهٔ معینه امثالنه اطلاقی مجازا اولورکه تشبیه طریقیله‌در اما عرب وظائف معتادهٔ موقتهٔ قرآنیه وصلاتیه‌یی انجق حزب ویا ورد تعبیرلریله فهم ایلدکلرینه نظرله اطلاقات قدیمهٔ اسلامیه قبیلندن اولمغله اصطلاح اولور قالدیکه اوراد واحزاب جمع اولنوب وظیفهٔ معینه قبلنمغه حاجت ندن مس ایلدیکی معانیٔ حزب ایله معاعینیهٔ سهیلیه شرحی مقدمه سندن مبیندر (سرد) شیٔ معدودبی دربی یعنی

بری بری اردنجه بولنمق که ضدی فرددر مثلا اشهر حرمده رجب فرددر ذوالقعده ذوالحجه محرم سرددر دیرلر بو محلده صوم وصال مراد اوله (ترجمه) اولمسیدی ورد ایله هر کیجه قائم قائمان * اتصال روز ایله اولماسه صوم صائمان

لدکدکت ارضکم من تحتکم سحرا * لانکم قوم سوء ما تطیعون

(لدکدکت) ماضی مؤنثدر (تزلزلت) معناسنه یعنی صارصیلور وصالندور (سحرا) فتحتین ایله در تنوین تنکیر ایچون لا علی التعیین بر سحر اوله دوشر * پس سزلر دخی خسف اولورسز دیمك (ترجمه) عاقبت ایلر تزلزل بر سحر شاید زمین قوم عاصیسز اودرزیرا سزه لایق اولان (نطق دیکر)

اتانی یهددنی بالنجوم * وما هو من شرها کائن

(یهدد) تفعیلدن مضارعدر قورخودر دیمکدر (نجوم) نجمك جمعی مضافی محذوفدر یعنی مدلول النجوم یا خود بمقتضی فنها دیمکدر شردن مراد قرانك مقتضای فن اوزره دلالت ایلدیکی نحساتدر (ترجمه) بنی کلدی منجم قیلدی تهدید * دیدی نحس نجوم البته کائن

ذنوبی اخاف فاما القران * فانی من شرها آمن

(قران) کتاب وزننده درداٸره بروجدن بر نقطه ده ایکی کوکبك اجتماعنه قران دیرلر * قالدیکه تأثیرات کواکب انلرده ودایعدر آنسنده حرکت اولدیغی کبی نسبه فاعل حقیقی خالقدر اوائل دیوانده اسبوعیه قصیده سنده بو بحث شرح وایراد اولنمشدر (آمن) امین معناسنه در کامن دخی نسخه در (مأل) بیت ده بن نجومدن امینم بیوردقلری بودرکه اهل الله بردرجه یه دك سالك اولورکه کواکب مؤثره وغیریدن مصون اولوراصحابدن بعضیلری زهری نوش ایدوب تأثیر ایلمدیکی مرویدر * شارح فقیرك وقتمزده کلخنه وفرونه داخل اولمش سید وغیر سید کسنه لر کورمشمدر عرقنالك اولمقدن غیری اثری رونما دکل ایدی حضرت خالقه منتسب اولنلر تسلط مخلوقدن تحاشی ایلمزلر (ترجمه) دیدم خوفم بنم واردر کنهدن قران نجمه دن بن اولدم آمن (بیت)

تفأل بما تهوی تکن فلقلما * یقال لشیٔ کان الا تکونا

(تفأل) فال ماده سندن تفعل بابنك امریدر تهوی مضارع مخاطب (تکون) باب مز بوردن ماضیدر الفی اشباع فتحه دن تکون ایدر (فائده) شهاب حاشیهٔ بیضاویده فتاوای صوفیه دن اودخی روضهٔ زندوستیدن نقل ایدر حضرت مرتضادن کرم الله وجهه مرویدرکه کتاب اللهدن فال مراد ایلدکده یدی کره

اخلاص شریف واوج کره بودعای اوقیه (اللهم بکتابك تفاءلت وعلیك توكلت اللهم ارنی فی كتابك ماهو المكتوب فی سرك المكنون من غیبك) صكره فتح ایدوب اول صحیفه یه نظر ایلیه وبو امر فالده اذن ونفسك دخی مدخل عظیمی واردر اذ نلری اولمیانلر بوفقیردن اجازتله كلام قدیمدن فال ایده لر (ترجمه) فال خیر ایله فراسك قیل بیان * اولدی دیمكله اولور مطلب عیان (نطق)

نحن الكرام بنو الكرام * وطفلنا فی المهد یكنی

(یكنی) افعالدن مضارع مجهول كه كنیه وضع وعطا اولنور دیمكدر (لازمه) كنیه اعلام اقسامندندر شیخ رضی الدین علیه الرحمة والرضوان اعلامی اوزره علم اوج قسمدر * اگرانكله مدح ویاذم قصد اولنمزسه اسمدر زید وعمرو كبی اگر اول ایكیدن بری مقصود ایسه القاب دیرلر مخالص شعرا مدایح قبیلندندر مسالب دخی انك ضدیدر كه اطلاق قیله ذم مراد ایدرلر وا گراب وام وابن وبنت بودرت لفظك بریله مصدر اولورسه كنیه در ابوبكر ام الكرام ابن شریف بنت وردان كبی پس لقبدن فرقی معنویدر كه كنیه ده قصد مدح وذم یوقدر انجق تعظیم مراد اولنور كه اسمی زبانزد اولمقدن صیانت ایچوندر زیرا بعض نفوس اسمیله خطابدن دلگیر اولور * دینه مضاف اولان القابدن بعض مالكیه منع ایلدیلر منه لا سعد الدین كبی لكن شهاب مصری ریحانه سنده تزییف ایدوب تقی الدین ماده سنده مفصلا جواب ویرمشدر وبعضیلره صبیاوتنده تفألا كنیه تعیین ایدرلر كه بمنیئته تعالی معمر اولوب بواسمده برولدی ظهور ایده دیو خیر قصد اولنور ومصرده سادات وفائیه شاذلیه دن تعیین ایلدكلری كنیه نك دارینده خیروبركتی مأمول اولدیغی لواقح امام شعرانیه ده مذكوردر (ترجمه) بزكریم ابن كریز آفرینشدن همان * كنیه ایله طفلمز كهواره دن بولمقده شان

انا اذا قعد اللئام * علی بساط العز قمنا

بساط) دوشمه نهالی كبی شادروان دخی دینور تركجه بوصاتدر اضافتی بیانیه در (ترجمه) بستر عزه اولنجه واصل اصناف لئام * بز ایدوب ترك وطن هجرت بره اولور مكان (معما)

الاخذ وعد موسی مرتین * وضع اصل الطبائع تحت ذین

اسم شریف نبوی اولان (محمد) لفظ ابجد ایچون انشاد اولنان معمادر (وعد موسی) كلیم الله علیه السلام كه (اذ واعدنا موسی اربعین لیلة) كریمه سی حاوی اولدیغی وعد مراددر (مرتین) تعبیرله ایكی وعده مراد اولنور (اصل طبائع)

(عندالحكماء) طبايع درتدر صفرا سودا دم بلغمدر انلرك اصللرى عناصردركه آب آتش باد خاكدر تدر استقسات وامهات دخى دينور وطبايعدن دخى امزجهٔ اربعه حاصل اولور كه برودت حرارت رطوبت يبوستدر اصلك طبايعه اضافتى بيانيه اولمق ظاهر وبعنى اللام اولسه دخى لطفى باهردر (ذين) ذانك تثنيه سنك حالت نصبيدر هااليه هذين دخى دينور اول وعدد وبارهٔ اشارەدر (ترجه) اخذايدوب وعدكيمى ايكى كره صاى همان * صكره هم اصل طبايعى چاردرضم ايت عيان

وسكة خان شطرنج نخذها * وادرج بين ذين المدرجين

(سكه) زقاقدر مراد شطرنجك طولا وعرضا سكز خانه سنك هر بريدركه سكزى برسكه دريس سكز مراددر (خان) سراى عالى كه خانهٔ شاه ويااراده حال ايله شاه مقصوددر (شطرنج) كسر معجمه ايله ومهمله لرك اوّلى ساكن ايكنجى مفتوح بعده نون وآخرى جيمدر معربدر فارسيده اوّلى فتحه ايله درو شرح بردهده ابن هشام قرطعب وزننه ملحقدر ديدى لكن اصلى شدرنج وياصدرنك وياشددنك ياخودسترنك وياششرنكدر ستة الوان معناسنه صفدى دبركه لفظنده ايكى لغت واردر (شطر) معجمه ايله ويامهمله ايله درششرنك يعنى التى نوع افراد آلاتى واردر شاه ١ فرز ٢ فرس ٣ فيل ٤ رخ ٥ بيدق ٦ بياض اسلاميه سياه كافريه مشابهدر واضعى صصة بن داهر نام حكيم هندى بوترتيبى پادشاه وقته عرض ورفع ايلدكده مقبول همايون اولوب مقابله سنده مطلوبى وعد اولندى حكيم دخى اوبوز ايكى خانه سندن اوّلكى خانه يه بردرهم وايكنجى يه ايكى واوچنجيه درت درهم وضعيله حاصل تضعيف مطلوبمدر ديمشيدى استصغار اولنوب بعدالحساب دولتنده اولان دراهم جمع اولسه وفاايلمديككى تفهيم طبع شاهى اولندقده مات اولوب تصنيفندن اقتراحى دخى عجيب اولمغله كتب تواريخه قيد اولندى مذهب قدريه اوزره وضع اولنوب نرد شرجبز اوزره مرتبدر عجايب المقدور صاحبى ديركه بوتفصيل شطرنج صغيردركه رساله سى واردر لكن مجلس تيمورده برشطرنج كبير كوردم عرضى اون خانه وطولى يكرمى بركنه اولوب ناقه وغزال دخى اجزارنده زياده ايدى ديمشدر * انظر الى لاعب الشطرنج يجمعها * سبانيا ثم بعد الجمع يرميها * كالمرء يحرص فى الدنيا ويجمعها * حتى اذا مات خلاها ومافيها (ادرج) افعالدن امردر (مدرجين) امر مزبور ماده سندن مفعولك تثنيه سى (يعنى) وعد موسى عليه السلام اولان قرق كه بونده ميم مراددر مرتين ايله برميم

دخی اعتبار اولنور واصل طبائع ایله که درتدر دال قصد اولنور وشطرنجك شاه
خانه لریکه برصره سیدر سکزدر ح اشارتیدر پس ایکی میم وبردال وبرحا که
میانلرینه ادراج اولنوب ترتیب انسب ایله م ح م د حاصل اولوب اسم
لطیف محمد نمایان اولور ویا عددلری جمع اولسه طقسان ایکی ایدر اسم مشارالیه
عددیدرکه بینه سی اسلامدر (ترجمه) نطع شطرنجك صف شاهیسین آل
اولدر سکز* ایکی مأخوذلهٔ میانن جای ایدوب ایله بیان

فذلك اسم من یهواه قلبی * وقلب جمیع من فی الخافقین

(یهواه) اکا هوادار اولور* یعنی تعشق ایدر دیمك که مراد دینی قبول ایله امتی
اولمقدر (قلب) فاعلدر وقلب ثانی اکا معطوفدر (خافقین) مشرق ومغرب بدر
سبب تسمیه قریبا یازلدی (ترجمه) نام باکیدر رسول آخرمك اول اسم کیم
*تابع بن آکه امت اولدی هب خلق جهان (سانحه) بربیت ارجوزه دن مجموع
الفاظ مطلوبه واسماء محبوبه استخراجی ترادف وانتقاد طریقیله ممکن اولدیغنی
تمثیل ضمننده بوبیت فقیرانه یی انشاد ایلمشیدم (معما) کسب کمال ایله اوخورشید
لطافتدن چوماه * سرتاقدم هرعضوینه عاشق طوینجه قیل نگاه (رجز)

فاطم ذات المجد والیقین * یابنت خیر الناس اجمعین

سورهٔ دهره تعلق ایدن اشعاردندر که متعدد مجلرده دخی بسط اولندی (فاطم)
اصلنده منادای مفرد معرفه اولوب یافاطمة مبنیدر ذکری کذار ایلدیکی اوزره
ترخیم وبرای وزن قصر اولنوب وسط کلمه اولان میم فتحه سیله قالمشدر که
صاحب ده یاصاح دینور (ترجمه) فاطمه ای ذات امجاد ویقین * دختر خیر
الوراسین ای بهین

اماترین البائس المسکین * قدقام بالباب له حنین

اشعار عربده اکثریا سباق وسیاق اطرادی غلبه ایلمشدر (مثلا) بونده مسکین
مفرد اولوب بائسك اعرابنه تبعیتله منصوب اولمق اقتضا ایدردی لکن حرف
اخیرلرکسر اوزره بولنمغله خلاف قاعده اوزره تمشیتله حنین مبتدا ایکن کسره یه
ضرورة واطراداعدول اولندی العهدة علی الراوی یاخودتسکیء وزن طرفندن
تغافل ایله جمله سنی ساکن ادا ایلملدخی خوشدر دیدیلر (اما) مفتوحا همزهٔ
استفهام ومانافیه در (تری) مضارع مخاطب ونون مخففه تأکیدیه در (بائس)
صاحب شدت ومضطرب دیمکدر (حنین) لفظ ومعناده انین یعنی ایکلمك
(ترجمه) باقدکی فقر ایله شدت رهین * کلدی قاپویه ایدر آه وانین

يدعوا الى الله ويستكين * يشكو الينا جائعا حزين

(يستكين) استفعالدن مضارعدر سكونت عرض ايدوب مسكنت وتذلل ايله مرحمت اميد ايدر (ترجمه) شئ لله ديركه اولمش مستكين * آجلغن عرض ايلمش مرد حزين

كل امرئ بكسبه رهين * وفاعل الخيرات مستدين

(كل امرئ بما كسب رهين) كريمه سندن اقتباس اولنمشدر (رهين) مرهون يعنى مربوط ومحبوس ديمكدر (مستدين) فتحله دين ماده سندن استفعالك فاعليدر (ترجمه) هركس اولور كندى كسبينه قرين * خير ايدن قول حقه اولور مستدين

موعده فى جنة عليين * حرمها الله على الضنين

(موعد) اسم مكاندر يعنى قول ايشلديكى حسنياتك جزا ومكافاتنى مشاهده محلى ديمكدر (عليين) جمعدر على مفردیدر ضم مهمله وفتح وشد تحتيه ايله تصغيردر مكبرى على فعيل صيغه سنده در حضرت ناظمك اسميدر يك عالى ديمكدر بردخى مبالغه مراد اولنوب تصغير اولنديكه تصغير بعض احيانده تكبير وتعظيم ايچوندر تركيده دخى بركوزل مصحفجق دينور قطعه سى مضبوط وحفظى آسان ديمكدر (القصه) اول مصغر مزبور على در جمع سالم قيلنوب رفعنده عليون ونصبنده وجرنده عليين اولوركه جنتك صفتيدر تعدى اعتباريله دركه حرف الالفده يازلمشدر (ضنين) معجمه ايله بخيلدر (ترجمه) وعده كاهى قصر جنات برين حق حرام ايتدى انى كيمز ضنين

وللبخيل موقف حزين * تهوى به النار الى سجين

(تهوى) مضارع مؤنث نار جهنم كه مؤنث سماعيدر مراد دوزخدركه يديدر (لها سبعة ابواب) كريمه سى ايله هر برينك بربابى واردر ١ جهنم ٢ سعير ٣ سقر ٤ جحيم ٥ لظى ٦ حطمه ٧ هاويه انلرك اسماسيدر مسالك سيوطيده وغيرنده مضبوطدر بعضيلر حطمه يرنده سجين يازديلر قاضيبر ديركه سجين دوزخده برچاهدر لكن صحيح بودركه طباق زمينك يدنجيسيدر كتاب فجارك مخزنيدر (ترجمه) موقفى اولدى بخيلك هم مهين * نار ايدر جاى مكان سافلين

شرابه الحميم والغسلين * يمكث فيه الدهر والسنين

(حميم) ماء حار (غسلين) قانلى وايرنلى صو (ترجمه) شربتى انك حميم اولور هميم * ايده مكث انده نيجه ماه وسنين (ذيل) شعر مزبورك جوابى دخى حضرت

زهرانك بوايكى بيت رجزيدر * امر لئ سمع يا ابن عم وطاعه * اطعمه ولا الى الساعه
ارجو اذا شبعت ذا الجماعه * ان ادخل الخلد ولى شفاعه نطق

امن تذكر قوم غير ملعون * اصبحت مكتئبا تبكى لمحزون

(همزه) استفهاميه (تذكر) خاطره كتورمك كه ذكر دندر ضمله محفوظاتنى استحضار معناسنه درجار ومجرور مصرع اخيرده اولان * اصبحت به متعلقدركه فعل ماضى مخاطبدر خطاب نفسه درسبب تأخيرى تخصيصه ياخود تذكر علت مزج اولمغله طبعا معلول اوزره مقدمدر (غير) قهستانى ديركه احسن اولان لا مله الغير اولمامقدر زيرا الكلام داخل اولمازدى ورضى دخى يازمشدر بونده قومك صفتيدر (ملعون) مطرود بعيد ديمكدر (مكتئبا) حزن معناسنه اولان كأبتدن افتعالك فاعليدر (لمحزون) ده لام حرف جردر تنوين تنكير ايچوندر (ترجمه) عجب ياديكه مى كلدى اوقوم ميمنت مشحون * كه غمناك اولوب آغلرسين ندندر اولمدك ممنون

امن تذكر اقوام ذوى سفه * يغشون بالظلم من يدعو الى الدين

(سفه) بيعقل بولنمق سفاهت كبى (يغشون) مضارعدر وسترايدرلر (يدعو) مفرددر (ترجمه) ياخود اول قوم بى ادراكى يادايتدك كه اول زمره * ايدرلر ظلمله اول دعوت دين ايدنى مغبون

لا ينتهون عن الفحشاء ما امروا * والعذر فيهم سبيل غير مأمون

(فحشا) قولا ويا فعلا قبيح اولان ماده (ما) دواميه در (امروا) بونده ماضى مجهولك جمع مذكريدر اجتناب ايله امر اولندقجه ديمكدر (عذر) توسيط معجمه ايله در (ترجمه) اطاعت ايلمزلر نهى فحشيانه انلر هيچ * اكر عذر ايتسه لر مقبول اولماز برغريب افسون

الا يرون اقل الله خيرهم * انا غضبنا لعثمان بن مظعون

(اقل الله) بددعادر وقلت عدمدن كنايه در يعنى مظهر خير اولمسونلر (غضبنا) دردنجى بابدن ماضينك نفس متكلميدر (عثمان بن مظعون) معجمه نك تقديميله در اصحاب كرامدن وكبار مهاجريندندر وحضرت پيغمبر عليه السلام ايله اخوت رضاعيه سى واردر وبديدر روفاتنده بعد الغسل والتكفين * حضرت امام المسلمين عليه صلوات المعين تقبيل بيوروب سيرت حلبى تحريرى اوزره مبارك كوزلرندن خد بن عثمان اوزره ياش نازل اولدى بقيعده ابتدا دفن اولنان مهاجرى بودر كنيه سى ابو السائب ايدى اسلامه كلنلرك اون دردنجيسيدر جاهليتده دخى

کندینه تحریم خمر ایدنلردندر انك رحلتنده پیغمبر علیه السلام بر طاش دیك دیو برکسنه یه امر بیوروب اول شخص طاشی احضار ایلدی لکن قالدوب دیکمك ممکن اولمدقده بالذات فخر کائنات علیه التحیات قالقوب یکلرینی سعادتله تحصیر وقوللرینی تشمیر بیوروب طاشی قالدروب قوت نبوتله دیکدی وباش طرفی جفر اولنوب مبارك دست عنایتیله اول سنکی محلنه وضع وایستاده قیلندی * وبیوردیکه قرنداشم عثمانك قبرینی بو علامتله ناسه اعلام قیلدم * پس معلوم اولدیکه صاحبنی ناسك بیلمسی ایچون بر قبره طاش دیکمك سنتدر * واوچ اوج طلوسی تراب اثنای دفنده میتك قبرینه نشر وابراهیم علیه السلام دفن اولندقده قبری اوزره صو نثار ایلدکاری دخی اثرله ثابتدرکه ابن ملك تفصیل ایلمشدر (ترجمه) خیر تقلیل اولندی یاری بارینه الردن * چون ایتدیلرینی اغضاب برای زادهٔ مظعون

اذ یلطمون ولا یخشون مقلته * طعنا دراکا وضربا غیر موهون

(یلطمون) لطمه دن مضارع ك جمعیدر لطم برکسنه نك چهره سنه آوجیله ضربدر زبانی دخی بردرحتی (من لم یؤدب الابوان ادبه الملوان) لفظ شریفی دلالتیله والدینی وفات ایدن کسنه یه لطیم وپدری فوت اولسه یتیم ومادری رحلت ایدن صبی عجی در (لا یخشون) خشیتدن مضارع ك جمعیدر (مقله) ضمله کوزك سیاهی ایله بیاضی جمع اولان محلدر * لکن بونده عین معناسنه درکه دیمشلر (ع) (مزجت دمعا جری من مقلة بدم (دراك) کسر وتخفیفله پیدرپی یعنی بر بری اردنجه اولمق که تتابع دیرلر * واکثریا صوتده مستعملدر دراك الصوت بر بری اردنجه چاغرمق (موهون) وهندن مفعولدر ضعیف معناسنه (منقبه) مسلمانان مغلوب اولدقلری ایامده عثمان بن مظعون حضرتلرینی ولید بن مغیره یانته دعوت وبو سببدن شر کفاردن سلامت بولدی لکن اهل اسلام اضطراب تام اوزره اولدقلرینی کوردکده غیرت وحمیتی تحریك ایدوب ولیدی ترك ایلدی اول مجلسده شاعر نبوی لبید بن ربیعه بو بیتی انشاد ایلدی (ألا کل شیء ما خلا الله باطل * وکل نعیم لا محالة زائل * وابن مظعون دخی مصرع اولی تصدیق ومصرع ثانیده توقف وبلکه تکذیب ایلدی * پس نزاع واقع اولوب بر جوان قرشی عثمانك بشره سنه بر طبانجه ایله ضرب ایدوب حتی شدت لطمه دن کوزینك اطرافی قراروب قان اوتوردی ولید دیدیکه یا عثمان یاصریه ضربك ضرری اولدیمی عثمان دخی والله کوزلرم قطعا عارضهٔ کدر کورمدی دیدی (ترجمه) طبانجه

اوردیلرپس چهره وچشمینه غمانك * پیابی طعن وضرب ایله ایدوب هرجانبن پرخون

فسوف نجزیهم ان لم نمت عجلا * کیلا بکیل جزاء غیر مغبون

(نجزی) جزاماده سندن مضارع متکلم (نمت) دخی متکلمدر اصلی نموت در (عجل) تحریك ایله عجله در (مغبون) معجمه ایله مفعولدر بیع وشرادە خسران واخذ وعطاده زیان کورمش که مراد جزاء وفاق ایله مقابله در (ترجمه) قریبا ایدرز بزده جزا کر عمریمز وارسه * مساوی اوزره کیم تا اولمیه هرجانبی مغبون

او ینتهون عن الامر الذی وقفوا * فیه ویرضون منا بعد بالدون

(یرضون) دردنجی بابدن مضارع جمع مذکر اصلی یرضیون در (بعد) ضم اوزره مبنیدر قبل قطع الاضافه بعد الجزاء ایدی (دون) ضمله حقیردر که ترکجه آلچق دیرلر عالی وزیاده کبیر وعظیم وفوق لفظلرینك ضدی معناسنه کاورکه بونده انلرك بزلره ایلدیکی غلبه دن دخی اشاغی انلر منهزم اولورلر دیمك (ترجمه) مکر ایده رجوع انلر غرورنا سزادن بس * رضا جویان اسلام اوله لر باسعی کونا کون

ونمنع الضیم من یرجو مضیمتنا * بکل مطرد فی الکف مسنون

(نمنع) منعدن مضارع متکلم (ضیم) وزن ومعناده حیف که ظلمدر (مضیمت) ضیمدن جریمه وزننده مصدردر (مطرد) طاده شده ایله افتعالك فاعلیدر مراد بری برینه حرکت وجولانده مطابق اولان غزاتك قلجلریدر (مسنون) محددیعنی کسکین بیلنمش قلجکه سن السیف احده دن مأخوذدر (ترجمه) بزه قصد مظالم ایدنی منع ایلرز البت * اولوب ال برلکی تیغ الده غازیلرله هب ممنون

ومرهفات کان الملح خالطها * نشفی بها الداء من هام المجانین

(مرهفات) افعالدن مفعولك جمع مؤنثی کل اوزره معطوف (کان) حرف مشبهه بالفعل (نشفی) شفادن مضارع متکلم (هام) باش دیه سی تارلیسز معناسنه (مجانین) مجنونك جمعیدر معارض اولان کفره مراددر (ترجمه) دخی کسکین قلجلرله نمك آلودایدی کویا * ایدوب تیمار انکله التیام ایدرمز پرخون

حتی یقر رجال لاحلوم لهم * بعد الصعوبة بالاسماح واللین

(یقر) اقراردن مضارعدر (حلوم) وزن ومعناده عقولدر مفردی حلم عقلدر (صعوبت) سرکشلك که ضدی سهولتدر (اسماح) سماحتدن افعالك مصدریدر

(ابن) كسر ايله ملاينث وملايثتدر (ترجه) ايده اقرار تام ردان يعقلان دخی البت * ايدركن شدتی ترك ايدوب انلراوله منقادون

اويؤمنوا بكتاب منزل عجب * على نبى كموسى اوكذى النون

(نبى) ده تنوين مضاف الهيدن عوضدر تقديرى نبى آخر الزمان ويا نبيا اوله (موسى) اسمنده پيغمبر ايكيدر * برى بونده مراد اولان موسى كليم الله كه فرعونه مخصوص ومأمور وصاحب توريت وحضرت خضره ملاقاتى منصوص ومسطوردركه پدرى عمران بن يصهر بن قاهث بن لاوى بن يعقوب بن اسحق عليه السلامدر وبرى دخى موسى بن ميشا بن يوسف بن يعقوب عليه السلامدر (ذوالنون) يونس بن متى جنابلريدر متى حتى وزننده والده سى اسميدر پدرى لاوى مزبوردر ايكى اسمله معروف اولان درت پيغمبرلر بريدر ١ ابراهيم خليل ٢ يعقوب اسرائيل ٣ يونس ٤ ذوالنون ٥ محمد احمد عليهم الصلاة والسلام (منقبة) وقتا يونس عليه السلام دعوت توحيد ايله قومنه تبليغ امر الهى ايلديسه معتاد قديم اوزره قومى انى اولا انكار ايلديلرذوالنون محزون دخى انلره بد دعا ايدوب كورديكه انلره برابر آتش باربديدار اولدى * ابرى زدود آه من سر ميكشد بر آسمان * ترسمكه بارد آتشى زان ابر وكيرد در جهان * ديوب حضرت يونس برسفينه يه سوار اولوب قومندن فرار ايلديكه شايد پشيمان اولوب ايمان ايلمك استرلرسه بولغميه زيرا ايمان يأس كبى توبهٔ يأس مقبول اولوب ظهور ايدن عذاب مندفع اولمق واقع اولماشيدى اول قوم ندامت كار ايمان ايلمك ايچون ذوالنونى جستجو ايليوب بولمدقلرنده * اكريونس بوغيسه انك تكريسى وارد ديوب دركاه مجيب الدعواته يوزاوروب قبلهٔ حاجات اولان آسمانه ال آچديلر فرياد وفغان ايلديلر توبه لرى مقبول وعذابلرى زائل اولدى * ازين جانب جناب يونس نبى يه فرارندن ناشى حق تعالى اهل كشتى يه غضب ايدوب كشتيلرى كرداب هلاكه فتاده اولدقده ديديلركه بزم ميانمزده برمغضوب حق كمسنه وار درآنى بولوب دريايه القا ايلزبزلر بووجهله سلامت آرا اولالم * ديوب اوچ كره قرعه ايلديلر اسم يونس ظهور ايلدكده انى لوجه الله تعالى انداخته بحر ايليوب سلامت بولديلر امر ايزدى ايله برسمك جناب يونسى بلع ايلدكده بيلديكه تلفدن محفوظدر فرق كون استغفار وعبادات وقتى ادا ايله اوقاتكذار اولدى * بعده (لا اله الا انت سبحانك انى كنت من الظالمين) ديو ظلماتدن ندا ايلديكى نص كريم ايله ثابتدر اول ندا قرين قبول دركاه خدا اولوب شكم ماهيدن ساحل سلامته

اخراج اولنمشدر ٭ وقرق کون دخی اول کارده ضعفندن ناشی قالوب قوت وقوت بولدقده قومنه واصل وایمانلری قبولنه وقوف حاصل اولدی کوفه اطرافنده مدفوندر ٭ وذوالنون تسمیه سنه سبب بودر (ترجمه) کتاب منزلیله یاخود ایده احمده ایمان ٭ که یوق دعوتده فرقی چون کلیم اوله ویا ذوالنون

یأتی بامر جلی غیر ذی عوج ٭ کانه بین فی آیات یاسین

(جلی) صیغهٔ فعیلدر روشن یعنی حقانیتی آشکاره دیمکدر (عوج) اکریلکدر سقامت کبی کسریله امور معنویه ده مثلا ذهن وطبیعت ووزن کبی وفتحله اعیان صوریه وحسیه ده مستعملدر دیوار ومزراق ومناره کبی که منتصبه در وفتح عینک (تبین) بیاندن تفعلك ماضیسیدر ظاهر اولدی دیمك (یس) معروف سوره در مکه ده نازل اولدی قلب قرآن اولدیغی اثرله ثابتدر وآیاتدن مراد اول صوردن (ان هو الا ذکر وقرآن مبین) فاصله سنه دك اولان احکام شریفه در ٭ ویاخود مطلقا یس ایله مسما اولان پیغمبریز علیه السلام وانك معجزاتی مراد اوله زیرا محمد اسم شریفنك بینه سی یوز اوتوز ایکیدر قلب دخی ۱۳۲ انکله همعدددر که قلب قرآن (یس) در وقلب اسلام ۱۳۲ ایله شماریده در (ترجمه) کتوردی امر دینی حق تعالی دن جلی وراست ٭ کذلك سورهٔ یس ایچنده اولدی هپ مشحون (رجز)

قد عرف الحرب العوان انی ٭ بازل عامین حدیث سن

(عوان) فتحله اورته که خیر الامور اعتباریله دربش اعلی مراد اولنور (بقرة عوان) دینور فارض کبیره دکل وبکر صغیره دکل کویا مقدما برکره معرکه واقع اولوب بو ایکنجی سال اوله (بازل) زای هوزایله شدید معناسنه (عام) ییل که سنه وسال وحول دینور که مراد بونده هجرتك سکزنجی وطقوزنجی سنه سیدر اول سنه اصح قول اوزره یکرمی بش یاشلرینی هنوز تجاوز ایلمش ایدی (بازل عامین) یعنی بن شدتلی اوله لی هنوز برایکی ییلدر برایکی سالك شدیدیم بك متین ومشقتلی ومجرب دکلم حداثت سنم واردر لکن بندن زیاده یاش یاشه مش کون کورمش اولنلردن شدید وقوی اولدیغمی حرب عوان یعنی اهل حربك مجرب اولنلری بیلوردیك اوله (ترجمه) بنی حرب مجرب تجربه قیلدی بیلورالان ٭ حدیث السنم اما آب روی زمرهٔ مردان

ضمعمع القلب کانی جنی ٭ استقبل الحرب بکل فن

(ضمعمع) اولی اعجامله واهماله دخی لغتدر طویل ودخی شدید (سنخم) دخی

سنح معناسنه نسخه در (القلب) برنده الليل دخی نسخه در (جنی) کسر جیم ایله وشد نون ایله در یاسی وحدت ایچوندر زنجی کبی جنسی جندر قندی انسدر سفلیسی مهمله ایله جندر جن ستر معناسنه در مستور اولدقلری ایچون تسمیه اولندیلر و مجنون مستور العقل دیمکدر (استقبل) متکلمدر (ترجمه) جکردارمکه بن پری کبی میدانه کیردکده * هب استقبال حرب ایله قذورنی ایدرم اعلان

معی سلاحی ومعی مجنی * وصارمی یذهب کل ضغنی

(مجن) کسر ایله جنه معناسنه سپردرکه ترکیده قالقان دیرلر بیت سابقده واقع جن ماده سندندر (یذهب) افعالدندر (ضغن) معجمه لرله حقددرکه کین طوتمق مفعولنه مضافدر (ترجمه) سلاح ایله سپر یانمده در سائر لوازم هب سنان وتیغ ایله تیر وتبر خنجر ایله قالقان

اقصی به کل عدو عنی * لمثل هذا ولدتنی امی

(اقصی) افعالدن مضارعک متکلمی که تبعید ایدرم دیمک (فائده) امی لفظنده حرف روی وسائر قوافینک تخالفی غلط ظن اولنمسون قوافیده اگرچه عیبدر لکن تجویز اولنوب حتی عروضده اکا اکفاء دیرلر نونله میمک قرب مخرجی اولمغله بری برینی اشمام ایدرلر دیدیلر لکن جامع الشرح وسع الله صدره بالشرح دیرمکه ایکی مصرعک تحریری سهو قلم سببیله تقدیم وتأخیر وقوعی ظاهر ومسلمدر مصرع اول ثانی قیلنسه معنایه خلل کلمز وقافیه ده تکلفه حاجت قالمزایدی زیرا رجزده هر مصرعده رعایت قافیه التزام مالایلزمدر دیدیلر (ترجمه) انکله ایدرم بن دشمنی تبعید کندمدن * بوکار ایچون کتورمش مادرم دهره بنی الآن (رجز دیکر)

سیف رسول الله فی یمینی * وفی یساری قاطع الوتین

(سیف) نبی ایله ذوالفقار مراددرکه حرف الجیمده ترقیم اولندی (وتین) قلبده برطمردرکیدی اسقا ایدرانک انقطاعی سبب موتدرکه اودی قوپدی زهره سی چاک اولدی دیرلر (ترجمه) صاغ المده ذوالفقار اولدی متین * صول المده قاطع حبل وتین

وکل من بارزنی یجئنی * اضربه بالسیف عن قرینی

(بارز) ماضیدر وزن ومعناده قاتل کبی مفاعله دندر (یجئنی) اصلی یجیئنی امر غائب اولوب لیجئنی ایکن (قل لعبادی الذین امنوا یقیموا الصلاة) کبی لامی ساقط

اولمق عند القراء جائزدر (اضرب) مضارع متكلمدر (قرين) مصاحبدر مراد
حضرت سلطان جان وجهان پيغمبر عالميان عليه صلوات الرحمن در
(ترجمه) كيم قتال استرايسه كلسون همين * ضاربم تيغمله يا امر قرين

محمد وعن سبيل الدين * هذا قليل عن طلاب العين

(محمد) كلمه سى قريندن بدل يا عطف بياندر صلى الله عليه وسلم (عن سبيل)
عن قرين اوزره معطوفدر (طلاب) كسر ايله طالبك جمعيدر جايع ايله جياع كبى
(عين) كسر ايله اعينك جمعيدر اعين كوزى بيوك كسنه كه حسنياتندندر
حورعين فراخ چشمان بهشت ايله تفسير اولندى (ترجمه) اول محمددر كه نجى
يار اه دين * آنده ربوط البسان حورعين

اليوم ابلو حسبى ودينى * بصارم يحمله يمينى * عند اللقا احمى به عرينى

(ابلو) بلادن اولوب متكلمدر تجربه ايدرم (لقا) بونده قصر اولنور (احمى)
حمايه دن متكلمدر (عرين) ارسلان يتاغى يعنى مرتبهٔ حيدرانه مى نقيصه
شاندن صيانت ايدرم قلجمله ديمكدر (ترجمه) خاصهٔ دين وحسب اظهار
ايچون * تيغم ايدرم زيور دست يمين * حرب ايچنده ايدم شانم برين (بيت)

اسد على اسد يصول بصارم * عضب يمان فى يمين يمان

(عضب) تقديم مهمله ايله وزن ومعناده سيفدر صارم كبى (يمان) اصلنده
يمنى اولوب ياء نسبتدن بدل الف توسيط اولندى پس يمانى ديمك غلط اولور
(فائده) بعضيلر بو بيتى حضرت اميرك دكلدر ديديلر زيرا معنى بر ارسلان
بر ديكر ينه سل سيف حمله ايدر بر يمنى قلج بر يمنلينك يميننده ايدى ديمكدر مكر كه
بر يمنى يوسيفله حمله ايدركن كوروب بو بيتى انشاد ايليه ياخود طقوزنجى سال
هجريده سردار اكرم صلى الله عليه وسلم كنديلرينى يمنه تأليف قلوب ايچون
ارسال بيوردقلرى مناسبتله كنديلرندن يمنى تعبير ايدوب يمنه نسبت ايليه
ياخود يمانلرك ثانيسى مفهوم الاول اولوب صاحب ميمنت معناسنه اوله كه
ترجمه اكا ناظر قيلندى (ترجمه) اسد اوزره اسد باسيف حمله ايليوب كويا *
اولور تيغ يمان دست يميننده نمايان كان (بيت ديكر)

اقحم فلن تنالك الاسنه * وان للموت عليك جنه

(بو بيت) ابن حنفيه يه خطابا وقعهٔ جملده صادر اولمشدر (اقحم) فاذلا افعالدن
امردر (اقحم يا ابن سيف الله) حديثى اشارتيله داخل اول وكنديكى القا ايله
ديمكدر (لن) تأكيد نفى استقبال يعنى زمان آتيده اولان نفيى تأكيد ايچون اولور

لكن ابدی النفی دکلدر (ان ترانی) ده رؤیتی عدم انکار ایله اهل سنت بو یله دیدیلر دلیللری دخی اکر تأبیدی مستلزم اولسه الیوم قیدیله آیهٔ کریمه ده مقید اولمزدیکه بیورر (وان اکلم الیوم انسیا) ودخی ابدا لفظنی ذکری تکرار اولوردی که (ان یتمنوه ابدا) بیورلدی (اسنه) سنانک جمع قلتیدر (جنه) سابق الذکر مجنه در (ترجمه) حمله قیل بار ابازسا که سنان * موت ایچون سینه سپر وار درهمان

(رجز) انا الامام القرشی المؤتمن * الماجد الابلج لیث کالقطن

بو رجز ابن اعثم قولنجه صفین ده اهل کوفه وعسکر حضرت امیره خطابا عمرو بن العاصک دیدیکی رجزه جوابدرکه بودر * یا قادة الکوفة من اهل الفتن * یا قاتلی عثمان ذاك المؤتمن * کفی به حزنا من الحزن * اضرب بکم ولا اری ابا الحسن (مؤتمن) امنیت ماده سندن افتعالک مفعولیدر امین دیمکدر (ابلج) کشاده ابرو که آچق قاشلیدر چاتق قاشلی دکل (قطن) قاف وطاء مهمله نك حرکه لریله بنی اسد قبیله سی اولادینی محلده بر طاغدر (ترجمه) بن امام جمله قوم قریشم مؤتمن * غالب وابرو کشاده شیر چون کوه قطن

یرضی به السادة من اهل الیمن * من ساکنی نجد ومن اهل عدن

ابو حسین فاعلمن وابو حسن

(ساده) سیدك جمعیدر سادات کبی (یمن) بلاد عربده عماندن بحرانه وار نجه متعدد بلده لرك اسمیدر صنعا دخی غوردرکه تهامه در (ساکنی) اصلنده ساکنین جمع ایکن اضافتله نون ساقط اولدی (نجد) نو نله دریمن طرفندن هند دریاسنك کنارنده ارض عراقه واران یمتیدر (ابو حسین وابو حسن) ایله کندینی مراد ایدرکه حسنینك پدریدر رضی الله عنهم (فاعلمن) امره نون خفیفه تأکید ایچون لاحقدر (ترجمه) یا که راضیلر اولوب سادات اقوام یمن * هم کروه نجد وجمله زمرهٔ ارض عدن * بیل بنم اوغللرمدر او حسین ایله حسن (رجز دیکر)

الا احذروا فی حربکم ابا الحسن * ولا تروموه فذا من الغبن

بو شعر معاویه نك غلامی اولان حریثك قتلندن صکره صادر اولدیکه تفصیلی بالاده سابقدر (لا ترووا) روم ماده سندن نهی حاضرك جمع مذکریکه طلبکار اولمالردیمکدر (غبن) تحریك ایله درقزیبا یازلدی (ترجمه) بو الحسندن احترازایدلك وغاده هر زمان * آکه طالب اولمکز ایدن سزه ابر رزیان

فانه یدقکم دق الطحن * ولا یخاف فی الهیاج من وهن

وقد غدی بالناس فی وقت اللبن

(طحين) مهمله ‌ئرله در اوكدلمش يعنى اون اولمش نسنه‌لكن صوصامدن النبان باغلى نسنه‌يه علم اولدى (هياج) وزن ومعناده قتالدر (وهن) ضعف (غدا) دال وذال لغتدر غين معجمه‌نك فتحى ايله قوشلق طعامى واكثر ايله مطلقا طعامدر (ابن سود) (ترجمه) ضرب ايدوب ايلردقيق آساسزى مجو ونهان * مرد ميدان شجاعت كارزار ايجره همان * تيغنه ايلر غدا نامى اولمرد پهلوان (رجزديكر)

ايها المشرك يامن افتتن * لو المتمنى ان يرى ابا الحسن * الى فانظر ابنا يلقى الغبن بورجز نهروانده عبد الله بن وهبك ديديكى بربيت رجزينه جوابدركه بودر اضربكم ولا ارى ابا الحسن * ذالك الذى ظل الى الدنيا ركن * الى اخره (مشرك) برامرده بركمسنه‌يى شريك ايدن كشى (افتتن) فتنه ماده‌سندن افتعالك ماضيسيدر فتنه‌يه مظهر اولدى ديمك (متمنى) تمنينك فاعليدر (غبن) ضعف ونقصان كه (تغابن) لفظ كريمى بوماده دندر (ترجمه) اى مشرك دين واى افتاده چاه فتن * استريسن كه كوره‌سن اى بد كهر اول ابو الحسن * پس كل بروبه كوره‌سين كيم قنغمز كورر غبن

---

* (الواو) *

(نطق) ارى حمرا ترعى وتعلف ماتهوى * واسدا جياعا تظما الدهر ماتروى (ارى) مضارع متكلم (حمر) ضمله حمارك جمعى اركان اشكار درفارسيده خردر (ترعى) رعى وحفظ اولنور مضارع مؤنث مجهولدر (تعلف) علفدن ايكنجى بابك مؤنث مجهول مضارعيدر اوتلاتمق علف حيوانه ويردكارى اوت وصمان جمعى علوفه در ضمله واول حيوانه فتحله علوفه دينور لكن علوفه زمانمزده الف ايله الوفه ديو هزار معناسنه ظن اولنوب تقرر ايلمشدر وبالكزنقده اطلاق اولنور فى الاصل وضعى ١ الجه و٢ سائر تعيينات ٣ چوقه و٤ دستار و٥ نان و٦ لحم و٧ حطب و٨ موم ورمضان بقلواسى كبيكه دولت عثمانيه‌ده اوجاقلر رجالنه ويريله كلمشدرانلرك جمله سنه شاملدر (ماتهوى) سوديكى شئ ديمكدر مفعوليدر (تظمأ) ظمأدن عطش وزننده مؤنث مضارعدر (دهر) ظرفدر (ماتروى) فعل مضارع منفيدر وما نافيه درسيراب اولمز فاتمز ديمكدر ردنجى بابدندر (ريان) عطشانك ضديدر يوم ترويه يوم نحرده لازم اولان صوبى تدارك اول كونه مخصوص اولمغله ويا امور آتيه‌يى فكر وروئت كونى اولديغيچون ديديلر (ترجمه) علفزاره واروب خرلر مراعات اولنوردايم * صوسز آج كشت ايدر سلطان حيوانات اسد هرسو

واشراف قوم لا ينالون قوتهم * وقوم لئام مايأكل المن والسلوى

(اشراف) شريفك جمعيدر آل پيغمبر مراددر اگرچه الفاظ عمومدندر (قوت) ضم وتخفيف وتاء طويل ايله آزق كه روزه وزاد ورزق وقسمت دينور (قوم لئام) دولت امويه رجالی مراددر كه عدد رجال دولتلری اون درت ومدت سلطنتلری بيك آيدر بعض اهل تفسير * شجرة ملعونه فی القرآن آندن مراد اول سلسله در ديمشلر قرينهٔ كشفيه اول دولت رجالنده اوچ يزيد پليد وايكی وليد زنديق وايكی مروان قلتبان بولنوب بری آخر الملوك حمار ايله لقبدار اولمغله لئام تعبيرينه مستحق اولديلر * جمله سی اول سلطان دنيا ودين عليه صلوات المعين حضرتلرينه عالم مثالده ميمون صور نشئده اراءت اولنمشلردر و بنم دينمی ابتدا تغيير ايدن بنی اميه دن بر كسنه در وبر روايتده دخی اسمی يزيددر ديو وارد اولان اثر * جامع سيوطی وغيريده محرردر (من) قدرت حلواسی كه اغاچ يپراقلری اوزره ياغوب جمع ايدرلر ابتدا بنی اسرائيله نازل اولدی (سلوی) دخی بلوه و يابلد رجين قوشی وباله دخی ديرلر عسل معناسنه وآيه كريمه ده دخی كلمشلردر بعضيلر ايكيسی دخی برنسنه نك اسميدر عطايای الهيه دن اولمغله من وانكله متسلی قيلمنلريله سلوی تعبير اولندی اشته عادات كونيه وقوانين دنيويه ايچون بوما لله احكام الهيه ده لسان اصحاب ارشاد ايله رضا وتسليم تعليم وعدم تغييری تفهيم اولنمسه ابن راونديك مشهور شعری وتركيب بندروحی وامثالی چوق مايه داری هوالندرور ايدی (ترجمه) چوق كرام قوم واركه قوت يوميه عديم من وسلوادر غداسی ارذل قومك تو

قضاء لخلاق الخلائق سابق * وليس علی ردّ القضا احد يقوی

(قضاء) مقضی معناسنه در قضا وقدر متعدّد محللرده مذكوردر بونده بری ممدود وبری مقصور اولمق وزن ايچوندر (يقوی) دردنجی بابدندر قوتدندر شد ايله * يازدی هر حالی باشمزده قضا * قيد اولندی رؤسنه حكم قدر * كسمش آتمشدر انی ايتمه جدل * تيغ لايسئل عما يفعل (ترجمه) بو قضا خلاقدن سبق ايتدی چون تسليم قيل * بر قوی يوقدر كا وله ردّ قضايه چاره جو

ومن عرف الدهر الحرون وصرفه * تصبر للبلوی ولم يظهر الشكوی

(حرون) فتح مهمله ايله در * فرس ما طاوع الحرون * بيتنده قريبا يازلدی سركش معناسنه در (صرف) تحويلدر كه مريدك مرادينی نامطلوب اولان طريقه صرف ايله واقع اولان حادثه ديمكدر (تصبر) تفعلدن ماضيدر تكلف ايله تحمل

(يظهر) اظهاردن مضارع (ترجمه) روز كارك قصدينى هم خلقى
عارف اولان* هربلايه صبرايدرشكواده اولمز ياوه كو (رجز)

اضربكم ولااری معاويه* الاخزرالعين العظيم الحاويه

اضرب) مضارع متكلم (اری) كذلك رؤيتدندر (معاويه) حرف لام اواخرنده الابلغ معاويه بن صخر بيتنده عيانكرده بنان بياندر (اخزر) معجمه لرعقبنده مهمله ايله در كبرندن ناشی كوزاوجيله باقن كمسنه درعينه مضافدر (عظيم) آخزرك صفتيدر (حاويه) بغرسقدر جمعی حوايادر بغرسغی بيوك وصفيله ايراده سبب بودركه پيغمبرآخرالزمان سلطان پيغمبران خاتمة الانبيا محبوب المولى عليه التحايا حضرتلری برمكتوب تحرير ايچون اوچ كره آدم ارسال وهربردفعه ده طعام اكل ايدر ديوجواب رد اولندقده طويمسون ديوبددعا بيوردبلرايدی واقعا خواص اهل عوا اولان جوعه مبتلا اولوب بين العرب اكول اولنلره انی بطنك معاوية فی هاويه* ديمكله تعجب ايدرلركه ضرير قزوينی ديمش وصاحب لی بطنه كالهاويه* كان فی امعائه معاويه (ترجمه) اولسه معاويه اكررو برو* ضرب ايدرم ايلمزم سرفرو

هوت به فی النارام هاويه * جاوره فيها كلاب عاويه

(هوت به) ماضی مؤنثدر آنی آتدی يعنی اسقاط والقا ايلدی (ام) انادرمأوی ومحل معناسنه مستعاردركه (فامه) قرأن كريمده مستقره ايله مفسردر* بونده ام هاويه لفظنی ايراد ايلمك جائزدركه ابولهبك زوجه سی اولان (حمالة الحطب) كه ام جميلدرانی ايهام اوله* زيرا معاويه نك پدرينك همشيره سيدر (هاويه) اسماء جهنمدندركه مذكورايدی (جاور) مفاعله دن ماضيدر (كلاب) كلبك جمعيدر حرف الباء اواسطنده بومحله دائر بعض فوائد مذكوردر (عاويه) نابحه معناسنه كه سس ايدن كلابدر اول صوته نباح دينور معاويه لفظيله مادهٔ اشتقاقلری يكسان اولوب عوی ماده سندندر مصدری عوايت غوايت وزننده دراورمك يعنی كلب نابح اولمق وعواء فتح وشدايله وقصرومدايله دخی لغتدر عوعوی چوق اولان كلبدر* ودبرمعناسنه دخی يزديلر (ترجمه) هاويه در منزلی ايتدی غلو* انده ده سكانی سكان كوبكو

* (الهـا) *

(نطق) كن للمكاره بالعزاء مقطعا* فلعل يوم لاتری ماتكره
(مكاره) مساجدوزننده مكروهك جمعيدر ضدی محاسندر (عزاء) صبردر

مؤخره

مؤخره تعلق ایدر (مقطع) تفعیلدن فاعلدر پاره پاره ایدن کسنه (لعـل) ترجی موعودا یچوندر (یوم) جمله یه مضافدر (ماتکره) مخاطبك مفعولیدر کریه عد ایلدیکك نسـنه دیمك یعنی سن امور مکروهه وحوادث عارضهٔ اندوهه صبری تقسیم ایدوب انکله پریشان * وسهل وآسان قیل بوحال ایله اوقاتکذار اول مقابله سنده حق تعالی دن مرجو وموعوددر که مکافاة ومجازاة ایدوب انك ثمره سنی آخرتده دخی کورورسین که هیچ مکاره خاطره کلمز برزمان ایله شرفیاب اولورسین یاخود بوحالت سنده طبیعت اولوب هیچ اکدار عارضه اولمامش کبی اولورسین زیرا مادامکه دارفنا * مدار عنادر عوارضدن خلاص ومکارهدن جای مناص یوقدر (ترجمه) اولوب مکروهی صبرایله مقابل ایله تادلخواه اوله برکونکه انده هیچ کورمز کارپر اکراه

فلربما استتر الغنی فتنافست * فیه العیون وانه لمموّه

(تنافست) تفاعلدن ماضی مؤنثدر فی ایله التفات وعن ایله اعراض معنالرنده زبانزددر تأنیثی (عیون) فاعل اولمسیله در (مموّه) اصلنده ماء لفظندندر ماء دخی موهدر تفعیلدن مفعولدر صولنمش دیمکدر تلبیس معناسنه صکره خاصة ماء الذهب طلا ایلمکه تمویه دیدیلر که مموه یالدزلی دیمکده جریان ایلدی انذوده کبی واصطلاح فقهادندر که مموه ومفضض یعنی کموشلی مثلا کومشلنمش آبنوس دیویت وکومشلی جوزفنجان ظرفی کبی * ومضبب مجلری وکناری کومش اولان شیئ که بونلرك استعماللری جائزدر انلردن ماعدا آلتون وکموش استعمالی جائز اولمز مکرکه کومشدن خاتم ومنطقه یعنی قوشاق وحلیة السیف * که قلج وبچاق قینلرنده اولان کومشلر اوله انلرده جواز اباحه واردر * یعنی عبادت مخفی قباحت مخفی دیدکلری اوزره ارتکاب جرم وجنایت دخی بینه وبین الله قالسه سائرلره حجت اولمدقچه ستار العیوب انده غفار الذنوب حکمنی اجرا ایدر * وعبادت دخی ریادن سلامت بولور حاصلی ضرورت اولمدقچه ناسه کندی حالنی افاده ده استفاده محالدر عدم مبالاته دلالت ایدر حتی احبابنه وبلکه درویشان وخدامنه دخی پریشان هیئت کیجه لك صورتیله کورنمیه که نظرلرندن مهابتی ازاله یه سببدر دیدیلر (ترجمه) نیجه لر حالنی ستر ایله بولدی رغبت الفت * عیون ناسه خوش کوستردی ظاهر ده دل آگاه

ولربما اختزن الکریم لسانه * حذر الجواب وانه لمفوّه

(اختزن) افتعالدن ماضیدر خزینه یه قودی یعـنی حفظ وحبس ایلدی دیمك

(حذر) مصدردر احتراز دیمکدر نصبی نزع خافض ایله در اصلنده لحذر ایدی
(مفوّه) تفعیلدن مفعولدر ملفوظ دیمکدر اصلی فوه آغزدر جمعی افواهدر
(جوهری) فم لفظنده میم واودن عوض دردیدی وفوه کلمه سنده دخی هادن بدل
میم کاورزدیدی * محرر فقیر * صانه الله عن طریقة الشریعة فی معرفة الحقیقه
من تقصیر * دیرکه ایکیسندن روما للاختصار عوض قیلندی زیرا هادن بدل
اولدقده فوم اولوب معنای دیکر احتمالی اولور واودن عوض اولدقده فم اولوب
ضمیر لاحق ظن اولنور انلردن خالی اولمق احقدر (معنی) چوق کریم واردرکه
لسانی سبب سلامة الانساندر دیو خوف جواب ایله حبس ایلدی مع هذا
لسان الحال انطق من لسان القال) سری اوزره مرادی معلوم ومرامی
مفهوم اولدی که کاردن بری دیمشدر * ولئن ندمت علی السکوت بمرة *
فلقد ندمت علی الکلام مرارا * حضرت سرحلقهٔ اصحاب آکاه * امیر السالکین
اواه * صدیق عتیق رضی الله عنه بیورمشلرکه کاشکی ذکر اللهدن غیریده اخرس
یعنی بیزبان اولیدم واکثریا اغزلرنده طاش حبس ایلمکله کلامدن لسانی کف
بیوردرلرمش (ترجمه) جوابک احترازندن قتی چوق مرد عارفلر * زبانن
حفظ ایدوب اولدی لسان حاله اواه

ولربما ابتسم الوقور من الاذی * وفؤاده من حره یتأوه

(ابتسم) افتعالدن ماضیدر بسامت عرض ایلدی دیمک انفعالک ضدیدر کولج
یوز کوستردی (وقور) فتحله صاحب وقار دیمکدر وقار کبر ایله ذلک میانیدرکه
بوستنک حکمنی ویرمکدر * سخا خستله سفاهتک میانی اولدیغی کبی بو حالده
اعتدال اصعب احوالدر (فؤاد) بونده مطلقا داخل بدندر ضمه ایله در (یتأوه)
آه لفظندن تفعل بابنک مضارعیدرکه اربابنه اواه دیرلر * اللهم انی اعوذ بک من علم
لا ینفع وقلب لا یخشع ودعاء لا یسمع ونفس لا تشبع حدیث طویلنک
ذیلنده ابن مسعود رضی الله عنه روایتیله * اللهم انا نسألک قلوبا اواهة
مخبتة منیبة فی سبیلک * بیورلمشدرکه اواهی قلبه صفت ایلدیلردیلدرکه تأوه
درونی تأثیرده ابلغدر واقط آه اسم الله اولدیغن امام مناوی (دعوه یتن) حدیثی
شرحنده بسط ایلدیکی حرف التاء اواخرنده اشارت اولندی (نادره) حضرت
صدیقک القابی خمسه سندن بری اواهدر ودردی صدیق عتیق امیر السالکین
ذوالخلالدر اذ کارنووی حاشیه سنده ابن علان اعلان ایدب ابراهیم نخعیدن
روایت ایلدیکی مجلة النصابده دخی واردر (ترجمه) وقور اولان بشوش

اولور نیجه کره اذادن لیك * ایدر تاب تب غمدن دل زاری دمادم آه (نطق دیکر)

اصم عن الكلام المحفظات * واحلم والحلم بی اشبه

(اصم) فتح وضم مهمله وشدمیم ایله متکلم مضارعدر صمم اظهار ایدرم تصامم ایدرم دیمکدر (محفظات) افعالدن فاعلك جمع مؤنثیدر کلمك صفتیدر مفردی محفظ وزن ومعناده مغضبدر واحفاظ اغضابدر (احلم) حسن بابندن متکلم حلیم اولورم دیمك (اشبه) امثل وانظر معناسنه که پك بکزر یعنی کورنلر حلیمك تام محلیدر دیرلر (ترجمه) اولوب مغضب اولان سوزدن صمدار * اودمده حلم ایدرم اولوب آکاه

وانی لاترك جل المقال * لئلا اجاب بما اکره

(اترك) مضارع متکلم (جل) ضم جیم وشد ایله در جلیل ماده سندندر معظم الشیء معناسنه (لئلا) اصلی ان لا ایکن نونی لامده ادغام واوّلنه حرف جردن لام کلدکده لالا اولدی التباسدن حذرا رسم مرقوم اوزره مرسوم اولدی (اجاب) اجابتدن متکلمك مجهولیدر (اکره) متکلم مضارعدر (ترجمه) دخی بن نارکم لفظ جلیلی * جواب اولمایه تا حرف جکر کاه

اذاما اجترت سفاه السفیه * علیّ فانی انا الاسفه

(اجترت) جر ماده سندن التزمت وزن ومعناسنده در (سفاه) سفه کبی سفاهتدر که خفت عقل (سفیه) عقلی خفیف که درجهٔ کماله عقلی بالغ اولمامش اسفه سفیهك افعل تفضیلیدر * بومأل سابقا (ع) للناس حرص علی الدنیا بتبذیر * بیتنده حرف راده افاده اولندی (ترجمه) سفیهك هزلنی ردّ ایلسم کر * بن اندن اسفهم بیشبهه ایواه

فلا تغتر برواء الرجال * وان زخرفوا اللك او موّهوا

(لا تغتر) غروردن افتعالك نهی حاضری (رواه) رؤیتدن حسام وزننده منظره یعنی باقه جق محلدر دیدار کبی (ان) وصلیه (زخرفوا) معجمه لر ومهمله ایله ماضینك جمعیدر تزیین ایلدیلر دیمکدر (موّهوا) دخی وزن ومعناده عطف تفسیریدر شعر سابقده ممّوه یازلمشدر (ترجمه) مزخرف امرءِ حسن اولمه فریفته * سکا کرایتسه تمویه نظرکاه

فکم من فتی یعجب الناظرین * له السن وله اوجه

(کم) تکثیرا ایچوندر (یعجب) افعالدن مضارع بکندرر وعجبه کتورر دیمك (السن) لسانك جمع قلتی (اوجه) وجهك کذلك جمعی (ترجمه) نیجه لر وار که خوش

كفتارو ديدار * زبان وروبى چوقدر كاوله دلخواه

ينام اذا احضر المكرمات * وعند الدناءة يستنبه

(ينام) نومدن مضارعدر اويور ديمك * الفتنة نائمة لعن الله من ايقظها (مكرمات) فتحله وضم مهمله ايله در مفردى مكرمه صفت حميده در (دناءة) وزن ومعناده خساستدر صفتى دنى دخى خسيس وزننده در الجاقلق (يستنبه) استفعالك مضارعيدر بيدار اولور اويانر ديمكدر (ترجمه) كرم وقتنده نائم كورينور اول * دنائتده اويانر هم اوكمراه (نطق ديكر)

ليس الكريم الذى ان نال منزلة * اونال مالا على اخوانه باها

(نال) تكرار اولنقده نكته بودركه منزله ومرتبه يه نيل ووصولك اسباب وطرقى مال واشيايه وصول وتملك اسباب وطرقنه مخالف اولمسيدر (باها) مفاعله دن ماضيدر وزن ومعناده فاخر يعنى فخر ايلدى نازلندى وبيوكلندى ومالك اولديغى دنيوى اشيا ايله مغرور اولدى ديمكدر بوحالت احوال حسنه دن دكلدر حتى اثرده بن سيد اولاد آدمم وانكله بنده فخر يوقدر بن تفاخر ايلمم بيورديلر واهل حديث (الفقر فخرى) حديث دكلدر بوحكم ايلدكلرينك برسببى دخى كنديلرى مايه الافتخار اولان امور ايله دخى فخردن تنزه وتبرى ايلدى پس (كاد الفقر ان يكون كفرا) بيورمغله شدائد نخيمه سنى بيان بيوروب (اللهم انى اعوذ بوجهك الكريم واسمك العظيم من الكفر والفقر) وسائر حديثلرده دخى كفر ايله فقردن استعاذه لرى واردر (اللهم احينى مسكينا) حديثنده سكونت قلب واطمئنان دل مراددر زيرا آخر حديثنده ذلت ومسكنتدن وفقر وكفردن استعاذه بيورديلر وبر اثرده دخى پيرلكده بنم رزقمى اوّلكيدن زياده وسعتلى قيل ديو دعا بيورمشلر (فبأى حديث بعده يؤمنون) پس بوتقريره كوره مخالفات نبويه ديو مجموعه لرده بعض جهله نك يازدقلرى مزخرفات شايان التفات اولمديغى آنده يازدقلرى مصحف وتسبيحدن دخى ظاهردر زيرا شمائل وشفا * وسائر كتب حديث بوعهده وفا ايدر وبو بيتك علتى بيت تاليدر (فائده) حزب اعظم نام مجموعه ده كه منلا على قارى اعظم ١٠١١ تاريخنده رحلتندن اوچ سال مقدم جمع ايلمشدر آنده فقر اختيار ايدن كمسنه ورد ايلمك بابنده وارد اولان بعض آثارى درج ايلمشدر اكا مداومت ايدن كمسنه ار بابندن مأذون اولوب انده اولان فقردن مراد فقر صورى اولمامق اوزره تصحيح نيت ايله دوام ايليه والا تدريجى فقر صورى مستولى اولمق مقرردر ديديلر * بوفقيرا كابر مختصر

ترکی حاشیه تحریر ایلمشدر (ترجمه) اکر مال ویا رتبه بولسه بر کس * کریم اولمزاید رسه فخری که کاه

الحر یزداد للاخوان تکرمة * ان نال فضلا من السلطان اوجاها

(حر) عبدك ضدیدر لکن بونده کریم وسخی طیب النفس کمسنه دیمکدر (تکرمه) تکمله وزننده اناك کبی تفعیل بابندن مصدردر * یاسی اسقاط وبدلنده تالاحق اولور که مصدریتنی تأکیدایدر تتمیم دخی تتمه اولدیغی کبیدر اخوان ولایق احسان اولنلره کرم ولطفله تعظیم ایلمکدر حتی شاعر دیمش (ان الکرام اذا ما اسهلوا ذکروا * من کان یألفهم فی المنزل الخشن (ترجمه) اودر آزاد ایده اخوانه احسان * کاورسه سوی شهدن مال یا جاه (نطق آخر)

یا اکرم الخلق علی الله * والمصطفا بالشرف الباهی

(مصطفا) صفوتدن افتعالك مفعولیدر واوی الفه مقلوبدر ورسمی القدریاسی خطاء مشهوردر (باهی) مهموز مسهلدر شرف وزننده بهاء دندر قصرایله که فی الاصل حالنه مونس اولان دوه درو بونده محلنه راست کان شرف دیمکدر وافق شن کبی (ترجمه) ای اکرم خلق خداوی کائناته پادشاه * ای مصطفای ماسوا سنسین شرفیار وپناه

محمد المختار مهما اتی * من محدث مستفظع ناهی

(محدث) افعالدن مفعولدر حادث معناسندن بعید دکلدر (مستفظع) استفعالدن مفعولدر فظیع وشنیع عد اولنان امر وکار سخت (ناهی) خبردر نهی ایدیجی دیمکدر بهر حال یاسی تنوین سببیله ساقط اولوب بعده مرسوم اولان یا اشباع وزندن پیدادر (ترجمه) سن ای رسول کائنات * وی مجتبای بالذات * کر حادث اولسه بد صفات * نهینده سنسین چاره خواه

فاندب له حیدر لاغیره * فلیس بالغمر ولا اللاهی

بو شعر هر امرده بن ازدل وجان خدمته مشتاقم سائری بلکه طبع همایونی منفعل ایلمکله دنیا و آخرتلری خراب اوله حقیقت حالدن آکاه دکلمردر و بن اکرچه حدیث السن لکن لهو ولعبه مائل اولان طفل بالغ ویا پیر نابالغ کبی دکلم هر امرده بکا تنبیه بیورلکدیمك مألنده صادر اولمشدر (اندب) نونله باب اولدن امر در دعوت ایله وندا قیل (له) فی المحدث یعنی امر حادث فظیع وقوعنده دیمکدر (غمر) مجمه ایله عمر وزننده در ارباب تجربه دن اولمیوب امور واحوال مقتضیه دن خبردار اولمیان نادان معناسنه (لاهی) لهو ولعب ایدن کشی

(ترجمه) انجق بكا امر ايله سن * دفع اولسون اول حزن ومحن * چون اولمدم نادان فن * لهو ايلمزوقتم تبـاه

ترى عماد الكفر من سيفه * منكسا باطله واهى

(عماد الكفر) كفرلك اساسى * وياسنجاغى وبيراغى (من) جار ومجرورى منكسه تعلق ايدر (منكس) نونله تفعيلدن مفعولدر معكوس ومقلوب وسرنكون (واهى) ضعيف ومنكسر ومنشق وسست (ترجمه) كفراوله منكوس الاساس * بوتيغ نصرت ويره ياس * باطل بوله هم اندراس * حق اهلى كورسونلر رفاه

هل العدى الاذياب عوت * مع كل ناس نفسه ساهى

(هل) حرفدر وجود موضوعدن سؤال اولنورسه بسيطه در * مثلا هل الحركة موجودة كبى حركتك وجودى وارميدر ديمكدر * واكر موضوعك برحالندن سؤال اولنورسه مركبه در (هل الحركة دائمة) كبى كه حركتك دوامى ويا انقطاعى سؤالدر * قد معناسنه دخى اولور (هل اتى على الانسان حين) كبى ودخى ما معناسنه اولور بونده اولديغى كبى استفهام انكاريدر ما العدى ديمك اولور ولهذا الا كلدى (ذيل) تاريخ اتمام شرحدن يكرمى ايكى سال مقدم سورهٔ فاطر اوائلنده (هل من خالق غير الله) كريمه سندن تدريس امتحاننده بو تحقيق سياقنده بغير سكين ذبح اولنديغمده ظاهر وباطنمدن فلله الحمد والمنه طلب وآرزومى دخى منسلب اولمشيدى (لدى الامتحان يكرم الرجل اويهان) (عدا) زنا وزننده اعدا كبى جمعدر (ذياب) صراط وزننده جمعدر مفردى ذئب قورددر ارسح دخى دينور * حتى كورد قورددن غلطدر ديدیلر برزيانكار خبيث حيواندر عينى ديركه بين العرب معروفدركه قورد بركوزيله نائم وديكريله دخى كندينى اعدادن حراست ايدرمراره سنك طلاسى وقاعده مشهود الخاصه در ديو تحفة المؤمنين ترجمه سنده مذكوردر (عوت) ماضى مؤنثدر عوا أصله كاب وذئب وابن آوى يعنى شغال صوتنه ديرلر * صهيل فرس * هدير حمام * زئير اسد نباح كاب * لغات مخصوصه در (ساهى) غافل معناسنه در وغفلت انبيايه دخى واقع اولورامى دانا حبيب خدا عليه التحايا ده بش كره سهو وقوعيله بشريتنى اثبات ايلمشلردركه كشف الاسرار اوائلندن صاحب درهٔ بيضا املا ايدر (ترجمه) دشمنلرك كوياذ ياب * عوعوايدرلر چون كلاب * اصحابه ويررلر عذاب نفس بيلوب ديمزلر آه

سيهزم الجمع على عقبه * بجيدر والنصر لله

بو بيت (سيهزم الجمع ويولون الدبر) كريمه سندن اقتباس اولنمشدر (يهزم) مضارع مجهول (عقب) فتح وكسر ايله اوكجه كه جمعى اعقاب كلور فارسيده پاشنه وپاشه ديرلر حتى ولد معناسنه عقب ديدكلرى كبى پاشه دخى ديرلر غلط ايدوب پاشا ديوكودكانه خطاب ايدرلر (ترجمه) اعدا اولور مغلوب دين * معكوس وادباره قرين * حيدر اولوب نصرت رهين * ايلر عنايت اول الاه

(الياء التحيه)

(نطق) ان المكارم اخلاق مطهرة * فالدين اولها والعقل ثانيها

(مطهره) تفعيلدن مفعول مؤنثيدر اخلاقه صفت اولوب خصايص حسنه ديمكدر (ترجمه) مكارم پاك مشربلردر ايلدا كتساب آنى * برى دين الهيدر عقلدر آكاهم ثانى

والعلم ثالثها والحلم رابعها * والجود خامسها والفضل سادسها

(علم) واقعه مطابق اولان اعتقاد جازم ايله معرفدر حكما ديديلركه صورت شيئك عقلده حصوليدر اول اخصدر وعلم فعلى غيردن اخذ اولنميان علمدر * وعلم انفعالى غيردن مأخوذدر * وعلم اليقين امورى وقوعى اوزره تصوردن دايلى ظاهر اولان علمدر * علماء دين ديديلركه علم معلومه تابعدر * يعنى الله تعالى نك جميع معلوماتى كلجك زمانده هر نه وصف اوزره بولنه جق ايسه * ودخى وجوده كلورمى يا كلمزمى ازل آزالده علمنده مقرردركه كلجك زمانده اوله جغى كبى بيلوروبيلديكن تقدير ولوحه كتب ايدربوكه بناء جبر لازم كلمز اكر معلومات تقديره وعلمه تابع اوليدى يعنى اشيانك اولديغى وصف اوزره بولنمسنى موجب اوليدى جبر لازم كلوردى لكن حال وشان عكسنه ملابسدر وعلمك معلومه تابعيتى قاعده سنه بودخى مبنيدركه تحصيل اولنه جق معلوم اكر فرض ايسه طلبى دخى فرضدر واجب ايسه تعلمى دخى واجبدر * سنت ايسه اوكرنمك دخى مسنوندر كذلك نافله وامر بالمعروف ونهى عن المنكر دخى بويله در فرضله امر بارى قول اوزره فرض وواجبله امر لذ دخى فعله كلمسى واجبدر وقس الباقى عليه * وبوعصرده رياضات شاقه محالدر كمال قابليت واستعداد وقتيدر كه قابليتك ظهورى نه طالب اولورسه حق تعالى انى خلق ايدر علم معلومه تابعدر ديمكده بومعنى دخى ملحوظدر (سادسها) اصلنده سادس ايدى سينى تايه قلب اولنمشدر تايه دخى قلب اولنوب دال تايه ادغام ايله ست دخى دينور التنجى ديمكدر يعطى اصلنده

تمطط اولدیغی کبی که السنهٔ ناسده حاج الحرمینه حاجی دید کاری دخی بو قبیلدندر دیدیلر (ترجمه) علمدر ثالثی نشرایت دخی دردنجی حلم اولدی * سخادر بنجمی انك صای التنجیده احسانی

والبر سابعها والصبر ثامنها * والشکر تاسعها واللین باقیها

(بر) کسر وشدّ ایله لطفکه شرك نقیضیدر (لین) کسر ایله خشونتك ضدیدر آیهٔ کریمه ده (وعباد الرحمن الذین یمشون علی الارض هونا) مألی مراددر (ترجمه) لطیف اولمق یدنجیدر صبر اولدی آکا ثامن * شکر تاسع اولوب عاشر علقدر رفیل امعانی

والنفس تعلم انی لا اصادقها * ولست ارشد الا حین اعصیها

(اصادق) مفاعله دن متکلمدر دوستلاشرم دیمکدر ارشد دخی متکلمدر هدایت وطریق مستقیمه نائل اولورم (اعصی) دخی متکلمدر (ترجمه) بنی نفسم بیلور که بن اکا دوست اولمزم زیرا * هدایت بولورم ایتدکجه هردم آکه عصیانی (نطق دیگر)

ومحترس فی نفسه خوف زلة * یکون علیه حجة هی ما هیا

اول بیت واورب در تکثیر وتقلیلی محلنه منوطدر (خوف) نصبی نزعله در (زله) آیاق قایمق لغزش معناسنه لکن بونده خطادن کنایه در (ما) دوامیه در (هیا) کسر ایله والیی یانك فتحه سنی اشباع وزن ایچون مد ایله در (معنی) نفسنده چوق اهل حذر واردر که من القدن دائما خوف ایدر مع هذا اول خوفی کندی علیه نه یعنی خلافنه حجت اولور واول حجت خصومت مادامکه نفسی باقیدر بنه حجت علیه در نعوذ بالله تعالی بو مآلده محمود وراق خوش دیمشدر (یارب احسنت عودا وبداءة * الی فلم ینهض باحسانك الشکر * فمن کان ذا عذر لدیك وحجة * فعذری اقراری بان لیس لی عذر) (ترجمه) نفسنده چوق اهل زلل * وار که ایدر خوف خلل * مادام ایدر حسن عمل * خصمانه بیلور حجتی

فقلص بردیه وافضی بقلبه * الی البر والتقوی فنال الامانیا

(قلص) تفعیلدن ماضیدر رجع وبر بره کتوردی وثلاثیسی بو زلدی وچکلدی دیمك (بردیه) اصلنده بردین تثنیه در مفردی برد برنوع لباسدر (افضی) فا ایله افعالدن ماضی اولشدر دی ایصال ایلدی دیمکدر (امانی) امنیه نك جمعیدر مقصودلردر (ترجمه) هم ایتدی دامن درمیان * تقوی وبره هر زمان * اولدی توجهده جنان * حاصل ایدوب امنیتی

وجانب اسباب السفاهة والخنا * عفافا وتنزيها فاصبح ماليا

(جانب) مفاعله دن ماضيدر حذر ايلدى وبونده صرف ايلدى ديمك (خنا) فتح معجمه ونونله بدكو يلق (عفاف) عفتكه مفعول ثانى اولور (ماليا) اسم فاعلدر مهموزدر معتل دكلدر * لكن براى قافيه ياايله اداولنور عاليا دخى نسخه‌در الف اشباع دكلدر علامت نصبدر (ترجمه) ايدوب سفهدن اجتناب هر لفظى اولمقده صواب * عفت نزاهت انتساب * پر محمدت هر حالتى

وصان عن الفحشاء نفسا كريمة * ابت همة الا العلى والمعاليا

(صان) ماضيدر نكهدار وحافظ اولوب صيانت ايلدى (فحشاء) فحش كبى قولا ويا فعلا قبيح (ابت) ماضى مؤنث اباوامتناع ايدوب چكندى وقاچندى ديمك (همت) قصد وعزم جسنيات (على) ضمله رفعت وشرف (معالى) مساجد وزننده جمعدر مفردى معلاة على معنا سنه كه صورى وحسى اولسون معنوى وعقلى اولسون (ترجمه) نفس كريمن اول ايدر * بد حالدن صون وحذر * هر شيئه قصدا يتمز مكر * كوره شرفله رفعتى

تراه اذا ما طاش ذو الجهل والصبى * حليما وقورا صائن النفس هاديا

(طاش) ماضيدر عجله وخفت ايلدى (هادى) يول كوسترن يعنى طريق هدايته ارشاد ايدن كمسنه‌در حتى شاعر دقيقه دان محمد بن سمان رحمه الله بيورر * طريق الهدى لو لاح للعين شخصه * لشاهدت وعاظ الانام حيارى * ولو كان مثل الخمر كل محرم * لكنت ترى كل القضاة سكارى (ترجمه) ايتسه اكر جاهل صبى خفت اولوب بد مشربى * ممدوحك اولمش مطلبى ذاتنده انسانيتى

له حلم كهل فى صرامة حازم * وفى العين ان ابصرت ابصرت ساهيا

(كهل) دوموى كه اوتوز ياشنى كچوب هنوز قوتى تام * وصنائع تجربه ده نيكنام اولان كيشى (صرامت) شجاعت وكسكينلك (حازم) احتياط ايدن كمسنه (ابصرت) افعالدن ماضى مخاطبدر (ان احسنتم احسنتم لانفسكم) تكرارى كبيدر (ترجمه) حلمى متانت اوزره‌در * حزمى صرامت اوزره‌در * سهوى بصيرت اوزره‌در * ظاهرده يوقدر همتى

يروق صفاء الماء منه بوجهه * فاصبح منه الماء فى الوجه صافيا

(يروق) مضارعدر معجب يعنى سبب تعجب اولور (ترجمه) صو كيبى رونده صفا * پر حسن وبهجتدر لقا * آندن آقور صو لر بها * بو وجهله در صفوتى

صبورا على ريب الزمان وصرفه * كتوما لاسرار الضمير مداريا

(ريب الزمان) ريب المنون كبى حادثهٔ روزكاردر (صبرف) تحويل وتحول
وتبديل وتبدل (كتوم) فتحله دركاتمده مبالغه در (ضمير) قلبى جامع اولوب وآكا
وقوف عسيرنلى اولان شيدر (مدارى) مفاعله دن اسم فاعلدر مصدرى مداراة
كاوروفا رسيده تاسى حذف اولنوركه حافظ قدس سره بيورر * آسايش
دوكيتى تفسير اين دوحرفست * بادوستان تلطف بادشمنان مدارا * رفق واطفله
عداوتى ستر ايلمكدر (ترجمه) اولور حوادثده صبور * رفقيله هم تابع اولور *
ايدر مداراة ايله سرور * دشمن بولور امنيتى

له همة تعلو على كل همة * كما قد علا البدر النجوم الدراريا

(بدر) آيدن اون بشنجى كيجه كه تام القرص اولور واول اوچ كيجه نك كونلرينه
ايام البيض ديرلر (درارى) مساجد كبى جمعدر مفردى درى ضمله وكسرايله
دخى وراوياننك تشديديله دربراق وضيادارديمكدر بياض اولمغله دره نسبتدر
(ترجمه) عالى وسامى همتى * جمله همه مدن رتبتى * چون بدرك آنك نسبتى *
سائر نجومه رفعتى

ومن فضله يرعى ذماما لجاره * ويحفظ منه العهد اذ ظل راعيا

(ذمام) ذال نحذ ايله ذمتك جمعيدر عهد وامان وحق وحرمت (ترجمه)
فضلندن ايدر اول كرم * همسايه سنه لطفى هم * حفظن بيلور امراهم * كوزلر
اوعهد وحرمتى (نطقى آخر)

النفس تجزع ان تكون فقيرة * والفقر خير من الغنى يطغيها

فقره متعلق بحث كثير خصوصا حرف راده كرات ايله تحرير اولنمشدى (يطغى)
افعالدن مضارعدر فاعلى غنايه عائد ومفعولى نفسه راجعدر (ترجمه)
نفس ايدر فرياد درويش اولمدن * خيردر فقرا كثرى عاصى غنى

وغنى النفوس فى الكفاف وان ابت * فجميع مافى الارض لا يكفيها

(كفاف) فتح وكسرى جائزدر برشخصى سؤال ناسدن منع ايدن مقدارى رزق
وقوت (ترجمه) پس كفاف ايله اولور نفسه غنا * يوخسه يتمز آكه آلتون
معدنى (نطقى ديكر)

الغنى فى النفوس والفقر فيها * ان تجزت فقلما يجزيها

(تجزت) اصلنده تجزئت تفعلدن ماضى مؤنث اكتفا ايلدى ديمك (يجزى) وزن
ومعناده يكفى كبى مضارعدر يتر كفايت ايدر ديمك (ترجمه) غنى اولور قناعتله
طمع ايدر فقير آنى * غنا وفقر اولور نفسنده محكوم ايدر انسانى

علل النفس بالقنوع والا * طلبت منك فوق ما يكفيها

(علل) تفعيلدن امردر تعليل ايله اكلندر عذر بول وبهانه پيدا ايت ديمكدر تعلل عذر ايتمكدر (قنوع) ضمله قانع راضى ديمكدر كه شاعر بر شعرنده اعزنى القنوع ديمشدر * حتى لبيد رضى الله عنه بيورر (فنهم سعيد آخذ بنصيبه * ومنهم شقى بالمعيشة قانع * ومثلده سائردر كه * خير الغنى القنوع وشر الفقر الخضوع * قاعده فعول صيغه سنده جمله مفتوح الفاء اولنلر مصدردر لكن درت لفظ واردر كه مفتوح ايكن اسمدر * وضوء وقود * ولوع * قبول * بونلردن ماعدا جميع اسماء مضموم الفادر (ترجمه) ايدوب تعليل نفسك قيل قناعتكار سن يوخسه اولور طالب كفايتدن زياده بويله درشانى

ليس فيما مضى ولا فى الذى * لم يأت من لذة لمستحليها

(مستحلى) حلاوتدن استفعالك فاعليدر لذيذ عدايدن كمسنه (ترجمه) كچندن كچ كلندن اومه لذت قل عقيده لذيذ بالك * كچ آنلردن شكر بو حاله بيل سن لذت ايمانى

انما انت طول عمرك ما عمـ * ـرت بالساعة التى انت فيها

ميم مشدده نك برى مصرع ثانى يه مرهوندر (طول) منصوب فى طول تقديرنده دريعنى سن معمر اولديغك مدت عمر طويلكده معمرد كلسين الاسن آنك ايچنده بولنديغك آن ايله معمرسين كه عمرك اندن عبارتدر * آنك دخى برمقدارى ماضيدن جزء * وبقيه سى مستقبلدن جزءدر * بعض فقراء طريقهٔ بكريه حضرت صديقى عالم مثالده كوروب وصيت رجا ايلدكده (كن ابن وقتك) بيورمشلر يعنى سن بولنديغك وقتك اوغلى اول كه اوغل بربابايه منتسب اولديغى كبى سندخى بر وقته حصر نفس ايله وابو الوقت اولمه كه بركسنه نك اولادى متعدد اولديغى كبى سندخى اوقات كثيره يه منسوب اولمه ديمكدركه بيورمشلر * صوفى ابن الوقت باشد درمثال * ليك صافى فارغست ازاز حال * شيخ محمد نيازى مصرى قدس سره بيورر * ابن وقتم بن ابو الوقت اولمزم * عبد محضم بن تصرف قيلمزم (ترجمه) سنك عمردرازك دقت ايتسك وقت حالكدر * قو ماضى ايله استقبالى حالك اول نكهبانى (بيت)

اذا ما شئت ان تحيى حياة حلوة المحيا * فلا تحسد ولا تبخل ولا تحرص على الدنيا

(حلوه) ضمله لذيذ وشيرين (محيا) حيات (ترجمه) اكر شيرين حيات ايله

دیلرسن عیش دورانی * حسود اولمه بخیل اولمه حریص اولمه بو عرفانی (نطق)

اذا اظمأتك اكف الرجال * كفتك القناعة شبعا وريا

(اظمأت) افعالدن ماضی مؤنثدر سکا عطش ویروب صوصادرسه تشنه ایدرسه (اکف) کفك جمع قلتی کف آوج آیه کبی (کفت) ماضی مؤنثدرا کف ایله جناس اشتقاقی واردر (ترجمه) سنی دلتشنه ایلرسه رجالك دست انعامی * قناعتدن سکا کافی اولور بر لقمه بر جامی

وكن رجلا رجله فی الثری * وهامة همته فی الثریا

(رجل) فتح وضمله (رجل) کسر وسکون ایله جناس خطی واردر ایاق که قدم دخی دیرلر پای کبی (ثری) یاش طپراق طین کبی که خاك نمناکدر اکر نمناك اولمزسه ثری دکل ترابدر مصباحده دیرکه ثری اول علك یعنی ساقز کبی چامور درکه قومه‌لی اولمیه زیر زمین مراددر که مقابله‌دن مبالغه‌یه حمل اولنمسی درکاردر (هامه) باش در جنسی هام در تاسی وحدت ایچوندر بلا تاء دخی مفرد محلنده ز بانزددر (ثریا) تصغیر ایله اولکردر که پروین فارسیدر منازل قمردندر متعدددر حتی سلطان ارض وسما علیه التحایا حضرتلری عمیلری عباس جنابنه اراءت بیوروب سنك نسلکدن بونلرك عددنجه ملوك کلسه کرکدر بیورمشلرکه دولت عباسیه رجالی مراددر وقتمزده آنلرك برقاچی رؤیت اولنور حدت باصره‌یی آنکله دخی تجربه ایدرلر طلوعی ایارك اوننده وغروبی تشرین ثانینك اون اوچنده در ثری ایله مجانست مادیه‌لری واردر (ترجمه) ایاغك فی المثل تحت الثراده اوله ذلتله همای همتك فوق العلاده اولسه ده‌هامی

ابیا النائل ذی ثروة * تراه لما فی یدیه ابیا

(ابی) فعیل صیغه سنده ابا وامتناع ایدن کمسنه که بونده حالدر * ورد العجز بوصدره‌دن (نائل) نوال کبی عطادر (ثروت) غنیلك حتی فروه اصلنده ثروتدر مثلثه فایه مبدلدر مناسبتلری کورلك اهل قدرت لباسی اولمسیدر (ترجمه) عطای اهل ثروتدن سنك اولسون اباحالك * کوره سین تا اهل وسعك ای درویش اتجامی

فان اراقة ماء الحیاة * دون اراقة ماء المحیا

(اراقه) افعالدن مصدردر احیانا التی هایه قلبله دخی مستعملدر هراق ماضیدر ویهریق مضارع هاسی فتحله درهراقه کسر ایله مصدردر معناسی دوکمك صو اولسون قان اولسون مایع هرنه ایسه (دون) اشاغی والجق ویقین دیمك (محیا)

وجه معناسنه وشراب اسماسندن دخی معدوددرکه شاعر دیمش* یاساقی المدامة حي على الصلاء املاء زجاجنا بحميا فقد خلا* جسمی زجاجی ومحیالئ قهوتی* یا کامل الملاحة باللطف والعطا (نکته) مشهوردرکه زمین تارده یعنی ظلمات ایچنده برچشمه واردرکه منبعی بهشتید را کاچشمهٔ حیوان وصوینه ماء الحیاة دیمشلر در جناب ذوالقرنین وحضرت خضر علیهما السلامك برر شیچراغلری وارایدی انکله داخل ظلمات اولدقلرنده ایکی طریق ظاهر اولوب بردینی اختیار ایلمشلرایدی ذوالقرنین قرق کون کزب بولمدی حضرت خضر امر فیاض ایله عین الحیاته واصل اولوب وغسل ونوش ایدوب صویی بولدردی اهل تحقیق دیدیلرکه انلراول ایکی سالکه بکزرکه فنا فی الله ظلماتنده بقا بالله آب حیاتن طلبکار اولوب بری طریقته ذاهب اولوب امتثال اوامر مرشد ایله مقصوده واصل وبری آلایش دنیا ایله مجروم قالدی وشیچراغلری ذکر الهیدرکه سالك انکله منور اولدی ساده دل اولان ظن ایدرکه کوزیله کوررا ول غلطدرکه شهودی اولان اکر کوزینی قاپرسه دخی واقع اولور دیدیلر (والله اعلم) (فائده) ماء محیا فارسیده آب رووترکیده دخی یوزصویی د ویکك رجاونیازدن کنایه‌در* ابن اثیر مثل سائر نام کتابنده دیرکه ابوتمام شاعر بو بیتنده* لاتسقنی ماء الملام فاننی* صب قداستعذبت ماء بکائی* ماء ملامت ایراد ایدوب بنی آب ملامتله ای حبیبم اسقا ایلمه زیرا بن عاشقم دائما کریانم ودمعهٔ کریه تلخ اولمق لوازم عشقدندر شایدکه آندن دخی آجی اولمیان آب ملامت انك مرارتنی لذته تبدیل ایدوب بنم اشك مسلك عشقم عذب اوله وبکا المی آزاوله دیمکدر* شاعرلك ظرفاء احبابندن بری بو بیتی کوردکده اکابرشیشه کوندروب برمقدارماء ملامتك لزومی وارارسال بیورسونلردیدکده ابوتمام حاضر کلام دخی یازمشلرکه بکا انلرجناح ذلدن برریشه بعث ایلسونلربندخی انلره اب لوم ارسال ایده یم* یعنی بونده استعاره واردر قرآن کریمده (واخفض لهما جناح الذل) وارد اولدی ذل قنادینی ابوین ایچون مرحمة دوشه دیمکدرهمان مرحمت ایله معناسنه درجناح بولنمق لازم دکل کذلك آب ملامتده فی الحقیقة قطرة ما موجود کلدر دیمش اولور* ابن اثیردیرکه جناحك ذلده استعمالی مانك ملام ایچون استعمالی کبی دکلدر زیرا جناح ذله مناسبدرکه برمرغ یاوریلارینه شفقت وتعطف ایلسه قنادلرینی خفض ایدوب روی زمینه فرش والقا ایدر وتعب وضعفی حالنده دخی بویله اولدیغی مشهود ومحسوسدر مفقوددکلدر انسان دخی منکسر ومنفعل وبی تاب اولدقده باشنی

صالرجناحه شبيه اولان اللرينى براغور * پس انك ذل وتواضعى مرغك طور
مذكورينه تشبيه اولنوب استعارهٔ مكنيه اولنمش كه جناح آكا قرينه در ومشبه
بها اولان حالت ايچون ملايم اولان امورندر اما ماء وملام بو قبيلدن دكلدر
ديمش پس بعض ارباب نقل دخى دير كه ابو تمام ايكى تشبيهك فرقنى بيلمز كيسنه
دكلدر زيرا ماء ملام دخى استعارهٔ مكنيه دركه ملامتى بر بئر عميقه * وا كا وقوعى
دخى حيرت ودهشتى مستلزم اولمقده اول چاه قعوره واقع اولغه تشبيه ايلدى *
وقرينه سى دخى اكا اثبات ايلديكى ماء درعينيله جناح ذل كبى اولور * بو اعتراض
دخى چوق صوكتورر (من حفر بئرا الاخيه فقد وقع فيه) (ترجمه) حقيقتده
كشى آب حيا تن دوكمك اهوندر * دمادم آب روين دوكمكـدن فهم ايله
ايـمانى (نطق آخر)

لاتعتبن على العباد فانما * يأتيك رزقك حين يؤذن فيه

(لاتعتبن) عتابدن نهى حاضردر * ونون مشدده تأكيد نفى ايدر (ترجمه)
عتاب ايتمه عباده رزق ايچون حقه توكل قيل * ايريشور سا كه اذن اولديغى
آنده نعمت بارى

سبق القضاء لرزقه فكانه * يأتيك خير الوقت او تأتيه

(ترجمه) سنك رزقك اولوب سابق قضاء الله ده كويا * ايرزسا كه ياسن رزقه
آچوب خير ايله انبارى

فثقن بمولاك الكريم فانه * للعبد ارأف من اب ببنيه

(ثق) اعتماد معناسنه اولان ثقه دن امردر نون مخففه تأكيديه در (ارأف) رحمت
معناسنه رأفتدن وزن ومعناده ارحم ديمك (بنى) اصلنده بنين در ضميره اضافتيله
نون ساقطدر (ترجمه) شتاب ايتمه كريم يزواله اعتماد ايله * بابادن اوغلنه
ارحم خدادر ايتمه انكارى

واشع غناك وكن لفقرك صائنا * يضنى حشاك وانت لاتبديه

(اشع) فتح وكسر معجمه ايله اشاعتدن امردر شايع قيل ديمك (صائن) ستر ايديجى
(يضنى) افعالدن وزن ومعناده يمرض يعنى خسته ايدر (حشا) وجود انسانك
اعضاء داخليه سنك جمله سنه اطلاق اولنور جمعى احشاءدر (لاتبدى) ظهور
معناسنه اولان بدودن افعالك مخاطبى كه نفى استقبالدر (مآل بيت) ناسدن
مستغنى اول غنا عرض ايله درويش اولديغكى اظهار ايلمه هر نقدر اول درويشلك
سكا ثقلت دل و يرسه ده ستر ايله (قل كل من عند الله) ديوب تفويض امور ايله

مأموراته

مأموراته امتثال ومنهیاتدن اجتناب ایدوب قولا وفعلا شرعه خلل ویرن
امره تصدی وکاره تعدی ایله مضایقه ووسعت حال جمله سنك دواملری یوقدر
هر بری آز وقتده تبدل و انقلاب اوزره درانلرله اشتغال ایدرسن سبب غفلت
اولوب درحال عمر تمامه ایرر صفر الید قالورسین که بوصیری رحمه الله بیورور *
ولا عدت من الفعل الجمیل قری * ضیف الم برأسی غیر محتشم (ترجمه)
اشاعت قیل غنا کبی فقری ستر ایت کر ایدرسه ده * درونی هپ مریض افشا
قیلمه بیل بواطواری

فالحر یخجل جسمه اعدامه * فکانه من نفسه یخفیه

(حر) ازاده یعنی انسانیتلی مردم درا حراردن اولمغه دلائل وار دربری مفهوم
بیتدر * وبری دخی طاوس الحرمین الشیخ ابو الخیر حبشی تعریفی اوزره کندینه
خدمت احراری واجب کورمکدر (یخجل) اوجنجی بابدن ضعف معناسنه تحولك
مضارعیدر هزال ویرر وضعیف ایدر بعضیلر انحلالدندر دیمش * لاغر میکنند
دیو قاضیرك یازدیغی معنی ایله منتقض اولور * ومزیل سلاستدر (اعدام) فقر
معناسنه در * ضمیرلر بالجمله حره عائدلردر (یخفی) افعالدن مضارعدر (ترجمه)
اکر فقر ایله بی تاب اولسه کامل کتم ایدر حالن * صایر نفسین دخی بیکانه اخفا
ایدر اضراری (نطق دیکر)

النفس تبکی علی الدنیا وقد علمت * ان السلامة منها ترك ما فیها

(ان) مفتوحه دربیان تقدیرنده (منقبه) اهل کوفه دن بری بر منزل اشترا ایلیوب
حضرت امیردن ملکنامه تحریرینی درخواست ایلدکده تحریر بیورمشلرکه *
کناهکارلر محله سنده غافللر سوقنده برخانه یی برمیت برمیته فروخت ایلدی
منزلك اولکی حدی موت وطرف اخری قبر وبرطرفدن دخی محشر * وبرسمتی
دخی یاجنت ویاخود ناردر مشتری بوسیاق صکی کوردکده صحیفه دروننده
صورت رقیم بیع وشرایی حك ایلدی * پس حضرت امیر کرم الله وجهه دخی
بوشعری انشاد بیوردیلر (ترجمه) بونفس کیم دنیا ایچون اغلر بیلور لکن حالی
بولور سلامت ترك ایله فانی جهان اموالی

لا دار للمرء بعد الموت یسکنها * الا التی کان قبل الموت بانیها

یعنی کیشی حیاتنده یاپدیغی منزل بعد الموت سکناسی اولور زیرا دنیا مزرعهٔ
آخرتدر (ترجمه) هیچ خانه اولمز کیمسه یه بعد الفنا مسکن ایچون * قبل
الفنا یاپدیغی هرنیسه کورر امثالی

فان بناها بخير طاب مسكنها * وان بناها بشر خاب ثاويها

(خاب) خسران چكر وصفر اليد قالور (ثاوى) مقيم ديمك (ترجمه) خير ايله
اويا پدی ایسه خوش اوله سكناسی اكا * شر ايله ياپديسه انی اخر كورر انكالی

اين الملوك التی كانت مسلطة * حتی سقاها بكاس الموت ساقيها

(مسلطة) تفعيلدن مفعولك مؤنثی كه حواله وسپارش اولنمش ديمك (ترجمه)
جبار اولان شهلرقنی قهار اولان والی دخی * چكمش اجل يكمرده سين قيلمش
نهان اشكالنی

لكل نفس وان كانت علی وجل * من المنية آمال يقويها

(ان) وصليه (وجل) خوف (منيه) موت (آمال) مدايله املك جمعيدر (يقوى)
تفعيلدن مضارعدر (ترجمه) هر نفسی افكار اجل ايتسه دخی اهل وجل
تخديع ايدوب طول امل ايلرقوى اهمالنی

فالمرء يبسطها والدهر يقبضها * والنفس تنشرها والموت يطويها

(يبسط) (ويقبض) باب ثانيدن ديو ابوبكر رازی تصريح ايلدی لكن (ولا تبسطها
كل البسط) كريمه سنده باب اوّل اقتضا ايدر بری برينك ضديدر (نشر) طيك ضدی
اولديغی كبی (ترجمه) كيشی ايدر اميدی بسط انی ايدر دوران قبض * نشر
ايليوب هم نفس انی طی ايده موت امالنی

اموالنا لذوی الميراث نجمعها * ودورنا لخراب الدهر نبنيها

(ذوى) ذونك جمعيدر (ميراث) اصلنده ورثدن مفعال صيغه سی موارث اولوب
واو يايه منقلبدر ميتك ورثه يه ترك ايلديكی ارثدر (دور) دارك جمعيدر (نبنى)
بنادن مضارع متكلم صيغه سيدر بو نظم (ع) (لدوا للموت وابنوا للخراب) مصرعی
مفهومنده در (ترجمه) بز مالمزوارثلره ميراث ايچون جمع ايلرز * يقسون
ديو ياپقده يز دوران بنا اعمالنی

كم من مدائن فی الآفاق قد بنيت * امست خرابا ودان الموت اهليها

(مداين) مساجد وزننده غير منصرفدر كه جروتنوين ممنوعدر مدينه نك جمعيدر
بلده وشهر هر نه اولورسه (آفاق) وزن ومعناده اطراقدر جمعدر مفردی اوفقدر
كولك كناريدر لكن نواحی دنيانك جمله سی مراددر (دان) ماضيدر قريب اولدی
ديمك (اهلی) اصلنده اهلين در جمع سالمدر اهالی معناسنه در ضميره اضافتله
نون ساقطدر ياء علامت نصبدر (ترجمه) چوق بلده لر اطرافده ياپلدی هم
اولدی خراب * موت ايروب اجرا ايتمدی اصحابی مافی البالنی (نطق اخر)

ولوانا اذا متنا تركنا * لكان الموت راحة كل حى

(متنا) فعله موتدن ماضى متكلمدر ميت اولدق يعنى اولدلك ديمكدر ياكسر ايله افعالدندر ميت قيلندق كه اولدرلدك * وبوصيغه اولى اولمق (تركنا) مجهول اولمسنه ملايمدر (ان) خبرينه لام داخل اولمش (مأل بيت) ايكيسى معايازيلور (ترجمه) اكر اولدكده قالسق اويله جه بز * بوحالت اولور ايدى راحت حى

ولكنا اذا متنا بعثنا * ونسأل بعده عن كل شى

(لكنا) اصلى لكن نا ايدى ادغام اولندى (بعثنا) ارسلنا معناسنه ماضى مجهول متكلم (نسأل) مضارع مجهول متكلمدر (شى) حى كبى مشدددر (بيتلرك مفهوملرى) اكرخاموشانه ملحق اولسق واول حال اوزره الى الابد قالسق هر حيات صاحبنك عين راحتى اولان موت ايله بزدخى الايش فنا وآلام سوادن مستريح اولوردق لكن بنه حيات بولوب بعده جمله ماسبقدن سؤال اولنمق حقدر ديمكدر * اشته انكيچون (موتوا قبل ان تموا) امرى ديمكدركه ميت غساله اطاعتله قطعا مخالفت ايلمديكى كبى فاعل حقيقى حاكم حاسم مستقل اولان خالق تعالى نك (كل من عند الله) حكميله امر قدرينه تسليم وايتمار * وقضاسنه رضا ايله استمرارده اولوب هر ظهور حقدن اولديغنه يقين حاصل اولدقده حسن وقبح * وخير وشر عندكده يكسان اولوب خلجان جناندن تخليص كريبان ايدلك ديمكدر * سردار امت سرد ارنبوت عليه التحيه دن حضرت صديق عتيق رضى الله عنه حقنده وارد اولان احاديثدندركه روى زمينده كزيورر ميت كورمك ديلينلر ابوبكرك يوزينه باقسونلر بيورلدى كه مراد همايون بروتيره مقرره در * موتوا قبل ان تموتوا سرينه واصل اولان * حشر ونشرى بونده كوردى نفخۀ صور اولمدن يعنى حالت مسطوره تحصيل اولندقده بهريوم بعد العصر محاسبۀ نفس ايدوب (حاسبوا قبل ان تحاسبوا) امريله دخى مؤتمر اولدقده خلاف رضا اولان افعال سابقه دن ندامتله استغفار وتوبه كار اولوب كويا حشر ونشرك محاسبۀ صغراسنى بونده كورمش اولور رزقنا الله تعالى به (ترجمه) ولى اولدكده ينه بعث اولنوب * صوريلور آنده بزدن جملۀ شى (بيت)

ليت امى لم تلدنى ليتنى كنت صبيا * ليتنى كنت حشيشا اكلتنى البهم نيا

(ليت) عمله وآخرى مفتوح اولمقده وحروفى حرفك عدد حروفندن زياده اولمقده وسائر خواص متعدده ده فعله مشابه التى كلمه نك بريدركه ممكن ومحالى تمنيده مستعملدر (امى) اسمى اولوب فعلك جملهسى خبريدر (صبى) فعيل

وزننده نابالغ که جرمی ایله مؤاخذه انك حقنده ساقطدر (حشیش) قوری اوتلق کلا یابس کبی که بش مرتبه در * بارض * جیم * بسر * ضعاء * حشیش تعبیر اولنور (بهم) ضمله جنسدر واحدی بهمه کیلك یاوریسی که خشف وخشو ورشاء وشصر * وغزال کبی اسملری واردر * وقوزی یه دخی د یرلر که خرفان * وسخله * وامر * وحلام * وفهد دخی دینور (نی) فتح نون وشد ایله سمورملك فاعلی ناویدر (ترجمه) کاش طوغرماسه انام یااولوب دائم صبی * یا که اوت اواسم یسیدی چارپایان غبی (نطق)

عجبا للزمان فی حالیه * وبلاء رفعت منه الیه

(عجبا) منادادر یارجلا کبی (حالین) دن مرادر فع وخفض یعنی بعض اوقانده رفعت ویروب ونیجه حالاتده تذلیل ایلمکدر (ترجمه) عجبدر کیم زمانك خفض رفعی اولمه ده جاری * اوحالاته بنی دوش ایلدی وضع ستمکاری

رب یوم بکیت منه فلما * صرت فی غیره بکیت علیه

یعنی زمانك حالی عجبدر اگرچه رفع ودفع دخی واقع اولور لکن رفعی دخی برنوع بلا اولوب اول ایکی حالك بری واقع اولدقده البته صاحبنی اغلادر انك اردنجه بری دخی کلسه برمرتبه شدت ویرر که سابقك فرقتنه بکا ایدرم دیمك اوله (ترجمه) نیجه کون بر بلایه دوش اولنجه آغلرم اما * کلنجه براشدی ایلرم اوانکیه زاری (نطق دیگر)

یانفس قومی فقد قام الوری * ان یمم الناس فذو العرش یری

(قومی) ضمله درامرلك مخاطبه سیدر قیام ایله دیمکدر (ینم) اصلنده ینام نومدن فعل مضارعدر ان جزم ایلمکله الف ساقط اولدی عرش که فلك اعظمدر چرخ اطلسدر بعضیلر کرسی ایله ایکیسی بردر دیوب جمهور بشقه دردیرلر وذو العرش وصفیله ایرادلك سببی عظمة الله تفهیمی ایچوندر (ترجمه) خواب غفلتدن قیام ایت کیم قیام ایتدی انام * خلق اویورایسه خدا بیداردر کورر سنی

وانت یا عین دعی عنی الکری * عند الصباح یحمد القوم السری

(انت) کسرایله مؤنثدر (دعی) ترك ایلمك معناسنه اولان وداعدن امر حاضرلك مؤنثیدر که عینه خطابدر انك تأنیثی سماعیدر وبونده باصرهٔ ظاهره مراددر (کری) نواوزننده اویخو نعاس کبی که خفیف اوله مصرع ثانی ضرب مثلدر (یحمد) مضارعدر مقلوبی اولان یمدح معناسنه درکه مدح ایدر دیمکدر (سری) ضمله سیرا للیلدر (ترجمه) اویخویی سن ای کوزم دفع ایله بندن بعد زین *

کیم سحرده مدح ایدر سیرشبی دیکله بنی (نطق آخر)

من لم یکن عنصره طیبا * لم یخرج الطیب من فیه

(عنصر) ضم مهمله لرله در اصل دیمکدر اسطقس دخی دینور که یونانیدر ایکیسی دخی اخشیجانه اطلاق اولنور اما اجسام مختلفة الطباعه عناصر دینمك اجسامك انحلالی اعتباریله در * واسطقسات دیمك مرکباتك اول اجسامدن تألیفی اعتباریله در * پس عناصرده مفهوم فساد مرکوز واسطقسده معنای کون مرموزدر زیرا کون حدوث دفعی یه دیرلر که * مثلا آبك هوایه انقلابیدر صوده بالقوه صورت هوائیه وار ایدی قوتدن فعله کلدی * ولهذا کون دیدیلر اکر دفعی اولمیوب تدریجی اولسه کون دکلدر حرکتدر * وفساد دخی ماده ده صورتك بعد الحصول زوالیدر (فیه) اسماء معتله دن اولمغله حالت جری یا ایله درکه کلمته فوه الی فی دیدکاری معروفدر بیت ثانیده اولان فی حرف جردر (مآل بیت) الکلام صفة المتکلم مفهومنجه اصل اصیلدن وعرق جلیلدن اولان کسنه نك سخنی دخی خوش ظهور ایدر فرومایه اولاندن بدلك پیدادر (ترجمه)
عنصری پاك اولمیوب طینتی بد اولانك * اغزی آچسه اکر سوبلیه لفظ بذی

اصل الفتی یخفی ولکنه * من فعله یعرف ما فیه

(فعل) فتحله مصدر وکسر ایله کار معناسنه اسمدر * بو بیت دخی (کل اناء یترشح بما فیه) مآلنده درکه ابن کمال مفتی دیمشدر * ایلسك طوطیه تعلیم ادای کلمات * سوزی انسان اولور اما اوزی انسان اولماز (ترجمه) اصلی خفی هر کسنك حکمت حقدر ولی * هر نه ایسه مایه سی آنی عیان ایلدی (نطق دیکر)

وفی قبض کف الطفل عند ولوده * دلیل علی الحرص المرکب فی الحی

قبض) قبامق که قرآن کریمده (یقبضون ایدیهم) وارد اولدی (ولود) قعود وزننده مصدردر (مرکب) تفعیلدن مفعولدر قارشدرلمش دیمکدر * مداده مرکب دیدکاری اجزاسنك امتزاجی کثرت تخلیطله حصولندن ناشیدر (ترجمه)
قبض پنجه ایتمسی حین ولادتده صبی * اول دلالت ایده کیم حرصیله طوغر جله حی

وفی بسطها عند الممات مواعظ * الا فانظرونی قد خرجت بلا شی

(بسط) آچمق ویایمق (مواعظ) موعظه نك جمعیدر وعظ معناسنه که ترقیق دل ایدن کلماتی سویلمکدر (شی حی) لفظیله توافق وتناسب ایچون مشدد قیلنور (ترجمه) بسط ایدوب موتنده اول دیرکه لسان حاله * بن تهی دستم جهاندن

ایلدم عقبابه‌شی (نطق آخر)

الا طرق الناعی بلیل فراعنی * وارقنی لما استهل منادیا

(بوشعر) حضرت زهرا رضی الله عنهانك جناب پیغمبر علیه التحایایی مرثیه
یوردقلری بو بیته نظیره‌در (صبت علی مصائب لوانها * صبت علی الایام صرن
لیالیا (طرق) ماضیدر کیجه خانه‌سنه کلدی دیمکدر (ناعی) اسم فاعلدر موت
خبرجیسی (راع) ماضیدر قورخوتدی یعنی خوف القا ایلدی دیمکدر (ارق)
تفعیلدن ماضیدر او یخومی قاچردی وسهر نالك انفعال ایلدی دیمك (استهل)
ماضیدر * فی الاصل صبی ابتدا ولادتنده صدا ویردی دیمکدر صکره هر آوازده
استعمال اولندی (منادی) دلالدر (ترجمه) کلوب ناعی کتوردی کده کلام
خشیت آثاری * بنی نالان وبیدار ایلدی وخشتلی کفتاری

فقلت له لما رأیت الذی اتی * اغیر رسول الله اصبحت ناعیا

(رأیت) متکلمدر کوردم دیمکدر کورمك بصری ووهمی وتخیلی دخی اولور که
امور اخرویه حقنده قبل الوقوع نزول ایدن (ولوتری) کریمه‌لری کبی هنوز مرئی
دکل بلکه تخیل ایچوندر (اصبحت) یرنده ان کنت دخی نسخه‌در (ترجمه)
خیال ایتدکده ناعی کلدیکن دیدم سنك نعیك * رسول اکرمك غیری ایچونمی
ایتدك اخباری

فحقق ما اشفقت منه ولم یبل * وکان خلیلی عدتی وجمالیا

(اشفقت) افعالدن ماضی متکلمدر قورقدم یعنی برشفقت ومحبتم اولان کمسنه
حقنده وقوعندن خوف ایلدم دیمك (لم یبل) اصلنده مبالاتدن یبالی مضارع
ایدی لم دخولیله جزمی سقوط یا ایله اولوب لم یبال اولدقده کثرت استعمال سببیله
الفی دخی تخفیفا اسقاط اولندی بعده وزن ایچون لام آخر کلمه حکمنده قیلنوب
موقوف اولدی * معناسی صایمدی وقایرمدی وجسارت ایلدی دیمکدر که
فارسیده بی باك دینور (عدّه) ضم وشد ایله در حوادث روزکار وقوعنده دفع
مصائبه حاضر قیلنان مال وسلاح که آیتده (جمع مالا وعدّده) بو ماده‌دندر
(جمال) ضمه وشدله در وزن ایچون مخففدر زیاده جمیل واحسن دیمکدر *
یاء متکلمه مضافدر و یانك فتحه‌سی اشباع اولندی زیرا کاننك خبری اوزره
معطوفدر که عدّه‌در (ترجمه) ایدوب تحقیق قوت ویردی ظن وخوفه
بی باك * خلیلم عدتم محبوب قلبم قویدی بوداری

فوالله ما انساك احمد ما مشت * لی العیس یوما حین جاوزت وادیا

(ما انسا

(ما انسا) مضارع متكلم نفی استقبال که بن اونتمم خاطرمدن چیقارمم دیمکدر (ما) مدت ودوام ایچوندر (عیس) کسر ایله جنسدر بیاضی قرمزی یه مائل اولان دوه‌لردرکه آتده اشقرد نورواحدی اعیسدر (یوما) انسانك ظرفیدر تنوینی تقلیل ایچون یعنی مدت عمرمده برکون قدردخی فکرمدن زائل اولمزسین دیمکدر (نکته) اهل الله دیدیلرکه حسن ظن ایلدیکی کمسنه‌یی کشی خاطرنده طوتمق اهل دنیانك برمقدار التون درجیب التزامی اولمقدن زیاده قوت معنویه‌یه سبب وخیروبرکاتی دائما ساریدرکرکسه اول محبوب حق تعالی سنی بیلمسون پس خاطردن چیقارمه دیو برمظنه‌یه ابرام وتجیز ایلمیه‌لر * زیرا محبوبی اولان حق تعالی‌یه مراقبه‌دن برآن درونی انلردورایلمزلرقنده قالدیکه عرش الله اولان قلبنده سنك خیالکی خالق تعالی‌نك تصورینه شریك ایلیه زهی خیال محال * زیرا کبار مشایخدن برینه برکستاخ کمسنه بنی درونکدن چیقارمه دیدکده کیر دکسه چیقمزسین بیورمشلریعنی توحیدسنك وصف خاصك اولدیسه موحدلك ملاذ وملجائ بردراول سبیله حبیبك عاشقلری بری برینه واقفلردر دیمکدر (ع) اهل دل بر برینی بیلمك انصاف دکل (وادی) دره‌دربونده مطلقا محل مراددروتنوینی دخی تنویع ایچوندر * یعنی محللاردن برمحلی تجاوز ایلمم که خاطرمدن دوراوله دیمکدر (ترجمه) خدا حق سنی دنیاده برکون برمحلده هیچ * چیقارمم خاطرمدن ای حبیب حضرت باری

وکنت متی اهبط من الارض تلعة * اری اثرا قبلی حدیثا وعافیا

(متی) هربارد یمکدر زمان ایچوندر (اهبط) مضارع متکلمدر نزول ایدرم دیمك (تلعه) فوقیه ایله درارضك رفیعنه ووضیعنه دخی دیرلر اضداددندر (حدیث) جدید (عافی) کهنه که شاعر * اذالدار قدعفت * دیمشدراسکیدی دیمکدر خلقت معناسنه (ترجمه) ندم برپشته‌یه یاوادی‌یه ایتسم نزول البت * کورورم برنشان کهنه ونو آنده هرباری

جواد تشظی الخیل عنه کانما * یرین به لیثا علیهن ضاریا

(تشظی) تفعلدن ماضیدر پاره پاره اولدی دیمکدر * فراردن وخوف وخلجاندن کنایه‌در شظیه برپارچه درفلقه کبی (خیل) عسکرسواری (یرین) مضارعك جمع مؤنثی که کوررلر دیمك (به) برونته دیمکدر باتجرید ایچوندر (لیث) ارسلان (ضاری) معجمه ایله اسم فاعلدر اضرا واغرا وتعدی صاحبی دیمك حمله وصوله ایله قانغیان که لیثك صفتیدر (ترجمه) سواران اول جوادك هیبتندن

تاروماراولدی * کوررلردی کاودرشیرشکار آموزپیکاری

من الاسد قد احمی العرین مهابة * تفادی سباع الارض منه تفادیا

(اسد) ضمله اسدك جمعیدر (احمی) افعالدن ماضیدر حمایته حمل ایدردیمك
(عرین) ارسلان یتاغی کامکبی (تفادی) تفاعلدن ماضیدر بذل ایلدی
بری برینی فدا ایلدی دیمکدر (سباع) کسرایله سبع لفظنك جمعیدر یرتیجیلر
(تفادیا) مصدردر مفعول مطلقدر (ترجمه) مهابتله حمایت ایلیوب
اول بیشه زاری چون * فدا ایلر بری بیرین سباع ارض هرباری

شدید جری الصدر نهد مصدر * هو اللیث معدیا علیه وعادیا

(نهد) اول کریمکه امور عالیه یه نهضتی اوله بونده جسیم اولان آت مراددر
(مصدر) تفعیلدن فاعلدر سرطویله اولان آت وبونده کوکسلی مراد
که صحت سینه دیمك (معدیا) تفعیلدن مفعولدر اصلی واوی اولوب معدووایدی
یایه قلب اولنوب دفع ثقلت اولندی که مصرع ثانی شاعرك شعرنده دخی کلدی
شاید که تضمین اوله * وقد علمت عرسی ملیکة اننی * انا اللیث معدیا علیه وعادیا
(عادی) واثب کبی حمله ایدن کمسنه (ترجمه) قوی بنیه جری دل هم شدید
البطش ایدی کویا * اوشیر رزم ایدی یك حمله ده آلوردی بدکاری

لیبك رسول الله خیل مغیرة * تثیر غبارا کالضبابة کابیا

(لیبك) امر غائبدر بکادندر کریه ایلسون معناسنه (مغیره) اغاره دن فاعلدر
سرعت ایدن غیرتکش طائفه (تثیر) اثاره دن مضارع مؤنثدر اثاره قوپارمق
وقالدرمق (ضبابه) فتحله بربلوتدرکه یره نازل اولور کاناس طومان دیرلر لکن
بحرایله برك مجمعنده پیدا اولور حتی کناری بعید اولان دریاده انکینکبی
ودریاسی بعید اولان قاره ده چول کبی طومان اولمز (کابی) فاعلدر ساقط
معناسنه که آنده سورجمکدر ماضیسی مقلوب مستویده کلمشدر * سرفلا کبابك
الفرس * یعنی واریوری اتك سورچوبسنی دوشورمسون دیمکدر * حرفلری
عکسا دخی اوقنور (ترجمه) رسول اکرمه کریان اولسون اهل غیرتلر *
که صحن کارزاری پرغبار ایدردی رفتاری

لیبك رسول الله صف مقدم * اذا کان ضرب الهام نقفا تفالیا

(نقف) نون وقافك تقدیمیله کسر الهام که دماغه دلك باشی یارمق (تفالی) فالیه
تفاعل بابندن مصدردر ضرب السیف یعنی قلجله اورمقدر (ترجمه) نبی الله
ایچون ایدسون نکایی اول مقدمده * صف ابطالکه تیغ ایله دونیم ایلردی کفاری

(رجز) انا الفخر اليها وبنفسي انقيها * نعمة من سامك السبع بما قد خصنيها

بو رجز جناب حسنين ووالده لري زهرا ايله وبدر حنين ده اولان مردانه لك ايله مفاخرت ايچون انشاد بيورلمشدر (فخر) اوكنمك كه بونده شرف وفضيلتله اظهار مسرت وتحديث نعمتدر (انقي) الفك وتاء مشددك فتحه لري وقافك كسره سيله تقوادن افتعالك نفس متكلمي (سامك السبع) يدي قات كوكلري رفع ايديجي ديمكدر (فاطر السموات) جل وعلا يه اطلاق اولندي كه آيت كريمه ده (رفع سمكها) كلمشدر وآسمان يديدر اوالكي سماء دنيادركه فلك اول دينور مقر ابو البشردر ورافع اسميله بنام وزبرجد اخضر اولديغي خبرداده علماء كرامدر (وثاني) قرارگاه روح الله ويحيى ومرجاندن مصنوع وقيدوم ناميله موسومدر (اوچنجي) ملتقاي يوسف صديق اولوب نحاس رنكنده در زيتون لفظيله ياد داشتدر (وآسمان رابع) كليم الله وادريس وعزرائيل ايچون مستقر اولوب فلك خورشيد درسيم خامدن وباهرة زاهره ايله معلومدر وحاقوره دخي ديمشلردر (وآسمان پنجم) مأواي خليل جليل ونوح وميكائيل اولوب ذهب احمردن مصنع وصافيه ايله ياد كرده در (وسماء سادس) رعدنام ملكك فلكي درة بيضادن وخالصه ايله ملقبدر بونك فوقي نور ايله مالامالدر (وفلك هفتم) سدرة المنتهى وبيت معمور پرنورك محلي اولوب غريب اسميله مشهوردر * وكرسي ايله عرشي دخي شمار ايده ايدوب نه فلك ديرلر * هر برينك مياني بشيوز ييللق مسافه در ديديلر (خالق العرش) دخي نسخه در (خص) ماضيدر * مفعولين دن بري ياء متكلم بري ضمير نعمتدر (ترجمه) احقم فخره بن بالذات اولوب حفظم ايله آري * بكا مخصوص اولمشدر هزاران نعمت باري

لن ترى في حومة الهيجا لي فيها شبيها * ولي السبقة في الاسلام طفلا ووجيها

بو بيت بعض نسخه ده يوقدر (حومة الهيجا) معظم الحرب كه حرب عظيم ديمكدر ديديلر لكن حومه اطراف معناسنه دركه من حمى حومة الحمى وقع كلامي اكا شاهددر (سبقت) سبق كبي تقدم كه اول بولنمق وايلري كچمك خصوصا اسلامه كلمكده ثالث ثلاثه وبلكه نابالغلرده اول الامه اولدقلري مسلمدر (وجيه) جاه وقدر وحرمت صاحبي (ترجمه) بنم صحن قتال ايچره جهان كورمز ابد مثلم * دخي طفل ايكن اسلام ايچره سابق اولدم ابرازي

ولي القربة ان قام شريف يتقيها * زقني بالعلم زقا فيه قد صرت فقيها

(زق) شد قاف ايله رد كبيدر مصدر ني اختري مضموم ديديكي سهوه محمولدر

ياوري يه نواله بي قوش اغزيله ويردي ديمكدر بونده مراد بالمشافهه علوم ظاهره
وباطنه يي بكا اعطا ايلدي ديمكدن كنايه‌در * بو حالت امام حجة الاسلام رسالهٔ
لدنيه ايله بنام اثر جليلنده باب مدينة العلم كرم الله وجهه جنابندن روايتيله
عياندركه بيورمشلر حضرت امي اعلم داناي اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم مبارك
لسانني بنم دهانمه ادخال بيورروب بو سببله بنم قلبمه هزار علوم قپولري فتح اولنوب
وهر برندن دخي صد هزار دركاه علم كشادا اولدي (فقيه) لغتده عالم معناسنه‌در
فعيل بمعنى فاعلدر وشرعده احكام شرعيهٔ عمليه يي ادلهٔ تفصيليه سندن بيلن
كمسنه‌در وحجة الاسلام احياء علومده بيورر صدر اسلام وعصر اولده كرامده
اسم فقيه مطلقا طريق آخرت علمني بيلوب وآفات نفوسك دقايقنه عارف *
ومفسدات اعمالك حقايقنه واقف اولوب نعيم آخرتك بقاسنه وخوف الله
قلبه استيلاسنه مطلع اولنلره ديرلر ايديكه (ليتفقهوا في الدين) كريمه سي آكا دلالت
ايدر وانذار وتخويف دخي انكله اولور يوخسه خوف آخرته دائر اولان اموردن
خالي طلاق ولعان واجاره مسائلي ايله بولنمز بلكه على الدوام بو طور صوري
اوزره تجرد وتفرد ايله خشية الله زوال بولور وقسوت قلب حاصل اولوركه
اربابنك طبعنده خشونت وشدت واهل الله زمره سنه معاداة حصولنه سبب
اولديغي نوبنو مشاهده اولنور اعاذنا الله تعالى (ترجمه) شرفله بنده‌در
قربت اكر برمدعي وارسه * لسانن اغزمه ويردي رسول ايتدي پر اسراري

ولي الفخر على الناس بفاطم وبنيها * ثم فخري برسول الله اذ زوجنيها
(فاطم) مرخم وساكن اولمق مقتضاي وزن شعردر اصلي بفاطمة ايدي (بني)
اصلنده بنين ابنك جمعي اولوب زهرانك ضميرينه اضافتله نوني ساقط اولدي
حضرت زهرادن جناب مرتضانك بش اولاد ظهوري سابقا يازلمشدر (زوج)
تفعيلدن ماضي كه اش ايلدي ديمكدر (ترجمه) دخي ناس اوزره فخرمدركه
زوجه‌م ايله اولادي * بكا زوج ايتدي كندي دخترين اولدم شرفداري

ولي مقامات بدر وحنين حار الناس فيها * وباحد وحنين لي صولات تليها
(حار) حيران وسركردان اولدي ديمكدر (احد) صمه‌لرله مدينه‌ده بر طاغدر
كه احد بزي سورر * وبز دخي اني سورز بو حقنده اثر وارد اولدي (حنين) تصغير
وزننده‌در مكه ايله طائف ميانده بر مسيل يعني سيل يولي كه انده اولان غزالري
فتح مكه‌دن صكره سنه اول سالده‌در وبو اوج غزا بالذات كنديلري سل سيف
اولوب جهاد بيوردقلري اون غزادن بريدر (صولات) صولتك جمعيدر حمله

معناسنه که انواع مراددر (تلی) ولیدن مضارع مؤنثدر قریب اولوردی دیمکدر (ترجـه) متانتلر ایدوب حیرت دمنده بدر حربنده * احد ایله حنین ایچره طاغتدم جمع کفاری

وانا الحامل للراية حقا احتويها * وانا القائل عمرا يوم حار الناس تيها
(احتوی) افتعالدن متکلمدر احاطه واشتمال اوزره یم یعنی بکا مسلمدر دیمکدر (عمرو) ده علم تنوینی اولان الف واودن مغنیدرکه رفع وجرنده عمرولك آخرینه واو یازیلور حالت نصبنده یازلمز عمرو عبد الودك اوغلیدرکه خندق غزاسنده دست مرتضاده کشتهٔ ذوالفقار اولدی (تیها) کسر ایله در حاردن مفعول مطلقدر قعدت جلوسا کبی (ترجه) علمدار اولدم ابطال غزا حیران ایکن اولدم * غزاده عمروی قتل ایتدم که حیران ایدی حضاری

واذا اضرم حربا احد قد منيها * واذا نادى رسول الله نحوى قلت ايها
(اضرم) افعالدن ماضیدر اشعال ایلدی یالکتدی ویارلتدی (نادا) مفاعله دن ماضیدر ندا ایلدی دیمکدر (نحو) سمت وطرفدرکه بش معناسندن بریدر (ایها) اصلنده ایه مر فعلنك اسمیدر معناسی عملدن وحدیثدن زیاده یی طلبدر وصل اولنورسه منون اولور ایه حدثنا کبی بعضیلر دیدیلرکه میانلرنده اولان سخن معهودك زیاده اولمسیله امردر تنوین ایله اولورسه ایه حدیثلردن لا على التعيين برحديث وخبر طلب اولنور واکر مخاطبی منع ایدوب ساکن اول دیمك مراد ایسه ایها اعناد بنورا کر تبعید مراد اولنورسه فتحله ایها دینور هیهات معناسنه پس بونده کسر الف وآخرنده وقفله در (ترجه) بنی تقدیم ایدردی شعله لنسه حرب پیغمبر * زیاده قیل دیدم با که ندا ایتدکجه هرباری

وانا المستقى كأس الذت الانفس فيها * هبة الله فمن مثلى فى الدنيا شبيها
(مستقی) سقیدن افتعالك فاعلیدر (انفس) نفسك جمع قلتیدر روحلر مراددر (هبه) عطیه در مبتدأ محذوفه خبردر (من) فتحله در (معنی) دشمنلرك روحلریله پر اولان کاسه دن ایچرم که بکا لطف ربانیدر کیم وارکه بنم کبی ظاهرا وباطنا آثار قوت قدسیه یه نائل ومالك اوله (ترجه) اولوب کاس لذیذ روحبرورله دخی سیراب * بو حقدن موهبه دریوق نظیرم ایتمه انکاری (نطق)

انا مذ كنت صبيا * ثابت القلب جريا
(ترجه) عون حقله بن صباوتدن بری * اولمشمدر مطمئن قلب وجری

ابطل الابطال قهرا * ثم لا افزع شيئا

(ابطل) افعالدن مضارع متكلمدر (ابطال) جمعدر مفردی بطل شجيع معناسنه در رفعله مفعولی میاننده جناس لفظی واردر (قهر) غلبه ايلمك (افزع) مضارع متكلم قورقارم دیمكدر (ترجمه) كسرايله ابطالی ابطال ايدرم * خوفم اولمز كيمسه دن قالمم كری

ياسباع البر ربِنی * وكلی ذا اللحم نيا

(ربِنی) كسر راايله در فتح راايله ربعدن امر حاضر مؤنثدر چابرلی چمنلی يرده اوتلايك ديمكدر اوتلی يره ريف ديرلر ميث وزننده در (كلی) دخی امرك مؤنثی (ذا) اشارت (نی) قريبا يازلدی صوزديمك (ترجمه) ای سباع ايدلك جرا كاهی مسير * هم تناول ايديكز لحم طری (رجز)

ياايهذا المبتغی عليا * انی اراك جاهلا غبيا

بورجزك سبب ظهور وانشادی بر دشمنك حرب نهرواندە بر رجزايله لشكر مرتضايه خطابيدركه ديمشدر * اضربكم لواری عليا * البسه ابيض مشرفيا (مبتغی) افتعالك فاعليدر طالب معناسنه (غبی) نادان (ترجمه) ای علی بی طالبانك ايتری * كوررم جاهل سنی بن سرسری

قدكنت عن لقائه غنيا * هلم فادن ههنا اليا

(هلم) تعاله كل ديمكدر (ادن) دنودن امردر قريب اول ديمك (الی) ياء متكلم ايله حرف برلك ياسی ادغام وحركه سی وزن ايچون اشباع اولندی (ترجمه) سن بقاسندن آنك اولدك غنی * چون بو ميدان وغادر كل بری (نطق)

وكم لله من لطف خفی * يدق خفاه عن فهم الذكی

(لطف) رفق وتوفيقدرا كرحقدن اولورسه (يدق) ايكنجی بابدن مضارعدر دقيق ورقيق وباريك اولور * يعنی خفا دقيق اولمق شدت خفادن كنايتدر (ذكی) ذال فتحه ايله فعيل وزننده در فهمی تمام وادراكی كامل ديمكدر (ترجمه) عبده حقدن وار نيچه لطف خفی * ايده مز ادراك آنی فهم ذكی

وكم يسر اتی من بعد عسر * وفرج كربة القلب الشجی

(فرج) تفعيلدن ماضيدر آجدی وانشراح وصفا وبردی ديمك (كربه) ضم وفتحی جائزدر غم وغصه در (شجی) هم معناسنه اولان شجودن فعيل وزننده صفتدر غمناك والمناك معناسنه (ترجمه) نيچه عسری يسر ايدر تعقيب كيم * صاف اولوب بولور فرج قلب شجی

وكم امر تساءبه صباحا * وتأتيك المسرة فى العشى

(تساء) سؤدن افعالك مضارع مجهول مؤنثيدر كوتولكه سبب قيلنور ديك به) يعنى اول امر (تأتى) مضارع مؤنث (عشى) صباحك مقابلنده اخشام مراد اولنور كه بين العشائين در (ترجمه) نيجه امر اولور سحر قيجى بديد * دربى اولورهم فرح وقت عشى

اذا ضاقت بك الاحوال يوما * فثق بالرازق الفرد العلى

بو بيتك آخرنده على لفظى اكرچه حق تعالى نك اسماسندن وآية الكرسى * ونيجه محللرده وارد اولمشدر لكن توريه دن خالى دكلدركه صاحب ديوان كرم الله وجهه نك اسمنه ايما بولنور (ترجمه) كرسنى تضييق ايده كردون دون * معتمد كافى سكا فرد على (مفهوم ابيات) خفى الالطاف اولان خالق تعالى نك لطف كثيرى واردركه اهل ذكانك فهمندن دخى خفاسى دقيقدر * ويسر بسيار دخى اولوركه عسرى تعاقب ايدر اول عسرا كامقدمه اولور * وصكره فرح عارض اولوب قلبك غم وهم والمنى ازاله ايدوب فرج محض اولور ونيجه كار واردركه بركونك فاتحه سنده كدره وسيله اولديغى كبى ينه اول كونك خاتمه سنده مسرته مبدل اولور چونكه حال ماسوا بو منوال اوزره درانلردن قطع نظر وكف يد * وسلب دل ايدوب برمضايقه عارض اولدقده (كل من عند الله) ديوب حق تعالى دن كلدى ديو تسليم وصبر ورضا جانبنه توجه اولنسون * ومحول الحول والاحوالك ينه انى ازاله ايله مساعدة عنايتى تعقيب ايلمسنه دلبند اعتماد وتوكل اولوب ثقتى بالله ديوب (وافوض امرى الى الله ان الله بصير بالعباد) كريمه سنى تلاوت ايدرك على العاده سجادهٔ رجاده سجدهٔ دعاده * اولوب جزع وفزع اولمميه كه (ومن يتوكل على الله فهو حسبه) ديدكده قريبا زوالى بى ريبدر ديمك اوله آنكچون نعم جليلده اذكار جليه والطاف خفيه ده اذكار خفيه كركدركه اثرده * خير الذكر الخفى وخير الرزق مايكفى * كلمشدر (ع) غمى كزتودارم به پيش كه كويم (فتح) امام يافعى قدس سره روض الرياحين اسمنده تأليف منيفنده بودرت بيتك خاصه سنده بيورركه يوما من الايام برپادشاه خدامندن برينه حفظ ايچون بر كوهر كرانقدر ناياب تسليم ايلمشيدى غلام اول كوهرى (ع) دوشدى نكين اندن الماس پاره لندى * مفهومنجه دوشوروب جوهر محرر شكست اولدقده اول خادم * اضطراب تامه ملازم * وبلكه معرض هلاكه قادم اولوب درحال خاطرينه دامننه تشبث ايلديكى مرشدى الهام اولنور شتاب ايله

درکاه خانقاهه رخسای * وخاکپای پیره دوشوب های های دیه‌رك بکایه
آغاز ایلدکده شیخ کامل آکاه‌دل انك حالن استفسار ایله واقف حال اولدقده
دامن روحانیته تشبثدن غیری چاره یوقدر دیوب حضرت مرتضانك کرم الله
وجهه خاتمهٔ دیوان جلیل العنوانی اولان بو چاریتی اول مغمومه تعلیم *
وبرورقپاره‌یه ترقیم * وبااجازت ابیاتی تسلیم ایدر * چند ماه مرورنده وجود
بهبود سلطانده بروجع عارض اولوب اطبای حاذقانه عرض اولندقده اتفاق
حکمانك اوزرینه قرارداده اولورکه اول جوهر نوعندن برپاره‌سی سحق واشراب
اولنه والا هلاك مقرردر محزون مشارالیه وردزبانی اولان ابیاته ازدل وجان
اشتغالده ایکن طرف پادشاهیدن عجله اوزره متعدد مؤکالر کلوب کندینه
امر سلطانی تبلیغ ایدرلرکه اول کوهرهاونده تفتیت وصلایه اوزره دسته سنك
ایله سحق وسابیده قیلنوب حریردن چکوب یارم فنجان ماء لذید ایله تناول اولنسه
کرکدر واقعا اشراب اولندیغی ساعت ایکی کدر بردن دفع اولمسی غرائب
نقولدندر وبالله التوفیق
(خاتمه) آرای عرفان آرای ارباب البابه مستراب دکلدرکه نشئهٔ انسانیه ایچون
مزرعهٔ بقا اولان بو چارسوی فناده تجارت که اذ کار جمیله ایله اجور جزیله تدارك
وتحصیل اولنوب * وسیلهٔ احیای نام اولان امور شایان * وحالات چسبان
انواعندن مشارب ابنای زمانه موافق * واطوار اولوا الالبابه مطابق * اولان
اثمار طبیعت شعریه وآثار وزن طبع * جملهٔ اقسام معارفدن اقدم وهر علوم
ومعارفه دخی من اکثر الوجوه الزم اولدیغی مسلمدر * اشته بو سببدن حضرت
ابو البشر تعلیم اسما ایله بنام واسمعیل علیه السلام دخی اول من فتق باللسان
العربی اولوب زبان تازی ایله اکرام * ونسل جلیلی دخی اول تازیانهٔ همت کمال
اولان لغات عربیه ایله مظهر فوز تام ومصدر فیض قدوس سلام اولوب * بلاغت
وفصاحتله متصف اولدقلری سببدن بلسان القوم معجزهٔ کتاب کریم ایله نبی عربی
مبین ارسال اولنوب وکلام قدیمی تبرئه وتنزیه ضمننده اکرچه تنظیر قرآنی اولسه
اولسه انجق طبیعت شعریه ایله اوله بیلور لکن وزن طبع عمومی اولان شعر دخی
شاعری کبی حادث مخلوق اولمغله کلام قدیم (وماهو بقول شاعر) نصی ایله شعر
اولمقدن وصاحب کتاب اولان نبی کریم دخی (وما ینبغی له الشعر) کریمه‌سیله شاعر
اولمقدن منزهدر دیو ضمنا منظومهٔ اشعارك وشعرانسنك دخی کعب عالیلرینه ایما
وصلحاسنی (الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات) استثناسیله اهل غوایتدن

مطهر ومصفا بیورمشلردر خصوصا (ع) نیلك فهمیدن به از کفتن بود * ما انجه
حسن وقبح سخن ادراك اولنه جق مرتبه لطائف مزایای اشعاره وصول خاصهٔ
لازمهٔ انسانیت اولدیغندن قطع نظر قرآن عظیم الشانده اولان فصاحت
وبلاغتك وحسن سبك وسلاستك رتبهٔ اعجازی فن آشنایان اشعار ونادره کویان
کفتار اولمدقجه کما ینبغی بیلنمز که جامع امام المحدثین جلال الدین سیوطی ده وارد
اولمشدر که بیورلمش (فی هذا مرة وفی هذا مرة) یعنی قرآن کریم ایله شعرلك
مطالعه سنه اشتغال یکسان کرکدر که برکره آیات کرام وبر دفعه دخی اشعار
اعراب نغمام ایله تشحیذ ذهن کرك ایدیکی ابی بکرهٔ صحابی روایتیله ثابتدر * مدار
تکلم اولان السنهٔ عربیه ده قصور اربابی وشعار تفهم اولان لغات ادبیه ده فتور
اصحابی مرتبهٔ فصاحت ودرجهٔ بلاغت تدارکی ایچون البته اشعار عرب
تتبعی درکاردر * والا اول دقایق وحقایقه لقلقهٔ جهلیه ایله اطلاع محالدر *
زیرا مزایای صنایع اشعاره واصل * ونکات وقایع ابکار افکاره قوت وقوفه
نائل اولمیان کمسنه ده حقایق ودقایق فرقان جلیل العنوانه اطلاع ممکن
اولمدیغی مبرهندر * ولهذا الامام همام جلال سیوطی عقود الجمان شرحنده *
وامام نووی مهذب شرحنده اشعار ایدرلر که اشعار عرب ایله شغل ایتمك فرض
کفایه در زیرا قرآن کریم ایچون حدیث شریف کبی مستشهد ایدر و بلکه ایمانده
کمال اشعار عربك اشتغالنه توقف ایدر * بناء علیه بین الاعراب خصوصا کرام
اصحاب میاننده طبیعت شعریه لری اولمیان صحابی نادر الوقوع اولدیغی تاریخ
آشنایان وتتبع شناسان اولنلره عیاندر ووالد ماجد حضرت هادی الامم
صلی الله علیه وعلی آله واصوله وفروعه وسلم * اولان عبدالله بن عبد المطلب
جنابنك اشعار رندن ابوین محترمین حقنده مشار الیه امام جلال سیوطینك آلتی
عدد رسالهلندن مسالك الحنفا ده ایکی بیتی روایت ایلمشدر * ونظم کریمده
کیف ما اتفق آیات موزونه بولندیغی سکاکی ولقیانی امثالی اسلافك آثارینی
کورنلره مسلمدر * وزن اکرچه موجب نقصان بودی * لفظ موزون نه زقرآن بودی *
وبسملهٔ تألیفات فطرت وخاتمهٔ تصنیفات نبوت علیه التحیه حضرتلری نیچه کره
اشعار استنشاد واستماع وحظ واصطناع بیوردقلری مواهب قسطلانی
وغیریده طرازندهٔ صحیفهٔ ثبوتدر حتی امرضمنی ایله جناب ابو الدردایه خطاب
واستصحاب ایدرلرسن نیچون اشعار کوی اولمزسین یعنی بوفیض حقدن
بهره یاب اولمغه همت نماد کلسین دیو سؤال بیوزدقلرنده آنلر دخی امتثالا لامره

الخطير * واجلالا لنفسه البشير * انشاد وتقرير بيوردقلری قطعه مفصلا لنده
مسطوردر * واهل فترتدن امية بن ابى الصلت نام شاعرك اشعارندن انشاد
بابنده يوما من الايام سويد صحابى يه امر بيوروب يوزبيت مقداری بكان بكان
طلب واستماع بيوردقلری دخی احياء علومده وغيرنده تحرير كردهٔ كراسهٔ روايتدر
ولبيدك دخی (ع) الا كل شئ ما خلا الله باطل) شعر مشهورينی كه اوائل ديوانده
شعر ثالث شرحی اثناسنده دخی مسطوردر * تصديق ايله تحقيق مقال بيوردقلری
اتفاقا ابوهريره دن تخريج اولنمشدر ودخی (ع) ستبدى لك الايام ما كنت جاهلا
بيتنی احيانا زبانكذار وتعجب وتصديق ايله تكرار بيوررلر ايدی * وحضرت
صاحب ديوان حيدر علیّ الشان جنابی يدنده اسير بر جاريه نك جدّی شاعر شهير
قس بن ساعده اولديغنه بعد الاطلاع يا علی انك جدّی كوزل شعر سوبلردی آنی
اعتاق ايله ديو شفاعت بيوروب آنلر دخی امرلرینه امتثال وآزاد قيلمغله اجلال
بيورديغی شرح بخاريده امام دميری نك روايت كرده سيدر (انّ من الشعر لحكمة)
حكمنجه دائرهٔ عليهٔ نبويه ده خلفاء راشدين اولان چاريار دن ماعدا آلتی نفر
صاحب ديوان شاعر بلاغت انسام صبح وشام * قيام بردوام * ورخصتياب
انشاد اشعار كزيده نظام اولدقلری سند الشعراده بيان داده * وانسان العيونده
انلردن حسان بن ثابت * وعبد الله بن رواحه * وكعب بن مالك جنابلرينی خاصة
افراد وعيان ايدر * وحسان حقنده (اللهم ايده بروح القدس) دعاسی شرف صدور
اولديغی تاريخ خميسده وغيری كتاب نفيسده مذكوردر * استيعابده طفيل بن مالك
مدنی ترجمه سنده واقعدركه خاتم الانبياء عليه التحايا طواف كعبهٔ عليا بيورركن
بر دفعه حضرت صديق اكبر اوكنجه رهروان طواف اولوب ابو احمد مكفوف نام
شاعرك بر رجزينی تمامه انشاد ايلديكه اولی بودر * حبذا مكة من واديها اهلی
واولادی بها امشی بلاهادی) انتهى طفيلدن دخی عامر بن عبد الله بن الزبير روايت
ايلمشدر وام نبيط نام مغنيه نك رجزينه برينديت الحاق بيوردقلری اصابه ده
مصرحدركه بودر (ولولا الحنطة السمراء ماسمن عذاريكم) وزهير بن ابی سلمی كه
شاعر الشعراء ايله ملقبدر اوغلی كعب حضور شريف نبويده (ع) بانت سعاد
فقلبی اليوم متبول * مصرعی مطلعی اولان قصيدهٔ بردهسنی انشاد ايلدكده دمی
هذا اولمشكن (ع) والعفو عند رسول الله مأمول * املی اوزره عما سلف عفو
اولنوب ميان اصحاب كرامده خرقهٔ سعادت وبردهٔ حمايت الباس بيوردقلرنده
تحت بانت سعاد ذنوب كعب واعلت كعبه فی كل ناد * مأليله كعبك كعبی عالی

اولوب سعادت كونين وعزت منزلين تحصيل ايلمشدر (وسبعهٔ) معلقهٔ مغلقه
اصحابندن نابغة الجعدى نام شاعر صحابى حضور همايون سلطان پيغمبرانده
برمديحهٔ بليغهٔ بديعه ايله ناطقه نوازانشاد اولوب جناب سيد ولد آدم * رسول
معجزدم * صلى الله عليه وسلم دخى نطق مزبورى استحسان وجوائز دعوات
خيريه احسان بيوردقلرى استيعاب وسائر كتابلرده مروى احبا بدر (سند) بوانر
معتبرك سلسلهٔ سندر وايتى عجيب وغريبدركه مسلسل بالشعرا واقع اولمشدر
شيخم واستادم وسيلهٔ سعادت اسنادم جنابلرى شيخ الحرم المكى اكمل الفضلا خاتمة
المحدثين (احمد نخلى) خدمتلرندن بالمشافهه تلقن وتلقم ورواين ايلدبكى وريقات
نام سندلرنده مبسوط اولوب * انلردخى سرحلقهٔ اهل حديث شريف الفاضل
الكامل العريف (الشيخ محمد بابلى) دن اودخى سند المحدثين ابو النجا (سالم)
سنهوريدن * اودخى (شمس) علقميدن اودخى مجتهد المحدثين الشيخ عبد الرحمن
(جلال الدين سيوطيدن) اخذ اجازت ايلمشدركه ميانه مزده بش واسطه واردر
انلردخى بواثرده كندى رجال سندنى طبقات نحاة اخرنده اولان فوائدنده *
ومسلسلات وغيريده سرد وايراد ايليوب (ابن دريد) ازدى يه ايصال * واودخى
ابوحاتم سجستانى (وعمروبن علاء) امثالى كبار كرام واسطه سيله روايت ايدرجناب
نابغه رضى الله عنه بيورركه وقتا حضور نبوى عليه الصلاة والسلامده اول
قصيده يى اثناى عرضمده * ولا خير فى جهل اذا لم يكن له * حليم اذا ما اورد الامر
اصدرا * بيتنه وصولمده دعاء خيره شروع ايله (صدقت لا يفضض الله فاك)
بيورديلر وبرروايتده دخى صدقت يرنده اجدت واقع اولمشدر * يعنى صادقسين
وياخود كوزل سويلدك الله جل ذكره اغزيكى بوزمسون ديمك اولوركه ارادهٔ
حال طريقيله (لا اسقط الله اسنانك) ديو تفسير اولنمشدر پس ديشلريكى حق تعالى
قرمسون وطاغتمسون ديمكدر باب اوّل ثلاثيدن وياتفعيلدن مبالغه اولمق
دخى مرويدر نهى غائب صيغه سيله دعاءله در * پس بو ثمرهٔ اجابت خير دعالريله
يوزسكسان ويا ايكيوز يكرمى * وبرروايتده دخى ايكيوز اوتوز ياشنه بالغ اولوب
بنه دنيشلرى متلاصق وصاف قالوب قطعا رخنه دار اولمامشدر وثمرات ابن حجه
اولنده صحيحيندن روايت اولنديكه حضرت حسان حقنده بيورلشكه
لا فض فوك وابن حجر دخى اصابه ده معاويه بن معبدك ترجمه سنده كعب بن مالك
اشعارندن بربيتى سمع نبوى يه رسيده اولدقده شكر الله قولك ديو دعا
بيورمشلر ديو تصريح ايلدى صلى الله عليه وعلى آله واصحابه (حاصلى) طبيعت

شعریه سلیقهٔ عربانه * وانتساب مزایای قرآنیه یه بهانه * بر خاصهٔ دبستان یکانه * اولدیغی ظاهر وسلمدرکه بو بابده تألیف مستقل ترتیبی ممکن اولمق مرتبه‌لری آثار کثیره * وروایات وفیره وارد اولمشدر (لکن المرء عدو لما جهل) مفهومنجه طبیعت شاعرانه‌یه مالك اولمیان حسود حقود عنود (یتبعهم الغاوون) کریمه سنك ذیلنده اولان استثنا سندن تجاهل ایدوب ارباب عرفانه انی وسیلهٔ طعن ایلمشلردر (ولا تقف ما لیس لك به علم) پس اشعار ترکیه اکر هجویات اولورسه سائر قبایح کلمات هجویات کبی مستهجن اولوب لکن نعوت والهیات وترغیبات وترهیبات وبلکه مدایح مخلوقات دخی (من لم یشکر الناس لم یشکر الله) دلالتیله نقشك مدحی نقاشنه راجع اولدیغی سببدن اعتبار اولوا الابصارده حسن نیات ایله سخن مستحسن وکلام حسن اولمسی مالا کلامدر (فبأی حدیث بعده یؤمنون) نعوذ بالله من قوم لا یشعرون * لفظ صوربدن ایدر معنی ظهور * لفظدن معنایه سن ایله عبور * چونکه عارف صورته قیله نظر * معنی بی صورتدن اول ادراك ایدر * بونجه صورتکیم تعین بولدیلر * جملهٔ الوان تزین بولدیلر * جمله حیوان ونبات وهم جماد * عارفه مرآت حقدر قیل مراد * غافل اولنلر بو رمزی آکلماز * عاشق حقه بو سر دردلنواز * جملهٔ عالم کتاب الله‌در * جمله اشیا فصل وباب الله‌در * باطل اولان حقی کورمزای جوان * حق کر کدر کیم کوره حقی عیان * بو مظاهر جمله آیات الاّه * انلر ایله بیلنور اول بادشاه

(تتمة الخاتمه)

ابتداء عربی شعر انشاد ایدن حضرت ابو البشر آدم صفی الله علیه السلامدرکه مرثیهٔ هابیلی کویا اولمشدر * لکن بعضیلر اول مرثیه بعد زمان لسان سریانیدن تعریب ایله نظم اولندی دیدیلر * زیرا قریبا انها اولندیغی اوزره ابتداء عربی لسان حضرت اسمعیلدن ظاهر ومنتشر وعیان اولمشدر * وفصل الخطاب صاحبی خواجه محمد پارسا علیه رضوان المولی تحریری اوزره ابتدا انشاد عربیه خضر علیه السلامدر دیدی * ونیجه لر دخی قس بن ساعده‌در دیدیلر * ترتیب فن عروض نیجه زمان صکره خلیل نحوی ینکدر که دیمشلر * قد کان شعر الوری صحیحا من قبل ان یولد الخلیل * اولیاتده شیخ علی دده نقلی اوزره ابتدا قصیدهٔ طویله انشاد * واولا اول طور اوزره منظومه طرحنی ایجاد * ایدن صاحب معلقه امرئ القیسدر اندن مقدم ادای مرام فاج بیت ایله تمام اولورسه قیصلنها داولورلر ایدی * اندن مقدم اجداد ذوی الامجاد نبویه علیه التحیه دن عبد المطلب

جنابلری عهدنده انشاد قصائد * واشتغال نشائد اولنوب اشعار فصحا ومناظم
بلغا ایله آکوان مألوف اولمشیدی وفارسی شعری ابتدا نظم ایدن بهرام کوربن
یزدجرد دردیو تذکره ده دولتشاه آکاه ایدر * ابو سعد الادریسی وسعدنامه صاحبی
وسمعانی ومنینی شرح یمینیده بیان ایلدیکی اوزره رودکی دیمکله عریف شاعرکه
جعفر بن محمد در (الصبور ٣٢٩) تاریخنده رحلت ایلمشدر * ابتداز بان فارسی
ولسان دری اوزره نظم وانشا واشعار اشعار ایدن اودر اما علی دده نقلی اوزره
شعر فارسی انشادی وبعضی ایجادی دخی ابو العباس مروزیدن رونما اولمشدر
اما ترکی شعرده دخی اختلاف واردر ابتدا قائلی پرتلمش عجمی در دیدیلر لکن
حق بو که طائفهٔ عجمدن ترکی شعری ابتدا ایسو یلمشدر که توحیدا وصافده بو بیت
آنکدر * قوجك بو بنوزینی اکری قیلان سن * او کوزقو یروغنی طوغری قیلان سن
وبعض تذکره لرده دخی سید نسیمی شیخ عماد الدین حلبی مرحومدر دیدیلر بو فقیر
دیرمکه شعر ترکی لغت جغتایدن تدریجی تربیه ایله صورت بولمسی ظاهردر پس
قائل معین اول بوانمز * لکن منظومهٔ لغت شریف رومده ابتدا صاحب مولد
نامدار شیخ سلیمان بن عوض پاشانك خدمتی اولدیغی محققدر حاصلی السنهٔ
کثیره ولغات وفیره بیننده لغت عربیه فایقه وفارسیهٔ دریه رایقه اولدقلری مصدق
وترکی فصیح مرکبدرکه قبوله الیقدر اول لسان اوزره کلام الحق زینت دیار روم
اولمسی مالا کلامدر (اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد بعدد کل حرف جری به القلم
وبو اثر معتبرك عاجزانه خدمت شرحندن قرار واستراحت ایله قلم پریشان رقم *
مغتنم قدم اولدیغنه (طلوع الختم) ١١٨٦ ودخی (هو الفوز العظیم) ١١٨٦
ترکیبلری تبرکا تاریخ وقوعیله قبولنه تفأل اولنمشدر * فلله الحمد اولا وآخرا *
وباطنا وظاهرا وعلی کل حال ونعمة
وقد وقع الفراغ فی آواخر شهر ربیع الاخر یوم السبت مع اذان الظهر بحمد الله
العلام والصلاة والسلام علی حبیبه خیر الانام وعلی آله واصوله وفروعه الکرام

(نظم)

جزى الله خيرا من تأمل صنعتى ... وقابل ما فيها من السهو بالعفو
واصلح ما اخطأت فيه بفضله ... وفطنته واستغفر الله من سهوى

(تاريخ عربى لشارحه)

حمدت الله قد انعم ووفق ... على اتمام شرحى وهو شاء
وصليت الرسول شافعالى ... وصحبا فى فلاحى ابتغاء
قبول المرتضى للشرح فالى ... بتاريخ * على الختم جاء ١١٨٦

وكان تمام طبع هذا الكتاب وانطباعه وتصحيحه على نسخة مقابلة بمعرفة
شارحه المحرر واطلاعه وذلك فى دار الطباعة الكائنة ببولاق الفاخره
لاربع يقين من جمادى الاخره سنة خمسين وخمس ومأتين بعد
الالف من هجرة من وصفه الله تعالى باكمل وصف
صلى الله وسلم عليه وعلى آله الكرام
واصحابه بدور

التمام

UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 00321752 8